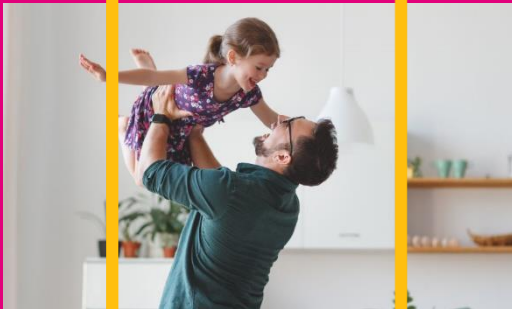

TAURON

SKONSOLIDOWANY RAPORT ROCZNY

Grupy Kapitałowej
TAURON Polska Energia S.A.
za 2018 r.

3 kwietnia 2019 r.

TAURON.PL

List Prezesa Zarządu

TAURON Polska Energia S.A.

Szanowni Państwo,

W imieniu Zarządu TAURON Polska Energia S.A. mam przyjemność przekazać Państwu Skonsolidowany Raport Roczny Grupy Kapitałowej TAURON Polska Energia S.A. za 2018 r., w którym prezentujemy wyniki finansowe i operacyjne Grupy TAURON oraz najważniejsze wydarzenia minionego roku.

Z satysfakcją oceniam, że Grupa TAURON w sposób optymalny wykorzystuje możliwości wynikające z dynamicznego rozwoju polskiej gospodarki, która w 2018 r. zanotowała 5 proc. wzrost PKB. Znalazło to odzwierciedlenie w dobrych i stabilnych wynikach finansowych. W ubiegłym roku TAURON odnotował wzrost wolumenu dystrybuowanej energii elektrycznej, a liczba klientów przyłączonych do naszej sieci dystrybucyjnej wzrosła o 65 tys. Utrzymaliśmy również nasz udział rynkowy w wysoce konkurencyjnym obszarze sprzedaży energii elektrycznej.

Niezwykle istotnym wydarzeniem dla całego sektora energetycznego w 2018 r. było przeprowadzenie pierwszych aukcji w ramach tzw. rynku mocy, którego celem jest zapewnienie bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej dla klientów. W ramach tego mechanizmu wytwórcy energii będą od 2021 r. otrzymywali wynagrodzenie za gotowość do jej dostarczenia. Aukcje będą przeprowadzane do 2025 r. Środki z rynku mocy będą stanowić impuls do podejmowania decyzji inwestycyjnych i modernizacyjnych, w tym związanych z obowiązkiem dostosowania do 2021 r. jednostek wytwórczych do restrykcyjnych wymogów środowiskowych.

Chciałbym podkreślić, że Grupa TAURON z sukcesem uczestniczyła w trzech aukcjach głównych rynku mocy, w ramach których zawarliśmy umowy mocowe na lata 2021–2023. Łączne przychody Grupy TAURON z przeprowadzonych aukcji, skalkulowane według cen zamknięcia, wyniosą ponad 4,8 mld zł do 2037 r.

Grupa TAURON wypracowała w 2018 r. przychody ze sprzedaży na poziomie 18,1 mld zł, co oznacza 4-proc. wzrost w stosunku do 2017 roku. Mimo utworzenia rezerwy związanej z wpływem regulacji prawnych na ceny sprzedaży energii elektrycznej w wysokości 214 mln zł osiągnęliśmy wynik EBITDA w wysokości 3,4 mld zł. Skonsolidowany zysk przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej wyniósł 205 mln zł i był obciążony odpisami z tytułu utraty wartości majątku, przede wszystkim w segmencie Wytwarzanie.

Na wyniki finansowe Grupy TAURON znaczący wpływ miał konsekwentnie realizowany program poprawy efektywności. Od początku jego wdrożenia w 2016 r. przyniósł on łącznie ponad 1 mld zł pozytywnego wpływu na wynik EBITDA. W ramach programu zoptymalizowaliśmy koszty eksploatacji majątku, dokonaliśmy racjonalizacji kosztów zatrudnienia oraz zreorganizowaliśmy procesy w ramach Grupy.

Na uwagę zasługuje fakt wdrożenia szeregu inicjatyw, które gwarantują środki finansowe niezbędne dla dalszego zrównoważonego rozwoju Grupy Kapitałowej. Kontynuujemy wieloletnią współpracę z Bankiem Gospodarstwa Krajowego. W grudniu podpisaliśmy z tą instytucją umowę kredytu o wartości 1 mld zł. Ponadto zawarliśmy umowy z naszym kolejnym strategicznym partnerem – Europejskim Bankiem Inwestycyjnym, dzięki którym pozyskaliśmy dodatkowe 750 mln zł finansowania hybrydowego. Dzięki tym działaniom na koniec 2018 r. dysponowaliśmy dostępem do środków finansowych na poziomie 5,8 mld zł.

Podobnie jak w latach poprzednich, również w 2018 r., ponosiliśmy znaczące nakłady inwestycyjne, przeznaczone przede wszystkim na modernizację infrastruktury dystrybucyjnej i wytwórczej, dbając jednocześnie o utrzymanie wskaźnika zadłużenia na poziomie gwarantującym stabilność i bezpieczeństwo finansowe.

W ubiegłym roku Grupa przeznaczyła środki finansowe w wysokości 3,7 mld zł na inwestycje, z czego największy strumień trafił do segmentów Dystrybucja i Wytwarzanie. W pierwszym z nich nakłady wynoszące ponad 2 mld zł zostały przeznaczone przede wszystkim na modernizację sieci dystrybucyjnej oraz budowę nowych przyłączy.

Z kolei inwestycje w segmencie Wytwarzanie osiągnęły poziom 1,3 mld zł, co wiązało się przede wszystkim z realizacją naszego największego projektu – budową bloku o mocy 910 MW w Jaworznie. Projekt, którego budżet wynosi ponad 6 mld zł, planujemy przekazać do eksploatacji w czwartym kwartale tego roku. To nasza flagowa inwestycja, która pokryje zapotrzebowanie na energię 2,5 miliona gospodarstw domowych. Nowy blok będzie przystosowany do spełnienia wymagających norm z zakresu ochrony środowiska, przy ograniczeniu emisji CO₂ o jedną trzecią w porównaniu do obecnie eksploatowanych jednostek wytwórczych. Warto zwrócić uwagę, że w minionym roku skutecznie zdywersyfikowaliśmy źródła finansowania przedsięwzięcia – do spółki Nowe Jaworzno Grupa TAURON przystąpił Polski Fundusz Rozwoju (PFR), który docelowo ma przeznaczyć na ten projekt do 880 mln zł.

Grupa TAURON stawia przed sobą ambitne cele i pracuje nad nowymi rozwiązaniami. Jesteśmy świadomi dynamicznych zmian zachodzących w technologiach rozproszonego wytwarzania energii, jak również w zachowaniach klientów. Dlatego jednym z naszych priorytetów jest rozwijanie tzw. energetyki jutra, między innymi poprzez inwestowanie w innowacje. Na budowę naszych biznesów przyszłości, wspólnie z PFR, przeznaczymy 200 mln zł. Stworzyliśmy programy scoutingowe i badawczo-rozwojowe oraz powołaliśmy, we współpracy z PFR, fundusz corporate venture capital *EEC Magenta* – pierwszy tego typu projekt w Polsce. Aktywami funduszu zarządza profesjonalny zespół, który odpowiada za lokowanie kapitału w innowacyjne przedsiębiorstwa w obszarze energetyki.

W 2018 r. rozwijaliśmy inicjatywy ukierunkowane na wzrost innowacyjności Grupy TAURON. W ramach programu operacyjnego „Polska cyfrowa” budujemy sieć światłowodową o długości ponad 6 tys. km, zaś promując elektromobilność zainstalowaliśmy dwadzieścia szybkich ładowarek samochodów elektrycznych.

Warto nadmienić, że nasza aktywność w obszarze innowacji jest doceniana przez środowiska eksperckie. Otrzymaliśmy nagrodę *Innowatory Wprost 2018* w kategorii firm z sektora energetycznego oraz *Złoty Laur Super Biznesu* za wspieranie start-upów.

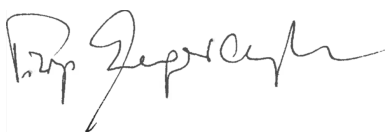
TAURON jest również regularnie nagradzany w konkursie *The Best Annual Report* na najlepszy raport roczny. Utrzymujemy wysoki poziom raportowania, by sprostać oczekiwaniom naszych klientów, akcjonariuszy oraz pozostałych interesariuszy. W 2018 r. do TAURON trafiła po raz drugi z rzędu nagroda *The Best of The Best* oraz pierwsza nagroda specjalna za najlepszy raport zintegrowany. Miło mi również nadmienić, że w ubiegłym roku otrzymaliśmy – już po raz trzeci – pierwszą nagrodę w badaniu relacji inwestorskich w spółkach z indeksu WIG30 organizowanym przez *Gazetę Giełdy i Inwestorów „Parkiet”* oraz Izbę Domów Maklerskich.

Mam świadomość wielu wyzwań stojących przed Grupą TAURON, jednak na perspektywy jej rozwoju patrzę z optymizmem. Uważam, że dzięki kompleksowej transformacji Grupy, która sukcesywnie odbywa się od kilku lat, jesteśmy odpowiednio przygotowani do elastycznego reagowania na zmiany zachodzące w jej otoczeniu. Osiągnęliśmy również odpowiednią dojrzałość organizacyjną. Wierzę, że zdobyte dotychczas kompetencje i doświadczenia umiejętnie wykorzystamy do konsekwentnego rozwoju kluczowych segmentów naszej działalności.

Jestem również przekonany, że realizowane projekty biznesowe oraz inicjatywy w obszarze dialogu społecznego przyczynią się do budowania długofalowych relacji TAURON ze wszystkimi grupami interesariuszy.

W imieniu Zarządu TAURON Polska Energia S.A. serdecznie dziękuję naszym interesariuszom, a zwłaszcza Członkom Rady Nadzorczej i Pracownikom, za zaangażowanie w pracę na rzecz rozwoju i budowy wartości Grupy TAURON.

Z wyrazami szacunku,

Filip Grzegorzczak

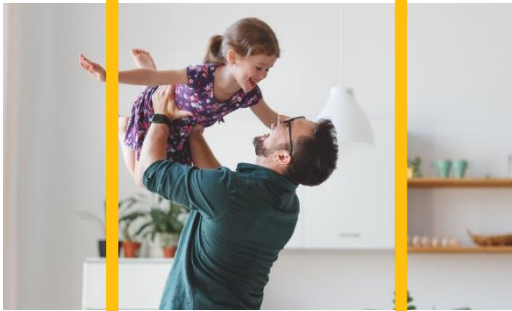
Prezes Zarządu TAURON Polska Energia S.A.

Katowice, 29 marca 2019 r.

WYBRANE DANE FINANSOWE	w tys. zł		w tys. EUR	
	2018 okres od 01.01.2018 do 31.12.2018	2017 okres od 01.01.2017 do 31.12.2017 (dane przekształcone)	2018 okres od 01.01.2018 do 31.12.2018	2017 okres od 01.01.2017 do 31.12.2017 (dane przekształcone)
Wybrane skonsolidowane dane finansowe Grupy Kapitałowej TAURON Polska Energia S.A.				
Przychody ze sprzedaży	18 121 748	17 424 551	4 247 052	4 105 014
Zysk operacyjny	790 729	1 879 321	185 317	442 745
Zysk przed opodatkowaniem	504 647	1 757 652	118 270	414 082
Zysk netto	207 045	1 382 946	48 524	325 805
Zysk netto przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej	204 880	1 380 663	48 016	325 267
Zysk netto przypadający udziałom niekontrolującym	2 165	2 283	507	538
Pozostałe całkowite dochody netto	(24 522)	6 366	(5 747)	1 500
Łączne całkowite dochody	182 523	1 389 312	42 776	327 305
Łączne całkowite dochody przypadające akcjonariuszom jednostki dominującej	180 398	1 386 996	42 278	326 759
Łączne całkowite dochody przypadające udziałom niekontrolującym	2 125	2 316	498	546
Zysk na jedną akcję (w złotych/EUR) (podstawowy i rozwodniony)	0,12	0,79	0,03	0,19
Średnia ważona liczba akcji (w sztukach) (podstawowa i rozwodniona)	1 752 549 394	1 752 549 394	1 752 549 394	1 752 549 394
Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej	2 056 766	3 558 667	482 028	838 379
Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	(3 221 547)	(3 871 676)	(755 009)	(912 120)
Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej	1 171 400	759 629	274 532	178 959
Zwiększenie/(zmniejszenie) netto stanu środków pieniężnych i ich ekwiwalentów	6 619	446 620	1 551	105 218
	Stan na 31.12.2018	Stan na 31.12.2017 (dane przekształcone)	Stan na 31.12.2018	Stan na 31.12.2017 (dane przekształcone)
Aktywa trwałe	32 541 865	31 048 542	7 567 876	7 444 087
Aktywa obrotowe	4 555 612	4 786 474	1 059 445	1 147 588
Aktywa razem	37 097 477	35 835 016	8 627 320	8 591 675
Kapitał podstawowy	8 762 747	8 762 747	2 037 848	2 100 925
Kapitał własny przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej	18 295 824	18 036 446	4 254 843	4 324 354
Kapitał własny przypadający na udziały niekontrolujące	132 657	31 367	30 850	7 520
Kapitał własny razem	18 428 481	18 067 813	4 285 693	4 331 874
Zobowiązania długoterminowe	11 382 254	12 739 852	2 647 036	3 054 461
Zobowiązania krótkoterminowe	7 286 742	5 027 351	1 694 591	1 205 340
Zobowiązania razem	18 668 996	17 767 203	4 341 627	4 259 801

Powyższe dane finansowe za 2018 r. i 2017 r. zostały przeliczone na EUR według następujących zasad:

- poszczególne pozycje sprawozdania z sytuacji finansowej – według średniego kursu NBP ogłoszonego na dzień 31 grudnia 2018 roku – 4,3 PLN/EUR (na dzień 29 grudnia 2017 roku – 4,1709 PLN/EUR)
- poszczególne pozycje sprawozdania z całkowitych dochodów oraz sprawozdania z przepływów pieniężnych – według kursu stanowiącego średnią arytmetyczną średnich kursów NBP ogłoszonych na ostatni dzień każdego miesiąca okresu obrotowego od 1 stycznia 2018 roku do 31 grudnia 2018 roku – 4,2669 PLN/EUR (dla okresu od 1 stycznia 2017 roku do 31 grudnia 2017 roku – 4,2447 PLN/EUR).

SPRAWOZDANIE NIEZALEŻNEGO BIEGŁEGO REWIDENTA

z badania rocznego skonsolidowanego
sprawozdania finansowego

Grupy Kapitałowej

TAURON Polska Energia S.A. za 2018 r.

SPRAWOZDANIE NIEZALEŻNEGO BIEGŁEGO REWIDENTA Z BADANIA

Dla Walnego Zgromadzenia oraz dla Rady Nadzorczej TAURON Polska Energia S.A.

Sprawozdanie z badania rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego

Opinia

Przeprowadziliśmy badanie rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej TAURON Polska Energia S.A. („Grupa”), w której jednostką dominującą jest TAURON Polska Energia S.A. („Jednostka dominująca”) z siedzibą w Katowicach, ul. Ks. Piotra Ściegiennego 3, na które składają się: skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów za okres od dnia 1 stycznia 2018 roku do dnia 31 grudnia 2018 roku, skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej na dzień 31 grudnia 2018 roku, skonsolidowane sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym, skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych za okres od dnia 1 stycznia 2018 roku do dnia 31 grudnia 2018 roku oraz informacja dodatkowa zawierająca opis przyjętych zasad rachunkowości i noty objaśniające („skonsolidowane sprawozdanie finansowe”).

Naszym zdaniem, skonsolidowane sprawozdanie finansowe:

- przedstawia rzetelny i jasny obraz skonsolidowanej sytuacji majątkowej i finansowej Grupy na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz jej skonsolidowanego wyniku finansowego i skonsolidowanych przepływów pieniężnych za okres od dnia 1 stycznia 2018 roku do dnia 31 grudnia 2018 roku zgodnie z mającymi zastosowanie Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej zatwierdzonymi przez Unię Europejską oraz przyjętymi zasadami (polityką) rachunkowości,
- jest zgodne co do formy i treści z obowiązującymi Grupę przepisami prawa oraz statutem Jednostki dominującej.

Niniejsza opinia jest spójna ze sprawozdaniem dodatkowym dla Komitetu Audytu, które wydaliśmy dnia 2 kwietnia 2019 roku.

Podstawa opinii

Nasze badanie przeprowadziliśmy zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Badania w wersji przyjętej jako Krajowe Standardy Badania przez Krajową Radę Biegłych Rewidentów („KSB”) oraz stosownie do ustawy z dnia 11 maja 2017 roku o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym („ustawa o biegłych rewidentach”) oraz Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 537/2014 z dnia 16 kwietnia 2014 roku w sprawie szczegółowych wymogów dotyczących ustawowych badań sprawozdań finansowych jednostek interesu publicznego, uchylające decyzję Komisji 2005/909/WE („rozporządzenie UE”). Nasza odpowiedzialność zgodnie z tymi standardami została dalej opisana w sekcji naszego sprawozdania „Odpowiedzialność biegłego rewidenta za badanie skonsolidowanego sprawozdania finansowego”.

Jesteśmy niezależni od spółek Grupy zgodnie z Kodeksem etyki zawodowych księgowych Międzynarodowej Federacji Księgowych („Kodeks IFAC”) przyjętym uchwałami Krajowej Rady Biegłych Rewidentów oraz z innymi wymogami etycznymi, które mają zastosowanie do badania sprawozdań finansowych w Polsce. Wypełniliśmy nasze inne obowiązki etyczne zgodnie z tymi wymogami i Kodeksem IFAC. W trakcie przeprowadzania badania kluczowy biegły rewident oraz firma audytorska pozostali niezależni od Spółek Grupy zgodnie z wymogami niezależności określonymi w ustawie o biegłych rewidentach oraz w rozporządzeniu UE.

Uważamy, że dowody badania, które uzyskaliśmy są wystarczające i odpowiednie, aby stanowić podstawę dla naszej opinii.

Objaśnienie ze zwróceniem uwagi

Nie zgłaszając zastrzeżeń zwracamy uwagę na notę 36 skonsolidowanego sprawozdania finansowego, w której Zarząd Jednostki dominującej opisał skutki wejścia w życie ustawy z dnia 28 grudnia 2018 roku o zmianie ustawy o podatku akcyzowym oraz niektórych innych ustaw i jej wpływ na załączone skonsolidowane sprawozdanie finansowe.

Nasza opinia nie zawiera zastrzeżenia w odniesieniu do tej sprawy.

Kluczowe sprawy badania

Kluczowe sprawy badania są to sprawy, które według naszego zawodowego osądu były najbardziej znaczące podczas badania skonsolidowanego sprawozdania finansowego za bieżący okres sprawozdawczy. Obejmują one najbardziej znaczące ocenione rodzaje ryzyka istotnego zniekształcenia, w tym ocenione rodzaje ryzyka istotnego zniekształcenia spowodowanego oszustwem. Do spraw tych odnieśliśmy się w kontekście naszego badania skonsolidowanego sprawozdania finansowego jako całości i przy formułowaniu naszej opinii oraz podsumowaliśmy naszą reakcję na te rodzaje ryzyka, a w przypadkach, w których uznaliśmy za stosowne przedstawiliśmy najważniejsze spostrzeżenia związane z tymi rodzajami ryzyka. Nie wyrażamy osobnej opinii na temat tych spraw.

Kluczowa sprawa badania	Jak nasze badanie odniosło się do tej sprawy
<p>Utrata wartości aktywów</p> <p>Dlaczego zagadnienie jest kluczową sprawą badania</p> <p>Na dzień 31 grudnia 2018 roku Grupa w ramach istotnych pozycji aktywów wykazywała rzeczowe aktywa trwałe, wartość firmy i pozostałe aktywa niematerialne (o wartości bilansowej ok. 30 552 mln zł), należności z tytułu pożyczek udzielonych na rzecz wspólnych przedsięwzięć (o wartości bilansowej ok. 217 mln zł), jak również udziały i akcje we wspólnych przedsięwzięciach (o wartości bilansowej ok. 544 mln zł) stanowiące łącznie ok. 84% skonsolidowanej sumy bilansowej Grupy.</p> <p>Zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej Zarząd Jednostki dominującej jest zobligowany do określenia wartości oczekiwanych strat kredytowych, które mogą wystąpić w okresie 12 miesięcy lub pozostałym okresie życia należności z tytułu pożyczek udzielonych na rzecz wspólnych przedsięwzięć w zależności od klasyfikacji aktywów do koszyków, a w odniesieniu do rzeczowych aktywów trwałych, wartości firmy i pozostałych aktywów niematerialnych oraz udziałów i akcji we wspólnych przedsięwzięciach w wyniku zidentyfikowania przesłanek utraty wartości aktywów do przeprowadzenia testu na utratę przez nie wartości.</p>	<p>Podejście do badania</p> <p>Nasze procedury, w odniesieniu do opisanej kluczowej sprawy badania obejmowały, między innymi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • omówienie procesu oraz identyfikację mechanizmów kontrolnych funkcjonujących w Grupie i związanych z testami na utratę wartości aktywów, jak również zrozumienie stosowanych polityk rachunkowości oraz procedur, w tym środowiska kontroli wewnętrznej, odnoszących się do procesu oceny przesłanek utraty wartości, identyfikacji obiektywnych zdarzeń wskazujących na utratę wartości oraz testów na utratę wartości aktywów; • ocenę przyjętych przez Grupę osądów odnośnie grupowania składników aktywów w ośrodki wypracowujące środki pieniężne; • ocenę, przy wsparciu specjalistów z zakresu wyceny, przyjętych przez Grupę założeń i szacunków służących określeniu wartości odzyskiwalnej aktywów, w tym: <ul style="list-style-type: none"> - przyjętych przez Grupę kluczowych założeń makroekonomicznych na kolejne lata (w tym: stopy dyskonta, prognozowanej stopy wzrostu) poprzez porównanie ich do danych rynkowych oraz dostępnych zewnętrznych danych; - poprawności arytmetycznej modelu zdyskontowanych przepływów pieniężnych, oraz - założeń przyjętych do ustalenia przepływów pieniężnych oraz wartości rezydualnych po okresie objętym szczegółową strategią;

<p>Sprawa została określona jako kluczowa dla badania skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy z uwagi na wartość wskazanych powyżej aktywów, która jest istotna dla skonsolidowanego sprawozdania finansowego, jak również z uwagi na złożony element profesjonalnego osądu kierownictwa Grupy dotyczącego wyceny należności z tytułu pożyczek udzielonych na rzecz wspólnych przedsięwzięć oraz złożony element profesjonalnego osądu Zarządu dotyczącego szacowania wartości odzyskiwalnej rzeczowych aktywów trwałych, wartości firmy, pozostałych aktywów niematerialnych oraz udziałów i akcji we wspólnych przedsięwzięciach.</p> <p>Wycena należności z tytułu pożyczek udzielonych na rzecz wspólnych przedsięwzięć wymaga zastosowania odpowiedniego modelu wyceny, w zależności od klasyfikacji aktywów, zgodnie z Międzynarodowym Standardem Sprawozdawczości Finansowej 9 Instrumenty finansowe.</p> <p>Szacunek wartości odzyskiwalnej rzeczowych aktywów trwałych, wartości firmy, pozostałych aktywów niematerialnych oraz udziałów i akcji we wspólnych przedsięwzięciach wymaga przyjęcia przez Zarząd Jednostki dominującej szeregu założeń odnośnie przyszłych warunków rynkowych i gospodarczych, obejmujących między innymi zmiany w zakresie cen surowców, energii elektrycznej, praw majątkowych wynikających ze świadectw pochodzenia energii, praw do emisji CO2 oraz przychodów, kosztów i przepływów pieniężnych, średnioważonego kosztu kapitału („WACC”), jak również wpływu potencjalnych i już zatwierdzonych polskich i europejskich zmian regulacyjnych oraz przewidywanej sytuacji makroekonomicznej.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • kierowanie zapytań odnoszących się do statusu realizacji przyjętych założeń, w tym aktualności kluczowych szacunków, do pracowników Obszaru Finansowego oraz Zarządu Jednostki dominującej; • analizę zewnętrznych źródeł informacji takich jak prasa branżowa oraz ocena przy wsparciu specjalistów z zakresu wycen potencjalnego ryzyka związanego z realizacją założeń; • ocenę przesłanek utraty wartości oraz uzgodnienie danych źródłowych wykorzystywanych w testach na utratę wartości do przyjętych przez Jednostkę dominującą prognoz finansowych; • ocenę dokonanej przez Grupę klasyfikacji wyceny należności z tytułu pożyczek udzielonych na rzecz wspólnych przedsięwzięć; • ocenę osądu Zarządu Grupy w zakresie istnienia obiektywnych zdarzeń mających wpływ na utratę wartości należności z tytułu pożyczek udzielonych na rzecz wspólnych przedsięwzięć; • ocenę przyjętego przez Grupę modelu wyceny strat kredytowych, w tym uzgodnienie danych źródłowych będących podstawą wyceny strat kredytowych do umów pożyczek; • ocenę kompletności ujawnień, zgodnie z Międzynarodowym Standardem Rachunkowości 36 Utrata wartości aktywów oraz Międzynarodowym Standardem Sprawozdawczości Finansowej 9 Instrumenty Finansowe, w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy w zakresie utraty wartości.
---	---

<p>Odniesienie do ujawnienia w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym</p> <p>Grupa zawarła ujawnienie dotyczące analizy przesłanek utraty wartości, szacunków utraty wartości, jak również odpisów z tytułu utraty wartości aktywów niefinansowych w nocie nr 10 not objaśniających do skonsolidowanego sprawozdania finansowego za rok zakończony 31 grudnia 2018 roku. Ujawnienie dotyczące wyceny należności z tytułu pożyczek udzielonych na rzecz wspólnych przedsięwzięć zawarte zostało przez Grupę w nocie nr 22 not objaśniających do skonsolidowanego sprawozdania finansowego za rok zakończony 31 grudnia 2018 roku.</p>	
<p>Roszczenia, sprawy sądowe i zobowiązania warunkowe</p> <p>Dlaczego zagadnienie jest kluczową sprawą badania</p> <p>Grupa występuje jako strona wielu istotnych roszczeń i spraw sądowych, które w zależności od oceny Grupy ujmowane są jako rezerwy lub zobowiązania warunkowe. Istotnymi wartościami są zidentyfikowane przez Grupę potencjalne i zgłoszone roszczenia dotyczące rozwiązania umów długoterminowych na zakup energii elektrycznej i praw majątkowych wynikających ze świadectw pochodzenia energii wytwarzanej w odnawialnych źródłach energii.</p>	<p>Podejście do badania</p> <p>Nasze procedury, w odniesieniu do opisanej kluczowej sprawy badania obejmowały, między innymi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • monitorowanie zewnętrznych źródeł informacji w celu identyfikacji naruszenia lub potencjalnego naruszenia przez spółki z Grupy przepisów prawa i regulacji; • przegląd przedstawionej do badania dokumentacji dotyczącej spraw sądowych oraz omówienie z Zespołem Prawnej Obsługi Projektów Jednostki dominującej istotnych spraw sądowych; • analizę kosztów usług prawnych poniesionych w ciągu roku, w celu potwierdzenia kompletności podmiotów świadczących usługi prawne na rzecz Grupy;

<p>Osądy Zarządu Jednostki dominującej oraz jej jednostek zależnych dotyczące ujęcia i wyceny rezerw z tytułu postępowań sądowych są z natury obarczone ryzykiem i mogą zmieniać się w czasie, ponieważ wyniki trwających spraw sądowych są zależne od przyszłych rozstrzygnięć. Sprawa została określona jako kluczowa dla badania skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy z uwagi na element profesjonalnego osądu kierownictwa Jednostki dominującej co do konieczności utworzenia odpowiednich rezerw oraz oszacowania ich wysokości.</p> <p>Odniesienie do ujawnienia w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym</p> <p>Grupa zawarła ujawnienia dotyczące roszczeń i spraw sądowych w nocy nr 47 not objaśniających do skonsolidowanego sprawozdania finansowego za rok zakończony 31 grudnia 2018 roku.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • uzyskanie pisemnych wyjaśnień od prawników obsługujących Grupę w zakresie prowadzonych przez nich spraw sądowych i spornych oraz analizę przedstawionych wyjaśnień; • ocenę poziomu oraz kompletności rezerw z tytułu spraw spornych rozpoznanych przez Grupę w kontekście istniejącej dokumentacji prawnej; • analizę i ocenę zobowiązań warunkowych oraz zmian wartości rezerw na roszczenia i sprawy sądowe; • przegląd protokołów posiedzeń organów Jednostki dominującej i jej jednostek zależnych oraz protokołów z kontroli organów nadzoru oraz korespondencji z tymi organami; • ocenę kompletności ujawnień w zakresie toczących się istotnych postępowań sądowych i pozasądowych oraz związanych z nimi zobowiązań warunkowych w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym.
---	--

Odpowiedzialność Zarządu i Rady Nadzorczej Jednostki dominującej za skonsolidowane sprawozdanie finansowe

Zarząd Jednostki dominującej jest odpowiedzialny za sporządzenie skonsolidowanego sprawozdania finansowego, które przedstawia rzetelny i jasny obraz skonsolidowanej sytuacji majątkowej i finansowej oraz skonsolidowanego wyniku finansowego Grupy zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej zatwierdzonymi przez Unię Europejską, przyjętymi zasadami (polityką) rachunkowości, obowiązującymi Grupę przepisami prawa oraz statutem Jednostki dominującej, a także za kontrolę wewnętrzną, którą Zarząd Jednostki dominującej uznaje za niezbędną, aby umożliwić sporządzenie skonsolidowanego sprawozdania finansowego niezawierającego istotnego zniekształcenia spowodowanego oszustwem lub błędem.

Sporządzając skonsolidowane sprawozdanie finansowe Zarząd Jednostki dominującej jest odpowiedzialny za ocenę zdolności Grupy (Jednostki dominującej oraz istotnych jednostek) do kontynuowania działalności, ujawnienie, jeżeli ma to zastosowanie, spraw związanych z kontynuacją działalności oraz za przyjęcie zasady kontynuacji działalności jako podstawy rachunkowości, z wyjątkiem sytuacji kiedy Zarząd Jednostki dominującej albo zamierza dokonać likwidacji Grupy (Jednostki dominującej lub istotnych jednostek), albo zaniechać prowadzenia działalności albo nie ma żadnej realnej alternatywy dla likwidacji lub zaniechania działalności.

Zarząd Jednostki dominującej oraz członkowie Rady Nadzorczej Jednostki dominującej są zobowiązani do zapewnienia, aby skonsolidowane sprawozdanie finansowe spełniało wymagania przewidziane w ustawie z dnia 29 września 1994 roku o rachunkowości („ustawa o rachunkowości”). Członkowie Rady Nadzorczej Jednostki dominującej są odpowiedzialni za nadzorowanie procesu sprawozdawczości finansowej.

Odpowiedzialność biegłego rewidenta za badanie skonsolidowanego sprawozdania finansowego

Naszymi celami są uzyskanie racjonalnej pewności, czy skonsolidowane sprawozdanie finansowe jako całość nie zawiera istotnego zniekształcenia spowodowanego oszustwem lub błędem oraz wydanie sprawozdania z badania zawierającego naszą opinię. Racjonalna pewność jest wysokim poziomem pewności, ale nie gwarantuje, że badanie przeprowadzone zgodnie z KSB zawsze wykryje istniejące istotne zniekształcenie. Zniekształcenia mogą powstawać na skutek oszustwa lub błędu i są uważane za istotne, jeżeli można racjonalnie oczekiwać, że pojedynczo lub łącznie mogłyby wpłynąć na decyzje gospodarcze użytkowników podjęte na podstawie tego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Zgodnie z § 5 Międzynarodowego Standardu Badania 320, koncepcja istotności stosowana jest przez biegłego rewidenta zarówno przy planowaniu i przeprowadzaniu badania, jak i przy ocenie wpływu rozpoznanych podczas badania zniekształceń oraz nieskorygowanych zniekształceń, jeśli występują, na skonsolidowane sprawozdanie finansowe, a także przy formułowaniu opinii biegłego rewidenta. W związku z powyższym, wszystkie opinie i stwierdzenia zawarte w sprawozdaniu z badania są wyrażane z uwzględnieniem jakościowego i wartościowego poziomu istotności ustalonego zgodnie ze standardami badania i zawodowym osądem biegłego rewidenta.

Zakres badania nie obejmuje zapewnienia co do przyszłej rentowności Grupy ani efektywności lub skuteczności prowadzenia jej spraw przez Zarząd Jednostki dominującej obecnie lub w przyszłości.

Podczas badania zgodnego z KSB stosujemy zawodowy osąd i zachowujemy zawodowy sceptycyzm, a także:

- identyfikujemy i oceniamy ryzyka istotnego zniekształcenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego spowodowanego oszustwem lub błędem, projektujemy i przeprowadzamy procedury badania odpowiadające tym ryzykom i uzyskujemy dowody badania, które są wystarczające i odpowiednie, aby stanowić podstawę dla naszej opinii. Ryzyko niewykrycia istotnego zniekształcenia wynikającego z oszustwa jest większe niż tego wynikającego z błędu, ponieważ oszustwo może dotyczyć zmywu, fałszerstwa, celowych pominięć, wprowadzenia w błąd lub obejścia kontroli wewnętrznej,
- uzyskujemy zrozumienie kontroli wewnętrznej stosowanej dla badania w celu zaprojektowania procedur badania, które są odpowiednie w danych okolicznościach, ale nie w celu wyrażenia opinii na temat skuteczności kontroli wewnętrznej Grupy,
- oceniamy odpowiedniość zastosowanych zasad (polityki) rachunkowości oraz zasadność szacunków księgowych oraz powiązanych ujawnień dokonanych przez Zarząd Jednostki dominującej,
- wyciągamy wniosek na temat odpowiedniości zastosowania przez Zarząd Jednostki dominującej zasady kontynuacji działalności jako podstawy rachunkowości oraz, na podstawie uzyskanych dowodów badania, czy istnieje istotna niepewność związana ze zdarzeniami lub warunkami, która może poddawać w znaczącą wątpliwość zdolność Grupy do kontynuacji działalności. Jeżeli dochodzimy do wniosku, że istnieje istotna niepewność, wymagane jest od nas zwrócenie uwagi w naszym sprawozdaniu biegłego rewidenta na powiązane ujawnienia w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym lub, jeżeli takie ujawnienia są nieadekwatne, modyfikujemy naszą opinię. Nasze wnioski są oparte na dowodach badania uzyskanych do dnia sporządzenia naszego sprawozdania biegłego rewidenta, jednakże przyszłe zdarzenia lub warunki mogą spowodować, że Grupa zaprzestanie kontynuacji działalności,
- oceniamy ogólną prezentację, strukturę i zawartość skonsolidowanego sprawozdania finansowego, w tym ujawnienia, oraz czy skonsolidowane sprawozdanie finansowe przedstawia będące ich podstawą transakcje i zdarzenia w sposób zapewniający rzetelną prezentację,
- uzyskujemy wystarczające odpowiednie dowody badania odnośnie do informacji finansowych jednostek lub działalności gospodarczych wewnątrz Grupy w celu wyrażenia opinii na temat skonsolidowanego sprawozdania finansowego. Jesteśmy odpowiedzialni za kierowanie, nadzór i przeprowadzenie badania Grupy i pozostajemy wyłącznie odpowiedzialni za naszą opinię z badania.

Przekazujemy Komitetowi Audytu Jednostki dominującej informacje o, między innymi, planowanym zakresie i czasie przeprowadzenia badania oraz znaczących ustaleniach badania, w tym wszelkich znaczących słabościach kontroli wewnętrznej, które zidentyfikujemy podczas badania.

Składamy Komitetowi Audytu Jednostki dominującej oświadczenie, że przestrzegaliśmy stosownych wymogów etycznych dotyczących niezależności oraz, że będziemy informować ich o wszystkich powiązaniach i innych sprawach, które mogłyby być racjonalnie uznane za stanowiące zagrożenie dla naszej niezależności, a tam gdzie ma to zastosowanie, informujemy o zastosowanych zabezpieczeniach.

Spośród spraw przekazywanych Komitetowi Audytu Jednostki dominującej ustaliliśmy te sprawy, które były najbardziej znaczące podczas badania skonsolidowanego sprawozdania finansowego za bieżący okres sprawozdawczy i dlatego uznaliśmy je za kluczowe sprawy badania. Opisujemy te sprawy w naszym sprawozdaniu biegłego rewidenta, chyba że przepisy prawa lub regulacje zabraniają publicznego ich ujawnienia lub gdy, w wyjątkowych okolicznościach, ustalimy, że kwestia nie powinna być przedstawiona w naszym sprawozdaniu z badania, ponieważ można byłoby racjonalnie oczekiwać, że negatywne konsekwencje przeważąby korzyści takiej informacji dla interesu publicznego.

Inne informacje, w tym sprawozdanie z działalności Grupy

Inne informacje obejmują sprawozdanie z działalności Grupy za okres od dnia 1 stycznia 2018 roku do dnia 31 grudnia 2018 roku („Sprawozdanie z działalności Grupy”) wraz z oświadczeniem o stosowaniu ładu korporacyjnego i oświadczeniem na temat informacji niefinansowych, o którym mowa w art. 55 ust. 2b ustawy o rachunkowości, które są wyodrębnionymi częściami tego sprawozdania (razem „Inne informacje”).

Odpowiedzialność Zarządu i Rady Nadzorczej

Zarząd Jednostki dominującej jest odpowiedzialny za sporządzenie Innych informacji zgodnie z przepisami prawa.

Zarząd Jednostki dominującej oraz członkowie Rady Nadzorczej Jednostki dominującej są zobowiązani do zapewnienia, aby Sprawozdanie z działalności Grupy wraz z wyodrębnionymi częściami spełniało wymagania przewidziane w ustawie o rachunkowości.

Odpowiedzialność biegłego rewidenta

Nasza opinia z badania skonsolidowanego sprawozdania finansowego nie obejmuje Innych informacji. W związku z badaniem skonsolidowanego sprawozdania finansowego naszym obowiązkiem jest zapoznanie się z Innymi informacjami, i czyniąc to, rozpatrzenie, czy Inne informacje nie są istotnie niespójne ze skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym lub naszą wiedzą uzyskaną podczas badania, lub w inny sposób wydają się istotnie zniekształcone. Jeśli na podstawie wykonanej pracy, stwierdzimy istotne zniekształcenia w Innych informacjach, jesteśmy zobowiązani poinformować o tym w naszym sprawozdaniu z badania. Naszym obowiązkiem, zgodnie z wymogami ustawy o biegłych rewidentach, jest również wydanie opinii, czy Sprawozdanie z działalności Grupy zostało sporządzone zgodnie z przepisami oraz czy jest zgodne z informacjami zawartymi w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym.

Ponadto jesteśmy zobowiązani do poinformowania, czy Jednostka dominująca sporządziła oświadczenie na temat informacji niefinansowych oraz wydania opinii, czy Jednostka dominująca w oświadczeniu o stosowaniu ładu korporacyjnego zawarła wymagane informacje.

Opinia o Sprawozdaniu z działalności Grupy

Na podstawie wykonanej w trakcie badania pracy, naszym zdaniem, Sprawozdanie z działalności Grupy:

- zostało sporządzone zgodnie z art. 49 ustawy o rachunkowości oraz § 71 Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 29 marca 2018 roku w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim („rozporządzenie o informacjach bieżących”),
- jest zgodne z informacjami zawartymi w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym.

Ponadto, w świetle wiedzy o Grupie i jej otoczeniu uzyskanej podczas naszego badania oświadczamy, że nie stwierdziliśmy w Sprawozdaniu z działalności Grupy istotnych zniekształceń.

Opinia o oświadczeniu o stosowaniu ładu korporacyjnego

Naszym zdaniem, w oświadczeniu o stosowaniu ładu korporacyjnego Grupa zawarła informacje określone w § 70 ust. 6 punkt 5 rozporządzenia o informacjach bieżących.

Ponadto, naszym zdaniem, informacje wskazane w § 70 ust. 6 punkt 5 lit. c-f, h oraz i tego rozporządzenia zawarte w oświadczeniu o stosowaniu ładu korporacyjnego są zgodne z mającymi zastosowanie przepisami oraz informacjami zawartymi w sprawozdaniu finansowym.

Informacja na temat informacji niefinansowych

Zgodnie z wymogami ustawy o biegłych rewidentach potwierdzamy, że Jednostka dominująca sporządziła oświadczenie na temat informacji niefinansowych, o którym mowa w art. 55 ust. 2b ustawy o rachunkowości jako wyodrębnioną część Sprawozdania z działalności Grupy.

Nie wykonaliśmy żadnych prac atestacyjnych dotyczących oświadczenia na temat informacji niefinansowych i nie wyrażamy jakiegokolwiek zapewnienia na jego temat.

Oświadczenie na temat świadczonych usług niebędących badaniem sprawozdań finansowych

Zgodnie z naszą najlepszą wiedzą i przekonaniem oświadczamy, że usługi niebędące badaniem sprawozdań finansowych, które świadczyliśmy na rzecz Grupy są zgodne z prawem i przepisami obowiązującymi w Polsce oraz że nie świadczyliśmy usług niebędących badaniem, które są zakazane na mocy art. 5 ust. 1 rozporządzenia UE oraz art. 136 ustawy o biegłych rewidentach. Usługi niebędące badaniem sprawozdań finansowych, które świadczyliśmy na rzecz Grupy w badanym okresie sprawozdawczym zostały wymienione w sprawozdaniu z działalności Grupy.

Wybór firmy audytorskiej

Zostaliśmy wybrani do badania skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy po raz pierwszy uchwałą Rady Nadzorczej z dnia 15 marca 2017 roku oraz ponownie uchwałą Rady Nadzorczej z dnia 26 lutego 2018 roku. Skonsolidowane sprawozdania finansowe Grupy badamy nieprzerwanie począwszy od roku obrotowego zakończonego dnia 31 grudnia 2017 roku; to jest przez okres 2 kolejnych lat.

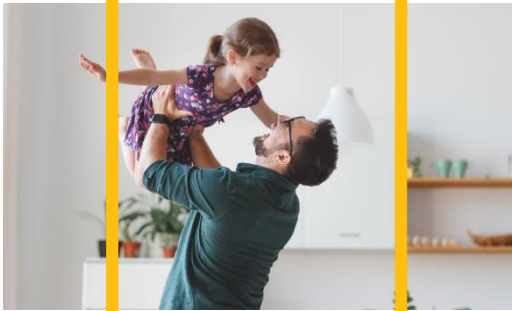
Warszawa, dnia 2 kwietnia 2019 roku

Kluczowy biegły rewident

(podpisano elektronicznym podpisem kwalifikowanym)

Leszek Lerch
biegły rewident
nr w rejestrze: 9886

działający w imieniu:
Ernst & Young Audyt Polska
spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp. k.
Rondo ONZ 1,
00-124 Warszawa
nr na liście firm audytorskich: 130

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE

zgodne z Międzynarodowymi
Standardami Sprawozdawczości
Finansowej zatwierdzonymi przez
Unię Europejską za rok zakończony
dnia 31 grudnia 2018 r.

SPIS TREŚCI

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW	4
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ	5
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ – ciąg dalszy	6
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITALE WŁASNYM	7
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z PRZEPIŃWÓW PIENIĘŻNYCH	8
INFORMACJE O GRUPIE KAPITAŁOWEJ ORAZ PODSTAWA SPORZĄDZENIA SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO	9
1. Informacje ogólne dotyczące Grupy Kapitałowej TAURON Polska Energia S.A. oraz jej jednostki dominującej	9
2. Skład Grupy TAURON oraz wspólne przedsięwzięcia	10
3. Oświadczenie o zgodności	11
4. Kontynuacja działalności	11
5. Waluta funkcjonalna i waluta prezentacji	11
6. Zasady (polityka) rachunkowości oraz istotne wartości oparte na profesjonalnym osądzie i szacunkach	11
7. Opublikowane standardy, zmiany do standardów i interpretacje, które nie weszły jeszcze w życie	12
8. Zmiany stosowanych zasad rachunkowości	15
8.1. Zastosowanie nowych standardów, zmian do standardów oraz interpretacji	15
8.2. Pozostałe zmiany zasad rachunkowości i zasad prezentacji stosowanych przez Grupę	22
SEGMENTY DZIAŁALNOŚCI	24
9. Informacje dotyczące segmentów działalności	24
9.1. Segmenty operacyjne	26
9.2. Geograficzne obszary działalności	27
UTRATA WARTOŚCI AKTYWÓW NIEFINANSOWYCH	28
10. Utrata wartości aktywów niefinansowych	28
NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW	34
11. Przychody ze sprzedaży	34
12. Koszt sprzedanych towarów, produktów, materiałów i usług	37
12.1. Koszty według rodzajów	38
12.2. Koszty świadczeń pracowniczych	39
12.3. Koszty amortyzacji oraz odpisy aktualizujące	39
13. Pozostałe przychody i koszty operacyjne	40
14. Przychody i koszty finansowe	40
15. Podatek dochodowy	41
15.1. Obciążenia podatkowe w sprawozdaniu z całkowitych dochodów	42
15.2. Uzgodnienie efektywnej stawki podatkowej	42
15.3. Odroczone podatki dochodowe	42
16. Zysk przypadający na jedną akcję	43
NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA Z SYTUACJI FINANSOWEJ	44
17. Rzeczowe aktywa trwałe	44
18. Wartość firmy	47
19. Świadectwa energii i prawa do emisji gazów	47
19.1. Długoterminowe świadectwa energii i prawa do emisji gazów	48
19.2. Krótkoterminowe świadectwa energii i prawa do emisji gazów	48
19.3. Bilans praw do emisji dwutlenku węgla w Rejestrze Unii	48
20. Pozostałe aktywa niematerialne	49
21. Udziały i akcje we wspólnych przedsięwzięciach	50
22. Pożyczki udzielone na rzecz wspólnych przedsięwzięć	52
23. Pozostałe aktywa finansowe	54
24. Pozostałe aktywa niefinansowe	55
24.1. Długoterminowe pozostałe aktywa niefinansowe	55
24.2. Krótkoterminowe pozostałe aktywa niefinansowe	55
25. Zapasy	56
26. Należności od odbiorców	57
27. Należności z tytułu podatku dochodowego	58
28. Należności z tytułu pozostałych podatków i opłat	59
29. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	59
30. Kapitał własny	60
30.1. Kapitał podstawowy	60
30.2. Prawa akcjonariuszy	61
30.3. Kapitał zapasowy	61
30.4. Niepodzielony wynik finansowy oraz ograniczenia w wypłacie dywidendy	61

30.5.	Kapitał z aktualizacji wyceny instrumentów zabezpieczających	61
30.6.	Udziały niekontrolujące	62
31.	Dywidendy wypłacone	62
32.	Zobowiązania z tytułu zadłużenia	62
32.1.	Kredyty i pożyczki	63
32.2.	Wyemitowane obligacje	65
32.3.	Kowenanty w umowach dotyczących zadłużenia	68
32.4.	Leasing finansowy	68
33.	Rezerwy na świadczenia pracownicze	69
33.1.	Rezerwy na świadczenia pracownicze po okresie zatrudnienia oraz na nagrody jubileuszowe	70
33.2.	Rezerwy na świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy oraz pozostałe rezerwy na świadczenia pracownicze	71
34.	Rezerwy na koszty demontażu środków trwałych i rekultywację terenu oraz pozostałe	72
34.1.	Rezerwa na koszty likwidacji zakładów górniczych	73
34.2.	Rezerwa na koszty rekultywacji i demontażu oraz likwidację środków trwałych	73
35.	Rezerwy na zobowiązania z tytułu świadectw pochodzenia energii i emisji gazów	74
35.1.	Rezerwa na zobowiązania z tytułu emisji gazów	74
35.2.	Rezerwa z tytułu obowiązku przedstawienia świadectw pochodzenia energii	75
36.	Pozostałe rezerwy	75
36.1.	Rezerwa na bezumowne korzystanie z nieruchomości	76
36.2.	Rezerwa na umowy rodzące obciążenia	77
36.3.	Rezerwy na spory sądowe, roszczenia od kontrahentów i pozostałe rezerwy	78
37.	Rozliczenia międzyokresowe i dotacje rządowe	79
37.1.	Rozliczenia międzyokresowe przychodów i dotacje rządowe	79
37.2.	Rozliczenia międzyokresowe kosztów	79
38.	Zobowiązania wobec dostawców	80
39.	Zobowiązania inwestycyjne	80
40.	Zobowiązania z tytułu pozostałych podatków i opłat	81
41.	Pozostałe zobowiązania finansowe	81
42.	Pozostałe zobowiązania niefinansowe krótkoterminowe	82
NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH		83
43.	Istotne pozycje skonsolidowanego sprawozdania z przepływów pieniężnych	83
43.1.	Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej	83
43.2.	Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej	84
43.3.	Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej	84
INSTRUMENTY FINANSOWE I ZARZĄDZANIE RYZYKIEM FINANSOWYM		86
44.	Instrumenty finansowe	86
44.1.	Wartość bilansowa i wartość godziwa kategorii i klas instrumentów finansowych	87
44.2.	Pozycje przychodów, kosztów, zysków i strat ujęte w sprawozdaniu z całkowitych dochodów w podziale na kategorie instrumentów finansowych	89
44.3.	Instrumenty pochodne i rachunkowość zabezpieczeń	90
45.	Cele i zasady zarządzania ryzykiem finansowym	92
45.1.	Ryzyko kredytowe	93
45.1.1.	Ryzyko kredytowe związane z należnościami od odbiorców	93
45.1.2.	Ryzyko kredytowe związane z innymi należnościami finansowymi	93
45.1.3.	Ryzyko kredytowe związane ze środkami pieniężnymi i ich ekwiwalentami oraz z instrumentami pochodnymi	94
45.1.4.	Ryzyko kredytowe związane z udzielonymi pożyczkami	94
45.2.	Ryzyko związane z płynnością	95
45.3.	Ryzyko rynkowe	97
45.3.1.	Ryzyko stopy procentowej	97
45.3.2.	Ryzyko walutowe	99
45.3.3.	Ryzyko zmian cen surowców i towarów w odniesieniu do towarowych instrumentów pochodnych oraz zmian cen jednostek uczestnictwa	101
46.	Ryzyko operacyjne	102
INNE INFORMACJE		103
47.	Zobowiązania warunkowe	103
48.	Zabezpieczenie spłaty zobowiązań	106
49.	Informacja o podmiotach powiązanych	109
49.1.	Transakcje ze wspólnymi przedsięwzięciami	109
49.2.	Transakcje z udziałem spółek Skarbu Państwa	110
49.3.	Wynagrodzenie kadry kierowniczej	110
50.	Leasing operacyjny	111
51.	Zarządzanie kapitałem i finansami	111
52.	Wynagrodzenie biegłego rewidenta lub podmiotu uprawnionego	113
53.	Pozostałe istotne informacje	113
54.	Zdarzenia następujące po dniu bilansowym	115

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW

	Nota	Rok zakończony 31 grudnia 2018	Rok zakończony 31 grudnia 2017 (dane przekształcone)
Przychody ze sprzedaży	11	18 121 748	17 424 551
Koszt sprzedanych towarów, produktów, materiałów i usług, w tym:	12	(16 437 147)	(14 512 207)
<i>Utrata wartości niefinansowych aktywów trwałych</i>	12.3	(815 796)	(40 857)
Zysk brutto ze sprzedaży		1 684 601	2 912 344
Koszty sprzedaży	12	(477 794)	(491 629)
Koszty ogólnego zarządu	12	(631 487)	(610 365)
Pozostałe przychody i koszty operacyjne	13	160 519	(4 079)
Udział w zyskach (stratach) wspólnych przedsięwzięć	21	54 890	73 050
Zysk operacyjny		790 729	1 879 321
Koszty odsetkowe od zadłużenia	14	(147 372)	(209 322)
Pozostałe przychody i koszty finansowe	14	(138 710)	87 653
Zysk przed opodatkowaniem		504 647	1 757 652
Podatek dochodowy	15.1	(297 602)	(374 706)
Zysk netto		207 045	1 382 946
Wycena instrumentów zabezpieczających	30.5	(24 297)	(8 159)
Różnice kursowe z przeliczenia jednostki zagranicznej		7 240	(2 425)
Podatek dochodowy	15.1	4 617	1 550
Pozostałe całkowite dochody podlegające przeklasyfikowaniu w wynik finansowy		(12 440)	(9 034)
Zyski/(straty) aktuarialne	33.1	(14 830)	19 653
Podatek dochodowy	15.1	2 819	(3 734)
Udział w pozostałych całkowitych dochodach wspólnych przedsięwzięć	21	(71)	(519)
Pozostałe całkowite dochody nie podlegające przeklasyfikowaniu w wynik finansowy		(12 082)	15 400
Pozostałe całkowite dochody netto		(24 522)	6 366
Łączne całkowite dochody		182 523	1 389 312
Zysk netto przypadający:			
Akcjonariuszom jednostki dominującej		204 880	1 380 663
Udziałom niekontrolującym		2 165	2 283
Całkowity dochód przypadający:			
Akcjonariuszom jednostki dominującej		180 398	1 386 996
Udziałom niekontrolującym		2 125	2 316
Zysk na jedną akcję podstawowy i rozwodniony (w złotych)	16	0,12	0,79

Zasady (polityka) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część.

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ

	Nota	Stan na 31 grudnia 2018	Stan na 31 grudnia 2017 <i>(dane przekształcone)</i>
AKTYWA			
Aktywa trwałe			
Rzeczowe aktywa trwałe	17	29 238 051	28 079 886
Wartość firmy	18	26 183	40 156
Świadczenia energii i prawa do emisji gazów do umorzenia	19.1	661 603	303 130
Pozostałe aktywa niematerialne	20	1 287 703	1 254 077
Udziały i akcje we wspólnych przedsięwzięciach	21	543 913	499 204
Pożyczki udzielone na rzecz wspólnych przedsięwzięć	22	217 402	240 767
Pozostałe aktywa finansowe	23	254 677	238 354
Pozostałe aktywa niefinansowe	24.1	282 228	346 846
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	15.3	30 105	46 122
		32 541 865	31 048 542
Aktywa obrotowe			
Świadczenia energii i prawa do emisji gazów do umorzenia	19.2	201 663	652 260
Zapasy	25	509 801	295 463
Należności od odbiorców	26	2 229 363	2 032 813
Należności z tytułu podatku dochodowego	27	14 497	2 128
Należności z tytułu pozostałych podatków i opłat	28	209 746	241 998
Pożyczki udzielone na rzecz wspólnych przedsięwzięć	22	5	329 665
Pozostałe aktywa finansowe	23	443 033	219 933
Pozostałe aktywa niefinansowe	24.2	110 068	87 055
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	29	823 724	909 249
Aktywa trwałe zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży		13 712	15 910
		4 555 612	4 786 474
SUMA AKTYWÓW		37 097 477	35 835 016

Zasady (polityka) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część.

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ – ciąg dalszy

	Nota	Stan na 31 grudnia 2018	Stan na 31 grudnia 2017 (dane przekształcone)
PASYWA			
Kapitał własny przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej			
Kapitał podstawowy	30.1	8 762 747	8 762 747
Kapitał zapasowy	30.3	8 511 437	7 657 086
Kapitał z aktualizacji wyceny instrumentów zabezpieczających	30.5	3 371	23 051
Różnice kursowe z przeliczenia jednostki zagranicznej		14 016	6 776
Zyski zatrzymane/(Niepokryte straty)	30.4	1 004 253	1 586 786
		18 295 824	18 036 446
Udziały niekontrolujące	30.6	132 657	31 367
Kapitał własny ogółem		18 428 481	18 067 813
Zobowiązania długoterminowe			
Zobowiązania z tytułu zadłużenia	32	8 488 210	9 501 414
Rezerwy na świadczenia pracownicze	33	1 114 191	1 380 650
Rezerwy na koszty demontażu środków trwałych i rekultywację terenu oraz pozostałe	34	396 513	351 138
Rozliczenia międzyokresowe i dotacje rządowe	37	440 309	541 318
Zobowiązania z tytułu odroczonego podatku dochodowego	15.3	823 754	871 865
Pozostałe zobowiązania finansowe	41	107 770	91 879
Pozostałe zobowiązania niefinansowe		11 507	1 588
		11 382 254	12 739 852
Zobowiązania krótkoterminowe			
Zobowiązania z tytułu zadłużenia	32	2 475 167	351 382
Zobowiązania wobec dostawców	38	1 127 738	1 042 427
Zobowiązania inwestycyjne	39	794 917	797 304
Rezerwy na świadczenia pracownicze	33	117 287	134 273
Rezerwy na zobowiązania z tytułu świadectw pochodzenia energii i emisji gazów	35	495 472	948 946
Pozostałe rezerwy	36	559 365	353 271
Rozliczenia międzyokresowe i dotacje rządowe	37	200 097	296 576
Zobowiązania z tytułu podatku dochodowego		426	38 446
Zobowiązania z tytułu pozostałych podatków i opłat	40	405 654	411 714
Pozostałe zobowiązania finansowe	41	773 571	342 162
Pozostałe zobowiązania niefinansowe	42	337 048	310 850
		7 286 742	5 027 351
Zobowiązania razem		18 668 996	17 767 203
SUMA PASYWÓW		37 097 477	35 835 016

Zasady (polityka) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część.

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITALE WŁASNYM

	Nota	Kapitał własny przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej					Razem	Udziały niekontrolujące	Razem kapitał własny
		Kapitał podstawowy	Kapitał zapasowy	Kapitał z aktualizacji wyceny instrumentów zabezpieczających	Różnice kursowe z przeliczenia jednostki zagranicznej	Zyski zatrzymane/ (Niepokryte straty)			
Stan na 1 stycznia 2017 roku		8 762 747	7 823 339	29 660	9 200	24 320	16 649 266	30 052	16 679 318
Dywidenda	30.6	-	-	-	-	-	-	(564)	(564)
Pozostałe transakcje z udziałowcami niekontrolującymi	30.6	-	-	-	-	184	184	(437)	(253)
Pokrycie straty z lat ubiegłych		-	(166 253)	-	-	166 253	-	-	-
Transakcje z właścicielami		-	(166 253)	-	-	166 437	184	(1 001)	(817)
Zysk netto		-	-	-	-	1 380 663	1 380 663	2 283	1 382 946
Pozostałe całkowite dochody		-	-	(6 609)	(2 424)	15 366	6 333	33	6 366
Łączne całkowite dochody		-	-	(6 609)	(2 424)	1 396 029	1 386 996	2 316	1 389 312
Stan na 31 grudnia 2017 roku		8 762 747	7 657 086	23 051	6 776	1 586 786	18 036 446	31 367	18 067 813
Wpływ zastosowania MSSF 9	8.1	-	-	-	-	(100 422)	(100 422)	(14)	(100 436)
Wpływ zastosowania MSSF 15	8.1	-	-	-	-	179 426	179 426	411	179 837
Stan na 1 stycznia 2018 roku		8 762 747	7 657 086	23 051	6 776	1 665 790	18 115 450	31 764	18 147 214
Dywidenda	30.6	-	-	-	-	-	-	(879)	(879)
Pozostałe transakcje z udziałowcami niekontrolującymi	30.6	-	-	-	-	(24)	(24)	99 647	99 623
Podział zysków lat ubiegłych	30.3	-	854 351	-	-	(854 351)	-	-	-
Transakcje z właścicielami		-	854 351	-	-	(854 375)	(24)	98 768	98 744
Zysk netto		-	-	-	-	204 880	204 880	2 165	207 045
Pozostałe całkowite dochody		-	-	(19 680)	7 240	(12 042)	(24 482)	(40)	(24 522)
Łączne całkowite dochody		-	-	(19 680)	7 240	192 838	180 398	2 125	182 523
Stan na 31 grudnia 2018 roku		8 762 747	8 511 437	3 371	14 016	1 004 253	18 295 824	132 657	18 428 481

Zasady (polityka) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część.

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH

	Nota	Rok zakończony 31 grudnia 2018	Rok zakończony 31 grudnia 2017
Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej			
Zysk przed opodatkowaniem		504 647	1 757 652
Udział w (zyskach)/stratach wspólnych przedsięwzięć		(54 890)	(73 050)
Amortyzacja		1 721 783	1 693 468
Odpisy aktualizujące wartość niefinansowych aktywów trwałych		862 209	45 604
Różnice kursowe		78 542	(130 543)
Odsetki i prowizje		145 136	203 653
Pozostałe korekty zysku przed opodatkowaniem		24 065	(7 351)
Zmiana stanu kapitału obrotowego	43.1	(832 542)	212 451
Podatek dochodowy zapłacony	43.1	(392 184)	(143 217)
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej		2 056 766	3 558 667
Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej			
Nabycie rzeczowych aktywów trwałych i aktywów niematerialnych	43.2	(3 575 711)	(3 561 758)
Udzielenie pożyczek	43.2	(52 110)	(307 132)
Nabycie jednostek uczestnictwa		–	(75 000)
Nabycie aktywów finansowych		(29 965)	(15 055)
Razem płatności		(3 657 786)	(3 958 945)
Sprzedaż rzeczowych aktywów trwałych i aktywów niematerialnych		29 000	36 668
Spłata udzielonych pożyczek	43.2	301 225	–
Dywidendy otrzymane	43.2	23 608	24 636
Wykup jednostek uczestnictwa		77 742	–
Pozostałe wpływy		4 664	25 965
Razem wpływy		436 239	87 269
Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej		(3 221 547)	(3 871 676)
Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej			
Wykup dłużnych papierów wartościowych		–	(1 650 000)
Spłata pożyczek/kredytów	43.3	(168 874)	(154 918)
Odsetki zapłacone	43.3	(160 170)	(184 550)
Zwrócone dotacje		(10 000)	–
Pozostałe płatności		(42 208)	(31 865)
Razem płatności		(381 252)	(2 021 333)
Emisja dłużnych papierów wartościowych	43.3	1 350 000	2 707 462
Wpływy od udziałowców niekontrolujących	43.3	100 000	–
Wpływy z tytułu zaciągnięcia kredytów/pożyczek		293	–
Otrzymane dotacje i rekompensaty	43.3	102 359	73 500
Razem wpływy		1 552 652	2 780 962
Środki pieniężne netto z działalności finansowej		1 171 400	759 629
Zwiększenie/ (zmniejszenie) netto stanu środków pieniężnych i ich ekwiwalentów		6 619	446 620
Różnice kursowe netto		(422)	1 820
Środki pieniężne na początek okresu	29	801 353	354 733
Środki pieniężne na koniec okresu, w tym:	29	807 972	801 353
o ograniczonej możliwości dysponowania	29	231 987	68 828

Zasady (polityka) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część.

INFORMACJE O GRUPIE KAPITAŁOWEJ ORAZ PODSTAWA SPORZĄDZENIA SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

1. Informacje ogólne dotyczące Grupy Kapitałowej TAURON Polska Energia S.A. oraz jej jednostki dominującej

Grupa Kapitałowa TAURON Polska Energia S.A. („Grupa”, „Grupa Kapitałowa”, „Grupa TAURON”) składa się z TAURON Polska Energia S.A. („jednostka dominująca”, „Spółka”, „Spółka dominująca”) i jej spółek zależnych. TAURON Polska Energia S.A., mająca siedzibę w Katowicach przy ul. ks. Piotra Ściegiennego 3, prowadzi działalność w formie spółki akcyjnej, zawiązanej aktem notarialnym w dniu 6 grudnia 2006 roku. Do dnia 16 listopada 2007 roku Spółka działała pod firmą Energetyka Południe S.A.

Jednostka dominująca jest wpisana do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego prowadzonego przez Sąd Rejonowy Katowice-Wschód Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego, pod numerem KRS 0000271562.

Czas trwania jednostki dominującej oraz jednostek wchodzących w skład Grupy Kapitałowej jest nieoznaczony. Działalność prowadzona jest na podstawie odpowiednich koncesji przyznanych poszczególnym jednostkom wchodzącym w skład Grupy.

Podstawowy przedmiot działalności Grupy TAURON jest odzwierciedlony w podziale na segmenty: Wydobycie, Wytwarzanie – segment obejmujący wytwarzanie energii elektrycznej ze źródeł konwencjonalnych i odnawialnych oraz wytwarzanie energii cieplnej, Dystrybucja, Sprzedaż oraz działalność pozostała – w tym obsługa klienta, o czym szerzej w nocie 9 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy obejmuje rok zakończony dnia 31 grudnia 2018 roku oraz zawiera dane porównawcze za rok zakończony 31 grudnia 2017 roku.

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało zatwierdzone do publikacji przez Zarząd w dniu 29 marca 2019 roku.

Skład Zarządu

W skład Zarządu na dzień 31 grudnia 2018 roku wchodzili:

- Filip Grzegorzczak – Prezes Zarządu,
- Jarosław Broda – Wiceprezes Zarządu,
- Kamil Kamiński – Wiceprezes Zarządu,
- Marek Wadowski – Wiceprezes Zarządu.

W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku nie wystąpiły zmiany w składzie Zarządu. Na dzień zatwierdzenia do publikacji niniejszego sprawozdania finansowego skład Zarządu nie uległ zmianie.

2. Skład Grupy TAURON oraz wspólne przedsięwzięcia

Na dzień 31 grudnia 2018 roku TAURON Polska Energia S.A. posiadała bezpośrednio i pośrednio udziały i akcje w następujących istotnych spółkach zależnych:

Lp.	Nazwa spółki	Siedziba	Segment operacyjny	Udział TAURON Polska Energia S.A. w kapitale spółki	Udział TAURON Polska Energia S.A. w organie stanowiącym spółki
1	TAURON Wydobycie S.A.	Jaworzno	Wydobycie	100,00%	100,00%
2	TAURON Wytwarzanie S.A.	Jaworzno	Wytwarzanie	100,00%	100,00%
3	Nowe Jaworzno Grupa TAURON Sp. z o.o. ¹	Jaworzno	Wytwarzanie	97,89%	97,89%
4	TAURON Ekoenergia Sp. z o.o.	Jelenia Góra	Wytwarzanie	100,00%	100,00%
5	Marselwind Sp. z o.o.	Katowice	Wytwarzanie	100,00%	100,00%
6	TAURON Ciepło Sp. z o.o.	Katowice	Wytwarzanie	100,00%	100,00%
7	TAURON Serwis Sp. z o.o.	Katowice	Wytwarzanie	95,61%	95,61%
8	TAURON Dystrybucja S.A.	Kraków	Dystrybucja	99,74%	99,75%
9	TAURON Dystrybucja Serwis S.A.	Wrocław	Dystrybucja	100,00%	100,00%
10	TAURON Dystrybucja Pomiary Sp. z o.o. ²	Tarnów	Dystrybucja	99,74%	99,75%
11	TAURON Sprzedaż Sp. z o.o.	Kraków	Sprzedaż	100,00%	100,00%
12	TAURON Sprzedaż GZE Sp. z o.o.	Gliwice	Sprzedaż	100,00%	100,00%
13	TAURON Czech Energy s.r.o.	Ostrawa, Republika Czeska	Sprzedaż	100,00%	100,00%
14	TAURON Obsługa Klienta Sp. z o.o.	Wrocław	Pozostałe	100,00%	100,00%
15	Kopalnia Wapienia Czatkowice Sp. z o.o.	Krzyszowice	Pozostałe	100,00%	100,00%
16	Polska Energia Pierwsza Kompania Handlowa Sp. z o.o.	Warszawa	Pozostałe	100,00%	100,00%
17	TAURON Sweden Energy AB (publ)	Sztokholm, Szwecja	Pozostałe	100,00%	100,00%
18	Bioeko Grupa TAURON Sp. z o.o. ³	Stalowa Wola	Pozostałe	100,00%	100,00%
19	Wsparcie Grupa TAURON Sp. z o.o. ²	Tarnów	Pozostałe	99,74%	99,75%

¹ W dniu 20 grudnia 2018 roku Nadzwyczajne Zgromadzenie Wspólników spółki Nowe Jaworzno Grupa TAURON Sp. z o.o. podjęło uchwałę o podwyższeniu kapitału zakładowego spółki. Nowoutworzone udziały w podwyższonym kapitale zakładowym spółki objął Fundusz Inwestycji Infrastrukturalnych – Kapitałowy Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych. Po dniu bilansowym, w dniu 15 stycznia 2019 roku podwyższenie kapitału spółki zostało zarejestrowane. W wyniku tej transakcji zmienił się udział TAURON Polska Energia S.A. w kapitale i organie stanowiącym spółki zależnej – spadek ze 100% do 97,89%.

² Udział w TAURON Dystrybucja Pomiary Sp. z o.o. oraz Wsparcie Grupa TAURON Sp. z o.o. posiadany jest przez TAURON Polska Energia S.A. w sposób pośredni poprzez spółkę zależną TAURON Dystrybucja S.A. TAURON Polska Energia S.A. jest użytkownikiem udziałów spółki TAURON Dystrybucja Pomiary Sp. z o.o.

³ W dniu 8 października 2018 roku nastąpiła zmiana nazwy spółki z dotychczasowej Biomasa Grupa TAURON Sp. z o.o. na Bioeko Grupa TAURON Sp. z o.o.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku TAURON Polska Energia S.A. posiadała udział pośredni i bezpośredni w następujących istotnych spółkach współzależnych:

Lp.	Nazwa spółki	Siedziba	Segment operacyjny	Udział TAURON Polska Energia S.A. w kapitale i organie stanowiącym spółki
1	Elektrociepłownia Stalowa Wola S.A. ¹	Stalowa Wola	Wytwarzanie	50,00%
2	TAMEH HOLDING Sp. z o.o. ²	Dąbrowa Górnicza	Wytwarzanie	50,00%
3	TAMEH POLSKA Sp. z o.o. ²	Dąbrowa Górnicza	Wytwarzanie	50,00%
4	TAMEH Czech s.r.o. ²	Ostrawa, Republika Czeska	Wytwarzanie	50,00%

¹ Udział w Elektrociepłowni Stalowa Wola S.A. posiadany jest przez TAURON Polska Energia S.A. w sposób pośredni poprzez spółkę zależną TAURON Wytwarzanie S.A.

² TAURON Polska Energia S.A. posiada bezpośredni udział w kapitale i organie stanowiącym spółki TAMEH HOLDING Sp. z o.o., która posiada 100% udział w kapitale i organie stanowiącym TAMEH POLSKA Sp. z o.o. oraz TAMEH Czech s.r.o.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku udział TAURON Polska Energia S.A. w kapitale i organie stanowiącym powyższych istotnych spółek zależnych i współzależnych nie uległ zmianie od dnia 31 grudnia 2017 roku, za wyjątkiem udziału w spółce zależnej Nowe Jaworzno Grupa TAURON Sp. z o.o., o czym szerzej w nocie 53 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

3. Oświadczenie o zgodności

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej („MSSF”) zatwierdzonymi przez Unię Europejską („UE”).

MSSF obejmują standardy i interpretacje zaakceptowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości („RMSR”) oraz Komitet ds. Interpretacji Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej.

Spółki Grupy oraz jednostka dominująca prowadzą swoje księgi rachunkowe i sporządzają sprawozdania finansowe zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej zatwierdzonymi przez UE, z wyjątkiem TAURON Czech Energy s.r.o. i TAURON Sweden Energy AB (publ), które prowadzą swoje księgi rachunkowe oraz sporządzają sprawozdania finansowe zgodnie z zasadami rachunkowości obowiązującymi odpowiednio w Republice Czeskiej i w Szwecji.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe zawiera korekty nie zawarte w księgach rachunkowych jednostek Grupy wprowadzone w celu doprowadzenia niniejszego sprawozdania skonsolidowanego do zgodności z MSSF zatwierdzonymi przez UE.

4. Kontynuacja działalności

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej przez spółki Grupy w dającej się przewidzieć przyszłości. Na dzień zatwierdzenia do publikacji niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego nie stwierdza się istnienia okoliczności wskazujących na zagrożenie kontynuowania działalności przez spółki Grupy.

Grupa identyfikuje i aktywnie zarządza ryzykiem płynności rozumianym jako możliwość utraty lub ograniczenie zdolności do regulowania bieżących wydatków i pomimo wystąpienia na dzień bilansowy ujemnego kapitału pracującego, posiada pełną zdolność do regulowania swoich zobowiązań w terminie ich płatności. Na dzień bilansowy Grupa posiada dostępne finansowanie w ramach kredytu w rachunku bieżącym oraz w ramach programów emisji obligacji.

5. Waluta funkcjonalna i waluta prezentacji

Walutą funkcjonalną jednostki dominującej i spółek zależnych, z wyjątkiem TAURON Czech Energy s.r.o. oraz TAURON Sweden Energy AB (publ) objętych niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym oraz walutą prezentacji niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego jest złoty polski. Walutą funkcjonalną TAURON Czech Energy s.r.o. jest korona czeska („CZK”), a walutą funkcjonalną TAURON Sweden Energy AB (publ) jest euro („EUR”). Pozycje sprawozdań finansowych TAURON Czech Energy s.r.o. oraz TAURON Sweden Energy AB (publ) są przeliczane przy użyciu odpowiednich kursów wymiany na walutę prezentacji Grupy TAURON.

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe jest przedstawione w złotych („PLN”), a wszystkie wartości, o ile nie wskazano inaczej, podane są w tysiącach PLN.

6. Zasady (polityka) rachunkowości oraz istotne wartości oparte na profesjonalnym osądzie i szacunkach

Zasady (polityka) rachunkowości

Istotne zasady rachunkowości przedstawiono w poszczególnych notach niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego za wyjątkiem zasad konsolidacji oraz rozliczania nabycia przedsięwzięć (w tym pod wspólną kontrolą), które zostały przedstawione poniżej.

Zasady konsolidacji oraz rozliczanie nabycia przedsięwzięć (w tym pod wspólną kontrolą):

Konsolidacja

Za jednostki zależne uznaje się te jednostki, w odniesieniu do których jednostka dominująca, bezpośrednio lub pośrednio poprzez swoje jednostki zależne sprawuje kontrolę.

Jednostki zależne podlegają konsolidacji metodą pełną od dnia objęcia kontroli do dnia utraty kontroli. Sprawozdania finansowe jednostek zależnych sporządzane są za ten sam okres sprawozdawczy, co sprawozdanie jednostki dominującej, w oparciu o jednolite zasady rachunkowości. Salda i transakcje pomiędzy jednostkami Grupy, w tym niezrealizowane zyski i straty (jeżeli nie wskazują na utratę wartości) wynikające z transakcji w ramach Grupy są eliminowane.

Nabycia przedsięwzięć

Objęcie kontroli nad przedsięwzięciem rozlicza się metodą przejęcia. Na dzień przejęcia jednostka przejmująca ujmuje możliwe do zidentyfikowania nabyte aktywa oraz przejęte zobowiązania i wycenia w ich wartościach godziwych.

Nadwyżka sumy przekazanej zapłaty za przejęcie, kwoty wszelkich niekontrolujących udziałów w jednostce przejmowanej oraz wartości godziwej na dzień przejęcia uprzednio posiadanego udziału w jednostce przejmowanej, nad kwotą netto ustalonej na dzień przejęcia wartości godziwych możliwych do zidentyfikowania nabytych aktywów i przejętych zobowiązań stanowi wartość firmy.

Nabycia przedsięwzięć pod wspólną kontrolą Skarbu Państwa

Transakcje połączenia jednostek gospodarczych znajdujących się pod wspólną kontrolą Skarbu Państwa (tj. podmioty łączące się były zarówno przed, jak i po transakcji kontrolowane przez Skarb Państwa) rozliczane są metodą łączenia udziałów na zasadach opisanych poniżej.

Sprawozdanie finansowe po połączeniu odzwierciedla fakt ciągłości wspólnej kontroli oraz nie odzwierciedla zmian wartości aktywów netto do wartości godziwych (lub też rozpoznania nowych aktywów) lub wyceny wartości firmy, ponieważ żaden z łączących się podmiotów nie jest w istocie nabywany. Sprawozdanie finansowe przygotowywane jest tak, jakby łączące się podmioty były połączone ze sobą od dnia objęcia ich wspólną kontrolą.

Rozliczając połączenie jednostek znajdujących się pod wspólną kontrolą Skarbu Państwa, w celu ustalenia wartości aktywów i zobowiązań w przejmowanej jednostce, Spółka korzysta z jednostkowego sprawozdania finansowego tej przejmowanej jednostki dostosowanego do MSSF. Rozliczając połączenie jednostek pod wspólną kontrolą Skarbu Państwa w ramach Grupy TAURON, Spółka korzysta ze skonsolidowanego sprawozdania finansowego jako źródła wartości aktywów i zobowiązań w przejmowanej spółce zależnej.

Różnica pomiędzy wartością księgową aktywów netto rozpoznanych w wyniku połączenia a wartością udziałów rozpoznawanych dotychczas w księgach spółki przejmującej lub przekazaną zapłatą zostaje rozpoznana w kapitale własnym spółki przejmującej.

Podmioty wniesione do Spółki w maju 2007 roku znajdowały się pod kontrolą Skarbu Państwa, co oznacza, że zarówno Spółka, jak i wnoszone podmioty były w momencie wniesienia pod wspólną kontrolą Skarbu Państwa. Transakcja wniesienia spółek spełnia więc w ocenie Spółki definicję transakcji pod wspólną kontrolą, w związku z czym jest ona wyłączona z zakresu MSSF 3 *Połączenia jednostek gospodarczych*.

Istotne wartości oparte na profesjonalnym osądzie i szacunkach

W procesie stosowania polityki rachunkowości największe znaczenie, oprócz szacunków księgowych, miał profesjonalny osąd kierownictwa, który wpływa na wielkości wykazywane w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym. Założenia tych szacunków opierają się na najlepszej wiedzy Zarządu odnośnie bieżących i przyszłych działań i zdarzeń w poszczególnych obszarach. W okresie objętym niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym nie miały miejsca istotne zmiany wielkości szacunkowych oraz metodologii dokonywania szacunków, które miałyby wpływ na okres bieżący lub na okresy przyszłe, inne niż opisane w dalszej części niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Pozycje skonsolidowanego sprawozdania finansowego, z którymi związane jest istotne ryzyko znaczącej korekty wartości bilansowych aktywów i zobowiązań opisano w poszczególnych notach niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego. Istotne szacunki odnoszą się do odpisów na rzeczowe aktywa trwałe ujmowane w wyniku przeprowadzanych testów na utratę wartości, o czym szerzej w nocie 10 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Poza powyższym, Grupa dokonuje istotnych szacunków w zakresie ujmowanych zobowiązań warunkowych, w szczególności w zakresie spraw sądowych, w których spółki Grupy są stroną. Zobowiązania warunkowe zostały szerzej opisane w nocie 47 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

7. Opublikowane standardy, zmiany do standardów i interpretacje, które nie weszły jeszcze w życie

Grupa nie zdecydowała się na wcześniejsze zastosowanie żadnego standardu, zmiany do standardu lub interpretacji, która została opublikowana, lecz nie weszła dotychczas w życie.

- **Standardy wydane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości („RMSR”), zmiany do standardów oraz interpretacja zatwierdzone przez Unię Europejską („UE”), które nie weszły jeszcze w życie**

W ocenie Zarządu standard MSSF 16 *Leasing* będzie miał istotny wpływ na stosowaną dotychczas politykę rachunkowości:

MSSF 16 Leasing

Data wejścia w życie w UE – okresy roczne rozpoczynające się 1 stycznia 2019 lub po tej dacie.

Zgodnie z MSSF 16 *Leasing* leasingobiorca ujmuje prawo do użytkowania składnika aktywów oraz zobowiązanie z tytułu leasingu. Prawo do użytkowania składnika aktywów jest traktowane podobnie jak inne aktywa niefinansowe i odpowiednio amortyzowane. Zobowiązania z tytułu leasingu wycenia się początkowo w wartości bieżącej opłat leasingowych płatnych w okresie leasingu, zdyskontowanej o stopę zawartą w leasingu, jeżeli jej ustalenie jest możliwe. Jeżeli nie można określić tej stopy, leasingobiorca stosuje krańcową stopę procentową. Określenie okresu leasingu zgodnie z MSSF 16 *Leasing* wymaga oceny, która nie była wcześniej wymagana dla leasingu operacyjnego, gdyż nie powodowała zmiany sposobu ujęcia wydatków w sprawozdaniu finansowym. Zmienne płatności leasingowe powinny zostać uwzględnione przy ustalaniu opłat leasingowych w przypadku gdy ich zmienność zależy od indeksu lub stopy procentowej lub gdy w swojej istocie są płatnościami stałymi.

W odniesieniu do klasyfikacji leasingu u leasingodawców, przeprowadza się ją tak samo jak zgodnie z MSR 17 *Leasing* – tj. jako leasing operacyjny lub finansowy. U leasingodawcy leasing jest klasyfikowany jako leasing finansowy, jeżeli następuje przeniesienie zasadniczo całego ryzyka i korzyści z tytułu posiadania odnośnych aktywów. W przeciwnym przypadku leasing jest klasyfikowany jako leasing operacyjny. W leasingu finansowym leasingodawca rozpoznaje przychody finansowe przez okres leasingu, w oparciu o stałą okresową stopę zwrotu na inwestycji netto. Leasingodawca ujmuje płatności leasingu operacyjnego w przychody liniowo lub w inny systematyczny sposób, jeśli lepiej odzwierciedla wzór otrzymywania korzyści z wykorzystania odnośnych aktywów.

Wpływ na skonsolidowane sprawozdanie finansowe

Grupa zdecydowała się na zastosowanie zmodyfikowanego podejścia retrospektywnego wraz z zastosowaniem praktycznych rozwiązań dopuszczonych do zastosowania przez MSSF 16 *Leasing*, tj. z łącznym efektem pierwszego zastosowania standardu ujętym na dzień 1 stycznia 2019 roku.

Na dzień 1 stycznia 2019 roku Grupa ujmie składniki aktywów z tytułu praw do użytkowania w kwocie równej zobowiązaniu z tytułu leasingu w wartości bieżącej pozostałych opłat leasingowych, zdyskontowanych poprzez zastosowanie krańcowej stopy procentowej skorygowanej o kwoty wszelkich przedpłat lub naliczonych opłat leasingowych odnoszących się do tego leasingu, ujętych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej bezpośrednio sprzed dnia pierwszego zastosowania.

Grupa będzie stosować podejście portfelowe do leasingów o podobnych cechach, dotyczących jednolitych aktywów, wykorzystywanych w podobny sposób. Rozliczając umowy leasingu metodą portfelową Grupa będzie stosować szacunki i założenia odpowiadające rozmiarowi i składowi posiadanego portfela, w tym w postaci szacunku średniego ważonego okresu trwania leasingu. Grupa będzie stosować podejście portfelowe w szczególności dla umów najmu, dzierżawy i innych umów spełniających kryteria uznania za leasing dotyczących pomieszczeń i gruntów dla celów montażu infrastruktury ciepłej i elektroenergetycznej.

Przeprowadzona analiza wpływu MSSF 16 *Leasing* na stosowane zasady rachunkowości wykazała, iż dla Grupy istotna jest zmiana polegająca na konieczności ujęcia w sprawozdaniu finansowym składników aktywów z tytułu praw do użytkowania i zobowiązań z tytułu leasingu w przypadku umów leasingu obecnie klasyfikowanych jako leasing operacyjny. Analiza obejmowała w szczególności sporządzenie metodyki wyznaczania krańcowej stopy procentowej, identyfikację składnika aktywów, weryfikację sprawowania kontroli nad jego użytkowaniem oraz ustalenie okresu leasingu.

Grupa zakończyła inwentaryzację wszystkich zawartych umów pod kątem identyfikacji tych, których dotyczy MSSF 16 *Leasing* oraz zidentyfikowała kluczowe obszary, w stosunku do których wpływ MSSF 16 *Leasing* jest najistotniejszy, tj.: prawa wieczystego użytkowania gruntów oraz umowy najmu i dzierżawy pod zabudowę węzłów ciepłowniczych i pod stacje transformatorowe.

Grupa zdecydowała, że aktywa z tytułu prawa do użytkowania prezentowane są w sprawozdaniu z sytuacji finansowej oddzielnie od innych aktywów. Grupa zdecydowała o przeklasyfikowaniu praw wieczystego użytkowania gruntów, które znajdują się w zakresie MSSF 16 *Leasing* z pozostałych aktywów niematerialnych do praw do użytkowania, których szacowana łączna wartość na dzień 1 stycznia 2019 roku wynosi 745 648 tysięcy złotych.

Szacowany wpływ zastosowania MSSF 16 Leasing na dzień 1 stycznia 2019 roku

	Stan na 31 grudnia 2018	Przeklasyfikowanie z pozostałych aktywów niematerialnych do praw do użytkowania aktywów	Ujęcie praw do użytkowania aktywów oraz zobowiązań z tytułu leasingu	Stan na 1 stycznia 2019
AKTYWA				
Aktywa trwałe	32 541 865	–	616 737	33 158 602
Pozostałe aktywa niematerialne	1 287 703	(745 648)	–	542 055
Prawa do użytkowania aktywów	–	745 648	616 737	1 362 385
Aktywa obrotowe	4 555 612	–	12 282	4 567 894
Aktywa trwałe zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży	13 712	–	12 282	25 994
SUMA AKTYWÓW	37 097 477	–	629 019	37 726 496
PASYWA				
Kapitał własny ogółem	18 428 481	–	–	18 428 481
Zobowiązania długoterminowe	11 382 254	–	596 785	11 979 039
Zobowiązania z tytułu zadłużenia	8 488 210	–	596 785	9 084 995
Zobowiązania krótkoterminowe	7 286 742	–	32 234	7 318 976
Zobowiązania z tytułu zadłużenia	2 475 167	–	32 234	2 507 401
SUMA PASYWÓW	37 097 477	–	629 019	37 726 496

Szacowany podział aktywów z tytułu prawa do użytkowania na dzień 1 stycznia 2019 roku

Aktywa z tytułu prawa do użytkowania	Stan na 1 stycznia 2019
Prawa wieczystego użytkowania gruntu	1 080 494
Prawa do użytkowania z tytułu umów najmu, dzierżawy, użytkowania	269 450
Inne	12 441
Razem	1 362 385

Uzgodnienie kwot przyszłych minimalnych opłat z tytułu leasingu operacyjnego zgodnie z MSR 17 *Leasing* na dzień 31 grudnia 2018 roku z szacowanymi zobowiązaniami z tytułu leasingu zgodnie z MSSF 16 *Leasing* na dzień 1 stycznia 2019 roku:

Uzgodnienie MSR 17 <i>Leasing</i> do MSSF 16 <i>Leasing</i>	
Przyszłe minimalne opłaty z tytułu umów leasingu operacyjnego zgodnie z MSR 17 <i>Leasing</i> na dzień 31 grudnia 2018 roku	1 436 911
Dyskonto przy zastosowaniu krańcowej stopy procentowej	(807 892)
Zobowiązania z tytułu leasingu zgodnie z MSSF 16 <i>Leasing</i> na dzień 1 stycznia 2019 roku	629 019

Szacowany podział zobowiązań z tytułu leasingu na dzień 1 stycznia 2019 roku według okresów spłaty:

	Terminy spłaty przypadające w okresie (od dnia 1 stycznia 2019 roku):			
	poniżej 5 lat	od 5 do 10 lat	od 10 do 20 lat	powyżej 20 lat
Wartość na dzień 1 stycznia 2019	629 019	39 812	60 606	56 809
		471 792		

Spółka zastosowała następujące praktyczne rozwiązania z dniem pierwszego zastosowania MSSF 16 *Leasing*, tj. na dzień 1 stycznia 2019 roku:

- standard MSSF 16 *Leasing* zastosowano tylko do umów, które nie są zakończone na dzień jego pierwszego zastosowania,
- przyjęto pojedynczą stopę dyskontową do portfela leasingów o podobnych cechach,
- nie zastosowano wymogów MSSF 16 *Leasing* do umów leasingowych, których okres leasingu kończy się w ciągu 12 miesięcy od dnia pierwszego zastosowania,
- nie uwzględniono początkowych kosztów bezpośrednich w wycenie składników aktywów z tytułu prawa do użytkowania,
- wykorzystano wiedzę w zakresie obowiązujących umów leasingu, dotyczącą w szczególności wykorzystania określonej w umowie opcji przedłużenia leasingu lub opcji wypowiedzenia leasingu,
- w przypadku, gdy nie jest możliwe wyodrębnienie składnika nieleasingowego dla klasy bazowego składnika aktywów, jako pojedynczy element leasingowy ujęto zarówno elementy leasingowe, jak i elementy nieleasingowe,

- zdecydowano o stosowaniu wymogów MSSF 16 *Leasing* do leasingu aktywów niematerialnych, innych niż wynikające z umów licencyjnych objętych zakresem MSR 38 *Aktywa niematerialne*,
- zdecydowano o nie stosowaniu MSSF 16 *Leasing* w odniesieniu do leasingów, których bazowy składnik aktywów ma wartość nieprzekraczającą 20 tysięcy złotych i nie dotyczy prawa wieczystego użytkowania gruntów.

Zaprezentowane powyżej dane, które Grupa ocenia jako zgodne we wszystkich istotnych aspektach z wymogami MSSF 16 *Leasing* zostały oszacowane. W związku z powyższym istnieje możliwość, że ostateczne kwoty zawarte w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym za rok 2019 będą się różnić od danych zaprezentowanych w niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym.

W ocenie Zarządu następujące zmiany do standardów oraz interpretacja nie spowodują istotnego wpływu na stosowaną dotychczas politykę rachunkowości:

Standard/Interpretacja	Data wejścia w życie w UE (okresy roczne rozpoczynające się dnia lub po tej dacie)
Zmiany do MSSF 9 <i>Instrumenty finansowe</i>	1 stycznia 2019
Zmiany do MSR 28 <i>Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach</i>	1 stycznia 2019
Interpretacja KIMSF 23 <i>Niepewność co do traktowania podatku dochodowego</i>	1 stycznia 2019
Zmiany do MSR 19 <i>Świadczenia pracownicze</i>	1 stycznia 2019
Zmiany do różnych standardów <i>Poprawki do MSSF (cykl 2015–2017)</i> :	
MSR 12 <i>Podatek dochodowy</i>	1 stycznia 2019
MSR 23 <i>Koszty finansowania zewnętrznego</i>	1 stycznia 2019
MSSF 3 <i>Połączenia jednostek</i>	1 stycznia 2019
MSSF 11 <i>Wspólne ustalenia umowne</i>	1 stycznia 2019

- Standardy wydane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości oraz zmiany do standardów, które nie zostały jeszcze zatwierdzone przez Unię Europejską i nie weszły jeszcze w życie**

W ocenie Zarządu następujące standardy oraz zmiany do standardów nie spowodują istotnego wpływu na stosowaną dotychczas politykę rachunkowości:

Standard	Data wejścia w życie według standardu, niezatwierdzone przez UE (okresy roczne rozpoczynające się dnia lub po tej dacie)
MSSF 14 <i>Regulacyjne rozliczenia międzyokresowe</i>	1 stycznia 2016*
MSSF 17 <i>Umowy ubezpieczeniowe</i>	1 stycznia 2021
Zmiany do MSSF 10 <i>Skonsolidowane sprawozdania finansowe</i> oraz MSR 28 <i>Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach: Sprzedaż lub wniesienie aktywów pomiędzy inwestorem a jego jednostką stowarzyszoną lub wspólnym przedsięwzięciem</i> oraz późniejsze zmiany	data wejścia w życie zmian została odroczone
Zmiany do MSR 1 <i>Prezentacja sprawozdań finansowych</i> oraz MSR 8 <i>Zasady (polityka) rachunkowości, zmiany wartości szacunkowych i korygowanie błędów: Definicja istotnych pominięć lub zniekształceń pozycji</i>	1 stycznia 2020
Zmiany do MSSF 3 <i>Połączenia jednostek</i>	1 stycznia 2020
Zmiany do Odniesień do Założeń Konceptyjnych zawartych w MSSF	1 stycznia 2020

* Komisja Europejska postanowiła nie rozpoczynać procesu zatwierdzania tego tymczasowego standardu do stosowania na terenie UE do czasu wydania ostatecznej wersji MSSF 14 *Regulacyjne rozliczenia międzyokresowe*.

8. Zmiany stosowanych zasad rachunkowości

Zasady (polityka) rachunkowości zastosowane do sporządzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego są spójne z tymi, które zastosowano przy sporządzaniu rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku, z wyjątkiem zastosowania nowych standardów, zmian do standardów i interpretacji wymienionych poniżej oraz zmian zasad rachunkowości stosowanych przez Grupę, co zostało opisane poniżej.

8.1. Zastosowanie nowych standardów, zmian do standardów oraz interpretacji

W ocenie Zarządu następujące nowe standardy oraz zmiany do standardów mają istotny wpływ na stosowaną dotychczas politykę rachunkowości:

MSSF 9 Instrumenty finansowe

Data wejścia w życie w UE – okresy roczne rozpoczynające się 1 stycznia 2018 lub po tej dacie.

Główne zmiany wprowadzane przez MSSF 9 *Instrumenty finansowe*:

- **Zmiana zasad klasyfikacji i wyceny aktywów finansowych**

W miejsce dotychczasowych czterech kategorii aktywów finansowych wskazywanych przez MSR 39 *Instrumenty finansowe: ujmowanie i wycena*, MSSF 9 *Instrumenty finansowe* definiuje trzy kategorie aktywów finansowych:

- aktywa finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu,
- aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej przez inne całkowite dochody,
- aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej przez wynik finansowy.

Aktywa finansowe zgodnie z MSSF 9 *Instrumenty finansowe* klasyfikowane są na moment początkowego ujęcia w oparciu o:

- charakterystykę przepływów pieniężnych (test SPPI; ang. Solely Payments of Principal and Interest),
- model biznesowy, w oparciu o który dane aktywo finansowe jest zarządzane.

- **Wprowadzenie nowego modelu utraty wartości opartego o oczekiwane straty kredytowe**

W miejsce dotychczasowych zasad rozpoznawania strat kredytowych w oparciu o stratę poniesioną, MSSF 9 *Instrumenty finansowe* wprowadza koncepcję straty oczekiwanej skutkującej rozpoznaniem odpisu z tytułu utraty wartości aktywów już od momentu ich początkowego ujęcia. Wymogi w zakresie utraty wartości aktywów finansowych odnoszą się do aktywów finansowych wycenianych w zamortyzowanym koszcie oraz wycenianych do wartości godziwej przez inne całkowite dochody.

Wpływ na skonsolidowane sprawozdanie finansowe na dzień 1 stycznia 2018 roku

Grupa zdecydowała się na zastosowanie MSSF 9 *Instrumenty finansowe* ze skutkiem od 1 stycznia 2018 roku. Zgodnie z dopuszczoną przez standard możliwością, Grupa zrezygnowała z przekształcenia danych porównywalnych. Dane na dzień 31 grudnia 2017 roku oraz za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku zostały sporządzone w oparciu o MSR 39 *Instrumenty finansowe: ujmowanie i wycena*.

Wpływ na zyski zatrzymane zastosowania MSSF 9 *Instrumenty finansowe* na dzień 1 stycznia 2018 roku:

Kategorie i klasy instrumentów finansowych zgodnie z MSR 39	MSR 39		MSSF 9		Wpływ zmiany Zwiększenie/ (zmniejszenie)
	Wycena wg zamortyzowanego kosztu/ kosztu historycznego	Wycena w wartości godziwej	Wycena wg zamortyzowanego kosztu	Wartość godziwa rozliczana przez: Wynik finansowy Pozostałe całkowite dochody	
1 Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy					
– przeznaczone do obrotu		154 574		154 574	
Instrumenty pochodne	–	53 216	–	53 216	–
Jednostki uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych	–	101 358	–	101 358	–
2 Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	141 698	2 719	–	118 386	(26 031)
Udziały i akcje (długoterminowe)	141 656	–	–	115 625	(26 031)
Udziały i akcje (krótkoterminowe)	42	–	–	42	–
Jednostki uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych	–	2 719	–	2 719	–
3 Pożyczki i należności	2 734 059	–	2 427 299	177 275	(129 485)
Należności od odbiorców	2 032 813	–	2 001 342	–	(31 471)
Wartość brutto	2 226 180	–	2 226 180	–	–
Odpis aktualizujący	(193 367)	–	(224 838)	–	(31 471)
Lokaty i depozyty	39 756	–	39 756	–	–
Pożyczki udzielone	580 979	–	332 005	150 960	(98 014)
Wartość brutto	580 979	–	340 212	150 960	(89 807)
Odpis aktualizujący	–	–	(8 207)	–	(8 207)
Inne należności finansowe	80 511	–	54 196	26 315	–
4 Instrumenty pochodne zabezpieczające	–	28 482	–	28 482*	–
5 Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	–	909 249	–	909 249	–
Razem wpływ zastosowania MSSF 9 na aktywa finansowe					(155 516)
1 Zobowiązania finansowe wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	470 239	–	437 184	–	33 055
Kredyt udzielony przez Europejski Bank Inwestycyjny	470 239	–	437 184	–	33 055
Razem wpływ zastosowania MSSF 9 na zobowiązania finansowe					33 055
Wpływ na zyski zatrzymane					(122 461)
Podatek odroczoney					22 025
Wpływ na zyski zatrzymane po uwzględnieniu podatku odroczonego					(100 436)

* Grupa nadal stosuje zasady rachunkowości zabezpieczeń zgodnie z MSR 39 *Instrumenty finansowe: ujmowanie i wycena*.

- **Zmiana zasad klasyfikacji i wyceny aktywów finansowych**

Uznając, że nie jest możliwe bezpośrednie przełożenie kategorii aktywów finansowych określonych w MSR 39 *Instrumenty finansowe: ujmowanie i wycena* na kategorie zdefiniowane w MSSF 9 *Instrumenty finansowe* Grupa sporządziła metodykę klasyfikacji aktywów finansowych, w ramach której stworzone zostały zasady przeprowadzania testu SPPI oraz zasady przeprowadzania testu modelu biznesowego. Na ich podstawie Grupa przeprowadziła testy modelu biznesowego oraz testy SPPI dla wszystkich istotnych na dzień 1 stycznia 2018 roku pozycji aktywów finansowych.

Przeprowadzona analiza wykazała, że znaczna część aktywów finansowych przedstawionych w tabeli powyżej charakteryzuje się przepływami pieniężnymi odpowiadającymi wyłącznie spłacie kapitału i odsetek oraz utrzymywane są w ramach modelu biznesowego opartego wyłącznie o pozyskiwanie przepływów pieniężnych, co przekłada się na ich klasyfikację jako aktywa finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie.

Pożyczka podporządkowana, jak i pożyczki na spłatę zadłużenia udzielone na rzecz wspólnego przedsięwzięcia Elektrociepłowni Stalowa Wola S.A. wyceniane w zamortyzowanym koszcie zgodnie z MSR 39 *Instrumenty finansowe: ujmowanie i wycena*, których wartość bilansowa na dzień 1 stycznia 2018 roku wynosiła 240 767 tysięcy złotych, zaklasyfikowane zostały do aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy w kwocie 150 960 tysięcy złotych, ze względu na to, że ich przepływy pieniężne nie odpowiadają wyłącznie spłacie kapitału i odsetek. Zastosowanie MSSF 9 *Instrumenty finansowe* w tym zakresie, zmniejszyło zyski zatrzymane Grupy na dzień 1 stycznia 2018 roku o kwotę 89 807 tysięcy złotych.

MSSF 9 *Instrumenty finansowe* wskazuje na konieczność wyceny do wartości godziwej udziałów kapitałowych w innych jednostkach, także w odniesieniu do tych udziałów i akcji, które ze względu na ograniczoną dostępność danych, dotychczas wyceniane były w cenie nabycia pomniejszonej o ewentualne odpisy z tytułu utraty wartości. W związku z tym, Grupa dokonała szacunku wartości godziwej ww. instrumentów metodą skorygowanych aktywów netto, biorąc pod uwagę posiadany udział w aktywach netto, korygując wartość o istotne czynniki wpływające na wycenę, takie jak dyskonto z tytułu braku kontroli oraz dyskonto z tytułu ograniczonej płynności powyższych instrumentów. Zastosowanie MSSF 9 *Instrumenty finansowe* w zakresie wyceny udziałów kapitałowych zmniejszyło zyski zatrzymane Grupy na dzień 1 stycznia 2018 roku o kwotę 26 031 tysięcy złotych. Powyższe instrumenty kapitałowe są zgodnie z MSSF 9 *Instrumenty finansowe* wyceniane do wartości godziwej przez wynik finansowy.

Na podstawie przeprowadzonej analizy zabezpieczenia przekazane, których wartość na dzień 1 stycznia 2018 roku wyniosła 26 315 tysięcy złotych, zostały zaklasyfikowane do innych należności finansowych wycenianych w wartościach godziwych przez wynik finansowy ze względu na to, że taka klasyfikacja najbardziej odzwierciedla charakter tych aktywów finansowych. Pozostała część innych należności finansowych została zaklasyfikowana jako wyceniane w zamortyzowanym koszcie.

- **Wprowadzenie nowego modelu utraty wartości opartego o oczekiwane straty kredytowe**

Grupa zidentyfikowała poniższe kategorie aktywów finansowych, w ramach których dokonała weryfikacji wpływu kalkulacji oczekiwanych strat kredytowych zgodnie z MSSF 9 *Instrumenty finansowe* na skonsolidowane sprawozdanie finansowe:

- należności od odbiorców oraz
- pożyczki udzielone.

W odniesieniu do należności od odbiorców Grupa wydzieliła portfel kontrahentów strategicznych, co do których oczekuje się, że historyczne dane w zakresie spłacalności (brak istotnych przeterminowań) nie stanowią pełnej informacji w zakresie oczekiwanych strat kredytowych, na jakie narażona może zostać Grupa. Ryzyko niewypłacalności kontrahentów strategicznych zostało ocenione w oparciu o ratingi nadane kontrahentom z wykorzystaniem wewnętrznego modelu scoringowego, odpowiednio przekształcone na prawdopodobieństwo niewykonania zobowiązania. Oczekiwana strata kredytowa, zgodnie z MSSF 9 *Instrumenty finansowe*, kalkulowana jest przy uwzględnieniu szacunków w zakresie potencjalnych odzysków z tytułu wniesionych zabezpieczeń. W przypadku należności od pozostałych kontrahentów oczekuje się, że dane w zakresie historycznej spłacalności mogą odzwierciedlać ryzyko kredytowe, jakie ponoszone będzie w okresach przyszłych. Oczekiwane straty kredytowe dla tej grupy kontrahentów oszacowane zostały z wykorzystaniem macierzy wiekowania należności oraz przypisanych do poszczególnych przedziałów i grup (między innymi należności dochodzone na drodze sądowej, należności od kontrahentów w upadłości) wskaźników procentowych pozwalających na oszacowanie wartości należności od odbiorców, co do których oczekuje się, że nie zostaną spłacone.

Łączna wartość odpisów na oczekiwane straty kredytowe z tytułu należności od odbiorców, w związku z zastosowaniem MSSF 9 *Instrumenty finansowe* wzrosła w stosunku do wartości odpisu oszacowanego na dotychczasowych

zasadach, co w konsekwencji wpłynęło na zmniejszenie zysków zatrzymanych na dzień 1 stycznia 2018 roku o kwotę 31 471 tysięcy złotych.

W odniesieniu do udzielonych pożyczek, Grupa szacuje ryzyko niewypłacalności pożyczkobiorców w oparciu o ratingi nadane kontrahentom z wykorzystaniem wewnętrznego modelu scoringowego, odpowiednio przekształcone na prawdopodobieństwo niewykonania zobowiązania. Oczekiwana strata kredytowa, zgodnie z MSSF 9 *Instrumenty finansowe*, kalkulowana jest przy uwzględnieniu wartości pieniądza w czasie.

Zastosowanie MSSF 9 *Instrumenty finansowe* w zakresie ujęcia oczekiwanych strat kredytowych z tytułu udzielonych pożyczek wycenianych w zamortyzowanym koszcie zmniejszyło zyski zatrzymane Grupy na dzień 1 stycznia 2018 roku o kwotę 8 207 tysięcy złotych.

- **Zmiana zasad wyceny zobowiązań w przypadku modyfikacji przepływów wynikających z umowy**

MSSF 9 *Instrumenty finansowe* wprowadza również zmianę w zakresie zasad wyceny zobowiązań, w przypadku których następuje modyfikacja przepływów pieniężnych wynikających z umowy. Grupa TAURON posiada zobowiązania z tytułu kredytów udzielonych przez Europejski Bank Inwestycyjny, w przypadku których następuje taka modyfikacja w formie zmiany stopy oprocentowania w ustalonym terminie. Wdrożenie MSSF 9 *Instrumenty finansowe* w tym zakresie zwiększyło zyski zatrzymane Grupy na dzień 1 stycznia 2018 roku o kwotę 33 055 tysięcy złotych.

- **Rachunkowość zabezpieczeń**

Na dzień 1 stycznia 2018 roku Grupa posiadała instrumenty zabezpieczające zmienność przepływów pieniężnych związanych z wyemitowanymi obligacjami z tytułu ryzyka stopy procentowej. Wspomniane instrumenty IRS objęte są rachunkowością zabezpieczeń.

Analiza ryzyk i korzyści związanych z przyjęciem rozwiązań dotyczących rachunkowości zabezpieczeń wprowadzanych przez MSSF 9 *Instrumenty finansowe* w kontekście charakterystyki portfela instrumentów finansowych w Grupie wskazała na zasadność dalszego stosowania zasad określonych w MSR 39 *Instrumenty finansowe: ujmowanie i wycena*. Nie oczekuje się, aby zastosowanie MSSF 9 *Instrumenty finansowe* w części dotyczącej rachunkowości zabezpieczeń wpłynęło istotnie na skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy w odniesieniu do zawartych transakcji. Spółka na bieżąco monitoruje trwające prace prowadzone przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości w zakresie przepisów MSSF 9 *Instrumenty finansowe* odnoszących się do obszaru rachunkowości zabezpieczeń, w tym w odniesieniu do daty obligatoryjnego ich zastosowania.

- **Wycena zobowiązań z tytułu udzielonych gwarancji finansowych**

Grupa przeprowadziła analizę wpływu MSSF 9 *Instrumenty finansowe* na wycenę zobowiązań z tytułu udzielonych gwarancji finansowych. W wyniku przeprowadzonej analizy nie zidentyfikowano istotnego wpływu MSSF 9 *Instrumenty finansowe* na wycenę zobowiązań w kwocie odpisu na oczekiwane straty kredytowe.

MSSF 15 Przychody z umów z klientami

Wyjaśnienia do MSSF 15 Przychody z umów z klientami

Data wejścia w życie w UE – okresy roczne rozpoczynające się 1 stycznia 2018 lub po tej dacie.

Standard ten określa, w jaki sposób i kiedy ujmuje się przychody, jak i wymaga dostarczenia bardziej szczegółowych ujawnień. Standard zastępuje MSR 18 *Przychody*, MSR 11 *Umowy o usługę budowlaną*, KIMSF 18 *Przekazanie aktywów przez klientów* oraz wiele interpretacji związanych z ujmowaniem przychodów.

Najistotniejsze zasady jakie wprowadza MSSF 15 *Przychody z umów z klientami* obejmują:

- wprowadzanie pięciostopniowego modelu ujmowania przychodów obejmującego kolejno: identyfikację umowy z klientem, identyfikację poszczególnych zobowiązań do wykonania świadczenia, określenie ceny transakcyjnej, alokację ceny transakcyjnej do poszczególnych zobowiązań do wykonania świadczeń oraz ujęcie przychodu w momencie realizacji zobowiązania wynikającego z umowy;
- rozpoznawanie przychodów w momencie spełnienia (lub w trakcie spełniania) ciężącego na jednostce zobowiązania do przekazania składnika aktywów. Składnik aktywów jest przekazany, gdy nastąpił transfer kontroli nad nim;
- określenie ceny transakcji na poziomie kwoty wynagrodzenia, do którego jednostka zgodnie ze swoimi oczekiwaniami będzie uprawniona w zamian za przekazane składniki aktywów lub usług, z wyłączeniem kwot pobranych w imieniu osób trzecich.

MSSF 15 *Przychody z umów z klientami* wymaga ujawniania w sprawozdaniach finansowych znacznie większej ilości informacji o sprzedaży i przychodach, co ma na celu pomóc użytkownikom sprawozdań w zrozumieniu natury, okresu rozpoznania, kwoty oraz ryzyk i niepewności związanych z przychodami i przepływami wynikającymi z umów z klientami. Jednostka zobowiązana jest w szczególności do ujawnienia ilościowej i jakościowej informacji dotyczącej:

umów z klientami, kluczowych przyjętych przez jednostkę założeń i szacunków oraz skapitalizowanych kosztów pozyskania i spełnienia umów.

Wpływ na skonsolidowane sprawozdanie finansowe na dzień 1 stycznia 2018 roku

Grupa zdecydowała się na zastosowanie zmodyfikowanego podejścia retrospektywnego MSSF 15 *Przychody z umów z klientami*, tj. z łącznym efektem pierwszego zastosowania standardu ujętym w dniu jego pierwszego zastosowania. Zgodnie z dopuszczoną przez standard możliwością, Grupa zrezygnowała z przekształcenia danych porównywalnych. Dane na dzień 31 grudnia 2017 roku oraz za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku zostały sporządzone w oparciu o MSR 18 *Przychody*, MSR 11 *Umowy o usługę budowlaną*, KIMSF 18 *Przekazanie aktywów przez klientów* oraz interpretacje związane z ujmowaniem przychodów przed wejściem w życie MSSF 15 *Przychody z umów z klientami*.

Przeprowadzona została analiza umów z klientami w pięciu krokach, które są niezbędne z punktu widzenia prawidłowego ustalenia przychodów zgodnie z MSSF 15 *Przychody z umów z klientami* – od identyfikacji umowy (lub ich grup), przez wskazanie pojedynczych zobowiązań i ustalenie cen, przyporządkowanie ich do poszczególnych zobowiązań i rozpoznanie przychodu.

Wpływ na zyski zatrzymane zastosowania MSSF 15 *Przychody z umów z klientami* na dzień 1 stycznia 2018 roku:

Wpływ na zyski zatrzymane	
Segment Dystrybucja	
Odpisanie rozliczeń międzyokresowych przychodów z tytułu przyłączy	195 666
	195 666
Segment Sprzedaż	
Ujęcie aktywów z tytułu kosztów pozyskania umowy	18 929
Ujęcie aktywów z tytułu wynagrodzenia zmiennego i rabatów	7 426
	26 355
Razem wpływ zastosowania MSSF 15	222 021
Podatek odroczony	(42 184)
Wpływ na zyski zatrzymane po uwzględnieniu podatku odroczonego	179 837

W segmencie Dystrybucja Grupa dokonała analizy w świetle zapisów MSSF 15 *Przychody z umów z klientami* umów będących podstawą ujęcia przychodów z przyłączenia nowych odbiorców oraz umów o dostarczanie usług dystrybucyjnych i kompleksowych, w kontekście wymaganej przez standard identyfikacji odrębności powyższych usług. Na podstawie przeprowadzonych prac Grupa uznała, iż zgodnie z MSSF 15 *Przychody z umów z klientami* umowy o dostarczenie usług dystrybucyjnych i kompleksowych oraz umowy o przyłączenie odbiorców nie stanowią jednego zobowiązania i nie powinny być ujmowane łącznie. Skutkiem powyższego, Grupa ujmuje przychody z umów o przyłączenie odbiorców jednorazowo w momencie przekazania przyrzeczonej usługi tj. przyłączenia odbiorcy do sieci. Powyższe ujęcie jest zgodne z dotychczasową polityką rachunkowości Grupy i nie wpłynie na zmianę jej wyników.

Jednocześnie w zakresie ujęcia przychodów z tytułu opłat przyłączeniowych dla zadań zakończonych przed 1 lipca 2009 roku, Grupa oceniła, iż zastosowanie podejścia retrospektywnego skutkuje przeniesieniem na dzień 1 stycznia 2018 roku salda rozliczeń międzyokresowych przychodów w kwocie 195 666 tysięcy złotych do pozycji kapitałów własnych Grupy oraz konsekwentnie brakiem rozpoznania przychodów z tytułu ujęcia powyższych rozliczeń międzyokresowych w wyniku Grupy w kolejnych latach obrotowych.

W ramach przeprowadzonych prac związanych z wdrożeniem MSSF 15 *Przychody z umów z klientami* Grupa dokonała także analizy następujących, najistotniejszych zdaniem Grupy, zagadnień mających wpływ na wyniki oraz poziom przychodów i kosztów Grupy w segmencie Sprzedaż:

- Koszty pozyskania klienta – koszty związane z doprowadzaniem do zawarcia nowych umów z klientami ponoszone przez spółki segmentu Sprzedaż wobec kontrahentów zewnętrznych i innych spółek Grupy.

Grupa przeanalizowała możliwość ujęcia powyższych kosztów jako kosztów pozyskania umowy zgodnie z MSSF 15 *Przychody z umów z klientami* i ich kapitalizacji przez okres trwania kontraktu. W przypadku kosztów prowizji, których zapłata uzależniona jest od każdego zawartego kontraktu, a które do dnia 31 grudnia 2017 roku odnoszone były w wynik okresu jednorazowo, spełnione są warunki uznania ich jako kosztów pozyskania umowy, a tym samym możliwa jest ich kapitalizacja począwszy od dnia 1 stycznia 2018 roku. Zastosowanie MSSF 15 *Przychody z umów z klientami* w zakresie kosztów pozyskania klienta zwiększyło zyski zatrzymane Grupy na dzień 1 stycznia 2018 roku o kwotę 18 929 tysięcy złotych.

- Wynagrodzenie zmienne, rabaty – za podpisanie umowy lub skorzystanie z dodatkowej oferty klientowi przysługuje rabat w postaci otrzymywanych środków pieniężnych.

Grupa uznała, iż rabaty udzielane odbiorcom w ramach prowadzonych programów klienckich, stanowią element, który należy uwzględnić przy określaniu ceny transakcyjnej i który powinien stanowić pomniejszenie przychodu ze sprzedaży produktu lub usługi. Zdaniem Grupy udzielane przez spółki segmentu Sprzedaż rabaty nie stanowią odrębnego zobowiązania do wykonania świadczenia. W efekcie udzielony klientowi rabat podlega rozliczeniu w czasie, tj. ujęciu jako pomniejszenie przychodu nie jednorazowo, tylko przez ustalony przez Grupę średni pozostały okres trwania umowy, której przyznany rabat dotyczy. Zastosowanie MSSF 15 *Przychody z umów z klientami* w zakresie wynagrodzeń zmiennych zwiększyło zyski zatrzymane Grupy na dzień 1 stycznia 2018 roku o kwotę 7 426 tysięcy złotych.

Pozostałe zagadnienia przeanalizowane przez Grupę pod kątem MSSF 15 *Przychody z umów z klientami*, które nie wpływają na kapitały własne Grupy na dzień 1 stycznia 2018 roku:

- Umowy wieloelementowe – umowy, w ramach których oferowana jest klientowi łączna sprzedaż produktów Grupy na warunkach korzystniejszych niż w przypadku zawarcia umów sprzedaży tych produktów oddzielnie – dotyczy to głównie łącznej sprzedaży paliwa gazowego i energii elektrycznej. Grupa uznała, że ceny zawarte w umowie z klientami mogą być stosowane bezpośrednio do ujmowania przychodów odrębnie dla dostaw energii elektrycznej i dostaw gazu i nie jest wymagana żadna dalsza realokacja przyznanego rabatu.
- Umowy sprzedaży produktów i usług Grupy połączone z usługami serwisowymi – Grupa posiada z odbiorcą umowę na sprzedaż produktów/usług wraz z dodatkową usługą (np. świadczenie usług elektryka), natomiast z partnerem biznesowym (ubezpieczycielem) posiada umowę ubezpieczenia majątkowego, na podstawie której ubezpieczyciel świadczy wyżej wspomnianą usługę dodatkową bezpośrednio odbiorcy. Odbiorca ma skalkulowaną opłatę za usługę dodatkową w opłacie handlowej. Grupa stoi na stanowisku, iż w ramach powyższych umów pełni rolę pośrednika. W konsekwencji Grupa pod regulacjami MSSF 15 *Przychody z umów z klientami* ujmuje przychody z tytułu powyższych usług w kwocie wynagrodzenia netto, które zachowa po zapłaceniu stronie trzeciej wynagrodzenia w zamian za usługi dostarczane przez tę stronę.
- Umowy sprzedaży energii cieplnej w segmencie Wytwarzanie – zdaniem Grupy klient, z którym podpisana została umowa, nie może odnosić korzyści z poszczególnych, wymienionych w umowie elementów podlegających opłatom. Oznacza to, iż poszczególne elementy umowy nie spełniają kryterium odrębności dla traktowania ich, jako odrębnych zobowiązań do wykonania świadczenia. Z tego względu każda umowa zawarta z klientem obejmuje jedno zobowiązanie do wykonania świadczenia w postaci świadczenia kompleksowej usługi dostawy ciepła.
- Opłaty przejściowe – pobierane przez Grupę od odbiorcy końcowego energii elektrycznej, a następnie przekazywane do Operatora Systemu Przesyłowego zgodnie z MSSF 15 *Przychody z umów z klientami* nie powinny być traktowane jako przychody. Grupa po wejściu w życie MSSF 15 *Przychody z umów z klientami* ujmuje powyższe opłaty w kwocie wynagrodzenia netto.

Mając na uwadze fakt, że Grupa zdecydowała się na zastosowanie zmodyfikowanego podejścia retrospektywnego z łącznym efektem pierwszego zastosowania MSSF 15 *Przychody z umów z klientami* ujętym w dniu 1 stycznia 2018 roku poniżej zostało zaprezentowane porównanie skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej na dzień 31 grudnia 2018 roku ze sprawozdaniem z sytuacji finansowej na ten sam dzień bilansowy sporządzonym zgodnie z zasadami obowiązującymi przed wejściem w życie MSSF 15 *Przychody z umów z klientami*, tj. zgodnie z MSR 18 *Przychody*, MSR 11 *Umowy o usługę budowlaną*, KIMSF 18 *Przekazanie aktywów przez klientów* oraz innymi interpretacjami związanymi z ujmowaniem przychodów.

	Stan na 31 grudnia 2018	Przekształcenie do zasad obowiązujących przed wejściem w życie MSSF 15	Stan na 31 grudnia 2018 (dane przekształcone)
AKTYWA			
Aktywa trwałe	32 541 865	(16 544)	32 525 321
Pozostałe aktywa niefinansowe	282 228	(19 985)	262 243
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	30 105	3 441	33 546
Aktywa obrotowe	4 555 612	(14 047)	4 541 565
Należności z tytułu podatku dochodowego	14 497	3 734	18 231
Pozostałe aktywa niefinansowe	110 068	(17 781)	92 287
SUMA AKTYWÓW	37 097 477	(30 591)	37 066 886
PASYWA			
Kapitał własny przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej	18 295 824	(163 942)	18 131 882
Zyski zatrzymane/(Niepokryte straty)	1 004 253	(163 942)	840 311
Udziały niekontrolujące	132 657	(365)	132 292
Kapitał własny ogółem	18 428 481	(164 307)	18 264 174
Zobowiązania długoterminowe	11 382 254	116 037	11 498 291
Rozliczenia międzyokresowe i dotacje rządowe	440 309	148 955	589 264
Zobowiązania z tytułu odroczonego podatku dochodowego	823 754	(32 918)	790 836
Zobowiązania krótkoterminowe	7 286 742	17 679	7 304 421
Rozliczenia międzyokresowe i dotacje rządowe	200 097	17 679	217 776
Zobowiązania razem	18 668 996	133 716	18 802 712
SUMA PASYWÓW	37 097 477	(30 591)	37 066 886

Poniższa tabela prezentuje porównanie skonsolidowanego sprawozdania z całkowitych dochodów za rok zakończony dnia 31 grudnia 2018 roku ze sprawozdaniem z całkowitych dochodów za ten sam okres sporządzonym zgodnie z zasadami obowiązującymi przed wejściem w życie MSSF 15 *Przychody z umów z klientami*.

	Rok zakończony 31 grudnia 2018	Przekształcenie do zasad obowiązujących przed wejściem w życie MSSF 15	Rok zakończony 31 grudnia 2018 (dane przekształcone)
Przychody ze sprzedaży	18 121 748	798 681	18 920 429
Koszt sprzedanych towarów, produktów, materiałów i usług	(16 437 147)	(757 243)	(17 194 390)
Zysk brutto ze sprzedaży	1 684 601	41 438	1 726 039
Koszty sprzedaży	(477 794)	(23 817)	(501 611)
Zysk operacyjny	790 729	17 621	808 350
Zysk przed opodatkowaniem	504 647	17 621	522 268
Podatek dochodowy	(297 602)	(2 090)	(299 692)
Zysk netto	207 045	15 531	222 576
Pozostałe całkowite dochody netto	(24 522)	-	(24 522)
Łączne całkowite dochody	182 523	15 531	198 054
Zysk netto przypadający:			
Akcjonariuszom jednostki dominującej	204 880	15 484	220 364
Udziałom niekontrolującym	2 165	47	2 212
Całkowity dochód przypadający:			
Akcjonariuszom jednostki dominującej	180 398	15 484	195 882
Udziałom niekontrolującym	2 125	47	2 172
Zysk na jedną akcję podstawowy i rozwodniony (w złotych)	0,12	-	0,12

W ocenie Zarządu wprowadzenie następujących zmian do standardów oraz interpretacji nie miało istotnego wpływu na stosowaną dotychczas politykę rachunkowości:

Standard/Interpretacja	Data wejścia w życie w UE (okresy roczne rozpoczynające się dnia lub po tej dacie)
Zmiany do MSSF 4 <i>Umowy ubezpieczeniowe</i>	1 stycznia 2018
Zmiany do MSSF 2 <i>Płatności na bazie akcji: Klasyfikacja oraz wycena płatności na bazie akcji</i>	1 stycznia 2018
Zmiany do MSR 40 <i>Nieruchomości inwestycyjne – Przeniesienia nieruchomości inwestycyjnych</i>	1 stycznia 2018
Interpretacja KIMSF 22 <i>Transakcje w walucie obcej oraz wynagrodzenie wypłacane lub otrzymywane z góry</i>	1 stycznia 2018
Zmiany do różnych standardów <i>Poprawki do MSSF (cykl 2014–2016):</i>	
MSSF 1 <i>Zastosowanie Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej po raz pierwszy</i>	1 stycznia 2018
MSR 28 <i>Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach</i>	1 stycznia 2018

8.2. Pozostałe zmiany zasad rachunkowości i zasad prezentacji stosowanych przez Grupę

- Zmiana metody wyceny rozchodu świadectw pochodzenia energii i uprawnień do emisji zanieczyszczeń**

Grupa przeprowadziła analizę dopuszczalnych prawnie i stosowanych w otoczeniu konkurencyjnym metod rozchodu świadectw pochodzenia energii i uprawnień do emisji zanieczyszczeń. W ocenie Grupy wycena rozchodu świadectw pochodzenia energii i uprawnień do emisji zanieczyszczeń metodą „pierwsze przyszło pierwsze wyszło” (FIFO) pozwala na wycenę stanu zapasów i aktywów niematerialnych Grupy według najbardziej aktualnych cen, co może być istotne w sytuacji zmienności cen rynkowych ww. pozycji aktywów. Ponadto analiza wykazała, iż metoda FIFO jest metodą najczęściej stosowaną w branży energetycznej do wyceny rozchodu świadectw pochodzenia energii i uprawnień do emisji zanieczyszczeń. Biorąc pod uwagę powyższe kwestie Grupa zdecydowała o zmianie metody rozchodu świadectw pochodzenia energii i uprawnień do emisji zanieczyszczeń ze skutkiem od dnia 1 stycznia 2018 roku. Po dokonanej zmianie wycena rozchodu świadectw pochodzenia energii i uprawnień do emisji zanieczyszczeń dokonywana jest metodą FIFO. Poprzednio wycena rozchodu dokonywana była metodą średniej ważonej.

Zmiana nie wpłynęła na wynik finansowy Grupy.

- Zmiana prezentacji udziału w wynikach wspólnych przedsięwzięć wycenianych metodą praw własności w skonsolidowanych sprawozdaniach z całkowitych dochodów**

Inwestycje we wspólne przedsięwzięcia dotyczą spółek Elektrociepłownia Stalowa Wola S.A. oraz TAMEH HOLDING Sp. z o.o. Powyższe spółki działają w branży energetycznej, a ich działalność i wyniki są powiązane z działalnością operacyjną segmentu Wytwarzanie. W ocenie Grupy ujęcie udziału w wynikach wspólnych przedsięwzięć na poziomie wyniku operacyjnego Grupy w sposób bardziej właściwy odzwierciedla charakter działalności wspólnych przedsięwzięć oraz działania Grupy w zakresie współzarządzania działalnością i bieżącego monitorowania wyników wspólnych przedsięwzięć. Biorąc pod uwagę powyższe Grupa zdecydowała o zmianie sposobu prezentacji udziału w wynikach wspólnych przedsięwzięć ze skutkiem od dnia 1 stycznia 2018 roku. Po dokonanej zmianie udział w zyskach (stratach) wspólnych przedsięwzięć prezentowany jest w wyniku z działalności operacyjnej Grupy. Poprzednio udział w zyskach (stratach) wspólnych przedsięwzięć nie był ujmowany na poziomie wyniku operacyjnego Grupy, lecz na poziomie wyniku brutto Grupy.

Zmiana nie wpłynęła na wynik finansowy Grupy.

- Zmiana prezentacji w zakresie pochodnych instrumentów finansowych**

Od dnia 1 stycznia 2018 roku Grupa prezentuje skutki wyceny, tj. aktywo lub zobowiązanie z tytułu dodatniej lub ujemnej wyceny na transakcjach terminowych – pochodnych instrumentach finansowych w szyku rozwartym, wykazując wynik na pojedynczym kontrakcie. Poprzednio Grupa stosowała podejście uproszczone, polegające na ujmowaniu skutków wyceny na kontraktach przy uwzględnieniu strony kontraktu.

Zmiana nie wpłynęła na wynik finansowy Grupy.

Wpływ opisanych powyżej zmian na skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku oraz sprawozdanie z sytuacji finansowej na dzień 31 grudnia 2017 roku prezentują poniższe tabele.

	Rok zakończony 31 grudnia 2017 (dane zatwierdzone)	Zmiana metody wyceny rozchodu świadectw pochodzenia i uprawnień do emisji	Zmiana prezentacji udziału w zyskach (stratach) wspólnych przedsięwzięć	Rok zakończony 31 grudnia 2017 (dane przekształcone)
Przychody ze sprzedaży	17 416 029	8 522	–	17 424 551
Koszt sprzedanych towarów, produktów, materiałów i usług	(14 503 685)	(8 522)	–	(14 512 207)
Zysk brutto ze sprzedaży	2 912 344	–	–	2 912 344
Udział w zyskach (stratach) wspólnych przedsięwzięć	–	–	73 050	73 050
Zysk operacyjny	1 806 271	–	73 050	1 879 321
Udział w zyskach (stratach) wspólnych przedsięwzięć	73 050	–	(73 050)	–
Zysk przed opodatkowaniem	1 757 652	–	–	1 757 652
Zysk netto	1 382 946	–	–	1 382 946

	Stan na 31 grudnia 2017 (dane zatwierdzone)	Zmiana metody wyceny rozchodu świadczeń pochodzenia i uprawnień do emisji	Zmiana prezentacyjna w zakresie instrumentów pochodnych	Stan na 31 grudnia 2017 (dane przekształcone)
AKTYWA				
Aktywa trwałe	31 049 127	(844)	259	31 048 542
Pozostałe aktywa finansowe	238 095	–	259	238 354
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	46 966	(844)	–	46 122
Aktywa obrotowe	4 742 894	(4 443)	48 023	4 786 474
Świadczenia energii i prawa do emisji gazów do umorzenia	656 703	(4 443)	–	652 260
Pozostałe aktywa finansowe	171 910	–	48 023	219 933
SUMA AKTYWÓW	35 792 021	(5 287)	48 282	35 835 016
PASYWA				
Kapitał własny ogółem	18 067 813	–	–	18 067 813
Zobowiązania długoterminowe	12 739 593	–	259	12 739 852
Pozostałe zobowiązania finansowe	91 620	–	259	91 879
Zobowiązania krótkoterminowe	4 984 615	(5 287)	48 023	5 027 351
Rezerwy na zobowiązania z tytułu świadczeń pochodzenia energii i emisji gazów	953 389	(4 443)	–	948 946
Zobowiązania z tytułu podatku dochodowego	39 290	(844)	–	38 446
Pozostałe zobowiązania finansowe	294 139	–	48 023	342 162
Zobowiązania razem	17 724 208	(5 287)	48 282	17 767 203
SUMA PASYWÓW	35 792 021	(5 287)	48 282	35 835 016

SEGMENTY DZIAŁALNOŚCI

9. Informacje dotyczące segmentów działalności

Grupa prezentuje informacje dotyczące segmentów działalności zgodnie z MSSF 8 *Segmenty operacyjne* za bieżący okres sprawozdawczy oraz okres porównywalny.

Organizacja i zarządzanie Grupą odbywają się w podziale na segmenty, uwzględniające rodzaj oferowanych wyrobów i usług. Każdy z segmentów stanowi strategiczną jednostkę gospodarczą, oferującą inne wyroby i obsługującą inne rynki.

Grupa stosuje takie same zasady rachunkowości dla wszystkich segmentów operacyjnych. Grupa rozlicza transakcje między segmentami w taki sposób, jakby dotyczyły one podmiotów niepowiązanych, czyli przy zastosowaniu bieżących cen rynkowych.

Przychody z tytułu transakcji pomiędzy segmentami są eliminowane w procesie konsolidacji.

Koszty ogólnego zarządu jednostki dominującej po wyeliminowaniu kosztów wynikających z transakcji wewnątrzgrupowych są prezentowane w kosztach nieprzypisanych. Koszty ogólnego zarządu jednostki dominującej ponoszone są na rzecz całej Grupy i nie można ich bezpośrednio przyporządkować do jednego segmentu operacyjnego.

Aktywa segmentu nie zawierają podatku odroczonego, należności z tytułu podatku dochodowego oraz aktywów finansowych, z wyjątkiem należności od odbiorców i innych należności finansowych, aktywów z tytułu dodatniej wyceny towarowych pochodnych instrumentów finansowych oraz środków pieniężnych i ich ekwiwalentów, które stanowią aktywa segmentu.

Zobowiązania segmentu nie zawierają podatku odroczonego, zobowiązania z tytułu podatku dochodowego oraz zobowiązań finansowych, z wyjątkiem zobowiązań wobec dostawców, zobowiązań inwestycyjnych, zobowiązań z tytułu wynagrodzeń oraz zobowiązań z tytułu ujemnej wyceny towarowych pochodnych instrumentów finansowych, które stanowią zobowiązania segmentu.

Finansowanie Grupy (łącznie z kosztami i przychodami finansowymi) oraz podatek dochodowy są monitorowane na poziomie Grupy i nie ma miejsca ich alokacja do segmentów.

Żaden z segmentów operacyjnych Grupy nie został połączony z innym segmentem w celu stworzenia sprawozdawczych segmentów operacyjnych.

Zarząd monitoruje oddzielnie wyniki operacyjne segmentów w celu podejmowania decyzji dotyczących alokacji zasobów, oceny skutków tej alokacji oraz wyników działalności. Podstawą oceny wyników działalności jest EBITDA oraz zysk lub strata na działalności operacyjnej. Przez EBITDA Grupa rozumie EBIT powiększony o amortyzację oraz odpisy na aktywa niefinansowe. Przez EBIT Grupa rozumie zysk/(stratę) z działalności kontynuowanej przed opodatkowaniem, przychodami i kosztami finansowymi, tj. zysk/(stratę) operacyjną.

Podział sprawozdawczości Grupy w okresie od 1 stycznia 2018 roku do 31 grudnia 2018 roku oraz w okresie porównywalnym oparty był na następujących segmentach operacyjnych:

Segmenty operacyjne	Przedmiot działalności	Spółki zależne/ Spółki ujmowane metodą praw własności
<p>Wydobycie</p> 	<p>Wydobycie węgla kamiennego</p>	<p>TAURON Wydobycie S.A.</p>
<p>Wytwarzanie</p> 	<p>Wytwarzanie energii elektrycznej w źródłach konwencjonalnych, w tym w kogeneracji, jak również wytwarzanie energii elektrycznej przy współpalaniu biomasy i innej termicznie pozyskiwanej energii. Podstawowe paliwa to węgiel kamienny, biomasa, gaz koksowniczy i wielkopiecowy.</p> <p>Wytwarzanie energii elektrycznej w źródłach odnawialnych</p> <p>Produkcja, dystrybucja i sprzedaż ciepła</p>	<p>TAURON Wytwarzanie S.A. TAURON Ekoenergia Sp. z o.o. TAURON Ciepło Sp. z o.o. TAURON Serwis Sp. z o.o. Marselwind Sp. z o.o. Nowe Jaworzno Grupa TAURON Sp. z o.o.</p> <p>TAMEH HOLDING Sp. z o.o.* TAMEH POLSKA Sp. z o.o.* TAMEH Czech s.r.o.* Elektrociepłownia Stalowa Wola S.A.*</p>
<p>Dystrybucja</p> 	<p>Dystrybucja energii elektrycznej</p>	<p>TAURON Dystrybucja S.A. TAURON Dystrybucja Serwis S.A. TAURON Dystrybucja Pomiary Sp. z o.o.</p>
<p>Sprzedaż</p> 	<p>Handel hurtowy energią elektryczną, jak również obrót uprawnieniami do emisji i świadectwami pochodzenia oraz sprzedaż energii elektrycznej do krajowych odbiorców końcowych lub podmiotów dokonujących dalszej odsprzedaży energii elektrycznej</p>	<p>TAURON Polska Energia S.A. TAURON Sprzedaż Sp. z o.o. TAURON Sprzedaż GZE Sp. z o.o. TAURON Czech Energy s.r.o.</p>

* Spółki ujmowane metodą praw własności.

Oprócz powyższych głównych segmentów działalności, Grupa TAURON prowadzi również działalność w obszarze wydobywania kamienia, w tym kamienia wapiennego, na potrzeby energetyki, hutnictwa, budownictwa i drogownictwa oraz w obszarze produkcji sorbentów przeznaczonych do instalacji odsiarczania spalin metodą moką oraz do wykorzystania w kotłach fluidalnych (Kopalnia Wapienia Czatkowice Sp. z o.o.). Jako pozostała działalność Grupy traktowana jest również działalność spółek TAURON Obsługa Klienta Sp. z o.o., TAURON Sweden Energy AB (publ), Bioeko Grupa TAURON Sp. z o.o. (dawniej Biomasa Grupa TAURON Sp. z o.o.), Wsparcie Grupa TAURON Sp. z o.o. oraz Polska Energia Pierwsza Kompania Handlowa Sp. z o.o.

9.1. Segmenty operacyjne

Rok zakończony 31 grudnia 2018 roku

	Wydobycie	Wytwarzanie	Dystrybucja	Sprzedaż	Pozostałe	Pozycje nieprzypisane/ Eliminacje	Razem
Przychody							
Sprzedaż na rzecz klientów zewnętrznych	548 247	2 812 080	3 178 113	11 485 966	97 342	-	18 121 748
Sprzedaż między segmentami	717 777	1 826 414	2 980 102	2 588 149	760 120	(8 872 562)	-
Przychody segmentu ogółem	1 266 024	4 638 494	6 158 215	14 074 115	857 462	(8 872 562)	18 121 748
Zysk/(strata) segmentu							
Udział w zysku/(stracie) wspólnych przedsięwzięć	-	54 890	-	-	-	-	54 890
Koszty nieprzypisane	-	-	-	-	-	(87 577)	(87 577)
EBIT	(1 053 469)	196 658	1 417 102	306 481	46 023	(122 066)	790 729
Przychody/(koszty) finansowe netto	-	-	-	-	-	(286 082)	(286 082)
Zysk/(strata) przed opodatkowaniem	(1 053 469)	196 658	1 417 102	306 481	46 023	(408 148)	504 647
Podatek dochodowy	-	-	-	-	-	(297 602)	(297 602)
Zysk/(strata) netto za rok obrotowy	(1 053 469)	196 658	1 417 102	306 481	46 023	(705 750)	207 045
Aktywa i zobowiązania							
Aktywa segmentu	1 589 823	12 168 948	18 345 603	3 379 688	581 497	-	36 065 559
Udziały i akcje we wspólnych przedsięwzięciach	-	543 913	-	-	-	-	543 913
Aktywa nieprzypisane	-	-	-	-	-	488 005	488 005
Aktywa ogółem	1 589 823	12 712 861	18 345 603	3 379 688	581 497	488 005	37 097 477
Zobowiązania segmentu	851 497	1 299 850	2 152 473	1 753 298	410 567	-	6 467 685
Zobowiązania nieprzypisane	-	-	-	-	-	12 201 311	12 201 311
Zobowiązania ogółem	851 497	1 299 850	2 152 473	1 753 298	410 567	12 201 311	18 668 996
EBIT	(1 053 469)	196 658	1 417 102	306 481	46 023	(122 066)	790 729
Amortyzacja	(113 478)	(415 810)	(1 097 259)	(7 215)	(88 021)	-	(1 721 783)
Odpisy aktualizujące	(732 810)	(118 904)	(3 104)	(6 847)	(749)	-	(862 414)
EBITDA	(207 181)	731 372	2 517 465	320 543	134 793	(122 066)	3 374 926
Pozostałe informacje dotyczące segmentu							
Nakłady inwestycyjne*	247 493	1 299 817	2 044 029	7 425	73 241	-	3 672 005

* Nakłady inwestycyjne obejmują nakłady na rzeczowe aktywa trwałe oraz aktywa niematerialne, z wyłączeniem nabycia praw do emisji gazów cieplarnianych oraz praw majątkowych pochodzenia energii.

Rok zakończony 31 grudnia 2017 roku (dane przekształcone)

	Wydobycie	Wytwarzanie	Dystrybucja	Sprzedaż	Pozostałe	Pozycje nieprzypisane/ Eliminacje	Razem
Przychody							
Sprzedaż na rzecz klientów zewnętrznych	719 373	1 834 166	3 271 933	11 506 781	92 298	-	17 424 551
Sprzedaż między segmentami	822 052	2 702 836	3 448 010	2 061 106	712 262	(9 746 266)	-
Przychody segmentu ogółem	1 541 425	4 537 002	6 719 943	13 567 887	804 560	(9 746 266)	17 424 551
Zysk/(strata) segmentu							
Udział w zysku/(stracie) wspólnych przedsięwzięć	-	73 050	-	-	-	-	73 050
Koszty nieprzypisane	-	-	-	-	-	(79 098)	(79 098)
EBIT	(211 070)	89 645	1 210 925	832 216	35 902	(78 297)	1 879 321
Przychody/(koszty) finansowe netto	-	-	-	-	-	(121 669)	(121 669)
Zysk/(strata) przed opodatkowaniem	(211 070)	89 645	1 210 925	832 216	35 902	(199 966)	1 757 652
Podatek dochodowy	-	-	-	-	-	(374 706)	(374 706)
Zysk/(strata) netto za rok obrotowy	(211 070)	89 645	1 210 925	832 216	35 902	(574 672)	1 382 946
Aktywa i zobowiązania							
Aktywa segmentu	2 085 538	11 298 814	17 409 160	3 090 248	508 825	-	34 392 585
Udziały i akcje we wspólnych przedsięwzięciach	-	499 204	-	-	-	-	499 204
Aktywa nieprzypisane	-	-	-	-	-	943 227	943 227
Aktywa ogółem	2 085 538	11 798 018	17 409 160	3 090 248	508 825	943 227	35 835 016
Zobowiązania segmentu	849 728	1 858 246	2 339 080	1 406 589	386 693	-	6 840 336
Zobowiązania nieprzypisane	-	-	-	-	-	10 926 867	10 926 867
Zobowiązania ogółem	849 728	1 858 246	2 339 080	1 406 589	386 693	10 926 867	17 767 203
EBIT	(211 070)	89 645	1 210 925	832 216	35 902	(78 297)	1 879 321
Amortyzacja	(128 036)	(401 246)	(1 073 621)	(8 494)	(82 071)	-	(1 693 468)
Odpisy aktualizujące	2	(46 133)	1 861	(512)	(70)	-	(44 852)
EBITDA	(83 036)	537 024	2 282 685	841 222	118 043	(78 297)	3 617 641
Pozostałe informacje dotyczące segmentu							
Nakłady inwestycyjne*	165 978	1 516 492	1 693 016	751	97 911	-	3 474 148

* Nakłady inwestycyjne obejmują nakłady na rzeczowe aktywa trwałe oraz aktywa niematerialne, z wyłączeniem nabycia praw do emisji gazów cieplarnianych oraz praw majątkowych pochodzenia energii.

W latach obrotowych zakończonych 31 grudnia 2018 roku oraz 31 grudnia 2017 roku, Grupa nie zidentyfikowała pojedynczych klientów, z którymi zrealizowałaaby przychody ze sprzedaży przekraczające poziom 10% łącznych przychodów ze sprzedaży Grupy TAURON.

9.2. Geograficzne obszary działalności

Działalność Grupy w przeważającym zakresie prowadzona jest na terenie Polski. Sprzedaż na rzecz klientów zagranicznych w podziale na kraje przedstawia tabela poniżej.

	Rok zakończony 31 grudnia 2018	Rok zakończony 31 grudnia 2017
Czechy	220 397	206 434
Słowacja	16 650	27 210
Wielka Brytania	–	14 279
Luksemburg	2 058	6 412
Austria	2 042	890
Węgry	896	1 602
Pozostałe	48	49
Razem	242 091	256 876

Sprzedaż na rzecz klientów zagranicznych dotyczy w głównej mierze sprzedaży energii elektrycznej, która stanowiła w latach obrotowych zakończonych dnia 31 grudnia 2018 roku oraz dnia 31 grudnia 2017 roku odpowiednio 92% oraz 97% przychodów na rzecz klientów zagranicznych.

UTRATA WARTOŚCI AKTYWÓW NIEFINANSOWYCH

10. Utrata wartości aktywów niefinansowych

WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Wartość firmy podlega corocznemu testowi sprawdzającemu, czy nastąpiła utrata wartości oraz każdorazowo, gdy występują przesłanki. Pozostałe niefinansowe aktywa trwale podlegają testowi na utratę wartości, gdy istnieją przesłanki wskazujące na to, że mogła nastąpić utrata wartości.

W ramach testu na utratę wartości Grupa dokonuje oszacowania wartości odzyskiwalnej danego składnika aktywów lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne („CGU”), do którego dany składnik aktywów należy. W celu przeprowadzenia testu na utratę wartości, wartość firmy przejęta w wyniku połączenia lub nabycia jednostek zostaje w chwili przejęcia przypisana do poszczególnych ośrodków lub zespołów ośrodków wypracowujących środki pieniężne. Informacje dotyczące określenia CGU, do którego alokowana zostaje wartość firmy zawiera nota 18.

Wartość odzyskiwalna składnika aktywów lub CGU odpowiada wyższej z dwóch: wartości godziwej pomniejszonej o koszty sprzedaży lub wartości użytkowej. Jeśli wartość bilansowa składnika aktywów/CGU jest wyższa niż jego wartość odzyskiwalna, ma miejsce utrata wartości i dokonuje się wówczas odpisu do ustalonej wartości odzyskiwalnej.

Odpis z tytułu utraty wartości w pierwszej kolejności przypisuje się do wartości firmy, pozostałą kwotę odpisu alokuje się do poszczególnych aktywów wchodzących w skład CGU do udziału wartości bilansowej poszczególnych aktywów w wartości bilansowej CGU, przy czym w wyniku alokacji odpisu wartość bilansowa składnika aktywów nie może być niższa od najwyższej z trzech kwot: wartości godziwej pomniejszonej o koszty zbycia, wartości użytkowej i zera.

W przypadku kiedy przesłanki, z uwagi na które w okresach poprzednich został ujęty odpis z tytułu utraty wartości, już nie występują, odpis ten zostaje odwrócony bądź zmniejszony. Odpis z tytułu utraty wartości dotyczący wartości firmy nie podlega odwróceniu.

PROFESJONALNY OSĄD I SZACUNKI

Grupa ocenia na każdy dzień bilansowy, czy nastąpiły obiektywne przesłanki mogące wskazywać na utratę wartości danego składnika niefinansowych aktywów trwałych. W ramach analizy wystąpienia przesłanek analizowane są zarówno czynniki zewnętrzne, jak i wewnętrzne.

W trakcie przeprowadzania testu na utratę wartości Grupa dokonuje oszacowania wartości odzyskiwalnej.

Oszacowanie wartości użytkowej jednostek generujących przepływy pieniężne odbywa się w oparciu o ich przyszłe przepływy pieniężne, które następnie przy zastosowaniu stopy dyskontowej koryguje się do wartości bieżącej. W ramach kalkulacji wartości użytkowej przyjmuje się szereg założeń, o czym szerzej poniżej.

W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku Grupa ujęła odpisy aktualizujące oraz rozwiązała wcześniej utworzone odpisy dotyczące aktywów niefinansowych będące wynikiem testów na utratę wartości aktywów przeprowadzonych na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz 30 czerwca 2018 roku.

Odpis aktualizujący i jego odwrócenie dotyczący rzeczowych aktywów trwałych, aktywów górniczych oraz aktywów niematerialnych ujęty w wyniku testów przeprowadzonych w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku dotyczy następujących jednostek generujących przepływy pieniężne:

CGU	Spółka	Poziom stopy dyskontowej (przed opodatkowaniem) przyjęty w testach na dzień:			Wartość odzyskiwalna	Kwota ujętego odpisu	Kwota ujętego odwrócenia odpisu
		31 grudnia 2018	30 czerwca 2018 (niebadane)	31 grudnia 2017			
Wydobycie	TAURON Wydobycie S.A.	11,58%	10,95%	10,20%	751 141	718 957	-
Wytwarzanie – Węgiel	TAURON Wytwarzanie S.A. / Nowe Jaworzno Grupa TAURON	8,59%	8,47%	8,35% – 8,39%	6 570 373	818 281	-
Wytwarzanie – Biomasa	Sp. z o.o.	8,59%	8,36%	8,35% – 8,39%	4 796	4 532	-
ZW BB EC1					398 077	55 122	-
ZW BB EC2					(162 641)	58 271	-
ZW Katowice	TAURON Ciepło Sp. z o.o.	7,51%	7,62%	7,58%	1 037 856	-	-
ZW Tychy					611 575	-	147 774
Wytwórcy Lokalni					145 142	-	-
Przesył		6,91%	7,55%	7,55%	876 297	-	-
Elektrownie wodne	TAURON Ekoenergia	9,31%	8,92%	8,64%	873 509	-	60 292
Farmy wiatrowe	Sp. z o.o.	10,00%	10,57%	9,54%	1 015 792	-	606 441
Razem odpisy					1 655 163	814 507	

Wartość odzyskiwalna tej grupy aktywów odpowiada ich wartości użytkowej. Odpisy aktualizujące obciążąły koszty operacyjne Grupy.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku przeprowadzono testy na utratę wartości rzeczowych aktywów trwałych, uwzględniając następujące przesłanki:

- długotrwałe utrzymywanie się wartości rynkowej aktywów netto Spółki na poziomie poniżej wartości bilansowej;
- zmiany w zakresie światowych cen surowców, energii oraz uprawnień do emisji gazów cieplarnianych;
- znaczna zmienność cen energii na rynku terminowym i utrzymujące się problemy z brakiem płynności;
- podwyższenie limitów cen energii na hurtowym rynku bieżącym oraz rynku bilansującym;
- działania regulacyjne mające na celu ograniczyć wzrost cen energii dla klientów końcowych;
- utrzymująca się zmienność warunków górnictwo-geologicznych;
- niekorzystny układ frontu wydobywczego (krótkie wybiegi ścian) generującego dodatkowe koszty przebrojeń;
- ograniczona konkurencja na rynku materiałów i usług górniczych skutkująca znacznym wzrostem ich cen;
- wyniki przeprowadzonych aukcji rynku mocy na lata dostawy 2021, 2022 i 2023;
- procedowanie zapisów pakietu zimowego, w tym standardu emisyjnego, niekorzystnie wpływającego na możliwość uczestnictwa w rynku mocy jednostek węglowych po 1 lipca 2025 roku;
- utrzymujące się niekorzystne warunki rynkowe z punktu widzenia rentowności energetyki konwencjonalnej;
- wejście w życie ustawy z dnia 14 grudnia 2018 roku o promowaniu energii elektrycznej z wysokosprawnej kogeneracji;
- wzrost stopy wolnej od ryzyka.

Przeprowadzone na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz na dzień 30 czerwca 2018 roku testy wymagały oszacowania wartości użytkowej jednostek generujących przepływy pieniężne, w oparciu o ich przyszłe przepływy pieniężne, które następnie przy zastosowaniu stopy dyskontowej zostały skorygowane do wartości bieżącej.

Testy na utratę wartości rzeczowych i niematerialnych składników aktywów trwałych zostały przeprowadzone na poziomie poszczególnych spółek, z wyjątkiem:

- TAURON Wytwarzanie S.A. oraz Nowe Jaworzno Grupa TAURON Sp. z o.o. gdzie zidentyfikowano dwa ośrodki generujące korzyści ekonomiczne („CGU”): CGU Wytwarzanie Węgiel i CGU Wytwarzanie Biomasa. Głównymi przesłankami było: pojawienie się nowego mechanizmu Rynku Mocy wprowadzającego nowy produkt – moc dyspozycyjną netto; strategia przystąpienia do Rynku Mocy polegająca na podejściu portfelowym, w którym istotna jest maksymalizacja łącznych przychodów z Rynku Mocy, podział mocy na dostawców, określenie poziomu mocy stanowiącej źródła rezerwowego dla pozostałej mocy zakontraktowanej na rynku mocy oraz wysoka zależność wpływów pieniężnych pomiędzy jednostkami wytwórczymi;
- TAURON Ekoenergia Sp. z o.o. gdzie test został przeprowadzony dla jednego CGU Elektrownie wodne, obejmującego działalność związaną z wytwarzaniem energii elektrycznej w elektrowniach wodnych oraz dla jednego CGU Farmy wiatrowe, dla działalności związanej z wytwarzaniem energii elektrycznej z farm wiatrowych;
- TAURON Ciepło Sp. z o.o. gdzie wyodrębniono działalność związaną z wytwarzaniem ciepła i energii elektrycznej oraz związaną z przesyłem i dystrybucją ciepła. Dodatkowo na działalności „wytwarzanie” przeprowadzono również testy dla poszczególnych zakładów wytwarzania: CGU ZW Katowice, CGU ZW Tychy, CGU ZW Bielsko Białe, CGU Wytwórcy Lokalni. W testach na dzień 31 grudnia 2018 roku w ramach działalności „wytwarzanie” dokonano podziału CGU ZW Bielsko Białe na dwa osobne ośrodki, tj. ZW BB EC1 w Bielsku Białej oraz ZW BB EC2 w Czechowicach Dziedzicach. W związku z wejściem w życie ustawy z dnia 8 grudnia 2017 roku o rynku mocy i ustawy z dnia 14 grudnia 2018 roku o promowaniu energii elektrycznej z wysokosprawnej kogeneracji, charakter pracy tych źródeł zmienił się w stosunku do stanu na dzień 30 czerwca 2018 roku: ZW BB EC1 będzie pracować jako źródło kogeneracyjne z głównymi przychodami z ciepła, a ZW BB EC2 jako źródło kondensacyjne z głównymi przychodami z energii elektrycznej. Powyższy charakter pracy tych źródeł daje możliwość skorzystania z odrębnych systemów wsparcia produkcji energii elektrycznej, tj.:
  - ZW BB EC1 jako zakład wyposażony w blok z turbiną przeciwprężną, będący podstawową jednostką wytwórczą w sezonie grzewczym skorzysta w okresie 2019–2030 ze wsparcia w postaci premii kogeneracyjnej,
  - ZW BB EC2 jako zakład wyposażony w blok ciepłowniczo-kondensacyjny przewidziany do pracy całorocznej wygrał aukcje główne rynku mocy na lata 2021 i 2022, a w okresie 2023–2030 zaplanowano wsparcie z wtórnego rynku mocy oraz aukcji dodatkowych. Ponadto, blok BC50 w ZW BB EC2 nie kwalifikuje się do wsparcia z kogeneracji, zatem taki charakter pracy jest optymalny w obecnych warunkach.

Kluczowe założenia przyjęte w testach na dzień 31 grudnia 2018 roku:

- Założenia w zakresie cen węgla w najbliższych latach przyjęto na stabilnym poziomie z uwagi na utrzymujące się wysokie ceny surowca na świecie oraz wysokie koszty transportu. Po roku 2023 według instytucji międzynarodowych, w ujęciu długoterminowym węgiel na świecie będzie nieznacznie tanieć wskutek realizacji polityki klimatycznej i odchodzenia kolejnych krajów od spalania tego surowca oraz wzrostu produkcji energii w źródłach OZE. Również prognozy instytucji międzynarodowych wykazują niezmiennie tendencję spadkową cen węgla do 2030 roku. W latach 2021–2040 przyjęto realny spadek cen węgla energetycznego o 12%;
- Przyjęto ścieżkę hurtowych cen energii elektrycznej na lata 2019–2027 z perspektywą do roku 2040, uwzględniającą między innymi wpływ bilansu podaży i popytu na energię elektryczną na rynku, kosztów paliw oraz kosztów zakupu uprawnień do emisji gazów cieplarnianych. W stosunku do średniej ceny SPOT w drugiej połowie 2018 roku założono wzrost ceny na rok 2019 o 17%. Do roku 2021 założono spadek cen energii o 4,5% w porównaniu do roku 2019, co wynika między innymi z poprawy bilansu mocy na skutek uruchomienia nowych jednostek w Jaworznie i Opolu oraz uruchomienia rynku mocy. Po 2021 roku w okresie do 2027 roku przyjęto wzrost cen o 3,7% w relacji do roku 2021, w latach 2028–2040 przyjęto spadek cen o 7,2% (w cenach stałych) w stosunku do roku 2027;
- Założono utrzymanie mechanizmu operacyjnej rezerwy mocy do końca roku 2020, a więc do momentu wdrożenia Rynku Mocy;
- Uwzględniono wdrożenie mechanizmu Rynku Mocy, zgodnie z przyjętą i notyfikowaną Ustawą o rynku mocy i Regulaminem Rynku Mocy. Założono uruchomienie płatności za moc od roku 2021 i utrzymanie ich do roku 2025 dla istniejących jednostek węglowych nie spełniających kryterium EPS 550. Dla jednostek, które otrzymały lub otrzymają kontrakty wieloletnie do dnia 31 grudnia 2019 roku, a nie spełniają kryterium EPS 550 założono utrzymanie płatności do końca obowiązywania kontraktu;
- Przyjęto limity emisji gazów cieplarnianych dla produkcji ciepła zgodne z rozporządzeniem Rady Ministrów, które skorygowano o poziom działalności, tj. produkcji ciepła;
- Przyjęto wzrostową ścieżkę ceny uprawnień do emisji gazów cieplarnianych w latach 2019–2027 z perspektywą do roku 2040. Do 2027 roku założono wzrost ceny rynkowej o około 23% w porównaniu do roku 2019 i o około 212% w stosunku do średniej ceny w 2018 roku, w latach 2028–2040 założono nieznaczne ale sukcesywne spadki cen uprawnień do emisji gazów cieplarnianych w stosunku do 2027 roku (w cenach stałych), łącznie o 10%. Wynika to założonej większej dekarbonizacji gospodarki i spadku popytu na uprawnienia w latach 2030–2040;
- Przyjęto ścieżkę cenową dla świadectw pochodzenia oraz obowiązki umorzenia w kolejnych latach na bazie znowelizowanej ustawy OZE;
- Dla energii zielonej uwzględniono ograniczone okresy wsparcia, zgodnie z założeniami zapisów ustawy o odnawialnych źródłach energii określającej nowe mechanizmy przyznawania wsparcia dla energii elektrycznej wytworzonej w odnawialnych źródłach. Okres wsparcia został ograniczony do 15 lat liczonych od momentu wprowadzenia do sieci dystrybucyjnej po raz pierwszy energii elektrycznej, za którą przysługiwało świadectwo pochodzenia;
- Zgodnie z nowelizacją ustawy Prawo energetyczne oraz niektórych innych ustaw obowiązujący system wsparcia kogeneracji będzie rozliczony za rok 2018 do dnia 30 czerwca 2019 roku. Po roku 2019 nie ujęto wsparcia dla produkcji energii elektrycznej i ciepła w skojarzeniu w istniejących jednostkach węglowych;
- Założono przychód regulowany przedsiębiorstw dystrybucyjnych zapewniający pokrycie uzasadnionych kosztów oraz osiągnięcie zwrotu z zaangażowanego kapitału na uzasadnionym poziomie. Poziom zwrotu uzależniony jest od Wartości Regulacyjnej Aktywów. W roku 2019 ujęto wpływ utraty wyniku w związku z brakiem wprowadzenia taryfy;
- Przyjęto ścieżkę cen detalicznych energii elektrycznej na podstawie hurtowej ceny energii czarnej przy uwzględnieniu kosztu akcyzy, kosztu obowiązku umorzenia świadectw pochodzenia oraz odpowiedniego poziomu marży. W roku 2019 ujęto wpływ zapisów wynikających ze zmiany ustawy o podatku akcyzowym oraz niektórych innych ustaw z dnia 28 grudnia 2018 roku, która wprowadza regulacje dotyczące cen i stawek opłat zawartych w taryfie i cennikach opłat za energię elektryczną, uwzględniając zmniejszenie stawki podatku akcyzowego;
- Przyjęto wolumeny sprzedaży do klientów końcowych uwzględniające wzrost PKB oraz rosnącą konkurencję na rynku;
- Założono przychód taryfowy przedsiębiorstw ciepłowniczych zapewniający pokrycie uzasadnionych kosztów oraz osiągnięcie zwrotu z zaangażowanego kapitału na uzasadnionym poziomie;
- Uwzględniono utrzymanie zdolności produkcyjnych istniejących aktywów trwałych w wyniku prowadzenia inwestycji o charakterze odtworzeniowym;

- Przyjęto poziom średniego ważonego kosztu kapitału (WACC) kształtujący się w okresie projekcji między 6,46% – 11,58% w ujęciu nominalnym przed opodatkowaniem przy uwzględnieniu stopy wolnej od ryzyka odpowiadającej rentowności 10-letnich obligacji Skarbu Państwa (na poziomie 4,04%) oraz premii za ryzyko działalności właściwej dla branży energetycznej (6%). Stopa wzrostu zastosowana do ekstrapolacji prognoz przepływów pieniężnych wykraczających poza szczegółowy okres objęty planowaniem została przyjęta na poziomie 2,5% i odpowiada zakładanej długoterminowej stopie inflacji. Poziom WACC na dzień 31 grudnia 2018 roku nie zmienił się w porównaniu do poziomu na dzień 31 grudnia 2017 roku.

Założenia wykorzystano również do oszacowania wartości użytkowej pozostałych aktywów niematerialnych.

Uzasadnienie dokonania/odwrócenia odpisów aktualizujących w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku:

Konieczność dokonania odpisu aktywów CGU Wydobywanie w roku 2018 wynikała głównie z następujących okoliczności:

- wysoka zmienność warunków górnictwo-geologicznych w kopalniach należących do Grupy TAURON;
- niekorzystny układ frontu wydobywczego (krótkie wybiegi ścian), co generuje dodatkowe koszty przebrojeń;
- ograniczona konkurencja na rynku materiałów i usług górniczych skutkująca znaczącym wzrostem ich cen.

Konieczność dokonania odpisu aktywów CGU Wytwarzanie Węgla w roku 2018 wynikała głównie z następujących okoliczności:

- rozstrzygnięcie trzech pierwszych aukcji Rynku Mocy na lata dostaw od 2021 do 2023;
- uwzględnienie zapisów projektowanego rozporządzenia w sprawie wewnętrznego rynku energii (Energy Regulation), które na poziomie UE wyłącza po 1 lipca 2025 roku z korzystania z mechanizmów mocowych jednostki emitujące więcej niż 550kgCO₂/MWh lub średniorocznie więcej niż 350kgCO₂/kW mocy zainstalowanej;
- wzrost kosztów uprawnień do emisji gazów cieplarnianych.

Konieczność dokonania odpisu aktywów CGU ZW BB EC1 oraz CGU ZW BB EC2 na dzień 31 grudnia 2018 roku wynikała głównie z następujących okoliczności:

- rozstrzygnięcie trzech pierwszych aukcji Rynku Mocy na lata dostaw od 2021 do 2023;
- wzrost kosztów uprawnień do emisji gazów cieplarnianych.

Możliwość odwrócenia odpisu aktywów CGU ZW Tychy na dzień 31 grudnia 2018 roku wynikała głównie z następujących okoliczności:

- w drugiej połowie 2018 roku nastąpił istotny wzrost cen energii elektrycznej na rynku hurtowym wynikający przede wszystkim ze wzrostu kosztów uprawnień do emisji gazów cieplarnianych związanego z wprowadzeniem z Legislacji IV fazy EU ETS, uruchomieniem mechanizmu rezerwy stabilizacyjnej oraz wprowadzeniem regulacji MIFID II. Zgodnie z Art. 38 ust. 2 Rozporządzenia Komisji (UE) nr 601/2012 z 21 czerwca 2012 roku w sprawie monitorowania i raportowania w zakresie emisji gazów cieplarnianych zgodnie z dyrektywą 2003/78/WE Parlamentu Europejskiego i Rady blok biomasowy BC35 jest jednostką o zerowym współczynniku emisji gazów cieplarnianych, co wiąże się z brakiem konieczności zakupu praw do emisji gazów cieplarnianych. Powoduje to znaczący wzrost rentowności w wyniku jednakowo wysokiej ceny energii elektrycznej zarówno dla bloku biomasowego, jak i bloków opalanych węglem, które obciążone są kosztem uprawnień do emisji gazów cieplarnianych;
- dla jednostki CGU ZW Tychy produkcja energii elektrycznej z biomasy, która nie jest obciążona kosztem praw do emisji gazów cieplarnianych została zwiększona. W stosunku do okresu, w którym został utworzony odpis zmienił się znacząco sposób użytkowania bloku biomasowego, dla którego zwiększono produkcję ze względu na brak obciążenia kosztem praw do emisji gazów cieplarnianych (poprzednio użytkowanie oparte było na produkcji energii elektrycznej w kondensacji, obecnie oraz w przyszłości użytkowanie opiera się na wykorzystaniu pełnej produkcji w kogeneracji).

Możliwość odwrócenia odpisu aktywów CGU Farmy Wiatrowe oraz CGU Woda w roku 2018 wynikała głównie z następujących okoliczności:

- zmiany regulacji w zakresie OZE (dotyczące sposobu wyznaczania opłaty zastępczej oraz opodatkowania farm wiatrowych) mające pozytywny wpływ na wyniki finansowe generowane przez aktywa oparte na odnawialnych źródłach energii;
- fundamentalna zmiana czynników rynkowych związanych z wytwarzaniem energii z OZE, a tym samym wzrost konkurencyjności w stosunku do generacji konwencjonalnej.

Wyniki analizy wrażliwości dla poszczególnych jednostek generujących środki pieniężne wykazały, że najistotniejszy wpływ na wartość użytkową testowanych aktywów mają przede wszystkim: prognozowane ceny energii elektrycznej, ceny uprawnień do emisji gazów cieplarnianych, przyjęte stopy dyskontowe oraz ceny węgla kamiennego. Poniżej zaprezentowano szacowane zmiany odpisu aktualizującego wartość aktywów segmentów Wydobycie i Wytwarzanie po ujęciu także wpływu jego odwrócenia na dzień 31 grudnia 2018 roku w efekcie zmian najistotniejszych założeń.

Parametr	Zmiana	Wpływ na odpis aktualizujący (w mln zł)	
		Zwiększenie odpisu netto	Zmniejszenie odpisu netto
Zmiana cen energii elektrycznej w okresie prognozy	+1%	–	531
	-1%	531	–
Zmiana cen węgla kamiennego w okresie prognozy	+1%	71	–
	-1%	–	71
Zmiana cen uprawnień do emisji gazów cieplarnianych w okresie prognozy	+1%	212	–
	-1%	–	212
Zmiana WACC (netto)	+0,1 p.p.	165	–
	-0,1 p.p.	–	168

Utrata wartości bilansowej wartości firmy

Test przeprowadzono w odniesieniu do aktywów netto powiększonych o wartość firmy na poszczególnych segmentach operacyjnych. Podstawę wyceny wartości odzyskiwalnej poszczególnych spółek stanowiła ich wartość użytkowa.

Test został przeprowadzony w oparciu o bieżącą wartość szacowanych przepływów pieniężnych z działalności. Wyliczeń dokonano na podstawie szczegółowych prognoz na okres od 2019 do 2028 roku oraz oszacowanej wartości rezydualnej. Dla segmentu Wydobycie wykorzystano szczegółowe projekcje do końca wyczerpania się posiadanych złóż węgla. Wykorzystanie prognoz dłuższych niż 5-letnie wynika w szczególności z długotrwałych procesów inwestycyjnych w branży energetycznej. Założenia makroekonomiczne i sektorowe przyjmowane do prognoz aktualizowane są tak często, jak występują obserwowane na rynku przesłanki do ich zmiany. Prognozy uwzględniają także znane na dzień przeprowadzenia testu zmiany w otoczeniu prawnym.

Kluczowe założenia wpływające na oszacowanie wartości użytkowej oraz stopy dyskontowe przyjęte w testach:

Segment operacyjny	Kluczowe założenia	Poziom stopy dyskontowej (przed opodatkowaniem) przyjęty w testach na dzień:		
		31 grudnia 2018	30 czerwca 2018 (niebadane)	31 grudnia 2017
Dystrybucja	<ul style="list-style-type: none"> Przychód regulowany przedsiębiorstw dystrybucyjnych zapewniający pokrycie uzasadnionych kosztów oraz osiągnięcie zwrotu z zaangażowanego kapitału na uzasadnionym poziomie. Poziom zwrotu uzależniony jest od tzw. Wartości Regulacyjnej Aktywów. Utrzymanie zdolności produkcyjnych istniejących aktywów trwałych w wyniku prowadzenia inwestycji o charakterze odtworzeniowym. 	7,61%	7,74%	7,61%
Wydobycie	<ul style="list-style-type: none"> Przyjęta ścieżka ceny węgla energetycznego, pozostałych sortymentów węgla oraz paliw gazowych. Przewiduje się że w latach 2019–2021 będzie występowała mniejsza podaż węgla energetycznego, która rekompensowana będzie zwiększonym importem surowca przy jednocześnie utrzymujących się wysokich cenach na świecie. W latach 2021–2040 przyjęto realny spadek cen węgla energetycznego o 15%; Przyjęta ścieżka cen detalicznych energii elektrycznej na podstawie hurtowej ceny energii czarnej przy uwzględnieniu kosztu akcyzy, kosztu obowiązku umorzenia świadectw pochodzenia oraz odpowiedniego poziomu marży; Utrzymanie zdolności produkcyjnych istniejących aktywów trwałych w wyniku prowadzenia inwestycji o charakterze odtworzeniowym. 	–	10,95%	10,20%

Poziom średniego ważonego kosztu kapitału (WACC) przyjęty dla wyliczeń na dzień 31 grudnia 2018 roku kształtuje się w okresie projekcji między 7,61% – 7,69% (dotyczy Dystrybucji i Pozostałych segmentów) w ujęciu nominalnym przed opodatkowaniem przy uwzględnieniu stopy wolnej od ryzyka odpowiadającej rentowności 10-letnich obligacji Skarbu Państwa (na poziomie 4,04%) oraz premii za ryzyko działalności właściwej dla branży energetycznej (6%). Stopa wzrostu zastosowana do ekstrapolacji prognoz przepływów pieniężnych wykraczających poza szczegółowy okres objęty planowaniem została przyjęta na poziomie 2,5% i odpowiada zakładanej długoterminowej stopie inflacji. Poziom WACC na dzień 31 grudnia 2018 roku zmalał w porównaniu do poziomu na dzień 31 grudnia 2017 roku.

Przeprowadzony na dzień 31 grudnia 2018 roku test na utratę wartości nie wskazał na utratę bilansowej wartości firmy w pozostałych segmentach.

Przeprowadzony na dzień 30 czerwca 2018 roku test na utratę wartości wskazał na utratę bilansowej wartości firmy w segmencie Wydobycie w wysokości 13 973 tysiące złotych.

Zmianę stanu wartości firmy w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku z przypisaniem na poszczególne segmenty prezentuje tabela poniżej.

	Rok zakończony 31 grudnia 2018	Rok zakończony 31 grudnia 2017
Bilans otwarcia	40 156	40 156
Utrata wartości	(13 973)	-
Bilans zamknięcia, w tym segmenty operacyjne:	26 183	40 156
Wydobycie	-	13 973
Dystrybucja	25 602	25 602
Pozostałe segmenty	581	581

NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW

11. Przychody ze sprzedaży

WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI ZA ROK ZAKOŃCZONY DNIA 31 GRUDNIA 2018

Grupa wprowadziła pięciostopniowy model ujmowania przychodów obejmujący kolejno: identyfikację umowy z klientem, identyfikację poszczególnych zobowiązań do wykonania świadczenia, określenie ceny transakcyjnej, alokację ceny transakcyjnej do poszczególnych zobowiązań do wykonania świadczeń oraz ujęcie przychodu w momencie realizacji zobowiązania wynikającego z umowy.

Przychody są ujmowane w momencie spełnienia (lub w trakcie spełniania) zobowiązania do wykonania świadczenia poprzez przekazanie przyrzeczonego towaru, produktu, materiału (tj. składnika aktywów) lub wykonania usługi klientowi. Przekazanie składnika aktywów następuje w momencie, gdy klient uzyskuje kontrolę nad tym składnikiem aktywów, zaś w przypadku sprzedaży energii elektrycznej, paliwa gazowego oraz ciepła za moment sprzedaży przyjmuje się dostarczenie energii do odbiorcy.

Przychody należy wycenić w wartości, jaką Grupa spodziewa się otrzymać, po pomniejszeniu o podatek od towarów i usług (VAT) i podatek akcyzowy i inne podatki od sprzedaży lub opłaty oraz rabaty i upusty.

Przychód obejmuje tylko wpływy korzyści ekonomicznych otrzymane lub należne na rachunek własny jednostki. Kwoty uzyskane w imieniu stron trzecich, gdzie Grupa działa jako agent, takie jak podatki od sprzedaży, podatki od towarów i usług nie stanowią korzyści ekonomicznych, jakie płyną do Spółki i nie prowadzą do zwiększenia kapitału własnego. Kwot tych nie ujmuje się zatem w przychodzie. Podobnie opłata przejściowa i opłata OZE pobierane przez Grupę od odbiorcy końcowego energii elektrycznej, a następnie przekazywane do Operatora Systemu Przesyłowego ujmowane są w kwocie wynagrodzenia netto.

W przypadku towarów i materiałów przychód rozpoznaje się, gdy Grupa przestaje być trwale zaangażowana w zarządzanie sprzedanymi towarami w stopniu w jakim zazwyczaj funkcję taką realizuje się wobec towarów, do których ma się prawo własności, ani też nie sprawuje nad nimi efektywnej kontroli.

Do przychodów danego roku obrotowego zalicza się również zarachowane przychody, które z uwagi na stosowany system rozliczeń odbiorców nie zostały zmierzone i zafakturowane.

Przychody ze sprzedaży usług dystrybucji energii elektrycznej w segmencie Dystrybucja

W przychodach ze sprzedaży usług Grupa prezentuje przede wszystkim przychody związane z działalnością dystrybucyjną, opłaty przyłączeniowe oraz usługi konserwacji oświetlenia drogowego.

Za moment sprzedaży usług dystrybucji energii elektrycznej przyjmuje się moment dostarczenia tej usługi do odbiorcy, rejestrowany przez licznik energii elektrycznej, z uwzględnieniem prognozowanego zużycia energii oraz doszacowania przychodów, które z uwagi na stosowany system rozliczeń odbiorców nie zostały zmierzone i zafakturowane.

W przychodach ze sprzedaży usług Grupa prezentuje również:

- przychody z tytułu nieodpłatnie otrzymanych środków trwałych wycenionych według wartości godziwej w związku ze świadczeniem przez spółki usług tolerancji usunięcia kolizji linii energetycznych lub ciepłowniczych. Rozpoznanie przychodu następuje w momencie, w którym aktywa te zostały otrzymane od klientów;
- przychody z tytułu nieodpłatnie otrzymanych od klientów środków trwałych wycenionych według wartości godziwej służących przyłączeniu tych klientów do infrastruktury i zapewnieniu im stałego dostępu do dostaw usług lub przychody z tytułu otrzymanych od klientów środków pieniężnych na nabycie lub wytworzenie takich środków trwałych (opłaty za przyłączenie). Rozpoznanie przychodu ze sprzedaży usług następuje w okresie, w którym wykonane zostało przyłączenie tych klientów do sieci. Grupa identyfikuje umowy o dostarczenie usług dystrybucyjnych i kompleksowych oraz umowy o przyłączenie odbiorców jako nie stanowiące jednego zobowiązania i są ujmowane oddzielnie. W związku z wejściem w życie MSSF 15 *Przychody z umów z klientami* z dniem 1 stycznia 2018 roku, Grupa TAURON przeniosła saldo rozliczeń międzyokresowych przychodów w wysokości 195 666 tysięcy złotych, objętych zakresem interpretacji KIMSF 18 *Przekazanie aktywów przez klientów* do pozycji kapitałów własnych Grupy TAURON.

Przychody ze sprzedaży energii elektrycznej, gazu i usług dystrybucyjnych w segmencie Sprzedaż

Spółki Grupy należące do segmentu Sprzedaż uzyskują przychody ze sprzedaży energii elektrycznej i usług dystrybucyjnych od odbiorców detalicznych oraz od odbiorców hurtowych (sprzedaż na rynku bilansującym). Przychody ze sprzedaży wynikają z zafakturowanego wolumenu i ceny, a także z doszacowań.

W tym segmencie dokonywane są cztery rodzaje szacunków kwot przychodów ze sprzedaży energii elektrycznej i usług dystrybucyjnych:

Rodzaj doszacowania	Opis
Doszacowanie dla odbiorców niezafakturowanych na dany dzień bilansowy	Odczyty układów pomiarowo-rozliczeniowych dotyczące wielkości sprzedanej energii elektrycznej w handlu detalicznym oraz jej fakturowanie są dokonywane w dużej mierze w okresach odmiennych od okresów sprawozdawczych. W związku z powyższym, spółki Grupy należące do segmentu Sprzedaż dokonują odpowiednich szacunków sprzedaży energii elektrycznej i usług dystrybucji na dzień bilansowy. Dla klientów posiadających umowy kompleksowe i umowy sprzedaży doszacowanie wyliczane jest w systemach bilingowych w oparciu o średniodobowe zużycie energii elektrycznej w okresie od dnia ostatniego odczytu rzeczywistego do dnia bilansowego.
Doszacowanie dla odbiorców rozliczanych z zastosowaniem płatności prognozowych	Na każdy dzień bilansowy, dokonywane jest doszacowanie, któremu podlegają odbiorcy posiadający 6-miesięczne lub 12-miesięczne okresy rozliczeniowe z zastosowaniem płatności prognozowych w okresach pomiędzy odczytami wskazań układów pomiarowo-rozliczeniowych. Doszacowanie sprzedaży energii elektrycznej i usług dystrybucji wyznaczone jest na podstawie danych dotyczących sprzedaży, pozyskanych z systemu bilingowego i współczynnika doszacowania. Współczynnik doszacowania bazuje na ilości dni od daty odczytu dla faktur rozliczeniowych lub daty płatności dla faktur prognozowych do ostatniego dnia miesiąca kalendarzowego w stosunku do rzeczywistej liczby dni w danym miesiącu kalendarzowym. Doszacowanie bazuje na różnicy dni pomiędzy datą odczytu a rzeczywistą liczbą w danym miesiącu kalendarzowym.

Rodzaj doszacowania	Opis
Doszacowanie przychodów dla odbiorców, dla których sprzedaż realizowana jest według cen z rynku bilansującego	Doszacowaniem objęci są odbiorcy, dla których sprzedaż energii elektrycznej, zgodnie z zawartymi umowami, realizowana jest według cen z rynku bilansującego. Na każdy dzień bilansowy, dla odbiorców, dla których zostało naliczone doszacowanie niezafakturowanej sprzedaży energii elektrycznej w systemie bilingowym, wyznaczane jest doszacowanie stanowiące różnicę pomiędzy cenami przyjętymi do naliczenia doszacowania a cenami, które zostaną przyjęte do zafakturowania sprzedaży.
Doszacowanie wynikające z uzgodnienia bilansu energii	Na każdy dzień bilansowy spółki Grupy należące do segmentu Sprzedaż dokonują uzgodnienia bilansu energii elektrycznej, określając szacowany wolumen niezbilansowania po stronie zakupu lub sprzedaży. W ramach tego doszacowania ujmowana jest kwota zwiększająca lub zmniejszająca przychody ze sprzedaży energii elektrycznej, wyznaczona jako iloczyn oszacowanego wolumenu niezbilansowania i średnioważonej ceny zakupu energii elektrycznej na rynku bilansującym.

W segmencie Sprzedaż uzyskiwane są także przychody ze sprzedaży paliwa gazowego i usług dystrybucyjnych od odbiorców detalicznych oraz od odbiorców hurtowych (sprzedaż na rynku bilansującym). Przychody ze sprzedaży wynikają z zafakturowanej ilości i ceny, a także z doszacowań. Dokonywane są dwa rodzaje szacunków kwot przychodów ze sprzedaży paliwa gazowego i usług dystrybucyjnych: doszacowanie dla odbiorców niezafakturowanych na dany dzień bilansowy oraz doszacowanie wynikające z uzgodnienia bilansu paliwa gazowego. Kalkulacja kwot doszacowania następuje co do zasady w sposób zbliżony do doszacowania przychodów ze sprzedaży energii elektrycznej i usług dystrybucyjnych.

Przychody z hurtowej sprzedaży energii elektrycznej w segmencie Wytwarzanie

Hurtowa sprzedaż energii elektrycznej z jednostek wytwórczych centralnie dysponowanych oraz w ramach działalności obrotowej odbywa się poprzez zgłoszenie przez odbiorcę i dostawcę do Operatora Systemu Przesyłowego (OSP) deklarowanej w każdej godzinie ilości energii elektrycznej, którą spółka z segmentu Wytwarzanie jako dostawca zobowiązana jest dostarczyć lub spowodować jej dostarczenie, a odbiorca odebrać. Tak cena, jak i ilości w poszczególnych godzinach wynikają z wcześniej podpisanych, bądź (w przypadku TGE) elektronicznie zarejestrowanych transakcji. OSP jako swego rodzaju gwarant rozliczeń ilościowych zabezpiecza wiarygodność danych w zakresie dostarczanych ilości energii. Fakturowanie odbywa się w oparciu o raporty generowane przez OSP.

Faktury za sprzedaż energii elektrycznej dostarczanej na Rynek Bilansujący wystawiane są w oparciu o raporty ze scentralizowanego systemu bilansującego sprzedaż w Krajowym Systemie Elektroenergetycznym. Rozliczenia te dokonywane są w cyklu dekadowym.

Hurtowa sprzedaż energii elektrycznej z jednostek wytwórczych nie dysponowanych centralnie (jednostki wytwórcze poniżej 100 MW rozliczane na rynku lokalnym) odbywa się na podobnych zasadach, jednakże podmiotem odpowiedzialnym za rozliczenie jest operator rynku lokalnego (OSD).

Przychody ze sprzedaży ciepła w segmencie Wytwarzanie

Przychody wyceniane są w oparciu o aktualne taryfy dla ciepła, zafakturowanej wielkości zamówionej mocy cieplnej, ciepła, nośnika ciepła, należność z tytułu ponoszonych przez sprzedawcę kosztów udostępniania pomieszczeń, wielkość przekroczenia, innych faktycznych zużyć produktów według stawek opłat i cen zawartych w obowiązujących taryfach.

Sprzedaż ciepła prowadzona jest w oparciu o odczyty układów pomiarowo-rozliczeniowych dokonywanych we wskazanych dniach roboczych każdego miesiąca kalendarzowego, w związku z tym na potrzeby księgowe wykonywane jest doszacowanie sprzedaży od daty odczytu do końca miesiąca. Sprzedaż doszacowana dla każdego punktu odczytowego liczona jest indywidualnie.

Przychody ze sprzedaży węgla w segmencie Wydobycie

Dla segmentu Wydobycie wewnątrzgrupowym rynkiem sprzedaży jest sprzedaż miałów energetycznych i mułów węglowych dostarczanych do elektrowni i elektrociepłowni Grupy TAURON. Sprzedaż węgla poza Grupę następuje do firm należących do sieci handlowej spółki, a także w ramach umów z finalnymi nabywcami węgla, głównie przemysłowymi, wewnątrzspółnotowej dostawy towarów i eksportu oraz w ramach sprzedaży detalicznej.

Sprzedaż dokonywana jest w systemie ciągłym w ramach sprzedaży wagonowej i samochodowej. Za moment sprzedaży uważa się datę wydania węgla przewoźnikowi. Przychody ze sprzedaży węgla wyceniane są w oparciu o wartości sprzedaży wynikające z zafakturowanej ilości i ceny. Korekty wielkości przychodów ze sprzedaży węgla wynikają w szczególności z przyznanych skont, rabatów oraz uznanych reklamacji ilościowych i jakościowych.

WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI ZA ROK ZAKOŃCZONY DNIA 31 GRUDNIA 2017

Przychody są ujmowane w takiej wysokości, w jakiej jest prawdopodobne, że Grupa uzyska korzyści ekonomiczne związane z daną transakcją oraz gdy kwotę przychodów można wycenić w wiarygodny sposób. Przychody są rozpoznawane w wartości godziwej zapłaty otrzymanej bądź należnej, po pomniejszeniu o podatek od towarów i usług (VAT) i podatek akcyzowy i inne podatki od sprzedaży lub opłaty oraz rabaty i upusty.

Przychody ze sprzedaży towarów i materiałów są ujmowane, jeżeli znaczące ryzyko i korzyści wynikające z prawa własności do towarów i materiałów zostały przekazane nabywcy oraz gdy kwotę przychodów można wycenić w wiarygodny sposób, a koszty poniesione można wiarygodnie oszacować.

W ramach przychodów specyficznych dla poszczególnych segmentów spółki Grupy TAURON w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2017 roku ujmowały przychody zgodnie z zasadami opisanymi powyżej, za wyjątkiem:

- rozliczenia opłaty przyłączeniowej

Poza ujęciem opłaty przyłączeniowej jednorazowo w momencie przyłączenia odbiorcy do sieci, co nie uległo zmianie na skutek zastosowania MSSF 15 *Przychody z umów z klientami* Grupa ujmowała również rozliczenie międzyokresowe opłaty przejściowej dla zadań zakończonych przed 1 lipca 2009 roku, tj. przed wejściem w życie KIMSF 18 *Przekazanie aktywów przez klientów*.

- opłaty przejściowej

Grupa ujmowała przychód z tytułu sprzedaży opłaty przejściowej w ramach sprzedaży usługi dystrybucyjnej. Koszt nabycia opłaty przejściowej od Operatora Systemu Przesyłowego był ujmowany w kosztach operacyjnych Grupy.

PROFESJONALNY OSĄD I SZACUNKI

Grupa TAURON dokonuje szacunków przychodów, jak zostało opisane powyżej, z czego najistotniejszy szacunek dotyczy doszacowania przychodów ze sprzedaży energii elektrycznej i usług dystrybucyjnych w segmencie Sprzedaż.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku doszacowanie przychodów ze sprzedaży energii elektrycznej i usług dystrybucyjnych w segmencie Sprzedaż wyniosło 609 292 tysięcy złotych, przy czym uwzględniając odwrócenie szacunków z roku poprzedniego wpływ na wynik finansowy 2018 roku wyniósł 152 320 tysięcy złotych.

	Rok zakończony 31 grudnia 2018	Rok zakończony 31 grudnia 2017 (dane przekształcone)
Przychody ze sprzedaży towarów, produktów i materiałów bez wyłączenia akcyzy	12 191 450	10 959 325
Podatek akcyzowy	(409 243)	(415 318)
Przychody ze sprzedaży towarów, produktów i materiałów	11 782 207	10 544 007
Energia elektryczna	10 138 940	8 795 256
Energia ciepła	628 178	661 038
Świadectwa pochodzenia energii	85 654	63 222
Węgiel	485 366	662 305
Gaz	262 366	182 636
Pozostałe towary, produkty i materiały	181 703	179 550
Przychody ze sprzedaży usług	6 277 623	6 819 034
Usługi dystrybucyjne i handlowe	5 941 258	6 467 258
Opłaty za przyłączanie odbiorców	82 070	110 948
Usługi konserwacji oświetlenia drogowego	121 650	115 265
Pozostałe usługi	132 645	125 563
Pozostałe przychody	61 918	61 510
Razem	18 121 748	17 424 551

Spadek przychodów ze sprzedaży usług dystrybucyjnych i handlowych w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku w porównaniu do okresu porównywalnego związany jest głównie z ujęciem opłat przejściowych pobieranych przez Grupę od odbiorcy końcowego a następnie przekazywanych do Operatora Systemu Przesyłowego, które od 1 stycznia 2018 roku zgodnie z MSSF 15 *Przychody z umów z klientami* rozpoznawane są w kwocie wynagrodzenia netto. Koszt zakupu opłaty przejściowej w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku, który zgodnie z MSSF 15 *Przychody z umów z klientami* pomniejszył przychody ze sprzedaży usług dystrybucyjnych i handlowych, wyniósł 743 853 tysiące złotych. W okresie porównywalnym zakup opłaty przejściowej ujmowany był w ramach kosztu własnego sprzedaży.

Wzrost przychodów ze sprzedaży energii elektrycznej w stosunku do okresu porównywalnego ma głównie związek ze wzrostem w bieżącym okresie sprawozdawczym cen energii elektrycznej, jak również z nieznacznie wyższym wolumenem sprzedanej energii elektrycznej przez Grupę TAURON.

Przychody ze sprzedaży w podziale na segmenty operacyjne przedstawiono w poniższych tabelach.

Rok zakończony 31 grudnia 2018 roku

	Wydobycie	Wytwarzanie	Dystrybucja	Sprzedaż	Pozostałe	Razem
Przychody ze sprzedaży towarów, produktów i materiałów	516 980	2 580 352	4 600	8 601 609	78 666	11 782 207
Energia elektryczna	242	1 861 379	–	8 277 319	–	10 138 940
Energia ciepła	–	628 178	–	–	–	628 178
Świadectwa pochodzenia energii	–	84 442	396	816	–	85 654
Węgiel	485 366	–	–	–	–	485 366
Gaz	–	–	–	262 366	–	262 366
Pozostałe towary, produkty i materiały	31 372	6 353	4 204	61 108	78 666	181 703
Przychody ze sprzedaży usług	29 606	217 182	3 139 576	2 884 188	7 071	6 277 623
Usługi dystrybucyjne i handlowe	63	204 595	2 854 068	2 882 532	–	5 941 258
Opłaty za przyłączanie odbiorców	–	953	81 117	–	–	82 070
Usługi konserwacji oświetlenia drogowego	–	–	121 650	–	–	121 650
Pozostałe usługi	29 543	11 634	82 741	1 656	7 071	132 645
Pozostałe przychody	1 661	14 546	33 937	169	11 605	61 918
Razem	548 247	2 812 080	3 178 113	11 485 966	97 342	18 121 748

Rok zakończony 31 grudnia 2017 roku (dane przekształcone)

	Wydobycie	Wytwarzanie	Dystrybucja	Sprzedaż	Pozostałe	Razem
Przychody ze sprzedaży towarów, produktów i materiałów	686 151	1 599 675	21 153	8 164 831	72 197	10 544 007
Energia elektryczna	277	866 349	–	7 928 630	–	8 795 256
Energia ciepła	–	661 038	–	–	–	661 038
Świadectwa pochodzenia energii	–	60 598	847	1 777	–	63 222
Węgiel	662 273	–	–	32	–	662 305
Gaz	–	–	–	182 636	–	182 636
Pozostałe towary, produkty i materiały	23 601	11 690	20 306	51 756	72 197	179 550
Przychody ze sprzedaży usług	31 859	218 875	3 218 892	3 341 847	7 561	6 819 034
Usługi dystrybucyjne i handlowe	97	212 131	2 914 434	3 340 596	–	6 467 258
Oplaty za przyłączenie odbiorców	–	127	110 821	–	–	110 948
Usługi konserwacji oświetlenia drogowego	–	–	115 265	–	–	115 265
Pozostałe usługi	31 762	6 617	78 372	1 251	7 561	125 563
Pozostałe przychody	1 363	15 616	31 888	103	12 540	61 510
Razem	719 373	1 834 166	3 271 933	11 506 781	92 298	17 424 551

Przychody ze sprzedaży energii elektrycznej w podziale na rynki zbytu przedstawiono w poniższych tabelach.

	Rok zakończony 31 grudnia 2018	Rok zakończony 31 grudnia 2017
Przychody ze sprzedaży energii elektrycznej	10 138 940	8 795 256
Sprzedaż detaliczna	6 907 841	6 554 881
Klienci strategiczni	1 367 676	1 304 108
Klienci biznesowi	3 035 259	2 758 902
Klienci masowi, w tym:	2 871 328	2 878 570
Grupa G	2 329 686	2 345 167
Pozostali	42 821	28 619
Podatek akcyzowy	(409 243)	(415 318)
Sprzedaż hurtowa	1 007 904	1 084 035
Rynek giełdowy	889 399	407 737
Rynek bilansujący	636 281	188 189
Operacyjna rezerwa mocy	212 473	88 368
Pozostałe	485 042	472 046

12. Koszt sprzedanych towarów, produktów, materiałów i usług**WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI**

Grupa prezentuje koszty w układzie funkcjonalnym (kalkulacyjnym).

Do kosztu działalności operacyjnej zalicza się:

- koszt sprzedanych towarów, produktów, materiałów i usług poniesiony w danym okresie sprawozdawczym, w tym utworzenie odpisów aktualizujących wartość rzeczowych aktywów trwałych, aktywów niematerialnych, należności oraz zapasów skorygowany o koszt wytworzenia produktów na własne potrzeby,
- całość poniesionych w okresie sprawozdawczym kosztów sprzedaży i ogólnego zarządu (wykazywane odrębnie w sprawozdaniu z całkowitych dochodów).

Koszty wytworzenia, które można bezpośrednio przyporządkować przychodom osiągniętym przez Grupę, wpływają na wynik finansowy Grupy za ten okres sprawozdawczy, w którym przychody te wystąpiły.

Koszty wytworzenia, które można jedynie w sposób pośredni przyporządkować przychodom lub innym korzyściom osiąganym przez Grupę, wpływają na wynik finansowy Grupy w części, w której dotyczą danego okresu sprawozdawczego, zapewniając ich współmierność do przychodów lub innych korzyści ekonomicznych.

12.1. Koszty według rodzajów

	Rok zakończony 31 grudnia 2018	Rok zakończony 31 grudnia 2017 (dane przekształcone)
Amortyzacja rzeczowych aktywów trwałych i aktywów niematerialnych	(1 721 783)	(1 693 468)
Odpisy aktualizujące rzeczowe aktywa trwałe i aktywa niematerialne	(862 209)	(45 604)
Zużycie materiałów i energii	(1 672 652)	(1 392 788)
Usługi konserwacji i remontowe	(278 696)	(241 147)
Usługi dystrybucyjne	(1 432 389)	(2 084 153)
Pozostałe usługi obce	(819 945)	(910 786)
Koszt obowiązku umorzenia uprawnień do emisji zanieczyszczeń	(611 586)	(326 255)
Pozostałe podatki i opłaty	(718 516)	(731 278)
Koszty świadczeń pracowniczych	(2 723 940)	(2 805 162)
Odpis aktualizujący należności od odbiorców	(20 079)	(25 170)
Pozostałe koszty rodzajowe	(121 164)	(98 708)
Razem koszty według rodzaju	(10 982 959)	(10 354 519)
Zmiana stanu zapasów i rozliczeń międzyokresowych	89 857	(102 890)
Koszt wytworzenia świadczeń na własne potrzeby	578 486	488 649
Koszty sprzedaży	477 794	491 629
Koszty ogólnego zarządu	631 487	610 365
Wartość sprzedanych towarów i materiałów	(7 231 812)	(5 645 441)
Koszt sprzedanych towarów, produktów, materiałów i usług	(16 437 147)	(14 512 207)

Wzrost wartości odpisów aktualizujących niefinansowe aktywa trwałe w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku, w stosunku do okresu porównywalnego, związany jest w głównej mierze z ujęciem skutków przeprowadzonych na dzień 30 czerwca 2018 roku oraz 31 grudnia 2018 roku testów na utratę wartości aktywów, w wyniku których Grupa ujęła odpis netto w wysokości 854 629 tysięcy złotych, który objął następujące pozycje:

- Rzeczowe aktywa trwałe – odpis netto w wysokości 763 085 tysięcy złotych,
- Pozostałe aktywa niefinansowe – odpis w wysokości 76 266 tysięcy złotych,
- Wartość firmy – odpis 13 973 tysiące złotych,
- Aktywa niematerialne – odpis w wysokości 1 305 tysięcy złotych.

Testy na utratę wartości zostały opisane szerzej w nocie 10 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Spadek wartości usług dystrybucyjnych w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku w porównaniu do okresu porównywalnego związany jest z ujęciem opłat przejściowych pobieranych przez Grupę od odbiorcy końcowego a następnie przekazywanych do Operatora Systemu Przesyłowego, które zgodnie z MSSF 15 *Przychody z umów z klientami* rozpoznawane są w kwocie wynagrodzenia netto. Koszt zakupu opłaty przejściowej w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku, który zgodnie z zasadami obowiązującymi przed wejściem w życie MSSF 15 *Przychody z umów z klientami* ujęty byłby w ramach usług dystrybucyjnych, wyniósł 743 853 tysiące złotych.

Wzrost wartości sprzedanych towarów i materiałów w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku, w stosunku do okresu porównywalnego, wynika głównie z:

- wzrostu w bieżącym okresie sprawozdawczym cen energii elektrycznej,
- większej ilości zakupionej energii od kontrahentów spoza Grupy Kapitałowej, co jest wypadkową sprzedaży większego wolumenu na giełdzie przez spółki z segmentu Wytwarzanie, w związku ze zmianami przepisów prawa zwiększającymi obowiązek handlu energią elektryczną na Towarowej Giełdzie Energii do 30%, oraz mniejszej produkcji energii elektrycznej przez jednostki wytwórcze,
- ujęcia w bieżącym okresie sprawozdawczym przez spółki segmentu Sprzedaż rezerw na umowy rodzące obciążenia w kwocie 213 756 tysięcy złotych związanych z wejściem w życie Ustawy o zmianie ustawy o podatku akcyzowym oraz niektórych innych ustaw, co zostało opisane szerzej w nocie 36.2 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego,
- ujęcia w okresie porównywalnym skutków rozwiązania przez Spółkę rezerw na umowy rodzące obciążenia ze wspólnym przedsięwzięciem w kwocie netto 201 174 tysiące złotych, co zostało opisane szerzej w nocie 36.2 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

12.2. Koszty świadczeń pracowniczych

	Rok zakończony 31 grudnia 2018	Rok zakończony 31 grudnia 2017
Wynagrodzenia	(2 113 679)	(2 092 398)
Koszty ubezpieczeń społecznych	(410 981)	(407 702)
Nagrody jubileuszowe	80 449	(28 932)
Odpisy na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych	(53 087)	(51 160)
Koszty świadczeń po okresie zatrudnienia, w tym:	(30 926)	(93 543)
Rezerwa na świadczenia emerytalne, rentowe i podobne	(16 490)	(29 622)
Deputaty węglowe i taryfa energetyczna	40 063	(10 202)
Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych	2 246	(6 562)
Koszty pracowniczych programów emerytalnych	(56 745)	(47 157)
Program dobrowolnych odejść	(4 350)	(22 798)
Pozostałe koszty świadczeń pracowniczych	(191 366)	(108 629)
Razem	(2 723 940)	(2 805 162)
Pozycje ujęte w koszcie własnym sprzedaży	(1 769 108)	(1 880 817)
Pozycje ujęte w kosztach sprzedaży	(198 685)	(210 428)
Zmiana stanu produktów	(121 904)	(113 366)
Pozycje ujęte w kosztach ogólnego zarządu	(366 765)	(399 783)
Pozycje ujęte w koszcie wytworzenia świadczeń na potrzeby własne	(267 478)	(200 768)

Spadek kosztów świadczeń pracowniczych w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku, w stosunku do okresu porównywalnego, ma głównie związek z ujęciem w bieżącym okresie skutków rozwiązania przez spółkę z segmentu Wytwarzanie rezerw aktuarialnych na taryfę pracowniczą i Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych w części na obecnych pracowników jako przyszłych emerytów w kwotach odpowiednio 49 270 tysięcy złotych i 5 469 tysięcy złotych oraz rozwiązania rezerw na nagrody jubileuszowe w kwocie 121 172 tysiące złotych. Dodatkowo, w związku z rozwiązaniem rezerw na nagrody jubileuszowe spółka wypłaciła pracownikom odszkodowania w wysokości 79 316 tysięcy złotych, co obciążało koszty świadczeń pracowniczych Grupy (w tabeli powyżej ujęte jako pozostałe koszty świadczeń pracowniczych). Powyższe zdarzenia zostały szerzej opisane w nocie 33.1 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

12.3. Koszty amortyzacji oraz odpisy aktualizujące

	Rok zakończony 31 grudnia 2018	Rok zakończony 31 grudnia 2017
Pozycje ujęte w koszcie własnym sprzedaży	(2 443 585)	(1 650 147)
Amortyzacja rzeczowych aktywów trwałych	(1 574 413)	(1 558 790)
Odpis aktualizujący rzeczowe aktywa trwałe	(739 193)	(30 546)
Amortyzacja aktywów niematerialnych	(53 762)	(49 144)
Odpis aktualizujący aktywa niematerialne	(337)	(10 311)
Odpis aktualizujący aktywa górnicze	(76 266)	-
Pozostałe	386	(1 356)
Pozycje ujęte w kosztach sprzedaży	(49 316)	(35 712)
Amortyzacja rzeczowych aktywów trwałych	(16 366)	(16 694)
Odpis aktualizujący rzeczowe aktywa trwałe	(2 910)	-
Amortyzacja aktywów niematerialnych	(23 193)	(18 506)
Pozostałe	(6 847)	(512)
Pozycje ujęte w kosztach ogólnego zarządu	(71 969)	(39 440)
Amortyzacja rzeczowych aktywów trwałych	(20 573)	(21 713)
Odpis aktualizujący rzeczowe aktywa trwałe	(22 085)	802
Amortyzacja aktywów niematerialnych	(14 354)	(13 819)
Odpis aktualizujący aktywa niematerialne	(984)	(8)
Odpis aktualizujący wartość firmy	(13 973)	-
Pozostałe	-	(4 702)
Pozycje ujęte w koszcie wytworzenia świadczeń na własne potrzeby	(19 122)	(13 773)
Amortyzacja rzeczowych aktywów trwałych	(17 095)	(13 246)
Odpis aktualizujący rzeczowe aktywa trwałe	-	1 155
Amortyzacja aktywów niematerialnych	(2 027)	(1 556)
Odpis aktualizujący aktywa niematerialne	-	(126)
Razem	(2 583 992)	(1 739 072)
Amortyzacja	(1 721 783)	(1 693 468)
Odpisy aktualizujące	(862 209)	(45 604)

W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku Grupa ujęła odpisy aktualizujące w segmentach Wytwarzanie i Wydobywanie oraz rozwiązała w części utworzone wcześniej odpisy w segmencie Wytwarzanie, co jest wynikiem przeprowadzonych na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz 30 czerwca 2018 roku testów na utratę wartości. Łączny wpływ na wynik finansowy brutto Grupy roku 2018 wyniósł 854 629 tysięcy złotych (nadwyżka utworzenia nad rozwiązaniem), z czego kwota 815 796 tysięcy złotych została odniesiona w koszt sprzedanych towarów, produktów, materiałów i usług. Testy i ich wyniki zostały szerzej opisane w nocie 10 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Dodatkowo, w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2018 spółki Grupy tworzyły i rozwiązywały odpisy na aktywa indywidualne oraz aktywa trwałe zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży, co obciążało łącznie koszty operacyjne Grupy w kwocie 7 580 tysięcy złotych.

13. Pozostałe przychody i koszty operacyjne

	Rok zakończony 31 grudnia 2018	Rok zakończony 31 grudnia 2017
Nadwyżka (utworzenia)/ rozwiązania rezerw aktuarialnych dla obecnych emerytów i rencistów	139 402	(1 025)
Otrzymań lub należne kary, grzywny, odszkodowania	35 851	27 161
Dotacje oraz przychody stanowiące równowartość odpisów amortyzacyjnych od dotacji do lub nieodpłatnie otrzymanych środków trwałych	33 011	29 411
Nadwyżka (utworzenia)/ rozwiązania pozostałych rezerw	(19 594)	(35 167)
Koszty postępowania sądowego oraz kary i odszkodowania	(8 749)	(10 808)
Wynik ze zbycia i likwidacji środków trwałych / aktywów niematerialnych oraz koszty szkód w majątku trwałym	(7 704)	(10 226)
Odpisanie zaniechanych inwestycji i produkcji oraz likwidowanych materiałów	(342)	(3 645)
Pozostałe przychody operacyjne	19 401	18 477
Pozostałe koszty operacyjne	(30 757)	(18 257)
Razem	160 519	(4 079)

W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku spółka z segmentu Wytwarzanie rozwiązała rezerwy na taryfę pracowniczą oraz Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych w części dla emerytów. Wpływ rozwiązania powyższych rezerw na zwiększenie pozostałych przychodów operacyjnych Grupy wyniósł odpowiednio 127 051 tysięcy złotych oraz 12 419 tysięcy złotych.

14. Przychody i koszty finansowe

WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Przychody i koszty finansowe obejmują głównie przychody i koszty dotyczące:

- odsetek,
- przychodów z tytułu udziału w zyskach innych jednostek,
- aktualizacji wartości instrumentów finansowych, z wyłączeniem aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej, których skutki ujmowane są w pozostałych całkowitych dochodach i odnoszone na kapitał z aktualizacji wyceny oraz pochodnych towarowych instrumentów finansowych objętych zakresem MSSF 9 *Instrumenty finansowe*, z których zyski/straty z tytułu zmiany wyceny i realizacji prezentowane są w działalności operacyjnej, w której ujmowane są wyniki na powiązanych z nimi obrocie towarami,
- różnic kursowych będących wynikiem operacji wykonywanych w ciągu okresu sprawozdawczego oraz wycen bilansowych aktywów i zobowiązań na koniec okresu sprawozdawczego, za wyjątkiem różnic kursowych ujętych w wartości początkowej środka trwałego, w stopniu w jakim są uznawane za korektę kosztów odsetek,
- zbycia/likwidacji aktywów finansowych,
- zmian w wysokości rezerwy wynikających z faktu przybliżania się terminu poniesienia kosztu (efekt odwijania dyskonta),
- koszty odsetek dla wyceny świadczeń pracowniczych zgodnie z MSR 19 *Świadczenia pracownicze*,
- pozostałych pozycji związanych z działalnością finansową.

Transakcje w walucie obcej

Transakcje wyrażone w walutach obcych (tj. walutach innych niż waluta funkcjonalna) są przeliczane na moment początkowego ujęcia na walutę funkcjonalną przy zastosowaniu kursu obowiązującego w dniu zawarcia transakcji.

Na dzień bilansowy pozycje pieniężne są przeliczane przy zastosowaniu kursu zamknięcia (dla jednostek, których walutą funkcjonalną jest PLN za kurs zamknięcia przyjmuje się kurs średni ustalony dla danej waluty przez Narodowy Bank Polski na ten dzień).

Następujące kursy zostały przyjęte dla potrzeb wyceny bilansowej:

Waluta	31 grudnia 2018 roku	31 grudnia 2017 roku
USD	3,7597	3,4813
EUR	4,3000	4,1709
CZK	0,1673	0,1632

Powstałe z rozliczenia oraz z przeliczenia na dzień bilansowy różnice kursowe ujmowane są odpowiednio w wyniku finansowym w pozycji przychodów (kosztów) finansowych, z wyjątkiem przypadku gdy są kapitalizowane w wartości aktywów.

	Rok zakończony 31 grudnia 2018	Rok zakończony 31 grudnia 2017
Przychody i koszty z tytułu instrumentów finansowych	(238 323)	(61 756)
Przychody z tytułu dywidendy	7 348	9 136
Przychody odsetkowe	28 086	47 266
Koszty odsetkowe	(147 372)	(209 322)
Prowizje związane z kredytami i papierami dłużnymi	(22 945)	(19 020)
Wynik na instrumentach pochodnych	(4 052)	(18 042)
Różnice kursowe	(83 455)	127 390
Aktualizacja wartości udzielonych pożyczek	(4 309)	-
Pozostałe	(11 624)	836
Pozostałe przychody i koszty finansowe	(47 759)	(59 913)
Odsetki od świadczeń pracowniczych	(33 394)	(40 764)
Odsetki z tytułu dyskonta pozostałych rezerw	(12 683)	(14 328)
Pozostałe	(1 682)	(4 821)
Razem, w tym w sprawozdaniu z całkowitych dochodów:	(286 082)	(121 669)
Koszty odsetkowe od zadłużenia	(147 372)	(209 322)
Pozostałe przychody i koszty finansowe	(138 710)	87 653

W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku wystąpiła nadwyżka ujemnych różnic kursowych nad dodatnimi w wysokości 83 455 tysięcy złotych. Ujemne różnice kursowe dotyczą w głównej mierze różnic kursowych związanych z zobowiązaniami Spółki z tytułu zadłużenia w EUR, tj. otrzymanej od spółki zależnej pożyczki, obligacji podporządkowanych oraz euroobligacji. Nadwyżka ujemnych różnic kursowych nad dodatnimi z tego tytułu wyniosła 113 013 tysięcy złotych. W okresie porównywalnym wystąpiła nadwyżka dodatnich różnic kursowych nad ujemnymi. W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku Grupa aktywowała różnice kursowe w kwocie 35 577 tysięcy złotych na zadania inwestycyjne.

15. Podatek dochodowy

WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Podatek bieżący

Podatek dochodowy wykazany w wyniku finansowym okresu obejmuje rzeczywiste obciążenie podatkowe za dany okres sprawozdawczy poszczególnych spółek stanowiących Podatkową Grupę Kapitałową („PGK”) oraz pozostałych spółek Grupy nienależących do PGK, ustalone zgodnie z obowiązującymi przepisami ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych oraz ewentualne korekty rozliczeń podatkowych za lata ubiegłe.

Podatek odroczony

Grupa ujmuje zobowiązania i ustala aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego w związku z przejściowymi różnicami między wykazywaną w księgach rachunkowych wartością aktywów i zobowiązań a ich wartością podatkową oraz stratą podatkową możliwą do odliczenia w przyszłości.

Aktywa z tytułu podatku dochodowego wykazywane są tylko wtedy, gdy ich realizacja jest prawdopodobna, tj. gdy przewiduje się, iż w przyszłości zostanie osiągnięty zysk podatkowy pozwalający na wykorzystanie aktywa.

Podatek dochodowy dotyczący pozycji ujętych w pozostałych całkowitych dochodach lub bezpośrednio w kapitale własnym, jest ujmowany odpowiednio w pozostałych całkowitych dochodach lub w kapitale własnym.

Aktywa z tytułu podatku odroczonego oraz zobowiązanie z tytułu podatku odroczonego spółek tworzących Podatkową Grupę Kapitałową są kompensowane ze względu na fakt, iż spółki te składają wspólną deklarację podatkową.

PROFESJONALNY OSĄD I SZACUNKI

Grupa ocenia na każdy dzień bilansowy realizowalność oraz weryfikuje nieujęte aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego.

W oparciu o sporządzone prognozy dla PGK, przewidujące uzyskiwanie dochodów podatkowych w latach następnych uznano, iż nie występuje ryzyko niezrealizowania aktywa z tytułu podatku odroczonego rozpoznanego w niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym.

15.1. Obciążenia podatkowe w sprawozdaniu z całkowitych dochodów

	Rok zakończony 31 grudnia 2018	Rok zakończony 31 grudnia 2017 (dane przekształcone)
Bieżący podatek dochodowy	(341 630)	(260 334)
Bieżące obciążenie z tytułu podatku dochodowego	(331 740)	(255 869)
Korekty dotyczące bieżącego podatku dochodowego z lat ubiegłych	(9 890)	(4 465)
Odroczony podatek dochodowy	44 028	(114 372)
Podatek dochodowy wykazywany w wyniku finansowym	(297 602)	(374 706)
Podatek dochodowy dotyczący pozostałych całkowitych dochodów	7 436	(2 184)

15.2. Uzgodnienie efektywnej stawki podatkowej

	Rok zakończony 31 grudnia 2018	Rok zakończony 31 grudnia 2017
Zysk przed opodatkowaniem	504 647	1 757 652
Podatek według ustawowej stawki podatkowej obowiązującej w Polsce, wynoszącej 19%	(95 883)	(333 954)
Korekty dotyczące podatku dochodowego z lat ubiegłych	(9 890)	(4 465)
Efekty podatkowe następujących pozycji:	(173 382)	(14 139)
Nadwyżka (utworzenia)/rozwiązania niepodatkowych rezerw i odpisów aktualizujących PFRON	(1 460)	9 277
Trwałe różnice w kosztach związanych z rzeczowymi aktywami trwałymi	(5 141)	(4 927)
Trwała utrata wartości firmy	(4 459)	2 733
Pozostałe koszty nie stanowiące kosztów uzyskania przychodu	(2 655)	-
Udział w wyniku wspólnych przedsięwzięć	(7 806)	(24 624)
Zmiany szacunku w podatku odroczonym z tytułu przychodów mających odmienny moment podatkowy	10 429	13 880
Pozostałe przychody nie podlegające opodatkowaniu	(181 469)	(29 407)
Pozostałe	19 179	18 929
Pozostałe	(18 447)	(22 148)
Podatek według efektywnej stawki podatkowej wynoszącej 59,0% (2017 – 21,3%)	(297 602)	(374 706)
Podatek dochodowy (obciążenie) wykazany w wyniku finansowym	(297 602)	(374 706)

Wzrost efektywnej stawki podatkowej w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku w stosunku do okresu porównywalnego związany jest w głównej mierze z ujęciem zmiany szacunku podatku odroczonego z tytułu odmiennego momentu podatkowego i bilansowego rozpoznania szacowanych przychodów wynikających z dostaw energii elektrycznej i gazu dokumentowanych prognozami.

W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku wdrożone zostały rozwiązania informatyczne, wspierające określenie wartości przychodu, który dotyczy okresów rozliczeniowych mających zakończyć się w przyszłym okresie księgowym. Wpływ zmiany szacunku został odniesiony w wynik finansowy roku zakończony dnia 31 grudnia 2018 roku.

15.3. Odroczony podatek dochodowy

	Stan na 31 grudnia 2018	Stan na 31 grudnia 2017 (dane przekształcone)
od różnicy pomiędzy podatkową a bilansową wartością środków trwałych oraz aktywów niematerialnych	1 503 445	1 546 630
od różnicy pomiędzy podatkową a bilansową wartością aktywów finansowych z tytułu odmiennego momentu podatkowego uznania przychodu ze sprzedaży produktów i usług	65 366	46 806
od różnicy pomiędzy podatkową a bilansową wartością praw majątkowych pochodzenia energii	360 507	107 511
pozostałe	10 227	7 964
Zobowiązania z tytułu podatku odroczonego	1 992 474	1 756 752
od rezerw bilansowych	490 191	579 336
od różnicy pomiędzy podatkową a bilansową wartością środków trwałych oraz aktywów niematerialnych	194 224	167 531
nieodpłatnie otrzymana infrastruktura energetyczna i otrzymane opłaty przyłączeniowe	12 039	46 669
od różnicy pomiędzy podatkową a bilansową wartością aktywów i zobowiązań finansowych z tytułu odmiennego momentu podatkowego uznania kosztu sprzedaży produktów i usług	145 497	63 336
straty podatkowe	312 824	41 842
pozostałe	15 358	13 386
Aktywa z tytułu podatku odroczonego	28 692	18 909
Aktywa z tytułu podatku odroczonego	1 198 825	931 009
Po skompensowaniu sald na poziomie spółek z Grupy Kapitałowej podatek odroczonej Grupy prezentowany jest jako:		
Aktywo z tytułu podatku odroczonego	30 105	46 122
Zobowiązanie z tytułu podatku odroczonego	(823 754)	(871 865)

Aktywa z tytułu podatku odroczonego oraz zobowiązania z tytułu podatku odroczonego spółek tworzących Podatkową Grupę Kapitałową („PGK”) na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz na dzień 31 grudnia 2017 roku zostały skompensowane ze względu na fakt, iż na podstawie podpisanych umów PGK spółki te składają wspólną deklarację podatkową.

Wzrost aktywów i zobowiązań z tytułu odroczonego podatku dochodowego wynikających z odmiennego momentu podatkowego uznania przychodów ze sprzedaży oraz kosztu sprzedaży produktów i usług związany jest z faktem, iż Grupa wdrożyła w bieżącym roku rozwiązania informatyczne, wspierające określenie wartości przychodu i kosztów bezpośrednio związanych z przychodem, który dotyczy okresów rozliczeniowych mających zakończyć się w przyszłym okresie księgowym. W konsekwencji, ze względu na wzrost wartości przychodów i kosztów mających odmienny moment podatkowy Grupa rozpoznała wyższe zobowiązanie i aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego z tego tytułu.

Zmiana stanu zobowiązania z tytułu podatku odroczonego

	Rok zakończony 31 grudnia 2018	Rok zakończony 31 grudnia 2017 (dane przekształcone)
Bilans otwarcia	1 756 752	1 666 304
Wpływ zastosowania MSSF 9 i MSSF 15	9 634	–
Bilans otwarcia po przekształceniu	1 766 386	1 666 304
<i>Zmiana stanu:</i>		
w korespondencji z wynikiem finansowym	230 635	91 981
w korespondencji z pozostałymi całkowitymi dochodami	(4 617)	(1 550)
pozostałe zmiany	70	17
Bilans zamknięcia	1 992 474	1 756 752

Zmiana stanu aktywów z tytułu podatku odroczonego

	Rok zakończony 31 grudnia 2018	Rok zakończony 31 grudnia 2017 (dane przekształcone)
Bilans otwarcia	931 009	957 118
Wpływ zastosowania MSSF 9 i MSSF 15	(10 525)	–
Bilans otwarcia po przekształceniu	920 484	957 118
<i>Zmiana stanu:</i>		
w korespondencji z wynikiem finansowym	274 663	(22 391)
w korespondencji z pozostałymi całkowitymi dochodami	2 819	(3 734)
pozostałe zmiany	859	16
Bilans zamknięcia	1 198 825	931 009

16. Zysk przypadający na jedną akcję

WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Zysk (strata) netto na akcję dla każdego okresu obliczany jest poprzez podzielenie zysku (straty) netto przypadającego akcjonariuszom jednostki dominującej za dany okres przez średnią ważoną liczbę akcji w danym okresie sprawozdawczym.

Zysk na jedną akcję (w złotych)	Rok zakończony 31 grudnia 2018	Rok zakończony 31 grudnia 2017
Podstawowy i rozwodniony z zysku za rok obrotowy przypadającego akcjonariuszom jednostki dominującej	0,12	0,79

Poniżej przedstawione zostały dane dotyczące zysku oraz akcji, które posłużyły do wyliczenia podstawowego i rozwodnionego zysku na jedną akcję zaprezentowanego w sprawozdaniu z całkowitych dochodów.

	Rok zakończony 31 grudnia 2018	Rok zakończony 31 grudnia 2017
Zysk netto za rok obrotowy przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej	204 880	1 380 663
Liczba akcji zwykłych	1 752 549 394	1 752 549 394

NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA Z SYTUACJI FINANSOWEJ

17. Rzeczowe aktywa trwałe

WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Kluczowe dla Grupy środki trwałe w poszczególnych segmentach to:

- w obszarze Wytwarzanie:
  - kotły wraz z urządzeniami pomocniczymi, turbiny z generatorami, transformatory i stacje ciepłownicze, a także urządzenia do rozładunku, magazynowania i transportu paliwa, pompownie i instalacje odsiarczania, wytwornice pary, rozdzielnie, składowiska odpadów, magazyny i budynki;
  - stacje ciepłownicze, urządzenia do rozładunku paliwa i transportu, a także pompownie i stacje uzdatniania wody;
  - elektrownie wiatrowe, turbozespoły wodne, budynki elektrowni wodnych oraz jazy, zapory i urządzenia hydrotechniczne.
- w obszarze Dystrybucja:
  - linie elektroenergetyczne położone na obszarze 57 tysięcy km kwadratowych, o łącznej długości ok. 271 tysięcy km;
  - stacje elektroenergetyczne (ok. 60 tysięcy sztuk);
- w obszarze Wydobywanie: obudowy zmechanizowane, szyby i upadowe wydobywcze oraz środki trwałe zlokalizowane w ścianach kopalni i w zakładzie przeróbki węgla.

Rzeczowe aktywa trwałe wycenia się według kosztu pomniejszonego o skumulowane odpisy amortyzacyjne oraz odpisy z tytułu utraty wartości. Koszt obejmuje:

- cenę nabycia lub koszt wytworzenia,
- koszty bezpośrednio związane z zakupem i przystosowaniem składnika majątku do stanu zdatnego do używania,
- przewidywany koszt demontażu, usunięcia rzeczowych aktywów trwałych oraz przywrócenia do stanu pierwotnego miejsca, w którym dany składnik aktywów się znajduje (politykę rachunkowości w zakresie tworzenia rezerw na te koszty przedstawiono w nocie 34),
- koszty finansowania zewnętrznego.

Na dzień nabycia składnika rzeczowych aktywów trwałych są identyfikowane i wyodrębniane wszystkie istotne elementy wchodzące w skład danego składnika aktywów, mające różny okres ekonomicznej użyteczności (komponenty). Komponentem składników rzeczowych aktywów trwałych są również koszty remontów kapitalnych, przeglądów okresowych oraz koszty wymiany głównych części składowych.

Grupa ujmuje jako odrębne pozycje rzeczowych aktywów trwałych specjalistyczne części zamienne oraz sprzęt serwisujący, jeżeli ich okres użytkowania wynosi więcej niż 1 rok.

Podstawę naliczania odpisów amortyzacyjnych stanowi cena nabycia lub koszt wytworzenia środka trwałego pomniejszone o jego wartość rezydualną. Amortyzacja następuje na podstawie planu amortyzacji określającego przewidywany okres użytkowania środka trwałego. Rzeczowe aktywa trwałe (w tym komponenty) są amortyzowane liniowo przez ich przewidywany okres użytkowania, z wyjątkiem gruntów i środków trwałych w budowie, które nie podlegają amortyzacji. Specjalistyczne części zamienne oraz sprzęt serwisujący są amortyzowane przez okres użytkowania środka trwałego, którego dotyczą.

Zasady amortyzacji aktywów będących przedmiotem leasingu finansowego są spójne z zasadami stosowanymi przy amortyzacji aktywów będących własnością jednostki. Przy braku wystarczającej pewności, że leasingobiorca uzyska tytuł własności przed końcem okresu leasingu, dany składnik aktywów umarza się przez krótszy z dwóch okresów: okres leasingu lub okres użytkowania.

Koszty finansowania zewnętrznego

Koszty finansowania zewnętrznego są kapitalizowane jako część kosztu wytworzenia lub ceny nabycia dostosowywanych składników aktywów trwałych.

Na koszty finansowania zewnętrznego składają się przede wszystkim odsetki od finansowania specyficznego i ogólnego wyliczone przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej oraz różnice kursowe powstałe w związku z finansowaniem w walucie obcej w stopniu, w jaki uznawane są za korektę kosztów odsetek. Kapitalizacji podlega także efektywna część zabezpieczenia dla kontraktów spełniających warunki rachunkowości zabezpieczeń i zawieranych w związku z finansowaniem budowy aktywów trwałych.

Po zakończeniu dostosowywania składnika aktywów finansowanego przez finansowanie specyficzne, finansowanie to, jak i związane z nim koszty nie są brane pod uwagę przy określaniu kosztów finansowania podlegających kapitalizacji.

Kwotę kosztów ogólnego finansowania zewnętrznego podlegającą aktywowaniu określa się poprzez zastosowanie stopy kapitalizacji do nakładów poniesionych na dostosowywane składniki aktywów. Stopa kapitalizacji stanowi średnią ważoną stopę wszystkich kosztów finansowania zewnętrznego dotyczących finansowania zewnętrznego stanowiących zobowiązania w danym okresie, ale innych niż finansowanie specyficzne.

Nieodpłatnie otrzymane środki trwałe i opłaty przyłączeniowe oraz dotacje do aktywów

Nieodpłatnie otrzymane środki trwałe oraz opłaty przyłączeniowe ujmowane są początkowo w cenie nabycia odpowiadającej szacowanej wartości godziwej lub wartości otrzymanych środków pieniężnych stanowiących dotacje do aktywów.

Przychody z tytułu nieodpłatnie otrzymanych środków trwałych sfinansowanych z dotacji są wykazywane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej jako rozliczenia międzyokresowe przychodów i rozpoznawane jako pozostałe przychody operacyjne w sposób współmierny do odpowiadających im kosztów amortyzacji otrzymanych lub nabytych składników rzeczowych aktywów trwałych.

PROFESJONALNY OSĄD I SZACUNKI**Utrata wartości**

Grupa ocenia na każdy dzień bilansowy czy zaistniały obiektywne przesłanki mogące wskazywać na utratę wartości danego składnika rzeczowych aktywów trwałych. Testy na utratę wartości rzeczowych aktywów trwałych są przeprowadzane zgodnie z polityką rachunkowości określoną w nocie 10.

Okresy użytkowania

Średnie pozostałe okresy użytkowania poszczególnych grup środków trwałych są następujące:

Grupa rodzajowa	Średni pozostały okres amortyzacji w latach
Budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	18 lat
Urządzenia techniczne i maszyny	11 lat
Inne środki trwałe	4 lata

Metoda amortyzacji, stawka amortyzacyjna oraz wartość rezydualna rzeczowych aktywów trwałych podlegają weryfikacji, co najmniej na koniec każdego roku obrotowego, a ewentualne korekty odpisów amortyzacyjnych dokonywane są z efektem od początku okresu sprawozdawczego, w którym zakończono weryfikację.

Przeprowadzona w 2018 roku weryfikacja okresów ekonomicznej użyteczności środków trwałych i aktywów niematerialnych najistotniej wpłynęła na koszty amortyzacji w segmencie Dystrybucja – spadek kosztów amortyzacji o 8 000 tysięcy złotych. Wpływ na koszty amortyzacji w pozostałych segmentach nie był istotny.

Rok zakończony 31 grudnia 2018 roku

	Grunty	Budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	Urządzenia techniczne i maszyny	Inne środki trwałe	Środki trwałe w budowie	Rzeczowe aktywa trwałe razem
WARTOŚĆ BRUTTO						
Bilans otwarcia	122 780	22 580 965	18 647 127	895 144	4 856 088	47 102 104
Zakup bezpośredni	–	–	–	–	3 280 447	3 280 447
Koszty finansowania zewnętrznego	–	–	–	–	163 766	163 766
Rozliczenie środków trwałych w budowie	4 012	1 235 535	691 115	92 894	(2 023 556)	–
Sprzedaż	(43)	(1 511)	(65 888)	(29 575)	–	(97 017)
Likwidacja	(48)	(63 612)	(135 253)	(10 662)	(36)	(209 611)
Nieodpłatne otrzymanie	437	22 482	77	–	–	22 996
Przekazanie do/z aktywów przeznaczonych do zbycia	(987)	(2 204)	(7 650)	(2 087)	–	(12 928)
Koszty remontów	–	–	–	–	65 920	65 920
Wytworzenie we własnym zakresie	–	–	–	–	38 825	38 825
Koszty demontażu farm wiatrowych oraz likwidacji zakładów górniczych	–	5 093	106	–	–	5 199
Pozostałe zmiany	(282)	(1 686)	3 837	(2 388)	(4 963)	(5 482)
Różnice kursowe z przeliczenia jednostki zagranicznej	–	–	9	14	–	23
Bilans zamknięcia	125 869	23 775 062	19 133 480	943 340	6 376 491	50 354 242
SKUMULOWANA AMORTYZACJA (UMORZENIE)						
Bilans otwarcia	(407)	(8 553 035)	(9 866 322)	(565 315)	(37 139)	(19 022 218)
Amortyzacja za okres	–	(804 815)	(742 385)	(81 249)	–	(1 628 449)
Zwiększenie odpisów aktualizujących	(16)	(705 630)	(1 150 860)	(8 628)	(102 383)	(1 967 517)
Zmniejszenie odpisów aktualizujących	19	406 718	795 176	1 397	20	1 203 330
Sprzedaż	–	1 038	62 855	28 699	–	92 592
Likwidacja	–	54 121	130 336	10 607	–	195 064
Przekazanie do/z aktywów przeznaczonych do zbycia	–	1 479	7 215	1 699	–	10 393
Pozostałe zmiany	–	228	(1 140)	1 538	–	626
Różnice kursowe z przeliczenia jednostki zagranicznej	–	–	(6)	(6)	–	(12)
Bilans zamknięcia	(404)	(9 599 896)	(10 765 131)	(611 258)	(139 502)	(21 116 191)
WARTOŚĆ NETTO NA POCZĄTEK OKRESU	122 373	14 027 930	8 780 805	329 829	4 818 949	28 079 886
WARTOŚĆ NETTO NA KONIEC OKRESU	125 465	14 175 166	8 368 349	332 082	6 236 989	29 238 051
<i>w tym segmenty operacyjne:</i>						
Wydobycie	3 118	501 042	408 867	11 654	336 587	1 261 268
Wytwarzanie	42 721	2 213 878	3 436 115	30 644	4 787 752	10 511 110
Dystrybucja	62 766	11 374 311	4 413 999	272 722	1 099 073	17 222 871
Inne segmenty oraz pozostała działalność	16 860	85 935	109 368	17 062	13 577	242 802

Rok zakończony 31 grudnia 2017 roku

	Grunty	Budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	Urządzenia techniczne i maszyny	Inne środki trwałe	Środki trwałe w budowie	Rzeczowe aktywa trwałe razem
WARTOŚĆ BRUTTO						
Bilans otwarcia	121 980	21 603 044	18 164 046	850 102	3 261 173	44 000 345
Zakup bezpośredni	-	23	-	-	3 137 677	3 137 700
Koszty finansowania zewnętrznego	-	-	-	-	105 346	105 346
Rozliczenie środków trwałych w budowie	1 086	1 005 444	662 139	82 815	(1 751 484)	-
Sprzedaż	(154)	(10 012)	(61 733)	(27 922)	-	(99 821)
Likwidacja	(3)	(41 759)	(117 786)	(7 726)	-	(167 274)
Nieodpłatne otrzymanie	-	7 724	161	-	-	7 885
Przekazanie do/z aktywów przeznaczonych do zbycia	(30)	(14 916)	(2 394)	(15)	(11)	(17 366)
Koszty remontów	-	-	-	-	66 910	66 910
Wytworzenie we własnym zakresie	-	-	-	-	39 122	39 122
Koszty demontażu farm wiatrowych oraz likwidacji zakładów górniczych	-	32 152	1 059	-	-	33 211
Pozostałe zmiany	(99)	(735)	1 636	(2 109)	(2 645)	(3 952)
Różnice kursowe z przeliczenia jednostki zagranicznej	-	-	(1)	(1)	-	(2)
Bilans zamknięcia	122 780	22 580 965	18 647 127	895 144	4 856 088	47 102 104
SKUMULOWANA AMORTYZACJA (UMORZENIE)						
Bilans otwarcia	(433)	(7 825 966)	(9 268 038)	(517 062)	(33 657)	(17 645 156)
Amortyzacja za okres	-	(796 822)	(729 235)	(84 387)	-	(1 610 444)
Zwiększenie odpisów aktualizujących	(4)	(134 345)	(355 224)	(693)	(3 495)	(493 761)
Zmniejszenie odpisów aktualizujących	30	155 913	309 848	810	22	466 623
Sprzedaż	-	5 660	58 996	27 292	-	91 948
Likwidacja	-	32 724	114 214	7 568	-	154 506
Przekazanie do/z aktywów przeznaczonych do zbycia	-	9 536	2 101	15	-	11 652
Pozostałe zmiany	-	265	1 016	1 142	(9)	2 414
Bilans zamknięcia	(407)	(8 553 035)	(9 866 322)	(565 315)	(37 139)	(19 022 218)
WARTOŚĆ NETTO NA POCZĄTEK OKRESU	121 547	13 777 078	8 896 008	333 040	3 227 516	26 355 189
WARTOŚĆ NETTO NA KONIEC OKRESU	122 373	14 027 930	8 780 805	329 829	4 818 949	28 079 886
<i>w tym segmenty operacyjne:</i>						
Wydobycie	2 774	785 380	667 412	16 301	292 435	1 764 302
Wytwarzanie	41 256	2 322 835	3 753 162	35 962	3 595 630	9 748 845
Dystrybucja	61 483	10 829 553	4 244 598	261 693	918 501	16 315 828
Inne segmenty oraz pozostała działalność	16 860	90 162	115 633	15 873	12 383	250 911

W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku Grupa dokonała zakupu rzeczowych aktywów trwałych (wliczając skapitalizowane koszty finansowania zewnętrznego) w kwocie 3 444 213 tysięcy złotych. Największe zakupy dokonane zostały w związku z inwestycjami w następujących segmentach operacyjnych:

Segment operacyjny	Rok zakończony 31 grudnia 2018	Rok zakończony 31 grudnia 2017
Dystrybucja	1 964 960	1 637 114
Wytwarzanie	1 202 401	1 421 493
Wydobycie	237 515	153 795

Średnia stopa kapitalizacji kosztów finansowania zewnętrznego w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku wyniosła 3,57%, a w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2017 wyniosła 3,17%.

Główne zadania inwestycyjne realizowane przez Grupę w roku obrotowym 2018 opisane zostały w punkcie 1.5.1. Sprawozdania Zarządu z działalności TAURON Polska Energia S.A. oraz Grupy Kapitałowej TAURON za rok obrotowy 2018.

Utworzenie oraz rozwiązanie odpisów aktualizujących rzeczowe aktywa trwałe miało wpływ na wynik następujących segmentów operacyjnych:

Rok zakończony 31 grudnia 2018 roku

	Wytwarzanie	Wydobycie	Dystrybucja	Pozostała działalność	Razem
Zwiększenie odpisów aktualizujących	(1 321 783)	(641 552)	(3 842)	(340)	(1 967 517)
Zmniejszenie odpisów aktualizujących	1 203 095	-	235	-	1 203 330
Łączny wpływ na wynik okresu	(118 688)	(641 552)	(3 607)	(340)	(764 187)

Rok zakończony 31 grudnia 2017 roku

	Wytwarzanie	Dystrybucja	Pozostała działalność	Razem
Zwiększenie odpisów aktualizujących	(493 181)	(569)	(11)	(493 761)
Zmniejszenie odpisów aktualizujących	462 787	3 803	33	466 623
Łączny wpływ na wynik okresu	(30 394)	3 234	22	(27 138)

18. Wartość firmy

WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Wartość firmy wycenia się według wartości początkowej (ustalonej zgodnie z polityką rachunkowości przedstawioną w nocie 6) pomniejszonej o skumulowane odpisy z tytułu utraty wartości. Wartość firmy nie podlega amortyzacji, lecz testowana jest na utratę wartości raz na rok lub częściej, jeśli wystąpią ku temu przesłanki.

Na dzień przejęcia nabyta wartość firmy jest alokowana do każdego z ośrodków wypracowujących środki pieniężne („CGU”), które mogą skorzystać z synergii połączenia. Za najniższy poziom w Grupie, do którego może zostać przypisana wartość firmy i na którym wartość firmy jest monitorowana na wewnętrzne potrzeby zarządcze, Grupa uznała segment operacyjny, z wyjątkiem segmentu Wytwarzanie.

PROFESJONALNY OSĄD I SZACUNKI

Wartość firmy podlega testowi na utratę wartości corocznie oraz na każdy dzień bilansowy, na który występują stosowne przesłanki. Test na utratę wartości w odniesieniu do wartości firmy przeprowadza się zgodnie z zasadami rachunkowości przedstawionymi w nocie 10.

Segment operacyjny	Stan na 31 grudnia 2018	Stan na 31 grudnia 2017
Wydobycie	–	13 973
Dystrybucja	25 602	25 602
Pozostałe segmenty	581	581
Razem	26 183	40 156

19. Świadczenia energii i prawa do emisji gazów

WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Świadczenia pochodzenia energii i prawa do emisji gazów klasyfikowane jako aktywa niematerialne obejmują:

- świadczenia pochodzenia energii wytworzonej ze źródeł odnawialnych (OZE), z kogeneracji, a także świadczenia efektywności energetycznej, otrzymane lub nabyte z zamiarem umorzenia w związku ze sprzedażą energii elektrycznej odbiorcom finalnym;
- prawa do emisji gazów cieplarnianych otrzymane lub nabywane z zamiarem spełnienia obowiązku wynikającego z emisji gazów cieplarnianych.

Grupa klasyfikuje świadczenia pochodzenia energii oraz prawa do emisji gazów cieplarnianych na podstawie intencji co do sposobu ich przeznaczenia określonej w dniu nabycia (z możliwością późniejszej reklasyfikacji) jako:

- aktywa niematerialne krótkoterminowe – świadczenia pochodzenia energii oraz prawa do emisji gazów desygnowane na własne potrzeby, w przypadku gdy Grupa ma zamiar umorzyć je w celu spełnienia obowiązku za rok bieżący;
- aktywa niematerialne długoterminowe – świadczenia pochodzenia energii oraz prawa do emisji gazów desygnowane na własne potrzeby, dla których celem jest wypełnienie obowiązku przedstawienia do umorzenia za lata kolejne.

Zasady wyceny tych aktywów na moment początkowego ujęcia są następujące:

	Nabyte	Przyznane/ Otrzymane nieodpłatnie	Rozchód
Świadczenia pochodzenia	Cena nabycia	Wartość godziwa na dzień przyznania	FIFO „pierwsze weszło, pierwsze wyszło”
Prawa do emisji gazów	Cena nabycia	Wartość nominalna (tj. zero)	W pierwszej kolejności otrzymane nieodpłatnie a następnie nabyte (wg FIFO „pierwsze weszło, pierwsze wyszło”)

Rozchód posiadanych świadectw pochodzenia energii oraz praw do emisji gazów (w korespondencji z rozliczeniem kwoty rezerwy) następuje na dzień umorzenia tych praw. Zasady tworzenia rezerw z tytułu obowiązku przedstawienia świadectw pochodzenia energii oraz rezerw na zobowiązania z tytułu emisji gazów przedstawiono w nocie 35.

19.1. Długoterminowe świadectwa energii i prawa do emisji gazów

Rok zakończony 31 grudnia 2018 roku

	Świadectwa pochodzenia energii	Prawa do emisji gazów cieplarnianych	Razem
Bilans otwarcia	95 795	207 335	303 130
Zakup bezpośredni	194 948	381 116	576 064
Reklasyfikacja	(82 158)	(135 433)	(217 591)
Bilans zamknięcia	208 585	453 018	661 603

Rok zakończony 31 grudnia 2017 roku

	Świadectwa pochodzenia energii	Prawa do emisji gazów cieplarnianych	Razem
Bilans otwarcia	110 430	15 830	126 260
Zakup bezpośredni	87 880	198 635	286 515
Reklasyfikacja	(102 515)	(7 130)	(109 645)
Bilans zamknięcia	95 795	207 335	303 130

19.2. Krótkoterminowe świadectwa energii i prawa do emisji gazów

Rok zakończony 31 grudnia 2018 roku

	Świadectwa pochodzenia energii	Prawa do emisji gazów cieplarnianych	Razem
Bilans otwarcia	327 324	324 936	652 260
Zakup bezpośredni	327 991	476 145	804 136
Wytworzenie we własnym zakresie	86 531	–	86 531
Umorzenie	(733 256)	(825 118)	(1 558 374)
Reklasyfikacja	81 677	135 433	217 110
Bilans zamknięcia	90 267	111 396	201 663

Rok zakończony 31 grudnia 2017 roku (dane przekształcone)

	Świadectwa pochodzenia energii	Prawa do emisji gazów cieplarnianych	Razem
Bilans otwarcia	543 536	423 847	967 383
Zakup bezpośredni	273 404	103 611	377 015
Wytworzenie we własnym zakresie	47 907	–	47 907
Umorzenie	(640 596)	(209 652)	(850 248)
Reklasyfikacja	103 073	7 130	110 203
Bilans zamknięcia	327 324	324 936	652 260

19.3. Bilans praw do emisji dwutlenku węgla w Rejestrze Unii

Bilans uprawnień	Rok zakończony 31 grudnia 2018	Rok zakończony 31 grudnia 2017
Uprawnienia na rejestrze na początek roku	24 649 436	19 482 951
Uprawnienia umorzone:		
w instalacjach TAURON Wytwarzanie S.A. (emisja poprzedniego roku)	(14 656 752)	(5 864 561)
w instalacjach TAURON Ciepło Sp. z o.o. (emisja poprzedniego roku)	(1 878 114)	(1 529 737)
w instalacjach TAURON Wytwarzanie S.A. (emisja bieżącego roku)	(11 494 000)	–
Przydział nieodpłatnych uprawnień	379 609	2 150 783
Uprawnienia nabyte na rynku wtórnym	17 547 000	16 968 000
Uprawnienia sprzedane na rynek wtórny	(3 077 500)	(6 558 000)
Uprawnienia na rejestrze na koniec roku, w tym:	11 469 679	24 649 436
Uprawnienia przeznaczone do umorzenia za rok bieżący:		
w instalacjach TAURON Wytwarzanie S.A.	(3 048 547)	(16 454 964)
w instalacjach TAURON Ciepło Sp. z o.o.	(1 132 025)	(14 574 412)
	(1 916 522)	(1 880 552)

W 2018 roku spółki Grupy TAURON otrzymały przydziały darmowych uprawnień do emisji na mocy art. 10a Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/29/WE z dnia 23 kwietnia 2009 roku, w ilości 379 609 praw do emisji z tytułu produkcji ciepła. Pozostałe uprawnienia, potrzebne do zbilansowania potrzeb emisji w 2018 roku, zostały nabyte na rynku wtórnym.

20. Pozostałe aktywa niematerialne**WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI**

Główne pozycje ujęte w ramach pozostałych aktywów niematerialnych to nabyte prawo wieczystego użytkowania gruntów oraz oprogramowanie, koncesje, patenty, licencje i podobne wartości.

Składniki pozostałych aktywów niematerialnych wycenia się w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia pomniejszonym o skumulowane odpisy amortyzacyjne i odpisy z tytułu utraty wartości.

Pozostałe aktywa niematerialne, z wyjątkiem nieoddanych do użytkowania, są amortyzowane przez szacowany okres użytkowania. Podstawą naliczania amortyzacji jest wartość początkowa pomniejszona o wartość rezydualną. Wartość rezydualną uwzględnia się w przy ustalaniu podstawy ustalania odpisów amortyzacyjnych, jeżeli w odniesieniu do danego aktywa istnieje aktywny rynek lub strona trzecia zobowiązała się do zakupu składnika aktywów w momencie zakończenia okresu jego użytkowania. W odniesieniu do prawa wieczystego użytkowania gruntów ustalono wartość rezydualną na bazie cen rynkowych. Ze względu na fakt, iż wartość rezydualna jest zbliżona do wartości bilansowej prawo to nie podlegało amortyzacji.

PROFESJONALNY OSĄD I SZACUNKI**Utrata wartości**

Grupa ocenia na każdy dzień bilansowy czy zaistniały obiektywne przesłanki mogące wskazywać na utratę wartości danego składnika aktywów niematerialnych. Testy na utratę wartości aktywów niematerialnych są przeprowadzane zgodnie z polityką rachunkowości określoną w nocie 10.

Okresy użytkowania

Dla poszczególnych grup pozostałych aktywów niematerialnych przyjęto następujące średnie pozostałe okresy użytkowania:

Grupa rodzajowa	Średni pozostały okres amortyzacji w latach
Koszty zakończonych prac rozwojowych	3 lata
Oprogramowanie, koncesje, patenty, licencje i podobne wartości	4 lata
Inne	10 lat

Okres i metoda amortyzacji oraz wartość rezydualna podlegają weryfikacji nie rzadziej niż na koniec każdego roku obrotowego. Wszelkie zmiany wynikające z przeprowadzonej weryfikacji ujmuje się jako zmianę szacunków, a ewentualna korekta odpisów amortyzacyjnych dokonywana jest z efektem od początku okresu sprawozdawczego, w którym zakończono weryfikację.

Rok zakończony 31 grudnia 2018 roku

	Koszty zakończonych prac rozwojowych	Prawo użytkowania wieczystego gruntu	Oprogramowanie, koncesje, patenty, licencje i podobne wartości	Inne aktywa niematerialne	Aktywa niematerialne nie oddane do użytkowania	Aktywa niematerialne razem
WARTOŚĆ BRUTTO						
Bilans otwarcia	6 403	773 287	644 480	236 548	148 502	1 809 220
Zakup bezpośredni	–	3 926	–	–	119 121	123 047
Rozliczenie aktywów nie oddanych do użytkowania	–	1 341	154 045	32 545	(187 931)	–
Sprzedaż/ Likwidacja	–	(863)	(22 363)	(1 102)	(4)	(24 332)
Przekazanie do/z aktywów przeznaczonych do zbycia	–	(3 640)	–	–	–	(3 640)
Pozostałe zmiany	–	631	242	3 345	5 798	10 016
Różnice kursowe z przeliczenia jednostki zagranicznej	–	–	30	–	–	30
Bilans zamknięcia	6 403	774 682	776 434	271 336	85 486	1 914 341
SKUMULOWANA AMORTYZACJA (UMORZENIE)						
Bilans otwarcia	(5 265)	(25 371)	(439 639)	(84 861)	(7)	(555 143)
Amortyzacja za okres	(257)	–	(75 408)	(17 669)	–	(93 334)
Zwiększenie odpisów aktualizujących	(375)	(43)	(1 313)	(121)	(58)	(1 910)
Zmniejszenie odpisów aktualizujących	153	27	331	21	58	590
Sprzedaż/ Likwidacja	–	–	22 361	795	–	23 156
Pozostałe zmiany	–	–	32	–	–	32
Różnice kursowe z przeliczenia jednostki zagranicznej	–	–	(29)	–	–	(29)
Bilans zamknięcia	(5 744)	(25 387)	(493 665)	(101 835)	(7)	(626 638)
WARTOŚĆ NETTO NA POCZĄTEK OKRESU	1 138	747 916	204 841	151 687	148 495	1 254 077
WARTOŚĆ NETTO NA KONIEC OKRESU	659	749 295	282 769	169 501	85 479	1 287 703

Rok zakończony 31 grudnia 2017 roku

	Koszty zakończonych prac rozwojowych	Prawo użytkowania wieczystego gruntu	Oprogramowanie, koncesje, patenty, licencje i podobne wartości	Inne aktywa niematerialne	Aktywa niematerialne nie oddane do użytkowania	Aktywa niematerialne razem
WARTOŚĆ BRUTTO						
Bilans otwarcia	5 434	786 283	610 578	211 873	93 060	1 707 228
Zakup bezpośredni	–	–	–	–	125 070	125 070
Rozliczenie aktywów nie oddanych do użytkowania	–	1 803	52 171	16 195	(70 169)	–
Sprzedaż/ Likwidacja	(15)	(1 909)	(12 181)	–	–	(14 105)
Przekazanie do/z aktywów przeznaczonych do zbycia	–	(12 949)	–	–	–	(12 949)
Pozostałe zmiany	984	59	(6 084)	8 480	541	3 980
Różnice kursowe z przeliczenia jednostki zagranicznej	–	–	(4)	–	–	(4)
Bilans zamknięcia	6 403	773 287	644 480	236 548	148 502	1 809 220
SKUMULOWANA AMORTYZACJA (UMORZENIE)						
Bilans otwarcia	(5 120)	(25 617)	(387 075)	(64 982)	(7)	(482 801)
Amortyzacja za okres	(85)	–	(65 844)	(17 095)	–	(83 024)
Zwiększenie odpisów aktualizujących	(177)	(9 920)	(690)	(24)	–	(10 811)
Zmniejszenie odpisów aktualizujących	117	307	10	54	–	488
Sprzedaż/Likwidacja	15	–	11 805	–	–	11 820
Przekazanie do/z aktywów przeznaczonych do zbycia	–	9 859	–	–	–	9 859
Pozostałe zmiany	(15)	–	2 154	(2 814)	–	(675)
Różnice kursowe z przeliczenia jednostki zagranicznej	–	–	1	–	–	1
Bilans zamknięcia	(5 265)	(25 371)	(439 639)	(84 861)	(7)	(555 143)
WARTOŚĆ NETTO NA POCZĄTEK OKRESU	314	760 666	223 503	146 891	93 053	1 224 427
WARTOŚĆ NETTO NA KONIEC OKRESU	1 138	747 916	204 841	151 687	148 495	1 254 077

21. Udziały i akcje we wspólnych przedsięwzięciach

WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Wspólne ustalenia umowne Grupy zaklasyfikowane jako wspólne przedsięwzięcia są ujmowane metodą praw własności.

Przy zastosowaniu metody praw własności, wartość początkową inwestycji w cenie nabycia zwiększa się lub zmniejsza o udział w zyskach/stratach oraz udział w pozostałych całkowitych dochodach wspólnego przedsięwzięcia od dnia przejęcia (ujmowany odpowiednio w wyniku finansowym lub w pozostałych całkowitych dochodach Grupy).

PROFESJONALNY OSĄD I SZACUNKI

Grupa określa rodzaj wspólnego ustalenia umownego, którego jest stroną, w zależności od praw i obowiązków stron tego ustalenia. Na podstawie analizy praw i obowiązków Grupa ocenia, że posiada współkontrolę nad wspólnymi ustaleniami umownymi, mając prawo do aktywów netto. W konsekwencji udziały w Grupie Kapitałowej TAMEH Holding Sp. z o.o. oraz w Elektrociepłowni Stalowa Wola S.A. klasyfikowane są jako wspólne przedsięwzięcia.

Utrata wartości

Udział we wspólnych przedsięwzięciach testowany jest na utratę wartości w przypadku wystąpienia przesłanek wskazujących na możliwość wystąpienia utraty lub odwrócenia uprzednio ujętego odpisu.

Inwestycje we wspólne przedsięwzięcia według stanu na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz za rok zakończony dnia 31 grudnia 2018 roku wyceniane metodą praw własności prezentuje poniższa tabela:

	Elektrociepłownia Stalowa Wola S.A.	TAMEH HOLDING Sp. z o.o.*	Stan na 31 grudnia 2018
Aktywa trwałe (długoterminowe)	1 398 743	2 027 410	3 426 153
Aktywa obrotowe (krótkoterminowe), w tym:	35 509	775 825	811 334
<i>środki pieniężne i ich ekwiwalenty</i>	3 376	336 462	339 838
Zobowiązania długoterminowe (-), w tym:	(1 422 139)	(849 842)	(2 271 981)
<i>zobowiązania z tytułu zadłużenia</i>	(1 368 531)	(768 011)	(2 136 542)
Zobowiązania krótkoterminowe (-), w tym:	(81 497)	(783 951)	(865 448)
<i>zobowiązania z tytułu zadłużenia</i>	(6 481)	(122 628)	(129 109)
Razem aktywa netto	(69 384)	1 169 442	1 100 058
Udział w aktywach netto	(34 692)	584 721	550 029
Udziały i akcje we wspólnych przedsięwzięciach	–	543 913	543 913
Udział w przychodach wspólnych przedsięwzięć	86	861 206	861 292
Udział w zysku (stracie) wspólnych przedsięwzięć	–	54 890	54 890
Udział w pozostałych całkowitych dochodach wspólnych przedsięwzięć	–	(71)	(71)

* Zaprezentowane informacje dotyczą grupy kapitałowej TAMEH HOLDING Sp. z o.o. Wartość posiadanego udziału w TAMEH HOLDING Sp. z o.o. jest różna od wartości aktywów netto przypadających Grupie, ze względu na fakt, iż cena nabycia udziałów TAMEH HOLDING Sp. z o.o. została skalkulowana przy uwzględnieniu wartości godziwej udziału wnoszonego do wspólnego przedsięwzięcia przez spółki Grupy ArcelorMittal.

Inwestycje we wspólne przedsięwzięcia według stanu na dzień 31 grudnia 2017 roku oraz za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku wyceniane metodą praw własności prezentuje poniższa tabela:

	Elektrociepłownia Stalowa Wola S.A.	TAMEH HOLDING Sp. z o.o.*	Stan na 31 grudnia 2017
Aktywa trwałe (długoterminowe)	1 219 954	1 658 016	2 877 970
Aktywa obrotowe (krótkoterminowe), w tym:	3 830	552 456	556 286
<i>środki pieniężne i ich ekwiwalenty</i>	2 673	197 401	200 074
Zobowiązania długoterminowe (-), w tym:	(538 278)	(670 240)	(1 208 518)
<i>zobowiązania z tytułu zadłużenia</i>	(488 440)	(588 368)	(1 076 808)
Zobowiązania krótkoterminowe (-), w tym:	(726 070)	(460 096)	(1 186 166)
<i>zobowiązania z tytułu zadłużenia</i>	(659 374)	(49 415)	(708 789)
Razem aktywa netto	(40 564)	1 080 136	1 039 572
Udział w aktywach netto	(20 282)	540 068	519 786
Udziały i akcje we wspólnych przedsięwzięciach	–	499 204	499 204
Udział w przychodach wspólnych przedsięwzięć	20	628 145	628 165
Udział w zysku (stracie) wspólnych przedsięwzięć	–	72 950	72 950
Udział w pozostałych całkowitych dochodach wspólnych przedsięwzięć	–	(519)	(519)

* Zaprezentowane informacje dotyczą grupy kapitałowej TAMEH HOLDING Sp. z o.o.

Elektrociepłownia Stalowa Wola S.A.

Elektrociepłownia Stalowa Wola S.A. jest spółką celową utworzoną w 2010 roku z inicjatywy TAURON Polska Energia S.A. oraz PGNiG S.A., poprzez którą partnerzy zamierzają zrealizować inwestycję polegającą na budowie bloku gazowo-parowego w Stalowej Woli opalanego gazem ziemnym o mocy elektrycznej brutto 450 MWe i mocy cieplnej netto 240 MWt.

W dniu 31 marca 2017 roku weszły w życie porozumienie w sprawie ustalenia podstawowych warunków brzegowych restrukturyzacji projektu oraz aneks do umowy sprzedaży energii elektrycznej podpisane pomiędzy Spółką, PGNiG S.A. oraz Elektrociepłownią Stalowa Wola S.A. oraz aneks do umowy na dostawy paliwa gazowego pomiędzy PGNiG S.A. i Elektrociepłownią Stalowa Wola S.A., które były podstawą rozwiązania rezerw na umowy rodzące obciążenia, co zostało szerzej opisane w nocie 36.2 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

TAURON Polska Energia S.A. posiada pośredni udział na poziomie 50% w kapitale spółki i w organie stanowiącym wykonywany poprzez TAURON Wytwarzanie S.A. W związku z faktem, iż w trakcie 2015 roku, dotychczasowy udział w stratach wspólnego przedsięwzięcia oraz korekta wyników z transakcji „odgórnych” pomiędzy spółkami Grupy a wspólnym przedsięwzięciem przewyższyły wartość posiadanych udziałów we wspólnym przedsięwzięciu, Spółka zaprzestała ujmowania udziału w dalszych stratach wspólnego przedsięwzięcia.

Dodatkowo, Spółka posiada należności z tytułu udzielonych pożyczek na rzecz Elektrociepłowni Stalowa Wola S.A. w wartości bilansowej 217 407 tysięcy złotych, o czym szerzej w nocy 22 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

TAMEH HOLDING Sp. z o.o. i spółki zależne

W 2014 roku została zawarta umowa współników pomiędzy Grupą TAURON i Grupą ArcelorMittal w spółce TAMEH HOLDING Sp. z o.o., która odpowiada za zadania inwestycyjne i operacyjne w obszarze energetyki przemysłowej. Umowa została zawarta na okres 15 lat z możliwością jej przedłużenia. Obie grupy kapitałowe posiadają w spółce TAMEH HOLDING Sp. z o.o. po 50% udziałów.

TAMEH HOLDING Sp. z o.o. jest właścicielem 100% udziałów w TAMEH POLSKA Sp. z o.o., którą utworzyły wniesione aportem przez Grupę TAURON: Zakład Wytwarzania Nowa oraz Elektrownia Blachownia, a także wniesiona przez Grupę ArcelorMittal - Elektrociepłownia w Krakowie. Ponadto, TAMEH HOLDING Sp. z o.o. posiada 100% udziałów w TAMEH Czech s.r.o., którą tworzy Elektrociepłownia w Ostrawie.

W dniu 28 czerwca 2018 roku Zgromadzenie Wspólników TAMEH HOLDING Sp. z o.o. zdecydowało o przeznaczeniu kwoty 32 520 tysięcy złotych na wypłatę dywidendy dla udziałowców. Udział Grupy we wspólnym przedsięwzięciu TAMEH HOLDING Sp. z o.o. został pomniejszony o wartość dywidendy przypadającej dla Grupy w kwocie 16 260 tysięcy złotych.

22. Pożyczki udzielone na rzecz wspólnych przedsięwzięć

WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Pożyczki udzielone na rzecz wspólnego przedsięwzięcia nie spełniają kryteriów uznania za inwestycje netto we wspólne przedsięwzięcie.

PROFESJONALNY OSĄD I SZACUNKI

• ROK ZAKOŃCZONY DNIA 31 GRUDNIA 2018

Zgodnie z wymogami MSSF 9 *Instrumenty finansowe* Grupa dokonuje odpowiedniej klasyfikacji i wyceny udzielonych pożyczek oraz szacuje wielkość odpisów na oczekiwane straty kredytowe w przypadku pożyczek klasyfikowanych jako aktywa wyceniane według zamortyzowanego kosztu.

Na dzień bilansowy pożyczka udzielona w ramach porozumienia konsolidującego dług, wynikająca z umowy z dnia 28 lutego 2018 roku ze względu na to, że przepływy pieniężne nie odpowiadają wyłącznie spłacie kapitału i odsetek, została zaklasyfikowana do aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy. Grupa dokonała odpowiednio szacunku wartości godziwej. Metodologia kalkulacji wartości godziwej została przedstawiona w nocy 44 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Pozostałe pożyczki wyceniane są według zamortyzowanego kosztu, a na każdy dzień bilansowy Grupa dokonuje szacunku oczekiwanych strat kredytowych. Metodologia oraz kwoty oczekiwanych strat kredytowych zostały przedstawione w nocy 45.1.4 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

• ROK ZAKOŃCZONY DNIA 31 GRUDNIA 2017

Zgodnie z wymogami MSSF 39 *Instrumenty finansowe: ujmowanie i wycena* Grupa dokonywała odpowiedniej klasyfikacji i wyceny udzielonych pożyczek oraz szacowała wielkość odpisów aktualizujących. Wszystkie pożyczki klasyfikowane były jako „pożyczki i należności” i wyceniane w zamortyzowanym koszcie, przy uwzględnieniu szacunku odpisów z tytułu utraty wartości.

Pożyczki udzielone na rzecz wspólnego przedsięwzięcia Elektrociepłowni Stalowa Wola S.A. roku na dzień 31 grudnia 2018 roku zaprezentowano w poniższej tabeli.

	Data zawarcia umowy	Kwota pożyczki	Stan na 31 grudnia 2018 roku			Termin spłaty	Stopa oprocentowania
			Kapitał/Wycena	Odsetki	Odpis aktualizujący		
Pożyczki wyceniane w wartości godziwej							
Porozumienie konsolidujące dług pożyczkobiorcy	28.02.2018	609 951	199 256			199 256	30.06.2033* stała
Pożyczki wyceniane według zamortyzowanego kosztu							
Pożyczka na finansowanie bieżącej działalności operacyjnej	30.03.2018	7 290	7 000	400	(182)	7 218	30.06.2033 stała
Pożyczka VAT	11.04.2018	6 500	2 650	5	(68)	2 587	30.09.2020 zmienna/ WIBOR 1M+marża
Pożyczka na finansowanie porozumień z podwykonawcami	19.12.2018	9 500	8 535	21	(210)	8 346	30.06.2033 stała
Razem			217 441	426	(460)	217 407	
Długoterminowe			217 441	421	(460)	217 402	
Krótkoterminowe			-	5	-	5	

* Na dzień 30 czerwca 2033 roku przypada termin spłaty kapitału w kwocie 310 851 tysięcy złotych wraz z odsetkami. Kapitał w kwocie 299 100 tysięcy złotych został spłacony w dniu 30 kwietnia 2018 roku.

Pożyczki udzielone na rzecz wspólnego przedsięwzięcia Elektrociepłowni Stalowa Wola S.A. roku na dzień 31 grudnia 2017 roku zaprezentowano w poniższej tabeli.

	Data zawarcia umowy	Kwota pożyczki	Stan na 31 grudnia 2017			Termin spłaty	Stopa oprocentowania	Cel
			Kapitał	Odsetki	Razem			
Pożyczka podporządkowana	20.06.2012	177 000	177 000	35 052	212 052	31.12.2032	zmienna/ WIBOR 3M+marża	Realizacja projektu poprzez pozyskanie przez pożyczkobiorcę finansowania zewnętrznego
Pożyczki na spłatę zadłużenia	14.12.2015	15 850	15 850	1 370	17 220	31.12.2027	zmienna/ WIBOR 3M+marża	Spłata rat kapitałowych wraz z odsetkami kredytów udzielonych pożyczkobiorcy przez Europejski Bank Inwestycyjny, Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju oraz Bank Polska Kasa Opieki S.A.
	15.12.2016	15 300	11 000	495	11 495			
Porozumienia konsolidujące dług pożyczkobiorcy	30.06.2017	150 000	150 000	3 259	153 259	28.02.2018	zmienna/ WIBOR 6M+marża	Całkowita spłata wierzytelności wynikających z umów kredytowych udzielonych pożyczkobiorcy przez Europejski Bank Inwestycyjny, Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju oraz Bank Polska Kasa Opieki S.A. oraz finansowanie bieżącej działalności operacyjnej
	31.10.2017	175 157	175 157	1 249	176 406			
Razem			529 007	41 425	570 432			
Długoterminowe			203 850	36 917	240 767			
Krótkoterminowe			325 157	4 508	329 665			

W dniu 28 lutego 2018 roku Spółka zawarła z Elektrociepłownią Stalowa Wola S.A. porozumienie konsolidujące dług pożyczkobiorcy w łącznej kwocie 609 951 tysięcy złotych, dokonując odnowienia wszystkich dotychczasowych zobowiązań pożyczkobiorcy wynikających z udzielonych i niespłaconych do dnia 28 lutego 2018 roku pożyczek. Na mocy zawartego porozumienia konsolidacją objęto kwoty należności głównych udzielonych pożyczek, których wartość bilansowa na dzień 31 grudnia 2017 roku wynosiła 529 007 tysięcy złotych, kwotę należności głównej umowy pożyczki z dnia 12 stycznia 2018 roku w wysokości 27 000 tysięcy złotych oraz kwotę odsetek od powyższego zadłużenia naliczonych na dzień 28 lutego 2018 roku w łącznej wysokości 53 944 tysiące złotych.

Zgodnie z zawartym porozumieniem konsolidującym, w dniu 30 kwietnia 2018 roku nastąpiła częściowa spłata kapitału pożyczki w kwocie 299 100 tysięcy złotych, zaś pozostała do spłaty kwota długu w wysokości 310 851 tysięcy złotych wraz z odsetkami naliczonymi od dnia 1 marca 2018 roku zostanie spłacona przez pożyczkobiorcę w terminie do dnia 30 czerwca 2033 roku. Pożyczka oprocentowana jest w oparciu o stałą stopę procentową, a zabezpieczeniem spłaty pożyczki jest weksel in blanco wraz z deklaracją wekslową.

Ze względu na zawarte w porozumieniu konsolidującym istotne zmiany warunków umownych, Spółka zaprzestała ujmowania dotychczasowych aktywów z tytułu udzielonych pożyczek objętych porozumieniem, wyksięgując ich dotychczasową wartość bilansową w kwocie 511 952 tysiące złotych i ujęła nowe aktywo wyceniając je do wartości godziwej na dzień ujęcia w księgach w kwocie 481 582 tysiące złotych, co w konsekwencji obciążało koszty finansowe w kwocie 30 370 tysięcy złotych.

W dniu 8 marca 2018 roku Elektrociepłownia Stalowa Wola S.A. podpisała umowę pożyczki z Bankiem Gospodarstwa Krajowego oraz Polskim Górnictwem Naftowym i Gazownictwem S.A. Na mocy wyżej wymienionej umowy, Bank Gospodarstwa Krajowego oraz PGNiG S.A. udzieliły Elektrociepłowni Stalowa Wola S.A. pożyczki w kwocie do 450 000 tysięcy złotych każdy. Data ostatecznej spłaty pożyczki przypada na 14 czerwca 2030 roku. Zabezpieczeniem wierzytelności Banku Gospodarstwa Krajowego wynikających z umowy pożyczki jest gwarancja bankowa wystawiona na zlecenie Spółki w dniu 11 kwietnia 2018 roku, o czym szerzej w nocy 48 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Zważywszy na powyższą umowę, w dniu 8 marca 2018 roku pomiędzy Elektrociepłownią Stalowa Wola S.A. jako pożyczkobiorcą, spółką Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo S.A., PGNiG Termika S.A., TAURON Polska Energia S.A., TAURON Wytwarzanie S.A. jako wierzycielami podporządkowanymi, a Bankiem Gospodarstwa Krajowego jako Agentem, zawarta została umowa podporządkowania zadłużenia pożyczkobiorcy. Na mocy zawartej umowy, podporządkowaniu podlega zadłużenie Elektrociepłowni Stalowa Wola S.A. wobec Spółki z tytułu zawartego w dniu 28 lutego 2018 roku porozumienia konsolidującego dług pożyczkobiorcy na łączną kwotę 609 951 tysięcy złotych („zadłużenie podporządkowane”). Na dzień zatwierdzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego do publikacji kwota nominalna pożyczki stanowiąca zadłużenie podporządkowane wobec Spółki wynosi 310 851 tysięcy złotych. Na dzień bilansowy pożyczka została wyceniona w wartości godziwej w wysokości 199 256 tysięcy złotych.

Poza pożyczką konsolidującą dług opisaną powyżej w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku Spółka udzieliła Elektrociepłowni Stalowa Wola S.A. następujących pożyczek:

- W dniu 30 marca 2018 roku Spółka zawarła z Elektrociepłownią Stalowa Wola S.A. umowę pożyczki do wysokości 7 290 tysięcy złotych, z przeznaczeniem na potrzeby działalności pożyczkobiorcy.
- W dniu 11 kwietnia 2018 roku pomiędzy spółką Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo S.A. oraz TAURON Polska Energia S.A. a pożyczkobiorcą Elektrociepłownią Stalowa Wola S.A. zawarta została umowa pożyczki VAT do łącznej wysokości 13 000 tysięcy złotych, w celu sfinansowania przez pożyczkobiorcę rozliczeń w zakresie podatku VAT w ramach kosztów projektu związanego z dokończeniem budowy bloku gazowo-parowego w Stalowej Woli. Na mocy zawartej umowy Spółka udzieli Elektrociepłowni Stalowa Wola S.A. pożyczki o maksymalnej kwocie limitu 6 500 tysięcy złotych.
- W dniu 19 grudnia 2018 roku Spółka zawarła z Elektrociepłownią Stalowa Wola S.A. umowę pożyczki do wysokości 9 500 tysięcy złotych, z przeznaczeniem na sfinansowanie płatności wynikających z zawartych umów dwustronnych w celu dalszej realizacji inwestycji budowy bloku gazowo-parowego w Stalowej Woli.

Wszystkie powyższe pożyczki zabezpieczone są poprzez weksel własny in blanco pożyczkobiorcy wraz z deklaracją wekslową.

23. Pozostałe aktywa finansowe

WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI ZA ROK ZAKOŃCZONY DNIA 31 GRUDNIA 2018 ROKU

Do pozostałych aktywów finansowych Grupa zalicza m.in. udziały i akcje, jednostki uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych, lokaty, depozyty, wadia, kaucje oraz zabezpieczenia przekazane, instrumenty pochodne, pożyczki udzielone jednostkom niepowiązanym.

Na moment początkowego ujęcia aktywa finansowe są klasyfikowane do odpowiedniej kategorii aktywów finansowych i odpowiednio wyceniane. Zasady klasyfikacji i wyceny aktywów finansowych zgodnie z MSSF 9 *Instrumenty finansowe* zostały opisane w nocy 44 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

PROFESJONALNY OSĄD I SZACUNKI

Wycena aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej wymaga oszacowania przez Grupę na każdy dzień bilansowy wartości godziwej. Metodologia kalkulacji wartości godziwej została przedstawiona w nocy 44 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Wycena aktywów finansowych wycenianych w zamortyzowanym koszcie wymaga oszacowania przez Grupę na każdy dzień bilansowy oczekiwanych strat kredytowych. Metodologia oraz kwoty oczekiwanych strat kredytowych dla pożyczek udzielonych zostały przedstawione w nocy 45.1.4 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI ZA ROK ZAKOŃCZONY DNIA 31 GRUDNIA 2017 ROKU

W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2017 roku Grupa klasyfikowała i wyceniała aktywa finansowa zgodnie z MSR 39 *Instrumenty finansowe: ujmowanie i wycena*. Zasady klasyfikacji i wyceny aktywów finansowych zgodnie z MSR 39 *Instrumenty finansowe: ujmowanie i wycena* zostały opisane w nocy 44 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

	Stan na 31 grudnia 2018	Stan na 31 grudnia 2017 (dane przekształcone)
Udziały i akcje	138 492	141 698
Instrumenty pochodne	220 343	81 698
Depozyty początkowe	163 495	11 140
Wadia, kaucje, zabezpieczenia przekazane	89 498	61 817
Lokaty i depozyty Funduszu Likwidacji Zakładów Górniczych	47 126	39 756
Jednostki uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych	26 063	104 077
Pożyczki udzielone	10 145	10 547
Pozostałe	2 548	7 554
Razem	697 710	458 287
Długoterminowe	254 677	238 354
Krótkoterminowe	443 033	219 933

Na dzień 31 grudnia 2018 roku posiadane udziały i akcje obejmują w głównej mierze udziały w następujących spółkach:

- SCE Jaworzno III Sp. z o.o. o wartości 30 989 tysięcy złotych;
- Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. o wartości 23 754 tysiące złotych;
- PGE EJ 1 Sp. z o.o. o wartości 18 651 tysięcy złotych;
- ElectroMobility Poland S.A. o wartości 17 500 tysięcy złotych;
- Energetyka Cieszyńska Sp. z o.o. o wartości 14 697 tysięcy złotych;
- Magenta Grupa TAURON Sp. z o.o. o wartości 9 500 tysięcy złotych.

Wzrost wartości aktywów z tytułu dodatniej wyceny instrumentów pochodnych w kwocie 138 645 tysięcy złotych dotyczy głównie transakcji zawartych na uprawnienia do emisji gazów cieplarnianych i wynika ze wzrostu cen uprawnień do emisji oraz wzrostu ilości zawartych kontraktów. Wzrost wartości aktywów z tytułu dodatniej wyceny transakcji zawartych na uprawnienia do emisji wynosi 130 116 tysięcy złotych.

Wartość depozytów początkowych związana jest w głównej mierze z terminowymi transakcjami na dostawę praw do emisji gazów cieplarnianych zawieranymi na zagranicznych rynkach giełdowych.

24. Pozostałe aktywa niefinansowe

WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Grupa ujmuje jako pozostałe aktywa niefinansowe rozliczenia międzyokresowe oraz zaliczki na środki trwałe w budowie, aktywa niematerialne oraz zapasy. Zaliczki, jako aktywa niepieniężne, nie podlegają dyskontowaniu.

Do rozliczeń międzyokresowych Grupa zalicza w szczególności koszty przygotowania produkcji w kopalniach węgla kamiennego, obejmujące m.in. koszty zbrojenia ścian wydobywczych oraz koszty drążenia eksploatacyjnych wyrobisk chodnikowych nie zaliczanych do rzeczowych aktywów trwałych. Koszty te ujmowane są w wysokości poniesionych wydatków i odpisywane są do rachunku wyników stosownie do procentowego miesięcznego wykonania planowanej produkcji węgla handlowego z poszczególnych ścian wydobywczych.

Zgodnie z MSSF 15 *Przychody z umów z klientami* od 1 stycznia 2018 roku Grupa aktywuje koszty pozyskania umów i koszty rabatów. Koszty pozyskania umów są kapitalizowane, jeśli Grupa oczekuje, że zostaną odzyskane. Dozwolone jest natychmiastowe ujęcie kosztów pozyskania umów w kosztach, jeśli okres amortyzacji aktywa wynosi do jednego roku. Aktywo amortyzowane jest przez okres przekazywania dóbr lub świadczenia usług. W przypadku, gdy koszty dotyczą więcej niż jednej umowy, amortyzacja powinna uwzględniać bieżące i przewidywane umowy.

24.1. Długoterminowe pozostałe aktywa niefinansowe

	Stan na 31 grudnia 2018	Stan na 31 grudnia 2017
Zaliczki na środki trwałe w budowie oraz aktywa niematerialne, w tym:	101 755	163 906
związane z realizacją zadania Budowa Bloku 910 MW w Elektrowni Jaworzno III	98 114	162 589
Koszty przygotowania produkcji w kopalniach węgla kamiennego	114 177	144 061
Rozliczenia międzyokresowe prowizji z tytułu zadłużenia	14 307	12 252
Koszty pozyskania umów i koszty rabatów	13 496	–
Pozostałe rozliczenia międzyokresowe	38 493	26 627
Razem	282 228	346 846

Koszty przygotowania produkcji w kopalniach węgla kamiennego uwzględniają odpis aktualizujący długoterminowych aktywów górniczych w kwocie 61 570 tysięcy złotych rozpoznany w wyniku przeprowadzonych testów na utratę wartości.

24.2. Krótkoterminowe pozostałe aktywa niefinansowe

	Stan na 31 grudnia 2018	Stan na 31 grudnia 2017
Koszty rozliczane w czasie	104 860	79 935
Koszty przygotowania produkcji w kopalniach węgla kamiennego	54 439	52 123
Usługi informatyczne, telekomunikacyjne i pocztowe	21 062	15 074
Koszty pozyskania umów i koszty rabatów	10 624	–
Ubezpieczenia majątkowe i deliktowe	8 012	3 010
Rozliczenia międzyokresowe prowizji z tytułu zadłużenia	3 414	3 917
Pozostałe koszty rozliczane w czasie	7 309	5 811
Pozostałe aktywa niefinansowe krótkoterminowe	5 208	7 120
Zaliczki na dostawy	3 218	4 858
Pozostałe aktywa krótkoterminowe	1 990	2 262
Razem	110 068	87 055

Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych

Jednostki wchodzące w skład Grupy skompensowały aktywa Funduszu ze swoimi zobowiązaniami wobec Funduszu, ponieważ aktywa te nie stanowią oddzielnych aktywów Grupy. Na dzień 31 grudnia 2018 roku nadwyżka aktywów

nad zobowiązaniami ZFŚS wynosiła 3 tysiące złotych (w tabeli powyżej zaprezentowana w pozycji pozostałych aktywów krótkoterminowych). Tabela poniżej przedstawia analitykę funduszu.

	Stan na 31 grudnia 2018	Stan na 31 grudnia 2017
Pożyczki udzielone pracownikom	28 181	29 718
Środki pieniężne	17 364	17 703
Pozostałe aktywa i zobowiązania Funduszu	(3 209)	2 316
Zobowiązania z tytułu Funduszu	(42 333)	(49 828)
Saldo po skompensowaniu	3	(91)
Odpisy na Fundusz w okresie	(55 101)	(55 624)

25. Zapasy

WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Zapasy są wyceniane według niższej z dwóch wartości: ceny nabycia lub kosztu wytworzenia i możliwej do uzyskania ceny sprzedaży netto. Uprawnienia do emisji gazów cieplarnianych nabywane z przeznaczeniem do sprzedaży i realizacji w krótkim terminie zysku wynikającego ze zmienności cen rynkowych wyceniane są na każdy dzień bilansowy w wartości godziwej.

Wycena rozchodu zapasów dokonywana jest metodą średniej ważonej, za wyjątkiem zapasów świadectw pochodzenia energii i praw do emisji gazów cieplarnianych, których rozchód dokonywany jest metodą „pierwsze weszło, pierwsze wyszło” (FIFO).

Zapasy Grupy obejmują głównie zapasy paliw.

PROFESJONALNY OSĄD I SZACUNKI

Wycena zapasów wymaga oszacowania możliwej do uzyskania ceny sprzedaży netto. Jest to szacowana cena sprzedaży dokonywana w toku zwykłej działalności gospodarczej, pomniejszona o koszty wykończenia i szacowane koszty niezbędne do doprowadzenia sprzedaży do skutku. Wycena zapasu uprawnień do emisji gazów cieplarnianych opisanych powyżej w wartości godziwej opiera się na cenach notowanych na aktywnym rynku.

	Stan na 31 grudnia 2018	Stan na 31 grudnia 2017
Wartość brutto		
Węgiel, w tym stanowiący:	377 119	189 464
<i>Materiały</i>	188 876	33 260
<i>Półprodukty i produkcja w toku</i>	184 833	155 180
Prawa do emisji gazów cieplarnianych	2 762	382
Pozostałe zapasy	138 920	114 450
Razem	518 801	304 296
Wycena do wartości godziwej		
Prawa do emisji gazów cieplarnianych	46	8
Wycena do wartości netto możliwej do uzyskania		
Pozostałe zapasy	(9 046)	(8 841)
Razem	(9 000)	(8 833)
Wartość godziwa		
Prawa do emisji gazów cieplarnianych	2 808	390
Wartość netto możliwa do uzyskania		
Węgiel, w tym stanowiący:	377 119	189 464
<i>Materiały</i>	188 876	33 260
<i>Półprodukty i produkcja w toku</i>	184 833	155 180
Pozostałe zapasy	129 874	105 609
Razem	509 801	295 463

Zmiana stanu odpisów aktualizujących zapasy / Aktualizacja wartości zapasów

	Rok zakończony 31 grudnia 2018	Rok zakończony 31 grudnia 2017
Bilans otwarcia	(8 833)	3 633
Utworzenie odpisów	(1 179)	(4 109)
Rozwiązanie odpisów	350	623
Wykorzystanie odpisów	624	4 238
Wycena do wartości godziwej uprawnień do emisji zanieczyszczeń	38	(13 218)
Bilans zamknięcia	(9 000)	(8 833)

26. Należności od odbiorców

WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Należności od odbiorców obejmują należności zafakturowane oraz należności zarachowane na poczet przychodów, które z uwagi na stosowany system rozliczeń odbiorców nie zostały zmierzone i zafakturowane. Politykę rachunkowości w zakresie przychodów zarachowanych opisano w nocie 11.

Należności od odbiorców są wyceniane według kwot pierwotnie zafakturowanych (uwzględniając wpływ dyskontowania, jeżeli jest istotny), z uwzględnieniem odpisu aktualizującego.

WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI ZA ROK ZAKOŃCZONY DNIA 31 GRUDNIA 2018 ROKU

Odpis z tytułu utraty wartości tworzy się na należnościach zarówno przeterminowanych, jak i nieprzeterminowanych w oparciu o ważoną prawdopodobieństwem stratę kredytową, jaka zostanie poniesiona w przypadku wystąpienia któregośkolwiek z poniższych zdarzeń:

- nastąpi znaczne (istotne) opóźnienie płatności,
- dłużnik zostanie postawiony w stan likwidacji albo upadłości albo restrukturyzacji,
- należności skierowane zostaną na drogę egzekucji administracyjnej, postępowania sądowego albo egzekucji sądowej.

Dla należności od odbiorców Grupa wydzieliła portfel kontrahentów strategicznych oraz portfel pozostałych kontrahentów.

Dla portfela kontrahentów strategicznych, oczekuje się, że historyczne dane w zakresie spłacalności nie stanowią pełnej informacji w zakresie oczekiwanych strat kredytowych, na jakie narażona może zostać Grupa. Ryzyko niewypłacalności kontrahentów strategicznych jest oceniane w oparciu o ratingi nadane kontrahentom z wykorzystaniem wewnętrznego modelu scoringowego, odpowiednio przekształcone na prawdopodobieństwo niewykonania zobowiązania. Oczekiwana strata kredytowa, zgodnie z MSSF 9 *Instrumenty finansowe*, kalkulowana jest przy uwzględnieniu szacunków w zakresie potencjalnych odzysków z tytułu wniesionych zabezpieczeń.

W przypadku należności od pozostałych kontrahentów oczekuje się, że dane w zakresie historycznej spłacalności mogą odzwierciedlać ryzyko kredytowe, jakie ponoszone będzie w okresach przyszłych. Oczekiwane straty kredytowe dla tej grupy kontrahentów oszacowane zostały z wykorzystaniem macierzy wiekowania należności oraz przypisanych do poszczególnych przedziałów i grup (między innymi należności dochodzone na drodze sądowej, należności od kontrahentów w upadłości) wskaźników procentowych pozwalających na oszacowanie wartości należności od odbiorców, co do których oczekuje się, że nie zostaną spłacone.

W celu uwzględnienia wpływu czynników przyszłych Spółka koryguje historyczne prawdopodobieństwo niewypłacalności zobowiązania w postaci wykorzystania prawdopodobieństwa niewykonania zobowiązania implikowanego z notowań rocznych instrumentów Credit Default Swap (CDS) dla poszczególnych ratingów.

Odpisy aktualizujące wartość należności ujmuje się w tych kategoriach kosztów, które odpowiadają funkcji składnika aktywów, tj. w kosztach działalności operacyjnej lub kosztach finansowych – zależnie od rodzaju należności, której dotyczy.

WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI ZA ROK ZAKOŃCZONY DNIA 31 GRUDNIA 2017 ROKU

Na dzień bilansowy Grupa ocenia, czy istnieją obiektywne dowody utraty wartości składnika należności lub grupy należności. Do istotnych obiektywnych przesłanek Grupa zalicza przede wszystkim opóźnienie w spłacie, poważne problemy finansowe dłużnika, wystąpienie na drogę sądową przeciwko dłużnikowi, postawienie w stan likwidacji lub upadłości, wystąpienie istotnej niekorzystnej zmiany w środowisku ekonomicznym, prawnym lub rynkowym dłużnika.

Jeżeli wartość możliwa do odzyskania składnika aktywów jest niższa od jego wartości bilansowej, dokonywany jest odpis aktualizujący do poziomu bieżącej wartości planowanych przepływów pieniężnych. W przypadku należności od dłużników postawionych w stan likwidacji i upadłości, skierowanych na drogę postępowania sądowego oraz skierowanych na drogę egzekucji administracyjnej lub sądowej odpis tworzony jest w wysokości 100%. W pozostałych przypadkach odpis tworzony jest grupowo w oparciu o opóźnienie w spłacie – należności niezapłacone od 6 do 9 miesięcy – 50%, należności niezapłacone powyżej 9 miesięcy – 100%.

Odpisy aktualizujące wartość należności zalicza się odpowiednio do kosztów operacyjnych lub do kosztów finansowych – zależnie od rodzaju należności, której dotyczy odpis.

PROFESJONALNY OSĄD I SZACUNKI

Zgodnie z wymogami MSSF 9 *Instrumenty finansowe* Grupa szacuje wielkość odpisów aktualizujących wartość należności od odbiorców z tytułu oczekiwanych strat kredytowych. Metodologia kalkulacji odpisów została opisana powyżej.

	Stan na 31 grudnia 2018	Stan na 31 grudnia 2017
Wartość brutto		
Należności od odbiorców	1 586 686	1 521 554
Należności od odbiorców – doszacowanie przychodów z tytułu energii elektrycznej oraz usługi dystrybucyjnej	657 352	499 601
Należności dochodzone na drodze sądowej	207 121	205 025
Razem	2 451 159	2 226 180
Odpis aktualizujący		
Należności od odbiorców	(38 833)	(12 849)
Należności dochodzone na drodze sądowej	(182 926)	(180 518)
Razem	(221 759)	(193 367)
Wartość netto		
Należności od odbiorców	1 547 853	1 508 705
Należności od odbiorców – doszacowanie przychodów z tytułu energii elektrycznej oraz usługi dystrybucyjnej	657 352	499 601
Należności dochodzone na drodze sądowej	24 195	24 507
Razem	2 229 400	2 032 813

Na dzień 31 grudnia 2018 roku długoterminowe należności od odbiorców w kwocie 37 tysięcy złotych zostały zaprezentowane w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycji pozostałe aktywa finansowe.

Zgodnie z modelem opisanym powyżej Grupa szacuje odpis aktualizujący.

Wiekowanie należności od odbiorców na dzień 31 grudnia 2018 roku

	Nie przeterminowane	Przeterminowane					Razem
		<30 dni	30–90 dni	90–180 dni	180–360 dni	>360 dni	
Wartość przed uwzględnieniem odpisu aktualizującego	2 016 850	174 830	34 120	17 093	24 989	183 277	2 451 159
Procent odpisu aktualizującego	1%	3%	24%	76%	94%	87%	–
Odpis aktualizujący	(12 292)	(5 008)	(8 255)	(12 980)	(23 564)	(159 660)	(221 759)
Wartość netto	2 004 558	169 822	25 865	4 113	1 425	23 617	2 229 400

Wiekowanie należności od odbiorców na dzień 31 grudnia 2017 roku

	Nie przeterminowane	Przeterminowane					Razem
		<30 dni	30–90 dni	90–180 dni	180–360 dni	>360 dni	
Wartość przed uwzględnieniem odpisu aktualizującego	1 793 241	169 931	34 941	17 012	32 769	178 286	2 226 180
Procent odpisu aktualizującego	0%	1%	6%	34%	90%	87%	–
Odpis aktualizujący	(151)	(1 224)	(2 256)	(5 814)	(29 590)	(154 332)	(193 367)
Wartość netto	1 793 090	168 707	32 685	11 198	3 179	23 954	2 032 813

Grupa nie posiada istotnych pozycji, które na dzień bilansowy byłyby nieściągalne, lecz nie objęte odpisem aktualizującym.

Zmiana stanu odpisów aktualizujących należności od odbiorców

	Rok zakończony 31 grudnia 2018	Rok zakończony 31 grudnia 2017
Bilans otwarcia	(193 367)	(205 647)
Wpływ zastosowania MSSF 9	(31 471)	–
Bilans otwarcia po przekształceniu	(224 838)	(205 647)
Utworzenie	(3 815)	(106 052)
Wykorzystanie	2 553	9 282
Rozwiązanie	2 539	52 296
Inne zmiany	1 802	56 754
Bilans zamknięcia	(221 759)	(193 367)

27. Należności z tytułu podatku dochodowego

Należności z tytułu podatku dochodowego w kwocie 14 497 tysięcy złotych wynikają głównie z należności Podatkowej Grupy Kapitałowej w kwocie 13 921 tysięcy złotych.

W dniu 30 października 2017 roku zarejestrowana została umowa Podatkowej Grupy Kapitałowej na lata 2018–2020. Na podstawie poprzedniej umowy PGK była zarejestrowana na okres trzech lat podatkowych 2015–2017.

Główne spółki tworzące Podatkową Grupę Kapitałową od dnia 1 stycznia 2018 roku: TAURON Polska Energia S.A., TAURON Wytwarzanie S.A., TAURON Dystrybucja S.A., TAURON Ciepło Sp. z o.o., TAURON Sprzedaż Sp. z o.o., TAURON Sprzedaż GZE Sp. z o.o., TAURON Obsługa Klienta Sp. z o.o., TAURON Ekoenergia Sp. z o.o., TAURON Wydobycie S.A. i Kopalnia Wapienia Czatkowice Sp. z o.o.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku Podatkowa Grupa Kapitałowa posiadała należność z tytułu podatku dochodowego w kwocie 13 921 tysięcy złotych. Cała kwota należności dotyczy roku 2018 i stanowi nadwyżkę zaliczek zapłaconych w kwocie 342 734 tysiące złotych nad obciążeniem podatkowym PGK w kwocie 328 813 tysięcy złotych.

28. Należności z tytułu pozostałych podatków i opłat

WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Rozrachunki z tytułu pozostałych podatków i opłat prezentowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej obejmują:

- Rozrachunki z tytułu VAT i akcyzy;
- Rozrachunki z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych i ubezpieczeń społecznych;
- Opłaty środowiskowe i inne rozliczenia publiczno-prawne.

	Stan na 31 grudnia 2018	Stan na 31 grudnia 2017
Należności z tytułu podatku VAT	165 310	211 520
Należności z tytułu akcyzy	39 764	29 718
Pozostałe	4 672	760
Razem	209 746	241 998

29. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty

WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Środki pieniężne i ich ekwiwalenty obejmują w szczególności środki pieniężne w banku i w kasie oraz lokaty krótkoterminowe o pierwotnym okresie zapadalności nieprzekraczającym trzech miesięcy.

Środki pieniężne wykazuje się w wartości nominalnej. W przypadku środków zgromadzonych na rachunkach bankowych wartość nominalna na dzień bilansowy obejmuje doliczone przez bank odsetki lub naliczone we własnym zakresie przez spółkę.

Niespłacone kredyty w rachunku bieżącym, stanowiące integralną część zarządzania środkami pieniężnymi dla celów sporządzenia sprawozdania z przepływów pieniężnych są zaliczane do pozycji „Środki pieniężne i ich ekwiwalenty”. W ramach sprawozdania z sytuacji finansowej kredyty tego rodzaju prezentowane są odpowiednio w zobowiązaniach z tytułu zadłużenia.

	Stan na 31 grudnia 2018	Stan na 31 grudnia 2017
Środki pieniężne w banku i w kasie	602 592	703 202
Lokaty krótkoterminowe do 3 miesięcy	178 132	205 889
Inne	43 000	158
Razem saldo środków pieniężnych i ich ekwiwalentów wykazane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej, w tym:	823 724	909 249
środki pieniężne o ograniczonej możliwości dysponowania	231 987	68 828
Kredyt w rachunku bieżącym	(767)	(93 503)
Cash pool	(14 690)	(13 676)
Różnice kursowe	(295)	(717)
Razem saldo środków pieniężnych i ekwiwalentów wykazane w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych	807 972	801 353

Różnica pomiędzy stanem środków pieniężnych wykazywanym w sprawozdaniu z sytuacji finansowej a stanem wykazywanym w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych wynika z kwoty kredytów w rachunkach bieżących, pożyczek z tytułu cash pool od jednostek nie objętych konsolidacją ze względu na sumaryczną nieistotność oraz różnic kursowych z wyceny środków pieniężnych na rachunkach walutowych.

Saldo środków pieniężnych o ograniczonej możliwości dysponowania na dzień 31 grudnia 2018 roku stanowi w głównej mierze:

- saldo środków pieniężnych będące zabezpieczeniem rozliczeń z Izbą Rozliczeniową Giełd Towarowych S.A. w łącznej kwocie 84 431 tysięcy złotych,
- saldo środków pieniężnych na rachunkach bankowych w związku z otrzymanymi dotacjami w łącznej kwocie 80 060 tysięcy złotych oraz
- saldo środków pieniężnych na rachunkach VAT (split payment) w łącznej kwocie 67 149 tysięcy złotych.

30. Kapitał własny

WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Kapitał podstawowy

Kapitał podstawowy wykazuje się w wysokości określonej w statucie jednostki dominującej i wpisanej w rejestrze sądowym.

Kapitał zapasowy

Na pokrycie straty Spółki będącej spółką akcyjną tworzony jest kapitał zapasowy, do którego przelewa się co najmniej 8% zysku za dany rok obrotowy, dopóki kapitał ten nie osiągnie co najmniej jednej trzeciej kapitału podstawowego.

Kapitał z aktualizacji wyceny instrumentów zabezpieczających

Kapitał z aktualizacji wyceny instrumentów zabezpieczających wynika z wyceny instrumentów Interest Rate Swap zabezpieczających ryzyko stopy procentowej z tytułu wyemitowanych obligacji, Ustalony jest w wysokości wartości godziwej instrumentów zabezpieczających w skutecznej części zabezpieczenia przepływów pieniężnych, z uwzględnieniem podatku odroczonego.

Różnice kursowe z przeliczenia jednostki zagranicznej

Pozycje sprawozdań finansowych jednostek zagranicznych (TAURON Czech Energy s.r.o. oraz TAURON Sweden Energy AB (publ)) są przeliczane na walutę prezentacji w następujący sposób:

- aktywa i zobowiązania zostały przeliczone na walutę prezentacji po kursie średnim Narodowego Banku Polski z dnia bilansowego,
- przychody i koszty zostały przeliczone po kursie średnim NBP z dnia transakcji lub średnim z danego okresu, jeżeli nie występowały znaczące wahania kursów w danym okresie,

wynikające z tego przeliczenia różnice kursowe zostały ujęte w pozostałych całkowitych dochodach.

Zyski zatrzymane/(Niepokryte straty)

Zyski zatrzymane/(Niepokryte straty) obejmują:

- niepodzielone wyniki finansowe lat ubiegłych,
- kapitały rezerwowe i zapasowe spółek zależnych powstałe po dacie nabycia kontroli,
- rozliczenie nabycia/potężenia spółek będących pod wspólną kontrolą przy zastosowaniu metody łączenia udziałów,
- zyski i straty aktuarialne dotyczące rezerw na świadczenia pracownicze po okresie zatrudnienia ujmowane poprzez pozostałe całkowite dochody,
- a także wpływ korekt związanych z zastosowaniem zwolnień MSSF 1 Zastosowanie Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości po raz pierwszy lub przyjęciem MSSF, takie jak m.in. różnice z przeszacowania środków trwałych do wartości godziwej jako zakładanego kosztu na dzień przyjęcia MSSF.

Udziały niekontrolujące

Odrębną pozycję kapitału własnego stanowią kapitały (udziały) niekontrolujące. Wartość początkową tych kapitałów ustala się w wysokości odpowiadającej im wartości godziwej aktywów netto lub w wartości godziwej udziałów niekontrolujących, ustalonej na dzień rozpoczęcia sprawowania kontroli i zwiększa się lub zmniejsza odpowiednio o zmiany w aktywach netto spółek zależnych. Decyzje odnośnie początkowej wyceny udziałów niekontrolujących podejmuje się dla każdej transakcji oddzielnie.

30.1. Kapitał podstawowy

Kapitał podstawowy na dzień 31 grudnia 2018 roku

Seria/emisja	Rodzaj akcji	Liczba akcji	Wartość nominalna akcji (w złotych)	Wartość serii/emisji wg wartości nominalnej	Sposób pokrycia kapitału
AA	na okaziciela	1 589 438 762	5	7 947 194	gotówka/aport
BB	imienne	163 110 632	5	815 553	aport
Razem		1 752 549 394		8 762 747	

Na dzień 31 grudnia 2018 roku wartość kapitału podstawowego, liczba akcji oraz wartość nominalna akcji nie uległy zmianie od dnia 31 grudnia 2017 roku.

Struktura akcjonariatu na dzień 31 grudnia 2018 roku (według najlepszej wiedzy Spółki)

Akcjonariusz	Liczba akcji	Wartość nominalna akcji	Udział w kapitale podstawowym (%)	Udział w liczbie głosów (%)
Skarb Państwa	526 848 384	2 634 242	30,06%	30,06%
KGHM Polska Miedź S.A.	182 110 566	910 553	10,39%	10,39%
Nationale - Nederlanden Otwarty Fundusz Emerytalny	88 742 929	443 715	5,06%	5,06%
Pozostali akcjonariusze	954 847 515	4 774 237	54,49%	54,49%
Razem	1 752 549 394	8 762 747	100%	100%

Struktura akcjonariatu, według najlepszej wiedzy Spółki, na dzień 31 grudnia 2018 roku nie uległa zmianie w porównaniu do struktury na dzień 31 grudnia 2017 roku.

30.2. Prawa akcjonariuszy

Prawo głosu akcjonariuszy dysponujących powyżej 10% ogółu głosów w Spółce zostaje ograniczone w ten sposób, że żaden z nich nie może wykonywać na Walnym Zgromadzeniu więcej niż 10% ogółu głosów w Spółce.

Ograniczenie prawa głosu, o którym mowa powyżej nie dotyczy Skarbu Państwa i podmiotów zależnych od Skarbu Państwa w okresie, w którym Skarb Państwa wraz z podmiotami zależnymi od Skarbu Państwa posiada liczbę akcji Spółki uprawniającą do wykonywania co najmniej 25% ogółu głosów w Spółce.

Szerzej na temat ograniczeń w wykonywaniu prawa głosu zostało przedstawione w punkcie 9.6. Sprawozdania Zarządu z działalności TAURON Polska Energia S.A. oraz Grupy Kapitałowej TAURON za rok obrotowy 2018.

30.3. Kapitał zapasowy

W dniu 16 kwietnia 2018 roku Zwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy Spółki podjęło uchwałę w sprawie przeznaczenia zysku netto Spółki za rok obrotowy 2017 w wysokości 854 351 tysięcy złotych na zasilenie kapitału zapasowego Spółki.

30.4. Niepodzielony wynik finansowy oraz ograniczenia w wypłacie dywidendy

Podziałowi nie podlegają kwoty wyniku z lat ubiegłych powstałe w wyniku rozliczenia połączenia z jednostkami zależnymi, jak również zyski i straty aktuarialne dotyczące rezerw na świadczenia pracownicze po okresie zatrudnienia ujmowane poprzez pozostałe całkowite dochody.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz na dzień zatwierdzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego do publikacji nie istnieją inne ograniczenia dotyczące wypłaty dywidendy.

30.5. Kapitał z aktualizacji wyceny instrumentów zabezpieczających

	Rok zakończony 31 grudnia 2018	Rok zakończony 31 grudnia 2017
Bilans otwarcia	23 051	29 660
Zmiana wyceny instrumentów zabezpieczających	(24 290)	(8 159)
Zmiana wyceny instrumentów zabezpieczających odniesiona do wyniku finansowego okresu	(7)	-
Podatek odroczony	4 617	1 550
Bilans zamknięcia	3 371	23 051

Kapitał z aktualizacji wyceny instrumentów zabezpieczających wynika z wyceny instrumentów Interest Rate Swap (IRS) zabezpieczających ryzyko stopy procentowej z tytułu wyemitowanych obligacji, co zostało szerzej opisane w nocie 44.3 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku w kapitale z aktualizacji wyceny instrumentów zabezpieczających Spółka rozpoznała kwotę 3 371 tysięcy złotych. Kwota ta stanowi aktywo z tytułu wyceny instrumentów IRS na dzień bilansowy w kwocie 4 178 tysięcy złotych, skorygowane o część wyceny dotyczącą naliczonych na dzień bilansowy odsetek z tytułu obligacji z uwzględnieniem podatku odroczonego.

30.6. Udziały niekontrolujące

	Rok zakończony 31 grudnia 2018	Rok zakończony 31 grudnia 2017
Bilans otwarcia	31 367	30 052
Wpływ zastosowania MSSF 9 i MSSF 15	397	-
Bilans otwarcia po przekształceniu	31 764	30 052
Wpłaty udziałowców niekontrolujących na poczet objęcia udziałów	100 000	-
Udział w wyniku jednostek zależnych	2 165	2 283
Dywidendy dla udziałowców niekontrolujących	(879)	(564)
Nabycie i odkup udziałów niekontrolujących przez Grupę Kapitałową	(353)	(437)
Udział w zyskach/(stratach) aktuarialnych dotyczących rezerw na świadczenia pracownicze po okresie zatrudnienia	(40)	33
Bilans zamknięcia	132 657	31 367

Wpłaty udziałowców niekontrolujących na poczet objęcia udziałów w kwocie 100 000 tysięcy złotych dotyczą dokonanych przez Fundusz Inwestycji Infrastrukturalnych – Kapitałowy Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych wpłat na objęcie udziałów w podniesionym kapitale zakładowym spółki Nowe Jaworzno Grupa TAURON Sp. z o.o., co zostało opisane szerzej w nocie 53 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

31. Dywidendy wypłacone

	Rok zakończony 31 grudnia 2018	Rok zakończony 31 grudnia 2017
Dywidendy wypłacone z zysku przez jednostki zależne	(817)	(595)

W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku oraz w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2017 roku jednostka dominująca nie wypłacała dywidendy.

32. Zobowiązania z tytułu zadłużenia**WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI**

Zobowiązania z tytułu zadłużenia obejmują: kredyty bankowe, pożyczki, dłużne papiery wartościowe oraz zobowiązania z tytułu leasingu finansowego.

Zobowiązania z tytułu zadłużenia wycenia się początkowo w wartości godziwej pomniejszonej o koszty transakcyjne. Po początkowym ujęciu zobowiązania te wyceniane są według zamortyzowanego kosztu, przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej.

Umowy leasingu finansowego, które przenoszą na Grupę zasadniczo całe ryzyko i korzyści wynikające z posiadania przedmiotu leasingu, są ujmowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej na dzień rozpoczęcia leasingu według niższej z następujących dwóch wartości: wartości godziwej środka trwałego stanowiącego przedmiot leasingu lub wartości bieżącej minimalnych opłat leasingowych.

Umowy leasingowe, zgodnie z którymi leasingodawca zachowuje zasadniczo całe ryzyko i wszystkie pożytki wynikające z posiadania przedmiotu leasingu, zaliczane są do umów leasingu operacyjnego. Opłaty leasingowe z tytułu leasingu operacyjnego oraz późniejsze raty leasingowe ujmowane są jako koszty metodą liniową przez okres trwania leasingu.

PROFESJONALNY OSĄD I SZACUNKI

W ramach wyceny zobowiązań według zamortyzowanego kosztu przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej Grupa dokonuje oszacowania oczekiwanych przepływów pieniężnych, uwzględniając wszystkie warunki umowy instrumentu finansowego, w tym możliwość wcześniejszej spłaty. Na dzień bilansowy wcześniejszy wykup obligacji został uwzględniony w wycenie zobowiązań z tytułu emisji obligacji hybrydowych w ramach umów zawartych z Europejskim Bankiem Inwestycyjnym, w związku z zamiarem wykupu obligacji po zakończeniu pierwszego okresu finansowania.

	Stan na 31 grudnia 2018	Stan na 31 grudnia 2017
Kredyty i pożyczki	886 285	1 191 388
Wyemitowane obligacje	10 077 067	8 637 435
Leasing finansowy	25	23 973
Razem	10 963 377	9 852 796
Długoterminowe	8 488 210	9 501 414
Krótkoterminowe	2 475 167	351 382

32.1. Kredyty i pożyczki

Zaciągnięte kredyty i pożyczki na dzień 31 grudnia 2018 roku

Waluta	Stopa oprocentowania	Wartość kredytów, pożyczek na dzień bilansowy		Z tego o terminie spłaty przypadającym w okresie (od dnia bilansowego):					
		w walucie	w złotych	poniżej 3 miesięcy	od 3 do 12 miesięcy	od 1 roku do 2 lat	od 2 lat do 3 lat	od 3 lat do 5 lat	powyżej 5 lat
PLN	zmienna	34 832	34 832	19 159	3 183	4 243	4 135	4 112	–
	stała	845 983	845 983	53 557	102 298	140 678	140 678	233 495	175 277
Razem PLN		880 815	880 815	72 716	105 481	144 921	144 813	237 607	175 277
USD	zmienna	204	767	767	–	–	–	–	–
Razem USD		204	767	767	–	–	–	–	–
Razem			881 582	73 483	105 481	144 921	144 813	237 607	175 277
Odsetki zwiększające wartość bilansową			4 703						
Razem			886 285						

Zaciągnięte kredyty i pożyczki na dzień 31 grudnia 2017 roku

Waluta	Stopa oprocentowania	Wartość kredytów, pożyczek na dzień bilansowy		Z tego o terminie spłaty przypadającym w okresie (od dnia bilansowego):					
		w walucie	w złotych	poniżej 3 miesięcy	od 3 do 12 miesięcy	od 1 roku do 2 lat	od 2 lat do 3 lat	od 3 lat do 5 lat	powyżej 5 lat
PLN	zmienna	55 757	55 757	22 297	5 496	7 341	7 341	13 282	–
	stała	1 036 011	1 036 011	35 187	127 054	162 240	162 240	273 506	275 784
Razem PLN		1 091 768	1 091 768	57 484	132 550	169 581	169 581	286 788	275 784
EUR	zmienna	22 060	92 009	92 009	–	–	–	–	–
Razem EUR		22 060	92 009	92 009	–	–	–	–	–
USD	zmienna	418	1 454	1 454	–	–	–	–	–
Razem USD		418	1 454	1 454	–	–	–	–	–
Razem			1 185 231	150 947	132 550	169 581	169 581	286 788	275 784
Odsetki zwiększające wartość bilansową			6 157						
Razem			1 191 388						

Zmianę stanu kredytów i pożyczek bez odsetek zwiększających wartość bilansową w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku oraz w okresie porównywalnym przedstawia poniższa tabela.

	Rok zakończony 31 grudnia 2018	Rok zakończony 31 grudnia 2017
Bilans otwarcia	1 185 231	1 256 467
Wpływ zastosowania MSSF 9	(33 055)	–
Bilans otwarcia po przekształceniu	1 152 176	1 256 467
Zmiana stanu kredytów w rachunku bieżącym i zobowiązań z tytułu pożyczek cash pool	(96 683)	83 471
Zmiana stanu kredytów i pożyczek (bez kredytów w rachunku bieżącym i pożyczek cash pool):	(173 911)	(154 707)
Spłata	(168 874)	(154 918)
Zaciągnięcie	293	–
Umorzenie	(11 138)	–
Zmiana wyceny	5 808	211
Bilans zamknięcia	881 582	1 185 231

Główne zobowiązania z tytułu kredytów i pożyczek przedstawia tabela poniżej.

Kredyt/ pożyczka	Kredytodawca/ pożyczkodawca	Cel	Oprocentowanie	Termin spłaty	Stan na 31 grudnia 2018	Stan na 31 grudnia 2017
Kredyt	Europejski Bank Inwestycyjny	Budowa kotła opalanego biomasą w Elektrowni Jaworzno III oraz remont turbiny parowej	stałe	15.12.2021	59 116	84 039
		Budowa i rozruch bloku kogeneracyjnego w EC Bielsko-Biała	stałe	15.12.2021	84 613	120 061
		Modernizacja i rozbudowa sieci elektroenergetycznych	stałe	15.06.2024	212 219	266 139
			stałe	15.09.2024	107 353	128 711
			stałe	15.09.2024	134 738	160 819
		Modernizacja i rozbudowa sieci elektroenergetycznych oraz modernizacja elektrowni wodnych	stałe – ustalone do dnia 15.09.2019	15.03.2027	252 637	282 341
Kredyt w rachunku bieżącym	Bank Gospodarstwa Krajowego	Finansowanie transakcji na uprawnienia do emisji zanieczyszczeń, energii i gazu	zmiennie	31.12.2019	–	92 048
Pożyczka	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	Budowa jednostki wytwórczej OZE w Elektrowni Jaworzno III	zmiennie	15.12.2022	16 000	20 000
		Budowa instalacji zasilania biomasą oraz modernizacja kotła fluidalnego w ZW Tychy	zmiennie	30.04.2019	792	13 881
Pozostałe kredyty i pożyczki					18 817	23 349
Razem					886 285	1 191 388

Podpisanie umowy kredytu z Bankiem Gospodarstwa Krajowego

W dniu 19 grudnia 2018 roku pomiędzy Spółką a Bankiem Gospodarstwa Krajowego („BGK”) została podpisana umowa kredytu na kwotę 1 000 000 tysięcy złotych, z którego środki zostaną przeznaczone na:

- finansowanie spłaty obligacji Spółki objętych przez BGK, których termin wykupu przypada w latach 2019–2020 (w łącznej kwocie 270 000 tysięcy złotych),
- finansowanie wydatków inwestycyjnych Grupy TAURON.

Zgodnie z umową środki będą udostępnione do dnia 31 grudnia 2020 roku, a spłacane będą w równych ratach kapitałowych w okresie od 2024 roku do 2033 roku. Oprocentowanie będzie określone na podstawie zmiennej stopy procentowej (WIBOR 6M) powiększonej o marżę BGK.

Na dzień bilansowy Spółka nie zaciągnęła zobowiązania z tytułu powyższej umowy zawartej z BGK. Po dniu bilansowym w styczniu oraz w lutym 2019 roku uruchomione zostały transe kredytu o łącznej wartości 730 000 tysięcy złotych.

32.2. Wyemitowane obligacje

Wyemitowane obligacje na dzień 31 grudnia 2018 roku

Emitent	Inwestor	Oprocentowa- nie	Waluta	Wartość nominalna kapitału w walucie	Termin wykupu	Stan na dzień bilansowy		Z tego o terminie spłaty przypadającym w okresie (od dnia bilansowego)							
						Narosłe odsetki	Wartość kapitału według zamortyzowa- nego kosztu	poniżej 1 roku	od roku do 2 lat	od 2 lat do 5 lat	powyżej 5 lat				
TAURON Polska Energia S.A.	Bank Gospodarstwa Krajowego	zmiennie, oparte o WIBOR 6M	PLN	100 000	20.12.2019	107	99 935	99 935	-	-	-	-			
				100 000	20.12.2020	107	99 891	-	99 891	-	-	-			
				100 000	20.12.2021	107	99 861	-	-	99 861	-	-	-		
				100 000	20.12.2022	107	99 838	-	-	99 838	-	-	-		
				100 000	20.12.2023	107	99 820	-	-	99 820	-	-	-		
				100 000	20.12.2024	107	99 807	-	-	-	-	99 807	-		
				100 000	20.12.2025	107	99 796	-	-	-	-	99 796	-		
				100 000	20.12.2026	107	99 785	-	-	-	-	99 785	-		
				100 000	20.12.2027	107	99 777	-	-	-	-	99 777	-		
				100 000	20.12.2028	107	99 771	-	-	-	-	99 771	-		
				70 000	20.12.2020	73	69 975	-	-	69 975	-	-	-		
				70 000	20.12.2021	73	69 970	-	-	-	69 970	-	-		
				70 000	20.12.2022	73	69 967	-	-	-	69 967	-	-		
				70 000	20.12.2023	73	69 964	-	-	-	69 964	-	-		
				70 000	20.12.2024	73	69 963	-	-	-	-	69 963	-		
				70 000	20.12.2025	73	69 961	-	-	-	-	69 961	-		
				70 000	20.12.2026	73	69 960	-	-	-	-	69 960	-		
				70 000	20.12.2027	73	69 959	-	-	-	-	69 959	-		
				70 000	20.12.2028	73	69 958	-	-	-	-	69 958	-		
				70 000	20.12.2029	73	69 958	-	-	-	-	69 958	-		
					Banki (gwaranci programu emisji) ¹	zmiennie, oparte o WIBOR 6M	PLN	400 000	14.03.2019	566	400 000	400 000	-	-	-
								200 000	9.11.2020	854	199 764	-	199 764	-	-
								1 600 000	29.12.2020	387	1 598 100	-	1 598 100	-	-
					Inwestorzy krajowi TPEA1119	zmiennie, oparte o WIBOR 6M	PLN	1 750 000	4.11.2019	7 555	1 749 400	1 749 400	-	-	-
					Europejski Bank Inwestycyjny	stałe ²	EUR	190 000	16.12.2034	1 646	790 136	-	-	-	790 136
				PLN			400 000	17.12.2030	1 243	398 781	-	-	-	398 781	
							PLN	350 000	19.12.2030	922	348 931	-	-	-	348 931
					Euroobligacje	stałe	EUR	500 000	5.07.2027	25 181	2 134 826	-	-	-	2 134 826
				TAURON Sweden Energy AB (publ)	Inwestorzy rynku niemieckiego	stałe	EUR	168 000	3.12.2029	2 009	717 050	-	-	-	717 050
Razem						42 163	10 034 904	2 249 335	1 967 730	509 420	5 308 419				

¹ Program emisji obligacji z 24.11.2015 roku.² W przypadku finansowania hybrydowego (podporządkowanego) wyróżnia się dwa okresy. W pierwszym okresie (tzw. non-call) nie jest możliwy wcześniejszy wykup obligacji przez Spółkę oraz nie jest możliwa wcześniejsza sprzedaż obligacji przez EBI na rzecz osób trzecich (w obu przypadkach z zastrzeżeniem wyjątków określonych w umowie subskrypcyjnej). Oprocentowane w tym okresie jest stałe, natomiast po okresie non-call oprocentowanie jest zmiennie oparte o stopę bazową (EURIBOR/WIBOR) powiększoną o ustaloną marżę.

Wyemitowane obligacje na dzień 31 grudnia 2017 roku

Emitent	Inwestor	Oprocentowanie	Waluta	Wartość nominalna kapitału w walucie	Termin wykupu	Stan na dzień bilansowy		Z tego o terminie spłaty przypadającym w okresie (od dnia bilansowego)		
						Narosłe odsetki	Wartość kapitału według zamortyzowanego kosztu	do 2 lat	od 2 lat do 5 lat	powyżej 5 lat
TAURON Polska Energia S.A.	Bank Gospodarstwa Krajowego	zmiennie, oparte o WIBOR 6M	PLN	100 000	20.12.2019	107	99 869	99 869	-	-
				100 000	20.12.2020	107	99 838	-	99 838	-
				100 000	20.12.2021	107	99 817	-	99 817	-
				100 000	20.12.2022	107	99 800	-	99 800	-
				100 000	20.12.2023	107	99 787	-	-	99 787
				100 000	20.12.2024	107	99 778	-	-	99 778
				100 000	20.12.2025	107	99 770	-	-	99 770
				100 000	20.12.2026	107	99 761	-	-	99 761
				100 000	20.12.2027	107	99 756	-	-	99 756
				100 000	20.12.2028	107	99 752	-	-	99 752
				70 000	20.12.2020	74	69 963	-	69 963	-
				70 000	20.12.2021	74	69 961	-	69 961	-
				70 000	20.12.2022	74	69 959	-	69 959	-
				70 000	20.12.2023	74	69 958	-	-	69 958
				70 000	20.12.2024	74	69 957	-	-	69 957
				70 000	20.12.2025	74	69 956	-	-	69 956
				70 000	20.12.2026	74	69 956	-	-	69 956
				70 000	20.12.2027	74	69 955	-	-	69 955
				70 000	20.12.2028	74	69 955	-	-	69 955
				70 000	20.12.2029	74	69 955	-	-	69 955
	Banki (gwaranci programu emisji) ¹	zmiennie, oparte o WIBOR 6M	PLN	1 600 000	29.12.2020	389	1 597 188	-	1 597 188	-
	Inwestorzy krajowi TPEA1119	zmiennie, oparte o WIBOR 6M	PLN	1 750 000	4.11.2019	7 609	1 749 277	1 749 277	-	-
	Europejski Bank Inwestycyjny	stałe ²	EUR	190 000	16.12.2034	1 597	791 355	-	-	791 355
	Euroobligacje	stałe	EUR	500 000	5.07.2027	24 425	2 069 193	-	-	2 069 193
TAURON Sweden Energy AB (publ)	Inwestorzy rynku niemieckiego	stałe	EUR	168 000	3.12.2029	1 950	695 139	-	-	695 139
Razem						37 780	8 599 655	1 849 146	2 106 526	4 643 983

¹ Program emisji obligacji z 24.11.2015 roku.

² W przypadku finansowania hybrydowego (podporządkowanego) wyróżnia się dwa okresy. W pierwszym okresie (tzw. non-call) nie jest możliwy wcześniejszy wykup obligacji przez Spółkę oraz nie jest możliwa wcześniejsza sprzedaż obligacji przez EBI na rzecz osób trzecich (w obu przypadkach z zastrzeżeniem wyjątków określonych w umowie subskrypcyjnej). Oprocentowane w tym okresie jest stałe, natomiast po okresie non-call oprocentowanie jest zmiennie oparte o stopę bazową (EURIBOR) powiększoną o ustaloną marżę.

Obligacje wyemitowane przez Spółkę to obligacje kuponowe, niezabezpieczone. Zostały wyemitowane po cenie nominalnej, za wyjątkiem euroobligacji, które zostały wyemitowane po cenie emisyjnej stanowiącej 99,438% wartości nominalnej.

Euroobligacje zostały dopuszczone do obrotu na rynku regulowanym Giełdy Papierów Wartościowych w Londynie (London Stock Exchange). Agencja ratingowa Fitch nadała euroobligacjom rating na poziomie „BBB”.

Obligacje objęte przez Europejski Bank Inwestycyjny mają charakter podporządkowany, co oznacza, że w przypadku upadłości lub likwidacji emitenta, zobowiązania wynikające z obligacji będą miały pierwszeństwo zaspokojenia jedynie przed wierzytelnościami akcjonariuszy Spółki. To z kolei pozytywnie wpływa na stabilność finansową Spółki, ponieważ obligacje są wyłączone z kalkulacji wskaźnika zadłużenie netto / EBITDA, stanowiącego kowenant w krajowych programach emisji obligacji zawartych przez Spółkę (z wyłączeniem obligacji serii TPEA1119 notowanych w Alternatywnym Systemie Obrotu na rynku Catalyst). Ponadto 50% kwoty obligacji podporządkowanych zostało zaliczone przez agencję ratingową jako kapitał w modelu ratingowym, co ma korzystny wpływ na ocenę ratingową Grupy TAURON.

Zmiana stanu obligacji bez odsetek zwiększających wartość bilansową

	Rok zakończony 31 grudnia 2018	Rok zakończony 31 grudnia 2017
Bilans otwarcia	8 599 655	7 666 081
Emisja*	1 347 943	2 703 643
Wykup	-	(1 650 000)
Zmiana wyceny	87 306	(120 069)
Bilans zamknięcia	10 034 904	8 599 655

* Uwzględnione zostało dyskonto i koszty emisji.

W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku Spółka dokonała następujących emisji (w wartości nominalnej):

Data emisji	Umowa/ Program	Opis	Rok zakończony 31 grudnia 2018
			Emisja w wartości nominalnej
9.11.2018	Program emisji obligacji z dnia 24 listopada 2015 roku	Emisja obligacji z terminem wykupu 9 listopada 2020 roku	200 000
14.12.2018		Emisja obligacji z terminem wykupu 14 marca 2019 roku	400 000
17.12.2018	Umowa z Europejskim Bankiem Inwestycyjnym	Emisja obligacji z terminem wykupu 17 grudnia 2030 roku	400 000
19.12.2018		Emisja obligacji z terminem wykupu 19 grudnia 2030 roku	350 000
Razem			1 350 000

Po dniu bilansowym w ramach Programu emisji obligacji z dnia 24 listopada 2015 roku Spółka:

- w dniu 14 marca 2019 roku dokonała wykupu obligacji o wartości nominalnej 400 000 tysięcy złotych zgodnie z terminem wykupu;
- w dniu 25 marca 2019 roku wyemitowała obligacje o wartości nominalnej 100 000 tysięcy złotych z terminem wykupu 25 marca 2020 roku.

Dodatkowo, Spółka w ramach programu obligacji podporządkowanych z BGK zawartego w dniu 6 września 2017 roku złożyła propozycję nabycia w dniu 29 marca 2019 roku obligacji podporządkowanych o wartości nominalnej 400 000 tysięcy złotych z terminem wykupu 29 marca 2031 roku, a BGK potwierdził przyjęcie tej propozycji.

Podpisanie z Europejskim Bankiem Inwestycyjnym umów finansowania hybrydowego

W dniu 11 grudnia 2018 roku pomiędzy Spółką a Europejskim Bankiem Inwestycyjnym („EBI”) zostały podpisane umowy subskrypcyjna oraz projektowa dotyczące emisji obligacji hybrydowych o łącznej wartości nominalnej 400 000 tysięcy złotych. Środki pozyskane z emisji obligacji będą przeznaczone na pokrycie wydatków spółki zależnej TAURON Dystrybucja S.A. związanych z rozwojem i modernizacją infrastruktury sieci elektroenergetycznej w latach 2018–2022.

W dniu 17 grudnia 2018 roku Spółka wyemitowała obligacje w ramach wspomnianej umowy. Obligacje stanowią podporządkowane, niezabezpieczone, kuponowe papiery wartościowe na okaziciela. Zostały objęte przez EBI w ramach operacji Europejskiego Funduszu na rzecz Inwestycji Strategicznych uruchomionego przez EBI wspólnie z Komisją Europejską w celu realizacji tzw. planu Junckera.

Termin wykupu został określony na 12 lat od daty emisji, przy czym zgodnie z charakterystyką finansowania hybrydowego zdefiniowano pierwszy okres finansowania na 7 lat („I Okres Finansowania”), w którym nie będzie możliwy wcześniejszy wykup obligacji przez Spółkę oraz nie będzie możliwa wcześniejsza sprzedaż obligacji przez EBI na rzecz osób trzecich (w obu przypadkach z zastrzeżeniem wyjątków określonych w umowie subskrypcyjnej). Obligacje są oprocentowane według stałej stopy procentowej w I Okresie Finansowania, natomiast w kolejnym 5-letnim okresie finansowania („II Okres Finansowania”) według zmiennej stopy procentowej (WIBOR 6M) powiększonej o ustaloną marżę. Umowa przewiduje możliwość odroczenia terminów płatności odsetek od obligacji, maksymalnie do dnia wykupu lub do piątego dnia od dnia podjęcia decyzji o wypłacie dywidendy.

Podporządkowany charakter Obligacji sprawia, iż w przypadku upadłości lub likwidacji emitenta, zobowiązania wynikające z obligacji będą miały pierwszeństwo zaspokojenia jedynie przed wierzytelnościami akcjonariuszy Spółki.

Emisja obligacji ma pozytywny wpływ na stabilność finansową Grupy TAURON, ponieważ obligacje są wyłączone z kalkulacji wskaźnika zadłużenia, stanowiącego kowenant niektórych programów finansowania. Ponadto 50% kwoty obligacji zostało zaliczone przez agencję ratingową jako kapitał w modelu ratingowym, co ma korzystny wpływ na ocenę ratingową Grupy Kapitałowej. Obligacje uzyskały rating agencji ratingowej Fitch na poziomie BB+.

Dodatkowo w dniu 13 grudnia 2018 roku pomiędzy Spółką a EBI zostały podpisane kolejne umowy subskrypcyjna i projektowa stanowiące podstawę do przeprowadzenia emisji obligacji hybrydowych o łącznej wartości nominalnej 350 000 tysięcy złotych („Emisja B”). Emisja B stanowi uzupełnienie Emisji A, w związku z tym w grudniu 2018 roku Spółka podpisała z EBI umowy na emisje obligacji podporządkowanych o łącznej wartości 750 000 tysięcy złotych.

W dniu 19 grudnia 2018 roku Spółka wyemitowała obligacje w ramach wspomnianych umów. Pozostałe warunki i parametry obligacji są zgodne z warunkami obligacji Emisji A.

Prolongata Programu emisji obligacji z dnia 24 listopada 2015 roku

W dniu 9 marca 2018 roku dokonano prolongaty Programu emisji obligacji z dnia 24 listopada 2015 roku. Na podstawie podpisanych aneksów do umowy agencyjnej i depozytowej oraz umowy gwarancyjnej część banków wydłużyła okres dostępności środków w ramach Programu emisji obligacji. Oznacza to, że maksymalna wartość tego Programu emisji obligacji:

- do dnia 31 grudnia 2021 roku wynosi 6 070 000 tysięcy złotych (przed podpisaniem aneksów wynosiła 5 320 000 tysięcy złotych),
- do dnia 31 grudnia 2022 roku wynosi 5 820 000 tysięcy złotych (przed podpisaniem aneksów wynosiła 2 450 000 tysięcy złotych).

Do dnia 31 grudnia 2020 roku wartość Programu nie ulega zmianie i wynosi maksymalnie 6 270 000 tysięcy złotych.

Aneksy zostały zawarte z następującymi bankami biorącym udział w Programie: Bank Handlowy w Warszawie S.A., Bank BGŻ BNP Paribas S.A., Santander Bank Polska S.A., CaixaBank S.A. (Spółka Akcyjna) Oddział w Polsce, Industrial and Commercial Bank of China (Europe) S.A. Oddział w Polsce, ING Bank Śląski S.A., mBank S.A., MUFG Bank (Europe) N.V., MUFG Bank (Europe) N.V. S.A. Oddział w Polsce oraz Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski S.A. W związku z dokonaną prolongatą nie uległ zmianie poziom marży finansowania w ramach Programu.

Spółka zabezpiecza część przepływów odsetkowych związanych z wyemitowanymi obligacjami poprzez zawarte kontrakty terminowe swap procentowy (IRS). Instrumenty te objęte są rachunkowością zabezpieczeń, co zostało szerzej opisane w nocie 44.3 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

32.3. Kowenanty w umowach dotyczących zadłużenia

Podpisane z bankami umowy nakładają na Spółkę zobowiązania natury prawno-finansowej (kovenanty), stosowane standardowo w tego rodzaju transakcjach. Kluczowym kowenantem jest wskaźnik zadłużenie netto/EBITDA (dla krajowych programów emisji obligacji), który określa poziom zadłużenia pomniejszonego o środki pieniężne w relacji do generowanej EBITDA. Maksymalna dopuszczalna wartość wskaźnika zadłużenie netto/EBITDA wynosi 3,5, za wyjątkiem obligacji serii TPEA1119, gdzie wynosi 3,0.

Zgodnie ze stanem na dzień 31 grudnia 2018 roku wskaźnik zadłużenie netto/EBITDA liczony zgodnie z definicją zawartą w warunkach emisji obligacji na okaziciela serii TPEA1119, wyemitowanych w dniu 4 listopada 2014 roku na łączną kwotę 1 750 000 tysięcy złotych osiągnął poziom 3,04, tym samym przekroczył dopuszczalny maksymalny poziom 3,0, określony w warunkach emisji serii TPEA1119. Niniejsze zdarzenie może stanowić podstawę do żądania wcześniejszego wykupu obligacji pod warunkiem udzielenia zgody na takie działanie przez zgromadzenie obligatariuszy. Zgoda może być udzielona poprzez uchwałę, której podjęcie wymaga uzyskania większości 66 i 2/3 procent głosów obligatariuszy obecnych na zgromadzeniu. W marcu 2016 roku Spółka podpisała porozumienia z częścią posiadaczy obligacji, którzy według stanu na dzień 31 grudnia 2018 roku byli uprawnieni do wykonywania łącznie 41,93% głosów na zgromadzeniu obligatariuszy. Na mocy porozumień obligatariusze będący ich stroną są zobowiązani do utrzymania liczby posiadanych obligacji oraz do uczestniczenia w każdym zgromadzeniu obligatariuszy i głosowania ze wszystkich posiadanych obligacji przeciwko podjęciu uchwały zezwalającej na złożenie Spółce żądania wcześniejszego wykupu obligacji w związku z przekroczeniem przez wskaźnik zadłużenie netto/EBITDA poziomu 3,0. Zobowiązania wynikające z porozumień pozostają w mocy, o ile wskaźnik zadłużenie netto/EBITDA nie przekroczy poziomu 3,5 (definicja niniejszego wskaźnika zawarta w porozumieniach nie uwzględnia zobowiązań z tytułu obligacji podporządkowanych, tzn. jest ona zbieżna z definicjami ujętymi w innych umowach finansowania emitenta).

Fakt przekroczenia przez wskaźnik zadłużenie netto/EBITDA (liczony wg definicji zawartej w warunkach emisji serii TPEA1119) poziomu 3,0 nie powoduje naruszenia innych umów finansowania zawartych przez Spółkę i nie wywołuje negatywnych konsekwencji związanych z tymi umowami.

Wskaźnik zadłużenie netto/EBITDA, stanowiący kowenant w innych krajowych programach emisji obligacji, nie został przekroczony, co jest efektem zdefiniowania wyższej dopuszczalnej wartości (na poziomie 3,5), jak również innej definicji zadłużenia, do którego na potrzeby kalkulacji wskaźnika zadłużenie netto/EBITDA nie ujmują się kwoty wyemitowanych obligacji podporządkowanych.

32.4. Leasing finansowy

	Stan na 31 grudnia 2018		Stan na 31 grudnia 2017	
	Opłaty minimalne	Wartość bieżąca opłat	Opłaty minimalne	Wartość bieżąca opłat
W okresie 1 roku	2	1	24 145	23 947
W okresie od 1 do 5 lat	8	8	8	8
Powyżej 5 lat	18	16	20	18
Minimalne opłaty leasingowe ogółem	28	25	24 173	23 973
Minus koszty finansowe	(3)	–	(200)	–
Wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych	25	25	23 973	23 973
Długoterminowe	23	23	25	25
Krótkoterminowe	2	2	23 948	23 948

Na dzień 31 grudnia 2017 roku główną pozycję leasingu finansowego stanowiło zobowiązanie z tytułu leasingu budynku w Katowicach w wysokości 23 945 tysięcy złotych. W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku zgodnie z umową zobowiązanie wygasło, a Grupa nabyła nieruchomości stanowiącą przedmiot leasingu.

33. Rezerwy na świadczenia pracownicze

WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Zgodnie z zakładowymi regulaminami wynagradzania pracownicy spółek Grupy mają prawo do następujących świadczeń po okresie zatrudnienia:

- odpraw emerytalno-rentowych – wypłacanych jednorazowo, w momencie przejścia na emeryturę lub rentę,
- odpraw pośmiertnych,
- ekwiwalentu pieniężnego wynikającego z taryfy pracowniczej dla pracowników przemysłu energetycznego,
- świadczeń z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych.

Powyższe rezerwy stanowią program określonych świadczeń po okresie zatrudnienia.

Pracownicy spółek Grupy są również uprawnieni do nagród jubileuszowych, które są wypłacane po przepracowaniu określonej liczby lat.

Wartość bieżąca rezerw na świadczenia pracownicze po okresie zatrudnienia oraz rezerw na nagrody jubileuszowe na każdy dzień bilansowy jest obliczana przez niezależnego aktuarusza przy zastosowaniu metod aktuarialnych. Rezerwy obliczane są metodą indywidualną, dla każdego pracownika osobno. Naliczone zobowiązania są równe zdyskontowanym płatnościom, które w przyszłości zostaną dokonane, z uwzględnieniem rotacji zatrudnienia i dotyczą okresu do dnia bilansowego. Informacje demograficzne oraz informacje o rotacji zatrudnienia oparte są o dane historyczne.

Zyski i straty aktuarialne z wyceny zobowiązań z tytułu świadczeń pracowniczych po okresie zatrudnienia ujmowane są w całości w pozostałych całkowitych dochodach (skumulowana kwota ujmowana jest w zyskach zatrzymanych), natomiast zyski i straty aktuarialne od nagród jubileuszowych odnoszone są do wyniku finansowego.

Pozostałe zwiększenia i zmniejszenia stanu rezerw ujmowane są w kosztach operacyjnych w przypadku pracowników, pozostałych kosztach/przychodach operacyjnych w przypadku emerytów i rencistów oraz w ciężar kosztów finansowych w części dotyczącej odsetek stanowiących rozwinięcie dyskonta rezerw.

Zgodnie z MSR 19 Świadczenia pracownicze Grupa ujmuje również rezerwy na świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy w następstwie programów dobrowolnych odejść. Wycena świadczeń opiera się na przewidywanej liczbie pracowników, którzy przyjmą propozycję rozwiązania stosunku pracy oraz oszacowanej wartości odprawy.

PROFESJONALNY OSĄD I SZACUNKI

Rezerwy na świadczenia pracownicze po okresie zatrudnienia oraz na nagrody jubileuszowe zostały oszacowane na podstawie metod aktuarialnych. Główne założenia przyjęte przez aktuarusza na dzień bilansowy do wyliczenia kwoty zobowiązania są następujące:

	31 grudnia 2018 roku	31 grudnia 2017 roku
Stopa dyskontowa (%)	3,00%	3,00%
Przewidywany wskaźnik inflacji (%)	2,50%	2,50%
Wskaźnik rotacji pracowników (%)	1,13% – 8,69%	1,15% – 8,64%
Przewidywana stopa wzrostu wynagrodzeń (%)	2,50%	1,80% – 2,50%
Przewidywana stopa wzrostu cen energii elektrycznej (%)	3,50%	3,50%
Przewidywana stopa wzrostu wartości odpisu na ZFŚS (%)	3,50%	3,50%
Pozostały średni okres zatrudnienia	11,06 – 20,67	9,89 – 20,40

	Stan na 31 grudnia 2018	Stan na 31 grudnia 2017
Rezerwa na świadczenia pracownicze po okresie zatrudnienia oraz na nagrody jubileuszowe	1 188 829	1 469 108
Rezerwa na świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy oraz pozostałe rezerwy pracownicze	42 649	45 815
Razem	1 231 478	1 514 923
Długoterminowe	1 114 191	1 380 650
Krótkoterminowe	117 287	134 273

33.1. Rezerwy na świadczenia pracownicze po okresie zatrudnienia oraz na nagrody jubileuszowe**Zmiana stanu rezerw na świadczenia pracownicze, rok zakończony 31 grudnia 2018 roku**

	Rezerwa na świadczenia emerytalne, rentowe i podobne	Taryfa pracownicza	ZFŚS	Nagrody jubileuszowe	Rezerwy razem
Bilans otwarcia	321 894	530 215	106 321	510 678	1 469 108
Koszty bieżącego zatrudnienia	16 273	9 207	2 735	22 342	50 557
Zyski i straty aktuarialne, w tym:	5 961	8 297	572	19 068	33 898
powstałe na skutek zmian założeń finansowych	13	–	–	10	23
powstałe na skutek innych zmian	5 948	8 297	572	19 058	33 875
Wyplacone świadczenia	(21 867)	(12 242)	(3 237)	(45 486)	(82 832)
Koszty przeszłego zatrudnienia	217	(176 322)	(17 332)	(121 859)	(315 296)
Koszty odsetek	8 792	11 112	2 661	10 829	33 394
Bilans zamknięcia	331 270	370 267	91 720	395 572	1 188 829
Długoterminowe	297 363	357 052	88 587	349 732	1 092 734
Krótkoterminowe	33 907	13 215	3 133	45 840	96 095

Koszty przeszłego zatrudnienia, które wpłynęły na zmniejszenie rezerw w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku w kwocie 315 296 tysięcy złotych są w głównej mierze wynikiem rozwiązania przez spółkę z segmentu Wytwarzanie następujących rezerw:

- rezerwy na taryfę pracowniczą w części na emerytów w kwocie 127 051 tysięcy złotych oraz pracowników jako przyszłych emerytów w kwocie 49 270 tysięcy złotych, na podstawie porozumienia zarządu spółki ze stroną społeczną oraz zarejestrowanych zmian do Zakładowego Układu Zbiorowego Pracy,
- rezerwy na nagrody jubileuszowe w wysokości 121 172 tysiące złotych wskutek podpisania z pracownikami porozumień zmieniających umowy o pracę, na mocy których nagrody nie będą wypłacane,
- rezerwy na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych w części na emerytów w kwocie 12 419 tysięcy złotych oraz pracowników jako przyszłych emerytów w kwocie 5 469 tysięcy złotych.

Rozwiązanie powyższych rezerw wpłynęło na zmniejszenie kosztów operacyjnych Grupy w kwocie 175 911 tysięcy złotych oraz zwiększenie pozostałych przychodów operacyjnych Grupy w kwocie 139 470 tysięcy złotych.

Dodatkowo, w związku z opisanym powyżej rozwiązaniem rezerw na nagrody jubileuszowe spółka wypłaciła pracownikom odszkodowania w wysokości 79 316 tysięcy złotych, co obciążało koszty operacyjne Grupy.

Zmiana stanu rezerw na świadczenia pracownicze, rok zakończony 31 grudnia 2017 roku

	Rezerwa na świadczenia emerytalne, rentowe i podobne	Taryfa pracownicza	ZFŚS	Nagrody jubileuszowe	Rezerwy razem
Bilans otwarcia	307 281	532 184	112 469	526 209	1 478 143
Koszty bieżącego zatrudnienia	16 933	13 878	2 854	32 622	66 287
Zyski i straty aktuarialne, w tym:	1 452	(7 880)	(13 225)	4 082	(15 571)
powstałe na skutek zmian założeń finansowych	(5 572)	–	–	(7 750)	(13 322)
powstałe na skutek zmian założeń demograficznych	–	–	(18)	(167)	(185)
powstałe na skutek innych zmian	7 024	(7 880)	(13 207)	11 999	(2 064)
Wyplacone świadczenia	(25 382)	(19 663)	(3 750)	(58 243)	(107 038)
Koszty przeszłego zatrudnienia	13 442	(2 802)	4 736	(8 013)	7 363
Koszty odsetek	8 168	15 338	3 237	14 021	40 764
Pozostałe zmiany	–	(840)	–	–	(840)
Bilans zamknięcia	321 894	530 215	106 321	510 678	1 469 108
Długoterminowe	293 043	510 172	102 495	454 107	1 359 817
Krótkoterminowe	28 851	20 043	3 826	56 571	109 291

Analiza wrażliwości

Na dzień 31 grudnia 2018 roku została przeprowadzona analiza wrażliwości wyników wyceny na zmianę stopy dyskonta finansowego oraz na zmiany planowanych wzrostów podstaw w przedziale -0,5 p.p./+0,5 p.p.

Poniższa tabela prezentuje wartość bilansową poszczególnych tytułów rezerw oraz wartości rezerw wyliczone przy zmienionych założeniach:

Tytuł rezerwy	Wartość bilansowa na dzień 31 grudnia 2018	Stopa dyskonta finansowego		Planowane wzrosty podstaw	
		-0,5 p.p.	+0,5 p.p.	-0,5 p.p.	+0,5 p.p.
Odprawy emerytalne, rentowe i pośmiertne	331 270	345 694	317 851	317 711	345 711
Taryfa pracownicza	370 267	400 143	343 792	343 792	399 838
Koszty odpisu na ZFŚS	91 720	99 197	85 088	85 088	99 121
Nagrody jubileuszowe	395 572	408 544	383 352	386 572	405 040
Razem		1 253 578	1 130 083	1 133 163	1 249 710

Poniższa tabela prezentuje wartość bilansową poszczególnych tytułów rezerw oraz prezentuje jak zmieniłaby się wartość bilansowa przy innych założeniach:

Tytuł rezerwy	Wartość bilansowa na dzień 31 grudnia 2018	Odchylenia			
		Stopa dyskonta finansowego		Planowane wzrosty podstaw	
		-0,5 p.p.	+0,5 p.p.	-0,5 p.p.	+0,5 p.p.
Odprawy emerytalne, rentowe i pośmiertne	331 270	14 424	(13 419)	(13 559)	14 441
Taryfa pracownicza	370 267	29 876	(26 475)	(26 475)	29 571
Koszty odpisu na ZFŚS	91 720	7 477	(6 632)	(6 632)	7 401
Nagrody jubileuszowe	395 572	12 972	(12 220)	(9 000)	9 468
Razem		64 749	(58 746)	(55 666)	60 881
wpływ na wynik finansowy		12 972	(12 220)	(9 000)	9 468
wpływ na pozostałe całkowite dochody		51 777	(46 526)	(46 666)	51 413

Podziału rezerw na długo i krótkoterminowe Grupa dokonuje na podstawie szacunków dotyczących rozkładu wypłat w czasie przygotowanego przy pomocy technik aktuarialnych.

Okresy zapadalności rezerw na świadczenia pracownicze

Rok	Odprawy emerytalne, rentowe i podobne	Taryfa pracownicza	ZFŚS	Nagrody jubileuszowe	Razem rezerwy
2019	33 907	13 215	3 133	45 840	96 095
2020	20 407	14 335	3 324	35 649	73 715
2021	22 106	14 019	3 276	34 565	73 966
2022	15 398	13 731	3 230	30 578	62 937
2023	16 612	13 513	3 200	29 271	62 596
Pozostałe lata	222 840	301 454	75 557	219 669	819 520
Razem	331 270	370 267	91 720	395 572	1 188 829

33.2. Rezerwy na świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy oraz pozostałe rezerwy na świadczenia pracownicze**Rok zakończony 31 grudnia 2018 roku**

	Programy dobrowolnych odejść			Pozostałe rezerwy	Razem
	Segment Wytwarzanie	Segment Dystrybucja	Pozostała działalność		
Bilans otwarcia	29 567	10 542	5 706	-	45 815
Utworzenie	10 198	5 100	-	18 619	33 917
Rozwiązanie	(2 245)	(7 917)	-	(338)	(10 500)
Wykorzystanie	(10 629)	(2 625)	(5 706)	(7 623)	(26 583)
Bilans zamknięcia	26 891	5 100	-	10 658	42 649
Długoterminowe	21 457	-	-	-	21 457
Krótkoterminowe	5 434	5 100	-	10 658	21 192

Rok zakończony 31 grudnia 2017 roku

	Programy dobrowolnych odejść			Pozostałe rezerwy	Razem
	Segment Wytwarzanie	Segment Dystrybucja	Pozostała działalność		
Bilans otwarcia	17 599	17 062	16 561	2 248	53 470
Utworzenie	24 076	10 025	244	–	34 345
Rozwiązanie	(1 940)	(4 982)	–	–	(6 922)
Wykorzystanie	(10 168)	(11 563)	(11 099)	(2 248)	(35 078)
Bilans zamknięcia	29 567	10 542	5 706	–	45 815
Długoterminowe	20 833	–	–	–	20 833
Krótkoterminowe	8 734	10 542	5 706	–	24 982

W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku spółka z segmentu Wytwarzanie utworzyła rezerwę na ekwiwalent za taryfę pracowniczą dla emerytów oraz rezerwę na odpis na ZFŚS dla emerytów i innych uprawnionych w celu zabezpieczenia środków na wypłaty tych świadczeń w 2018 i 2019 roku (zaprezentowane powyżej w ramach pozostałych rezerw).

34. Rezerwy na koszty demontażu środków trwałych i rekultywację terenu oraz pozostałe

WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI**Rezerwa na koszty likwidacji zakładów górniczych**

Rezerwa na koszty demontażu środków trwałych i rekultywacji terenu obejmuje głównie rezerwę na koszty likwidacji zakładów górniczych, w odniesieniu do których istnieje obowiązek likwidacji i przywrócenia stanu pierwotnego terenu po zakończeniu eksploatacji.

Rezerwa ustalana jest w oparciu o szacunki przyszłych kosztów likwidacji i przywrócenia stanu pierwotnego terenu po zakończeniu eksploatacji opracowywane przez niezależnych ekspertów z uwzględnieniem dyskonta oraz salda tworzonego zgodnie z odrębnymi przepisami Funduszu Likwidacji Zakładów Górniczych. Podstawą szacowania wielkości rezerwy są opracowania sporządzone w oparciu o prognozy eksploatacji złoża (dla obiektów górniczych) oraz analizy technologiczno-ekonomiczne.

W odniesieniu do kopalń węgla kamiennego rezerwa ujmowana jest drugostronnie zgodnie z MSR 16 *Rzeczowe aktywa trwałe* jako składnik wartości środków trwałych zakładu górniczego, a zmiany szacunków ujmowane są zgodnie z interpretacją KIMSF 1 *Zmiany istniejących zobowiązań z tytułu wycofania z eksploatacji, rekultywacji i zobowiązań o podobnym charakterze*, tj. jako korekty salda rezerwy oraz skapitalizowanych przyszłych kosztów likwidacji zakładów górniczych. Odwracanie dyskonta ujmowane jest w wyniku finansowym.

Rezerwa na koszty rekultywacji i demontażu oraz likwidację środków trwałych

Grupa tworzy rezerwę na szacunkowe koszty demontażu, w tym w odniesieniu do farm wiatrowych, w oparciu o szacunki przyszłych kosztów likwidacji opracowywane przez niezależnych ekspertów z uwzględnieniem dyskonta, ale także na likwidację środków trwałych i koszty przeprowadzenia rekultywacji miejsca, w którym środki trwałe się znajdowały, w przypadku, gdy istnieje zobowiązanie wynikające z nabycia lub używania składników rzeczowego majątku trwałego.

PROFESJONALNY OSĄD I SZACUNKI

Grupa szacuje wysokość tworzonych rezerw w oparciu o przyjęte założenia, metodologię i sposób kalkulacji właściwy dla danego tytułu rezerw, oceniając prawdopodobieństwo wydatkowania środków zawierających w sobie korzyści ekonomiczne oraz określając wiarygodny poziom kwoty niezbędnej do spełnienia obowiązku. Grupa tworzy rezerwy, gdy prawdopodobieństwo wydatkowania środków zawierających w sobie korzyści ekonomiczne jest większe niż 50%.

Rok zakończony 31 grudnia 2018 roku

	Rezerwa na koszty likwidacji zakładów górniczych	Rezerwa na koszty rekultywacji i demontażu oraz likwidację środków trwałych	Rezerwy razem
Bilans otwarcia	191 975	124 091	316 066
Odwrócenie dyskonta	5 759	3 711	9 470
Utworzenie/(rozwiązanie) netto	4 865	10 232	15 097
Wykorzystanie	–	(2 156)	(2 156)
Bilans zamknięcia	202 599	135 878	338 477
Długoterminowe	202 599	102 378	304 977
Krótkoterminowe	–	33 500	33 500
Część długoterminowa pozostałych rezerw			91 536
Razem			396 513

Rok zakończony 31 grudnia 2017 roku

	Rezerwa na koszty likwidacji zakładów górniczych	Rezerwa na koszty rekultywacji i demontażu oraz likwidację środków trwałych	Rezerwy razem
Bilans otwarcia	146 885	115 302	262 187
Odwrocenie dyskonta	5 141	3 713	8 854
Zmiana stopy dyskontowej	39 830	5 012	44 842
Utworzenie/(rozwiązanie) netto	119	64	183
Bilans zamknięcia	191 975	124 091	316 066
Długoterminowe	191 975	99 214	291 189
Krótkoterminowe	–	24 877	24 877
Część długoterminowa pozostałych rezerw			59 949
Razem			351 138

34.1. Rezerwa na koszty likwidacji zakładów górniczych

Rezerwa tworzona jest w odniesieniu do zakładów górniczych wchodzących w skład Grupy na bazie szacunku przewidywanych kosztów likwidacji obiektów i przywrócenia stanu pierwotnego terenu po zakończeniu eksploatacji. W ramach rezerwy na koszty likwidacji zakładów górniczych ujmowane jest saldo Funduszu Likwidacji Zakładów Górniczych („FLZG”), który zgodnie z przepisami ustawy Prawo geologiczne i górnicze oraz przepisami wykonawczymi wydanymi do tej ustawy tworzony jest przez przedsiębiorstwa górnicze wchodzące w skład Grupy w określonym stosunku procentowym do wartości podatkowych odpisów amortyzacyjnych od środków trwałych, lub w odniesieniu do opłaty eksploatacyjnej, poprzez przekazanie środków pieniężnych w wysokości równowartości odpisów na wydodrębiony rachunek bankowy. Aktywa finansowe FLZG prezentowane są w sprawozdaniu z sytuacji finansowej jako długoterminowe i krótkoterminowe aktywa finansowe, natomiast saldo FLZG ujmowane jest w ramach rezerwy na przyszłe koszty likwidacji obiektów zakładów górniczych.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku saldo rezerwy wyniosło 202 599 tysięcy złotych.

Tabele poniżej przedstawiają kwotę odpisu na FLZG, stan aktywów FLZG oraz saldo zobowiązań z tytułu przyszłych kosztów likwidacji obiektów zakładów górniczych.

Aktywa finansowe Funduszu Likwidacji Zakładów Górniczych

	Rok zakończony 31 grudnia 2018	Rok zakończony 31 grudnia 2017
Stan środków na 1 stycznia	42 475	41 163
Odprowadzone środki	4 150	4 441
Odsetki	2 133	973
Wykorzystanie	(1 632)	(4 102)
Stan środków na 31 grudnia	47 126	42 475
Odpisy na FLZG w okresie	(4 037)	(4 155)

Rezerwa na koszty likwidacji zakładów górniczych

	Rok zakończony 31 grudnia 2018	Rok zakończony 31 grudnia 2017
Fundusz Likwidacji Zakładów Górniczych	50 931	46 348
Nadwyżka zdyskontowanych szacowanych kosztów likwidacji	151 668	145 627
Razem	202 599	191 975

34.2. Rezerwa na koszty rekultywacji i demontażu oraz likwidację środków trwałych

W ramach rezerwy na koszty rekultywacji i demontażu oraz likwidację środków trwałych Grupa ujmuje następujące rezerwy tworzone przez spółki z segmentu Wytwarzanie:

- rezerwa na koszty związane z rekultywacją składowisk popiołów, której saldo na dzień 31 grudnia 2018 roku wynosiło 42 150 tysięcy złotych (na dzień 31 grudnia 2017 roku – 40 990 tysięcy złotych);
- rezerwa na koszty związane z demontażem farm wiatrowych, której saldo na dzień 31 grudnia 2018 roku wynosiło 60 033 tysiące złotych (na dzień 31 grudnia 2017 roku – 57 887 tysięcy złotych);

- rezerwa na koszty likwidacji środków trwałych dotycząca likwidacji komina w Elektrowni Jaworzno oraz likwidacji chłodni kominowych i bloku w Elektrowni Łagisza, której saldo na dzień 31 grudnia 2018 roku wynosiło 33 695 tysięcy złotych (na dzień 31 grudnia 2017 roku – 25 214 tysięcy złotych).

35. Rezerwy na zobowiązania z tytułu świadectw pochodzenia energii i emisji gazów

Rezerwy na zobowiązania z tytułu świadectw pochodzenia energii i emisji gazów dotyczą obowiązku za rok bieżący lub rok poprzedni, w związku z czym w całości mają charakter krótkoterminowy.

Rok zakończony 31 grudnia 2018 roku

	Rezerwa na zobowiązania z tytułu emisji gazów	Rezerwa z tytułu obowiązku przedstawienia świadectw pochodzenia energii	Rezerwy razem
Bilans otwarcia	324 937	624 009	948 946
Utworzenie	611 668	676 682	1 288 350
Rozwiązanie	(81)	(8 984)	(9 065)
Wykorzystanie	(825 118)	(907 641)	(1 732 759)
Bilans zamknięcia	111 406	384 066	495 472

Rok zakończony 31 grudnia 2017 roku (dane przekształcone)

	Rezerwa na zobowiązania z tytułu emisji gazów	Rezerwa z tytułu obowiązku przedstawienia świadectw pochodzenia energii	Rezerwy razem
Bilans otwarcia	209 736	742 120	951 856
Utworzenie	324 937	653 531	978 468
Rozwiązanie	(84)	(10 471)	(10 555)
Wykorzystanie	(209 652)	(761 171)	(970 823)
Bilans zamknięcia	324 937	624 009	948 946

35.1. Rezerwa na zobowiązania z tytułu emisji gazów

WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Rezerwa na zobowiązania z tytułu emisji gazów objętych systemem uprawnień do emisji jest tworzona wówczas, gdy rzeczywista emisja za dany rok obrotowy wskazuje na przewidywany niedobór uprawnień w odniesieniu do przyznanych nieodpłatnie Grupie uprawnień do emisji, z uwzględnieniem przypisania nieodpłatnych uprawnień do emisji na instalacje przynależne do poszczególnych spółek segmentu Wytwarzanie. Spółki Grupy objęte systemem EU ETS są zobowiązane do 30 kwietnia następnego roku umorzyć uprawnienie za każdą emitowaną w danym roku tonę dwutlenku węgla.

Rezerwa tworzona jest w ciężar kosztów operacyjnych (podatki i opłaty) w wysokości:

- w części pokrytej posiadanymi na dzień bilansowy uprawnieniami:
  - w wartości zerowej – w przypadku uprawnień otrzymanych nieodpłatnie,
  - w cenie nabycia – w przypadku zakupionych uprawnień;
- w części niepokrytej posiadanymi na dzień bilansowy uprawnieniami:
  - w pierwszej kolejności w wartościach wynikających z zawartych transakcji terminowych na zakup uprawnień z przeznaczeniem pod spełnienie obowiązku za rok bieżący,
  - następnie w wartości rynkowej uprawnień brakujących do spełnienia obowiązku na dzień bilansowy lub w wartości ewentualnej kary – zgodnie z zamiarem odnośnie sposobu wypełnienia obowiązku.

Podstawą przydziału uprawnień nieodpłatnych w latach 2013–2020 są poniesione koszty inwestycji, które są warunkiem koniecznym do uzyskania uprawnień.

W dacie umorzenia uprawnień następuje wyksięgowanie uprawnień do emisji zakwalifikowanych jako krótkoterminowe aktywa niematerialne w korespondencji z rezerwą na zobowiązania z tytułu emisji gazów.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku rezerwa na zobowiązanie z tytułu emisji gazów w związku z emisją za rok zakończony dnia 31 grudnia 2018 roku wynosiła 111 406 tysięcy złotych i dotyczyła spółek:

- TAURON Wytwarzanie S.A. 64 450 tysięcy złotych,
- TAURON Ciepło Sp. z o.o. 46 956 tysięcy złotych.

Zmianę stanu rezerwy na zobowiązanie z tytułu emisji gazów w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku z podziałem na wypełnienie obowiązku za lata 2018 i 2017 prezentuje tabela poniżej.

	Wypełnienie obowiązku umorzenia za rok 2018	Wypełnienie obowiązku umorzenia za rok 2017	Razem
Bilans otwarcia	–	324 937	324 937
Utworzenie	609 775	1 893	611 668
Rozwiązanie	–	(81)	(81)
Wykorzystanie	(498 369)	(326 749)	(825 118)
Bilans zamknięcia	111 406	–	111 406

35.2. Rezerwa z tytułu obowiązku przedstawienia świadectw pochodzenia energii

WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Przedsiębiorstwa energetyczne zajmujące się obrotem energią elektryczną i jej odsprzedażą do odbiorcy finalnego mają obowiązek zakupu i przedstawienia do umorzenia praw majątkowych wynikających ze świadectw pochodzenia energii lub uiszczenia opłaty zastępczej. Jeżeli za dany rok obrotowy udział ilościowy sumy energii elektrycznej wynikającej ze świadectw pochodzenia energii w wykonanej całkowitej rocznej sprzedaży energii odbiorcom końcowym jest zgodny z limitami zawartymi w rozporządzeniach Ministra Gospodarki – obowiązek uznaje się za spełniony.

W celu wypełnienia obowiązku przedstawienia do umorzenia praw lub uiszczenia opłaty zastępczej Grupa na koniec okresów sprawozdawczych tworzy rezerwę na koszty wypełnienia tego obowiązku.

Rezerwę z tytułu obowiązku przedstawienia do umorzenia świadectw pochodzenia energii elektrycznej ujmuje się:

- w części pokrytej posiadanymi na dzień bilansowy świadectwami pochodzenia – w wartości posiadanych świadectw,
- w części niepokrytej posiadanymi na dzień bilansowy świadectwami pochodzenia – w pierwszej kolejności w wartościach wynikających z zawartych transakcji terminowych na zakup świadectw z przeznaczeniem pod spełnienie obowiązku za rok bieżący, a następnie w wartości rynkowej świadectw niezbędnych do spełnienia obowiązku na dzień bilansowy lub w wysokości opłaty zastępczej – zgodnie z zamiarem odnośnie sposobu wypełnienia obowiązku.

Rezerwa tworzona jest w ciężar kosztów operacyjnych.

Rozliczenie kwoty rezerwy oraz umorzenie praw majątkowych następuje na dzień umorzenia tych praw przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki lub na dzień poniesienia opłaty zastępczej.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku rezerwa krótkoterminowa z tytułu obowiązku przedstawienia świadectw pochodzenia energii elektrycznej dotycząca obowiązku za rok 2018 została oszacowana w wysokości 384 066 tysięcy złotych, z czego: obowiązek w wysokości 90 267 tysięcy złotych jest pokryty posiadanymi na dzień bilansowy świadectwami, obowiązek w wysokości 224 218 tysięcy złotych Grupa planuje spełnić poprzez zapłatę opłaty zastępczej, obowiązek w wysokości 69 581 tysięcy złotych Grupa planuje spełnić poprzez zakup praw majątkowych.

W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku Grupa wypełniła obowiązek umorzenia certyfikatów pochodzenia energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych, z kogeneracji oraz świadectw efektywności energetycznej za 2017 rok oraz częściowo za rok 2018. W związku z powyższym wykorzystana została rezerwa w kwocie 907 641 tysięcy złotych.

36. Pozostałe rezerwy

WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Pozostałe rezerwy obejmują:

- Rezerwę na bezumowne korzystanie z nieruchomości
Grupa tworzy rezerwy na wszystkie zgłoszone roszczenia właścicieli nieruchomości, na których usytuowane są obiekty energetyczne lub technologiczne, sieci dystrybucyjne oraz instalacje ciepłownicze, w kwocie prawdopodobnych kosztów (wraz z naliczonymi odsetkami, jeżeli można je oszacować w sposób wiarygodny) odszkodowań z tego tytułu należnych właścicielom nieruchomości do dnia bilansowego. Grupa nie tworzy rezerw na potencjalne niezgłoszone roszczenia właścicieli gruntów o nieuregulowanym stanie korzystania z tych gruntów, w tym na ustanowienie służebności przesyłu lub służebności gruntowych. Utworzenie i rozwiązanie rezerwy odnoszone jest w pozostałe koszty/przychody operacyjne oraz w części dotyczącej naliczonych odsetek do kosztów/przychodów finansowych.
- Rezerwę na umowy rodzące obciążenia
Jeżeli Grupa jest stroną umowy, na podstawie której nieuniknione koszty wypełnienia obowiązku przeważają nad korzyściami, które będą uzyskane na jej mocy, obecny obowiązek wynikający z umowy Grupa ujmuje i wycenia jako rezerwę. Na nieuniknione koszty wynikające z umowy składają się co najmniej koszty netto zakończenia umowy, odpowiadające kwocie niższej spośród kwot kosztów wypełnienia umowy i kosztów wszelkich odszkodowań lub kar wynikających z jej niewypełnienia. Nieuniknione koszty wypełnienia obowiązku powiększa się o wartość wymaganych odsetek, jeżeli można je oszacować w sposób wiarygodny.

- Pozostałe tytuły rezerw, które dotyczą głównie spraw sądowych, roszczeń od kontrahentów lub innych podmiotów, potencjalnych kar wynikających z postępowań administracyjnych Urzędu Regulacji Energetyki i Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów oraz rozliczeń podatkowych.

PROFESJONALNY OSĄD I SZACUNKI

Grupa szacuje wysokość tworzonych rezerw w oparciu o przyjęte założenia, metodologię i sposób kalkulacji właściwy dla danego tytułu rezerw, oceniając prawdopodobieństwo wydatkowania środków zawierających w sobie korzyści ekonomiczne oraz określając wiarygodny poziom kwoty niezbędnej do spełnienia obowiązku. Grupa tworzy rezerwy, gdy prawdopodobieństwo wydatkowania środków zawierających w sobie korzyści ekonomiczne jest większe niż 50%.

Rok zakończony 31 grudnia 2018 roku

	Rezerwa na bezumowne korzystanie z nieruchomości	Rezerwy na umowy rodzące obciążenia	Rezerwy na spory sądowe, roszczenia od kontrahentów i pozostałe rezerwy	Rezerwy razem
Bilans otwarcia	92 030	–	296 313	388 343
Odwrocenie dyskonta	–	–	3 213	3 213
Utworzenie/(Rozwiązanie) netto	937	213 996	25 880	240 813
Wykorzystanie	(857)	–	(14 111)	(14 968)
Bilans zamknięcia	92 110	213 996	311 295	617 401
Długoterminowe	–	11 759	79 777	91 536
Krótkoterminowe	92 110	202 237	231 518	525 865
Część krótkoterminowa rezerw na koszty demontażu środków trwałych i rekultywację terenu oraz pozostałych				33 500
Razem				559 365

Rok zakończony 31 grudnia 2017 roku

	Rezerwa na bezumowne korzystanie z nieruchomości	Rezerwy na umowy rodzące obciążenia ze wspólnym przedsięwzięciem i pokrycie kosztów	Rezerwy na spory sądowe, roszczenia od kontrahentów i pozostałe rezerwy	Rezerwy razem
Bilans otwarcia	92 143	198 844	262 592	553 579
Odwrocenie dyskonta	–	2 330	3 144	5 474
Utworzenie/(Rozwiązanie) netto	1 141	(201 174)	55 122	(144 911)
Wykorzystanie	(531)	–	(25 270)	(25 801)
Pozostałe zmiany	(723)	–	725	2
Bilans zamknięcia	92 030	–	296 313	388 343
Długoterminowe	–	–	59 949	59 949
Krótkoterminowe	92 030	–	236 364	328 394
Część krótkoterminowa rezerw na koszty demontażu środków trwałych i rekultywację terenu oraz pozostałych				24 877
Razem				353 271

36.1. Rezerwa na bezumowne korzystanie z nieruchomości

Spółki Grupy tworzą rezerwy na wszystkie zgłoszone roszczenia właścicieli nieruchomości, na których usytuowane są sieci dystrybucyjne oraz instalacje ciepłownicze. Na dzień 31 grudnia 2018 roku rezerwa z tego tytułu wynosiła 92 110 tysięcy złotych i dotyczyła segmentów:

- Wytwarzanie – 51 119 tysięcy złotych;
- Dystrybucja – 40 991 tysięcy złotych.

W 2012 roku podmiot trzeci wystąpił wobec TAURON Ciepło S.A. (obecnie TAURON Ciepło Sp. z o.o.) z roszczeniami z tytułu uregulowania stanów prawnych urzędów przesyłowych przebiegających przez jego nieruchomości. Spółka kwestionuje zarówno zasadność tych roszczeń, jak i zasadność dokonanych potrąceń z bieżącymi zobowiązaniami wobec spółki z tytułu dostaw ciepła. W konsekwencji spółka wystąpiła na drogę postępowania sądowego celem dochodzenia bieżących należności wobec dłużnika. W dalszym toku postępowania zostanie zweryfikowana kwota ewentualnych roszczeń tego podmiotu z tytułu regulowania stanów prawnych urzędów przesyłowych spółki. W związku z toczącym się sporem, mając na uwadze przyjętą politykę rachunkowości, rozpoznana została rezerwa na szacowane koszty powyższego

roszczenia. Mając na uwadze toczący się spór sądowy, uwzględniając zapisy MSR 37.92 Grupa nie ujawnia wszystkich informacji związanych z ww. kwestią, a wymaganych przez MSR 37 *Rezerwy, zobowiązania warunkowe i aktywa warunkowe*.

36.2. Rezerwy na umowy rodzące obciążenia

Rezerwy na umowy rodzące obciążenia w związku z wejściem w życie Ustawy o zmianie ustawy o podatku akcyzowym oraz niektórych innych ustaw

W dniu 28 grudnia 2018 roku weszła w życie Ustawa o zmianie ustawy o podatku akcyzowym oraz niektórych innych ustaw („Ustawa”). Zgodnie z Ustawą w brzmieniu obowiązującym na dzień 31 grudnia 2018 roku przedsiębiorstwa energetyczne zajmujące się obrotem energią elektryczną zostały zobowiązane stosować w 2019 roku ceny i stawki opłat brutto nie wyższe niż ceny i stawki opłat brutto zawarte w taryfie lub cenniku energii elektrycznej obowiązujących w dniu 30 czerwca 2018 roku, uwzględniając zmniejszenie stawki podatku akcyzowego na energię elektryczną. W rozumieniu Grupy pojęcie taryfy jest zgodne z definicją zamieszczoną w art. 3 pkt 17 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 roku – Prawo energetyczne. Zgodnie z tym przepisem przez taryfę należy rozumieć zbiór cen i stawek opłat oraz warunków ich stosowania, opracowany przez przedsiębiorstwo energetyczne i wprowadzany jako obowiązujący dla określonych w nim odbiorców w trybie określonym Prawem energetycznym. Zgodnie z Ustawą w brzmieniu ogłoszonym w dniu 31 grudnia 2018 roku, cennik energii elektrycznej, w interpretacji Grupy, był zbiorem cen i stawek opłat za energię elektryczną opracowywanym przez przedsiębiorstwo energetyczne i wprowadzanym jako obowiązujący dla określonych w nim odbiorców. Był on więc odpowiednikiem taryfy, ale nie wymagał zatwierdzenia przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki. W takim znaczeniu według stanu prawnego na dzień 31 grudnia 2018 roku w pojęciu cennika energii elektrycznej w rozumieniu spółek Grupy TAURON nie mieściły się umowy z wynegocjowaną indywidualnie ceną energii elektrycznej lub umowy zawierane w trybie ustawy z dnia 29 stycznia 2004 roku – Prawo zamówień publicznych. Terminem cennika energii elektrycznej były więc objęte cenniki ogólne i cenniki produktowe stosowane przez spółki obrotu dla grup odbiorców końcowych.

W związku z wejściem w życie Ustawy Grupa rozpoznała w segmencie Sprzedaż rezerwę na kontrakty rodzące obciążenia w wysokości 213 756 tysięcy złotych. Rezerwa została wyliczona w oparciu o nieuniknione koszty w rozumieniu MSR 37 *Rezerwy, zobowiązania warunkowe i aktywa warunkowe*. Grupa za nieuniknione koszty, uznaje koszty ich realizacji, tj. stratę na kontraktach, a więc wystąpienia ujemnej różnicy pomiędzy cenami sprzedaży energii a kosztami jej zakupu, zgodnie z zawartymi kontraktami terminowymi, powiększonymi o akcyzę oraz koszty umorzenia praw majątkowych. Jednocześnie Ustawa wprowadziła system rekompensat, który przewiduje pokrycie różnicy między ceną wskazaną w taryfie lub cenniku energii elektrycznej, a średnioważoną ceną energii elektrycznej na rynku hurtowym. Ustawa nie zawiera jednak szczegółowych wytycznych w zakresie kalkulacji rekompensat. Biorąc pod uwagę brak możliwości określenia wartości rekompensat na dzień bilansowy, ich potencjalny efekt nie został uwzględniony w sprawozdaniu.

Po dniu bilansowym, w dniu 20 marca 2019 roku weszła w życie ustawa z dnia 21 lutego 2019 roku zmieniająca ustawę o zmianie ustawy o podatku akcyzowym oraz niektórych innych ustaw („nowelizacja”). W miejsce obowiązku stosowania cenników i taryf z dnia 30 czerwca 2018 roku wprowadza ona obowiązek stosowania ceny indywidualnej obowiązującej dla danego odbiorcy w dniu 30 czerwca 2018 roku. W przypadku rekompensat, w miejsce zwrotu różnicy pomiędzy średnioważoną ceną hurtową (ustaloną według zasad w niewydanym rozporządzeniu), a kwotą przychodu z cennika, następuje zwrot różnicy pomiędzy wielkością przychodów za obrót energią elektryczną ustaloną na podstawie kosztów wynikających ze średnioważonej wolumenem ceny energii elektrycznej na rynku hurtowym, kosztami własnymi przedsiębiorstwa, kosztami pakietu praw majątkowych oraz marżą, a przychodem wynikającym ze stosowania cen indywidualnych z dnia 30 czerwca 2018 roku. W ocenie Grupy powyższa nowelizacja jest w rozumieniu MSR 10 *Zdarzenia po zakończeniu okresu sprawozdawczego* zdarzeniem, które wskazuje na stan zaistniały po zakończeniu okresu sprawozdawczego, nie wymagający dokonania korekt w okresie sprawozdawczym, w związku z czym skutki nowelizacji nie zostały uwzględnione w utworzonej na dzień 31 grudnia 2018 roku rezerwie. Na podstawie upoważnienia ustawowego zawartego w art. 7 ust. 2. pkt 2) znowelizowanej ustawy Minister Energii określi w drodze Rozporządzenia sposób wyznaczania obowiązujących po dniu 30 czerwca 2018 roku cen i stawek opłat za energię elektryczną dla odbiorców końcowych oraz ogłosi w drodze obwieszczenia część parametrów, o których mówi nowelizacja. Powyższe regulacje prawne doprecyzują stan prawny określony przez znowelizowaną ustawę i będą miały kluczowy wpływ na możliwość dokonania przez Grupę wiarygodnego szacunku należnych rekompensat i ujęcia ich w kolejnych okresach sprawozdawczych. W oparciu o znowelizowaną ustawę, rozporządzenie i obwieszczenie Ministra Energii, Grupa dokona aktualizacji szacunku rezerwy, oraz będzie miała prawo i możliwość wiarygodnej kalkulacji i ujęcia przychodów z tytułu rekompensat w okresach sprawozdawczych rozpoczynających się po dniu 31 grudnia 2018 roku.

Rezerwy na umowę rodzącą obciążenia ze wspólnym przedsięwzięciem i pokrycie kosztów

W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2017 roku w związku z wejściem w życie porozumienia w sprawie ustalenia podstawowych warunków brzegowych restrukturyzacji Projektu „Budowa bloku gazowo-parowego w Stalowej Woli” pomiędzy TAURON Polska Energia S.A., Polskim Górnictwem Naftowym i Gazownictwem S.A. i Elektrociepłownią

Stalowa Wola S.A., aneksu do umowy sprzedaży energii elektrycznej z dnia 11 marca 2011 roku pomiędzy Spółką, Polskim Górnictwem Naftowym i Gazownictwem S.A. i Elektrociepłownią Stalowa Wola S.A. oraz aneksu do umowy na dostawę paliwa gazowego z dnia 11 marca 2011 roku pomiędzy Polskim Górnictwem Naftowym i Gazownictwem S.A. i Elektrociepłownią Stalowa Wola S.A., Spółka rozwiązała w całości rezerwy:

- rezerwę wynikającą z faktu, iż na podstawie wieloletniej umowy sprzedaży energii elektrycznej zawartej pomiędzy Elektrociepłownią Stalowa Wola S.A. a Spółką oraz PGNiG Energia S.A., Spółka zobowiązana była do zakupu połowy wolumenu energii elektrycznej produkowanej przez Elektrociepłownię Stalowa Wola S.A. po cenie w formule „koszt plus” pokrywającej koszty produkcji oraz zapewniającej obsługę finansowania;
- rezerwę związaną z faktem, iż Spółka była zobligowana do pokrycia ewentualnych strat związanych z realizacją klauzuli umownej „take or pay” w ramach umowy kompleksowej dostarczania paliwa gazowego zawartej pomiędzy PGNiG S.A. a Elektrociepłownią Stalowa Wola S.A. Zgodnie z powyższą klauzulą Elektrociepłownia Stalowa Wola S.A. była zobowiązana do zapłaty PGNiG S.A. za nieodebrany gaz;
- rezerwę na pokrycie kosztów związaną z faktem, iż w związku z opóźnieniem realizacji projektu, na Spółce mogłaby spoczywać konieczność pokrycia dodatkowych kosztów funkcjonowania Elektrociepłowni Stalowa Wola S.A.

36.3. Rezerwy na spory sądowe, roszczenia od kontrahentów i pozostałe rezerwy

Istotne rezerwy ujęte w ramach pozostałych rezerw zostały opisane poniżej:

Tytuł	Segment operacyjny	Opis	Stan na 31 grudnia 2018	Stan na 31 grudnia 2017
Rezerwa na kary umowne	Wytwarzanie	W związku z ryzykiem zapewnienia trwałości projektów, która wymagana była w umowach o dofinansowanie projektów: <ul style="list-style-type: none"> • budowy kotła na biomasę w Elektrowni Jaworzno III; • budowy instalacji do produkcji energii elektrycznej w Odnawialnym Źródle Energii w Stalowej Woli; w 2016 roku utworzono rezerwę na zwrot dotacji w kwocie 52 297 tysięcy złotych. Zaktualizowana na dzień 31 grudnia 2018 roku rezerwa wynosi 58 493 tysiące złotych.	58 493	55 358
Rezerwa na wzrost wynagrodzenia za służebności przesyłu	Dystrybucja	Rezerwa dotyczy ryzyka zwiększonych opłat okresowych za służebność przesyłu dla infrastruktury energetycznej zlokalizowanej na terenach nadleśnictw podlegających Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych we Wrocławiu w związku ze zmianą charakteru gruntów z terenów leśnych na grunty związane z prowadzeniem działalności gospodarczej. W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku zwiększono rezerwę o kwotę 21 250 tysięcy złotych.	68 900	47 650
Rezerwa na karę pieniężną na rzecz Urzędu Regulacji Energetyki („URE”)	Dystrybucja	Rezerwa dotycząca ryzyka naruszenia ustawy Prawo energetyczne z dnia 10 kwietnia 1997 roku poprzez wprowadzenie w błąd Prezesa URE w zakresie przedstawianych na jego żądanie informacji.	6 000	6 000
Rezerwa na podatek od nieruchomości	Dystrybucja	Rezerwa na ryzyko gospodarcze w zakresie podatku od nieruchomości dotyczące majątku sieciowego.	39 356	39 356
	Wydobycie	W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku spółka z segmentu Wydobywanie wykorzystała rezerwę na postępowania w zakresie podatku od nieruchomości od budowy podziemnych w wysokości 746 tysięcy złotych. Pozostałe saldo zostało rozwiązane.	–	3 446
Rezerwa na podatek od towarów i usług	Sprzedaż	Rezerwa utworzona w związku z trwającymi postępowaniami kontrolnymi wszczętymi przez Dyrektora Urzędu Kontroli Skarbowej w Warszawie („Dyrektor UKS”) w zakresie podatku od towarów i usług. Czas trwania postępowań kontrolnych był wielokrotnie przedłużany przez Dyrektora UKS, a następnie Naczelnika Mazowieckiego Urzędu Celno-Skarbowego. Aktualne nowe terminy zakończenia postępowań zostały wyznaczone na dzień 22 i 28 kwietnia 2019 roku oraz 23 maja 2019 roku. Na dzień 31 grudnia 2018 roku rezerwa z tego tytułu wynosi 72 894 tysiące złotych. Zwiększenie rezerwy o 4 200 tysięcy złotych dotyczy naliczonych w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku odsetek.	72 894	68 694

37. Rozliczenia międzyokresowe i dotacje rządowe

WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Rozliczenia międzyokresowe przychodów i dotacje rządowe

• ZA ROK ZAKOŃCZONY DNIA 31 GRUDNIA 2018 ROKU

W ramach rozliczeń międzyokresowych przychodów i dotacji rządowych Grupa ujmuje głównie otrzymane dotacje i dopłaty na nabycie rzeczowych aktywów trwałych oraz dofinansowania prac rozwojowych.

Otrzymane dotacje i dopłaty na nabycie rzeczowych aktywów trwałych ujmowane są w wartości otrzymanych środków pieniężnych i rozpoznawane są jako pozostałe przychody operacyjne w sposób współmierny do odpowiadających im kosztów amortyzacji składników rzeczowych aktywów trwałych. Dotyczy to w szczególności umorzonych częściowo pożyczek i kredytów oraz rozliczenia wyceny kredytów preferencyjnych.

• ZA ROK ZAKOŃCZONY DNIA 31 GRUDNIA 2017 ROKU

Do dnia 31 grudnia 2017 roku Grupa ujmowała w rozliczeniach międzyokresowych przychodów opłaty przyłączeniowe rozliczane w czasie, które dotyczyły rozliczeń transakcji wchodzących w zakres interpretacji KIMSF 18 *Aktywa otrzymane od klientów*, otrzymanych przed 1 lipca 2009 roku. Od dnia 1 lipca 2009 roku, zgodnie z KIMSF 18 *Aktywa otrzymane od klientów*, wspomniane opłaty przyłączeniowe ujmowane były w przychodach ze sprzedaży usług.

Rozliczenia międzyokresowe kosztów

Rozliczenia międzyokresowe bierne są zobowiązaniami przypadającymi do zapłaty za dobra lub usługi, które zostały otrzymane/wykonane, ale nie zostały opłacone, zafakturowane lub formalnie uzgodnione z dostawcą, łącznie z kwotami należnymi pracownikom. Mimo, iż czasami konieczne jest oszacowanie kwoty lub terminu zapłaty rozliczeń międzyokresowych biernych, stopień niepewności jest na ogół znacznie mniejszy niż w przypadku rezerw.

37.1. Rozliczenia międzyokresowe przychodów i dotacje rządowe

	Stan na 31 grudnia 2018	Stan na 31 grudnia 2017
Rozliczenia międzyokresowe przychodów	56 822	259 220
Darowizny, dopłaty na nabycie oraz nieodpłatnie otrzymane środki trwałe	52 431	62 342
Opłaty przyłączeniowe	–	195 666
Pozostałe rozliczenia przychodów	4 391	1 212
Dotacje rządowe	415 162	333 556
Otrzymane dopłaty w ramach funduszy europejskich	311 285	235 065
Umorzenie pożyczek z funduszy środowiskowych	37 464	26 258
Rozliczenie wyceny kredytów preferencyjnych	34 053	36 251
Pozostałe rozliczenia dotacji rządowych	32 360	35 982
Razem	471 984	592 776
Długoterminowe	440 206	541 318
Krótkoterminowe	31 778	51 458

W związku z wejściem w życie MSSF 15 *Przychody z umów z klientami*, co zostało opisane szerzej w nocie 8 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego, saldo rozliczeń międzyokresowych przychodów z tytułu opłat przyłączeniowych dla zadań zakończonych przed 1 lipca 2009 roku w kwocie 195 666 tysięcy złotych zostało przeniesione do pozycji kapitałów własnych Grupy.

37.2. Rozliczenia międzyokresowe kosztów

	Stan na 31 grudnia 2018	Stan na 31 grudnia 2017
Rozliczenia międzyokresowe z tytułu niewykorzystanych urlopów	51 445	54 679
Rozliczenia międzyokresowe z tytułu premii	60 524	105 072
Opłaty z tytułu ochrony środowiska	33 113	45 133
Pozostałe rozliczenia międzyokresowe kosztów	23 340	40 234
Razem	168 422	245 118
Długoterminowe	103	–
Krótkoterminowe	168 319	245 118

38. Zobowiązania wobec dostawców**WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI**

Grupa stosuje uproszczone metody wyceny zobowiązań finansowych, które zwykle wyceniane są według zamortyzowanego kosztu, jeżeli nie spowoduje to zniekształcenia informacji zawartych w sprawozdaniu finansowym, w szczególności w przypadku, gdy okres do momentu uregulowania zobowiązania nie jest długi. Zobowiązania, w odniesieniu do których stosowane są uproszczenia, wyceniane są w momencie początkowego ujęcia i w okresie późniejszym, w tym na koniec okresu sprawozdawczego, w kwocie wymagającej zapłaty. Zobowiązania wobec dostawców, zobowiązania inwestycyjne (nota 39) oraz wybrane pozostałe zobowiązania finansowe (nota 41) wyceniane są więc w kwocie wymagającej zapłaty, ze względu na nieistotny wpływ dyskonta.

Krótkoterminowe zobowiązania wobec dostawców na dzień 31 grudnia 2018 roku i na dzień 31 grudnia 2017 roku prezentuje tabela poniżej:

Segment operacyjny	Stan na 31 grudnia 2018	Stan na 31 grudnia 2017
Dystrybucja, w tym:	312 053	355 374
<i>wobec spółki Polskie Sieci Elektroenergetyczne S.A.</i>	227 095	231 973
Sprzedaż	429 501	265 660
Wydobycie	168 076	172 758
Wytwarzanie	150 731	164 980
Pozostałe	67 377	83 655
Razem	1 127 738	1 042 427

39. Zobowiązania inwestycyjne

Krótkoterminowe zobowiązania inwestycyjne na dzień 31 grudnia 2018 roku i na dzień 31 grudnia 2017 roku prezentuje tabela poniżej:

Segment operacyjny	Stan na 31 grudnia 2018	Stan na 31 grudnia 2017
Dystrybucja	453 887	438 492
Wytwarzanie	219 849	227 084
Wydobycie	88 001	74 682
Sprzedaż i Pozostałe	33 180	57 046
Razem	794 917	797 304

Zobowiązania inwestycyjne długoterminowe zostały zaprezentowane w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycji pozostałe zobowiązania finansowe. Na dzień 31 grudnia 2018 roku zobowiązanie z tego tytułu wynosiło 59 tysięcy złotych. Na dzień 31 grudnia 2017 roku zobowiązania z tego tytułu wynosiło 10 666 tysięcy złotych.

Zobowiązania do poniesienia nakładów inwestycyjnych

Na dzień 31 grudnia 2018 roku i na dzień 31 grudnia 2017 roku Grupa zobowiązała się ponieść nakłady na rzeczowe aktywa trwałe i aktywa niematerialne odpowiednio w wysokości 3 403 880 tysięcy złotych oraz 3 891 230 tysięcy złotych, z czego największe pozycje przedstawiono w poniższej tabeli:

Segment operacyjny	Przedmiot umowy / nazwa projektu inwestycyjnego	Stan na 31 grudnia 2018	Stan na 31 grudnia 2017
Wytwarzanie	Budowa nowych mocy w Elektrowni Jaworzno III (910 MW)	1 593 273	2 277 479
Dystrybucja	Budowa nowych przyłączy	497 276	594 627
	Modernizacja i odtworzenie istniejących sieci	671 960	451 907
Wydobycie	Budowa szybu Grzegorz wraz z infrastrukturą oraz wyrobiskami towarzyszącymi	210 314	235 377
	Budowa poziomu 800 m w Zakładzie Górniczym Janina	102 134	112 065
	Program inwestycyjny w Zakładzie Górniczym Brzeszcze	32 781	25 617

40. Zobowiązania z tytułu pozostałych podatków i opłat

	Stan na 31 grudnia 2018	Stan na 31 grudnia 2017 (dane przekształcone)
Podatek dochodowy od osób fizycznych	58 898	54 161
Podatek akcyzowy	44 693	43 760
Podatek VAT	81 227	110 867
Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń społecznych	210 940	190 443
Pozostałe	9 896	12 483
Razem	405 654	411 714

Regulacje dotyczące podatku od towarów i usług, podatku dochodowego od osób prawnych oraz obciążeń związanych z ubezpieczeniami społecznymi podlegają częstym zmianom. Obowiązujące przepisy mogą również zawierać niejasności, które powodują różnice w opiniach, co do interpretacji prawnej przepisów podatkowych, zarówno pomiędzy organami państwowymi jak i organami państwowymi i przedsiębiorstwami.

Rozliczenia podatkowe oraz inne obszary działalności (na przykład kwestie celne czy dewizowe) mogą być przedmiotem kontroli organów, które uprawnione są do nakładania wysokich kar i grzywien, a wszelkie dodatkowe zobowiązania podatkowe, wynikające z kontroli, muszą zostać zapłacone wraz z odsetkami.

W konsekwencji, kwoty prezentowane i ujawniane w niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym mogą się zmienić w przyszłości w wyniku ostatecznej decyzji organu kontroli podatkowej.

41. Pozostałe zobowiązania finansowe

WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Pozostałe zobowiązania finansowe klasyfikowane do zobowiązań wycenianych według zamortyzowanego kosztu ujmuje się początkowo według wartości godziwej, skorygowanej o koszty transakcyjne. Po początkowym ujęciu pozostałe zobowiązania finansowe wyceniane są w wysokości zamortyzowanego kosztu, przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej. W przypadku nieistotnego wpływu dyskonta pozostałe zobowiązania finansowe wyceniane są w kwocie wymagającej zapłaty.

Instrumenty pochodne stanowią zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej.

PROFESJONALNY OSĄD I SZACUNKI

Na każdy dzień bilansowy Grupa szacuje wartość godziwą zobowiązań wycenianych w wartości godziwej. Metodologia kalkulacji wartości godziwej została przedstawiona w nocie 44 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

	Stan na 31 grudnia 2018	Stan na 31 grudnia 2017 (dane przekształcone)
Zobowiązania z tytułu wynagrodzeń	225 829	203 544
Wadia, kaucje, zabezpieczenia otrzymane	81 492	86 233
Zobowiązania z tytułu umów ubezpieczenia	8 380	3 246
Instrumenty pochodne	240 922	62 466
Depozyty uzupełniające z tytułu rozliczeń giełdowych	248 480	7 163
Pozostałe	76 238	71 389
Razem	881 341	434 041
Długoterminowe	107 770	91 879
Krótkoterminowe	773 571	342 162

Wzrost wartości zobowiązań z tytułu ujemnej wyceny instrumentów pochodnych w kwocie 178 456 tysięcy złotych dotyczy w głównej mierze transakcji zawartych na uprawnienia do emisji gazów cieplarnianych i wynika ze wzrostu cen uprawnień do emisji oraz wzrostu ilości zawartych kontraktów. Wzrost wartości zobowiązań z tytułu ujemnej wyceny transakcji zawartych na uprawnienia do emisji wynosi 147 726 tysięcy złotych.

Wartość depozytów uzupełniających związana jest w głównej mierze z terminowymi transakcjami na dostawę praw do emisji gazów cieplarnianych zawieranych na zagranicznych rynkach giełdowych. Depozyty uzupełniające stanowią środki otrzymane przez Grupę z tytułu bieżących rozliczeń giełdowych, w związku ze zmianą wyceny zawartych kontraktów terminowych typu futures otwartych na dzień bilansowy.

42. Pozostałe zobowiązania niefinansowe krótkoterminowe

WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Pozostałe zobowiązania niefinansowe obejmują w szczególności nadpłaty otrzymane od klientów oraz zobowiązania z tytułu otrzymanych zaliczek, które będą rozliczone poprzez dostawę towarów, usług lub środków trwałych. Pozostałe zobowiązania niefinansowe ujmowane są w kwocie wymagającej zapłaty.

	Stan na 31 grudnia 2018	Stan na 31 grudnia 2017
Wpłaty kontrahentów dotyczące przyszłych okresów	335 483	309 207
Nadpłaty od klientów	279 205	253 182
Przedpłaty na poczet opłaty przyłączeniowej	17 583	16 741
Inne	38 695	39 284
Pozostałe zobowiązania niefinansowe krótkoterminowe	1 565	1 643
Razem	337 048	310 850

NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA Z PRZEPLYWÓW PIENIĘŻNYCH

43. Istotne pozycje skonsolidowanego sprawozdania z przepływów pieniężnych

WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Sprawozdanie z przepływów pieniężnych sporządzane jest metodą pośrednią.

43.1. Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej

Zmiana stanu kapitału obrotowego

	Rok zakończony 31 grudnia 2018	Rok zakończony 31 grudnia 2017 (dane przekształcone)
Zmiana stanu należności	(402 821)	(171 885)
Bilansowa zmiana stanu należności od odbiorców	(196 587)	(138 748)
Zmiana stanu innych należności finansowych	(174 993)	(28 132)
Korekta o zmianę stanu należności z tytułu zbycia rzeczowych aktywów trwałych i aktywów finansowych	(3 153)	(3 636)
Korekta o odpisy aktualizujące ujęte w korespondencji z zyskami zatrzymanymi wskutek wejścia w życie MSSF 9 <i>Instrumenty finansowe</i>	(31 471)	-
Pozostałe korekty	3 383	(1 369)
Zmiana stanu zapasów	(222 443)	188 060
Bilansowa zmiana stanu zapasów	(214 338)	190 657
Korekta o przesunięcie zapasów do/z rzeczowych aktywów trwałych	(8 105)	(2 597)
Zmiana stanu zobowiązań z wyjątkiem kredytów i pożyczek	387 953	233 303
Bilansowa zmiana stanu zobowiązań wobec dostawców	85 311	212 698
Zmiana stanu zobowiązań z tytułu wynagrodzeń, ubezpieczeń i pozostałych zobowiązań finansowych	279 451	33 099
Bilansowa zmiana stanu zobowiązań niefinansowych	36 117	9 671
Zmiana stanu zobowiązań podatkowych za wyjątkiem podatku dochodowego	(6 060)	4 730
Korekta o zmianę stanu podatku od towarów i usług dotycząca zobowiązań inwestycyjnych	(2 563)	(29 255)
Pozostałe korekty	(4 303)	2 360
Zmiana stanu pozostałych aktywów długo- i krótkoterminowych	47 223	137 779
Bilansowa zmiana stanu pozostałych aktywów niefinansowych długo- i krótkoterminowych	41 605	173 507
Zmiana stanu należności podatkowych za wyjątkiem podatku dochodowego	32 252	(61 612)
Zmiana stanu praw do emisji gazów cieplarnianych długo i krótkoterminowych	(32 143)	(92 594)
Zmiana stanu świadectw pochodzenia energii długo i krótkoterminowych	124 267	230 847
Korekta o zmianę stanu zaliczek na nabycie rzeczowych aktywów trwałych i aktywów niematerialnych	(62 394)	(110 152)
Korekta o koszty pozyskania umów i koszty rabatów aktywowane w korespondencji z zyskami zatrzymanymi wskutek wejścia w życie MSSF 15 <i>Przychody z umów z klientami</i>	26 355	-
Korekta o odpisy z tytułu utraty wartości pozostałych aktywów niefinansowych	(83 113)	-
Pozostałe korekty	394	(2 217)
Zmiana stanu rozliczeń międzyokresowych i dotacji rządowych	(130 315)	(29 351)
Bilansowa zmiana stanu rozliczeń międzyokresowych i dotacji rządowych	(197 488)	15 939
Korekta o nieodpłatnie otrzymane rzeczowe aktywa trwałe i aktywa niematerialne	(26 351)	(9 413)
Korekta o otrzymane dotacje	(91 003)	(35 877)
Korekta o odpisanie rozliczeń międzyokresowych z tytułu przyłączy w zyski zatrzymane wskutek wejścia w życie MSSF 15 <i>Przychody z umów z klientami</i>	195 666	-
Pozostałe korekty	(11 139)	-
Zmiana stanu rezerw	(512 139)	(145 455)
Bilansowa zmiana stanu rezerw długo i krótkoterminowych	(489 893)	(130 957)
Korekta o zyski/straty aktuarialne od rezerw po okresie zatrudnienia ujmowane w pozostałe całkowite dochody	(14 830)	19 653
Korekta o zmianę stanu rezerw na rekultywację i demontaż ujmowane w korespondencji z rzeczowymi aktywami trwałymi	(5 199)	(33 212)
Pozostałe korekty	(2 217)	(939)
Razem	(832 542)	212 451

Podatek dochodowy zapłacony

W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku podatek dochodowy zapłacony wyniósł 392 184 tysiące złotych, z czego kwota 389 078 tysięcy złotych dotyczy Podatkowej Grupy Kapitałowej i wynika z zapłaty przez Podatkową Grupę Kapitałową w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku zaliczek podatku dochodowego w kwocie 342 734 tysiące złotych oraz zapłaty przez Podatkową Grupę Kapitałową podatku dochodowego za rok 2017 w kwocie 46 344 tysiące złotych.

W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2017 roku podatek dochodowy zapłacony wyniósł 143 217 tysięcy złotych, z czego kwota 136 824 tysiące złotych dotyczy Podatkowej Grupy Kapitałowej i wynika z zapłaty przez Podatkową Grupę Kapitałową zaliczek podatku dochodowego w kwocie 215 848 tysięcy złotych oraz otrzymania przez Podatkową Grupę Kapitałową nadpłaty podatku dochodowego za rok 2016 w kwocie 79 024 tysiące złotych.

43.2. Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej

Nabycie rzeczowych aktywów trwałych i aktywów niematerialnych

	Rok zakończony 31 grudnia 2018	Rok zakończony 31 grudnia 2017
Nabycie rzeczowych aktywów trwałych	(3 408 636)	(3 243 046)
Nabycie aktywów niematerialnych	(123 047)	(125 070)
Zmiana stanu zobowiązań inwestycyjnych skorygowanych o VAT	(10 431)	(196 878)
Zmiana stanu zaliczek	62 394	110 152
Koszty remontów oraz wytworzenie we własnym zakresie	(104 745)	(106 032)
Pozostałe	8 754	(884)
Razem	(3 575 711)	(3 561 758)

Udzielenie pożyczek

Wydatki związane z udzieleniem pożyczek związane są z przekazaniem przez Spółkę:

- pożyczki dla spółki współzależnej Elektrociepłownia Stalowa Wola S.A. w łącznej kwocie 47 310 tysięcy złotych, o czym szerzej w nocie 22 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego oraz
- udzieleniem pożyczki spółce PGE EJ 1 Sp. z o.o. w wysokości 4 800 tysięcy złotych.

Splata udzielonych pożyczek

Splata pożyczek dotyczy w głównej mierze częściowej spłaty pożyczki udzielonej Elektrociepłowni Stalowa Wola S.A. w kwocie 299 100 tysięcy złotych, o czym szerzej w nocie 22 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Dywidendy otrzymane

Wpływy z tytułu dywidend otrzymanych w kwocie 23 608 tysięcy złotych związane są w głównej mierze z otrzymaniem przez Spółkę dywidendy od jednostki współzależnej TAMEH HOLDING Sp. z o.o. w kwocie 16 260 tysięcy złotych.

43.3. Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej

Splata pożyczek/kredytów

Wydatki z tytułu spłaty pożyczek i kredytów wykazane w skonsolidowanym sprawozdaniu z przepływów pieniężnych w kwocie 168 874 tysiące złotych wynikają w głównej mierze ze spłaty przez jednostkę dominującą w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku rat kredytu do Europejskiego Banku Inwestycyjnego w kwocie 162 318 tysięcy złotych.

Odsetki zapłacone

	Rok zakończony 31 grudnia 2018	Rok zakończony 31 grudnia 2017
Odsetki zapłacone od dłużnych papierów wartościowych	(258 358)	(246 790)
Odsetki zapłacone od kredytów	(30 355)	(42 978)
Odsetki zapłacone od leasingu	(196)	(727)
Razem	(288 909)	(290 495)
stanowiące wydatek inwestycyjny	(128 739)	(105 945)
stanowiące wydatek finansowy	(160 170)	(184 550)

Grupa prezentuje w skonsolidowanym sprawozdaniu z przepływów pieniężnych poniesione koszty finansowania zewnętrznego aktywowane w bieżącym okresie na składniki aktywów jako wydatki na nabycie rzeczowych aktywów

trwałych i aktywów niematerialnych w przepływach z działalności inwestycyjnej. W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku odsetki stanowiące koszty finansowania zewnętrznego, które podlegały kapitalizacji w wartości rzeczowych aktywów trwałych i aktywów niematerialnych wyniosły 128 739 tysięcy złotych.

Emisja dłużnych papierów wartościowych

Wpływy z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku związane są z:

- emisją przez Spółkę obligacji w łącznej kwocie 600 000 tysięcy złotych w ramach Programu Emisji Obligacji z dnia 24 listopada 2015 roku, co zostało szerzej opisane w nocie 32.2 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego;
- emisją przez Spółkę transz obligacji hybrydowych o łącznej wartości nominalnej 750 000 tysięcy złotych w ramach umów zawartych w grudniu 2018 roku z Europejskim Bankiem Inwestycyjnym, co zostało szerzej opisane w nocie 32.2 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Wpływy od udziałowców niekontrolujących

Wpływy od udziałowców niekontrolujących w kwocie 100 000 tysięcy złotych związane są z wniesieniem przez Fundusz Inwestycji Infrastrukturalnych – Kapitałowy Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych z siedzibą w Warszawie wkładu pieniężnego na objęcie udziałów w podwyższonym kapitale spółki Nowe Jaworzno Grupa TAURON Sp. z o.o., co zostało szerzej opisane w nocie 53 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Otrzymane dotacje i rekompensaty

Otrzymane dotacje i rekompensaty w kwocie 102 359 tysięcy złotych związane są w głównej mierze z otrzymaniem przez spółkę zależną TAURON Obsługa Klienta Sp. z o.o. zaliczki w kwocie 75 135 tysięcy złotych na przyznane dofinansowanie z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na realizację siedmiu projektów w ramach konkursu Cyfrowa Polska.

INSTRUMENTY FINANSOWE I ZARZĄDZANIE RYZYKIEM FINANSOWYM

44. Instrumenty finansowe

WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI ZA ROK ZAKOŃCZONY DNIA 31 GRUDNIA 2018 ROKU

Aktywa finansowe posiadane przez Grupę zgodnie z MSSF 9 *Instrumenty finansowe* klasyfikowane są do następujących kategorii instrumentów finansowych:

- aktywów finansowych wycenianych w zamortyzowanym koszcie;
- aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy.

Na dzień bilansowy Grupa nie posiadała żadnych aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody.

Aktywa finansowe zgodnie z MSSF 9 *Instrumenty finansowe* klasyfikowane są na moment początkowego ujęcia w oparciu o charakterystykę przepływów pieniężnych (test SPPI) oraz model biznesowy, w oparciu o który dane aktywo finansowe jest zarządzane.

Grupa wycenia instrumenty kapitałowe zgodnie z MSSF 9 *Instrumenty finansowe* w wartości godziwej przez wynik finansowy.

Grupa TAURON dzieli zobowiązania finansowe na następujące kategorie:

- zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy,
- pozostałe zobowiązania finansowe, wyceniane na kolejne dni bilansowe według zamortyzowanego kosztu.

WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI ZA ROK ZAKOŃCZONY DNIA 31 GRUDNIA 2017 ROKU

W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2017 roku Grupa klasyfikowała i wyceniała aktywa finansowa zgodnie z MSR 39 *Instrumenty finansowe: ujmowanie i wycena* do następujących kategorii aktywów finansowych:

- aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy;
- aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży;
- pożyczek i należności.

Grupa nie posiadała aktywów finansowych zaklasyfikowanych do aktywów utrzymywanych do terminu wymagalności.

Zasady rachunkowości dotyczące zobowiązań nie odbiegały istotnie od zasad stosowanych w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku, za wyjątkiem ujmowania skutków modyfikacji przepływów wynikających z umowy, o czym szerzej w nocie 8.1 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

PROFESJONALNY OSĄD I SZACUNKI

Grupa dokonuje osądu w zakresie klasyfikacji instrumentów finansowych.

Na każdy dzień bilansowy Grupa wycenia do wartości godziwej aktywa i zobowiązania zaklasyfikowane do aktywów i zobowiązań wycenianych w wartości godziwej oraz ujawnia wartość godziwą pozostałych instrumentów finansowych. Metodologia wyceny wartości godziwej została przedstawiona poniżej.

Grupa dokonuje odpisu z tytułu oczekiwanej utraty wartości w momencie początkowego ujęcia składnika aktywów finansowych, a następnie aktualizuje wartość odpisu na każdy dzień sprawozdawczy. Grupa ujmuje odpis na oczekiwane straty kredytowe na składnikach aktywów finansowych wycenianych w zamortyzowanym koszcie, w tym głównie na należności od odbiorców i udzielone pożyczki. Metodologia wyceny została opisana w notach 26 i 45.1.4 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

44.1. Wartość bilansowa i wartość godziwa kategorii i klas instrumentów finansowych

Kategorie i klasy aktywów finansowych	31 grudnia 2018 roku		Kategorie i klasy aktywów finansowych	Stan na 31 grudnia 2017 (dane przekształcone)	
	Wartość bilansowa	Wartość godziwa		Wartość bilansowa	Wartość godziwa
1 Aktywa finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu	2 337 094		1 Aktywa wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy – przeznaczone do obrotu	154 574	
Należności od odbiorców	2 229 400	2 229 400	Instrumenty pochodne	53 216	53 216
Lokaty i depozyty	47 126	47 126	Jednostki uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych	101 358	101 358
Pożyczki udzielone	28 296	28 296	2 Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	144 417	
Inne należności finansowe	32 272	32 272	Udziały i akcje (długoterminowe)	141 656	
			Udziały i akcje (krótkoterminowe)	42	
2 Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej przez wynik finansowy	1 626 932		Jednostki uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych	2 719	2 719
Instrumenty pochodne	216 165	216 165	3 Pożyczki i należności	2 734 059	
Udziały i akcje (długoterminowe)	138 450	138 450	Należności od odbiorców	2 032 813	2 032 813
Udziały i akcje (krótkoterminowe)	42	42	Lokaty i depozyty	39 756	39 756
Pożyczki udzielone	199 256	199 256	Pożyczki udzielone	580 979	491 171
Inne należności finansowe	223 232	223 232	Inne należności finansowe	80 511	80 511
Jednostki uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych	26 063	26 063	4 Aktywa finansowe wyłączone z zakresu MSR 39	499 204	
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	823 724	823 724	Udziały i akcje we wspólnych przedsięwzięciach	499 204	
3 Instrumenty pochodne zabezpieczające	4 178	4 178	5 Instrumenty pochodne zabezpieczające	28 482	28 482
4 Aktywa finansowe wyłączone z zakresu MSSF 9	543 913		6 Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	909 249	909 249
Udziały i akcje we wspólnych przedsięwzięciach	543 913				
Razem aktywa finansowe, w tym w sprawozdaniu z sytuacji finansowej:	4 512 117		Razem aktywa finansowe, w tym w sprawozdaniu z sytuacji finansowej:	4 469 985	
Aktywa trwałe	1 015 992		Aktywa trwałe	978 325	
Udziały i akcje we wspólnych przedsięwzięciach	543 913		Udziały i akcje we wspólnych przedsięwzięciach	499 204	
Pożyczki udzielone na rzecz wspólnych przedsięwzięć	217 402		Pożyczki udzielone na rzecz wspólnych przedsięwzięć	240 767	
Pozostałe aktywa finansowe	254 677		Pozostałe aktywa finansowe	238 354	
Aktywa obrotowe	3 496 125		Aktywa obrotowe	3 491 660	
Należności od odbiorców	2 229 363		Należności od odbiorców	2 032 813	
Pożyczki udzielone na rzecz wspólnych przedsięwzięć	5		Pożyczki udzielone na rzecz wspólnych przedsięwzięć	329 665	
Pozostałe aktywa finansowe	443 033		Pozostałe aktywa finansowe	219 933	
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	823 724		Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	909 249	

Na podstawie przeprowadzonej analizy zabezpieczenia przekazane, których wartość na dzień 31 grudnia 2018 roku wyniosła 223 232 tysiące złotych, zostały zaklasyfikowane do innych należności finansowych wycenianych w wartościach godziwych przez wynik finansowy ze względu na to, że taka klasyfikacja najbardziej odzwierciedla charakter tych aktywów finansowych. Pozostała część innych należności finansowych została zaklasyfikowana jako wyceniane w zamortyzowanym koszcie.

Grupa klasyfikuje również jako aktywo wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy pożyczkę udzieloną Elektrociepłowni Stalowa Wola S.A. na podstawie porozumienia z dnia 28 lutego 2018 roku, która została szerzej opisana w nocie 22 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Kategorie i klasy zobowiązań finansowych	31 grudnia 2018 roku		Kategorie i klasy zobowiązań finansowych	Stan na 31 grudnia 2017 (dane przekształcone)	
	Wartość bilansowa	Wartość godziwa		Wartość bilansowa	Wartość godziwa
1 Zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu	13 526 426		1 Zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu	12 040 129	
Kredyty i pożyczki preferencyjne	17 521	17 521	Kredyty i pożyczki preferencyjne	34 506	34 506
Kredyty i pożyczki udzielane na warunkach rynkowych	867 997	892 832	Kredyty i pożyczki udzielane na warunkach rynkowych	1 063 379	1 065 694
Kredyty w rachunku bieżącym	767	767	Kredyty w rachunku bieżącym	93 503	93 503
Wyemitowane obligacje	10 077 067	10 204 721	Wyemitowane obligacje	8 637 435	8 695 096
Zobowiązania wobec dostawców	1 127 738	1 127 738	Zobowiązania wobec dostawców	1 042 427	1 042 427
Pozostałe zobowiązania finansowe	406 151	406 151	Pozostałe zobowiązania finansowe	154 119	154 119
Zobowiązania inwestycyjne	794 976	794 976	Zobowiązania inwestycyjne	807 970	807 970
Zobowiązania z tytułu wynagrodzeń	225 829	225 829	Zobowiązania z tytułu wynagrodzeń	203 544	203 544
Zobowiązania z tytułu umów ubezpieczenia	8 380	8 380	Zobowiązania z tytułu umów ubezpieczenia	3 246	3 246
2 Zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej przez wynik finansowy	240 922		2 Zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej przez wynik finansowy – przeznaczone do obrotu	62 466	
Instrumenty pochodne	240 922	240 922	Instrumenty pochodne	62 466	62 466
3 Zobowiązania finansowe wyłączone z zakresu MSSF 9	25		3 Zobowiązania z tytułu gwarancji, factoringu i wyłączone z zakresu MSR 39	23 973	
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	25		Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	23 973	
Razem zobowiązania finansowe, w tym w sprawozdaniu z sytuacji finansowej:	13 767 373		Razem zobowiązania finansowe, w tym w sprawozdaniu z sytuacji finansowej:	12 126 568	
Zobowiązania długoterminowe	8 595 980		Zobowiązania długoterminowe	9 593 293	
Zobowiązania z tytułu zadłużenia	8 488 210		Zobowiązania z tytułu zadłużenia	9 501 414	
Pozostałe zobowiązania finansowe	107 770		Pozostałe zobowiązania finansowe	91 879	
Zobowiązania krótkoterminowe	5 171 393		Zobowiązania krótkoterminowe	2 533 275	
Zobowiązania z tytułu zadłużenia	2 475 167		Zobowiązania z tytułu zadłużenia	351 382	
Zobowiązania wobec dostawców	1 127 738		Zobowiązania wobec dostawców	1 042 427	
Zobowiązania inwestycyjne	794 917		Zobowiązania inwestycyjne	797 304	
Pozostałe zobowiązania finansowe	773 571		Pozostałe zobowiązania finansowe	342 162	

Podział instrumentów finansowych na klasy i kategorie jest zgodny z obowiązującymi na dany dzień bilansowy standardami rachunkowości (na dzień 31 grudnia 2018 roku – MSSF 9 *Instrumenty finansowe*; na dzień 31 grudnia 2017 roku – MSR 39 *Instrumenty finansowe: ujmowanie i wycena*).

Opis metodologii wyceny wartości godziwej instrumentów finansowych oraz przypisanie poziomu hierarchii wartości godziwej został przedstawiony w tabelach poniżej.

Klasy aktywów finansowych	Poziom wyceny wartości godziwej	Metodologia ustalania wartości godziwej
Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej		
Instrumenty pochodne, w tym:		
IRS	2	Pochodne instrumenty finansowe zostały wycenione zgodnie z metodologią opisaną w nocie 44.3 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.
CCIRS	2	
Kontrakty walutowe forward	2	
Kontrakty towarowe (forward, futures)	1	
Udziały i akcje długoterminowe	3	Grupa dokonała szacunku wartości godziwej posiadanych udziałów w spółkach nienotowanych metodą skorygowanych aktywów netto, biorąc pod uwagę posiadany udział w aktywach netto, korygując wartość o istotne czynniki wpływające na wycenę takie jak dyskonto z tytułu braku kontroli oraz dyskonto z tytułu ograniczonej płynności powyższych instrumentów, oraz metodą zdyskontowanych dywidend. W przypadku pozostałych instrumentów ze względu na fakt, że kluczowe czynniki wpływające na wartość objętych udziałów, nie zmieniły się na dzień bilansowy w stosunku do momentu początkowego ujęcia, Grupa przyjmuje koszt historyczny jako akceptowalne przybliżenie wartości godziwej.
Pożyczki udzielone	3	Wycena wartości godziwej pożyczki dokonana została jako bieżąca wartość przyszłych przepływów pieniężnych z uwzględnieniem ryzyka kredytowego pożyczkobiorcy.
Jednostki uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych	1	Wycena wartości godziwej jednostek uczestnictwa następuje w odniesieniu do bieżących notowań jednostek.

Klasy zobowiązań finansowych	Poziom wyceny wartości godziwej	Metodologia ustalania wartości godziwej
Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej		
Instrumenty pochodne, w tym:		
IRS	2	Pochodne instrumenty finansowe zostały wycenione zgodnie z metodologią opisaną w nocie 44.3 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.
CCIRS	2	
Kontrakty walutowe forward	2	
Kontrakty towarowe (forward, futures)	1	
Zobowiązania finansowe, dla których wartość godziwa jest ujawniana		
Kredyty i pożyczki oraz wyemitowane obligacje	2	Zobowiązania z tytułu zadłużenia o stałej stopie procentowej, tj. kredyty otrzymane z Europejskiego Banku Inwestycyjnego, wyemitowane obligacje podporządkowane, wyemitowane euroobligacje oraz obligacje wyemitowane przez spółkę zależną zostały wycenione w wartości godziwej. Wycena wartości godziwej dokonana została jako bieżąca wartość przyszłych przepływów pieniężnych zdyskontowanych aktualnie obowiązującą stopą procentową dla danych obligacji, pożyczki czy kredytu, tzn. przy zastosowaniu rynkowych stóp procentowych.

Wartość godziwa pozostałych instrumentów finansowych na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz 31 grudnia 2017 roku (poza wyłączone z zakresu MSSF 9 *Instrumenty finansowe* oraz MSR 39 *Instrumenty finansowe: ujmowanie i wycena*) nie odbiegała istotnie od wartości prezentowanych w sprawozdaniach finansowych za poszczególne okresy z następujących powodów:

- w odniesieniu do instrumentów krótkoterminowych ewentualny efekt dyskonta nie jest istotny;
- instrumenty te dotyczą transakcji zawieranych na warunkach rynkowych.

Udziały i akcje w jednostkach współzależnych wyłączone z zakresu MSSF 9 *Instrumenty finansowe* wyceniane są metodą praw własności.

Od dnia 1 stycznia 2018 roku w związku z wejściem w życie MSSF 9 *Instrumenty finansowe* Grupa wycenia i ujawnia wartość godziwą udziałów i akcji w spółkach nienotowanych. W okresie porównywalnym wartość godziwa nie była ujawniana ze względu na ograniczoną dostępność danych, a inwestycje wyceniane były w cenie nabycia pomniejszonej o ewentualne odpisy z tytułu utraty wartości. Na dzień 1 stycznia 2018 roku wartość godziwa wszystkich wycenianych spółek została oszacowana metodą skorygowanych aktywów netto. Na dzień 31 grudnia 2018 roku metodologia wyceny udziałów i akcji w spółkach nienotowanych nie uległa zmianie, za wyjątkiem jednej spółki, dla której zastosowano metodę zdyskontowanych dywidend. Zastosowanie takiej metody wyceny podyktowane zostało stabilnością wypłacanych dywidend oraz znaczną zmianą kapitału własnego spółki w 2018 roku. W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku nie wystąpiły zmiany metodologii wyceny pozostałych instrumentów finansowych zaprezentowanych powyżej.

Zmiana stanu aktywów finansowych, których wycena do wartości godziwej klasyfikowana jest na poziomie 3 hierarchii wartości godziwej

	Nienotowane udziały i akcje	Pożyczki udzielone
Stan na 31 grudnia 2017 roku	141 698	-
Wpływ zastosowania MSSF 9	(26 031)	150 960
Stan na 1 stycznia 2018 roku	115 667	150 960
Zyski/ (straty) za okres ujęte w przychodach/kosztach finansowych	1 754	(11 581)
Zakup/zaciągnięcie	21 083	-
Sprzedaż/spłata	(12)	(299 100)
Rozliczenie umowy konsolidującej dług	-	358 977
Stan na 31 grudnia 2018 roku	138 492	199 256

W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku, ani też w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2017 roku, nie miały miejsca przesunięcia między poziomem 1 a poziomem 2 hierarchii wartości godziwej, ani też żaden z instrumentów nie został przesunięty z lub do poziomu 3 hierarchii wartości godziwej.

44.2. Pozycje przychodów, kosztów, zysków i strat ujęte w sprawozdaniu z całkowitych dochodów w podziale na kategorie instrumentów finansowych**Rok zakończony 31 grudnia 2018 roku**

	Aktywa / zobowiązania wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	Aktywa finansowe wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	Zobowiązania finansowe wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	Instrumenty zabezpieczające	Aktywa / zobowiązania finansowe wyłączone z zakresu MSSF 9	Razem
Dywidendy i udziały w zyskach	7 348	-	-	-	-	7 348
Przychody/(Koszty) z tytułu odsetek	5 554	21 675	(147 521)	1 202	(196)	(119 286)
Różnice kursowe	(7 416)	1 406	(77 445)	-	-	(83 455)
Odpisy aktualizujące/ aktualizacja wartości	(7 815)	7 170	(11 994)	-	-	(12 639)
Prowizje związane z kredytami i papierami dłużnymi	-	-	(22 945)	-	-	(22 945)
Zysk/(strata) ze zbycia inwestycji	(25)	(1 243)	-	-	-	(1 268)
Wynik na zrealizowanych pochodnych instrumentach finansowych*	(6 078)	-	-	-	-	(6 078)
Przychody/(koszty) finansowe netto	(8 432)	29 008	(259 905)	1 202	(196)	(238 323)
Aktualizacja wartości	(17 534)	(20 079)	-	-	-	(37 613)
Wynik na zrealizowanych pochodnych instrumentach finansowych*	16 910	-	-	-	-	16 910
Przychody/(koszty) operacyjne netto	(624)	(20 079)	-	-	-	(20 703)
Zmiana wyceny	-	-	-	(24 297)	-	(24 297)
Pozostałe całkowite dochody	-	-	-	(24 297)	-	(24 297)

* Grupa ujmuje przychody i koszty z tytułu instrumentów pochodnych towarowych w działalności operacyjnej. Przychody i koszty z tytułu pozostałych instrumentów pochodnych ujmowane są w przychodach/kosztach finansowych.

Rok zakończony 31 grudnia 2017 roku

	Aktywa / zobowiązania wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy – przeznaczone do obrotu	Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	Pożyczki i należności	Zobowiązania finansowe wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	Instrumenty zabezpieczające	Aktywa / zobowiązania finansowe wyłączone z zakresu MSR 39	Razem
Dywidendy i udziały w zyskach	-	9 136	-	-	-	-	9 136
Przychody/(Koszty) z tytułu odsetek	20 318	-	26 713	(209 885)	1 525	(727)	(162 056)
Różnice kursowe	(2 688)	-	1 692	128 386	-	-	127 390
Odpisy aktualizujące/ aktualizacja wartości	(11 820)	503	(117)	-	-	-	(11 434)
Prowizje związane z kredytami i papierami dłużnymi	-	-	-	(19 020)	-	-	(19 020)
Zysk/(strata) ze zbycia inwestycji	-	(103)	(803)	-	-	-	(906)
Wynik na zrealizowanych pochodnych instrumentach finansowych*	(4 866)	-	-	-	-	-	(4 866)
Przychody/(koszty) finansowe netto	944	9 536	27 485	(100 519)	1 525	(727)	(61 756)
Aktualizacja wartości	(13 514)	-	(25 170)	-	-	-	(38 684)
Wynik na zrealizowanych pochodnych instrumentach finansowych*	8 737	-	-	-	-	-	8 737
Przychody/(koszty) operacyjne netto	(4 777)	-	(25 170)	-	-	-	(29 947)
Zmiana wyceny	-	-	-	-	(8 159)	-	(8 159)
Pozostałe całkowite dochody	-	-	-	-	(8 159)	-	(8 159)

* Grupa ujmuje przychody i koszty z tytułu instrumentów pochodnych towarowych w działalności operacyjnej. Przychody i koszty z tytułu pozostałych instrumentów pochodnych ujmowane są w przychodach/kosztach finansowych.

44.3. Instrumenty pochodne i rachunkowość zabezpieczeń**WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI**

Pochodne instrumenty finansowe objęte zakresem MSSF 9 *Instrumenty finansowe* zalicza się do aktywów/zobowiązań finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy, z wyjątkiem instrumentów pochodnych stanowiących instrumenty zabezpieczające i objętych rachunkowością zabezpieczeń. Instrumenty pochodne na zakup i sprzedaż aktywów niefinansowych nabywane i utrzymywane w celu zabezpieczenia własnych potrzeb jako wyłączone z zakresu MSSF 9 *Instrumenty finansowe* nie podlegają wycenie na dzień bilansowy. Zasady rachunkowości w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2017 roku, bazujące na MSR 39 *Instrumenty finansowe: ujmowanie i wycena* są spójne z zasadami wynikającymi z MSSF 9 *Instrumenty finansowe*.

Na dzień bilansowy Grupa posiada następujące instrumenty pochodne objęte zakresem MSSF 9 *Instrumenty finansowe*:

Klasyfikacja	Rodzaj instrumentów	Ujęcie w skonsolidowanym sprawozdaniu z całkowitych dochodów
Instrumenty pochodne w rachunkowości zabezpieczeń	Swapy procentowe (Interest Rate Swap – IRS) zawarte w celu zabezpieczenia się przed ryzykiem związanym ze zmianami stóp procentowych z tytułu wyemitowanych obligacji. Podlegają rachunkowości zabezpieczeń.	– wycena (efektywna część zabezpieczenia) w pozostałych całkowitych dochodach, przeniesienie do wyniku finansowego w momencie, gdy pozycja zabezpieczana wpływa na zysk lub stratę okresu, – wycena (nieefektywna część zabezpieczenia) w zysku lub stracie okresu
Instrumenty pochodne poza rachunkowością zabezpieczeń – zaklasyfikowane do „aktywów/zobowiązań wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy”	<ul style="list-style-type: none"> • kontrakty walutowe forward zawierane w celu zabezpieczenia się przed ryzykiem związanym ze zmianami kursów walut; • kontrakty forward i futures na zakup i sprzedaż uprawnień do emisji zanieczyszczeń, energii i innych towarów zawierane i utrzymywane w celach spekulacyjnych; • swapy procentowo-walutowe (Coupon Only Cross Currency Swap fixed-fixed – CCIRS) zawierane w celu zabezpieczenia się przed ryzykiem związanym ze zmianami kursów walutowych. 	– przychody/(koszty) finansowe – przychody/(koszty) operacyjne – przychody/(koszty) finansowe

Instrumenty pochodne objęte zakresem MSSF 9 *Instrumenty finansowe* wykazuje się jako aktywa, gdy ich wartość jest dodatnia, i jako zobowiązania – gdy ich wartość jest ujemna.

Rachunkowość zabezpieczeń

W celu zabezpieczenia się przed ryzykiem związanym ze zmianami stóp procentowych Grupa korzysta z finansowych instrumentów pochodnych typu swap procentowy (Interest Rate Swap). Instrumenty te zabezpieczają przepływy środków pieniężnych związane z wyemitowanymi obligacjami. Transakcje te są objęte rachunkowością zabezpieczeń.

W momencie ustanowienia zabezpieczenia Grupa formalnie wyznacza i dokumentuje powiązanie zabezpieczające, jak również cel zarządzania ryzykiem oraz strategię ustanowienia zabezpieczenia.

Zabezpieczenie przepływów pieniężnych ujmuje się w następujący sposób:

- część zysków lub strat związanych z instrumentem zabezpieczającym, które stanowią efektywne zabezpieczenie ujmuje się bezpośrednio w pozostałych całkowitych dochodach oraz
- nieefektywną część zysków lub strat związanych z instrumentem zabezpieczającym ujmuje się w wyniku finansowym jako zysk lub stratę bieżącego okresu.

Ujęte w pozostałych całkowitych dochodach zyski/straty z przeszacowania instrumentu zabezpieczającego ujmuje się bezpośrednio jako zysk lub stratę bieżącego okresu w momencie, w którym pozycja zabezpieczana wpływa na zysk lub stratę bieżącego okresu. W przypadku IRS korygowane są odpowiednio koszty odsetkowe z tytułu zadłużenia.

PROFESJONALNY OSĄD I SZACUNKI

Grupa dokonuje oszacowania wartości godziwej na każdy dzień bilansowy. Metodologia została przedstawiona poniżej.

Instrument pochodny	Metodologia ustalania wartości godziwej
IRS	Różnica zdyskontowanych odsetkowych przepływów pieniężnych opartych o zmienną stopę procentową oraz o stałą stopę procentową. Dane wejściowe stanowi krzywa stóp procentowych z serwisu Reuters.
CCIRS	Różnica zdyskontowanych odsetkowych przepływów pieniężnych strumienia płaconego i strumienia otrzymywanego, w dwóch różnych walutach, wyrażona w walucie wyceny. Dane wejściowe stanowią krzywe stóp procentowych, basis spready oraz fixing NBP dla odpowiednich walut z serwisu Reuters.
Kontrakty walutowe forward	Różnica zdyskontowanych przyszłych przepływów pieniężnych pomiędzy ceną terminową na dzień wyceny a ceną transakcyjną, przemnożona przez wartość nominalną kontraktu w walucie obcej. Dane wejściowe stanowią fixing NBP i krzywa stóp procentowych implikowana z transakcji fx swap dla odpowiedniej waluty z serwisu Reuters.
Kontrakty towarowe (forward, futures)	Wartość godziwa transakcji terminowych na zakup i sprzedaż uprawnień do emisji zanieczyszczeń, energii elektrycznej oraz innych towarów ustalana jest w oparciu o ceny notowane na aktywnym rynku lub w oparciu o przepływy pieniężne stanowiące różnicę pomiędzy indeksem referencyjnym cenowym (krzywą forward) i ceną kontraktu.

Na każdy dzień bilansowy Grupa bada efektywność zabezpieczenia. W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku oraz w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2017 roku zabezpieczenie było w całości efektywne.

Wycenę instrumentów pochodnych na poszczególne dni bilansowe prezentuje poniższa tabela.

	Stan na 31 grudnia 2018				Stan na 31 grudnia 2017 (dane przekształcone)			
	Odniesiono w wynik finansowy	Odniesiono w pozostałe całkowite dochody	Ogółem		Odniesiono w wynik finansowy	Odniesiono w pozostałe całkowite dochody	Ogółem	
			Aktywa	Zobowiązania			Aktywa	Zobowiązania
CCIRS	(5 140)	–	–	(5 140)	(9 299)	–	–	(9 299)
IRS	16	4 162	4 178	–	23	28 459	28 482	–
Forward/futures towarowy	(17 138)	–	216 165	(233 303)	395	–	53 216	(52 821)
Forward walutowy	(2 479)	–	–	(2 479)	(346)	–	–	(346)
Razem			220 343	(240 922)			81 698	(62 466)
Długoterminowe			43 844	(37 930)			26 704	(5 217)
Krótkoterminowe			176 499	(202 992)			54 994	(57 249)

Hierarchia wartości godziwej w odniesieniu do pochodnych instrumentów finansowych przedstawiała się następująco:

	Stan na 31 grudnia 2018		Stan na 31 grudnia 2017 (dane przekształcone)	
	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 1	Poziom 2
	Aktywa			
Instrumenty pochodne – towarowe	216 165	–	53 216	–
Instrumenty pochodne – IRS	–	4 178	–	28 482
Razem	216 165	4 178	53 216	28 482
Zobowiązania				
Instrumenty pochodne – towarowe	233 303	–	52 821	–
Instrumenty pochodne – walutowe	–	2 479	–	346
Instrumenty pochodne – CCIRS	–	5 140	–	9 299
Razem	233 303	7 619	52 821	9 645

Instrumenty pochodne objęte rachunkowością zabezpieczeń

W roku 2016 Spółka zabezpieczyła część ryzyka stopy procentowej w stosunku do przepływów pieniężnych związanych z ekspozycją na WIBOR 6M wyznaczonych w ramach dynamicznej strategii zarządzania ryzykiem, tj. odsetek od dłużnych papierów wartościowych o wartości nominalnej 2 100 000 tysięcy złotych, poprzez zawarcie transakcji zabezpieczających swap procentowy (IRS) na okres od 4 do 5 lat. Powyższe transakcje objęte są rachunkowością zabezpieczeń.

Wpływ rachunkowości zabezpieczeń na kapitał z aktualizacji wyceny instrumentów zabezpieczających został przedstawiony w nocie 30.5. niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku zmiana wyceny zmniejszyła pozostałe całkowite dochody o 24 297 tysięcy złotych, a w wyniku finansowym bieżącego okresu ujęto kwotę 1 202 tysiące złotych, co zmniejszyło wartość kosztów finansowych wynikających z odsetek od wyemitowanych obligacji.

Instrumenty pochodne wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy

Na dzień 31 grudnia 2018 roku instrumenty pochodne nie objęte rachunkowością zabezpieczeń i klasyfikowane do kategorii aktywów lub zobowiązań finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy obejmowały:

- instrumenty pochodne CCIRS mające na celu zabezpieczenie przepływów walutowych wygenerowanych przez płatności odsetkowe od wyemitowanych euroobligacji,
- instrumenty pochodne (futures, forward) towarowe obejmujące transakcje terminowe na zakup i sprzedaż uprawnień do emisji zanieczyszczeń i innych towarów,
- transakcje pochodne typu forward walutowy mające na celu zabezpieczenie przepływów walutowych wygenerowanych z tytułu prowadzonej działalności.

Instrumenty pochodne CCIRS dotyczą transakcji Coupon Only Cross Currency Swap fixed-fixed zawartych przez Spółkę w roku 2017 oraz w styczniu 2018 i polegają na wymianie płatności odsetkowych od łącznej kwoty nominalnej 500 000 tysięcy euro. Termin zapadalności transakcji upływa w lipcu 2027 roku. Zgodnie z warunkami transakcji, Spółka płaci odsetki naliczone na podstawie stałej stopy procentowej w złotych, równocześnie otrzymując płatności według stałej stopy procentowej w euro. Powyższa transakcja nie podlega rachunkowości zabezpieczeń.

45. Cele i zasady zarządzania ryzykiem finansowym

Rodzaje ryzyk związanych z instrumentami finansowymi, na jakie narażona jest Grupa TAURON wraz z opisem ekspozycji na ryzyko i sposobu zarządzania ryzykiem prezentuje poniższa tabela.

Ekspozycja na ryzyko	Zarządzanie ryzykiem	Regulacja
Ryzyko kredytowe		
<p>Możliwość poniesienia straty z tytułu niewywiązania się partnerów handlowych z zobowiązań kontraktowych. Ekspozycja kredytowa dzieli się na ekspozycję z tytułu płatności (kwota jaka może zostać utracona w wyniku braku zapłaty za towar lub usługę) i ekspozycję zastąpienia (kwota jaka może zostać utracona w wyniku niezrealizowania dostawy towaru lub wykonania usługi).</p>	<p>Zarządzanie ryzykiem kredytowym ma postać sterowania poziomem ekspozycji kredytowej, generowanej w momencie zawierania kontraktów przez spółki Grupy TAURON. Generalną zasadą jest, że przed zawarciem kontraktu każdy podmiot poddawany jest badaniu kondycji finansowej i otrzymuje limit kredytowy, stanowiący ograniczenie maksymalnej ekspozycji z tytułu zaangażowania handlowego. Ekspozycja kredytowa jest w tym kontekście rozumiana jako kwota, która może zostać utracona, jeśli kontrahent nie wywiąże się ze swoich zobowiązań w określonym czasie (z uwzględnieniem wartości wniesionych przez niego zabezpieczeń). Ekspozycję kredytową wylicza się na aktualny dzień i dzieli się ją na ekspozycję z tytułu płatności i ekspozycję zastąpienia.</p> <p>Grupa TAURON posiada zdecentralizowany system zarządzania ryzykiem kredytowym, jednak kontrola, limitowanie i raportowanie tej kategorii ryzyka odbywa się centralnie, na poziomie Spółki. Funkcjonująca Polityka Zarządzania Ryzykiem Kredytowym w Grupie TAURON określa zasady zarządzania ryzykiem kredytowym na poziomie Grupy, mające skutecznie zminimalizować wpływ tego ryzyka na realizację celów Grupy.</p> <p>Na podstawie wartości ekspozycji oraz oceny kondycji finansowej poszczególnych klientów wartość ryzyka kredytowego, na jakie narażona jest Grupa TAURON, jest wyliczana z wykorzystaniem metod statystycznych, według których oblicza się wartość narażoną na ryzyko na podstawie rozkładu prawdopodobieństwa straty całkowitej.</p>	<p>Polityka zarządzania ryzykiem kredytowym w Grupie TAURON</p>
Ryzyko płynności		
<p>Możliwość utraty lub ograniczenia zdolności do regulowania bieżących wydatków ze względu na nieadekwatną wielkość lub strukturę płynnych aktywów w stosunku do zobowiązań krótkoterminowych lub niedostateczny poziom rzeczywistych wpływów netto z działalności operacyjnej.</p>	<p>Sytuacja płynnościowa Grupy TAURON jest na bieżąco monitorowana pod kątem ewentualnych odchyłeń od zakładanych planów, a dostępność zewnętrznych źródeł finansowania, których kwota istotnie przewyższa oczekiwane zapotrzebowanie w krótkim okresie, mityguje ryzyko utraty płynności.</p> <p>W tym celu Spółka stosuje określone zasady wyznaczania pozycji płynnościowej zarówno poszczególnych spółek, jak i całej Grupy TAURON, co pozwala zabezpieczyć środki na pokrycie ewentualnej luki płynnościowej, zarówno poprzez alokację środków pomiędzy spółkami (mechanizm cash pool), jak również z wykorzystaniem finansowania zewnętrznego, w tym kredytów w rachunkach bieżących.</p> <p>Spółka zarządza również ryzykiem finansowania rozumianym jako brak możliwości pozyskania nowego finansowania, wzrost kosztów finansowania oraz ryzyko wypowiedzenia dotychczasowych umów finansowania. W ramach minimalizacji ryzyka finansowania TAURON prowadzi politykę pozyskiwania finansowania dla Grupy TAURON z odpowiednim wyprzedzeniem w stosunku do planowanej daty jego wykorzystania, tj. do 24 miesięcy przed planowanym zapotrzebowaniem. Taka polityka ma na celu przede wszystkim zapewnienie elastycznego doboru źródeł finansowania i wykorzystania sprzyjających warunków rynkowych, a także zmniejszenie ryzyka konieczności zaciągnięcia nowych zobowiązań na niekorzystnych warunkach finansowych.</p>	<p>Polityka zarządzania płynnością finansową w Grupie TAURON</p>
Ryzyko rynkowe – ryzyko zmian stóp procentowych i kursów walutowych		
<p>Możliwość negatywnego wpływu na wyniki Grupy poprzez wahania wartości godziwej instrumentów finansowych lub przyszłych przepływów pieniężnych z nimi związanych na skutek zmian stóp procentowych lub kursów walutowych.</p>	<p>Grupa TAURON zarządza ryzykiem walutowym i ryzykiem stopy procentowej w oparciu o opracowaną i przyjętą do stosowania Politykę zarządzania ryzykiem finansowym w Grupie TAURON. Głównym celem zarządzania tymi ryzykami jest minimalizacja wrażliwości przepływów pieniężnych Grupy TAURON na czynniki ryzyka finansowego oraz minimalizacja kosztów finansowych i kosztów zabezpieczenia w ramach transakcji z wykorzystaniem instrumentów pochodnych. W przypadkach, w których jest to możliwe i ekonomicznie uzasadnione, wykorzystywane są instrumenty pochodne, których charakterystyka pozwala na zastosowanie rachunkowości zabezpieczeń.</p> <p>Polityka zarządzania ryzykiem finansowym w Grupie TAURON wprowadza zasady rachunkowości zabezpieczeń, które określają zasady i rodzaje rachunkowości zabezpieczeń oraz ujęcie księgowe instrumentów zabezpieczających i pozycji zabezpieczanych w ramach rachunkowości zabezpieczeń zgodnie z MSSF.</p>	<p>Polityka zarządzania ryzykiem finansowym w Grupie TAURON</p>
Ryzyko rynkowe – ryzyko zmian cen		
<p>Nieplanowana zmienność wyniku operacyjnego Grupy TAURON wynikająca z fluktuacji cen rynków towarowych oraz odchyłeń wolumenu w poszczególnych obszarach działalności handlowej Grupy TAURON.</p>	<p>W celu efektywnego zarządzania stworzono system zarządzania ryzykiem handlowym powiązany organizacyjnie i informacyjnie z funkcjonującą na poziomie Grupy TAURON strategią zabezpieczenia pozycji handlowej. Polityka wprowadza system wczesnego ostrzegania oraz system limitowania ekspozycji na ryzyko w poszczególnych obszarach handlowych. Podstawową miarę operacyjną ryzyka rynkowego w Grupie TAURON stanowi miara wartości narażonej na ryzyko (Value at Risk) określająca maksymalną dopuszczalną zmianę wartości pozycji w zadanym horyzoncie czasowym i na określonym poziomie prawdopodobieństwa.</p>	<p>Polityka zarządzania ryzykiem handlowym w Grupie TAURON</p>

45.1. Ryzyko kredytowe

Poniższa tabela przedstawia główne klasy instrumentów finansowych, w których powstaje ekspozycja na ryzyko kredytowe. Maksymalna ekspozycja na ryzyko kredytowe wynikająca z aktywów finansowych Grupy TAURON jest równa ich wartościom bilansowym.

Klasy instrumentów finansowych	Stan na 31 grudnia 2018	Stan na 31 grudnia 2017
Należności od odbiorców	2 229 400	2 032 813
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	823 724	909 249
Pożyczki udzielone	227 552	580 979
Instrumenty pochodne	220 343	81 698
Lokaty i depozyty	47 126	39 756
Inne należności finansowe	255 504	80 511

45.1.1. Ryzyko kredytowe związane z należnościami od odbiorców

Grupa posiada należności od dwóch grup odbiorców: odbiorcy instytucjonalni oraz odbiorcy indywidualni. Poniższa tabela przedstawia procentowy udział poszczególnych grup w łącznej kwocie należności od odbiorców:

	Stan na 31 grudnia 2018	Stan na 31 grudnia 2017
Odbiorcy instytucjonalni	70,88%	70,25%
Odbiorcy indywidualni	29,12%	29,75%
Razem	100%	100%

W Grupie nie występują istotne koncentracje ryzyka kredytowego związanego z działalnością podstawową. Największą pozycję należności od odbiorców stanowi należność od PSE S.A., a udział w saldzie należności od odbiorców wynosi odpowiednio na dzień 31 grudnia 2018 roku – 6,55% oraz na dzień 31 grudnia 2017 roku – 4,78%.

Grupa na bieżąco monitoruje ryzyko kredytowe generowane w ramach prowadzonej działalności zgodnie z Polityką Zarządzania Ryzykiem Kredytowym w Grupie TAURON. W wyniku przeprowadzanej analizy wiarygodności kredytowej kontrahentów o istotnej ekspozycji kredytowej płatności i zastąpienia, Grupa w uzasadnionych przypadkach, wymagała przedstawienia przez kontrahenta stosownych zabezpieczeń.

W odniesieniu do klientów instytucjonalnych sprzedaż jest realizowana tylko zweryfikowanym klientom. Dzięki temu, zdaniem kierownictwa, nie istnieje dodatkowe ryzyko kredytowe, ponad poziom określony odpisem aktualizującym nieściągalne należności właściwym dla należności handlowych Grupy.

Wiekowanie należności od odbiorców oraz informacje odnośnie odpisów aktualizujących należności od odbiorców zaprezentowano w nocie 26 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

45.1.2. Ryzyko kredytowe związane z innymi należnościami finansowymi

Inne należności finansowe Grupy na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz na dzień 31 grudnia 2017 roku dotyczą w głównej mierze odbiorców instytucjonalnych (udział odpowiednio 99,89% i 97,61%). Na dzień 31 grudnia 2018 roku główną pozycję innych należności finansowych stanowią depozyty początkowe wynikające z zabezpieczeń przekazanych z tytułu transakcji zawieranych na giełdach. Mechanizmy funkcjonowania giełdy i stosowane zabezpieczenia w ocenie Spółki zasadniczo eliminują ryzyko kredytowe. Poza zabezpieczeniami giełdowymi nie występuje istotna koncentracja ryzyka kredytowego związanego z innymi należnościami finansowymi.

Odnosnie innych należności finansowych wycenianych w zamortyzowanym koszcie na dzień bilansowy Grupa szacuje odpis aktualizujący.

Wiekowanie innych należności finansowych na dzień 31 grudnia 2018 roku wycenianych w zamortyzowanym koszcie

	Nie przeterminowane	Przeterminowane					Razem
		<30 dni	30–90 dni	90–180 dni	180–360 dni	>360 dni	
Wartość przed uwzględnieniem odpisu aktualizującego	42 580	780	1 292	23 103	5 813	78 006	151 574
Procent odpisu aktualizującego	25%	67%	98%	100%	100%	100%	–
Odpis aktualizujący	(10 668)	(522)	(1 262)	(23 064)	(5 808)	(77 978)	(119 302)
Wartość netto	31 912	258	30	39	5	28	32 272

Wiekowanie innych należności finansowych na dzień 31 grudnia 2017 roku wycenianych w zamortyzowanym koszcie

	Nie przeterminowane	Przeterminowane					Razem
		<30 dni	30–90 dni	90–180 dni	180–360 dni	>360 dni	
Wartość przed uwzględnieniem odpisu aktualizującego	80 017	2 670	40 653	1 879	1 885	68 193	195 297
Procent odpisu aktualizującego	2%	29%	99%	90%	99%	100%	–
Odpis aktualizujący	(1 951)	(771)	(40 332)	(1 691)	(1 867)	(68 174)	(114 786)
Wartość netto	78 066	1 899	321	188	18	19	80 511

Zmiana stanu odpisów aktualizujących inne należności finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie

	Rok zakończony 31 grudnia 2018	Rok zakończony 31 grudnia 2017
Bilans otwarcia	(114 786)	(56 993)
Utworzenie	(8 705)	(13 149)
Wykorzystanie	511	551
Rozwiązanie	1 860	4 087
Inne zmiany	1 818	(49 282)
Bilans zamknięcia	(119 302)	(114 786)

45.1.3. Ryzyko kredytowe związane ze środkami pieniężnymi i ich ekwiwalentami oraz z instrumentami pochodnymi

Zarządzanie ryzykiem kredytowym związanym ze środkami pieniężnymi Grupa realizuje poprzez dywersyfikację banków, w których lokowane są nadwyżki środków pieniężnych. Są to banki posiadające oceny ratingowe na poziomie inwestycyjnym. Udział trzech banków, w których Grupa posiada największe salda środków pieniężnych, na dzień 31 grudnia 2018 roku wynosił 82%.

Podmioty, z którymi Spółka zawiera transakcje pochodne w celu zabezpieczenia przed ryzykiem związanym ze zmianami stóp procentowych i kursów walutowych, działają w sektorze finansowym. Są to banki posiadające oceny ratingowe na poziomie inwestycyjnym. Spółka dywersyfikuje banki, z którymi zawiera transakcje pochodne.

Instrumenty pochodne, dla których aktywem bazowym są aktywa niefinansowe, objęte zakresem MSSF 9 *Instrumenty finansowe*, dotyczą transakcji typu futures i forward. Zgodnie z regulacjami giełdowymi funkcjonują odpowiednie mechanizmy zabezpieczające – depozyty początkowe i uzupełniające. W ramach depozytów uzupełniających Spółka na bieżąco przekazuje i otrzymuje środki pieniężne z tytułu zmiany wyceny instrumentów, co oznacza, że na dzień bilansowy w przypadku transakcji futures ryzyko kredytowe zasadniczo nie występuje. Transakcje pozagiełdowe zawierane są przede wszystkim na sprzedaż aktywów niefinansowych, a ich wycena na dzień 31 grudnia 2018 roku ujęta została w zobowiązaniach.

45.1.4. Ryzyko kredytowe związane z udzielonymi pożyczkami**Pożyczki wyceniane według zamortyzowanego kosztu**

W odniesieniu do udzielonych pożyczek wycenianych według zamortyzowanego kosztu, Spółka szacuje ryzyko niewypłacalności pożyczkobiorców w oparciu o ratingi nadane kontrahentom z wykorzystaniem wewnętrznego modelu scoringowego, odpowiednio przekształcone na prawdopodobieństwo niewykonania zobowiązania. Oczekiwana strata kredytowa kalkulowana jest przy uwzględnieniu wartości pieniądza w czasie.

Na potrzeby określenia horyzontu kalkulacji oczekiwanych strat kredytowych, weryfikowany jest fakt znaczącego wzrostu ryzyka kredytowego związanego z danym aktywem finansowym od momentu początkowego ujęcia tego aktywa finansowego.

Przy analizie wystąpienia znacznego wzrostu ryzyka kredytowego związanego z danym aktywem Grupa bierze pod uwagę m.in. następujące przesłanki:

- wewnętrzny lub zewnętrzny rating kontrahenta na dzień sprawozdawczy jest o ponad dwa stopnie ratingowe niższy (gorszy) od ratingu kontrahenta w momencie początkowego ujęcia,
- prawdopodobieństwo niewypłacalności kontrahenta na dzień sprawozdawczy w horyzoncie 1 roku jest co najmniej dwukrotnie większe od prawdopodobieństwa niewypłacalności na datę początkowego ujęcia,
- przeterminowanie należności z tytułu danego aktywa przekracza 30 dni.

W przypadku, w którym należność od danego kontrahenta znajduje się w przedziale przeterminowania przekraczającym 90 dni, przyjmowane jest założenie o niewykonaniu zobowiązania przez kontrahenta tj. prawdopodobieństwo niewypłacalności przypisane do kontrahenta wynosi 100%.

Zmiana stanu pożyczek udzielonych oraz odpisów aktualizujących, wycenianych według zamortyzowanego kosztu

	Stopień 1 – odpis w kwocie 12-miesięcznych oczekiwanych strat kredytowych – bez utraty wartości	Stopień 2 – odpis na oczekiwane straty kredytowe w całym okresie życia – bez utraty wartości	Razem
Wartość brutto			
Stan na 1 stycznia 2018 roku	340 212	–	340 212
Naliczenie odsetek od zadłużenia EC Stalowa Wola S.A. na dzień porozumienia konsolidującego	2 312	–	2 312
Zaprzestanie ujmowania pożyczek z EC Stalowa Wola S.A. w związku z porozumieniem konsolidującym	(358 977)	–	(358 977)
Pozostałe pożyczki udzielone/sptacone EC Stalowa Wola S.A.	45 185	–	45 185
Pożyczka udzielona PGE EJ 1 Sp. z o.o.	4 800	–	4 800
Odsetki naliczone	601	37	638
Zmiana stanu pożyczek udzielonych w ramach usługi cash pool	(7 533)	2 595	(4 938)
Stan na 31 grudnia 2018 roku	26 600	2 632	29 232
Odpis aktualizujący			
Stan na 1 stycznia 2018 roku	(8 207)	–	(8 207)
Utworzenie dla pożyczek	(496)	(424)	(920)
Rozwiązanie w związku z porozumieniem konsolidującym z EC Stalowa Wola S.A.	8 191	–	8 191
Stan na 31 grudnia 2018 roku	(512)	(424)	(936)
Wartość netto na 31 grudnia 2018 roku	26 088	2 208	28 296

Pożyczki udzielone wyceniane według zamortyzowanego kosztu z podziałem na ratingi stosowane w Grupie na dzień 31 grudnia 2018 roku

Ratingi stosowane w Grupie	Stopień 1 – odpis w kwocie 12-miesięcznych oczekiwanych strat kredytowych – bez utraty wartości	Stopień 2 – odpis na oczekiwane straty kredytowe w całym okresie życia – bez utraty wartości	Razem
AAA do A	–	–	–
A- do BBB-	–	–	–
BB+ do BB	7 989	–	7 989
BB- do B	18 611	–	18 611
B- do D	–	2 632	2 632
Wartość brutto na 31 grudnia 2018	26 600	2 632	29 232
odpis aktualizujący	(512)	(424)	(936)
Wartość netto na 31 grudnia 2018	26 088	2 208	28 296

Spółka nie udzieliła pożyczek, dla których odpisy aktualizujące kalkulowane są w całym cyklu życia instrumentu finansowego, które na dzień 31 grudnia 2018 roku dotknięte są utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe.

Pożyczki wyceniane w wartości godziwej

Wycena pożyczki udzielonej wspólnemu przedsięwzięciu Elektrociepłowni Stalowa Wola S.A. klasyfikowanej w aktywach finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy o wartości bilansowej 199 256 tysięcy złotych uwzględnia wpływ ryzyka kredytowego. Pożyczka została zabezpieczona poprzez weksel in blanco z porozumieniem wekslowym.

45.2. Ryzyko związane z płynnością

Grupa utrzymuje równowagę pomiędzy ciągłością, elastycznością i kosztem finansowania poprzez korzystanie z różnych źródeł finansowania, które pozwalają na zarządzanie ryzykiem płynności i skutecznie minimalizują negatywne skutki jego materializacji.

Grupa TAURON prowadzi scentralizowaną politykę w zakresie zarządzania finansami, dzięki czemu możliwe jest efektywne zarządzanie obszarem w ramach całej Grupy. W Grupie została wdrożona między innymi *Polityka zarządzania płynnością finansową Grupy TAURON*, dzięki której następuje optymalizacja zarządzania pozycją płynnościową

Grupy TAURON i tym samym zmniejsza się ryzyko utraty płynności przez Grupę, jak i każdą ze spółek wchodzących w skład Grupy TAURON oraz zmniejsza się koszty finansowe. Poprzez wdrożenie odpowiednich standardów prognozowania możliwe staje się ustalenie precyzyjnej pozycji płynnościowej Grupy TAURON pozwalającej na optymalizację doboru momentu pozyskania finansowania oraz terminu zapadalności i rodzajów instrumentów lokacyjnych, a także odpowiedniego poziomu rezerwy płynnościowej.

Dodatkowo, w celu zminimalizowania możliwości wystąpienia zakłóceń przepływów środków pieniężnych oraz ryzyka utraty płynności Grupa TAURON podobnie jak w poprzednim roku stosowała mechanizm cash pool. Dzięki funkcjonowaniu struktury cash pool spółki Grupy TAURON, posiadające krótkotrwałe niedobory środków, mogą korzystać ze środków spółek wykazujących nadwyżki finansowe, bez konieczności pozyskiwania finansowania zewnętrznego.

Kredyty w rachunku bieżącym na dzień 31 grudnia 2018 roku

	Bank	Waluta	Kwota dostępnego finansowania w walucie	Data spłaty	Saldo na dzień 31 grudnia 2018 roku	
					w walucie	w PLN
limit intraday	PKO BP*	PLN	500 000	17.12.2020	-	-
kredyt w rachunku	PKO BP*	PLN	300 000	29.12.2020	-	-
	BGK	EUR	45 000	31.12.2019	-	-
	mBank	USD	500	28.03.2019	204	767

* Cash pool, niezależnie od środków gromadzonych przez poszczególnych uczestników, jest powiązany z elastyczną linią kredytową.

Wykorzystanie kredytów walutowych ma na celu mitygację ryzyka kursowego związanego z zawieraniem w walutach obcych transakcjami handlowymi.

Prowadzona polityka w zakresie pozyskiwania źródeł finansowania umożliwia przede wszystkim zwiększenie możliwości otrzymania finansowania, obniżenie kosztu kapitału zewnętrznego, redukcję ilość i formy zabezpieczeń ustanowionych na majątku Grupy TAURON oraz kowenantów wymaganych przez instytucje finansowe, a także wpływa na zmniejszenie kosztów administracyjnych. Centralny model finansowania umożliwia również pozyskiwanie źródeł finansowania niedostępnych dla pojedynczych spółek.

W 2018 roku Grupa posiadała pełną zdolność do regulowania swoich zobowiązań w terminie ich płatności.

Tabele poniżej przedstawiają zobowiązania finansowe Grupy na dzień 31 grudnia 2018 roku i 31 grudnia 2017 roku według daty zapadalności na podstawie umownych niezdykontowanych płatności.

Zobowiązania finansowe na dzień 31 grudnia 2018 roku

Klasy instrumentów finansowych	Wartość bilansowa	Umowne niezdykontowane płatności	Z tego umowne niezdykontowane płatności o terminie spłaty przypadającym w okresie (od dnia bilansowego)					
			poniżej 3 miesięcy	od 3 do 12 miesięcy	od 1 roku do 2 lat	od 2 lat do 3 lat	od 3 lat do 5 lat	powyżej 5 lat
Zobowiązania finansowe niebędące instrumentami pochodnymi								
Oprocentowane kredyty i pożyczki oraz wyemitowane obligacje	10 963 352	(13 829 604)	(464 622)	(2 324 303)	(2 438 943)	(582 418)	(1 027 403)	(6 991 915)
Zobowiązania wobec dostawców	1 127 738	(1 127 738)	(1 122 894)	(4 844)	-	-	-	-
Zobowiązania inwestycyjne	794 976	(794 976)	(784 326)	(10 590)	(59)	(1)	-	-
Inne zobowiązania finansowe	640 360	(640 360)	(557 019)	(13 562)	(45 268)	(4 973)	(10 502)	(9 036)
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	25	(28)	(1)	(1)	(2)	(2)	(4)	(18)
Pochodne zobowiązania finansowe								
Instrumenty pochodne – towarowe	233 303	(124 112)	(76 640)	(16 490)	(30 982)	-	-	-
Instrumenty pochodne – walutowe	2 479	(2 479)	86	(2 565)	-	-	-	-
Instrumenty pochodne – CCIRS	5 140	(50 950)	-	(5 627)	(5 713)	(5 695)	(11 253)	(22 662)
Razem	13 767 373	(16 570 247)	(3 005 416)	(2 377 982)	(2 520 967)	(593 089)	(1 049 162)	(7 023 631)

Zobowiązania finansowe na dzień 31 grudnia 2017 roku (dane przekształcone)

Klasy instrumentów finansowych	Wartość bilansowa	Umowne niezdykontowane płatności	Z tego umowne niezdykontowane płatności o terminie spłaty przypadającym w okresie (od dnia bilansowego)					
			poniżej 3 miesięcy	od 3 do 12 miesięcy	od 1 roku do 2 lat	od 2 lat do 3 lat	od 3 lat do 5 lat	powyżej 5 lat
Zobowiązania finansowe niebędące instrumentami pochodnymi								
Oprocentowane kredyty i pożyczki oraz wyemitowane obligacje	9 828 823	(12 205 838)	(160 573)	(418 356)	(2 329 557)	(2 195 729)	(991 898)	(6 109 725)
Zobowiązania wobec dostawców	1 042 427	(1 042 427)	(1 038 477)	(3 950)	-	-	-	-
Zobowiązania inwestycyjne	807 970	(807 970)	(797 210)	(93)	(10 599)	(68)	-	-
Inne zobowiązania finansowe	360 909	(360 909)	(281 066)	(3 849)	(12 503)	(47 138)	(6 050)	(10 303)
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	23 973	(24 173)	(1 475)	(22 670)	(2)	(2)	(4)	(20)
Pochodne zobowiązania finansowe								
Instrumenty pochodne – towarowe	52 821	(4 424)	-	(4 424)	-	-	-	-
Instrumenty pochodne – walutowe	346	(346)	(275)	(71)	-	-	-	-
Instrumenty pochodne – CCIRS	9 299	(47 125)	-	(4 694)	(4 694)	(4 748)	(9 427)	(23 562)
Razem	12 126 568	(14 493 212)	(2 279 076)	(458 107)	(2 357 355)	(2 247 685)	(1 007 379)	(6 143 610)

45.3. Ryzyko rynkowe

Grupa identyfikuje następujące rodzaje ryzyka rynkowego, na które jest narażona:

- ryzyko stopy procentowej;
- ryzyko walutowe;
- ryzyko cen surowców i towarów w odniesieniu do towarowych instrumentów pochodnych oraz ryzyko zmiany cen posiadanych jednostek uczestnictwa.

45.3.1. Ryzyko stopy procentowej

Pozycje oprocentowane według stopy zmiennej narażają Grupę na zmianę przepływów pieniężnych w wyniku zmiany stóp procentowych. Pozycje oprocentowane według stopy stałej narażają Grupę na zmianę wartości godziwej w przypadku pozycji wycenianych w wartości godziwej. Ryzyko zmiany wartości godziwej w wyniku zmiany stóp procentowych dotyczy instrumentów pochodnych IRS i CCIRS oraz pożyczki udzielonej na rzecz Elektrociepłowni Stalowa Wola S.A. Grupa jest również narażona na materializację ryzyka związanego z utraconymi korzyściami w związku ze spadkiem stóp procentowych w przypadku zadłużenia o stałym oprocentowaniu lub ze wzrostem stóp procentowych w przypadku posiadanych aktywów o stałym oprocentowaniu, jednak zmiany te nie są ujmowane w sprawozdaniu finansowym.

Celem zarządzania ryzykiem stopy procentowej jest ograniczenie do poziomu akceptowalnego przez Grupę niekorzystnego wpływu zmian rynkowych stóp procentowych na przepływy pieniężne oraz minimalizacja kosztów finansowych. W celu zabezpieczenia się przed ryzykiem stopy procentowej związanej z wyemitowanymi obligacjami o zmiennej stopie procentowej Grupa zawarła transakcje typu swap procentowy (IRS), o czym szerzej w nocie 44.3 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

W poniższych tabelach przedstawione zostały wartości bilansowe instrumentów finansowych Grupy narażonych na ryzyko stopy procentowej. Ze względu na stosowaną przez Spółkę dynamiczną strategię zarządzania ryzykiem finansowym, w której pozycję zabezpieczaną stanowią przepływy związane z ekspozycją na zmienną stopę procentową WIBOR 6M ryzyko zmiany stóp procentowych dla części przepływów odsetkowych zostało ograniczone poprzez zawarte transakcje zabezpieczające IRS. W związku z tym część wartości bilansowej obligacji o zmiennym oprocentowaniu, których zmienność przepływów odsetkowych została zabezpieczona poprzez swap procentowy, w tabelach poniżej została zaprezentowana łącznie z wyceną tych instrumentów zabezpieczających w ramach pozycji o oprocentowaniu stałym.

Instrumenty finansowe w podziale na rodzaj oprocentowania na dzień 31 grudnia 2018 roku

Instrumenty finansowe	Oprocentowane wg stałej stopy	Oprocentowane wg zmiennej stopy	Razem
Aktywa finansowe			
Lokaty i depozyty	47 126	–	47 126
Pożyczki udzielone	222 756	4 796	227 552
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	–	724 078	724 078
Instrumenty pochodne – IRS	4 178	–	4 178
Zobowiązania finansowe			
Kredyty w rachunku bieżącym	–	767	767
Kredyty i pożyczki preferencyjne	–	17 521	17 521
Kredyty i pożyczki udzielane na warunkach rynkowych	850 675	17 322	867 997
Wyemitowane obligacje	6 519 439	3 557 628	10 077 067
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	25	–	25
Instrumenty pochodne – CCIRS	5 140	–	5 140

Instrumenty finansowe w podziale na rodzaj oprocentowania na dzień 31 grudnia 2017 roku

Instrumenty finansowe	Oprocentowane wg stałej stopy	Oprocentowane wg zmiennej stopy	Razem
Aktywa finansowe			
Lokaty i depozyty	39 756	–	39 756
Pożyczki udzielone	2 954	578 025	580 979
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	–	875 496	875 496
Instrumenty pochodne – IRS	28 482	–	28 482
Zobowiązania finansowe			
Kredyty w rachunku bieżącym	1	93 502	93 503
Kredyty i pożyczki preferencyjne	–	34 506	34 506
Kredyty i pożyczki udzielane na warunkach rynkowych	1 042 110	21 269	1 063 379
Wyemitowane obligacje	5 681 480	2 955 955	8 637 435
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	27	23 946	23 973
Instrumenty pochodne – CCIRS	9 299	–	9 299

Pozostałe instrumenty finansowe Spółki, które nie zostały ujęte w powyższych tabelach, nie są oprocentowane i w związku z tym nie podlegają ryzyku stopy procentowej. Oprocentowanie instrumentów finansowych o zmiennym oprocentowaniu jest aktualizowane w okresach krótszych niż rok. Odsetki od instrumentów finansowych o stałym oprocentowaniu są stałe przez cały okres do upływu terminu zapadalności/wymagalności tych instrumentów lub do określonego momentu w przyszłości, kiedy to stopy zostaną zweryfikowane i mogą zostać zmienione – dotyczy to kredytów otrzymanych z Europejskiego Banku Inwestycyjnego oraz obligacji hybrydowych, które w pierwszym okresie oprocentowane są stałą stopą procentową, a w okresie drugim stopą zmienną, o czym szerzej w nocie 32.1 oraz 32.2 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Analiza wrażliwości

Na potrzeby analizy wrażliwości na zmiany czynników ryzyka rynkowego Grupa Kapitałowa wykorzystuje metodę analizy scenariuszowej. Grupa wykorzystuje scenariusze eksperckie odzwierciedlające subiektywną ocenę Grupy odnośnie kształtowania się pojedynczych czynników ryzyka rynkowego w przyszłości. Przedmiotem analizy zostały objęte wyłącznie te pozycje, które spełniają definicję instrumentów finansowych zgodnie z MSSF.

W analizie wrażliwości na ryzyko stopy procentowej Grupa stosuje równoległe przesunięcie krzywej stóp procentowych o potencjalną możliwą zmianę referencyjnych stóp procentowych w horyzoncie do daty następnego sprawozdania finansowego. Dla celów analizy wrażliwości na ryzyko zmian stóp procentowych wykorzystano średnie poziomy referencyjnych stóp procentowych w danym roku. Skala potencjalnych zmian stóp procentowych została oszacowana na podstawie zmienności implikowanych opcji na stopę procentową kwotowanych na rynku międzybankowym dla walut, dla których Grupa posiada ekspozycję na ryzyko stóp procentowych na datę bilansową.

Grupa identyfikuje ekspozycję na ryzyko zmian stóp procentowych WIBOR, EURIBOR oraz LIBOR USD, przy czym na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz na dzień 31 grudnia 2017 roku narażenie na zmianę stopy EURIBOR i LIBOR USD było nieistotne.

Poniższe tabele przedstawiają wrażliwość wyniku finansowego brutto oraz pozostałych całkowitych dochodów brutto Grupy na racjonalne możliwe do zaistnienia zmiany stóp procentowych w horyzoncie do daty następnego sprawozdania finansowego, przy założeniu niezmienności innych czynników ryzyka.

Rok zakończony 31 grudnia 2018 roku

Klasy instrumentów finansowych	31 grudnia 2018		Analiza wrażliwości na ryzyko stopy procentowej na 31 grudnia 2018 roku	
	Wartość bilansowa	Wartość narażona na ryzyko	WIBOR +34 pb	WIBOR -34 pb
			Wynik finansowy / pozostałe całkowite dochody	
Pożyczki udzielone	227 552	204 052	(8 788)	9 225
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	823 724	724 078	1 728	(1 728)
Instrumenty pochodne (aktywa)	220 343	4 178	10 315	(10 315)
Kredyty i pożyczki preferencyjne	17 521	17 521	(60)	60
Kredyty i pożyczki udzielane na warunkach rynkowych	867 997	17 322	(59)	59
Wyemitowane obligacje	10 077 067	5 656 342	(19 232)	19 232
Instrumenty pochodne (zobowiązania)	240 922	5 140	6 618	(6 618)
Razem			(9 478)	9 915

Ekspozycja na ryzyko na dzień 31 grudnia 2018 roku jest reprezentatywna dla ekspozycji Grupy na ryzyko w trakcie poprzedzającego tą datę okresu rocznego.

Rok zakończony 31 grudnia 2017 roku (dane przekształcone)

Klasy instrumentów finansowych	31 grudnia 2017		Analiza wrażliwości na ryzyko stopy procentowej na 31 grudnia 2017 roku	
	Wartość bilansowa	Wartość narażona na ryzyko	WIBOR +43 pb	WIBOR -43 pb
			Wynik finansowy / pozostałe całkowite dochody	
Pożyczki udzielone	580 979	578 025	2 486	(2 486)
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	909 249	875 496	3 645	(3 645)
Instrumenty pochodne (aktywa)	81 698	28 482	21 217	(21 217)
Kredyty i pożyczki preferencyjne	34 506	34 506	(148)	148
Kredyty i pożyczki udzielane na warunkach rynkowych	1 063 379	21 269	(91)	91
Wyemitowane obligacje	8 637 435	5 053 775	(21 731)	21 731
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	23 973	23 946	(103)	103
Instrumenty pochodne (zobowiązania)	62 466	9 299	5 995	(5 995)
Razem			11 270	(11 270)

Ekspozycja na ryzyko na dzień 31 grudnia 2017 roku jest reprezentatywna dla ekspozycji Grupy na ryzyko w trakcie poprzedzającego tą datę okresu rocznego, z wyjątkiem istotnych transakcji, które miały miejsce pod koniec 2017 roku. Dotyczą one klasy instrumenty pochodne (zobowiązania) obejmującej zawarte w listopadzie i grudniu 2017 roku transakcje CCIRS, które są wrażliwe zarówno na zmianę stóp procentowych WIBOR, jak i stóp procentowych EURIBOR.

45.3.2. Ryzyko walutowe

W spółkach Grupy TAURON występuje ekspozycja na ryzyko walutowe transakcyjne i translacyjne. Spółki Grupy narażone są głównie na zmiany kursów walutowych EUR/PLN, CZK/PLN, USD/PLN i GBP/PLN w związku z ich działalnością operacyjną i finansową. Poniższe tabele prezentują ekspozycję Grupy na ryzyko walutowe w podziale na poszczególne klasy instrumentów finansowych w latach 2018 oraz 2017. Istotna ekspozycja dotyczy zmiany kursu EUR/PLN oraz CZK/PLN. Ekspozycja Grupy na zmiany kursu pozostałych walut nie jest istotna.

Pozycja walutowa na dzień 31 grudnia 2018 roku

Klasy instrumentów finansowych	Łączna wartość bilansowa w PLN	EUR		CZK	
		w walucie	w PLN	w walucie	w PLN
Aktywa finansowe					
Należności od odbiorców	2 229 400	1 815	7 805	55 582	9 299
Inne należności finansowe	255 504	38 733	166 552	20 292	3 395
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	823 724	51 173	220 044	31 544	5 277
Instrumenty pochodne (aktywa)	220 343	35 511	152 697	–	–
Razem		127 232	547 098	107 418	17 971
Zobowiązania finansowe					
Wyemitowane obligacje	10 077 067	853 686	3 670 848	–	–
Zobowiązania wobec dostawców	1 127 738	2 436	10 475	4 579	766
Pozostałe zobowiązania finansowe	406 151	57 866	248 824	–	–
Instrumenty pochodne (zobowiązania)	240 922	39 493	169 820	–	–
Razem		953 481	4 099 967	4 579	766
Pozycja walutowa netto		(826 249)	(3 552 869)	102 839	17 205

Pozycja walutowa na dzień 31 grudnia 2017 roku (dane przekształcone)

Klasy instrumentów finansowych	Łączna wartość bilansowa w PLN	EUR		CZK	
		w walucie	w PLN	w walucie	w PLN
Aktywa finansowe					
Należności od odbiorców	2 032 813	1 016	4 237	46 722	7 625
Inne należności finansowe	80 511	3 321	13 851	20 607	3 363
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	909 249	3 321	13 851	64 963	10 602
Instrumenty pochodne (aktywa)	81 698	5 237	21 843	–	–
Razem		12 895	53 782	132 292	21 590
Zobowiązania finansowe					
Kredyty w rachunku bieżącym	93 503	22 069	92 048	–	–
Wyemitowane obligacje	8 637 435	859 205	3 583 657	–	–
Zobowiązania wobec dostawców	1 042 427	2 117	8 830	10 208	1 666
Pozostałe zobowiązania finansowe	154 119	1 717	7 162	6	1
Instrumenty pochodne (zobowiązania)	62 466	5 129	21 391	–	–
Razem		890 237	3 713 088	10 214	1 667
Pozycja walutowa netto		(877 342)	(3 659 306)	122 078	19 923

Grupa TAURON wykorzystuje w ramach zarządzania ryzykiem walutowym kontrakty terminowe. Celem transakcji zawieranych w roku 2018 było zabezpieczenie Grupy przed ryzykiem walutowym powstającym w toku prowadzonej działalności handlowej, przede wszystkim z tytułu zakupu uprawnień do emisji zanieczyszczeń oraz zabezpieczenie ekspozycji walutowej generowanej przez płatności odsetkowe od pozyskanego finansowania w walucie EUR.

Wycena w wartości godziwej walutowych kontraktów terminowych typu forward (na dzień 31 grudnia 2018 roku zobowiązanie z tytułu ujemnej wyceny w wysokości 2 479 tysięcy złotych) oraz kontraktów CCIRS (na dzień 31 grudnia 2018 roku zobowiązanie z tytułu ujemnej wyceny w wysokości 5 140 tysięcy złotych) narażona jest na ryzyko zmian kursu EUR/PLN. Transakcje zawierane w celu zabezpieczenia się przed ryzykiem walutowym nie są objęte rachunkowością zabezpieczeń.

Analiza wrażliwości

Na potrzeby analizy wrażliwości na zmiany czynników ryzyka rynkowego Grupa Kapitałowa wykorzystuje metodę analizy scenariuszowej. Grupa wykorzystuje scenariusze eksperckie odzwierciedlające subiektywną ocenę Grupy odnośnie kształtowania się pojedynczych czynników ryzyka rynkowego w przyszłości. Przedmiotem analizy zostały objęte wyłącznie te pozycje, które spełniają definicję instrumentów finansowych zgodnie z MSSF.

Potencjalne możliwe zmiany kursów walutowych są określone w horyzoncie do daty następnego sprawozdania finansowego i zostały obliczone na podstawie rocznych zmienności implikowanych dla opcji walutowych kwotowanych na rynku międzybankowym dla danej pary walut z daty bilansowej lub w przypadku braku dostępnych kwotowań rynkowych na podstawie zmienności historycznych za okres jednego roku przed datą bilansową.

Grupa identyfikuje ekspozycję na ryzyko zmian kursów walutowych EUR/PLN, CZK/PLN, USD/PLN, GBP/PLN. Istotne narażenie na ryzyko występuje w przypadku EUR, głównie ze względu na finansowanie zewnętrzne zaciągnięte w EUR. Pozostałe waluty nie generują istotnego ryzyka dla Grupy. Poniższe tabele przedstawiają wrażliwość wyniku finansowego brutto oraz pozostałych całkowitych dochodów brutto Grupy na racjonalne możliwe do zaistnienia zmiany kursu walutowego EUR/PLN w horyzoncie do daty następnego sprawozdania finansowego, przy założeniu niezmienności innych czynników ryzyka.

Rok zakończony 31 grudnia 2018 roku

Klasy instrumentów finansowych	31 grudnia 2018		Analiza wrażliwości na ryzyko walutowe na 31 grudnia 2018 roku	
	Wartość bilansowa	Wartość narażona na ryzyko	EUR/PLN	
			kurs EUR/PLN +5,85%	kurs EUR/PLN -5,85%
Należności od odbiorców	2 229 400	7 805	456	(456)
Inne należności finansowe	255 504	166 552	9 743	(9 743)
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	823 724	220 044	12 872	(12 872)
Instrumenty pochodne (aktywa)	220 343	152 697	8 933	(8 933)
Wyemitowane obligacje	10 077 067	3 670 848	(214 745)	214 745
Zobowiązania wobec dostawców	1 127 738	10 475	(613)	613
Pozostałe zobowiązania finansowe	406 151	248 824	(14 556)	14 556
Instrumenty pochodne (zobowiązania)	240 922	177 439	38 838	(38 838)
Razem			(159 072)	159 072

Ekspozycja na ryzyko na dzień 31 grudnia 2018 roku jest reprezentatywna dla ekspozycji Grupy na ryzyko w trakcie poprzedzającego tą datę okresu rocznego.

Rok zakończony 31 grudnia 2017 roku (dane przekształcone)

Klasy instrumentów finansowych	31 grudnia 2017		Analiza wrażliwości na ryzyko walutowe na 31 grudnia 2017 roku	
	Wartość bilansowa	Wartość narażona na ryzyko	EUR/PLN	
			kurs EUR/PLN +6,2%	kurs EUR/PLN -6,2%
Należności od odbiorców	2 032 813	4 237	263	(263)
Inne należności finansowe	80 511	13 851	859	(859)
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	909 249	13 851	859	(859)
Instrumenty pochodne (aktywa)	81 698	21 843	1 354	(1 354)
Kredyty w rachunku bieżącym	93 503	92 048	(5 707)	5 707
Wyemitowane obligacje	8 637 435	3 583 657	(222 187)	222 187
Zobowiązania wobec dostawców	1 042 427	8 830	(547)	547
Pozostałe zobowiązania finansowe	154 119	7 162	(444)	444
Instrumenty pochodne (zobowiązania)	62 466	31 036	18 342	(18 342)
Razem			(207 208)	207 208

Ekspozycja na ryzyko na dzień 31 grudnia 2017 roku jest reprezentatywna dla ekspozycji Grupy na ryzyko w trakcie poprzedzającego tą datę okresu rocznego, z wyjątkiem istotnych transakcji, które miały miejsce w drugiej połowie 2017 roku. Dotyczą one euroobligacji wyemitowanych przez Spółkę w lipcu 2017 roku oraz zobowiązania z tytułu instrumentów pochodnych, które obejmuje zawarte przez Spółkę w listopadzie i grudniu 2017 roku transakcje CCIRS.

45.3.3. Ryzyko zmian cen surowców i towarów w odniesieniu do towarowych instrumentów pochodnych oraz zmian cen jednostek uczestnictwa

Towarowe instrumenty pochodne

Grupa zawiera transakcje pochodne, dla których instrumentem bazowym są towary lub surowce. Narażenie Grupy na ryzyko cenowe w odniesieniu do towarowych instrumentów pochodnych wiąże się z ryzykiem wahań wartości godziwej tych instrumentów na skutek zmian cen surowców/towarów, na których te instrumenty są oparte. Grupa ogranicza ryzyko cenowe związane z towarowymi instrumentami pochodnymi poprzez zawieranie transakcji przeciwstawnych. Ryzyko ogranicza się do otwartych transakcji na zakup lub sprzedaż danego towaru lub surowca, tzn. dotyczy niezbilansowanej pozycji w portfelu.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku, uwzględniając saldo magazynu uprawnień posiadanych w portfelu tradingowym, portfel zawartych kontraktów jest w całości zbilansowany. Minimalizuje to ryzyko rynkowe w portfelu towarowych instrumentów pochodnych. Potwierdziły to wyniki przeprowadzonej analizy wrażliwości, które wskazały na nieistotny wpływ potencjalnych możliwych zmian cen uprawnień do emisji na wynik finansowy brutto Grupy.

Jednostki uczestnictwa

Na dzień 31 grudnia 2018 roku Grupa posiadała jednostki uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych o wartości bilansowej 26 063 tysiące złotych. Instrumenty te wyceniane są na dzień bilansowy do wartości godziwej przez wynik finansowy, w związku z czym narażone są na ryzyko zmiany cen tych instrumentów.

Wyniki przeprowadzonej analizy wskazały na nieistotny wpływ potencjalnych możliwych zmian wartości notowań na wynik finansowy brutto Grupy.

46. Ryzyko operacyjne

Ryzyko operacyjne handlowe zarządzane jest na poziomie Grupy TAURON, co zostało opisane w punkcie 3.3.4. Sprawozdania Zarządu z działalności TAURON Polska Energia S.A. oraz Grupy Kapitałowej TAURON za rok obrotowy 2018. Grupa zarządza ryzykiem handlowym w oparciu o opracowaną i przyjętą do stosowania Politykę zarządzania ryzykiem handlowym w Grupie TAURON, która wprowadza system wczesnego ostrzegania oraz system limitowania ekspozycji na ryzyko w poszczególnych obszarach handlowych.

Spółki Grupy Kapitałowej TAURON Polska Energia S.A. narażone są na działanie i niekorzystny wpływ czynników ryzyka związanego ze zmiennością przepływów pieniężnych oraz wyników finansowych wyrażonych w walucie krajowej z tytułu zmian cen towarów. Ekspozycję Grupy na ryzyko cen towarów odzwierciedla wolumen zakupów podstawowych surowców i towarów, do których zalicza się węgiel kamienny, gaz oraz energię. Wolumen oraz koszty zakupów podstawowych surowców od dostawców spoza Grupy przedstawia poniższa tabela.

Rodzaj paliwa	Jednostka miary	2018		2017	
		Wolumen	Koszty zakupu	Wolumen	Koszty zakupu
Węgiel	tona	4 452 901	1 115 294	3 234 079	577 465
Gaz	MWh	3 075 513	290 574	2 481 078	195 393
Energia elektryczna	MWh	30 757 412	5 665 514	28 645 129	4 672 603
Energia ciepła	GJ	5 776 785	222 076	6 091 071	230 276
Razem			7 293 458		5 675 737

INNE INFORMACJE

47. Zobowiązania warunkowe

Tytuł	Opis
Powództwa związane z wypowiedzeniem umów długoterminowych	<p>Powództwa związane z wypowiedzeniem umów długoterminowych przeciwko spółce zależnej Polska Energia Pierwsza Kompania Handlowa Sp. z o.o.</p> <p>W 2015 roku spółki należące do grup: in.ventus, Polenergia oraz Wind Invest wytoczyły przeciwko spółce Polska Energia Pierwsza Kompania Handlowa Sp. z o.o. powództwa o stwierdzenie bezskuteczności złożonych przez Polska Energia Pierwsza Kompania Handlowa Sp. z o.o. oświadczeń o wypowiedzeniu umów zawartych z ww. spółkami na zakup energii elektrycznej i praw majątkowych. W toku postępowań sądowych spółki powodowe rozszerzają powództwa poprzez zgłaszanie roszczeń odszkodowawczych związanych z wypowiedzeniem umów.</p> <p>Na dzień zatwierdzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego do publikacji wysokość żądanych w pozwach odszkodowań wynosi:</p> <ul style="list-style-type: none"> – spółki grupy in.ventus – 13 367 tysięcy euro, – spółki grupy Polenergia – 67 248 tysięcy złotych, – spółki grupy Wind Invest – 125 003 tysiące złotych. <p>Wszystkie postępowania toczą przed sądami pierwszej instancji (w tym jedno postępowanie, które zostało skierowane mocą postanowienia sądu drugiej instancji do ponownego rozpoznania przez sąd pierwszej instancji).</p> <p>Uwzględniając aktualny stan spraw sądowych i okoliczności im towarzyszące Grupa ocenia, iż prawdopodobieństwo materializacji ryzyka przegrania spraw sądowych związanych z powództwami zarówno w zakresie stwierdzenia bezskuteczności oświadczeń o wypowiedzeniu oraz zabezpieczenie roszczeń niepieniężnych jak i roszczeń odszkodowawczych jest mniejsze niż 50%, w związku z czym nie tworzy rezerwy na koszty z nimi związane.</p>
	<p>Powództwo związane z wypowiedzeniem umów długoterminowych przeciwko TAURON Polska Energia S.A.</p> <p>W latach 2017 i 2018 spółki należące do grup: in.ventus, Polenergia oraz Wind Invest wytoczyły przeciwko spółce TAURON Polska Energia S.A. pozwy o zapłatę odszkodowania oraz o ustalenie odpowiedzialności za szkody, które mogą wyniknąć w przyszłości z czynów niedozwolonych, w tym z czynów nieuczciwej konkurencji. Podstawą faktyczną żądań pozwów, według twierdzeń stron powodowych, jest wypowiedzenie przez spółkę zależną Polska Energia Pierwsza Kompania Handlowa Sp. z o.o. umów długoterminowych na zakup energii elektrycznej i praw majątkowych wynikających ze świadectw pochodzenia oraz rzekome kierowanie przez TAURON Polska Energia S.A. tym procesem.</p> <p>Na dzień zatwierdzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego do publikacji wysokość żądanych w pozwach odszkodowań wynosi:</p> <ul style="list-style-type: none"> – spółki grupy in.ventus – 12 286 tysięcy euro, – spółki grupy Polenergia – 78 855 tysięcy złotych, – spółki grupy Wind Invest – 129 947 tysięcy złotych. <p>Ponadto, spółki powodowe wskazują w swych pozwach na następujące wartości szacowanych szkód, które mogą powstać w przyszłości:</p> <ul style="list-style-type: none"> – spółki grupy in.ventus – 35 706 tysięcy euro, – spółki grupy Polenergia – 265 227 tysięcy złotych, – spółki grupy Wind Invest – 1 119 363 tysiące złotych.
	<p>Sądem właściwym dla rozpoznania pozwów jest Sąd Okręgowy w Katowicach. Wszystkie postępowania toczą się przed sądami pierwszej instancji. Postępowania toczone z powództw grupy Wind Invest toczą się przy drzwiach zamkniętych. Na dzień zatwierdzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego do publikacji szanse Spółki na uzyskanie pozytywnego rozstrzygnięcia w sporach należy ocenić pozytywnie, tj. szanse te wynoszą 70%.</p> <p>Ponadto, przeciwko TAURON Polska Energia S.A. toczy się w pierwszej instancji przed Sądem Okręgowym w Krakowie, postępowanie z powództwa spółki Dobiesław Wind Invest Sp. z o.o. Przedmiotem sprawy jest żądanie złożenia do depozytu sądowego kwoty 183 391 tysięcy złotych tytułem odwrócenia niebezpieczeństwa grożącej szkody. Uwzględniając aktualny stan sprawy należy uznać, że szanse Spółki na pozytywne rozstrzygnięcie sporu zdecydowanie przewyższają poziom 50%.</p>
	<p>Powództwa związane z wypowiedzeniem umów długoterminowych przeciwko spółce zależnej TAURON Sprzedaż Sp. z o.o.</p> <p>W dniu 28 lutego 2017 roku spółka zależna TAURON Sprzedaż Sp. z o.o. złożyła oświadczenia o wypowiedzeniu długoterminowych umów na zakup przez spółkę zależną praw majątkowych wynikających ze świadectw pochodzenia energii ze źródeł odnawialnych. Stroną zawartych w 2008 roku umów są spółki z grupy in.ventus. Umowy uległy wypowiedzeniu wobec nieosiągnięcia przez strony porozumienia w ramach renowacji kontraktowych w trybie przewidzianym w umowach. Szacowana na lata 2017–2023 całkowita wartość zobowiązań umownych TAURON Sprzedaż Sp. z o.o. wynikająca z wypowiedzianych umów, na dzień wypowiedzenia wyniosłaby około 417 000 tysięcy złotych netto.</p> <p>Po dniu bilansowym, w dniu 7 marca 2019 roku Hamburg Commercial Bank AG (dawniej HSH Nordbank AG) wytoczył przeciwko TAURON Sprzedaż Sp. z o.o. pozew o zapłatę odszkodowania z tytułu niewykonywania przez TAURON Sprzedaż Sp. z o.o. umów sprzedaży praw majątkowych wynikających ze świadectw pochodzenia będących potwierdzeniem wytworzenia energii elektrycznej w odnawialnym źródle energii oraz kar umownych naliczonych w związku z wypowiedzeniem wyżej wymienionych umów. Przedmiotem żądania pozwu jest zapłata przez TAURON Sprzedaż Sp. z o.o. na rzecz banku łącznej kwoty 232 879 tysięcy złotych wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty, w tym odszkodowania na łączną kwotę 36 252 tysiące złotych i kar umownych na łączną kwotę 196 627 tysięcy złotych.</p> <p>Bank dochodzi roszczeń wynikających z nabycia w drodze przelewu wierzytelności przysługujących, według jego twierdzeń, pierwotnie spółkom grupy in.ventus, tj.:</p> <ul style="list-style-type: none"> – in.ventus Sp. z o.o. EW Dobrzyń sp.k., – in.ventus Sp. z o.o. INO 1 sp.k., – in.ventus Sp. z o.o. EW Goldap sp.k. <p>Sądem właściwym dla rozpoznania powództwa jest Sąd Okręgowy w Krakowie. Spółka TAURON Sprzedaż Sp. z o.o. przystąpiła do analizy treści pozwu i w odpowiednim czasie złożyła odpowiedź na pozew. Wstępna ocena żądań pozwu i jego uzasadnienia w ocenie TAURON Sprzedaż Sp. z o.o. wskazuje na całkowitą bezzasadność dochodzonych roszczeń. Spółka TAURON Sprzedaż Sp. z o.o. ocenia, iż prawdopodobieństwo materializacji ryzyka przegrania sprawy sądowej związanej z powództwem zarówno w zakresie roszczeń odszkodowawczych, jak i kar umownych jest niższe od szans wygranej, w związku z czym nie tworzy rezerwy na koszty związane ze sprawą.</p> <p>W 2018 roku do spółki zależnej TAURON Sprzedaż Sp. z o.o. wpłynęły zawiadomienia w sprawach z wniosków dwóch spółek z grupy Polenergia przeciwko TAURON Sprzedaż Sp. z o.o. o zawezwanie do próby ugodowej co do łącznej kwoty 78 855 tysięcy złotych, tytułem odszkodowania za rzekomą szkodę wyrządzoną spółkom z grupy Polenergia, w skutek bezpodstawnego zerwania długoterminowej umowy zawartej pomiędzy tymi spółkami a Polska Energia Pierwsza Kompania Handlowa Sp. z o.o. Spółki wskazały we wnioskach, że Spółka, Polska Energia Pierwsza Kompania Handlowa Sp. z o.o. oraz likwidatorzy spółki Polska Energia Pierwsza Kompania Handlowa Sp. z o.o. wyrządzili i nadal wyrządzają szkodę spółkom z grupy Polenergia, a TAURON Sprzedaż Sp. z o.o. z tej szkody świadomie skorzystała i – według spółek z grupy Polenergia – ponosi za nią odpowiedzialność. TAURON Sprzedaż Sp. z o.o. uznała żądania spółek z grupy Polenergia jako bezzasadne, w związku z czym nie doszło do zawarcia ugod.</p>

Tytuł	Opis
Roszczenie wobec PGE EJ 1 Sp. z o.o.	<p>W dniu 13 marca 2015 roku konsorcjum w składzie WorleyParsons Nuclear Services JSC, WorleyParsons International Inc, WorleyParsons Group Inc (dalej: „konsorcjum WorleyParsons”), będące wykonawcą badań w ramach procesu inwestycyjnego związanego z budową elektrowni jądrowej przez PGE EJ 1 Sp. z o.o. (dalej: „umowa”), zgłosiło w związku z umową – w wezwaniu do zapłaty względem PGE EJ 1 Sp. z o.o. – roszczenia na łączną kwotę 92 315 tysięcy złotych. W następstwie tego, w dniu 15 kwietnia 2015 roku Spółka (jako współnik posiadający 10% udziałów w kapitale zakładowym PGE EJ 1 Sp. z o.o.) zawarła porozumienie z PGE EJ 1 Sp. z o.o. oraz pozostałymi jej udziałowcami (tj. PGE Polska Grupa Energetyczna S.A., KGHM Polska Miedź S.A. oraz ENEA S.A.), które reguluje wzajemne relacje stron tego porozumienia związane z tymi roszczeniami, w tym zasady zapewnienia ewentualnych dodatkowych środków dla PGE EJ 1 Sp. z o.o. przez jej udziałowców.</p> <p>Spółka ocenia, że wynikające z tego porozumienia potencjalne dodatkowe zaangażowanie finansowe Spółki w PGE EJ 1 Sp. z o.o. nie będzie wyższe niż procentowe zaangażowanie kapitałowe Spółki w PGE EJ1 Sp. z o.o.</p> <p>W listopadzie 2015 roku Sąd Okręgowy w Warszawie doręczył PGE EJ 1 Sp. z o.o. pozew konsorcjum WorleyParsons na kwotę około 59 mln zł, rozszerzony następnie w 2017 roku o kwotę 45 mln zł, tj. do kwoty około 104 mln zł.</p> <p>PGE EJ 1 Sp. z o.o. nie uznało zgłoszonych w stosunku do niej roszczeń, a ewentualne ich zasądzenie przez sąd uważa za mało prawdopodobne. Spółka nie tworzy rezerwy w związku z powyższymi zdarzeniami.</p>
Roszczenia od Huty Łaziska S.A.	<p>W związku z połączeniem Spółki z Górnośląskim Zakładem Elektroenergetycznym S.A. („GZE”) – TAURON Polska Energia S.A. została stroną sporu sądowego z Huta Łaziska S.A. („Huta”) przeciwko GZE i Skarbowi Państwa reprezentowanemu przez Prezesa URE. Aktualnie proces toczy się przed Sądem Okręgowym w Warszawie.</p> <p>Prezes URE postanowieniem z dnia 12 października 2001 roku nakazał GZE wznowić dostawy energii elektrycznej do Huty (wstrzymane w dniu 11 października 2001 roku z powodu nieregulowania zobowiązań płatniczych przez Hute) na warunkach umowy z dnia 30 lipca 2001 roku, w szczególności po cenie 67 zł/MWh, do czasu ostatecznego rozstrzygnięcia sporu, a w dniu 14 listopada 2001 roku ostatecznie rozstrzygnął spór, wydając decyzję stwierdzającą, iż wstrzymanie dostaw energii elektrycznej nie było nieuzasadnione. Huta odwołała się od tej decyzji. W dniu 25 lipca 2006 roku Sąd Apelacyjny w Warszawie wydał wyrok prawomocnie kończący spór o zasadność wstrzymania przez GZE dostaw energii do Huty, oddalający apelację Huty od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 19 października 2005 roku oddalającego odwołanie Huty od przedmiotowej decyzji Prezesa URE. Od powołanego wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie Huta wniosła skargę kasacyjną, która została przez Sąd Najwyższy oddalona wyrokiem z dnia 10 maja 2007 roku. W dniu 15 listopada 2001 roku (po wydaniu przez Prezesa URE wyżej wspomnianej decyzji z 14 listopada 2001 roku, i w związku z pogłębiającym się zadłużeniem Huty wobec GZE z tytułu dostaw energii elektrycznej) GZE ponownie wstrzymał dostawy. W związku z tym wstrzymaniem Huta wywodziła wobec GZE roszczenie o zapłatę odszkodowania.</p> <p>Pozwem z dnia 12 marca 2007 roku Huta domaga się od GZE i Skarbu Państwa – Prezesa URE (in solidum) zasądzenia kwoty 182 060 tysięcy złotych z odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty tytułem odszkodowania za rzekome szkody wywołane niewykonaniem przez GZE postanowienia Prezesa URE z dnia 12 października 2001 roku.</p> <p>W sprawie tej zapadły korzystne dla GZE wyroki sądu pierwszej i drugiej instancji, jednakże wyrokiem z dnia 29 listopada 2011 roku Sąd Najwyższy uchylił wyrok Sądu Apelacyjnego i przekazał sprawę temuż Sądowi do ponownego rozpoznania. W dniu 5 czerwca 2012 roku Sąd Apelacyjny uchylił wyrok Sądu Okręgowego i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu. Począwszy od dnia 27 listopada 2012 roku sprawa jest przedmiotem postępowania przed sądem pierwszej instancji.</p> <p>Na podstawie przeprowadzonej analizy prawnej roszczeń Spółka uważa, że są one bezzasadne, a ryzyko konieczności ich zaspokojenia nikłe. W rezultacie Spółka nie utworzyła rezerwy na koszty związane z tymi roszczeniami.</p>
Kwota	Roszczenie o zapłatę odszkodowania w wysokości 182 060 tysięcy złotych.
Sprawa z powództwa ENEA S.A.	<p>Sprawa z powództwa ENEA S.A. („ENEA”) przeciwko TAURON Polska Energia S.A., zawisła od 2016 roku przed Sądem Okręgowym w Katowicach, dotyczy zapłaty kwoty 17 086 tysięcy złotych z odsetkami ustawowymi od dnia 31 marca 2015 roku do dnia zapłaty. Podstawą faktyczną roszczenia ENEA są zarzuty dotyczące bezpodstawnego wzbogacenia Spółki w związku z możliwymi błędami w zakresie wyznaczenia zagregowanych danych pomiarowo-rozliczeniowych przez ENEA Operator Sp. z o.o. (jako Operatora Systemu Dystrybucyjnego, OSD), stanowiących podstawę rozliczeń ENEA i Spółki ze spółką Polskie Sieci Elektroenergetyczne S.A. z tytułu niezbilansowania na Rynku Bilansującym w okresie od stycznia do grudnia 2012 roku. W toku postępowania na wniosek ENEA nastąpiło dopozwanie (tj. wezwanie do wzięcia udziału w sprawie w charakterze pozwanych) siedmiu sprzedawców, dla których TAURON Polska Energia S.A. pełniła funkcję podmiotu odpowiedzialnego za bilansowanie handlowe na terenie obszaru dystrybucji ENEA Operator Sp. z o.o. w 2012 roku. Wśród dopozwanych podmiotów znalazły się dwie spółki zależne od TAURON Polska Energia S.A., tj.: TAURON Sprzedaż Sp. z o.o. (względem której ENEA S.A. wniosła o zasądzenie kwoty 4 934 tysiące złotych wraz z ustawowymi odsetkami od dnia doręczenia odpisu wniosku o dopozwanie do dnia zapłaty), oraz TAURON Sprzedaż GZE Sp. z o.o. (względem której ENEA S.A. wniosła o zasądzenie kwoty 3 480 tysięcy złotych wraz z ustawowymi odsetkami od dnia doręczenia odpisu wniosku o dopozwanie do dnia zapłaty). Żądanie zapłaty kwot wskazanych w zdaniu poprzednim, jak również kwot dochodzonych od pozostałych pięciu sprzedawców, zostało zgłoszone przez stronę powodową na wypadek oddalenia powództwa przeciwko TAURON Polska Energia S.A. Sprawa jest przedmiotem postępowania przed sądem pierwszej instancji.</p> <p>Spółka nie utworzyła rezerwy, ponieważ uważa, że ryzyko niekorzystnego rozstrzygnięcia sprawy dla Spółki wynosi poniżej 50%. Rezerwy w ciężar kosztów utworzyły spółki zależne od TAURON Polska Energia S.A., w łącznej kwocie 5 483 tysiące złotych w przypadku TAURON Sprzedaż Sp. z o.o. oraz w łącznej kwocie 3 900 tysięcy złotych w przypadku TAURON Sprzedaż GZE Sp. z o.o. Kwoty powyższych utworzonych przez spółki zależne rezerw dotyczą należności głównej, odsetek zaktualizowanych na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz kosztów prowadzonego postępowania.</p>
Kwota	Według stanu na dzień 31 grudnia 2018 roku roszczenie o zapłatę przez Spółkę wynosi 17 086 tysięcy złotych wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 31 marca 2015 roku do dnia zapłaty. Na wypadek oddalenia powództwa przeciwko Spółce roszczenie o zapłatę przez spółki Grupy wynosi łącznie 8 414 tysięcy złotych wraz z ustawowymi odsetkami od dnia doręczenia odpisu wniosku ENEA S.A. o wezwanie danej spółki Grupy do wzięcia udziału w sprawie do dnia zapłaty. W związku z przedłożeniem w trakcie postępowania nowych danych pomiarowych przez ENEA Operator Sp. z o.o. można przypuszczać, że kwoty roszczeń dochodzonych przeciwko Spółce lub spółkom Grupy mogą ulec zmianie.

Tytuł	Opis
Postępowania administracyjne wszczęte przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki („URE”)	<p>W roku 2016 wobec spółki TAURON Dystrybucja S.A. zostało wszczęte postępowanie w sprawie wymierzenia kary pieniężnej, z uwagi na nieutrzymywanie w należyłym stanie technicznym obiektów, instalacji i urządzeń oraz na naruszenie warunków określonych w koncesji na dystrybucję energii elektrycznej. Decyzją z dnia 10 lipca 2017 roku na spółkę została nałożona kara w wysokości 350 tysięcy złotych. W lipcu 2017 roku spółka utworzyła rezerwę w wysokości 351 tysięcy złotych oraz złożyła do SOKiK odwołanie w sprawie. Obecnie spółka oczekuje na wyznaczenie terminu kolejnej rozprawy.</p> <p>W roku 2017 wobec spółki TAURON Ekoenergia Sp. z o.o. zostało wszczęte postępowanie w sprawie wymierzenia kary pieniężnej, w związku z podejrzeniem prowadzenia działalności polegającej na wytwarzaniu energii elektrycznej w Elektrowni Wodnej Dąbie i Elektrowni Wodnej Przewóz bez wymaganych przepisami Ustawy z dnia 20 lipca 2017 roku Prawo wodne pozwoleń wodnoprawnych na szczególnie korzystanie z wód Wisły do celów energetycznych. Spółka na bieżąco składała Prezesowi URE stosowne wyjaśnienia w sprawie, a ostatnim pismem z dnia 29 czerwca 2018 roku spółka poinformowała Prezesa URE, iż Naczelny Sąd Administracyjny wyrokiem z dnia 17 maja 2018 roku oraz wyrokiem z dnia 27 czerwca 2018 roku uchylił niekorzystne dla spółki rozstrzygnięcia organów administracyjnych w sprawie pozwoleń wodnoprawnych na szczególnie korzystanie z wód Wisły do celów energetycznych w Elektrowni Wodnej Dąbie i Elektrowni Wodnej Przewóz. Decyzją z dnia 15 lutego 2019 roku na spółkę nałożona została kara w wysokości 2 tysięcy złotych. W dniu 4 marca 2019 roku spółka złożyła odwołanie od decyzji do Sądu Okręgowego w Warszawie. Spółka stoi na stanowisku, iż fakty będące podstawą wszczęcia postępowania nie mogą stanowić podstawy do wymierzenia kary pieniężnej, w związku z czym spółka nie utworzyła rezerwy z tytułu przedmiotowego postępowania.</p> <p>Wobec spółek z segmentu Sprzedaż zostały wszczęte następujące postępowania kontynuowane na dzień bilansowy:</p> <ul style="list-style-type: none"> – W dniach 21 i 27 lutego 2018 roku wobec spółki zależnej TAURON Sprzedaż GZE Sp. z o.o. wszczęto postępowania w związku z ujawnieniem nieprawidłowości polegających na uniemożliwieniu wyboru odbiorcom końcowym danej oferty lub grupy taryfowej. Spółka złożyła stosowne wyjaśnienia w sprawach. – W dniu 25 czerwca 2018 roku wobec spółki TAURON Sprzedaż Sp. z o.o. zostało wszczęte postępowanie dotyczące zasadności wstrzymania dostaw energii elektrycznej do odbiorcy końcowego. Po dniu bilansowym, w dniu 7 stycznia 2019 roku spółka otrzymała zawiadomienie o zakończeniu postępowania. – W dniu 18 lipca 2018 roku wobec spółki TAURON Sprzedaż Sp. z o.o. zostało wszczęte postępowanie w sprawie dostosowania warunków udzielonej koncesji na obrót energią elektryczną do aktualnie obowiązujących przepisów prawa. W dniu 30 listopada 2018 roku spółka otrzymała decyzję Prezesa URE w sprawie zmiany koncesji. Spółka złożyła odwołanie od decyzji do SOKiK. – W dniu 19 października 2018 roku zostało wszczęte postępowanie przeciwko TAURON Sprzedaż GZE Sp. z o.o. dotyczące wstrzymania dostaw energii elektrycznej do odbiorcy końcowego. Spółka na bieżąco składa wyjaśnienia w sprawie. <p>Spółki nie tworzą rezerw na potencjalne kary związane z powyższymi postępowaniami, ponieważ w ocenie Zarządu spółek ryzyko niekorzystnego rozstrzygnięcia spraw i nałożenia kary jest niskie.</p>
Postępowania administracyjne i wyjaśniające wszczęte przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów („UOKiK”)	<p>Wobec spółek z segmentu Sprzedaż Prezes UOKiK wszczął następujące postępowania kontynuowane na dzień bilansowy:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Postępowanie wszczęte w dniu 17 września 2013 roku w związku z podejrzeniem stosowania przez TAURON Sprzedaż Sp. z o.o. praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów polegającej na podawaniu w cennikach i materiałach informacyjnych cen energii elektrycznej bez uwzględnienia wartości podatku od towarów i usług, co stanowi naruszenie Ustawy z dnia 23 sierpnia 2007 roku o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym i w związku z tym stanowi naruszenie Ustawy z dnia 16 lutego 2007 roku o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2007 r., Nr 50, poz. 331 ze zm.) („Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów”). Spółka zobowiązała się do zaniechania działań naruszających przepisy Ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz wniosła o prowadzenie postępowania w kierunku wydania decyzji zobowiązującej. W dniu 22 grudnia 2014 roku wpłynęło do spółki zawiadomienie UOKiK o zakończeniu postępowania dowodowego. W dniu 14 grudnia 2015 roku Prezes UOKiK wezwał spółkę do wskazania, czy praktyka została zaniechana, na co spółka odpowiedziała w lutym 2016 roku, informując UOKiK o zaniechaniu praktyki i wniosła o odstąpienie od nakładania kary. Decyzją z dnia 22 lutego 2018 roku Prezes UOKiK stwierdził stosowanie przez spółkę praktyki naruszającej zbiorowe interesy klientów i jej zaniechanie z dniem 1 lutego 2016 roku. Prezes UOKiK nie nałożył na spółkę kary pieniężnej, zaś spółka została zobowiązana do opublikowania oświadczenia o treści określonej w decyzji. Spółka złożyła odwołanie od decyzji do SOKiK. Decyzją z dnia 2 lipca 2018 roku Prezes UOKiK zmienił w ramach autokontroli swoją wcześniejszą decyzję z dnia 22 lutego 2018 roku, a spółka została zobowiązana do publikacji stosownych oświadczeń o treści i w terminach wskazanych w decyzji. Zobowiązanie wynikające z decyzji jest realizowane przez spółkę. – Postępowania wyjaśniające wszczęte w dniu 11 maja 2017 roku przeciwko TAURON Sprzedaż Sp. z o.o. oraz w dniu 6 lipca 2018 roku przeciwko TAURON Sprzedaż GZE Sp. z o.o. dotyczące mechanizmu automatycznego przedłużania okresu rozliczeń opłat za sprzedaż energii elektrycznej według Cennika w sytuacji braku aktywnego działania ze strony konsumenta po przedstawieniu mu nowej oferty (oferty odnowieniowe). Spółki na bieżąco składają wyjaśnienia w sprawach. – Postępowanie wyjaśniające wszczęte w dniu 13 lipca 2017 roku przeciwko TAURON Sprzedaż GZE Sp. z o.o. dotyczące naruszenia zapisów art. 6b ust. 3 ustawy Prawo energetyczne w zakresie wyznaczania dodatkowych terminów na uregulowanie zaległych należności w wezwaniach do zapłaty. Spółka podjęła działania naprawcze polegające na zmianie komunikatu wysłanego do konsumentów oraz na bieżąco składa dokumenty i wyjaśnienia w sprawie. – Postępowanie wszczęte w dniu 13 października 2017 roku przeciwko TAURON Sprzedaż GZE Sp. z o.o. w związku z podejrzeniem stosowania przez spółkę praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów polegającej na utrudnianiu zmiany sprzedawcy energii elektrycznej. Spółka na bieżąco składa wyjaśnienia w sprawie. – Postępowanie wszczęte w dniu 8 listopada 2017 roku przeciwko TAURON Sprzedaż Sp. z o.o. w związku z podejrzeniem stosowania przez spółkę praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów polegającej na błędnym sugerowaniu konsumentom możliwości bezkosztowego rozwiązania umowy z innym sprzedawcą. Spółka na bieżąco składa wyjaśnienia w sprawie. – Postępowanie wyjaśniające wszczęte w dniu 27 kwietnia 2018 roku przeciwko TAURON Sprzedaż Sp. z o.o. w związku z podejrzeniem naruszenia zbiorowych interesów konsumentów, poprzez rozsyłanie do klientów pisma z informacją w sprawie aktualizacji danych osobowych. Spółka udzieliła wymaganych w sprawie wyjaśnień. – Postępowanie wyjaśniające wszczęte w dniu 31 grudnia 2018 roku przeciwko TAURON Sprzedaż Sp. z o.o. w związku z podejrzeniem naruszenia zbiorowych interesów konsumentów, poprzez stosowanie praktyk związanych z zawieraniem umów sprzedaży energii elektrycznej przez telefon. Spółka złożyła stosowne wyjaśnienia w sprawie. <p>Spółki nie tworzą rezerw na potencjalne kary związane z powyższymi postępowaniami, ponieważ w ocenie Zarządu spółek ryzyko niekorzystnego rozstrzygnięcia spraw i nałożenia kary jest niskie.</p>
Podatek od nieruchomości	<p>W zakresie opodatkowania urządzeń służących do wytwarzania i przesyłu energii elektrycznej w roku zakończonym dnia 2018 rozstrzygnięta została przez Naczelny Sąd Administracyjny kwestia podstawy opodatkowania elektrowni wiatrowych za rok 2017. Naczelny Sąd Administracyjny oddalił skargę kasacyjną w sprawie zasad opodatkowania elektrowni wiatrowych za rok 2017. Spółka z segmentu Wytwarzanie na początku roku 2018 skorygowała deklaracje podatkowe za rok 2017 i dokonała wpłaty podatku od nieruchomości wraz z odsetkami, za wyjątkiem gminy w której nie było możliwości dokonania korekty ze względu na toczące się od 2017 roku postępowanie administracyjne. Zobowiązanie warunkowe na dzień bilansowy w tym zakresie związane jest z ww. toczącym się przed sądem administracyjnym postępowaniem.</p>
Kwota	<p>W związku z trwającym postępowaniem spółka z segmentu Wytwarzanie utworzyła w roku 2017 rozliczenia międzyokresowe bierne, wynikające z różnicy pomiędzy kwotą zapłaconego podatku od nieruchomości a szacowaną wielkością podatku którą spółka może być zobowiązana do uiszczenia, wynoszące na dzień bilansowy 2 314 tysięcy złotych.</p> <p>Na ryzyko gospodarcze związane z podatkiem od nieruchomości spółka z segmentu Dystrybucja utworzyła rezerwę wynoszącą na dzień bilansowy 39 356 tysięcy złotych (nota 36.3).</p>

Tytuł	Opis
Bezumowne korzystanie z nieruchomości	Spółki należące do Grupy nie posiadają tytułów prawnych do wszystkich gruntów, na których usytuowane są sieci dystrybucyjne, instalacje ciepłownicze oraz związane z nimi urządzenia. W przyszłości Grupa może być zobowiązana do ponoszenia kosztów z tytułu bezumownego korzystania z nieruchomości, jednak należy zaznaczyć, iż ryzyko utraty majątku jest znikome. Grupa tworzy rezerwę na wszystkie zgłoszone spory sądowe w tym zakresie. Nie jest tworzona rezerwa na potencjalne nie zgłoszone roszczenia właścicieli gruntów o nieuregulowanym statusie ze względu na brak szczegółowej ewidencji nieuregulowanych gruntów i w konsekwencji brak możliwości wiarygodnego oszacowania kwoty potencjalnych roszczeń. Biorąc jednak pod uwagę dotychczasową historię zgłoszonych roszczeń i koszty ponoszone z tego tytułu w latach ubiegłych ryzyko związane z koniecznością poniesienia istotnych kosztów z tego tytułu można uznać za niewielkie.
Kwota	Na zgłoszone spory sądowe na dzień bilansowy została utworzona rezerwa w wysokości 92 110 tysięcy złotych (nota 36.1).
Roszczenie dotyczące zwrotu wydatków na zabezpieczenie obiektu przed wpływami eksploatacji górniczej	<p>W grudniu 2017 roku spółka zależna TAURON Wydobywanie S.A. otrzymała od spółki Galeria Galena Sp. z o.o. z siedzibą w Gliwicach pozew o zapłatę kwoty 22 785 tysięcy złotych tytułem zwrotu wydatków na zabezpieczenie obiektu położonego w Jaworznie przed wpływami eksploatacji górniczej. Dodatkowo, w dniu 5 kwietnia 2018 roku spółka otrzymała pozew o zapłatę wniesiony przez spółkę Galeria Galena Sp. z o.o. przeciwko następcom prawnym Kompanii Węglowej S.A. wraz z wnioskiem o połączenie przedmiotowej sprawy do wspólnego rozpoznania ze sprawą prowadzoną przeciwko TAURON Wydobywanie S.A. Obecnie sprawa została połączona do wspólnego rozpoznania przeciwko pozwanym przez spółkę Galeria Galena Sp. z o.o., tj. przeciwko Skarbowi Państwa – Dyrektorowi Okręgowego Urzędu Górniczego w Katowicach oraz następcom prawnym Kompanii Węglowej S.A. w Katowicach. Strony na bieżąco składają stosowne wyjaśnienia oraz pisma procesowe. Sprawa toczy się w pierwszej instancji przed Sądem Okręgowym w Katowicach.</p> <p>Z uwagi na rozszerzenie powództwa o dodatkowych pozwanych w osobach następców prawnych byłej Kompanii Węglowej S.A., a także na wątpliwości natury faktycznej i prawnej uniemożliwiające jednoznaczne przesądzenie kierunku rozpoznania sprawy przez Sąd Okręgowy w Katowicach, jak również wysokości zasądzonego roszczenia, spółka nie tworzy rezerwy na powyższe zdarzenie.</p>
Ujęcie zaangażowania Funduszy w spółkę zależną Nowe Jaworzno Grupa TAURON Sp. z o.o.	<p>W umowie inwestycyjnej podpisanej przez Spółkę z Funduszami Inwestycji Zamkniętych zarządzanych przez Polski Fundusz Rozwoju, o której szerzej mowa w notce 53 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego, przewidziano szereg sytuacji, których wystąpienie stanowi istotne naruszenie umowy. Ewentualne istotne naruszenie umowy ze strony Grupy może prowadzić do potencjalnej konieczności ujęcia w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym zaangażowania kapitałowego Funduszy Inwestycji Zamkniętych w spółkę zależną Nowe Jaworzno Grupa TAURON Sp. z o.o. jako zobowiązania Grupy, a nie jako kapitału przypadającego udziałowcom niekontrolującym.</p> <p>Na dzień bilansowy wykazana w ramach kapitału przypadającego udziałowcom niekontrolującym kwota podlegająca ww. warunkom wynosi 100 000 tysięcy złotych.</p>

48. Zabezpieczenie spłaty zobowiązań

Wśród ustanowionych i obowiązujących na dzień 31 grudnia 2018 roku zabezpieczeń spłaty zobowiązań w Grupie, najistotniejsze pozycje, przedstawione w poniższej tabeli, stanowią zabezpieczenia umów zawartych przez jednostkę dominującą.

Umowa	Rodzaj zabezpieczenia	Wartość zabezpieczenia
Program Emisji Obligacji Długoterminowych w Banku Gospodarstwa Krajowego z dnia 31 lipca 2013 roku	oświadczenie o poddaniu się egzekucji	do maksymalnej kwoty 2 550 000 tysięcy złotych, obowiązujące do dnia 20 grudnia 2032 roku
Program Emisji Obligacji z dnia 24 listopada 2015 roku	oświadczenie o poddaniu się egzekucji	do maksymalnej kwoty 7 524 000 tysięcy złotych, obowiązujące do dnia 31 grudnia 2023 roku
Program Emisji Obligacji Podporządkowanych w Banku Gospodarstwa Krajowego z dnia 6 września 2017 roku	oświadczenie o poddaniu się egzekucji	do kwoty 600 000 tysięcy złotych, obowiązujące do dnia 30 czerwca 2034 roku
Umowa z dnia 4 kwietnia 2018 roku o limit gwarancyjny zawarta z MUFG Bank, Ltd.	oświadczenie o poddaniu się egzekucji	do kwoty 621 000 tysięcy złotych, obowiązujące do dnia 31 lipca 2019 roku
Umowa ramowa zawarta z CaixaBank S.A. na gwarancje bankowe (z limitu na gwarancje zabezpieczające transakcje może korzystać Spółka oraz spółki z Grupy TAURON)	pełnomocnictwo do rachunku bankowego w CaixaBank S.A.	do kwoty 100 000 tysięcy złotych
	oświadczenie o poddaniu się egzekucji	do kwoty 120 000 tysięcy złotych, obowiązujące do dnia 11 lipca 2021 roku
Umowa zawarta z Santander Bank Polska S.A. na gwarancje bankowe dla Izby Rozliczeniowej Giełd Towarowych S.A.	pełnomocnictwo do rachunku bankowego w Santander Bank Polska S.A.	do kwoty 150 000 tysięcy złotych
Umowa kredytu w rachunku bieżącym oraz limit intraday (umowa rachunku bankowego) w banku PKO Bank Polski S.A. (kredyt do kwoty 300 000 tysięcy złotych oraz limit intraday do kwoty 500 000 tysięcy złotych)	pełnomocnictwa do rachunku bankowego w banku PKO Bank Polski S.A.	do łącznej kwoty 800 000 tysięcy złotych
	oświadczenie o poddaniu się egzekucji	do kwoty 600 000 tysięcy złotych, obowiązujące do dnia 17 grudnia 2021 roku
	oświadczenie o poddaniu się egzekucji	do kwoty 360 000 tysięcy złotych, obowiązujące do dnia 29 grudnia 2021 roku
Umowa kredytu w rachunku bieżącym w Banku Gospodarstwa Krajowego (w EUR, do kwoty 45 000 tysięcy euro)	pełnomocnictwo do rachunku bankowego w Banku Gospodarstwa Krajowego	do kwoty 193 500 tysięcy złotych (45 000 tysięcy euro)
	oświadczenie o poddaniu się egzekucji	do kwoty 103 200 tysięcy złotych (24 000 tysięcy euro), obowiązujące do dnia 31 grudnia 2020 roku
	oświadczenie o poddaniu się egzekucji	do kwoty 215 000 tysięcy złotych (50 000 tysięcy euro), obowiązujące do dnia 31 grudnia 2020 roku
Umowa kredytu w rachunku bieżącym w mBanku (w USD, do kwoty 2 000 tysięcy dolarów)	oświadczenie o poddaniu się egzekucji	do kwoty 11 279 tysięcy złotych (3 000 tysięcy dolarów), obowiązujące do dnia 31 marca 2019 roku
Umowa kredytu w rachunku bieżącym w mBanku (w USD, do kwoty 500 tysięcy dolarów)	oświadczenie o poddaniu się egzekucji	do kwoty 2 820 tysięcy złotych (750 tysięcy dolarów), obowiązujące do dnia 29 marca 2020 roku

W dniu 31 grudnia 2018 roku wygasto oświadczenie o podaniu się egzekucji do kwoty 6 900 000 tysięcy złotych, które Spółka podpisała w związku z Programem Emisji Obligacji z dnia 16 grudnia 2010 roku wraz z późniejszymi aneksami.

Po dniu bilansowym, w dniu 9 stycznia 2019 roku, Spółka podpisała oświadczenie o poddaniu się egzekucji do kwoty 1 500 000 tysięcy złotych, obowiązujące do dnia 31 grudnia 2036 roku, stanowiące zabezpieczenie spłaty zobowiązań Spółki w związku z umową kredytu z dnia 19 grudnia 2018 roku zawartą z Bankiem Gospodarstwa Krajowego, o czym szerzej w nocy 32.1 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Wartość bilansowa aktywów stanowiących zabezpieczenie spłaty zobowiązań Grupy

Wartość bilansową składników majątku stanowiących zabezpieczenie spłaty zobowiązań na poszczególne dni bilansowe przedstawia poniższa tabela.

	Stan na 31 grudnia 2018	Stan na 31 grudnia 2017
Inne należności finansowe	163 495	11 140
Nieruchomości	38 809	68 250
Środki pieniężne	45	9
Razem	202 349	79 399

Główną pozycję stanowią zabezpieczenia transakcji terminowych – pochodnych instrumentów finansowych zawieranych przez Spółkę na zagranicznych rynkach giełdowych. Na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz na dzień 31 grudnia 2017 roku zabezpieczenia z tego tytułu wynosiły odpowiednio 163 495 tysięcy złotych oraz 11 140 tysięcy złotych.

Pozostałe zabezpieczenia spłaty zobowiązań w Grupie

Pozostałe istotne zabezpieczenia spłaty zobowiązań w Grupie TAURON na dzień 31 grudnia 2018 roku:

- Zastawy rejestrowe i zastaw finansowy na udziałach TAMEH HOLDING Sp. z o.o.

W dniu 15 maja 2015 roku jednostka dominująca ustanowiła na 3 293 403 udziałach w kapitale zakładowym spółki TAMEH HOLDING Sp. z o.o., o wartości nominalnej 100 złotych i łącznej wartości nominalnej 329 340 tysięcy złotych, stanowiących około 50% udziałów w kapitale zakładowym, zastaw finansowy i zastawy rejestrowe na rzecz RAIFFEISEN BANK INTERNATIONAL AG.

Spółka ustanowiła na rzecz RAIFFEISEN BANK INTERNATIONAL AG zastaw rejestrowy o najwyższym pierwszeństwie zaspokojenia na udziałach do najwyższej sumy zabezpieczenia w wysokości 3 950 000 tysięcy koron czeskich oraz zastaw rejestrowy o najwyższym pierwszeństwie zaspokojenia na udziałach do najwyższej sumy zabezpieczenia w wysokości 840 000 tysięcy złotych. Spółka zobowiązała się również, że po nabyciu lub objęciu nowych udziałów, ustanowi zastaw finansowy i zastawy rejestrowe na nowych udziałach. Ponadto, dokonano cesji praw do dywidendy i innych płatności. W dniu 15 września 2016 roku zawarto aneks nr 1 do wskazanej powyżej umowy, na podstawie którego zmieniono najwyższą sumę zabezpieczenia z kwoty 840 000 tysięcy złotych na kwotę 1 370 000 tysięcy złotych.

Umowa o ustanowienie zastawów rejestrowych i zastawu finansowego została zawarta w celu zabezpieczenia transakcji obejmującej umowę kredytów terminowych i obrotowych, która została zawarta pomiędzy TAMEH Czech s.r.o. oraz TAMEH POLSKA Sp. z o.o. jako pierwotnymi kredytobiorcami, TAMEH HOLDING Sp. z o.o. jako spółką dominującą i gwarantem oraz RAIFFEISEN BANK INTERNATIONAL AG jako agentem oraz agentem zabezpieczenia. Zastawy rejestrowe obowiązują przez okres zabezpieczenia, tzn. do całkowitej spłaty zabezpieczonych wierzytelności lub do momentu zwolnienia przez zastawnika. Zastaw finansowy obowiązuje przez okres zabezpieczenia lub do momentu zwolnienia przez zastawnika, nie później jednak niż w dniu 31 grudnia 2028 roku.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku wartość bilansowa inwestycji we wspólne przedsięwzięcie ujmowanej według metody praw własności w grupie kapitałowej TAMEH HOLDING Sp. z o.o. wynosiła 543 913 tysięcy złotych.

- Weksle in blanco

Umowa/transakcja zabezpieczona wekslem in blanco	Wystawca weksla in blanco	Stan na 31 grudnia 2018
Umowy pożyczek udzielonych spółkom zależnym TAURON Wytwarzanie S.A. i TAURON Ciepło Sp. z o.o. przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach. Celem zabezpieczenia tych pożyczek spółki złożyły również oświadczenia o poddaniu się egzekucji.	TAURON Polska Energia S.A.	70 000*
Zabezpieczenia należytego wykonania kontraktów oraz zawartych umów przez spółkę, w tym na dofinansowania prowadzonych projektów.	TAURON Dystrybucja S.A.	245 957
Zabezpieczenie należytego wykonania zobowiązań wynikających z umów o dofinansowanie zawartych z Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie i zwrotu środków oraz zabezpieczenie należytego wykonania zobowiązań wynikających z umów o dofinansowanie zawartych z Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach.	TAURON Ciepło Sp. z o.o.	228 606
Zabezpieczenia należytego wykonania zobowiązań wobec Centrum Projektów Polska Cyfrowa w Warszawie wynikających z umów o dofinansowanie projektów.	TAURON Obsługa Klienta Sp. z o.o.	187 841
Umowa z PSE S.A. o świadczenie usług przesyłania energii elektrycznej, umowa z Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie o częściowe umorzenie pożyczki oraz umowa z Narodowym Centrum Badań i Rozwoju w Warszawie o dofinansowanie projektu.	TAURON Wytwarzanie S.A.	49 570

* Na dzień bilansowy kwota pozostała do spłaty z tytułu pożyczek, których zabezpieczeniem są przedmiotowe weksle, wynosi 17 000 tysięcy złotych.

- Gwarancja korporacyjna i gwarancje bankowe
  - Spółka w roku 2014 udzieliła gwarancji korporacyjnej celem zabezpieczenia obligacji wyemitowanych przez TAURON Sweden Energy AB (publ). Gwarancja obowiązuje do dnia 3 grudnia 2029 roku, tj. dnia wykupu obligacji i opiewa na kwotę 168 000 tysięcy euro, a beneficjentem gwarancji są obligatariusze, którzy nabyli obligacje TAURON Sweden Energy AB (publ).
  - W dniu 11 kwietnia 2018 roku, na zlecenie Spółki, została wystawiona gwarancja bankowa w kwocie 444 000 tysięcy złotych na rzecz Banku Gospodarstwa Krajowego. Gwarancja stanowi zabezpieczenie wierzytelności banku wynikających z umowy pożyczki zawartej w dniu 8 marca 2018 roku pomiędzy pożyczkobiorcą Elektrociepłownią Stalowa Wola S.A., a Bankiem Gospodarstwa Krajowego oraz Polskim Górnictwem Naftowym i Gazownictwem S.A., o czym szerzej w nocie 22 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego. Gwarancja została wystawiona przez MUFG Bank, Ltd., z terminem ważności do dnia 11 kwietnia 2019 roku. Zabezpieczeniem wierzytelności MUFG Bank, Ltd. wobec Spółki na podstawie umowy o limit gwarancyjny z dnia 4 kwietnia 2018 roku jest oświadczenie o poddaniu się egzekucji do kwoty 621 000 tysięcy złotych z terminem obowiązywania do dnia

31 lipca 2019 roku. W związku z wystawioną gwarancją Grupa ujęła zobowiązanie, w kwocie oczekiwanych strat kredytowych wyceniane dla okresu obowiązywania niniejszej gwarancji finansowej, którego wartość na dzień 31 grudnia 2018 roku wyniosła 11 994 tysiące złotych. Stopień ratingu stosowanego w Grupie dla Elektrociepłowni Stalowa Wola S.A. znajduje się w przedziale od BB- do B.

Po dniu bilansowym, w dniu 7 lutego 2019 roku, na zlecenie Spółki, został wystawiony aneks do powyższej gwarancji bankowej, na mocy którego od dnia 12 kwietnia 2019 roku kwota gwarancji została podwyższona do kwoty 517 500 tysięcy złotych, a okres obowiązywania został przedłużony do dnia 11 kwietnia 2020 roku. Aneks do gwarancji bankowej został wystawiony na podstawie umowy o limit gwarancyjny z dnia 5 lutego 2019 roku z MUFG Bank, Ltd, a zabezpieczeniem wierzytelności MUFG Bank, Ltd. wobec Spółki jest oświadczenie o poddaniu się egzekucji podpisane w dniu 6 lutego 2019 roku, do kwoty 621 000 tysięcy złotych z terminem obowiązywania do dnia 31 lipca 2020 roku.

- W ramach umowy na gwarancje bankowe zawartej z CaixaBank S.A. (Spółka Akcyjna) Oddział w Polsce na zlecenie Spółki bank wystawił gwarancje bankowe na zabezpieczenie zobowiązań i transakcji spółek zależnych od TAURON Polska Energia S.A. na łączną kwotę 14 091 tysięcy złotych. Od dnia 1 stycznia 2019 roku obowiązują dodatkowe gwarancje, wystawione na zlecenie Spółki na rzecz spółki zależnej z segmentu Wydobycie w kwocie 105 tysięcy złotych oraz segmentu Pozostałe w łącznej kwocie 413 tysięcy złotych, z terminem obowiązywania odpowiednio do dnia 31 grudnia 2019 roku i 30 marca 2020 roku.

W ramach umowy na gwarancje bankowe CaixaBank S.A. (Spółka Akcyjna) Oddział w Polsce wystawił również gwarancję bankową na zabezpieczenie realizowanych przez Spółkę transakcji dla Operatora Gazociągów Przesyłowych GAZ-SYSTEM S.A. do kwoty 6 100 tysięcy złotych, obowiązującą do dnia 30 listopada 2019 roku.

- Po dniu bilansowym, w dniu 27 marca 2019 roku, w ramach umowy na gwarancje bankowe zawartej z Santander Bank Polska S.A. (Spółka Akcyjna), na zlecenie Spółki bank wystawił gwarancję bankową na zabezpieczenie zobowiązań Spółki wobec Izby Rozliczeniowej Giełd Towarowych S.A. na kwotę 20 000 tysięcy złotych z terminem obowiązywania do dnia 31 maja 2019 roku.
- Na zlecenie spółki zależnej TAURON Czech Energy s.r.o. banki PKO BP S.A. Czech Branch oraz UniCredit Bank Czech Republic and Slovakia, a.s. wystawiły gwarancje płatności, na łączną kwotę 95 000 tysięcy koron czeskich i 1 200 tysięcy euro, na zabezpieczenie umów zawartych z operatorami rynku oraz umów na dostawę energii elektrycznej i gazu ziemnego, z terminami obowiązywania gwarancji w okresie od dnia 21 marca 2019 roku do dnia 31 stycznia 2021 roku.

W celu zabezpieczenia środków na pokrycie przyszłych kosztów likwidacji wchodzące w skład Grupy spółki zależne TAURON Wydobycie S.A. oraz Kopalnia Wapienia Czatkowice Sp. z o.o. tworzą Fundusz Likwidacji Zakładów Górniczych.

49. Informacja o podmiotach powiązanych

49.1. Transakcje ze wspólnymi przedsięwzięciami

Grupa posiada wspólne przedsięwzięcia: Elektrociepłownię Stalowa Wola S.A. oraz grupę kapitałową TAMEH HOLDING Sp. z o.o., które zostały szerzej opisane w nocie 21 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Łączna wartość transakcji ze spółkami będącymi pod wspólną kontrolą została przedstawiona w tabeli poniżej.

	Rok zakończony 31 grudnia 2018	Rok zakończony 31 grudnia 2017
Przychody	52 455	52 306
Koszty	(37 053)	(36 655)

Główną pozycję rozrachunków ze spółkami będącymi pod wspólną kontrolą stanowi pożyczka udzielona Elektrociepłowni Stalowa Wola S.A., o czym szerzej w nocie 22 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Spółka udzieliła również zabezpieczeń wspólnym przedsięwzięciom poprzez zastaw na udziałach TAMEH HOLDING Sp. z o.o. oraz wystawioną na zlecenie Spółki gwarancję bankową na zabezpieczenie zobowiązania Elektrociepłowni Stalowa Wola S.A. z tytułu pożyczki, o czym szerzej w nocie 48 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

49.2. Transakcje z udziałem spółek Skarbu Państwa

Głównym akcjonariuszem Grupy jest Skarb Państwa Rzeczypospolitej Polskiej, w związku z tym spółki Skarbu Państwa są traktowane jako podmioty powiązane.

Łączna wartość transakcji ze spółkami Skarbu Państwa została przedstawiona w tabeli poniżej.

Przychody i koszty

	Rok zakończony 31 grudnia 2018	Rok zakończony 31 grudnia 2017
Przychody	2 079 293	1 803 577
Koszty	(3 440 786)	(3 007 059)

Należności i zobowiązania

	Stan na 31 grudnia 2018	Stan na 31 grudnia 2017
Należności	284 443	253 834
Zobowiązania	432 097	322 002

Na dzień 31 grudnia 2018 roku pozycja należności w powyższej tabeli obejmuje zaliczki na zakup środków trwałych w wysokości 12 196 tysięcy złotych. Na dzień 31 grudnia 2017 roku pozycja należności w powyższej tabeli obejmuje zaliczki na zakup środków trwałych w kwocie 9 757 tysięcy złotych.

Spośród spółek Skarbu Państwa największymi klientami Grupy Kapitałowej TAURON Polska Energia S.A. w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku byli KGHM Polska Miedź S.A., PSE S.A., Polska Grupa Górnicza S.A. oraz Jastrzębska Spółka Węglowa S.A. Łącznie sprzedaż do powyższych kontrahentów wyniosła 88% wielkości przychodów zrealizowanych w transakcjach ze spółkami Skarbu Państwa. Największe transakcje zakupu Grupa dokonała od PSE S.A., Polskiej Grupy Górniczej S.A. oraz Węglukoks S.A. Zakupy od powyższych kontrahentów stanowiły 91% wartości zakupów od spółek Skarbu Państwa w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku.

Spośród spółek Skarbu Państwa największymi klientami Grupy Kapitałowej TAURON Polska Energia S.A. w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2017 roku byli KGHM Polska Miedź S.A., PSE S.A., Polska Grupa Górnicza S.A. oraz Jastrzębska Spółka Węglowa S.A. Łącznie sprzedaż do powyższych kontrahentów wyniosła 85% wielkości przychodów zrealizowanych w transakcjach ze spółkami Skarbu Państwa. Największe transakcje zakupu Grupa dokonała od PSE S.A., oraz Polskiej Grupy Górniczej S.A. Zakupy od powyższych kontrahentów stanowiły 89% wartości zakupów od spółek Skarbu Państwa w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2017 roku.

Grupa Kapitałowa dokonuje istotnych transakcji na rynkach energii za pośrednictwem Izby Rozliczeniowej Giełd Towarowych S.A. Z uwagi na fakt, iż jednostka ta zajmuje się jedynie organizacją obrotu giełdowego, zdecydowano aby nie traktować dokonywanych za jej pośrednictwem transakcji zakupu i sprzedaży jako transakcji z podmiotem powiązanym.

Transakcje ze spółkami Skarbu Państwa dotyczą głównie działalności operacyjnej Grupy i dokonywane są na warunkach rynkowych.

49.3. Wynagrodzenie kadry kierowniczej

Wysokość wynagrodzeń oraz innych świadczeń członków Zarządu, Rad Nadzorczych i pozostałych członków głównej kadry kierowniczej jednostki dominującej oraz spółek zależnych, wypłaconych i należnych do wypłaty w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku oraz w okresie porównywalnym przedstawia poniższa tabela.

	Rok zakończony 31 grudnia 2018		Rok zakończony 31 grudnia 2017	
	Jednostka dominująca	Jednostki zależne	Jednostka dominująca	Jednostki zależne
Zarząd jednostki	5 661	13 974	6 957	20 556
Krótkoterminowe świadczenia (wraz z narzutami)	4 931	13 275	4 545	16 822
Świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy	695	357	2 104	3 082
Inne	35	342	308	652
Rada nadzorcza jednostki	833	865	739	684
Krótkoterminowe świadczenia pracownicze (płace i narzuty)	833	752	739	672
Inne	–	113	–	12
Pozostali członkowie głównej kadry kierowniczej	16 370	39 383	13 832	41 144
Krótkoterminowe świadczenia pracownicze (płace i narzuty)	14 330	35 505	12 151	39 267
Nagrody jubileuszowe	–	2 468	–	1 214
Świadczenia po okresie zatrudnienia	–	13	–	–
Świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy	898	856	776	340
Inne	1 142	541	905	323
Razem	22 864	54 222	21 528	62 384

Zgodnie z przyjętą polityką rachunkowości Grupa tworzy rezerwy na świadczenia przysługujące z tytułu rozwiązania stosunku pracy członkom Zarządu i pozostałym członkom głównej kadry kierowniczej, które mogą być wypłacone lub należne do wypłaty w kolejnych okresach sprawozdawczych. Powyższa tabela uwzględnia kwoty wypłacone i należne do wypłaty do dnia 31 grudnia 2018 roku.

50. Leasing operacyjny

Na dzień 31 grudnia 2018 roku łączna kwota przyszłych minimalnych opłat leasingowych z tytułu umów nieodwołalnego leasingu operacyjnego przedstawia się następująco:

Przyszłe minimalne opłaty z tytułu umów leasingu operacyjnego	Stan na 31 grudnia 2018
Prawa wieczystego użytkowania gruntu	1 044 338
Umowy najmu i dzierżawy pod stacje transformatorowe	180 767
Umowy najmu i dzierżawy pod zabudowę węzłów ciepłowniczych	20 479
Pozostałe umowy	191 327
Razem	1 436 911

51. Zarządzanie kapitałem i finansami

Spółka prowadzi scentralizowaną politykę w zakresie zarządzania finansami, dzięki czemu możliwe jest efektywne zarządzanie niniejszym obszarem w ramach całej Grupy TAURON. Głównymi narzędziami umożliwiającymi skuteczne zarządzanie są odpowiednie regulacje wewnątrzgrupowe, a także funkcjonująca w Grupie TAURON usługa cash pool oraz program emisji obligacji wewnątrzgrupowych. Dodatkowo system zarządzania finansami jest wspomagany centralną polityką w zakresie zarządzania ryzykiem finansowym w Grupie TAURON oraz centralną polityką ubezpieczeniową Grupy TAURON. W tych obszarach Spółka pełni funkcję zarządzającego oraz decydującego o kierunkach podejmowanych działań, umożliwiając ustanawianie odpowiednich limitów ekspozycji na ryzyko.

Szczegółowe informacje dotyczące zarządzania finansami opisano w punkcie 7.3. Sprawozdania Zarządu z działalności TAURON Polska Energia S.A. oraz Grupy Kapitałowej TAURON za rok obrotowy 2018.

W 2018 roku Spółka i Grupa TAURON posiadała pełną zdolność do regulowania swoich zobowiązań w terminie ich płatności.

Głównym celem zarządzania kapitałem Grupy jest utrzymanie dobrego ratingu kredytowego i bezpiecznych wskaźników kapitałowych, które wspierałyby działalność operacyjną Grupy i zwiększały wartość dla jej akcjonariuszy.

Grupa monitoruje przede wszystkim wskaźnik zadłużenia definiowany jako relacja zadłużenia finansowego netto do EBITDA.

Zadłużenie finansowe netto Grupy TAURON jest definiowane w poszczególnych umowach finansowania i zasadniczo oznacza zobowiązanie do zapłaty lub zwrotu pieniędzy z tytułu kredytów, pożyczek i dłużnych papierów wartościowych oraz z tytułu leasingu finansowego, z wyłączeniem zobowiązania z tytułu obligacji podporządkowanych wyemitowanych

w grudniu 2016 roku o wartości nominalnej 190 000 tysięcy euro oraz obligacji podporządkowanych wyemitowanych w grudniu 2018 roku o wartości nominalnej 750 000 tysięcy złotych, pomniejszone o środki pieniężne oraz inwestycje krótkoterminowe o okresie zapadalności do 1 roku. Wyjątek stanowią obligacje serii TPEA1119 wyemitowane w listopadzie 2014 roku w nominalnej wartości 1 750 000 tysięcy złotych, gdzie zgodnie z warunkami emisji przy kalkulacji zadłużenia finansowego nie koryguje się o wartość obligacji podporządkowanych. EBITDA oznacza zysk lub stratę z działalności operacyjnej Grupy TAURON powiększony o amortyzację oraz odpisy na aktywa niefinansowe. Wartość wskaźnika jest monitorowana przez instytucje finansujące Grupę oraz agencje ratingowe i ma wpływ na możliwość oraz koszt pozyskania finansowania, a także ocenę wiarygodności kredytowej Spółki.

Na dzień bilansowy wartość wskaźnika zadłużenia kształtowała się na poziomie 2,5, co jest akceptowalne przez instytucje finansowe.

	Rok zakończony 31 grudnia 2018	Rok zakończony 31 grudnia 2017 (dane przekształcone)
Kredyty i pożyczki	702 618	901 734
Obligacje*	6 247 721	7 808 300
Leasing finansowy	23	25
Zobowiązania z tytułu zadłużenia długoterminowe	6 950 362	8 710 059
Kredyty i pożyczki	183 667	289 654
Obligacje*	2 287 687	36 183
Leasing finansowy	2	23 948
Zobowiązania z tytułu zadłużenia krótkoterminowe	2 471 356	349 785
Razem zadłużenie	9 421 718	9 059 844
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	823 724	909 249
Inwestycje krótkoterminowe o terminie zapadalności do 1 roku	26 105	103 437
Zadłużenie netto	8 571 889	8 047 158
EBITDA	3 374 926	3 617 641
Zysk (strata) z działalności operacyjnej	790 729	1 879 321
Amortyzacja	(1 721 783)	(1 693 468)
Odpisy aktualizujące	(862 414)	(44 852)
Dług netto / EBITDA	2,5	2,2

* Zadłużenie nie wlicza zobowiązań z tytułu obligacji podporządkowanych.

Zmianę stanu zobowiązań z tytułu zadłużenia prezentuje poniższa tabela.

Zobowiązania z tytułu zadłużenia	
Stan na 1 stycznia 2017	8 979 529
Wpływy z tytułu zaciągniętego zadłużenia	2 703 643
otrzymane finansowanie	2 707 462
koszty transakcyjne	(3 819)
Naliczenie odsetek	313 382
odniesione do rachunku wyników	207 434
kapitalizacja na rzeczowe aktywa trwałe i aktywa niematerialne	105 948
Płatności z tytułu zadłużenia	(2 106 885)
splaty kapitału	(1 816 388)
odsetki zapłacone	(184 549)
odsetki zapłacone aktywowane na zadania inwestycyjne	(105 948)
Zmiana stanu zadłużenia w rachunku bieżącym oraz cash pool	83 471
Zmiana wyceny zadłużenia	(119 858)
Pozostałe zmiany niepieniężne	(486)
Stan na 31 grudnia 2017	9 852 796
obligacje podporządkowane	(792 952)
Stan na 31 grudnia 2017 – zadłużenie w kalkulacji wskaźnika zadłużenia	9 059 844
Wpływ zastosowania MSSF 9 Instrumenty finansowe	(33 055)
Wpływy z tytułu zaciągniętego zadłużenia	1 348 236
otrzymane finansowanie	1 350 293
koszty transakcyjne	(2 057)
Naliczenie odsetek	291 838
odniesione do rachunku wyników	163 099
kapitalizacja na rzeczowe aktywa trwałe i aktywa niematerialne	128 739
Płatności z tytułu zadłużenia	(481 304)
splaty kapitału	(192 395)
odsetki zapłacone	(160 170)
odsetki zapłacone aktywowane na zadania inwestycyjne	(128 739)
Zmiana stanu zadłużenia w rachunku bieżącym oraz cash pool	(96 683)
Zmiana wyceny zadłużenia	93 114
Pozostałe zmiany niepieniężne	(11 565)
Stan na 31 grudnia 2018	10 963 377
obligacje podporządkowane	(1 541 659)
Stan na 31 grudnia 2018 – zadłużenie w kalkulacji wskaźnika zadłużenia	9 421 718

52. Wynagrodzenie biegłego rewidenta lub podmiotu uprawnionego

Informacja na temat wynagrodzenia biegłego rewidenta została zaprezentowana w Sprawozdaniu Zarządu z działalności TAURON Polska Energia S.A. oraz Grupy Kapitałowej TAURON za rok obrotowy 2018 w punkcie 6.

53. Pozostałe istotne informacje

Podpisanie dokumentacji transakcyjnej związanej z inwestycją Funduszy Inwestycyjnych Zamkniętych zarządzanych przez Polski Fundusz Rozwoju S.A. w spółkę zależną Nowe Jaworzno Grupa TAURON Sp. z o.o.

W dniu 28 marca 2018 roku Spółka, spółka zależna Nowe Jaworzno Grupa TAURON Sp. z o.o. oraz Fundusz Inwestycji Infrastrukturalnych – Kapitałowy Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych i Fundusz Inwestycji Infrastrukturalnych – Dłużny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych („Fundusze”), których częścią portfela inwestycyjnego zarządza Polski Fundusz Rozwoju S.A., podpisały dokumentację transakcyjną określającą warunki inwestycji kapitałowej Funduszy w spółkę Nowe Jaworzno Grupa TAURON Sp. z o.o.

Dokumentacja transakcyjna obejmuje umowę inwestycyjną oraz umowę współników wraz z załącznikami, w tym projektami wieloletniej umowy sprzedaży energii elektrycznej i wieloletniej umowy sprzedaży węgla, które do dnia bilansowego zostały zawarte przez Spółkę i spółkę zależną Nowe Jaworzno Grupa TAURON Sp. z o.o.

Umowa współników określa zasady ładu korporacyjnego w spółce Nowe Jaworzno Grupa TAURON Sp. z o.o. Umowa ta przyznaje Funduszom m. in. osobiste uprawnienie do powoływania, zawieszania w czynnościach i odwoływania jednego członka Zarządu oraz jednego członka Rady Nadzorczej spółki Nowe Jaworzno Grupa TAURON Sp. z o.o. Definiuje ona także katalog spraw, dla dokonania których przez spółkę Nowe Jaworzno Grupa TAURON Sp. z o.o. wymagane będzie

uzyskanie jednomyślnej uchwały Zarządu, Rady Nadzorczej lub Zgromadzenia Wspólników tej spółki. Umowa wspólników wejdzie w życie w dniu przystąpienia Funduszy do spółki Nowe Jaworzno Grupa TAURON Sp. z o.o.

Umowa inwestycyjna określa zasady i warunki inwestycji kapitałowej Funduszy w spółkę Nowe Jaworzno Grupa TAURON Sp. z o.o. Inwestycja ta zakłada przystąpienie przez Fundusze do spółki Nowe Jaworzno Grupa TAURON Sp. z o.o. oraz uczestniczenie przez nie w kolejnych dokapitalizowaniach spółki Nowe Jaworzno Grupa TAURON Sp. z o.o., poprzez obejmowanie nowo tworzonych udziałów w zamian za wkłady pieniężne do łącznej maksymalnej kwoty 880 000 tysięcy złotych, tj. po 440 000 tysięcy złotych przez każdy z Funduszy. Udział Funduszy w kapitale zakładowym spółki Nowe Jaworzno Grupa TAURON Sp. z o.o. według stanu na dzień oddania bloku energetycznego 910 MW w Jaworznie do eksploatacji powinien wynosić około 14%, a udział Spółki w żadnym przypadku nie spadnie poniżej 50% + 1 udział. Spółka będzie zobowiązana do zapewnienia dokapitalizowania spółki zależnej Nowe Jaworzno Grupa TAURON Sp. z o.o. w zakresie niezbędnym do realizacji projektu budowy bloku energetycznego 910 MW w Jaworznie, po osiągnięciu przez Fundusze zaangażowania kapitałowego w wysokości ww. kwoty maksymalnej.

Umowa inwestycyjna uzależnia przystąpienie Funduszy do spółki Nowe Jaworzno Grupa TAURON Sp. z o.o. od spełnienia określonych warunków zawieszających. Warunki zawieszające obejmowały: uzyskanie zgody Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów na dokonanie koncentracji, wydanie przez Szefa Krajowej Administracji Skarbowej decyzji zatwierdzającej warunki umowy sprzedaży energii elektrycznej jako uprzedniego porozumienia cenowego, zawarcie przez Spółkę i spółkę zależną Nowe Jaworzno Grupa TAURON Sp. z o.o. oznaczonych umów, w tym umowy sprzedaży energii elektrycznej i umowy sprzedaży węgla oraz dokonanie (albo zapewnienie dokonania) przez Spółkę określonych czynności przez organy spółki Nowe Jaworzno Grupa TAURON Sp. z o.o. Na dzień zatwierdzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego do publikacji w ocenie Spółki zostały spełnione wszystkie warunki zawieszające wymagane do przystąpienia Funduszy do spółki Nowe Jaworzno Grupa TAURON Sp. z o.o.

W dniu 20 grudnia 2018 roku Nadzwyczajne Zgromadzenie Wspólników spółki Nowe Jaworzno Grupa TAURON Sp. z o.o. podjęło uchwałę o podwyższeniu kapitału zakładowego spółki o kwotę 1 000 tysięcy złotych poprzez utworzenie 20 tysięcy nowych udziałów o wartości nominalnej 50 złotych każdy. Nowoutworzone udziały w podwyższonym kapitale zakładowym spółki objął Fundusz Inwestycji Infrastrukturalnych – Kapitałowy Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych za łączną cenę emisyjną 100 000 tysięcy złotych i pokrył je w całości wkładem pieniężnym, przy czym nadwyżka ceny emisyjnej udziałów ponad ich wartość nominalną, w łącznej wysokości 99 000 tysięcy złotych, została przelana na kapitał zapasowy Nowe Jaworzno Grupa TAURON Sp. z o.o. Po dniu bilansowym, w dniu 15 stycznia 2019 roku podwyższenie kapitału spółki zostało zarejestrowane. W wyniku tej transakcji udział Spółki w kapitale i organie stanowiącym spółki Nowe Jaworzno Grupa TAURON Sp. z o.o. zmniejszy się z 100% do 97,89%.

Po dniu bilansowym, w dniu 25 lutego 2019 roku Nadzwyczajne Zgromadzenie Wspólników spółki Nowe Jaworzno Grupa TAURON Sp. z o.o. podjęło uchwałę o podwyższeniu kapitału zakładowego spółki o kwotę 2 569 tysięcy złotych poprzez utworzenie 51 385 nowych udziałów o wartości nominalnej 50 złotych każdy. Nowoutworzone udziały w podwyższonym kapitale zakładowym spółki objął Fundusz Inwestycji Infrastrukturalnych – Kapitałowy Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych z siedzibą w Warszawie za łączną cenę emisyjną 256 925 tysięcy złotych, przy czym nadwyżka ceny emisyjnej udziałów ponad ich wartość nominalną, w łącznej wysokości 254 356 tysięcy złotych zostanie przelana na kapitał zapasowy Nowe Jaworzno Grupa TAURON Sp. z o.o. W wyniku tej transakcji udział Spółki w kapitale obniży się do 92,86%.

Podpisanie umów inwestycyjnych dotyczących utworzenia funduszy inwestycyjnych typu corporate venture capital

W dniu 13 czerwca 2018 roku Spółka podpisała dwie umowy inwestycyjne, które zakładają utworzenie funduszy inwestycyjnych typu corporate venture capital. Umowy mają charakter warunkowy, a ich wejście w życie uzależnione było od spełnienia warunku zawieszającego w postaci otrzymania zgody Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów. W dniu 8 sierpnia 2018 roku warunek zawieszający został spełniony.

Zgodnie z postanowieniami zawartych umów, Spółka będzie uczestnikiem dwóch funduszy tworzonych w ramach programów PFR Starter FIZ oraz PFR NCBR CVC. Dzięki utworzeniu funduszy możliwe będzie zapewnienie przez Spółkę wieloetapowego wsparcia dla innowacyjnych firm, m.in. poprzez zapewnienie możliwości udziału w programach akceleryjnych, inwestycje w przedsiębiorstwa we wczesnej fazie rozwoju w ramach programu PFR Starter FIZ oraz zapewnienie kolejnych rund finansowania w ramach programu PFR NCBR CVC. Docelowa kapitalizacja funduszu utworzonego w ramach PFR Starter FIZ ma wynieść 50 000 tysięcy złotych, a funduszu utworzonego w ramach PFR NCBR CVC 160 000 tysięcy złotych. Udział Spółki w funduszach nie przekroczy odpowiednio 25% i 49%.

W dniu 21 grudnia 2018 roku została zarejestrowana w KRS spółka EEC Magenta spółka z ograniczoną odpowiedzialnością ASI spółka komandytowo-akcyjna (Starter), zawiązana przez: Spółkę (Inwestor Prywatny), PFR Starter Fundusz Inwestycyjny Zamknięty z siedzibą w Warszawie (Inwestor Publiczny), EEC Ventures spółka

z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa (Inwestor Zespołu Zarządzającego) oraz EEC Magenta Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością (Komplementariusz). Spółka objęła w EEC Magenta spółka z ograniczoną odpowiedzialnością ASI spółka komandytowo-akcyjna 12 450 akcji w zamian za wkład pieniężny równy wartości nominalnej obejmowanych akcji, tj. za 12 tysięcy złotych. Po dniu bilansowym, w dniu 15 stycznia 2019 roku w ramach Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia EEC Magenta spółka z ograniczoną odpowiedzialnością ASI spółka komandytowo-akcyjna (Starter) podjęte zostały uchwały w sprawie podwyższenia kapitału zakładowego spółki o łączną kwotę 36 tysięcy złotych. Spółka objęła 8 902 akcji w zamian za wkład pieniężny o wartości 890 tysięcy złotych. Udział Spółki w kapitale zakładowym oraz w głosach na Walnym Zgromadzeniu wynosi 24,90%.

Po dniu bilansowym, w dniu 9 stycznia 2019 roku została zarejestrowana w KRS spółka EEC Magenta spółka z ograniczoną odpowiedzialnością 2 ASI spółka komandytowo-akcyjna (CVC), zawiązana przez: Spółkę (Inwestor Korporacyjny), PFR NCBR CVC Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych (Inwestor Publiczny); EEC Ventures spółka z ograniczoną odpowiedzialnością 2 spółka komandytowa (Inwestor Zespołu Zarządzającego) oraz EEC Magenta spółka z ograniczoną odpowiedzialnością (Komplementariusz). TAURON Polska Energia S.A. objął w spółce 24 015 akcji w zamian za wkład pieniężny równy wartości nominalnej obejmowanych akcji, tj. za 24 tysiące złotych. Po dniu bilansowym, w dniu 25 stycznia 2019 roku w ramach Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia EEC Magenta spółka z ograniczoną odpowiedzialnością 2 ASI spółka komandytowo-akcyjna (CVC) podjęta została uchwała w sprawie podwyższenia kapitału zakładowego spółki o kwotę 99 tysięcy złotych. Spółka objęła 47 751 akcji w zamian za wkład pieniężny o wartości 4 775 tysięcy złotych. Udział Spółki w kapitale zakładowym oraz w głosach na Walnym Zgromadzeniu spółki wynosi 48,03%.

Negocjacje dotyczące nabycia farm wiatrowych

W dniu 2 października 2018 roku Spółka otrzymała zaproszenie do rozpoczęcia negocjacji w sprawie nabycia należących do grupy in.ventus farm wiatrowych zlokalizowanych w północnej Polsce. Celem negocjacji jest określenie możliwości, zasad, warunków i parametrów finansowych transakcji.

Łączna moc zainstalowana farm wiatrowych, o których mowa powyżej wynosi około 200 MW.

Transakcja może zostać przeprowadzona w drodze nabycia przez Spółkę niemieckich oraz polskich spółek osobowych operujących farmami („Spółki Projektowe”). W takim przypadku Spółka przejmie ogół praw i obowiązków dotychczasowych wspólników Spółek Projektowych przy jednoczesnym nabyciu wierzytelności bankowej w stosunku do Spółek Projektowych. Spółka dopuszcza także przeprowadzenie transakcji poprzez nabycie przedsiębiorstw polskich spółek projektowych.

Na dzień zatwierdzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego do publikacji Spółka kontynuuje przedmiotowe negocjacje.

Aukcje główne rynku mocy na lata dostaw 2021–2023

W dniach 15 listopada, 5 grudnia oraz 21 grudnia 2018 roku odbyły się trzy pierwsze aukcje główne rynku mocy na lata dostaw 2021–2023. Aukcje zostały przeprowadzone przez PSE S.A. zgodnie z ustawą z dnia 8 grudnia 2017 roku o rynku mocy. Opublikowane przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki w Biuletynie Informacji Publicznej ceny zamknięcia kolejnych aukcji wyniosły odpowiednio: 240,32 PLN/kW/rok (rok 2021), 198,00 PLN/kW/rok (rok 2022) oraz 202,99 PLN/kW/rok (rok 2023). Spółki Grupy Kapitałowej TAURON zawarły umowy mocowe na następujące wolumeny obowiązków mocowych:

- w ramach aukcji przeprowadzonej w dniu 15 listopada 2018 roku – 2 672,49 MW,
- w ramach aukcji przeprowadzonej w dniu 5 grudnia 2018 roku – 422,23 MW,
- w ramach aukcji przeprowadzonej w dniu 21 grudnia 2018 roku – 393,23 MW.

Aukcje rynku mocy zostały opisane szerzej w nocie 2.6 Sprawozdania Zarządu z działalności TAURON Polska Energia S.A. oraz Grupy Kapitałowej TAURON za rok obrotowy 2018.

54. Zdarzenia następujące po dniu bilansowym

Zabezpieczenie spłaty zobowiązań

W dniu 9 stycznia i 6 lutego 2019 roku Spółka podpisała oświadczenia o poddaniu się egzekucji stanowiące zabezpieczenie spłaty zobowiązań Spółki odpowiednio do kwoty 1 500 000 tysięcy złotych oraz do kwoty 621 000 tysięcy złotych, o czym szerzej w nocie 48 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Gwarancja bankowa na rzecz wspólnego przedsięwzięcia Elektrociepłowni Stalowa Wola S.A.

W dniu 7 lutego 2019 roku, na zlecenie Spółki, wystawiony został aneks do gwarancji bankowej, zwiększający kwotę gwarancji do kwoty 517 500 tysięcy złotych udzielonej na zabezpieczenie wierzytelności Banku Gospodarstwa Krajowego, wynikających z umowy pożyczki zawartej w dniu 8 marca 2018 roku pomiędzy pożyczkobiorcą Elektrociepłownią Stalowa Wola S.A., a Bankiem Gospodarstwa Krajowego oraz Polskim Górnictwem Naftowym i Gazownictwem S.A., o czym szerzej w nocie 48 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Powództwo związane z wypowiedzeniem umów długoterminowych przeciwko spółce zależnej TAURON Sprzedaż Sp. z o.o.

W dniu 7 marca 2019 roku przeciwko TAURON Sprzedaż Sp. z o.o. wytoczono pozew na łączną kwotę 232 879 tysięcy złotych w związku z wypowiedzeniem umów długoterminowych na zakup praw majątkowych wynikających ze świadectw pochodzenia energii ze źródeł odnawialnych, o czym szerzej w nocie 47 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Pożyczka udzielona na rzecz wspólnego przedsięwzięcia Elektrociepłowni Stalowa Wola S.A.

W dniu 12 marca 2019 roku Spółka zawarła z Elektrociepłownią Stalowa Wola S.A. umowę pożyczki do wysokości 5 175 tysięcy złotych. Zgodnie z umową spłata pożyczki wraz z odsetkami, naliczonymi w oparciu o stałą stopę procentową, nastąpi do dnia 30 czerwca 2033 roku, a zabezpieczeniem spłaty pożyczki, naliczonych odsetek oraz kosztów i innych kwot należnych Spółce z tytułu umowy jest weksel własny in blanco wraz z deklaracją wekslową. Kwota pożyczki została udostępniona Elektrociepłowni Stalowa Wola S.A. w dniu 20 marca 2019 roku.

Wejście w życie ustawy z dnia 21 lutego 2019 roku zmieniającej ustawę o zmianie ustawy o podatku akcyzowym oraz niektóre inne ustawy

W dniu 20 marca 2019 roku weszła w życie ustawa z dnia 21 lutego 2019 roku zmieniająca ustawę o zmianie ustawy o podatku akcyzowym oraz niektórych innych ustaw, co zostało opisane szerzej w nocie 36.2 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Zaciągnięcie/spłata zobowiązań z tytułu zadłużenia

W marcu 2019 roku Spółka dokonała wykupu obligacji o wartości nominalnej 400 000 tysięcy złotych, wyemitowała obligacje o wartości nominalnej 100 000 tysięcy złotych oraz złożyła do BGK propozycję nabycia w dniu 29 marca 2019 roku obligacji podporządkowanych o wartości nominalnej 400 000 tysięcy złotych, o czym szerzej w nocie 32.2 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

W ramach umowy kredytu z BGK z dnia 19 grudnia 2018 roku, o której szerzej w nocie 32.1 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego, w styczniu i w lutym 2019 roku uruchomione zostały transze kredytu o łącznej wartości 730 000 tysięcy złotych.

Zarząd Spółki

Katowice, dnia 29 marca 2019 roku

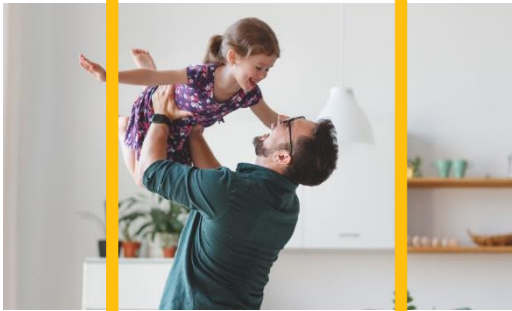
Filip Grzegorzczak – Prezes Zarządu *Podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym*

Jarosław Broda – Wiceprezes Zarządu *Podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym*

Kamil Kamiński – Wiceprezes Zarządu *Podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym*

Marek Wadowski – Wiceprezes Zarządu *Podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym*

Oliwia Tokarczyk – Dyrektor Wykonawczy
ds. Rachunkowości i Podatków *Podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym*

SPRAWOZDANIE ZARZĄDU

z działalności TAURON Polska Energia S.A.
oraz Grupy Kapitałowej TAURON
za rok obrotowy 2018

SPIS TREŚCI

1. TAURON POLSKA ENERGIA I GRUPA KAPITAŁOWA TAURON	6
1.1. Podstawowe informacje o TAURON Polska Energia S.A. i Grupie Kapitałowej TAURON.....	6
1.2. Segmenty działalności.....	7
1.3. Organizacja oraz struktura Grupy Kapitałowej TAURON	8
1.3.1. Jednostki podlegające konsolidacji.....	8
1.3.2. Zmiany w organizacji Grupy Kapitałowej TAURON	9
1.3.3. Powiązania organizacyjne lub kapitałowe z innymi podmiotami	10
1.3.4. Główne inwestycje krajowe i zagraniczne oraz lokaty kapitałowe.....	11
1.4. Strategia i Priorytety strategiczne Grupy Kapitałowej TAURON	13
1.4.1. Misja, wizja i wartości Grupy Kapitałowej TAURON	13
1.4.2. Strategia Grupy Kapitałowej TAURON na lata 2016-2025.....	14
1.4.3. Kluczowe wyzwania dla Grupy Kapitałowej TAURON	18
1.4.4. Szanse i zagrożenia	19
1.4.5. Perspektywiczne cele i założenia finansowe Strategii.....	21
1.4.6. Realizacja Strategii i priorytety Grupy Kapitałowej TAURON w 2018 r.....	22
1.5. Charakterystyka polityki i kierunków rozwoju Grupy Kapitałowej TAURON	25
1.5.1. Realizacja inwestycji strategicznych.....	26
1.5.2. Ocena możliwości realizacji zamierzeń inwestycyjnych	31
1.5.3. Kierunki rozwoju innowacyjności i działalności badawczo-rozwojowej	31
1.5.4. Ważniejsze osiągnięcia w dziedzinie badań i rozwoju	32
2. DZIAŁALNOŚĆ TAURON POLSKA ENERGIA I GRUPY KAPITAŁOWEJ TAURON	36
2.1. Czynniki i nietypowe zdarzenia mające znaczący wpływ na osiągnięty wynik finansowy	36
2.1.1. Czynniki wewnętrzne i ich ocena.....	36
2.1.2. Czynniki zewnętrzne i ich ocena	36
2.1.2.1. Otoczenie makroekonomiczne.....	37
2.1.2.2. Otoczenie rynkowe	37
2.1.2.3. Otoczenie regulacyjne	44
2.1.2.4. Otoczenie konkurencyjne	48
2.2. Czynniki istotne dla rozwoju	53
2.3. Podstawowe produkty, towary i usługi.....	54
2.4. Rynki zbytu i źródła zaopatrzenia.....	56
2.4.1. Rynki zbytu	56
2.4.2. Źródła zaopatrzenia – paliwa.....	62
2.5. Kalendarium.....	63
2.6. Ważniejsze zdarzenia i dokonania Grupy Kapitałowej TAURON mające znaczący wpływ na działalność	64
2.7. Nagrody i wyróżnienia	70

2.8.	Informacja dotycząca zatrudnienia w TAURON Polska Energia S.A. oraz Grupie Kapitałowej TAURON	71
3.	ZARZĄDZANIE RYZYKIEM W GRUPIE KAPITAŁOWEJ TAURON	72
3.1.	Cel i kluczowe zasady zarządzania ryzykiem w Grupie Kapitałowej TAURON	72
3.2.	System zarządzania ryzykiem korporacyjnym	72
3.3.	Zarządzanie głównymi ryzykami Grupy Kapitałowej TAURON	78
3.3.1.	Zarządzanie ryzykiem handlowym	78
3.3.2.	Zarządzanie ryzykiem finansowym	79
3.3.3.	Zarządzanie ryzykiem kredytowym	80
3.3.5.	Zarządzanie ryzykiem w projektach	81
3.4.	Opis najistotniejszych ryzyk związanych z funkcjonowaniem Grupy Kapitałowej TAURON	82
4.	ANALIZA SYTUACJI FINANSOWO-MAJĄTKOWEJ TAURON POLSKA ENERGIA S.A.	86
4.1.	Omówienie wielkości ekonomiczno-finansowych ujawnionych w rocznym sprawozdaniu finansowym	86
4.2.	Różnice pomiędzy wynikami finansowymi wykazanymi w raporcie rocznym a wcześniej publikowanymi prognozami wyników na dany rok	91
4.3.	Podstawowe wskaźniki finansowe	91
4.4.	Zasady sporządzenia rocznego sprawozdania finansowego	92
5.	ANALIZA SYTUACJI FINANSOWO-MAJĄTKOWEJ GRUPY KAPITAŁOWEJ TAURON	93
5.1.	Wyniki finansowe Grupy Kapitałowej TAURON	93
5.2.	Wyniki finansowe Grupy Kapitałowej według segmentów działalności	94
5.2.1.	Segment Wydobycie	94
5.2.2.	Segment Wytwarzanie	95
5.2.3.	Segment Dystrybucja	98
5.2.4.	Segment Sprzedaż	99
5.2.5.	Pozostała działalność	101
5.3.	Omówienie wielkości ekonomiczno-finansowych ujawnionych w rocznym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym	102
5.3.1.	Charakterystyka struktury aktywów i pasywów skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej	102
5.3.2.	Skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów	107
5.3.3.	Sprawozdanie z przepływów pieniężnych	110
5.4.	Istotne pozycje pozabilansowe	112
5.5.	Różnice pomiędzy wynikami finansowymi wykazanymi w raporcie rocznym a wcześniej publikowanymi prognozami wyników na dany rok	115
5.6.	Podstawowe wskaźniki finansowe	115
5.7.	Najistotniejsze dane finansowe i operacyjne Grupy Kapitałowej TAURON za ostatnie 5 lat	116
5.8.	Czego możemy oczekiwać w 2019 r.	119
5.9.	Aktualna i przewidywana sytuacja finansowo-majątkowa	120
5.10.	Zasady sporządzenia rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego	120
6.	INFORMACJA O FIRMIE AUDYTORSKIEJ	122
7.	ZASOBY I INSTRUMENTY FINANSOWE	124

7.1.	Wpływy z emisji papierów wartościowych.....	124
7.2.	Instrumenty finansowe.....	125
7.2.1.	Zastosowanie instrumentów finansowych w zakresie eliminacji zmian cen, ryzyka kredytowego, istotnych zakłóceń przepływów środków pieniężnych oraz utraty płynności finansowej.....	125
7.2.2.	Cele i metody zarządzania ryzykiem finansowym.....	126
7.3.	Ocena zarządzania zasobami finansowymi.....	126
8.	AKCJE I AKCJONARIAT TAURON POLSKA ENERGIA S.A.....	128
8.1.	Struktura akcjonariatu.....	128
8.2.	Polityka dywidendowa	128
8.3.	Liczba i wartość nominalna akcji Spółki oraz akcji i udziałów w jednostkach powiązanych Spółki będących w posiadaniu osób zarządzających i nadzorujących	129
8.4.	Umowy dotyczące potencjalnych zmian w strukturze akcjonariatu	129
8.5.	Nabycie akcji własnych.....	129
8.6.	Programy akcji pracowniczych.....	129
8.7.	Notowania akcji na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie (GPW)	129
8.8.	Relacje inwestorskie	133
9.	OŚWIADCZENIE O STOSOWANIU ŁADU KORPORACYJNEGO	135
9.1.	Wskazanie stosowanego zbioru zasad ładu korporacyjnego	135
9.2.	Wskazanie zasad ładu korporacyjnego, od stosowania których odstąpiono	135
9.3.	Opis głównych cech systemów kontroli wewnętrznej i zarządzania ryzykiem w odniesieniu do procesu sporządzania sprawozdań finansowych i skonsolidowanych sprawozdań finansowych.....	136
9.4.	Akcjonariusze posiadający znaczne pakiety akcji.....	138
9.5.	Posiadacze papierów wartościowych dających specjalne uprawnienia kontrolne	139
9.6.	Ograniczenia w wykonywaniu prawa głosu	139
9.7.	Ograniczenia dotyczące przenoszenia prawa własności papierów wartościowych	140
9.8.	Zasady dotyczące powoływania i odwoływania osób zarządzających i nadzorujących oraz ich uprawnień.....	141
9.8.1.	Zarząd.....	141
9.8.2.	Rada Nadzorcza.....	142
9.9.	Opis zasad zmiany Statutu Spółki.....	145
9.10.	Sposób działania Walnego Zgromadzenia, jego zasadnicze uprawnienia oraz opis praw akcjonariuszy i sposobu ich wykonywania	145
9.11.	Skład osobowy, jego zmiany oraz opis działania organów zarządzających i nadzorujących Spółki oraz ich komitetów	148
9.11.1.	Zarząd.....	148
9.11.2.	Rada Nadzorcza.....	151
9.11.3.	Komitet Audytu	157
9.11.4.	Komitet Nominacji i Wynagrodzeń	160
9.11.5.	Komitet Strategii	161
9.11.6.	Opis działania Komitetów Rady Nadzorczej.....	161

9.12.	Opis polityki różnorodności stosowanej do organów Spółki	162
10.	POLITYKA WYNAGRODZEŃ OSÓB ZARZĄDZAJĄCYCH I NADZORUJĄCYCH	164
10.1.	System wynagradzania członków zarządu i kluczowych menedżerów	164
10.1.1.	Ogólna informacja o przyjętym systemie wynagrodzeń członków Zarządu.....	164
10.1.2.	Ogólna informacja o przyjętym systemie wynagrodzeń kluczowych menedżerów	166
10.1.3.	Zasady, warunki i wysokość wynagrodzenia członków Zarządu Spółki i jednostek wchodzących w skład Grupy Kapitałowej	167
10.1.4.	Umowy zawarte z osobami zarządzającymi przewidujące rekompensatę w przypadku ich rezygnacji lub zwolnienia z zajmowanego stanowiska bez ważnej przyczyny lub gdy ich odwołanie lub zwolnienie następuje z powodu połączenia Spółki przez przejęcie	168
10.1.5.	Pozafinansowe składniki wynagrodzenia przysługujące członkom Zarządu i kluczowym menedżerom ..	168
10.1.6.	Ocena funkcjonowania polityki wynagrodzeń z punktu widzenia realizacji jej celów, w szczególności długoterminowego wzrostu wartości dla akcjonariuszy i stabilności funkcjonowania przedsiębiorstwa	168
10.2.	System wynagradzania członków Rady Nadzorczej	169
11.	OŚWIADCZENIE NA TEMAT INFORMACJI NIEFINANSOWYCH.....	171
11.1.	Model Biznesowy i Operacyjny Grupy TAURON	171
11.1.1.	Założenia Modelu Biznesowego i Operacyjnego Grupy TAURON.....	171
11.1.2.	Zasady zarządzania Spółką	172
11.1.3.	Zasady zarządzania Grupą Kapitałową TAURON	172
11.1.4.	Obszary Biznesowe Grupy Kapitałowej TAURON	174
11.1.5.	Zmiany w zasadach zarządzania Spółką i Grupą Kapitałową TAURON	175
11.2.	Strategia Zrównoważonego Rozwoju Grupy TAURON na lata 2017-2025	177
11.3.	Kluczowe niefinansowe wskaźniki efektywności związane z działalnością Grupy Kapitałowej TAURON	179
11.4.	Opis kluczowych polityk stosowanych przez Grupę Kapitałową TAURON w 2018 r. i rezultatów ich stosowania 185	
11.5.	Kluczowe projekty CSR realizowane w Grupie Kapitałowej TAURON w 2018 r.....	200
11.6.	Działalność sponsoringowa.....	201
11.7.	Opis istotnych ryzyk związanych z działalnością Grupy Kapitałowej TAURON mogących wywierać niekorzystny wpływ na polityki stosowane przez Grupę Kapitałową TAURON, a także opis zarządzania tymi ryzykami	201
12.	POZOSTAŁE ISTOTNE INFORMACJE I ZDARZENIA	205
12.1.	Istotne postępowania toczące się przed sądem, organem właściwym dla postępowania arbitrażowego lub organem administracji publicznej	205
12.2.	Informacja o umowach zawartych przez spółki Grupy Kapitałowej TAURON	208
12.2.1.	Umowy znaczące dla działalności Grupy Kapitałowej TAURON	208
12.2.2.	Transakcje z podmiotami powiązаныmi na warunkach innych niż rynkowe	211
12.2.3.	Zaciągnięte i wypowiedziane umowy dotyczące kredytów i pożyczek.....	211
12.2.4.	Udzielone pożyczki i poręczenia oraz otrzymane poręczenia i gwarancje	213
	Załącznik A: SŁOWNIK POJĘĆ I WYKAZ SKRÓTÓW.....	218
	Załącznik B: SPIS TABEL I RYSUNKÓW	222

1. TAURON POLSKA ENERGIA

GRUPA KAPITAŁOWA TAURON

Na podstawie art. 55 ust. 2a ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. 2018 poz. 395) oraz § 71 ust. 8 Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 29 marca 2018 r. w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim (Dz. U. 2018 poz. 757), TAURON Polska Energia S.A. sporządziła sprawozdanie Zarządu z działalności TAURON Polska Energia S.A. oraz sprawozdanie Zarządu z działalności Grupy Kapitałowej TAURON Polska Energia S.A. w formie jednego dokumentu.

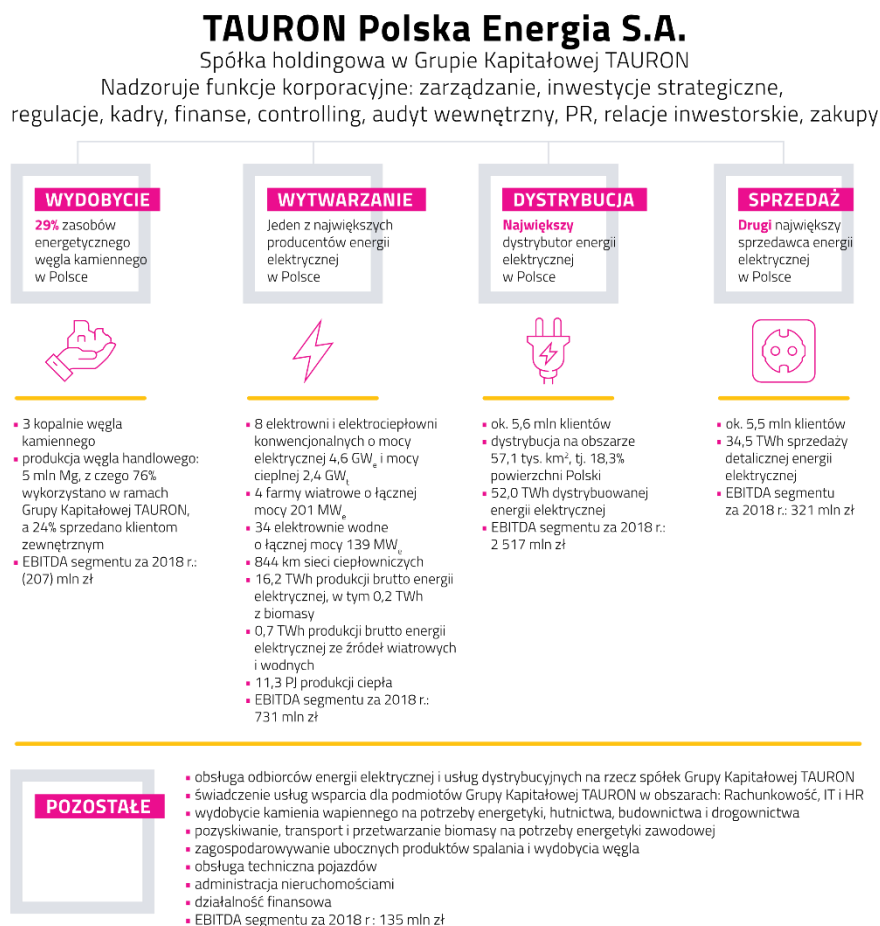
1.1. Podstawowe informacje o TAURON Polska Energia S.A. i Grupie Kapitałowej TAURON.

Jednostką dominującą Grupy Kapitałowej TAURON jest TAURON Polska Energia S.A. (zwana w dalszej części sprawozdania Spółką lub TAURON), która została utworzona w dniu 6 grudnia 2006 r. w ramach realizacji Programu dla elektroenergetyki. Spółka została zarejestrowana w Krajowym Rejestrze Sądowym w dniu 8 stycznia 2007 r. pod firmą Energetyka Południe S.A. Zmianę firmy Spółki na obecną, tj. TAURON Polska Energia S.A. zarejestrowano w dniu 16 listopada 2007 r.

Spółka nie posiada oddziałów (zakładów).

Grupa Kapitałowa TAURON Polska Energia S.A. (Grupa Kapitałowa TAURON) jest pionowo zintegrowaną grupą energetyczną zlokalizowaną w południowej części Polski. Grupa Kapitałowa TAURON prowadzi działalność we wszystkich kluczowych segmentach rynku energetycznego (z wyłączeniem przesyłu energii elektrycznej leżącego wyłącznie w gestii Operatora Systemu Przesyłowego (OSP)), tj. w obszarze wydobycia węgla kamiennego, wytwarzania, dystrybucji oraz sprzedaży.

Rysunek nr 1.
Grupa Kapitałowa
TAURON

1.2. Segmenty działalności

Działalność operacyjna, zgodnie z obowiązującym *Modelem Biznesowym i Operacyjnym Grupy TAURON* (Model Biznesowy), prowadzona jest w jednostkach zdefiniowanych jako: Centrum Korporacyjne, siedem Obszarów Biznesowych tj. Handel, Wydobycie, Wytwarzanie, Odnawialne Źródła Energii (OZE), Ciepło, Dystrybucja i Sprzedaż oraz Centra Usług Wspólnych (CUW). Szczegółowa informacja dotycząca Modelu Biznesowego została zawarta w pkt 11.1. niniejszego sprawozdania.

Dla potrzeb raportowania wyników Grupy Kapitałowej TAURON przyporządkowano działalność Grupy do następujących pięciu Segmentów, nazywanych również w niniejszym sprawozdaniu Obszarami:

Segment Wydobycie, obejmujący głównie wydobycie, wzbogacanie i sprzedaż węgla kamiennego w Polsce, która to działalność prowadzona jest przez TAURON Wydobycie S.A. (TAURON Wydobycie).

Segment Wytwarzanie, obejmujący głównie wytwarzanie energii elektrycznej w źródłach konwencjonalnych, w tym w kogeneracji, jak również wytwarzanie energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych, w tym w procesie spalania i współspalania biomasy oraz w elektrowniach wodnych i wiatrowych. Segment ten obejmuje również wytwarzanie, dystrybucję i sprzedaż ciepła. Działalność w tym Segmencie prowadzona jest przez TAURON Wytwarzanie S.A. (TAURON Wytwarzanie), TAURON Ciepło sp. z o.o. (TAURON Ciepło) oraz TAURON EKOENERGIA sp. z o.o. (TAURON EKOENERGIA). W tym Segmencie ujęta jest również spółka TAURON Serwis sp. z o.o. (TAURON Serwis), zajmująca się głównie działalnością remontową urządzeń wytwórczych, spółka Nowe Jaworzno Grupa TAURON sp. z o.o. (Nowe Jaworzno GT) odpowiedzialna za budowę nowego bloku energetycznego w Jaworznie oraz spółka Marselwind sp. z o.o.

Segment Dystrybucja, obejmujący dystrybucję energii elektrycznej z wykorzystaniem sieci dystrybucyjnych położonych w południowej Polsce. Działalność prowadzona jest przez TAURON Dystrybucja S.A. (TAURON Dystrybucja). W tym Segmencie ujęte są również spółki: TAURON Dystrybucja Serwis S.A. (TAURON Dystrybucja Serwis) oraz TAURON Dystrybucja Pomiary sp. z o.o. (TAURON Dystrybucja Pomiary).

Segment Sprzedaż, obejmujący sprzedaż energii elektrycznej i gazu ziemnego do klientów końcowych oraz handel hurtowy energią elektryczną, gazem ziemnym i produktami pochodnymi, jak również obrót i zarządzanie uprawnieniami do emisji CO₂, prawami majątkowymi świadectw pochodzenia będącymi potwierdzeniem wytworzenia energii elektrycznej w źródłach odnawialnych, w kogeneracji oraz prawami majątkowymi wynikającymi ze świadectw efektywności energetycznej oraz paliwami. Działalność w tym Segmencie prowadzona jest przez spółki: TAURON Polska Energia S.A. (TAURON lub Spółka), TAURON Sprzedaż sp. z o.o. (TAURON Sprzedaż), TAURON Sprzedaż GZE sp. z o.o. (TAURON Sprzedaż GZE) oraz TAURON Czech Energy s.r.o. (TAURON Czech Energy).

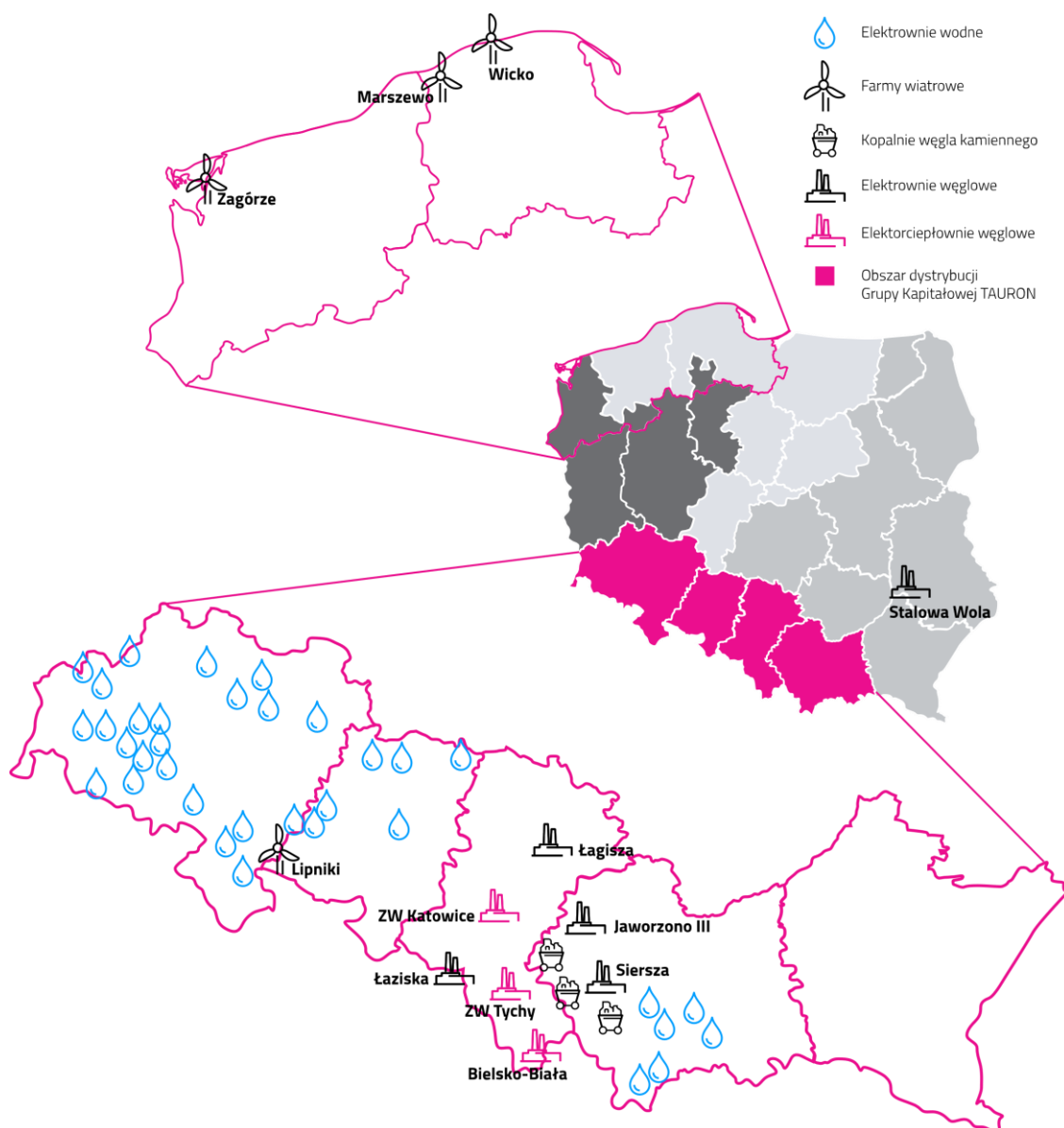

Pozostała działalność, obejmująca m.in. obsługę klientów Grupy Kapitałowej TAURON, świadczenie usług wsparcia dla spółek Grupy Kapitałowej TAURON w zakresie rachunkowości, HR i teleinformatyki, prowadzoną przez spółkę TAURON Obsługa Klienta sp. z o.o. (TAURON Obsługa Klienta), jak również działalność związaną z wydobyciem kamienia, w tym kamienia wapiennego, na potrzeby energetyki, hutnictwa, budownictwa i drogownictwa, a także w zakresie produkcji sorbentów przeznaczonych do instalacji odsiarczania spalin metodą mokrą oraz do wykorzystania w kotłach fluidalnych, prowadzoną przez spółkę Kopalnia Wapienia „Czatkowice” sp. z o.o. (KW Czatkowice). W Segmencie tym ujmowane są również spółki: TAURON Sweden Energy AB (publ) (TAURON Sweden Energy), zajmująca się działalnością finansową, Bioeko Grupa TAURON sp. z o.o. (Bioeko Grupa TAURON, wcześniej: Biomasa Grupa TAURON sp. z o.o.), zajmująca się głównie zagospodarowywaniem ubocznych produktów spalania i wydobycia węgla, pozyskiwaniem, transportem i przetwarzaniem biomasy, Wsparcie Grupa TAURON sp. z o.o. (Wsparcie Grupa TAURON), zajmująca się głównie administracją nieruchomości, ochroną mienia, a także obsługą techniczną pojazdów oraz Polska Energia - Pierwsza Kompania Handlowa sp. z o.o. (PEPKH).

Grupa Kapitałowa TAURON prowadzi działalność i uzyskuje przychody przede wszystkim ze sprzedaży i dystrybucji energii elektrycznej i ciepła, wytwarzania energii elektrycznej i ciepła oraz sprzedaży węgla kamiennego.

Poniższy rysunek przedstawia lokalizację kluczowych aktywów Grupy Kapitałowej TAURON oraz obszar dystrybucyjny, na którym działalność prowadzi TAURON Dystrybucja, jako Operator Systemu Dystrybucyjnego (OSD).

Rysunek nr 2. Lokalizacja kluczowych aktywów Grupy Kapitałowej TAURON

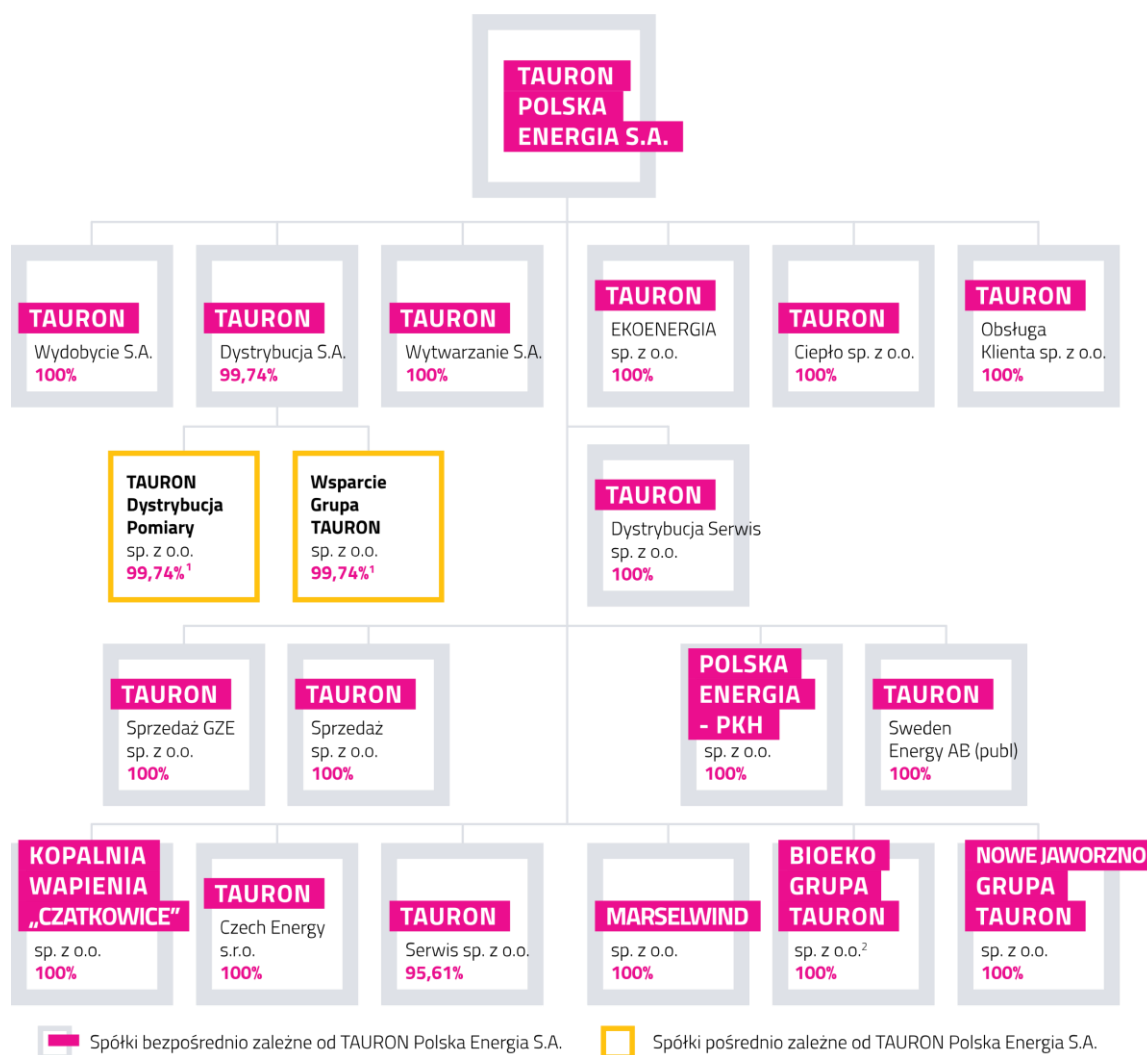
1.3. Organizacja oraz struktura Grupy Kapitałowej TAURON

Na dzień 31 grudnia 2018 r. do kluczowych spółek Grupy Kapitałowej TAURON, oprócz jednostki dominującej TAURON, zaliczało się 19 spółek zależnych, objętych konsolidacją, wskazanych w pkt 1.3.1. niniejszego sprawozdania.

Ponadto Spółka w sposób bezpośredni lub pośredni posiadała udziały w pozostałych 39 spółkach.

1.3.1. Jednostki podlegające konsolidacji

Poniższy rysunek przedstawia strukturę Grupy Kapitałowej TAURON, uwzględniając spółki objęte konsolidacją, według stanu na dzień 31 grudnia 2018 r.

¹ Udział w TAURON Dystrybucja Pomiary sp. z o.o. oraz Wsparcie Grupa TAURON sp. z o.o. posiadany jest przez TAURON Polska Energia S.A. w sposób pośredni poprzez spółkę zależną TAURON Dystrybucja S.A. TAURON Polska Energia S.A. jest użytkownikiem udziałów spółki TAURON Dystrybucja Pomiary sp. z o.o.

² W dniu 8 października 2018 r. Biomasa Grupa TAURON sp. z o.o. zmieniła nazwę na Bioeko Grupa TAURON sp. z o.o.

Po dniu bilansowym zawiązane zostały spółki Finanse Grupa TAURON sp. z o.o., EEC Magenta spółka z ograniczoną odpowiedzialnością 2 ASI spółka komandytowo – akcyjna, TEC1 sp. z o.o., TEC2 sp. z o.o. oraz TEC3 sp. z o.o.

1.3.2. Zmiany w organizacji Grupy Kapitałowej TAURON

W 2018 r. oraz do dnia sporządzenia niniejszego sprawozdania miały miejsce następujące zmiany w organizacji Grupy Kapitałowej TAURON:

Przywrócenie kapitału zakładowego TAURON EKOENERGIA sp. z o.o. do wysokości sprzed podziału spółki.

W dniu 30 stycznia 2018 r. Sąd Rejonowy dla Wrocławia – Fabrycznej we Wrocławiu, IX Wydział Gospodarczy zarejestrował w Krajowym Rejestrze Sądowym zmianę kapitału zakładowego spółki TAURON EKOENERGIA przywracającą jego wysokość do stanu sprzed podziału spółki poprzez wydzielenie i przeniesienie wydzielonych składników majątku stanowiących zorganizowaną część przedsiębiorstwa na spółkę Marselwind sp. z o.o. i związanego z nim obniżenia kapitału zakładowego spółki TAURON EKOENERGIA uchwalonego przez Nadzwyczajne ZW spółki w dniu 9 lutego 2015 r. W związku z przywróceniem kapitału zakładowego sprzed podziału spółki, kapitał został podwyższony z kwoty 444 888 000 zł do 573 423 000 zł, tj. o kwotę 128 535 000 zł, a liczba udziałów posiadanych przez jedynego wspólnika – TAURON Polska Energia S.A. zwiększyła się z 444 888 do 573 423.

Zmiana firmy spółki „Biomasa Grupa TAURON sp. z o.o.” na „Bioeko Grupa TAURON sp. z o.o.”

W dniu 8 października 2018 r. została zarejestrowana w Krajowym Rejestrze Sądowym zmiana firmy spółki Biomasa Grupa TAURON sp. z o.o. z siedzibą w Stalowej Woli na Bioeko Grupa TAURON sp. z o.o.

Zawiązanie spółki Finanse Grupa TAURON sp. z o.o.

W dniu 15 lutego 2019 r. została zarejestrowana w Krajowym Rejestrze Sądowym spółka Finanse Grupa TAURON sp. z o.o. z siedzibą w Katowicach, która została zawiązana w dniu 23 stycznia 2019 r.

Kapitał zakładowy spółki wynosi 100 000 zł i dzieli się na 2 000 udziałów o wartości nominalnej 50 zł każdy, które zostały objęte w całości przez TAURON.

Ponadto, w 2018 r. oraz do dnia sporządzenia niniejszego sprawozdania miały miejsce następujące zmiany w zakresie podmiotów z udziałem kapitałowym TAURON, nienależących do Grupy Kapitałowej TAURON:

Zawiązanie spółek TEC1 sp. z o.o., TEC2 sp. z o.o. oraz TEC3 sp. z o.o.

W dniu 4 marca 2019 r. TAURON zawiązał następujące spółki: TEC1 sp. z o.o., TEC2 sp. z o.o. i TEC3 sp. z o.o. wszystkie z siedzibą w Katowicach.

Kapitał zakładowy każdej z w/w spółek wynosi 25 000 zł i dzieli się na 500 udziałów o wartości nominalnej 50 zł każdy, które zostały objęte w całości przez TAURON.

Na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania w/w spółki nie zostały jeszcze zarejestrowane w KRS.

Zawiązanie spółek komandytowo – akcyjnych

W dniu 26 października 2018 r. TAURON zawiązał następujące spółki:

1) EEC Magenta spółka z ograniczoną odpowiedzialnością ASI spółka komandytowo - akcyjna z siedzibą w Warszawie (EEC Magenta ASI).

TAURON objął w spółce 12 450 akcji o wartości nominalnej 1 zł każda akcja w zamian za wkład pieniężny równy wartości nominalnej obejmowanych akcji, tj. za 12 450 zł.

Udział TAURON w kapitale zakładowym oraz w głosach na WZ spółki wynosi 24,90%.

EEC Magenta ASI została zarejestrowana w Krajowym Rejestrze Sądowym przez Sąd Rejonowy dla M. St. Warszawy, XII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego w dniu 21 grudnia 2018 r.

Zawiązanie przez TAURON w/w spółek wpisuje się w Strategię Grupy TAURON na lata 2016–2025 i ma na celu poszerzenie współpracy Grupy Kapitałowej TAURON z innowacyjnymi przedsiębiorstwami oraz sektorem nauki i instytucjami B+R, a także wsparcie rozwoju nowych biznesów.

2) EEC Magenta 2 spółka z ograniczoną odpowiedzialnością 2 ASI spółka komandytowo - akcyjna z siedzibą w Warszawie (EEC Magenta 2 ASI).

TAURON objął w spółce 24 015 akcji o wartości nominalnej 1 zł każda akcja w zamian za wkład pieniężny równy wartości nominalnej obejmowanych akcji, tj. za 24 015 zł.

Udział TAURON w kapitale zakładowym oraz w głosach na WZ spółki wynosi 48,03%.

EEC Magenta 2 ASI została zarejestrowana w Krajowym Rejestrze Sądowym przez Sąd Rejonowy dla M. St. Warszawy, XII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego w dniu 9 stycznia 2019 r.

1.3.3. Powiązania organizacyjne lub kapitałowe z innymi podmiotami

Oprócz powiązań kapitałowych ze spółkami przedstawionymi w pkt 1.3.1. niniejszego sprawozdania do istotnych spółek współzależnych, w których Spółka posiadała bezpośredni i pośredni udział, według stanu na dzień 31 grudnia 2018 r., zaliczyć należy spółki wymienione w poniższej tabeli.

Tabela nr 1. Wykaz istotnych spółek współzależnych na dzień 31 grudnia 2018 r.

Lp.	Nazwa spółki	Siedziba	Podstawowy przedmiot działalności	Udział TAURON w kapitale i organie stanowiącym spółki
1.	EC Stalowa Wola S.A. ¹	Stalowa Wola	Wytwarzanie energii elektrycznej	50,00%
2.	TAMEH HOLDING sp. z o.o. ²	Dąbrowa Górnicza	Działalność firm centralnych i holdingów	50,00%
3.	TAMEH POLSKA sp. z o.o. ²	Dąbrowa Górnicza	Wytwarzanie, przesyłanie, dystrybucja i obrót energią elektryczną i ciepłą	50,00%
4.	TAMEH Czech s.r.o. ²	Ostrawa, Republika Czeska	Produkcja, handel i usługi	50,00%

¹Udział w EC Stalowa Wola S.A. posiadany jest przez TAURON w sposób pośredni poprzez spółkę zależną TAURON Wytwarzanie.

²Spółki tworzą grupę kapitałową. TAURON posiada bezpośredni udział w kapitale i organie stanowiącym spółki TAMEH HOLDING sp. z o.o., która posiada 100% udział w kapitale i organie stanowiącym TAMEH POLSKA sp. z o.o. oraz TAMEH Czech s.r.o.

1.3.4. Główne inwestycje krajowe i zagraniczne oraz lokaty kapitałowe

Objęcie lub nabycie udziałowych papierów wartościowych w ramach spółek Grupy Kapitałowej TAURON

Poniższa tabela przedstawia zestawienie podwyższeń kapitałów własnych w spółkach Grupy Kapitałowej TAURON w 2018 r. oraz do dnia sporządzenia niniejszego sprawozdania.

Tabela nr 2. Zestawienie podwyższeń kapitałów własnych w spółkach Grupy Kapitałowej TAURON

Spółka	Wartość dokapitalizowania (łącznie cena objęcia akcji / udziałów) (zł)	Spółka obejmująca udziały / akcje	Wartość nominalna objętych akcji / udziałów (zł)	Data podjęcia uchwały przez ZW / WZ	Struktura kapitału zakładowego po podwyższeniu
	350 000 000	TAURON	3 500 000	29.03.2018 r.	TAURON – 100%
	350 000 000	TAURON	3 500 000	11.10.2018 r.	TAURON – 100%
	360 000 000	TAURON	3 600 000	18.12.2018 r.	TAURON – 100%
Nowe Jaworzno GT	100 000 000	Fundusz Inwestycji Infrastrukturalnych – Kapitałowy Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych	1 000 000	20.12.2018 r.	TAURON – 97,89%
		FIKFIKAN – 2,11%			
	256 925 000	Fundusz Inwestycji Infrastrukturalnych – Kapitałowy Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych	2 569 250	25.02.2019 r.	TAURON – 92,86% FIKFIKAN – 7,14%
TAURON Wytwarzanie	340 000 000	TAURON	3 400 000	26.04.2018 r.	TAURON – 100%
TAURON Dystrybucja Serwis	439 317 000	TAURON	4 393 170	18.06.2018 r.	TAURON – 100%
TAURON Wytwarzanie	780 000 000	TAURON	7 800 000	09.08.2018 r.	TAURON – 100%
Łągisza Grupa TAURON sp. z o.o.	100 000	TAURON Wytwarzanie	1 000	11.01.2019 r.	TAURON Wytwarzanie – 100%

Wniesienie dopłat do kapitału spółki PEPKH

W wykonaniu uchwały Nadzwyczajnego ZW spółki PEPKH z dnia 1 marca 2018 r., dotyczącej nałożenia na TAURON jako jedynego współnika obowiązku wniesienia dopłat, w dniu 7 marca 2018 r. TAURON wniósł dopłaty do kapitału zakładowego wyżej wymienionej spółki w łącznej wysokości 6 000 000 zł. Uchwała Nadzwyczajnego ZW została podjęta w celu zapewnienia finansowania działalności spółki PEPKH.

Objęcie lub nabycie udziałowych papierów wartościowych w pozostałych spółkach z udziałem kapitałowym TAURON

Poniższa tabela przedstawia zestawienie podwyższeń kapitałów własnych w pozostałych spółkach z udziałem kapitałowym TAURON w 2018 r. oraz do dnia sporządzenia niniejszego sprawozdania.

Tabela nr 3. Zestawienie podwyższeń kapitałów własnych w pozostałych spółkach z udziałem kapitałowym TAURON

Spółka	Wartość dokapitalizowania (łącznie cena objęcia akcji / udziałów) (zł)	Spółka obejmująca udziały / akcje	Wartość nominalna objętych przez spółkę udziałów / akcji (zł)	Data podjęcia uchwały przez ZW / WZ	Struktura kapitału zakładowego po podwyższeniu
ElectroMobility Poland S.A.	5 000 000	TAURON	5 000 000	03.01.2018 r.	TAURON - 25%
	5 000 000	PGE	5 000 000		PGE - 25%
	5 000 000	ENEA	5 000 000		ENEA - 25%
	5 000 000	ENERGA	5 000 000		ENERGA - 25%
	10 000 000	TAURON	10 000 000	04.10.2018 r.	TAURON - 25%
	10 000 000	PGE	10 000 000		PGE - 25%
	10 000 000	ENEA	10 000 000		ENEA - 25%
	10 000 000	ENERGA	10 000 000		ENERGA - 25%
PGE EJ 1	41 999 811	PGE	41 999 811	09.08.2018 r.	PGE - 70%
	5 999 973	TAURON	5 999 973		TAURON - 10%
	5 999 973	KGHM	5 999 973		KGHM - 10%
	5 999 973	ENEA	5 999 973		ENEA - 10%
EEC Magenta ASI 2	99 557	EEC Ventures spółka z ograniczoną odpowiedzialnością 2 spółka komandytowa	2 933	25.01.2019 r.	EEC Ventures spółka z ograniczoną odpowiedzialnością 2 spółka komandytowa - 2,95%
	4 874 200	PFR NCBR CVC Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych	48 742		PFR NCBR CVC Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych - 49,02%
	4 775 100	TAURON	47 751		TAURON - 48,03%
EEC Magenta ASI	107 200	EEC Ventures spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa	1 072	15.01.2019 r.	EEC Ventures spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa - 3%
	2 577 600	PFR Starter FIZ	25 776		PFR Starter FIZ - 72,1%
	890 200	TAURON	8 902		TAURON - 24,9%

Pozostałe najistotniejsze inwestycje w aktywa finansowe o charakterze kapitałowym na dzień 31 grudnia 2018 r. obejmują zaangażowanie w następujące podmioty:

- 1) Spółka Ciepłowniczo Energetyczna Jaworzno III sp. z o.o. (SCE Jaworzno III) o wartości bilansowej 30 989 tys. zł,
- 2) Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Tychy sp. z o.o. o wartości bilansowej 23 754 tys. zł,
- 3) PGE EJ 1 sp. z o.o. (PGE EJ 1) o wartości bilansowej 18 651 tys. zł,
- 4) Energetyka Cieszyńska sp. z o.o. o wartości bilansowej 14 697 tys. zł,
- 5) ElectroMobility Poland S.A. o wartości bilansowej 17 500 tys. zł,
- 6) Magenta Grupa TAURON sp. z o.o. o wartości bilansowej 9 500 tys. zł.

Główne inwestycje w aktywa finansowe

Do głównych inwestycji Grupy Kapitałowej TAURON w aktywa finansowe należy zaliczyć:

- 1) Kontynuację przez TAURON inwestycji w jednostki uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych. Na dzień bilansowy wartość jednostek uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych wyniosła 26 063 tys. zł.
- 2) Udzielenie przez TAURON pożyczek dla spółki współzależnej EC Stalowa Wola S.A. (EC Stalowa Wola). Na dzień bilansowy wartość pożyczek udzielonych EC Stalowa Wola wyniosła 329 036 tys. zł.
- 3) Udzielenie przez TAURON dla PGE EJ1 pożyczki w kwocie 4 800 tys. zł. Na dzień bilansowy wartość pożyczek udzielonych na rzecz PGE EJ1 wyniosła 7 740 tys. zł.

Inwestycje w aktywa finansowe zostały sfinansowane ze środków własnych i środków pozyskanych w ramach centralnego modelu finansowania funkcjonującego w Grupie Kapitałowej TAURON.

1.4. Strategia i Priorytety strategiczne Grupy Kapitałowej TAURON

2018 r. był okresem kontynuacji realizacji *Strategii Grupy TAURON na lata 2016-2025* (Strategia), która została przyjęta przez Zarząd TAURON w dniu 2 września 2016 r. i pozytywnie zaopiniowana przez Radę Nadzorczą Spółki. Strategia ta była przygotowywana jako odpowiedź na wyzwania wynikające z aktualnej i prognozowanej, na dzień jej przyjęcia, sytuacji rynkowej i sektora elektroenergetycznego. W procesie opracowywania Strategii dokonano gruntownej analizy otoczenia makroekonomicznego, rynkowego i regulacyjnego oraz opracowano prognozy kierunków rozwoju sektora, przekładając je na szanse i ryzyka dla Grupy Kapitałowej TAURON w perspektywie dziesięciu lat, czyli do 2025 r. Szczegółowo przeanalizowano zdolności Grupy Kapitałowej TAURON do sfinansowania trwających i planowanych inwestycji tak, aby ich realizacja była możliwa ze środków generowanych z działalności operacyjnej oraz finansowania dłużnego.

Od daty przyjęcia Strategii, zmianie uległo część jej założeń, przede wszystkim skonkretyzowały się regulacje istotnie wpływające na działalność biznesową Grupy Kapitałowej TAURON, m.in. *ustawa o rynku mocy, ustawa o promowaniu energii elektrycznej z wysokosprawnej kogeneracji, zmiana ustawy prawo energetyczne, ustawa o elektromobilności*, regulacje dotyczące wymagań jakościowych dla paliw stałych. Jednocześnie, dobiegają końca prace nad przyjęciem *Polityki Energetycznej Kraju do 2040 r.*, która wytycza kierunki transformacji całego sektora elektroenergetycznego w Polsce. Kolejnym istotnym dokumentem strategicznym będzie *Krajowy Plan na Rzecz Energii i Klimatu na lata 2021-2030* procedowany w Komisji Europejskiej. Z uwagi na powyższe przesłanki, pod koniec 2018 r., TAURON podjął prace nad przygotowaniem aktualizacji Strategii, która będzie uwzględniała wpływ wskazanych powyżej polityk oraz kluczowych zmian regulacyjnych, kształtowanych na poziomie europejskim i krajowym, na Grupę Kapitałową TAURON.

1.4.1. Misja, wizja i wartości Grupy Kapitałowej TAURON

Strategia definiuje Misję i Wizję oraz określa kluczowe wartości Grupy Kapitałowej TAURON:

Misja i wizja najlepiej opisują zamierzenia strategiczne Grupy Kapitałowej TAURON, która w rozwoju sprzedaży produktów i usług dostosowanych do potrzeb klientów dostrzega duży potencjał wzrostu. Grupa Kapitałowa TAURON dostosowuje swój profil w celu pełnej koncentracji na kliencie, dostrzegając potencjał nowych produktów, kompatybilnych usług, nowoczesnych kanałów kontaktu jako odpowiedzi na potrzeby klientów.

Kluczowe wartości, które wspierają realizację Strategii to „Partnerstwo”, „Rozwój” i „Odwaga”. Wartości odzwierciedlają sposób, w jaki Grupa Kapitałowa

TAURON chce osiągać cele biznesowe. Istotna w ramach partnerstwa jest orientacja na klientów, budowa trwałych relacji i zaangażowanie. Rozwój oznacza nastawienie na innowacyjność, rozwój kompetencji, umiejętności i wiedzy oraz poszukiwanie coraz lepszych rozwiązań, wychodząc naprzeciw klientom i podnosząc jakość usług. Odwaga oznacza śmiałość i otwartość, determinację oraz zaangażowanie i pasję w realizacji wspólnych celów.

1.4.2. Strategia Grupy Kapitałowej TAURON na lata 2016-2025

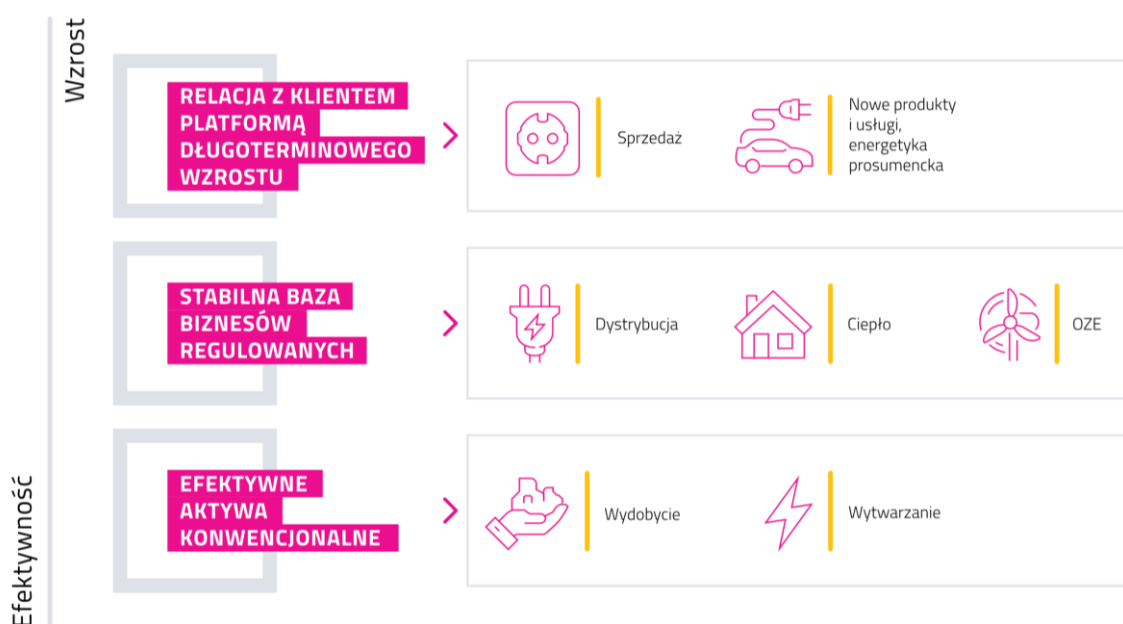
Strategia przyjęta na lata 2016-2025 prezentuje optymalną ścieżkę rozwoju, która zapewnia stabilność finansową oraz perspektywę wzrostu, przy jednoczesnym wsparciu stabilności systemu elektroenergetycznego. Zakłada się, że długoterminowy rozwój będzie opierał się na rozwiązaniach bazujących na relacjach z klientami. Misja i wizja odzwierciedlają taki kierunek zarządzania oraz wpisują się w koncepcję rozwoju zorientowanego na klienta.

Strategia charakteryzuje podejście do rozwoju poszczególnych segmentów działalności Grupy

Kapitałowej TAURON, dzieląc je na takie, które Grupa Kapitałowa TAURON planuje mocno rozwijać, takie, które będą stanowiły podstawę stabilności finansowej oraz na takie, gdzie konieczny jest mocny akcent na efektywność kosztową. Powyższe odzwierciedla zmienioną filozofię zarządzania oraz podkreśla zwrot w kierunku klienta i jego potrzeb oraz w kierunku budowy innowacyjnej, otwartej na nowe wyzwania Grupy Kapitałowej TAURON.

Poniższy rysunek przedstawia perspektywy segmentów Grupy Kapitałowej TAURON.

Rysunek nr 4. Perspektywy segmentów Grupy Kapitałowej TAURON

Strategia wyznacza trzy priorytety, które zakładają przekształcenie Grupy Kapitałowej TAURON w innowacyjny, dostosowany do potrzeb rynku i klienta, rozwijający się koncern energetyczny docelowo zapewniający swoim akcjonariuszom zwrot z zainwestowanego kapitału.

1. Zapewnienie stabilności finansowej Grupy Kapitałowej TAURON,
2. Budowa silnej grupy kapitałowej,
3. Wdrożenie zmian organizacyjnych wspierających realizację Strategii, które przekształcą Grupę Kapitałową TAURON w nowoczesną i innowacyjną organizację.

Poniższy rysunek przedstawia realizację priorytetów w oparciu o filary Strategii Grupy Kapitałowej TAURON.

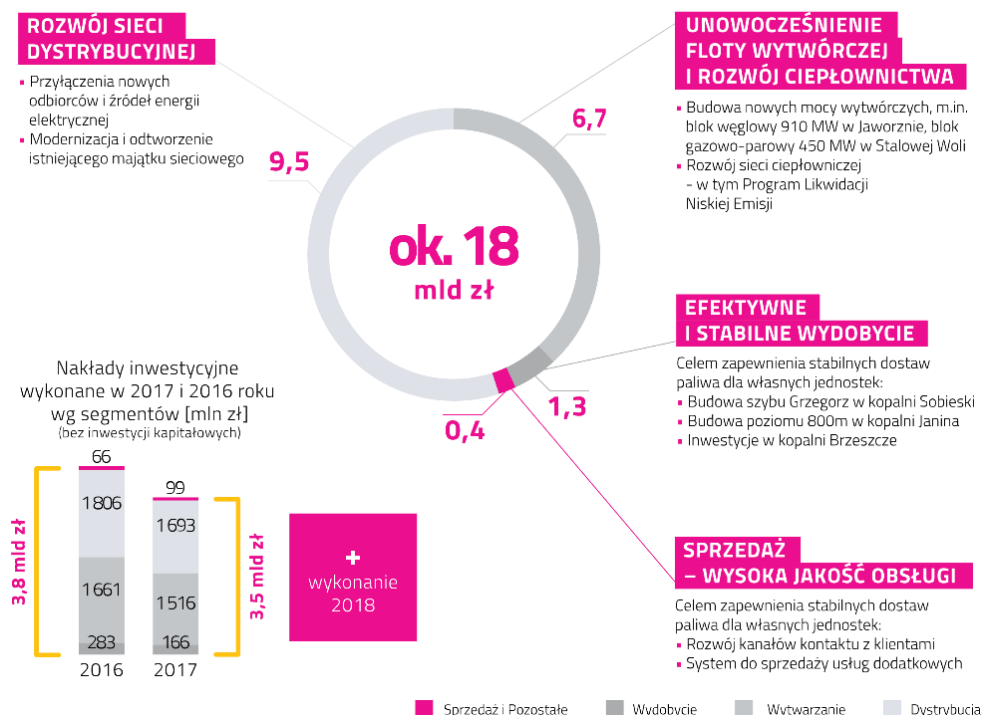
Przyjmując we wrześniu 2016 r. Strategię do realizacji, założono, że jej wdrożenie pozwoli na zwiększenie EBITDA z 3,5 mld zł w 2015 r. do poziomu powyżej 4 mld zł w 2020 r. oraz powyżej 5 mld zł w 2025 r.

W ramach optymalizacji nakładów inwestycyjnych zredukowano wcześniej planowane na lata 2016-2020 nakłady w wysokości 20,2 mld zł do ok. 18 mld zł. W Strategii założono kontynuację rozpoczętych i daleko zaawansowanych projektów inwestycyjnych, w tym budowy bloku energetycznego 910 MW_e na parametry nadkrytyczne w Elektrowni Jaworzno, bloku gazowo-parowego o mocy 449 MW_e wraz z członem ciepłowniczym o mocy 240 MW_t w Stalowej Woli, inwestycje w sieci ciepłownicze, rozbudowę i modernizację sieci dystrybucyjnej, budowę poziomu 800 m w Zakładzie Górniczym Janina (ZG Janina) w Libiążu, budowę szybu „Grzegorz” wraz z infrastrukturą (powierzchniową i dołową) oraz wyrobiskami towarzyszącymi w ZG Sobieski oraz zaplanowane inwestycje w ZG Brzeszcze.

Poniższy rysunek przedstawia założone w Strategii nakłady inwestycyjne według segmentów w latach 2016-2020.

Rysunek nr 6.

Nakłady inwestycyjne
według segmentów
w latach 2016-2020

Strategia wskazuje, że nadrzędnym celem w obszarze inwestycji jest dostosowanie portfela inwestycyjnego do potrzeb rynku. Założono, że działania będą zorientowane na:

1. Optymalizację struktury aktywów we wszystkich obszarach działalności oraz dostosowanie do wymogów środowiskowych.
2. Realizację projektów inwestycyjnych, które gwarantują oczekiwany poziom zwrotu z kapitału i nie są obciążone istotnymi ryzykami rynkowymi.
3. Wykorzystanie pozabilansowych form finansowania, w szczególności poprzez angażowanie partnerów zewnętrznych.
4. Analizę inwestycji w segmencie wytwarzania konwencjonalnego, pod warunkiem wprowadzenia mechanizmów gwarantujących przychody (np. rynek mocy lub inna forma regulacji).
5. Inwestowanie w przedsięwzięcia w sektorach pokrewnych do energetyki (w szczególności usług) w celu uzupełnienia łańcucha wartości, w którym działa TAURON, a także tworzenie oferty wysokomarżowych usług.

Wskazane w Strategii kierunki inwestycyjne po 2020 r. to przede wszystkim obszar energetyki regulowanej (tj. m.in. dystrybucja energii elektrycznej, wytwarzanie i dystrybucja ciepła) oraz nowa energetyka (tj. e-mobility, rozproszone wytwarzanie ciepła i energii, energetyka prosumencka, rozwiązania Smart Home, Smart City oraz usługi okołenergetyczne).

Poniższa tabela przedstawia Strategię, priorytety strategiczne oraz perspektywy rozwoju w poszczególnych Obszarach.

Tabela nr 4. Strategia, priorytety strategiczne oraz perspektywy rozwoju w poszczególnych Obszarach.

Wydobycie

Cele strategiczne	Perspektywy rozwoju
<p>Głównym celem dla Segmentu Wydobycie określonym w ramach Strategii jest stabilne dostarczenie konkurencyjnego kosztowo i odpowiedniego pod względem jakości paliwa dla Grupy Kapitałowej TAURON oraz rozwój oferty produktowej i maksymalizacja masy marży ze sprzedaży pozostałych produktów.</p> <p>Cele wyznaczone w Strategii są realizowane poprzez realizację inwestycji oraz wdrożenie inicjatyw strategicznych, obejmujących m.in.: optymalizację kosztów i nakładów inwestycyjnych, wzbogacanie trójproduktowe w ZG Sobieski i ZG Janina oraz rozbudowę linii do paczkowania ekogroszku, przygotowanie paliwa dedykowanego dla jednostek wytwórczych.</p> <p>Strategia zakłada, że planowane inicjatywy strategiczne i realizowane projekty inwestycyjne pozwolą na to, aby Segment Wydobycie umocnił swoją pozycję oraz zapewnił paliwo węglowe spółkom Grupy Kapitałowej TAURON, tym samym mitygując ryzyko wzrostu cen tego surowca na rynku zewnętrznym.</p>	<p>Aktualna sytuacja w branży wydobywczej węgla kamiennego, problemy logistyczne i wpływ czynników geologicznych spowodowała spadek wydobycia węgla kamiennego, co przełożyło się na niskie zapasy surowca na przykopalnianych składowiskach i wzrost cen surowca w 2018 r. Niski poziom podaży węgla kamiennego na lokalnym rynku może się przyczynić do wzrostu importu węgla, co również wpłynie na poziom cen.</p> <p>Najbliższy okres będzie trudny i wymagający ze względu na niekorzystne perspektywy tego paliwa w polityce energetycznej Unii Europejskiej (EU). Wprowadzanie dalszych obostrzeń z zakresu ochrony środowiska, jakości paliw stałych wprowadzanych do obrotu, podatków oraz przepisów samorządowych (w tym antysmogowych) stanowią wyzwanie dla sektora. Regulacje energetyczno - klimatyczne skutkują sukcesywnym obniżaniem konkurencyjności energetyki węglowej. Kierunki rozwoju branży wydobywczej będą silnie skorelowane także z wytycznymi zawartymi w rządowych dokumentach: <i>Polityka Energetyczna Kraju do 2040</i> oraz <i>Krajowy Plan na rzecz Energii i Klimatu na lata 2021-2030</i>. W projektach wymienionych dokumentów przedstawiono rosnące znaczenie OZE i nowych technologii, jednak węgiel pozostanie kluczowym nośnikiem energii w kraju.</p>

Wytwarzanie

Cele strategiczne	Perspektywy rozwoju
<p>Głównymi celami dla Segmentu Wytwarzanie określonymi w ramach Strategii są:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) dla spółki TAURON Wytwarzanie: zbudowanie optymalnego z punktu widzenia rentowności i ryzyka portfela aktywów wytwórczych oraz jego efektywna eksploatacja, 	<p>Dostępne prognozy i analizy na najbliższy rok zakładają wzrost krajowej produkcji energii elektrycznej, w tym także produkcji z OZE.</p> <p>Prognozowany jest wzrost mocy wytwórczych OZE na rynku, co stanowi wyzwanie dla sieci i stabilności dostaw energii elektrycznej. Duże zainteresowanie obszarem OZE, poparte</p>

Cele strategiczne

- 2) dla spółki TAURON EKOENERGIA: podniesienie rentowności posiadanych aktywów wytwórczych i przygotowanie opcji na zyskowy rozwój obszaru,
- 3) dla spółki TAURON Ciepło: uzyskanie zwrotu z zainwestowanego kapitału dzięki wzrostowi rynku i satysfakcji klientów.

Cele wyznaczone w Strategii są realizowane poprzez wdrożenie inicjatyw strategicznych, obejmujących m.in.: optymalizację kosztów i nakładów inwestycyjnych, optymalizację zatrudnienia, optymalizację majątku produkcyjnego oraz sprzedaż zbędnych aktywów nieprodukcyjnych oraz projekty inwestycyjne wpływające na unowocześnienie floty wytwórczej.

Głównym kierunkiem strategicznym wyznaczonym dla aktywów konwencjonalnych Segmentu Wytwarzanie jest uzyskanie efektywności ekonomicznej lub trwałe wyłączenie z eksploatacji.

W zakresie OZE przygotowywane są opcje dla rozwoju instalacji OZE przy założeniu korzystnego systemu wsparcia oraz wypracowania rentownego modelu ich działania.

W zakresie wytwarzania, dystrybucji i obrotu ciepłem istotnymi działaniami jest rozwój wytwarzania, dystrybucji i sprzedaży ciepła, w szczególności likwidacja niskiej emisji, poszukiwanie rozwiązań w obszarze kogeneracji, w tym wielopaliwowej oraz poprawa poziomu wykorzystania istniejącej infrastruktury.

Dystrybucja

Cele strategiczne

Głównym celem Segmentu Dystrybucja, określonym w ramach Strategii, jest utrzymanie pozycji lidera na rynku polskim w dziedzinie bezpieczeństwa i efektywności funkcjonowania sieci.

Założony cel będzie realizowany poprzez kluczowe inicjatywy strategiczne: Program „Jedna Dystrybucja”, na który składają się projekty optymalizujące procesy działania w spółce, w tym; działania wpływające na poprawę zadowolenia klientów i jednocześnie poprawę wizerunku firmy. Segment Dystrybucja realizuje istotne projekty inwestycyjne związane z przyłączeniem nowych odbiorców oraz modernizacją i odbudową sieci.

Perspektywy rozwoju

polityką UE, może mieć przełożenie na rozwój inwestycji w odnawialne źródła wytwórcze.

W najbliższych latach kluczową kwestią pozostanie zapewnienie bezpieczeństwa pracy Krajowego Systemu Elektroenergetycznego (KSE), głównie przez jednostki konwencjonalne. W tym celu wprowadzono w Polsce rynek mocy, który pozwoli na uzyskanie dodatkowego źródła przychodów. Wprowadzony mechanizm wsparcia jest jednym z elementów wspierających transformację polskiej energetyki. Szansą dla energetyki konwencjonalnej będzie uzyskanie odstępstw od wymogów dostosowania jednostek wytwórczych do konkluzji BAT i możliwość pozyskania środków na inwestycje z dedykowanych funduszy przewidywanych na lata 2021-2030.

Na rynku ciepła, polityka kraju ukierunkowana na wsparcie kogeneracji i poprawę jakości powietrza może przełożyć się na wzrost inwestycji i rozwój tego obszaru. Ważnym czynnikiem wpływającym na rozwój ciepła systemowego jest wzrost świadomości społecznej, samorządowa walka ze smogiem oraz krajowe programy pomocowe.

Perspektywy rozwoju

Segment Dystrybucja powinien dostosować swoje inwestycje do wymagań określanych przez Prezesa URE w zakresie jakości świadczonych usług. Kontynuowane będą działania ukierunkowane na zapewnienie niezawodności dostaw energii elektrycznej oraz uproszczenie procedur związanych z przyłączeniami nowych odbiorców. Realizowane inwestycje mają pozwolić na dostosowanie majątku dystrybucyjnego Grupy Kapitałowej TAURON do rosnącej ilości energii generowanej przez rozproszone źródła odnawialne, a także na przygotowanie sieci do współpracy z infrastrukturą do ładowania pojazdów elektrycznych. Rozwój Grupy Kapitałowej TAURON w zakresie inteligentnych sieci oraz liczników pozwoli wprowadzić dodatkowe funkcjonalności zarówno po stronie dystrybutora, jak i klienta. Na rozwój segmentu w znaczny sposób wpłynie możliwość pozyskania środków pomocowych zarówno dla poprawy bezpieczeństwa sieci, jak i działalności badawczo-rozwojowej.

Powyższe wyzwania będą realizowane na rynku regulowanym, który uzależnia działania segmentu od wprowadzanych przez Prezesa URE nowych elementów polityki regulacyjnej wobec Operatorów Systemów Dystrybucyjnych i związanych z nimi ryzyk, tj. zaktualizowanego podejścia do średnioważonego kosztu kapitału, współczynników korekcyjnych poprawy efektywności

przedsiębiorstw w zakresie kosztów operacyjnych oraz poziomu różnicy bilansowej, kontynuowania regulacji jakościowej, a nawet jej zaostrzenia. Istotne zmiany w funkcjonowaniu segmentu mogą wynikać ze zmian w prawie energetycznym. Do jednej z kluczowych zmian zaliczyć należy wdrożenie inteligentnego opomiarowania u 80% odbiorców do 2026 r.

Sprzedaż

Cele strategiczne

Głównym celem dla Segmentu Sprzedaż, określonym w ramach Strategii, jest osiągnięcie pozycji lidera w relacjach z klientami poprzez wysoką jakość obsługi oraz przywództwo produktowe.

Cele wyznaczone w Strategii są realizowane poprzez wdrożenie inicjatyw strategicznych, obejmujących m.in.: wzrost potencjału sprzedażowego poprzez przekształcenie kanałów obsługi w zintegrowane kanały kontaktu z klientami nakierowane na sprzedaż i doradztwo produktowe, wzrost wartości sprzedaży produktów i usług do klientów masowych poprzez rozwój oferty produktowej oraz technik sprzedaży, rozwój produktów i budowę kanałów kontaktu w zakresie produktów specjalistycznych oraz oferty partnerskiej skierowanej do segmentu klientów masowych, jak również do klientów biznesowych, wzmocnienie ekspansji i optymalizacji marż sprzedażowych w segmentach biznesowych.

Perspektywy rozwoju

Rosnąca konkurencja w zakresie sprzedaży energii elektrycznej, jak również wymagająca sytuacja na rynku hurtowym energii elektrycznej, prowadzi do spadku wolumenów sprzedaży oraz do erozji marży.

Działania konkurencji oraz rosnące oczekiwania klientów wpływają na rozwijanie oferty produktowej oraz utrzymanie najwyższych standardów obsługi klienta. Rosnąca świadomość klientów wpływa na wzrost wymagań zarówno w zakresie oferowanych produktów, jak i szybkości oraz jakości obsługi. W tym zakresie Grupa Kapitałowa TAURON systematycznie rozwija ofertę produktową, dopasowując ją do oczekiwań klientów indywidualnych i biznesowych oraz rozwija kanały komunikacji zarówno na poziomie platform cyfrowych, jak i kontaktów bezpośrednich. Modernizacja i rozwój tradycyjnej sieci obsługi klienta odpowiada na oczekiwania tej części społeczeństwa, która nie jest gotowa na technologie informatyczne.

Firmy konkurencyjne również oferują na rynku szeroką ofertę produktów, które często są bardzo zbliżone do oferowanych przez Obszar Sprzedaży. Przy zbliżonych ofertach cenowych walka o klienta będzie się toczyć na poziomie nowatorskich propozycji produktów i usług, w szczególności na płaszczyźnie platform komunikacji z klientem i jakości obsługi.

1.4.3. Kluczowe wyzwania dla Grupy Kapitałowej TAURON

Strategia jest odpowiedzią Grupy Kapitałowej TAURON na wyzwania, stawiane przez otoczenie biznesowe i wymagania klientów sektora energetycznego. Dynamicznie zmieniająca się sytuacja w obszarze regulacji była wyzwaniem uwzględnionym w Strategii, a konkretyzacja regulacji w postaci opublikowanych aktów prawnych jest kluczową przesłanką do jej aktualizacji w 2019 r.

Strategia uwzględniała wpływ następujących czynników zewnętrznych na Grupę Kapitałową TAURON, które w dalszym ciągu pozostają aktualne:

Regulacje

Wprowadzenie rynku dwutowarowego - rynek mocy, polityka dekarbonizacyjna UE i kolejne regulacje zmierzające do ograniczenia emisji, wprowadzenie modelu regulacji jakościowej w dystrybucji, zmiany w systemie wsparcia dla instalacji OZE oraz działania UE w kierunku wspólnego rynku energii elektrycznej.

Rynek

Zmieniające się prognozy cen energii elektrycznej i węgla kamiennego, dostępność węgla kamiennego, popyt na energię elektryczną, zapotrzebowanie na moc, rosnąca konkurencja na rynku detalicznym, rosnący poziom generacji z OZE przy jednoczesnym odwróceniu graczy europejskich i ograniczanie finansowania dla energetyki konwencjonalnej.

Klient

Wzrost świadomości klientów i wymagań w zakresie zaspokajania potrzeb oraz kompleksowości oferty, wzrost oczekiwań w zakresie jakości i dostępności obsługi klienta.

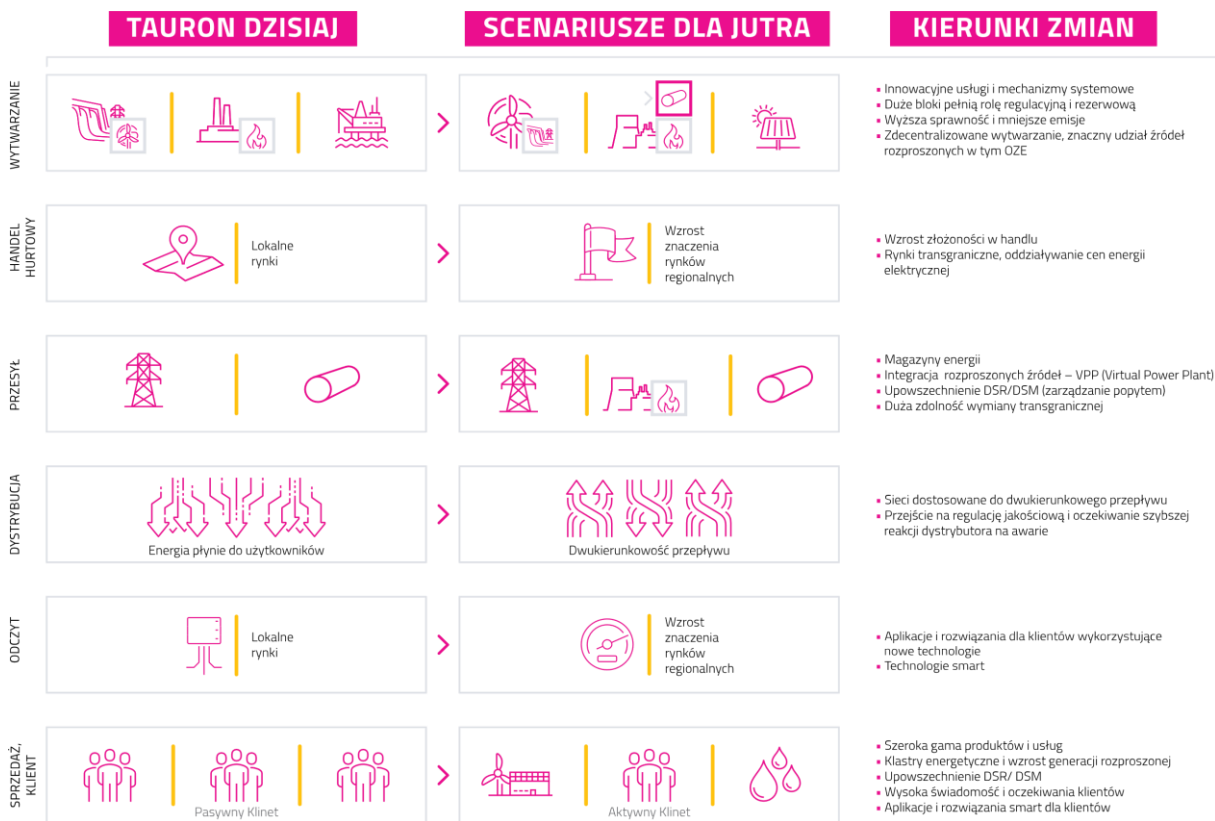
Technologia

Spadające ceny technologii odnawialnych i rozproszonych, rosnąca konkurencyjność tych źródeł wobec źródeł konwencjonalnych, zmiana roli dystrybucji w związku z rozwojem energetyki rozproszonej, rozwój technologii smart, mikrogeneracji i magazynowania energii.

W perspektywie długoterminowej istotne są gruntowne zmiany całości sektora elektroenergetycznego w kierunku tzw. „energetyki jutra”. Przewidywana jest transformacja energetyki systemowej w kierunku zdecentralizowanego wytwarzania, wzrostu roli połączeń transgranicznych, magazynów energii oraz nowych usług energetycznych, jak np. „wirtualne elektrownie”, zarządzanie popytem lub generacja rozproszona. Powyższy kierunek zmian wpływa zarówno na Segment Dystrybucji, który musi się zmierzyć z technologiami smart, infrastrukturą do ładowania pojazdów elektrycznych, generacją rozproszoną, w tym prosumencką oraz dwukierunkowymi przepływami, przy jednoczesnym wzroście jakości i bezpieczeństwa dostaw, jak i na Obszar Wytwarzania w zakresie produkcji energii ze źródeł konwencjonalnych, którego transformacja będzie zmierzać w kierunku funkcji regulacyjnej i stabilizującej system elektroenergetyczny.

Poniższy rysunek przedstawia, stanowiącą wyzwanie dla Grupy Kapitałowej TAURON, prognozowaną transformację sektora elektroenergetycznego.

Rysunek nr 7. Prognozowana transformacja sektora elektroenergetycznego

1.4.4. Szanse i zagrożenia

Zdefiniowane kluczowe wyzwania dla Grupy Kapitałowej TAURON tworzą zarówno szanse, jak i zagrożenia dla działalności Grupy Kapitałowej TAURON.

Poniższa tabela przedstawia szanse i zagrożenia dla działalności Grupy Kapitałowej TAURON, z uwzględnieniem sytuacji sektora na koniec 2018 r.

Tabela nr 5. Szanse i zagrożenia dla działalności Grupy Kapitałowej TAURON, z uwzględnieniem sytuacji sektora na koniec 2018 r.

Regulacje

Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> Wprowadzenie rynku dwutowarowego - dodatkowe przychody za utrzymywanie mocy wytwórczych. Wygrane aukcje na rynku mocy i kontrakcja jednostek konwencjonalnych Grupy. Wsparcie elektrycznej mobilności (wzrost konsumpcji energii elektrycznej). Wprowadzenie rozwiązań prawnych wspierających ograniczenie niskiej emisji (np. ogrzewanie systemowe, zwiększenie udziału w sprzedaży ekogroszku). Nowe regulacje dotyczące wsparcia dla kogeneracji po 2018 r. Wykorzystanie środków pomocowych na rozwój działalności Grupy. 	<ul style="list-style-type: none"> Wzrost cen energii wynikający m.in. z kosztów środowiskowych i polityki dekarbonizacyjnej, wzrostu cen paliw. Nowe regulacje UE dotyczące wspólnego rynku energii. Brak stabilności i przewidywalności regulacji dla źródeł OZE, w tym kosztów utrzymania farm wiatrowych i elektrowni wodnych oraz niepewna przyszłość źródeł OZE opartych na technologii spalania i współspalania biomasy. Konieczność ponoszenia dodatkowych wydatków z tytułu zmian z prawie energetycznym.

Rynek

Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> Efektywna kosztowo, własna baza wydobywcza, pozwalająca na stabilizację i przewidywalność kosztu paliwa. Dostęp do największej, wśród firm energetycznych w Polsce, bazy klientów. Wejście w okołenergetyczne segmenty rynku w oparciu o posiadane kompetencje. Komercjalizacja innowacyjnych rozwiązań wypracowanych w ramach działalności badawczo-rozwojowej. 	<ul style="list-style-type: none"> Spadek marży oraz mniejsze obciążenia pracy aktywów konwencjonalnych (pogorszenie rentowności, konieczne nakłady na modernizację lub konieczność odstawienia starych jednostek wytwórczych z uwagi na wejście do systemu nowych wysokosprawnych bloków oraz z uwagi na wymogi BAT). Utrata wolumenu i rentowności Segmentu Sprzedaż, szczególnie w B2B. Presja na ceny energii przy rosnących wolumenach wymiany transgranicznej. Wzrost kosztów i ograniczenie dostępności finansowania. Wzrost cen towarów i usług negatywnie wpływający na efektywność inwestycyjną.

Klient

Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> Przewaga konkurencyjna w zakresie jakości obsługi klienta. Segmentacja klientów i oferowanie dodatkowych produktów zgodnie z oczekiwaniami klientów. Rosnąca świadomość i oczekiwania klienta w kierunku kompleksowej, spersonalizowanej oferty dodatkowych usług i produktów (większe uproduktowanie klientów). Poszerzenie oferty usług dla klientów w oparciu o posiadane kompetencje i zaufanie do marki TAURON. Wzrost poprzez koncentrację na kliencie niegenerującym dużych inwestycji kapitałowych. Rozwój nowoczesnych i zintegrowanych kanałów sprzedaży oraz obsługi klienta. Nowe kompetencje i modele biznesowe w oparciu o działalność badawczo-rozwojową. Utrzymanie trendu wzrostowego zużycia energii elektrycznej przez odbiorców końcowych. Budowa kompetencji i przewag konkurencyjnych w nowych obszarach działalności. 	<ul style="list-style-type: none"> Możliwa utrata klientów związana ze wzrostem liczby konkurentów oferujących klientom podobne produkty oraz ze względu na niskie bariery wejścia na rynek sprzedaży energii elektrycznej, a także ograniczeniem w tworzeniu spersonalizowanej oferty na skutek wdrożenia unijnych regulacji dot. ochrony danych osobowych (RODO). Spadek lojalności klientów - aktywne działania konkurencji. Większa świadomość i wymagania klientów odnośnie jakości obsługi i oferty produktowej. Niezależność energetyczna odbiorców (prosumenci, wyspy energetyczne, magazyny energii, klastry). Tendencja do budowy własnych źródeł wytwarzania przez odbiorców energochłonnych jako wynik ograniczania kosztów energii elektrycznej. "Ucieczka emisji" - przenoszenie działalności gospodarczej do innych krajów ze względu na koszt energii. Poniesienie wysokich nakładów na wdrażanie nowych platform obsługi oraz rozwój kanałów kontaktu.

- Rosnące koszty obsługi wynikające m.in. z oczekiwań finansowych pracowników, problemy w zapewnieniu odpowiedniej jakości obsługi.

Technologie

Szanse

- Postępujący i zauważalny spadek cen technologii odnawialnych.
- Rozwój technologii magazynowania, technologii inteligentnych i związanych z wytwarzaniem rozproszonym.
- Dodatkowe usługi dla klientów związane z nowymi technologiami (internet rzeczy, taryfy dynamiczne, wirtualne elektrownie).
- Opracowanie i wdrożenie (komercjalizacja) własnych innowacyjnych rozwiązań dających przewagę konkurencyjną.

Zagrożenia

- Konieczność dostosowania sieci do wzrostu generacji rozproszonej (przepływy dwukierunkowe).
- Pojawienie się nowych, konkurencyjnych kosztowo technologii wytwarzania energii elektrycznej w państwach sąsiadujących z Polską.
- Rosnąca ilość cyberzagrożeń oraz infrastruktury podatnej na takie ataki.
- Mnoga liczba standardów komunikacji, problemy z zapewnieniem oczekiwanych celów dla realizowanych projektów.

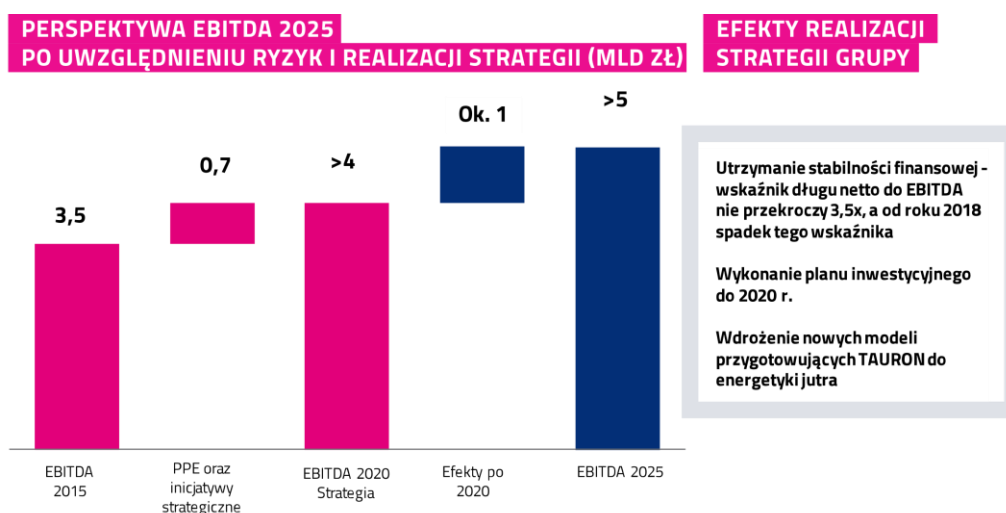
1.4.5. Perspektywiczne cele i założenia finansowe Strategii

Na etapie przygotowywania Strategii założono, że działania w niej określone pozwolą osiągnąć wyznaczone kluczowe cele dla Grupy Kapitałowej TAURON:

1. EBITDA powyżej 4 mld w 2020 r.
2. Dotrzymanie kowenantu dług netto/EBITDA poniżej 3,5x
3. Utrzymanie wysokiego wskaźnika Customer Satisfaction Index (CSI)
4. Elektrownie z pozytywnymi przepływami finansowymi do 2020 r.
5. Utrzymanie bazy klientów
6. Lider marży jednostkowej wśród 4 największych sprzedawców energii w Polsce
7. Nowe biznesy będą stanowiły przynajmniej 25% przychodów/marży w 2025 r.

Poniższy rysunek przedstawia perspektywę EBITDA 2025 po uwzględnieniu ryzyk i realizacji Strategii oraz efekty realizacji Strategii.

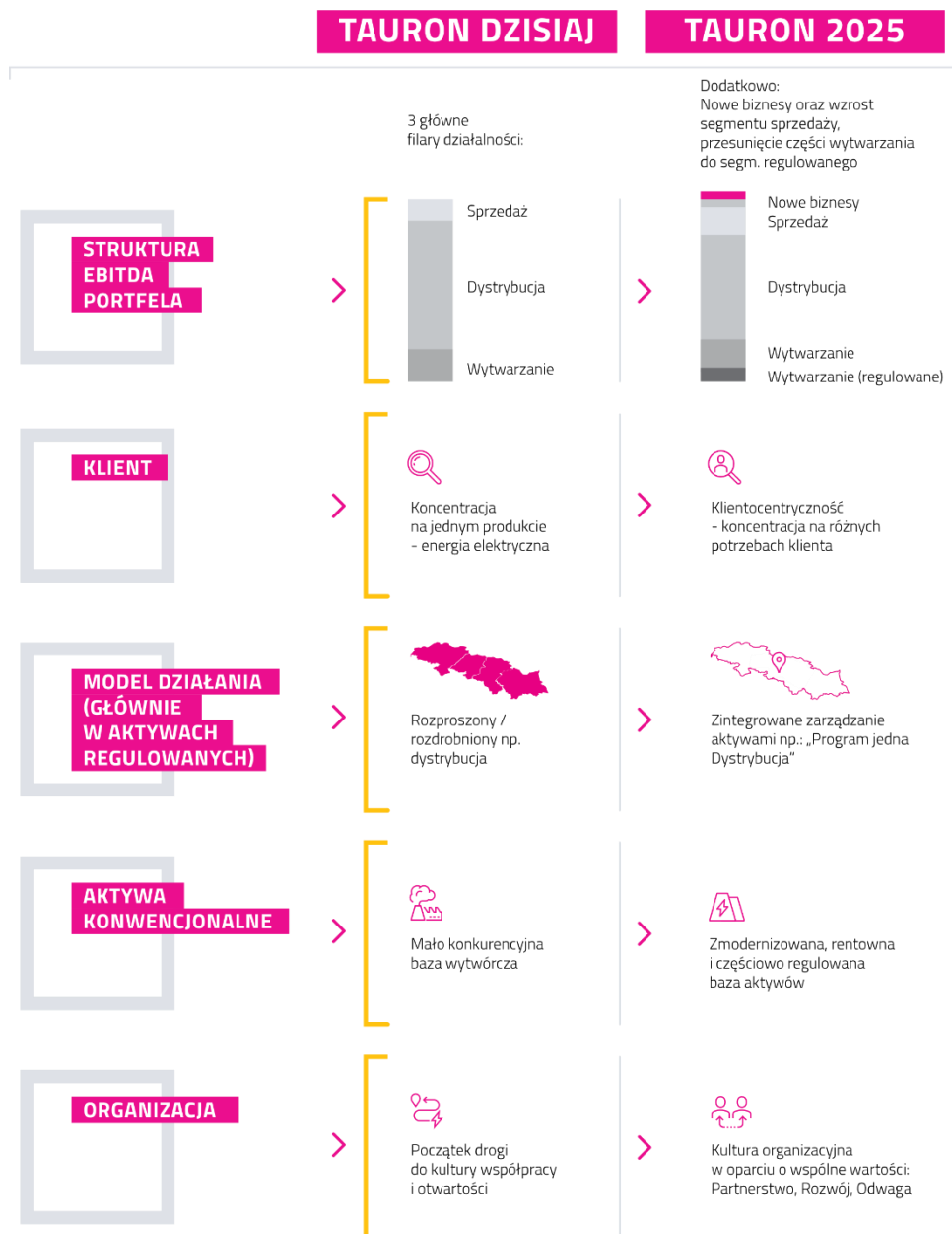
Rysunek nr 8. Perspektywy EBITDA 2025 po uwzględnieniu ryzyk i realizacji Strategii oraz efekty realizacji Strategii

Działania zaplanowane na najbliższe lata pozwolą zahamować spadek zyskowności. Odbędzie się to poprzez optymalizację działań w Segmentach Wydobycie i Wytwarzanie przy jednoczesnym utrzymaniu stabilności w Obszarze Dystrybucja.

Poniższy rysunek przedstawia Wizję Grupy Kapitałowej TAURON w 2025 r.

Rysunek nr 9.
Wizja Grupy Kapitałowej
TAURON w 2025 r.

1.4.6. Realizacja Strategii i priorytety Grupy Kapitałowej TAURON w 2018 r.

Strategia wyznacza priorytety, w ramach których podejmowane jednocześnie działania przekształcają Grupę Kapitałową TAURON w kierunku „energetyki jutra”. Wynikiem realizacji Strategii są podjęte działania i osiągnięte wartości celów strategicznych, Programu Poprawy Efektywności oraz Inicjatyw Strategicznych.

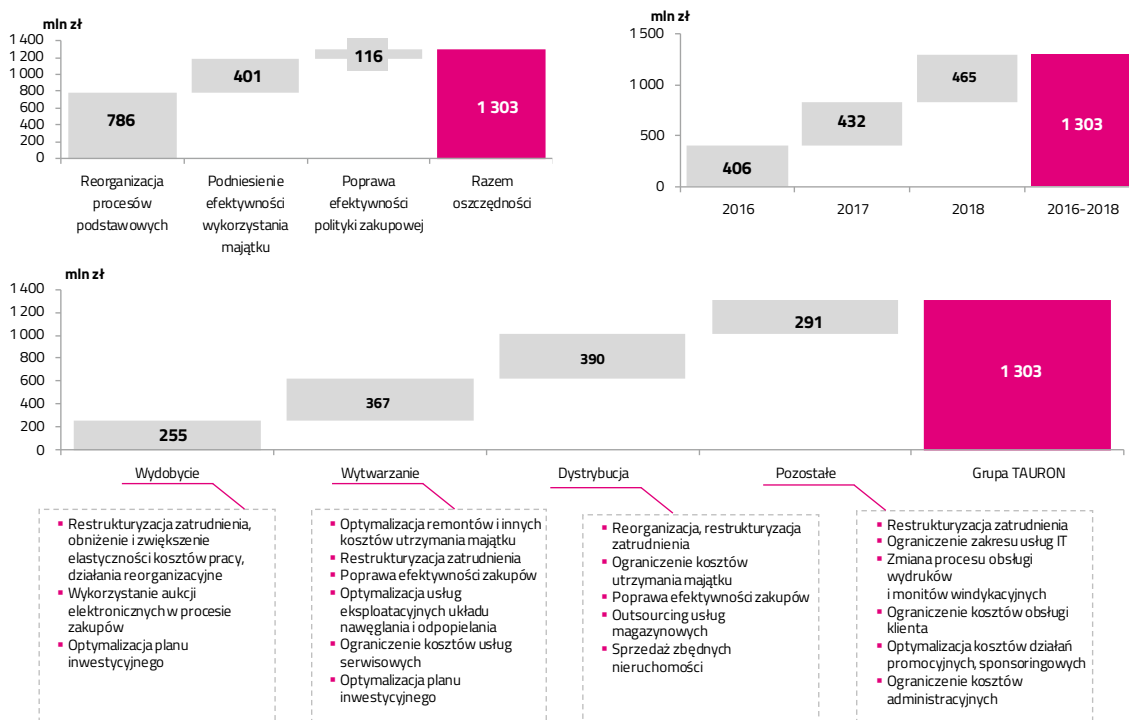
2018 r. był kolejnym okresem, w którym realizowane były założone w Strategii priorytety:

Zapewnienie stabilności finansowej Grupy Kapitałowej TAURON

Zapewnienie stabilności finansowej Grupy Kapitałowej TAURON realizowane jest poprzez Program Poprawy Efektywności, realizację Inicjatyw Strategicznych oraz poprawę efektywności inwestycyjnej. W 2018 r. zakończono realizację Programu Poprawy Efektywności przyjętego na lata 2016-2018.

Poniższy rysunek przedstawia założenia Programu Poprawy Efektywności w latach 2016-2018.

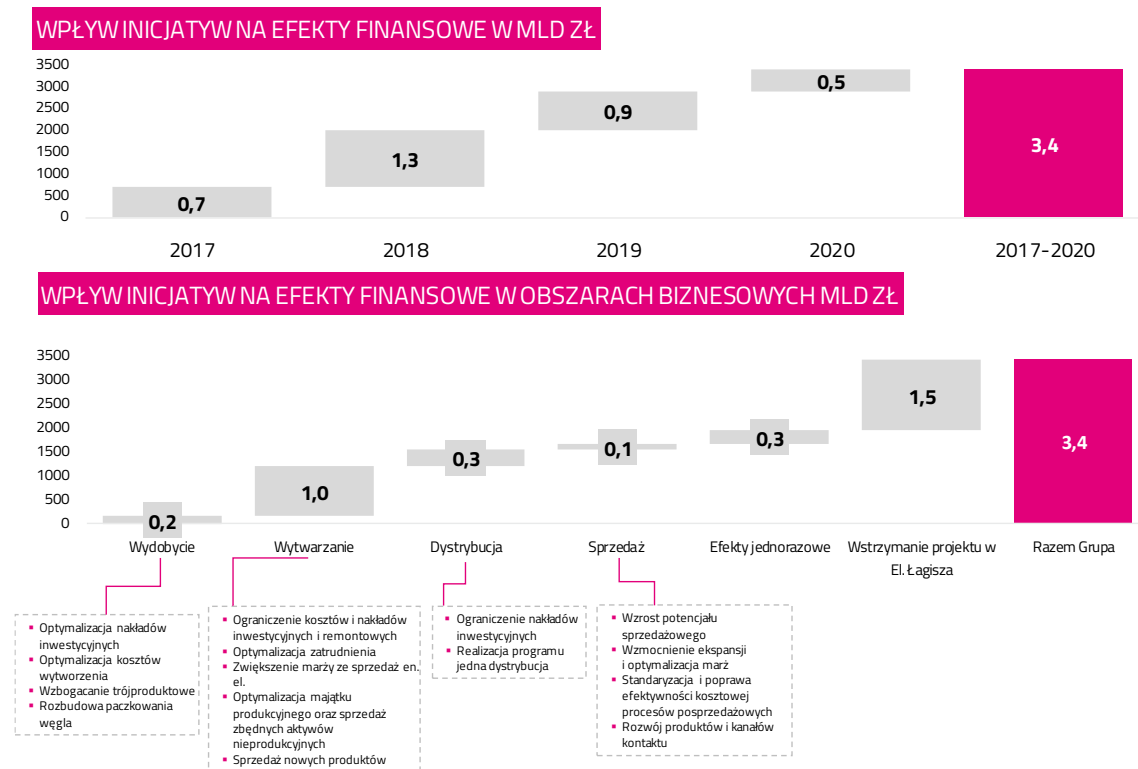
Rysunek nr 10. Założenia Programu Poprawy Efektywności w latach 2016-2018

W latach 2016-2018, w związku z realizacją Programu Poprawy Efektywności w Grupie Kapitałowej TAURON, uzyskano oszczędności w wysokości 1 719 mln zł, co stanowi 132% zaplanowanych oszczędności, z czego 1 067 mln zł wpłynęło na EBITDA, a 652 mln zł wynikało z redukcji nakładów inwestycyjnych. Największy udział w osiągniętych oszczędnościach miał Obszar Wytwarzanie.

Poniższy rysunek przedstawia założenia Inicjatyw Strategicznych i racjonalizację inwestycji w latach 2017-2020.

Rysunek nr 11. Założenia Inicjatyw Strategicznych i racjonalizacja inwestycji w latach 2017-2020

W 2018 r. Inicjatywy Strategiczne przyniosły efekt finansowy na poziomie 1 498 mln zł, z czego 651 mln zł wpłynęło na EBITDA, a 847 mln zł wynikało z redukcji nakładów inwestycyjnych (w tym 613 mln zł z tytułu wstrzymania budowy bloku gazowo-parowego klasy 413 MW_e z członem ciepłowniczym w Elektrowni Łagisza w Będzinie). Największy udział w osiągniętych oszczędnościach miał Obszar Wytwarzanie (688 mln zł) oraz Obszar Dystrybucja (89 mln zł). Uzyskane efekty narastająco do końca 2018 r. wyniosły 2 435 mln zł, z czego 970 mln zł pozytywnie wpłynęło na EBITDA, a 1 464 mln zł pochodziło z redukcji nakładów inwestycyjnych.

Budowa silnej grupy kapitałowej w oparciu o trzy filary

Grupa Kapitałowa TAURON ma najbogatszą ofertę produktów i usług dla klientów wśród polskich grup energetycznych. W 2018 r. Grupa Kapitałowa TAURON została nagrodzona za rozwój elektromobilności. Działania na rzecz rozwoju Segmentu Sprzedaży są również wspierane poprzez dedykowane projekty w ramach Strategicznej Agendy Badawczej (SAB). Trwają prace nad udoskonalaniem wysokich standardów obsługi klienta oraz rozwojem nowoczesnych i zintegrowanych kanałów sprzedaży i obsługi klienta. Ważnym ogniwem łańcucha wartości Grupy Kapitałowej TAURON jest baza aktywów regulowanych obejmujących działalność w zakresie dystrybucji energii elektrycznej oraz ciepła. Znacząca część nakładów inwestycyjnych jest przeznaczana na budowę i modernizację sieci. W 2018 r. Grupa Kapitałowa TAURON zainwestowała w Segment Dystrybucji łącznie 2 044 mln zł, przy jednoczesnych inicjatywach poprawiających efektywność kosztową i organizacyjną tego Segmentu w ramach realizacji programu „Jedna Dystrybucja”. Główne działania polegały na ujednocnieniu procesów i systemów oraz wdrożeniu optymalnej i spójnej struktury TAURON Dystrybucja. W zakresie Segmentów Wydobywania i Wytwarzania, w 2018 r. kontynuowano działania poprawiające efektywność kosztową i produktywność. Zoptymalizowano nakłady inwestycyjne, które łącznie dla Segmentów Wydobywania i Wytwarzania narastająco do końca 2018 r. osiągnęły poziom 1 547 mln zł. Jednocześnie, realizowane są strategiczne projekty inwestycyjne, zgodne ze Strategią. W 2018 r. kontynuowano przygotowywanie inwestycji w ramach projektów dostosowania jednostek wytwórczych do wymogów konkluzji BAT. W wyniku zawarcia umów, będących konsekwencją uczestnictwa w przeprowadzonych aukcjach rynku mocy, jednostki wytwórcze Grupy Kapitałowej TAURON będą otrzymywały dodatkowe przychody z tytułu gotowości do dostarczania energii elektrycznej.

Wdrożenie zmian organizacyjnych wspierających realizację Strategii

Podstawą modelu operacyjnego jest zarządzanie procesowe oraz podział zadań i odpowiedzialności pomiędzy zdefiniowane jednostki: Centrum Korporacyjne, Obszary Biznesowe i Centra Usług Wspólnych. W ramach kultury innowacyjnej, obok tradycyjnie pojmowanej działalności badawczo-rozwojowej, duże znaczenie zyskała kooperacja Grupy Kapitałowej TAURON ze start-upami.

Poniższa tabela przedstawia realizowane w 2018 r. cele strategiczne Grupy Kapitałowej TAURON.

Tabela nr 6. Realizowane w 2018 r. cele strategiczne Grupy Kapitałowej TAURON

Cel strategiczny	Realizacja w 2018
EBITDA powyżej 4 mld w 2020 r.	Cel realizowany jest poprzez podstawową działalność segmentów biznesowych Grupy Kapitałowej TAURON oraz realizację Inicjatyw Strategicznych i Programu Poprawy Efektywności. W 2018 r. uzyskano EBITDA na poziomie 3,4 mld zł.
Kowenant dług netto/EBITDA poniżej 3,5x	Dotrzymanie kowenantów jest efektem zarówno działań wpływających na poprawę wyników finansowych, jak i działań zmierzających do poprawy efektywności inwestycyjnej. W ramach Strategii zoptymalizowano portfel inwestycyjny oraz pozyskano nowoczesne finansowanie w postaci emisji obligacji hybrydowych. Na koniec 2018 r. wskaźnik dług netto/EBITDA wyniósł 2,6x.
Utrzymanie wysokiego wskaźnika CSI	Grupa Kapitałowa TAURON jest liderem branży w zakresie jakości obsługi klienta. Coroczne badania satysfakcji klientów, wykonywane przez firmę zewnętrzną, potwierdzają wysoki poziom zadowolenia klientów Grupy Kapitałowej TAURON. Wyniki badania CSI z listopada 2018 r. były następujące: dla gospodarstw domowych 81 pkt, dla małych i średnich przedsiębiorstw 73 pkt, a dla klientów biznesowych 77 pkt.

Cel strategiczny	Realizacja w 2018
Elektrownie z pozytywnymi przepływami finansowymi do 2020 r.	Osiągnięcie tego celu będzie wynikiem szeregu działań podejmowanych w ramach Grupy Kapitałowej TAURON, m.in.: optymalizacji kosztów i nakładów na jednostki wytwórcze, strategii handlowej Grupy Kapitałowej TAURON, jak również oddziaływania otoczenia zewnętrznego zarówno regulacyjnego, jak i rynkowego (rynek mocy, wsparcie OZE i kogeneracji, ceny paliw, ceny praw majątkowych, ceny energii). Istotny, dodatni wpływ na uzyskanie pozytywnych przepływów finansowych jednostek wytwórczych Grupy Kapitałowej TAURON od 2021 r. będą miały zagwarantowane przychody, uzyskane w ramach wygranych aukcji głównych rynku mocy, które miały miejsce w 2018 r.
Utrzymanie bazy klientów	Grupa Kapitałowa TAURON jest największym w kraju dystrybutorem i drugim co do wielkości sprzedawcą energii elektrycznej. Utrzymanie bazy klientów stanowi dla Grupy Kapitałowej TAURON platformę długofalowego wzrostu i jest realizowane przez zarówno działania poprawiające jakość świadczonych usług, m.in. rozwój kanałów komunikacji z klientem, jak i szeroką ofertę produktową. Na koniec 2018 r. Grupa Kapitałowa TAURON świadczyła usługi dla blisko 5,5 mln klientów Segmentu Sprzedaży i 5,6 mln klientów Segmentu Dystrybucji.
Lider marży jednostkowej wśród 4 największych sprzedawców energii w Polsce	Utrzymanie pozycji lidera opiera się zarówno na utrzymaniu wysokiego wolumenu sprzedawanej energii elektrycznej, jak i zdolności do generowania pozytywnego wyniku ekonomicznego. Grupa Kapitałowa TAURON, koncentrując się na kliencie, buduje szeroką, rentowną bazę produktów i usług. Według danych za 9 miesięcy 2018 r. Grupa Kapitałowa TAURON utrzymała pozycję lidera marży jednostkowej wśród czterech największych spółek krajowych kalkulowanej jako wynik EBITDA Segmentu Sprzedaży przypadający na energię elektryczną sprzedaną do odbiorców końcowych.
Nowe biznesy mają stanowić przynajmniej 25% przychodów/marży w 2025 r.	TAURON aktywnie przygotowuje się do udziału w nowych rynkach oraz obszarach działalności. Działania skupione w ramach nowych biznesów wspiera realizacja SAB oraz współpraca ze start-upami. TAURON zaangażował się w projekt, którego celem jest budowa szerokopasmowego dostępu do internetu w siedmiu regionach południowej Polski w ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa (POPC). Atrakcyjność projektu zwiększa dodatkowo wartość dofinansowania, które wynosi 187 mln zł. W listopadzie 2018 r. TAURON oddał do użytku sieć terminali do ładowania samochodów elektrycznych składającej się z 4 szybkich stacji ładowania oraz 19 przyspieszonego ładowania. Dodatkowo, uruchomiona została aplikacja eCar od TAURONA, która pozwala wypożyczyć samochód elektryczny.

1.5. Charakterystyka polityki i kierunków rozwoju Grupy Kapitałowej TAURON

Strategia wyznacza kierunki rozwoju Grupy Kapitałowej TAURON w krótszej i dłuższej perspektywie. Do 2020 r. szczegółowo określono zadania dla poszczególnych Obszarów Biznesowych Grupy Kapitałowej TAURON i wyznaczono efekty finansowe tych zadań. Priorytetem jest utrzymanie stabilnej sytuacji finansowej i zbudowanie solidnych fundamentów do wzrostu w zmiennym otoczeniu. Rozwój Grupy Kapitałowej TAURON oznacza konieczność ponoszenia nakładów inwestycyjnych.

W dłuższej perspektywie Strategia zakłada pełne wykorzystywanie potencjału zawartego w aktywach Grupy Kapitałowej TAURON, co ma sprzyjać innowacjom, kulturze organizacyjnej oraz przede wszystkim koncentracji na potrzebach klientów. Strategia zakłada, że potencjał inwestycyjny Grupy Kapitałowej TAURON po 2020 r. będzie przeznaczany na projekty przede wszystkim w obszarach regulowanych takich jak: dystrybucja energii elektrycznej, dystrybucja i wytwarzanie ciepła, OZE (pod warunkiem stabilnego systemu wsparcia), regulowane wytwarzanie konwencjonalne oraz w obszarze nowej energetyki (np. elektromobilność), rozproszonego wytwarzania energii elektrycznej i ciepła, jak również rozwiązań inteligentnych.

Strategia wyznacza priorytetowe kierunki działalności innowacyjnej i badawczo-rozwojowej, które będą bazą do rozwoju nowych produktów i usług w dłuższej perspektywie. Dla osiągnięcia tego celu Grupa Kapitałowa TAURON przyjęła nowy model działalności innowacyjnej i badawczo-rozwojowej, tworząc dedykowaną centralną organizację do zarządzania i koordynowania przedmiotowej działalności.

Poniższy rysunek przedstawia perspektywę kierunków inwestycji po 2020 r.

Rysunek nr 12.
Perspektywa kierunków
inwestycji po 2020 r.

Główną przewagą konkurencyjną Grupy Kapitałowej TAURON jest baza 5,6 mln klientów (Segment Dystrybucja). Najważniejszymi działaniami w krótkiej i długiej perspektywie będą działania stosunkowo mało kapitałochłonne związane z rozbudową oferty produktów i usług dla odbiorców oraz rozwój nowych działalności, bazujący na kompetencjach Grupy Kapitałowej TAURON.

1.5.1. Realizacja inwestycji strategicznych

Główne inwestycje strategiczne w realizacji

Poniższa tabela przedstawia działania, jakie prowadzono w Grupie Kapitałowej TAURON w 2018 r., w związku z realizacją głównych inwestycji strategicznych.

Tabela nr 7. Stan realizacji głównych inwestycji strategicznych

Lp.	Inwestycja	Stan realizacji inwestycji
1.	<p>Budowa nowego bloku energetycznego o mocy 910 MW_e na parametry nadkrytyczne w Elektrowni Jaworzno Wykonawca: Konsorcjum RAFAKO S.A. i MOSTOSTAL WARSZAWA S.A. Planowana data zakończenia inwestycji: 2019 r. Poziom zaawansowania: 85% Nakłady poniesione: 4 321 mln zł</p>	<p>W pierwszym półroczu 2018 r. realizacja prac skoncentrowana była na montażu części technologicznych bloku oraz pracach budowlanych. W obrębie wyspy kotłowej, przeprowadzono próbę ciśnieniową kotła z wynikiem pozytywnym. Realizowano montaż kanałów spalin i powietrza, montaż przewodów mieszanki pyłowej oraz kontynuowano prace montażowe branży elektrycznej i izolacyjne budynku.</p> <p>W maszynowni zamontowano turbinę oraz wyposażenie stacji regeneracji jonitów, stacji oczyszczania kondensatu oraz rurociągów z tworzyw sztucznych GRP.</p> <p>W drugim półroczu 2018 r. rozpoczęto prace rozruchowe. Pierwszą fazę, czyli rozruch zimny, rozpoczęto poprzez podanie napięcia na transformator sprzęgłowy łączący systemy zasilania potrzeb własnych Elektrowni Jaworzno II z nowym blokiem 910 MW_e. Uruchomiono również transformator rezerwowo-rozruchowy zasilający instalacje blokowe w energię elektryczną. Zakończone z wynikiem pozytywnym testy SAT (obiektywne) rozproszonego systemu sterowania pozwoliły na rozpoczęcie operacji łączeniowych z instalacjami i urządzeniami bloku oraz ich</p>

Lp.	Inwestycja	Stan realizacji inwestycji
		<p>testy. Po zrealizowaniu operacji prób ciśnieniowych oraz po płukaniu całości rurociągu wody surowej zakończono etap wykonywania przyłącza wodnego i przystąpiono do operacji płukania rurociągów i instalacji w obiekcie. Trwało przekazywanie węzłów technologicznych do rozruchu. Kontynuowano również rozruch docelowej stacji uzdatniania wody, układu nawęglania, sprężarkowni oraz instalacji oleju rozpałkowego.</p>
2.	<p>Budowa bloku gazowo-parowego o mocy 449 MW_e wraz z członem ciepłowniczym o mocy 240 MW_t w Stalowej Woli (Inwestycja realizowana z udziałem partnera strategicznego - Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo S.A. (PGNiG)).</p> <p>Wykonawca: odstąpiono od kontraktu z Abener Energia S.A. Dokończenie realizacji projektu realizowane jest w formule EPCM (menadżer kontraktu) – konsorcjum firm Energopomiar Gliwice - Energoprojekt Katowice</p> <p>Planowana data zakończenia inwestycji: 2019 r.</p> <p>Poziom zaawansowania: 86%</p> <p>Nakłady poniesione: 1 061,8 mln zł</p>	<p>W 2018 r. zakończono prace związane z wierceniem mikrotuneliny przy realizacji kanału wody chłodzącej oraz prowadzono negocjacje z dostawcami i podwykonawcami głównych urządzeń.</p> <p>ECSW przy wsparciu EPCM ogłosiło wszystkie 16 postępowań na wybór realizatorów bloku gazowo-parowego w tym m.in. na prace związane z dokończeniem instalacji turbozespołu gazowego, montażu turbozespołu parowego oraz roboty ogólnobudowlane w celu dokończenia budowy bloku. W ramach ogłoszonych przetargów zakończono wybór w 9 postępowaniach. Wybrani wykonawcy rozpoczęli prace na obiekcie.</p> <p>Grupa rozruchowa systematycznie testuje i uruchamia poszczególne układy Bloku Gazowo Parowego, które zostały zakończone przez poprzedniego wykonawcę, jednocześnie wskazując ewentualne błędy montażowe.</p> <p>W sierpniu 2018 r. wybrano wykonawcę Rezerwowego Źródła Ciepła. Zakończono projektowanie i rozpoczęto prace ziemne.</p>
3.	<p>Budowa szybu „Grzegorz” (TAURON Wydobycie) wraz z infrastrukturą (powierzchniową i dołową) oraz wyrobiskami towarzyszącymi.</p> <p>Wykonawca: Konsorcjum KOPEX Przedsiębiorstwo Budowy Szybów S.A., FAMUR Pemug sp. z o.o. (zadanie główne - Etap I), LINTER S.A.</p> <p>Planowana data zakończenia inwestycji: 2023 r.</p> <p>Poziom zaawansowania: 30%</p> <p>Nakłady poniesione: 164,8 mln zł</p>	<p>Rozpoczęto drążenie wyrobisk na poziomie 800 m.</p> <p>Na poziomie 540 m wydrążono 967 m wyrobisk do szybu „Grzegorz”. Po przejściu uskoku drążenie będzie kontynuowane.</p> <p>W ramach głębinienia szybu wydrążono 42 otwory mrozeniowe oraz rozpoczęto mrożenie aktywne do głębokości 485 m. Zgłębiono szyb do głębokości 20 m oraz zabudowano obudowę panelową. Rozpoczęto dostawy materiałów dla budowy wieży szybowej.</p>
4.	<p>Budowa poziomu 800 m w ZG Janina w Libiążu (TAURON Wydobycie).</p> <p>Wykonawca: Konsorcjum Mostostal Zabrze GPBP S.A. i SIEMAG TECBERG POLSKA S.A. (Budowa docelowej infrastruktury powierzchniowej i dołowej wraz z górniczym wyciągiem szybowym szybu Janina VI), KOPEX S.A. i KOPEX Przedsiębiorstwo Budowy Szybów S.A. (zadanie zakończone - drążenie szybu)</p> <p>Planowana data zakończenia inwestycji: 2021 r.</p> <p>Poziom zaawansowania: 63%</p> <p>Nakłady poniesione: 327,7 mln zł</p>	<p>Trwa drążenie wyrobisk poziomych na poziomie 800 m.</p> <p>W ramach budowy docelowej infrastruktury Generalny Wykonawca wykonał palowanie pod wieżę szybową oraz wybudował głowicę szybu. W ramach projektu zmodernizowano Zakład Mechanicznej Przeróbki Węgla w klasie 20-2 mm o nową osadzarkę.</p>
5.	<p>Program Inwestycyjny Brzeszcze</p> <p>Wykonawcy: TRANS-JAN, Konsorcjum FAMUR i KOPEX Machinery, Konsorcjum FAMUR z KPRGiBSz, Konsorcjum MAS z Carbospec, Elektrometal Cieszyn</p>	<p>Kontynuowana jest eksploatacja pokładu 510 z wykorzystaniem zakupionego w ramach programu kompleksu ścianowego. Zgodnie z planem programu podjęto decyzję o uniezależnieniu się z końcem 2018 r. od Spółki Restrukturyzacji Górnictwa S.A.</p>

Lp.	Inwestycja	Stan realizacji inwestycji
	Planowana data zakończenia Programu: 2025 r. Poziom zaawansowania: 42% Nakłady poniesione: 224,5 mln zł	w zakresie wentylacji kopalni. Kontynuowano prace związane z budową obiektu drobnej sprzedaży, kanału wód słonych oraz w zakresie rekonstrukcji wyrobisk wentylacyjnych, jak również drażenia nowych wyrobisk zmierzających do udostępnienia pokładu 405/1. Zakończono budowę stacji sprężarek głównych oraz stacji zrzutu mieszanej wodno-popiołowej.
6.	Ucieplnienie bloku nr 10 oraz budowa kotłów szczytowo-rezerwowych w Łagiszy Wykonawca: <ul style="list-style-type: none"> • GE Power – modernizacja turbozespołu parowego • Mostostal Warszawa - ucieplnienie bloku wraz z modernizacją części ciepłowniczej • SBB Energy – budowa kotłowni szczytowo – rezerwowej Planowana data zakończenia inwestycji: 2019 r. Poziom zaawansowania: 21% Nakłady poniesione: 5,18 mln zł	Projekt ma za zadanie dostosowanie bloku nr 10 w Elektrowni Łagisza do wytwarzania ciepła grzewczego poprzez modernizację turbiny, zabudowę podgrzewaczy ciepłowniczych przy turbinie bloku nr 10, w celu podgrzewu wody grzewczej parą wyprowadzaną z części przepływowej turbiny oraz modernizację stacji ciepłowniczej. Zabezpieczenie dostaw ciepła w szczycie zapotrzebowania i/lub w czasie planowego bądź awaryjnego odstawienia bloku nr 10 z eksploatacji będzie realizowane w ramach budowanych kotłów szczytowo-rezerwowych. W czerwcu i wrześniu 2018 r. podpisano umowy z wykonawcami na cały zakres realizacji projektu, na wykonanie: <ul style="list-style-type: none"> • modernizacji turbozespołu parowego, • ucieplnienia z dostosowaniem stacji, • budowę kotłowni szczytowo-rezerwowej. Wszyscy Wykonawcy realizują prace projektowe.
7.	Program Likwidacji Niskiej Emisji (PLNE) na terenie konurbacji śląsko-dąbrowskiej Wykonawca: Wykonawcy wybierani na konkretne etapy prac. Planowana data zakończenia inwestycji: 2023 r. Poziom zaawansowania: 13% Nakłady poniesione: 9,93 mln zł	Program realizowany jest na terenie Będzina, Chorzowa, Czeladzi, Dąbrowy Górniczej, Katowic, Siemianowic Śląskich, Sosnowca i Świętochłowic. Zakres projektu obejmuje budowę i przebudowę sieci ciepłowniczych przesyłowych, osiedlowych i przyłączy oraz budowę węzłów cieplnych w zakresie niezbędnym dla przyłączenia odbiorców ciepła. Planuje się przyłączenie do sieci 183 MW; oraz rozwój sprzedaży i dystrybucji ciepła. Program ma za zadanie ograniczenie smogu w konurbacji śląsko-dąbrowskiej. Spółka TAURON Ciepło podpisała 8 umów na dofinansowanie na kwotę ok. 141 mln zł. Łączna wartość środków finansowych przewidzianych na realizację programu to ok. 250 mln zł. W ramach programu, prowadzono akcje marketingowe mające na celu zwiększenie świadomości mieszkańców w zakresie szkodliwego działania smogu. Prowadzone były rozmowy z przedstawicielami jednostek samorządu terytorialnego w zakresie podłączenia do sieci budynków użyteczności publicznej. Aktualny łączny poziom zakontraktowanej mocy wynosi ok. 20 MW. W związku z niespełnieniem przez TAURON Ciepło w wymaganym terminie warunków rozpoczęcia robót budowlanych, w dniu 22 marca 2019 r. spółka TAURON Ciepło wypowiedziała wszystkie umowy o dofinansowanie zawarte z Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach. Rozwiązanie umów ma umożliwić powyższej Spółce przystąpienie do nowych konkursów o dofinansowanie w celu likwidacji niskiej emisji.

Lp.	Inwestycja	Stan realizacji inwestycji
8.	<p>TAURON Internet (POPC) – realizacja projektu na wygranych obszarach</p> <p>Wykonawca: postępowania na GW poszczególnych zakresów w trakcie</p> <p>Planowana data zakończenia inwestycji: 2022 r.</p> <p>Poziom zaawansowania: 2%</p> <p>Nakłady poniesione: 0,0 mln zł</p>	<p>Program POPC polega na wykonaniu infrastruktury połączenia gospodarstw domowych do sieci internetu o wysokiej przepustowości (min 30 MB/s). Produktem końcowym projektu będzie świadczenie usług hurtowych umożliwiających połączenie klientów końcowych przez operatorów detalicznych. Na ten cel TAURON Obsługa Klienta uzyskała dofinansowanie na realizację 7 projektów na terenie obszarów: Rybnickiego, Katowickiego i Tyskiego, Oświęcimskiego, Krakowskiego, Wałbrzyskiego A, Wałbrzyskiego B, Sosnowieckiego. W dniu 24 sierpnia 2018 r. zostały podpisane umowy o dofinansowanie projektu pomiędzy TAURON Obsługa Klienta a Centrum Projektów Polska Cyfrowa. Wartość projektu to 280,2 mln zł, z czego w formie dofinansowania pozyskano 187,8 mln zł. Trwa proces wyboru generalnych wykonawców.</p>

Pozostałe projekty inwestycyjne

Projekt związany z budową elektrowni jądrowej

W 2018 r. spółka PGE EJ 1 realizowała zakres prac związany z prowadzeniem badań środowiskowych i lokalizacyjnych w lokalizacjach Żarnowiec i Lubiatowo-Kopalino.

Zgodnie z zapisami Umowy Wspólników zawartej w dniu 3 września 2014 r. pomiędzy TAURON, ENEA S.A. (ENEA), KGHM Polska Miedź S.A. (KGHM) (Partnerzy Biznesowi) a PGE Polska Grupa Energetyczna S.A. (PGE), regulującej zasady współpracy przy realizacji projektu budowy pierwszej polskiej elektrowni jądrowej, TAURON na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania nabył i objął łącznie 263 020 udziałów w kapitale zakładowym w PGE EJ 1, stanowiących 10% w kapitale zakładowym, w zamian za wkład pieniężny w kwocie 32 543 760 zł.

Dodatkowo, TAURON udzielił spółce PGE EJ1 pożyczek na łączną kwotę 7 739 991 zł. Szczegółowe informacje dotyczące udzielonych pożyczek zostały przedstawione w pkt 12.2.4. niniejszego sprawozdania.

W listopadzie 2018 r. TAURON otrzymał pismo od PGE, w którym PGE wyraziła wstępne zainteresowanie nabyciem wszystkich udziałów w PGE EJ 1, których właścicielem jest TAURON. W odpowiedzi na pismo TAURON wyraził wstępne zainteresowanie sprzedażą wszystkich posiadanych udziałów w PGE EJ 1.

Projekt zgazowania węgla

W dniu 20 kwietnia 2017 r. pomiędzy TAURON oraz spółką Grupa Azoty S.A. został podpisany list intencyjny określający ogólne zasady dotyczące rozpoczęcia współpracy nakierowanej na realizację projektu zgazowania węgla. Ważność listu intencyjnego wygasła 31 grudnia 2017 r., mimo to strony w dalszym ciągu kontynuowały prace nad projektem.

W dniu 18 maja 2018 r. strony podpisały umowę o przekazaniu dokumentacji przygotowanej przez Grupę Azoty S.A. (Dokumentacja), której przedmiotem było przeprowadzenie fazy PreFEED i nabycie przez TAURON udziału w majątkowych prawach autorskich do Dokumentacji. Wyniki przekazanego Studium Wykonalności Projektu wskazują, że projekt jest realny do wdrożenia (technicznie i ekonomicznie) w wariantach do produkcji amoniaku, jak i metanolu. Stwierdzono duży potencjał dla wdrażania technologii wykorzystania węgla kamiennego dla celów przemysłu chemicznego.

W dniu 20 listopada 2018 r., w ramach wspólnych działań, strony podpisały Termsheet, określający ogólne zasady dalszej współpracy oraz warunki podpisania Umowy Wspólników i Umowy Spółki. W dniu 19 listopada 2018 r. Zarząd TAURON wyraził zgodę na podpisanie Umowy Wspólników i dalsze działania w projekcie Coal2Gas zmierzające w kierunku podpisania Umowy Spółki i utworzenia spółki celowej SPV.

Przedmiotem działania spółki celowej SPV będzie realizacja studiów i analiz (kontynuacja fazy PreFEED dla Opcji III – zgazowanie węgla w kierunku produkcji metanolu) projektu, które mają doprowadzić do uzyskania rekomendacji dotyczących możliwości podjęcia decyzji przez strony (wspólników) o kontynuacji lub zaniechaniu projektu.

Projekt budowy bloku gazowo-parowego klasy 413 MW_e wraz z członem ciepłowniczym o mocy ok. 250 MW_t, w TAURON Wytwarzanie Oddział Elektrownia Łagisza w Będzinie

We wrześniu 2016 r. zgodnie ze Strategią, w ramach priorytetu zapewnienia stabilności finansowej Grupy Kapitałowej TAURON, wstrzymano projekt budowy bloku gazowo-parowego klasy 413 MW_e z członem ciepłowniczym w TAURON Wytwarzanie. Oddział Elektrownia Łagisza w Będzinie, z uwagi na utratę uzasadnienia biznesowego. Aktualnie Grupa Kapitałowa TAURON prowadzi analizy, jak również prace umożliwiające ewentualne wznowienie projektu, np. związane z aktualizacją stosownych dokumentów. Podjęcie decyzji inwestycyjnej bazować będzie z jednej strony na ocenie rentowności projektu, a z drugiej na możliwościach finansowych Grupy Kapitałowej TAURON. Z uwagi na planowaną w 2019 r. aukcję rynku mocy na rok 2024, Grupa Kapitałowa TAURON zakłada podjęcie ostatecznej decyzji w przedmiocie wznowienia realizacji projektu w 2019 r.

Projekt związany z dostosowaniem jednostek wytwórczych TAURON Wytwarzanie do warunków pracy obowiązujących po roku 2021.

W dniu 17 sierpnia 2017 r. opublikowana została Decyzja Wykonawcza Komisji UE nr 2017/1442 z dnia 31 lipca 2017 r. ustanawiająca konkluzje dotyczące najlepszych dostępnych technik (BAT).

TAURON Wytwarzanie planuje zapewnić pracę dla 12 jednostek wytwórczych po dniu 17 sierpnia 2021 r., kiedy zaczną obowiązywać konkluzje BAT. Realizacja projektów związanych z dostosowaniem do konkluzji BAT lub uzyskanie odstępstw od konkluzji BAT, pozwoli spełnić wymagania dotyczące emisji do powietrza, ścieków oraz monitoringu zanieczyszczeń (emisji do powietrza SO₂, NO_x, pyłów oraz HCl).

W dniu 15 listopada 2018 r. odbyła się aukcja główna rynku mocy, w wyniku której TAURON zawarł umowy mocowe na okres 5 lat, począwszy od 2021 r. dla następujących jednostek wytwórczych: Elektrownia Jaworzno II blok nr 2 i nr 3, Elektrownia Jaworzno III blok nr 1, nr 3 i nr 5, Elektrownia Siersza blok nr 1 i nr 2, Elektrownia Łagisza blok nr 10 oraz Elektrownia Łaziska blok nr 9.

Dla bloków nr 11 i 12 Elektrowni Łaziska zawarto roczne umowy mocowe na lata 2021, 2022 oraz 2023.

Nakłady inwestycyjne

W 2018 r. nakłady inwestycyjne Grupy Kapitałowej TAURON wyniosły 3 672 mln zł i były wyższe o 6% od poniesionych w 2017 r., kiedy wyniosły ok. 3 474 mln zł. Wynika to przede wszystkim ze wzrostu nakładów w Segmentach Dystrybucja i Wydobywanie.

Poniższa tabela przedstawia wybrane nakłady inwestycyjne poniesione w 2018 r., największe w ujęciu wartościowym, w ramach Obszarów Biznesowych Grupy Kapitałowej TAURON.

Tabela nr 8. Nakłady inwestycyjne największe w ujęciu wartościowym poniesione w 2018 r. w ramach Obszarów Biznesowych Grupy Kapitałowej TAURON

Wyszczególnienie	Nakłady inwestycyjne (mln zł)
Dystrybucja	
Modernizacja i odtworzenie istniejących sieci	1 118
Budowa nowych przyłączy	676
Wytwarzanie	
Budowa nowego bloku o mocy 910 MW _e na parametry nadkrytyczne w Jaworznie	991
Nakłady odtworzeniowo-modernizacyjne i komponenty w TAURON Wytwarzanie	76
Przyłączenia nowych obiektów	28
Inwestycje związane z rozwojem i utrzymaniem sieci ciepłowniczych	17
Wydobywanie	
Program inwestycyjny w ZG Brzeszcze	87

Wyszczególnienie	Nakłady inwestycyjne (mln zł)
Budowa szybu „Grzegorz” wraz z budową infrastruktury i wyrobiskami towarzyszącymi	68
Budowa poziomu 800 m w ZG Janina w Libiążu	34

Szczegółowe informacje dotyczące poniesionych nakładów inwestycyjnych w poszczególnych segmentach działalności Grupy Kapitałowej TAURON, zostały przedstawione w pkt 5 niniejszego sprawozdania.

1.5.2. Ocena możliwości realizacji zamierzeń inwestycyjnych

Inwestycje strategiczne Grupy Kapitałowej TAURON oraz ich finansowanie są zarządzane centralnie na poziomie Spółki. Na podstawie przeprowadzonych analiz Zarząd Spółki ocenia, że Grupa Kapitałowa TAURON jest w stanie sfinansować obecne i przyszłe zamierzenia inwestycyjne ujęte w Strategii ze środków generowanych z działalności operacyjnej oraz pozyskując finansowanie dłużne.

1.5.3. Kierunki rozwoju innowacyjności i działalności badawczo-rozwojowej

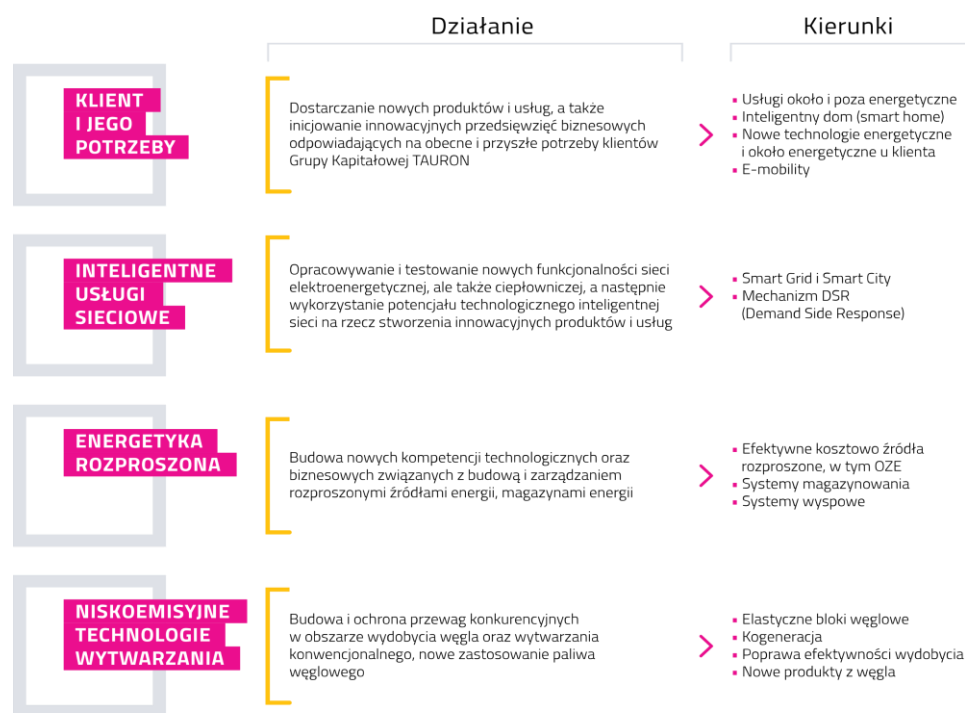
Działalność badawczo-rozwojowa i innowacyjna, na którą Grupa Kapitałowa TAURON stawia w Strategii znajduje swoje odzwierciedlenie w przyjętej w 2018 r. Strategicznej Agendy Badawczej.

W Grupie Kapitałowej TAURON w ramach Obszaru badań i rozwoju oraz innowacji (B+R+I), wprowadzono portfelowe zarządzanie projektami badawczo-rozwojowymi, zgodnie z priorytetowymi kierunkami działalności innowacyjnej i badawczo-rozwojowej.

SAB wpisuje się w cztery kierunki działalności innowacyjnej i badawczo rozwojowej założone w Strategii.

Poniższy rysunek przedstawia priorytetowe kierunki działalności innowacyjnej i badawczo-rozwojowej.

Rysunek nr 13. Kierunki rozwoju innowacyjności i działalności badawczo-rozwojowej

Przeznaczenie minimum 0,4% skonsolidowanych przychodów na B+R+I od 2017, rozwój w oparciu m.in. o CVC i długoterminowy zwrot na portfelu, coroczna rewizja w odniesieniu do sytuacji finansowej

SAB jest dokumentem, który w precyzyjny sposób opisuje kierunki rozwoju innowacji i stanowi uszczegółowienie Strategii. Dla każdego kierunku utworzono odrębny portfel projektów, w ramach których określono kluczowe wyzwania, cele rozwojowe oraz obszary badawcze. Taka konstrukcja SAB wspiera wybór konkretnych projektów i odrzucenie innych, jak również pozwoli na optymalną alokację zasobów finansowych. SAB obejmuje następujące portfele: Klient i Jego Potrzeby,

Inteligentne Usługi Sieciowe, Energetyka Rozproszona oraz Niskoemisyjne Technologie Wytwarzania. Tym samym działalność badawczo-rozwojowa i innowacyjna w Grupie Kapitałowej TAURON jest realizowana i rozwijana w oparciu o kompletne i szczegółowe założenia o charakterze strategicznym – z jasno zdefiniowanymi celami i osadzonymi w horyzoncie czasowym rezultatami.

SAB jest zgodna i komplementarna wobec pozostałych dokumentów strategicznych, opracowywanych lub przyjętych w Grupie Kapitałowej TAURON, w tym przede wszystkim w obszarze inwestycji czy zarządzania majątkiem.

1.5.4. Ważniejsze osiągnięcia w dziedzinie badań i rozwoju

W 2018 r., zgodnie z założeniami określonymi w Strategii, na funkcjonowanie obszaru B+R+I przeznaczono ok. 0,4% skonsolidowanych przychodów. Uruchomiono 16 nowych projektów (w tym jeden start-up) we wszystkich obszarach biznesowych. Na koniec 2018 r. w czterech portfelach Obszaru Badań i Innowacji znajdowało się 57 projektów o łącznej wartości przekraczającej 261 mln zł. Na realizację części z tych projektów Grupa Kapitałowa TAURON pozyskała dofinansowanie ze źródeł zewnętrznych o łącznej wartości niemal 45 mln zł.

Poniższa tabela przedstawia wybrane projekty badawczo-rozwojowe realizowane w 2018 r. przez spółki Grupy Kapitałowej TAURON współfinansowane ze źródeł zewnętrznych.

Tabela nr 9. Wybrane projekty badawczo-rozwojowe realizowane w 2018 r. przez spółki Grupy Kapitałowej TAURON współfinansowane ze źródeł zewnętrznych

Lp.	Projekty/programy/zadania	Źródło współfinansowania
1.	<p>Projekty współfinansowane ze środków KIC InnoEnergy:</p> <ul style="list-style-type: none"> projekt <i>CO₂-SNG</i>, obejmujący chemiczną akumulację energii poprzez produkcję metanu z wychwyconego CO₂, projekt <i>POLYGEN</i>, którego koncepcja opiera się na wykorzystaniu układu poligeneracyjnego przetwarzającego w procesie zgazowania lokalnie dostępne paliwa (np. wybrane frakcje odpadów). 	Wspólnota Wiedzy i Innowacji KIC InnoEnergy (KIC InnoEnergy)
2.	<p>Programy i zadania współfinansowane ze środków NCBR:</p> <ul style="list-style-type: none"> system oceny propagacji i poprawy parametrów jakości energii elektrycznej w sieciach dystrybucyjnych, opracowanie platformy pozwalającej na zagregowanie potencjału wytwórczego i regulacyjnego rozproszonych źródeł energii odnawialnej i zasobników energii oraz wybranych kategorii odbiorów sterowalnych, zintegrowany System Diagnostyki Sieciowej, opracowanie przemysłowej konstrukcji węglanowych ogniw paliwowych oraz ceramicznych elektrolizerów dających możliwość integracji z instalacjami energetycznymi power-to-gas, elastyczność istniejących bloków energetycznych przy ograniczonych nakładach inwestycyjnych, system optymalizacji pracy konwencjonalnych jednostek wytwórczych nakierunkowany na zwiększenie ich regulacyjności w celu zapewnienia bieżącej stabilności systemu elektroenergetycznego i długoterminowych warunków do dalszej integracji odnawialnych źródeł energii, platforma zarządzania danymi z zaawansowanej infrastruktury pomiarowej, model funkcjonowania energetyki rozproszonej 2.0 - samobilansujące się obszary sieci elektroenergetycznej, wytwarzanie wody zdeminalizowanej do uzupełniania obiegu wodno-parowego metodami elektromembranowymi, opracowanie innowacyjnego systemu skutecznego monitorowania i wspierania urządzeń zabezpieczeniowych spełniających założenia DMS, opracowanie i wdrożenie procesu technologicznego przetwarzania odpadów z kotłów fluidalnych z wykorzystaniem CO₂ do produkcji zamiennika cementu, budowa hybrydowego system ograniczenia emisji składników kwaśnych i popiołów lotnych ze spalin, 	Narodowe Centrum Badań i Rozwoju (NCBR)

Lp.	Projekty/programy/zadania	Źródło współfinansowania
	<ul style="list-style-type: none"> opracowanie zaawansowanej technologii do monitoringu i predykcyjnej analizy stanu technicznego kotła w celu zwiększenia niezawodności jednostki kotłowej. 	
3.	Projekt współfinansowany ze środków Funduszu Badawczego dla Węgla i Stali UE: <ul style="list-style-type: none"> projekt <i>CERES</i> mający na celu wprowadzenie szeregu usprawnień technologicznych w celu zmniejszenia ryzyka związanego z produkowanymi odpadami pogórnymi. 	Fundusz Badawczy dla Węgla i Stali Unii Europejskiej
4.	Projekty współfinansowane ze środków Horyzont 2020: <ul style="list-style-type: none"> projekt <i>ICP4Life</i> dotyczący budowy zintegrowanej platformy współpracy do zarządzania cyklem życia technologii i usług produktowych, projekt <i>MOBISTYLE</i> dotyczący rozwiązań technologicznych, które pozwolą pozytywnie wpłynąć na zachowania klientów poprzez podniesienie świadomości i poczucia własności u konsumentów, projekt <i>UtilitEE</i> mający na celu wdrożenie rozwiązania które zwiększy efektywności zużycia energii poprzez aktywne angażowanie klientów w swoje zachowania dotyczące zużycia energii z wykorzystaniem technologii informacyjno-komunikacyjnych oraz mechanizmów DSM, projekt <i>GEMINI+</i> mający na celu wypracowanie projektu wysokotemperaturowego reaktora jądrowego chłodzonego gazem (HTGR) do produkcji energii elektrycznej i ciepła. 	Horyzont 2020: Program Ramowy w zakresie badań naukowych oraz innowacji

Projektem, który łączy działania badawczo-rozwojowe TAURON, TAURON Dystrybucja, TAURON EKOENERGIA i TAURON Sprzedaż jest projekt M-GRID 2.0 – „Model funkcjonowania energetyki rozproszonej 2.0”. W jego ramach przygotowywana jest demonstracja samobilansującego się obszaru sieci elektroenergetycznej. Celem projektu jest opracowanie technologii budowy lokalnych sieci elektroenergetycznych, których głównymi zaletami są ograniczenie strat podczas dystrybucji energii oraz poprawa niezawodności i elastyczności systemu. Pozyskana wiedza oraz doświadczenie w zakresie budowy oraz eksploatacji mikrosieci pozwoli na zaoferowanie nowego rodzaju usług TAURON klientom zewnętrznym, a także wdrożenie rozwiązania w ramach Grupy Kapitałowej TAURON.

Jednym z bardziej istotnych przedsięwzięć badawczo-rozwojowych realizowanych w 2018 r. w Grupie Kapitałowej TAURON jest projekt CO₂-SNG dotyczący przetwarzania CO₂, powstającego w procesie spalania paliw w instalacjach przemysłowych w syntetyczny gaz ziemny (SNG). Projekt jest realizowany przez międzynarodowe konsorcjum zrzeszające polskie i francuskie podmioty, którego liderem jest TAURON Wytwarzanie. Opracowywany proces polega na reakcji CO₂ z wodorem powstającym w procesie elektrolizy, która zasilana jest tanią, nadwyżkową energią pochodzącą z OZE (w dolinach obciążenia systemu elektroenergetycznego). Projekt zakłada, że może to być sposób na przechowywanie nadwyżki energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych, a jednocześnie perspektywiczne rozwiązanie dla zagospodarowania CO₂, wytwarzanego w instalacjach Grupy Kapitałowej TAURON. W 2018 r. ukończono budowę instalacji pilotowej zlokalizowanej w Elektrowni Łaziska i rozpoczęto kampanię badawczą, wykorzystując CO₂, wychwycone ze spalin bloku węglowego klasy 200 MW.

Na realizację projektu pozyskano dofinansowanie ze środków EIT InnoEnergy. Projekt CO₂-SNG stanowi także bazę dla projektów: POLYGEN i TENNESSEE.

Celem projektu POLYGEN jest opracowanie przyjaznego dla środowiska sposobu termicznego przekształcania odpadów i paliw alternatywnych dla zastosowań małych i średnioskalowych. Produktem projektu będzie technologia wytwarzania ciepła, elektryczności oraz syntetycznego gazu ziemnego w oparciu o zgazowanie paliw alternatywnych takich jak odpady komunalne, osady ściekowe czy biomasa.

Celem projektu TENNESSEE jest udoskonalenie procesu magazynowania energii w postaci chemicznej – substytutu gazu ziemnego, skutkujące poprawą parametrów eksploatacyjnych instalacji docelowej, głównie poprzez wyższą sprawność elektrolizy wysokotemperaturowej oraz zastosowanie węglanowych ogniwi paliwowych do wychwytu CO₂ ze spalin. W efekcie możliwe będzie znaczne zmniejszenie ilości dostarczonej do układu wychwytu energii z elektrowni. Projekt przyczyni się w szczególności do obniżenia energochłonności przypadającej na jednostkę wytwarzanego SNG.

W Obszarze Sprzedaży kluczowym projektem badawczo-rozwojowym jest PROMOC – aktywne zarządzanie bilansem energetycznym i preferencjami klientów w celu optymalnego wykorzystania potencjału do sterowania zapotrzebowaniem

na energię. Zadaniem projektu jest wygenerowanie korzyści z efektywnego zarządzania zużyciem energii dla trzech uczestników rynku: klienta, firmy energetycznej kontraktującej energię elektryczną oraz podmiotu zarządzającego bezpieczeństwem krajowego systemu energetycznego.

Produktem końcowym projektu PROMOC ma być prototyp narzędzia wspomagającego aktywne zarządzanie bilansem energetycznym i preferencjami klientów Grupy Kapitałowej TAURON.

TAURON w 2018 r. zintensyfikował prace związane z tzw. Internetem Rzeczy. W dniu 24 maja 2018 r. pomiędzy TAURON a spółką Ericsson sp. z o.o. (Ericsson), została podpisana umowa konsorcjum, której celem jest wspólne wdrożenie usług na potrzeby inteligentnego miasta z wykorzystaniem technologii Internetu Rzeczy (Internet of Things – IoT). Wdrożenie tego typu rozwiązań będzie pierwszym w Polsce przedsięwzięciem, które wykorzystuje Internet Rzeczy na skalę kilkuset tysięcy miasta.

Wdrożenie zakłada kompleksową optymalizację wykorzystania i budowę nowych usług na bazie infrastruktury miejskiej, komunalnej, energetycznej i telekomunikacyjnej. Będzie to możliwe dzięki zastosowaniu sieci czujników dostarczających informacji ułatwiających zarządzanie poszczególnymi funkcjami aglomeracji. Odpowiednio dobrane, nowoczesne rozwiązania technologiczne ułatwią bezpieczne i efektywne zarządzanie oświetleniem ulicznym czy miejscami parkingowymi, czyniąc miasto bardziej komfortowym dla mieszkańców. Wykorzystana zostanie istniejąca infrastruktura dystrybucyjna Grupy Kapitałowej TAURON po to, aby świadczyć zaawansowane usługi technologiczne dla mieszkańców i biznesu.

W 2018 r., obok tradycyjnie pojmowanej działalności badawczo-rozwojowej, duże znaczenie w Grupie Kapitałowej TAURON zyskała kooperacja ze start-upami. W marcu 2018 r. zakończony został program Pilot Maker realizowany we współpracy z firmą TechBrainers. Powyższa inicjatywa, w ramach konkursu organizowanego przez Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości Pilot Maker, uzyskała dofinansowanie w wysokości niemal 6 mln zł.

W ramach programu Pilot Maker zgłoszono 128 pomysłów, z czego 36 start-upów zostało zakwalifikowanych do programu. W kolejnych etapach, 28 start-upów rozpoczęło współpracę ze spółkami Grupy Kapitałowej TAURON.

Efektami Pilot Maker są konkretne projekty innowacyjne przetestowane i realizowane w Grupie Kapitałowej TAURON. W ramach obszaru smart home opracowywany jest system urządzeń pozwalających klientowi końcowemu na monitorowanie zużycia energii elektrycznej w domu. Powstaje również platforma komunikacyjna wykorzystująca wirtualnego asystenta głosowego, obsługującego wybrane procesy z zakresu customer service. Rozwijana jest także technologia ułatwiająca klientom odczyty licznika, dostarczając im rozwiązanie wykorzystujące aparat smartfona.

Z myślą o unowocześnieniu sieci dystrybucyjnych, powstaje rozwiązanie monitorujące odpływy niskiego napięcia w stacjach transformatorowych SN/nn. W ramach kolejnego projektu opracowywane jest rozwiązanie umożliwiające zdalny pomiar odległości pomiędzy linią energetyczną SN (WN) a gruntem za pomocą sensorów oraz przesył wykonanych pomiarów na duże odległości za pomocą bezprzewodowej ultra-energooszczędnej technologii transmisji danych.

Pilot Maker to również jedna ze ścieżek wejścia Grupy Kapitałowej TAURON w obszar elektromobilności – we współpracy ze start-upem opracowywane jest rozwiązanie dynamicznego bilansowania mocy w sieci ładowarek do samochodów elektrycznych.

Kontynuując model współpracy wypracowany w ramach programu Pilot Maker, TAURON zaangażował się także w uruchomiony w 2018 r. program Pilot Maker Elektro ScaleUp, dedykowany rozwiązaniom z zakresu m.in.: carsharingu elektrycznych samochodów, skuterów czy rowerów, rozwoju i zarządzania punktami ich ładowania, alternatywnych systemów zasilania pojazdów, big data, dynamicznej wyceny usług oraz systemów rozliczeń.

Budując strategiczną pozycję Grupy Kapitałowej TAURON w obszarze start-upów, w dniu 13 czerwca 2018 r. TAURON podpisał z Polskim Funduszem Rozwoju (PFR) oraz NCBR umowę o utworzeniu funduszu typu Corporate Venture Capital (CVC), powstałego z myślą o projektach innowacyjnych rozwiązań dla energetyki, które odpowiadają na wyzwania rynkowe z obszarów działalności Grupy Kapitałowej TAURON. Nowy fundusz EEC Magenta jest pierwszym tego typu podmiotem na polskim rynku.

TAURON będzie uczestnikiem dwóch funduszy tworzonych w ramach programów PFR Starter - FIZ oraz BRIDGE VC / PFR NCBR CVC. Dzięki temu możliwe będzie zapewnienie przez TAURON wieloetapowego wsparcia dla innowacyjnych firm, m.in. poprzez zapewnienie możliwości udziału w programach akceleryjnych, inwestycje w przedsiębiorstwa we wczesnej fazie rozwoju w ramach PFR Starter FIZ, czy zapewnienie kolejnych rund finansowania w ramach PFR NCBR CVC. Docelowa kapitalizacja funduszu utworzonego w ramach PFR Starter FIZ wyniesie 50 mln zł, a funduszu utworzonego w ramach PFR NCBR CVC wyniesie 160 mln zł. Udział TAURON w funduszach nie przekroczy odpowiednio 25% i 49%.

W I kwartale 2018 r. TAURON nawiązał współpracę z amerykańskim Electric Power Research Institute, w ramach której TAURON będzie uczestniczył w dwóch realizowanych przez spółkę programach badawczych w zakresie magazynowania energii oraz identyfikacji potrzeb odbiorców energii elektrycznej.

Wybrane obszary współpracy są dla Grupy Kapitałowej TAURON szczególnie istotne i wynikają wprost ze zidentyfikowanych w Grupie Kapitałowej TAURON wyzwań technologicznych. Magazynowanie energii jest jednym z najważniejszych wyzwań dla dystrybucji i efektywnej energetyki rozproszonej. Zrozumienie potrzeb klienta wspiera natomiast kluczowe z punktu widzenia Strategii Grupy Kapitałowej TAURON relacje z klientami.

W projekcie magazynowania energii wykorzystuje się nowoczesne narzędzia pozwalające na szacowanie kosztów instalacji i funkcjonowania magazynów, czy oprogramowanie umożliwiające zweryfikowanie korzyści i wymagań przy konkretnych przypadkach magazynowania energii. Rozwiązania te będą stanowić wsparcie dla realizacji projektów badawczo-rozwojowych TAURON, tj. budowy magazynu w celu bezprzerwowego zasilania odbiorców energii, drugiego życia baterii, mikrosieci czy mechanizmów redukcji popytu (ang. demand side response, DSR).

Udział w programie identyfikacji potrzeb odbiorców energii elektrycznej umożliwi spółkom Grupy Kapitałowej TAURON szybszą i precyzyjną identyfikację potrzeb klientów, a co za tym idzie budowę portfolio usług i produktów energetycznych, dostosowanych do zmieniających się trendów rynkowych. Program pozwoli też w większym stopniu dostosować do oczekiwań klientów produkty i usługi, rozwijane dopiero w nowych liniach biznesowych, takich jak elektromobilność czy smart home.

W 2018 r. TAURON, w ramach kontynuowania działań w zakresie realizowanego paneuropejskiego programu Horyzont 2020, złożył kolejne wnioski o dofinansowanie projektów. Dotychczas w ramach programu w różnego rodzaju konsorcjach międzynarodowych złożono ponad 20 wniosków. W 2018 r. w Grupie Kapitałowej TAURON uruchomiono czwarty już projekt dofinansowany z programu Horyzont 2020.

W 2018 r. Grupa Kapitałowa TAURON realizowała także prace w ramach KIC InnoEnergy, w szczególności polskiego węzła InnoEnergy Central Europe sp. z o.o. z siedzibą w Krakowie (jednego z sześciu w UE). W strukturach KIC InnoEnergy, TAURON ma status Partnera Stowarzyszonego. Jednym z obszarów zainteresowań TAURON są tzw. czyste technologie węglowe. Jednocześnie prowadzenie badań i koordynacja działań w tym obszarze są głównymi zadaniami spółki InnoEnergy Central Europe sp. z o.o., której TAURON jest jednym z udziałowców. W 2018 r. przedstawiciele TAURON byli także zaangażowani w prace KIC InnoEnergy, związane z ewaluacją projektów/inicjatyw proponowanych do realizacji przez innych partnerów działających w strukturach KIC InnoEnergy zarówno na szczeblu krajowym, jak i międzynarodowym.

2. DZIAŁALNOŚĆ TAURON POLSKA ENERGIA I GRUPY KAPITAŁOWEJ TAURON

2.1. Czynniki i nietypowe zdarzenia mające znaczący wpływ na osiągnięty wynik finansowy

2.1.1. Czynniki wewnętrzne i ich ocena

Na działalność i wyniki Spółki i Grupy Kapitałowej TAURON w 2018 r. wpływały m.in. następujące czynniki wewnętrzne:

1. konsekwentna realizacja Strategii oraz osiąganie założonych efektów finansowych i niefinansowych,
2. działania w zakresie optymalizacji procesów we wszystkich spółkach Grupy Kapitałowej TAURON,
3. realizacja Programu Poprawy Efektywności w Grupie Kapitałowej TAURON na lata 2016-2018, w tym projektów konsolidacyjnych i restrukturyzacyjnych, programów dobrowolnych odejść pracowników,
4. decyzje w zakresie realizacji kluczowych projektów inwestycyjnych,
5. opracowanie i wdrożenie Planu Strategicznego Zarządzania Aktywami na lata 2018-2025 - jednego z fundamentalnych dokumentów stanowiących trzon zintegrowanego systemu zarządzania majątkiem w Grupie Kapitałowej TAURON,
6. rozstrzygnięcie przetargów na inwestycje w zakresie dostosowania elektrowni Grupy Kapitałowej TAURON do tzw. konkluzji BAT poprzez redukcję, począwszy od 2021 r., emisji związków siarki i azotu oraz chloru i rtęci,
7. działania lojalnościowe w zakresie utrzymania obecnych klientów oraz działania marketingowe w zakresie pozyskiwania nowych klientów,
8. scentralizowanie obszaru zarządzania finansami w Grupie Kapitałowej TAURON, wspomagane takimi narzędziami, jak: centralny model finansowania, polityka zarządzania płynnością finansową z cash poolingiem, polityka zarządzania ryzykiem w obszarze finansowym, polityka ubezpieczeniowa,
9. możliwość pozyskania finansowania dłużnego na rynkach międzynarodowych,
10. działalność Podatkowej Grupy Kapitałowej mająca na celu przede wszystkim optymalizację realizacji obowiązków związanych z rozliczaniem podatku dochodowego od osób prawnych przez kluczowe spółki Grupy Kapitałowej TAURON,
11. zarządzanie przez TAURON procesami zakupowymi, w szczególności zakupami paliw na potrzeby podmiotów wytwórczych wchodzących w skład Grupy Kapitałowej TAURON,
12. warunki geologiczno-górnictwa wydobycia węgla kamiennego,
13. awarie urządzeń, instalacji i sieci należących do Grupy Kapitałowej TAURON.

Wpływ powyższych czynników na osiągnięty w 2018 r. wynik finansowy został opisany w pkt 4 i 5 niniejszego sprawozdania. Efekty tego wpływu widoczne są zarówno w krótkiej, jak i dłuższej perspektywie.

W trakcie 2018 r. nie zaistniały istotne nietypowe zdarzenia o charakterze wewnętrznym mające znaczący wpływ na osiągnięty wynik finansowy.

2.1.2. Czynniki zewnętrzne i ich ocena

Na działalność i wyniki TAURON oraz Grupy Kapitałowej TAURON w 2018 r. wpłynęły następujące czynniki zewnętrzne:

1. otoczenie makroekonomiczne.
2. otoczenie rynkowe.
3. otoczenie regulacyjne.
4. otoczenie konkurencyjne

2.1.2.1. Otoczenie makroekonomiczne

Podstawowym obszarem działalności Grupy Kapitałowej TAURON jest rynek polski, w ramach którego Grupa Kapitałowa TAURON korzysta z pozytywnych trendów na nim panujących, jak również odczuwa skutki ich zmian. Sytuacja makroekonomiczna zarówno w poszczególnych sektorach gospodarki, jak i na rynkach finansowych, jest istotnym czynnikiem mającym wpływ na osiągnięte przez Spółkę i Grupę Kapitałową TAURON wyniki.

Rok 2018 był pozytywny pod względem światowej koniunktury gospodarczej. Katalizatorem wzrostu gospodarczego był popyt konsumpcyjny oraz wzrost inwestycji. Jednakże, z końcem 2018 r. zwiększyło się zróżnicowanie wzrostu PKB między wiodącymi gospodarkami na świecie, o czym świadczy spadek głównych wskaźników koniunktury gospodarczej, tj. PMI, wskaźników produkcji przemysłowej oraz dynamiki światowego handlu towarami, co może stanowić pierwsze symptomy nieznacznego spowolnienia wzrostu aktywności gospodarczej w przyszłości.

PKB w Polsce pozostaje na relatywnie wysokim poziomie - ok. 5% r/r, który jest zbliżony do poziomów zanotowanych w kilku ostatnich kwartałach. Głównym czynnikiem wzrostowym polskiej gospodarki jest popyt wewnętrzny. Pozytywny wpływ mają również takie czynniki jak wzrost inwestycji publicznych (finansowanych ze środków UE) oraz inwestycji w sektorze dużych i średnich przedsiębiorstw, co jest konsekwencją przyspieszenia dynamiki eksportu oraz zwiększającego się importu.

W Polsce na tle krajów europejskich, ceny dóbr konsumpcyjnych utrzymują się na stałym poziomie, mimo dynamicznego wzrostu gospodarczego. Według wstępnych danych Głównego Urzędu Statystycznego inflacja w listopadzie 2018 r. wyniosła 1,2% r/r, wobec 1,75% r/r w październiku 2018 r.

Wzrost PKB wpływa na podniesienie płac oraz spadek bezrobocia (stopa bezrobocia rejestrowanego w listopadzie wynosiła 5,7%).

Według danych Polskich Sieci Elektroenergetycznych S.A. (PSE), w 2018 r. nastąpił wzrost krajowego zużycia energii elektrycznej brutto do poziomu 170,93 TWh (+1,66% r/r). Został on pokryty produkcją w elektrowniach krajowych, która wyniosła 165,22 TWh (-0,38% r/r) oraz rekordowo wysokim importem z krajów ościennych - na poziomie 5,72 TWh (+150%).

2.1.2.2. Otoczenie rynkowe

Energia elektryczna

Cena energii elektrycznej na Rynku Dnia Następnego (RDN), na Towarowej Giełdzie Energii S.A. (TGE) w 2018 r. ukształtowała się na poziomie 223,22 zł/MWh. W stosunku do 2017 r. odnotowano wzrost o 41% (+65,38 zł/MWh). Średnia cena rozliczeniowa na Rynku Bilansującym (RB) w 2018 r. wyniosła 227,95 zł/MWh, tj. o 37% (+61,52 zł/MWh) więcej wobec roku poprzedniego. Czynnikiem, które wspierały wzrost cen były: wzrost cen uprawnień do emisji CO₂ oraz cen surowców energetycznych (węgiel, ropy i gazu), napięty bilans mocy, upalne i wyjątkowo suche lato oraz awaryjne wyłączenie elektrowni gazowo-parowej o mocy 485 MW we Włocławku. Analizując średnie miesięczne ceny RDN, najtańszym miesiącem był styczeń ze średnią ceną na poziomie 161,12 zł/MWh, a najdroższym wrzesień ze średnią ceną 272,24 zł/MWh.

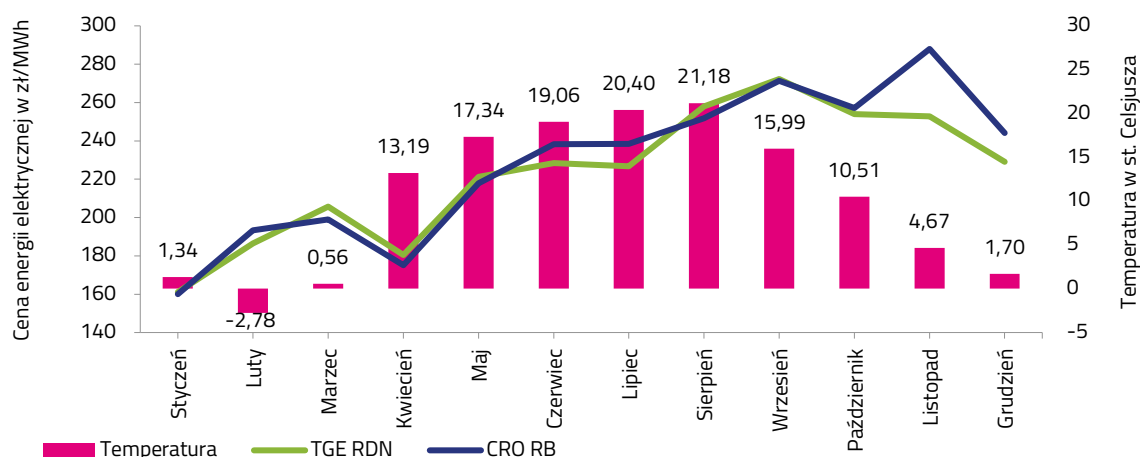
Wpływ wzrostu zużycia energii elektrycznej na wzrost cen energii został w pewnym stopniu zniwelowany przez rekordową ilość energii, która została zaimportowana do polskiego systemu elektroenergetycznego.

W 2018 r. odnotowano wzrost produkcji energii z elektrowni na węgiel kamienny do poziomu 82,38 TWh (+3,14% r/r). Natomiast nastąpił spadek produkcji w elektrowniach opalanych węglem brunatnym (do poziomu 49,07 TWh, czyli o 2,91 TWh mniej niż w 2017 r.), głównie z powodu trwałego wyłączenia elektrowni Adamów o mocy zainstalowanej 600 MW.

Wzrost zapotrzebowania w KSE został skompensowany większą produkcją w droższych elektrowniach, np. gazowych, których produkcja w ujęciu rocznym wzrosła o 2,42 TWh - do poziomu 9,59 TWh. Produkcja energii z elektrowni wiatrowych w 2018 r. wyniosła 11,68 TWh (spadek o 15,71% r/r).

Poniższy rysunek przedstawia średnie miesięczne ceny energii elektrycznej na rynkach SPOT i RB oraz średnie temperatury.

Rysunek nr 14. Średnie miesięczne ceny energii na rynkach SPOT i RB oraz średnie temperatury

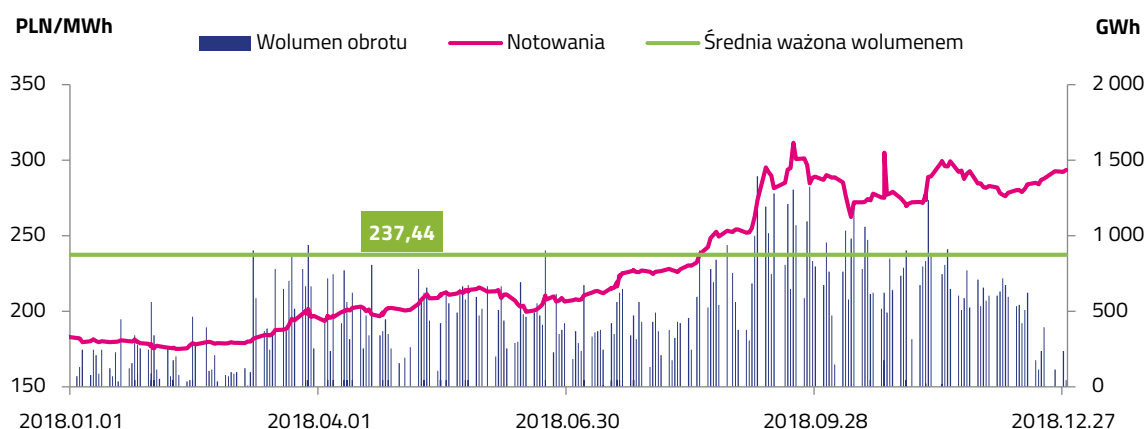
Na rynku terminowym energii elektrycznej referencyjny kontrakt terminowy z dostawą w 2019 r. (BASE_Y-19) przez niemal cały 2018 r. znajdował się w wyraźnym trendzie wzrostowym. BASE_Y-19 w ubiegłym roku notowany był w przedziale z minimum 175,13 zł/MWh (8 lutego 2018 r.) oraz maksimum 311,56 zł/MWh (20 września 2018 r.). Ceny omawianego kontraktu w pierwszych dwóch miesiącach 2018 r. były relatywnie stabilne i mieściły się w przedziale 175-182 zł/MWh. W kolejnych miesiącach pierwszego półrocza 2018 r. ceny znalazły się w trendzie wzrostowym, który został chwilowo przełamany dopiero na początku czerwca. W lipcu i sierpniu notowania BASE_Y-19 ponownie znalazły się w stabilnym trendzie wzrostowym.

Od 5 do 10 września 2018 r. ceny omawianego kontraktu wzrosły o 40,50 zł/MWh. Było to spowodowane rosnącymi cenami uprawnień do emisji CO₂ (wieloletni szczyt, na poziomie 25,97 EUR/MgCO₂, został osiągnięty 10 września 2018 r.), a także informacją o awaryjnym wyłączeniu nowej, gazowo-parowej jednostki EC Włocławek. Zakończenie notowań w ostatnim miesiącu 2018 r. przyniosło niewielką, techniczną korektę i spadek cen BASE_Y-19 do poziomu średnio 281 zł/MWh. Średnia cena ważona wolumenem obrotu kontraktu BASE_Y-19 wyniosła 241,53 zł/MWh, a więc była wyższa o niemal 75 zł/MWh (+44,6%) w stosunku do notowań kontraktu BASE_Y-18 w 2017 r. Łączny wolumen obrotu BASE_Y-19 wyniósł 133,2 TWh, a więc ponad dwukrotnie więcej niż wolumen obrotu kontraktem BASE_Y-18.

Podobną zmiennością charakteryzował się kontrakt PEAK5_Y-19, który w styczniu i lutym 2018 r. cechował się małą zmiennością (224 - 230 zł/MWh), a od początku marca jego notowania stopniowo rosły, podobnie jak ceny głównego kontraktu bazowego. We wrześniu kontrakt PEAK5_Y-19 osiągnął swoje historyczne maksimum na poziomie 429,50 zł/MWh. Średnia cena ważona wolumenem obrotu kontraktu PEAK5_Y-19 wyniosła 341,25 zł/MWh i była wyższa aż o 126,01 zł/MWh (+58,5%) niż średnia cena kontraktu w ubiegłym roku (PEAK5_Y-18).

Poniższy rysunek przedstawia wyniki obrotu kontraktem BASE Y-19.

Rysunek nr 15. Obrót kontraktami BASE Y-19

Ropa naftowa i węgiel

W przypadku ropy naftowej Brent trzy pierwsze kwartały 2018 r. były kontynuacją trendu wzrostowego z lat 2016-2017. W październiku 2018 r. cena osiągnęła najwyższy poziom od 2014 r. i wyniosła 86,74 USD/bbl. Ostatni kwartał 2018 r. minął pod znakiem korekty - ceny spadły do poziomu nieco poniżej 50 USD/bbl. Ostatecznie rok zamknął się na poziomie 53,8 USD/bbl, niższym o 19,13% w stosunku do ceny otwarcia.

W USA, w trakcie pierwszego półrocza 2018 r., wydobycie ropy wzrosło o 1 mln bpd, natomiast w skali całego 2018 r. średnio o blisko 2 mln bpd - z 9,7 mln bpd w grudniu 2017 r. do 11,7 mln bpd w grudniu 2018 r.

Istotnym wydarzeniem wpływającym na cenę ropy naftowej było wycofanie się USA w maju 2018 r. z porozumienia nuklearnego, dotyczącego kontroli irańskiego programu rozwoju broni jądrowej, zawartego w lipcu 2015 r. pomiędzy Iranem a sześcioma mocarstwami: USA, Rosją, Wielką Brytanią, Francją, Chinami, Niemcami oraz dodatkowo Unią Europejską. USA jednostronnie zapowiedziało nałożenie sankcji gospodarczych na Iran, w tym całkowity zakaz eksportu ropy. Zakaz miał obowiązywać od 15 listopada 2018 r. i miał całkowicie ograniczyć handel irańskim surowcem. Jednocześnie Prezydent USA przekonywał dotychczasowych odbiorców irańskiej ropy do zaprzestania jej zakupu, jednocześnie skłaniając OPEC do ponownego zwiększenia produkcji ropy w celu zastąpienia niższego wolumenu produkcji. Ostatecznie administracja USA zgodziła się, by irańską ropę nadal mogły importować takie kraje jak np. Japonia, Korea Północna, Turcja, Chiny. Wskutek tej sytuacji na rynku ponownie wytworzyła się nadpodaż ropy i zapasy zaczęły rosnać.

Kolejnym istotnym wydarzeniem było nałożenie przez USA ceł handlowych na niektóre towary importowane z Chin. Druga strona odpowiedziała tym samym działaniem. Strony konfliktu zadeklarowały wolę współpracy w celu wypracowania kompromisu.

Wyżej opisane czynniki były przyczyną spadku cen ropy. Ropa Brent staniała o ok. 42% tylko w trakcie ostatniego kwartału 2018 r. Ostatecznie cena zamknęła się na poziomie 53,8 USD/Mg.

Tendencja wzrostowa na rynku węgla rozpoczęła się w 2016 r. i była kontynuowana w latach 2017-2018. W pierwszym kwartale 2018 r. wystąpiła korekta – w tym okresie ceny węgla ARA z dostawą w 2019 r. spadły o ok. 20% - do poziomu 72,5 USD/Mg. Następnie, w okresie od kwietnia do października 2018 r., ceny dość dynamicznie wzrastały. Cena kontraktu rocznego w październiku 2018 r. przebiła psychologiczną barierę i wyniosła 100,45 USD/Mg, co oznacza wzrost o ok. 38% do ceny minimalnej obserwowanej pod koniec marca 2018 r.

Wysokie ceny węgla związane były z sytuacją podaży-popytu na świecie, głównie w rejonie Pacyfiku. Począwszy od kwietnia 2018 r. w Chinach występowały bardzo wysokie temperatury, co spowodowało, że podaż energii z elektrowni wodnych była mniejsza, natomiast konsumpcja i zapotrzebowanie na energię z węgla większe niż przeciętnie o tej porze roku. Duże zapotrzebowanie na importowany surowiec zgłaszały również Indie, Japonia, Wietnam i Korea Południowa. Upały i niekorzystna sytuacja hydrologiczna utrzymywały się również w Europie.

Dopiero w ostatnim kwartale 2018 r. bilans popytowo-podażowy poprawił się. Indonezja oraz Chiny znacznie zwiększyły wydobycie węgla. Zwiększyła się generacja z elektrowni wodnych, a zapotrzebowanie na węgiel spadło w związku z łagodną jesienią i początkiem zimy. W ostatnim kwartale 2018 r. ceny węgla ARA obniżyły się o ok. 15% - do poziomu 85 USD/Mg.

Według wstępnych danych opublikowanych przez chińską agencję celną, w 2018 r. import węgla do Chin wzrósł o 3,9% w stosunku do 2017 r.

W Europie, wskutek rekordowo niskiego poziomu rzek, w szczególności Renu, niemożliwy stał się transport węgla drogą rzeczną. Zapasy w portach ARA urosły do rekordowych poziomów – ok. 7 mln Mg w grudniu 2018 r.

W Polsce występował ujemny bilans podaży na rynku węgla, co w powiązaniu z wysokimi cenami węgla na rynku światowym - spowodowało wzrost cen krajowego węgla. Wskaźnik Polskiego Indeksu Rynku Węgla Energetycznego

(PSCMI1) wzrósł do poziomu 10,94 zł/GJ w miesiącach od stycznia do listopada 2018 r., podczas gdy średnia za 2017 r. wynosiła 9,26 zł/GJ, co oznacza wzrost o 19% r/r.

Indeks cen węgla w sprzedaży do ciepłowni przemysłowych i komunalnych (PSCMI2) wyniósł w okresie od stycznia do listopada 2018 r. 12,41 zł/GJ i wzrósł w stosunku do ceny z 2017 r. o ok. 23%.

Wydobycie węgla w okresie od stycznia do listopada 2018 r. spadło o ok. 2% w porównaniu z analogicznym okresem 2017 r. i wyniosło 58,65 mln Mg. Na koniec listopada 2018 r. zapasy węgla kamiennego wynosiły 2,43 mln Mg, tj. o ok. 0,9 mln Mg więcej niż na początku roku.

W sezonie zimowym 2017/2018 występowało poważne zagrożenie niedotrzymania strategicznego poziomu zapasów węgla przez elektrownie zawodowe. W związku z tą sytuacją, w 2018 r. obserwowaliśmy wzmożony import węgla do Polski, w tym również do elektrowni zawodowych. Szacuje się, że w trakcie trzech kwartałów 2018 r. zaimportowano do Polski ok. 16 mln Mg węgla.

Gaz ziemny

2018 r. przyniósł wzrosty cen na rynku gazu w stosunku do 2017 r. Średnia cena RDN gazu na TGE w 2018 r. wyniosła 106,29 zł/MWh i była o ok. 22 zł/MWh wyższa niż w 2017 r. Kontrakt z dostawą w dniu następnym był szczególnie wysoko wyceniony na początku marca 2018 r. i wówczas została osiągnięta maksymalna roczna wartość na poziomie 208,39 zł/MWh. Powodem były bardzo niskie temperatury powietrza, które utrzymywały się przez kilka dni pod rząd, liczne odstawienia bloków jądrowych we Francji (co przełożyło się na większą generację ze źródeł wykorzystujących paliwo gazowe), a także niskie stany zapasów gazu w magazynach. Z kolei w styczniu, kwietniu i maju 2018 r. średnioważona cena dla danego miesiąca ukształtowała się poniżej 100 zł/MWh - były to najtańsze miesiące na RDN gazu w 2018 r.

Na RDB gazu średnioważona cena była o ok. 25 zł/MWh wyższa niż w 2017 r. Maksymalna cena średnioważona została również osiągnięta na początku marca 2018 r., a najtańszymi miesiącami na RDBg były, podobnie jak dla RDNg, styczeń, kwiecień i maj 2018 r.

Dla RDNg i RDBg najdroższym miesiącem był wrzesień 2018 r., po czym do Europy rozpoczęły się dostawy istotnych ilości LNG i ceny w następnych miesiącach zamiast rosnąć, co wprost wynika z sezonowości, zaczęły się obniżać.

Na rynku terminowym towarowym (RTT) dla gazu najdroższym miesiącem był wrzesień 2018 r., kiedy ceny poszczególnych kontraktów miesięcznych i kwartalnych osiągały wartości maksymalne powyżej 130 zł/MWh. Najtańszym miesiącem był luty 2018 r. Niektóre z kontraktów osiągnęły wtedy swoje ceny minimalne (poniżej 80 zł/MWh). Analizując łączny wolumen obrotu na RTT, najmniejszy sumaryczny wolumen odnotowano w kwietniu 2018 r. (poniżej 4 mln), a największy we wrześniu i październiku 2018 r. (odpowiednio 18,6 i 19,5 mln).

Średnioważona cena referencyjnego kontraktu rocznego GAS_BASE_Y-19 w 2018 r. wyniosła 106,02 zł/MWh. Maksymalna wartość została osiągnięta pod koniec września 2018 r. i wyniosła 124,09 zł/MWh. Łączny wolumen obrotu na TGE w 2018 r. wyniósł ponad 143,3 TWh wobec 138,5 TWh w 2017 r., co oznacza wzrost o 3,4% r/r.

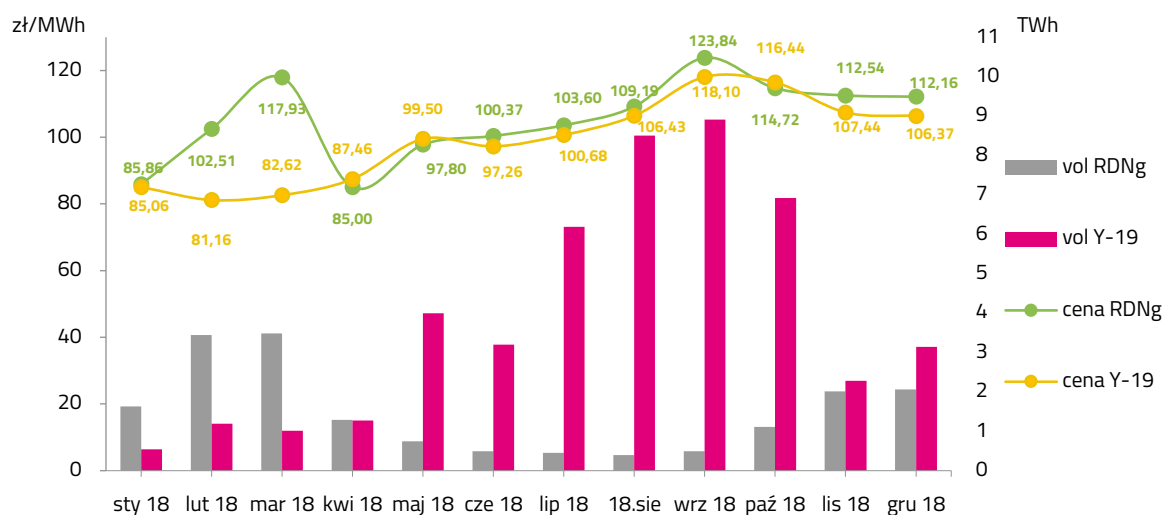
Największy udział w obrocie 2018 r. miał rynek terminowy, na którym wygenerowany został wolumen na poziomie blisko 120 TWh. Na rynku spotowym łączny obrót kontraktami na dzień następny oraz kontraktami weekendowymi wyniósł 17,6 TWh i było to o 1,4 TWh mniej niż w 2017 r. (spadek 7,4% r/r). Podobnie nieznaczny spadek miał miejsce również na RDB, na którym obrót wyniósł 6,1 TWh wobec 4,7 TWh w 2017 r. (wzrost 29% r/r).

Import LNG (z Kataru, Norwegii i USA) w 2018 r. wzrósł o prawie 1 mld m³ (wzrost o 58,2% r/r) i osiągnął ponad 2,71 mld m³ (po regazyfikacji) w stosunku do 2017 r., kiedy sprowadzono ok. 1,72 mld m³ LNG (po regazyfikacji). Import LNG stanowił ponad 20% struktury importu. Resztę importu pokrywa kierunek zachodni i południowy.

Kluczowym wydarzeniem na rynku gazu w 2018 r. było podpisanie przez PGNiG trzech kontraktów długoterminowych na zakup LNG z amerykańskimi firmami Venture Global i Cheniere o łącznym woluminie niemal 70 mln ton (95 mld m³ po regazyfikacji). Dostawy od Cheniere mają rozpocząć się w 2019 r. Z kolei Venture Global rozpocznie je w latach 2022 i 2023.

Poniższy rysunek przedstawia średnie miesięczne ceny SPOT oraz kontraktu Y-19 w 2018 r. na TGE.

Rysunek nr 16. Średnie miesięczne ceny SPOT oraz kontraktu Y-19 w 2018 r. na TGE

Uprawnienia do emisji CO₂

2018 r. dla rynku uprawnień do emisji charakteryzował się znaczną zmiennością notowań. Ceny uprawnień do emisji CO₂ kształtowały się w zakresie od 7,6 EUR/MgCO₂ do 25,79 EUR/MgCO₂.

W styczniu 2018 r. zaczął obowiązywać nowy pakiet regulacji MiFID II mający na celu wzmocnienie rynków finansowych. Dzięki wprowadzonym regulacjom, uprawnienia do emisji CO₂ z początkiem 2018 r. stały się instrumentem finansowym. Dodatkowo, w styczniu 2018 r. Komisja Europejska poinformowała, że uprawnienia do emisji CO₂ należące do Wielkiej Brytanii nie zostaną oznakowane i będą podlegać umorzeniom w 2019 r. Brak znakowania uprawnień przeznaczonych dla brytyjskich uczestników rynku stanowił obronę systemu EU ETS przed ewentualną wyprzedzą tych uprawnień, które w 2019 r. straciłyby na wartości, tym samym doprowadzając do spadku cen EUA na wspólnotowym rynku EU ETS. W kolejnym miesiącu 2018 r. Parlament Europejski zaakceptował wypracowany w 2017 r. projekt nowej dyrektywy EU ETS, która po notyfikacji będzie obowiązywać w latach 2021-2030.

Notowania cen EUA w marcu 2018 r. charakteryzowały się zwiększonym wolumenem transakcji związanym z koniecznością zakupu uprawnień do emisji CO₂ na poczet umorzeń. Zwiększony popyt przyczynił się do wzrostu cen EUA i doprowadził do tego, że w marcu 2018 r. na rynku SPOT zanotowano najwyższą cenę w III okresie rozliczeniowym - 14,13 EUR/MgCO₂. Czynnikiem, który dodatkowo wpływał na wzrost cen, były analizy rynkowe, sugerujące wzrost emisyjności systemu w 2017 r., związane z polepszeniem koniunktury gospodarczej w krajach UE. Ostatecznie, zgodnie z przewidywaniami, pierwszy raz od siedmiu lat emisje CO₂ wzrosły w 2017 r. o 0,3% r/r.

W kolejnych miesiącach głównym czynnikiem kształtującym ceny EUA była sytuacja pogodowa w Europie. Ze względu na przedłużającą się suszę, w krajach Wspólnoty pojawiały się problemy z chłodzeniem jednostek wytwórczych, a wzrost średniobowych temperatur powodował zwiększone zapotrzebowanie na energię elektryczną. W związku z tym zanotowano wzmożony popyt na uprawnienia do emisji CO₂. Dodatkowym elementem wpływającym na wzrost cen uprawnień do emisji były odstawienia części reaktorów atomowych we Francji i Belgii.

W lipcu 2018 r. Komisarz UE ds. działań w dziedzinie klimatu i energii poinformował o możliwości podniesienia celu redukcji emisji gazów cieplarnianych, nad którą pracuje Komisja Europejska. Ostatecznie podniesienie celu redukcji nie zostało zaakceptowane przez Parlament Europejski. We wrześniu 2018 r. notowania EUA osiągnęły nowy szczyt cenowy 25,79 EUR/MgCO₂, który nie był obserwowany na rynku od 2012 r. W rezultacie średnia cena dla II i III kwartału 2018 r. osiągnęła poziom 16,69 EUR/MgCO₂.

Początkowo rosnące w 2018 r. ceny uprawnień do emisji CO₂ spadły dopiero w drugiej połowie września 2018 r. Średnia cena we wrześniu osiągnęła poziom 21,47 EUR/MgCO₂.

Z początkiem IV kwartału 2018 r. kraje należące do grupy EFTA, w uzgodnieniu z Komisją Europejską, poinformowały, że zalokowany wolumen (42 mln) uprawnień do emisji CO₂, który nie został sprzedany na aukcjach pierwotnych w latach

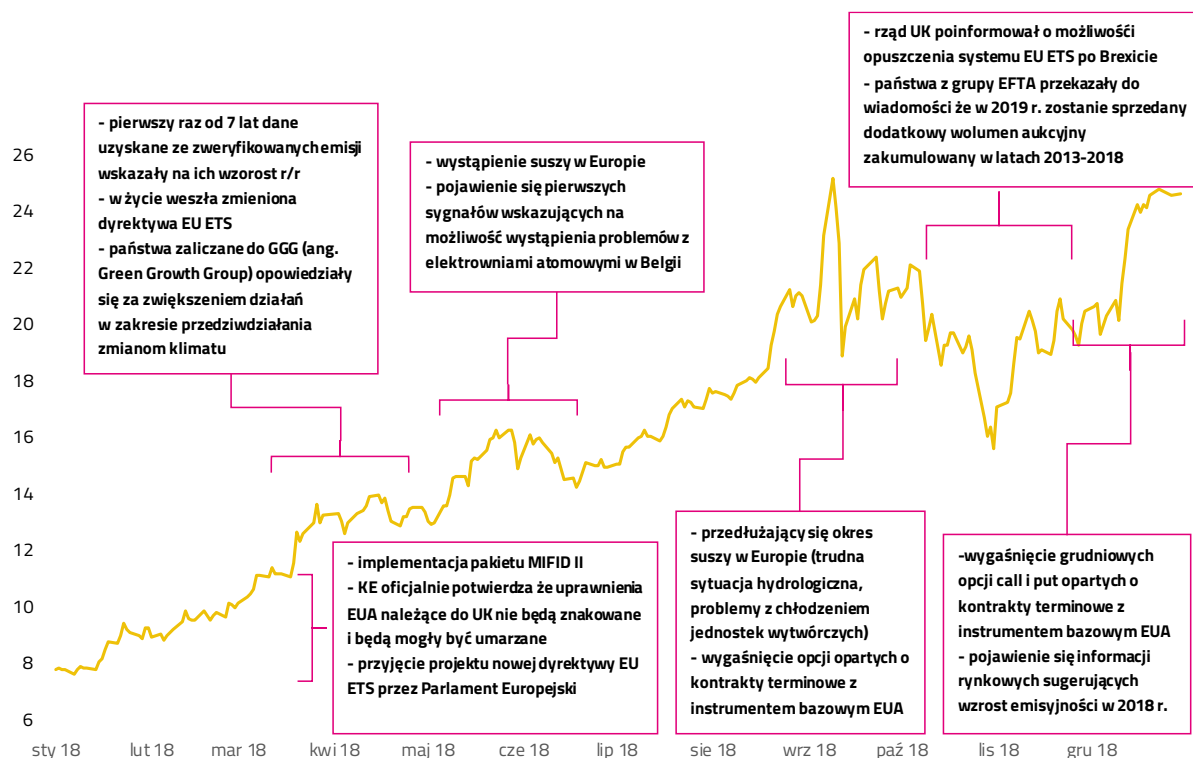

2013-2018, trafi na rynek w 2019 r. Dodatkowo, w październiku 2018 r. Wielka Brytania oficjalnie potwierdziła opuszczenie systemu EU ETS po wdrożeniu Brexitu.

Ostatecznie notowania w całym 2018 r. osiągnęły średnią wartość 15,96 EUR/MgCO₂, co stanowi wzrost o 10,12 EUR/MgCO₂ w porównaniu z 2017 r.

Poniższy rysunek przedstawia wpływ działań politycznych i otoczenia na notowania produktu EUA SPOT w 2018 r.

Rysunek nr 17. Wpływ działań politycznych i otoczenia na notowania produktu EUA SPOT w 2018 r.

Prawa Majątkowe

2018 r. dla rynku odnawialnych źródeł energii charakteryzował się dużą zmiennością cen zielonych certyfikatów, utrzymującą się w tendencji wzrostowej. W tym okresie indeks wzrósł z minimalnych poziomów 45,53 zł/MWh w styczniu 2018 r., do maksymalnie 162,71 zł/MWh w listopadzie 2018 r. Tak wysokie poziomy notowane były na przełomie roku 2014/2015. Ceny wzrosły 3,5-krotnie w ciągu 11 miesięcy. Średnioważona cena dla indeksu OZEX_A dla 2018 r. uplasowała się na poziomie 103,82 zł/MWh i była wyższa o prawie 170% od średnioważonej ceny w 2017 r. Ceny praw majątkowych były wyższe średnio o 114% od opłaty zastępczej, która w 2018 r. wyniosła 48,53 zł/MWh i stanowiła 125% średnioważonej ceny z 2017 r. Wolumen obrotu w omawianym okresie był największy w historii i wyniósł 14 635 GWh (wzrost o 46% w porównaniu do 2017 r.). Bilans rejestru zielonych certyfikatów na koniec grudnia 2018 r. osiągnął nadwyżkę na poziomie 29,08 TWh, a przy uwzględnieniu certyfikatów zablokowanych do umorzenia rejestr ten zmniejszył się o prawie 6,86 TWh - do poziomu 22,22 TWh. Obowiązek przedstawienia certyfikatów PMOZE_A do umorzenia wzrósł do 17,5%.

Ceny certyfikatów potwierdzających wytworzenie energii z biogazu rolniczego (tzw. „błękitnych” certyfikatów), dla których wymiar obowiązku w 2018 r. wynosił 0,5%, plasowały się niezmiennie powyżej opłaty zastępczej, która wyniosła 300,03 zł/MWh. Od początku stycznia do grudnia 2018 r. ceny indeksu TGEozebio sukcesywnie spadały, odpowiednio od 318,33 zł/MWh do 303,03 zł/MWh. Ostatecznie, średnia ważona wartość indeksu na koniec 2018 r. ukształtowała się na poziomie 312,55 zł/MWh i była niższa o ponad 6% od średnioważonej ceny z 2017 r. Łączny wolumen obrotu wyniósł 505,30 GWh, a bilans rejestru PMOZE_BIO na koniec roku osiągnął poziom 358 GWh. Przy uwzględnieniu certyfikatów zablokowanych do umorzenia stan ten zmniejsza się do 265 GWh.

Według znowelizowanej w 2016 r. ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne, do 30 czerwca danego roku kalendarzowego można umarżać prawa majątkowe wydane jednostkom kogeneracyjnym za produkcję w roku poprzednim.

W związku z powyższym, do końca pierwszego półrocza 2018 r. notowane były prawa majątkowe z kogeneracji wytworzonej zarówno w 2017 r., jak i 2018 r., natomiast w drugim półroczu 2018 r. notowane były wyłącznie prawa majątkowe potwierdzające wytworzenie energii w 2018 r.

Do końca czerwca 2018 r. odbywał się handel produktem PMEC-2017 (wysokosprawna kogeneracja), którego notowania zawierały się w przedziale od 9,68 zł/MWh do 9,85 zł/MWh. Średnioważona cena dla tego kontraktu wyniosła w pierwszym półroczu 2018 r. 9,80 zł/MWh, przy opłacie zastępczej ustalonej na poziomie 10 zł/MWh. Z początkiem maja 2018 r. na TGE rozpoczęły się także notowania PMEC-2018, które także oscylowały w pobliżu opłaty zastępczej, ustalonej na poziomie 9 zł/MWh. Średnioważona cena osiągnęła poziom 8,77 zł/MWh.

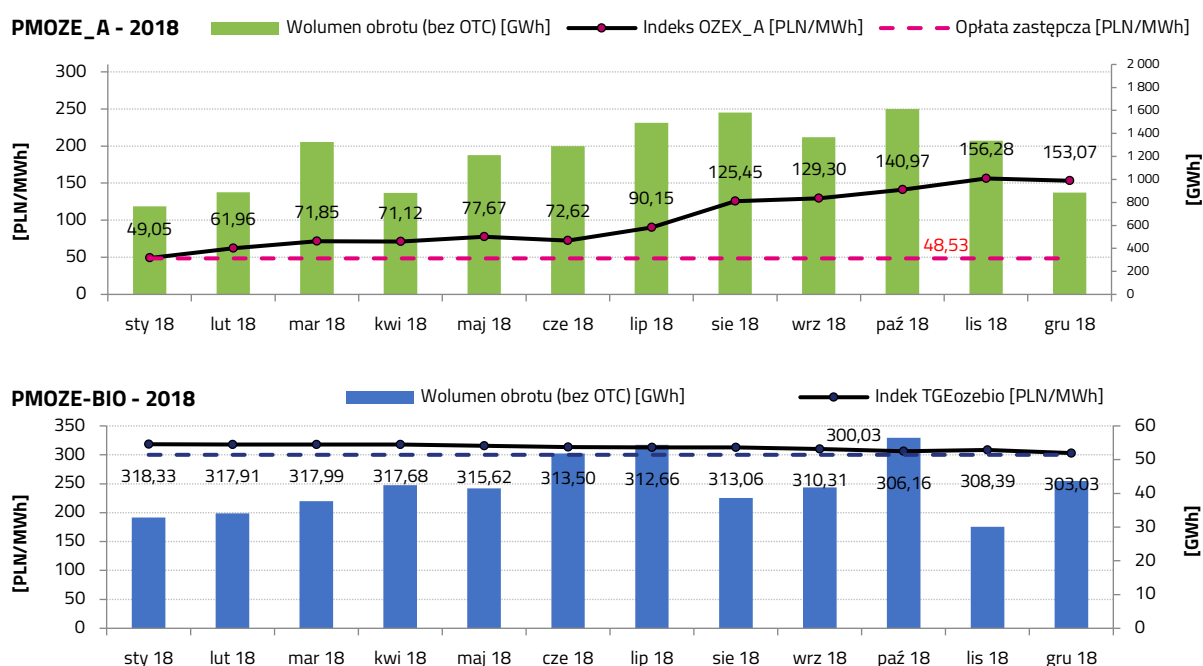
W obszarze kogeneracji gazowej sytuacja była bardzo podobna. Do końca czerwca 2018 r. notowany był jeszcze produkt PMGM-2017, którego cena ukształtowała się średnio na poziomie 117,51 zł/MWh. Poziom ten, podobnie jak w przypadku kogeneracji węglowej, determinowała opłata zastępcza, która została wyznaczona dla 2017 r. w wysokości 120 zł/MWh. Produkt PMGM-2018, odnoszący się do produkcji z 2018 r., notowany był już w marcu 2018 r., a średni indeks KGMX wyniósł 106,37 zł/MWh. Do końca 2018 r. jego wartość z miesiąca na miesiąc rosła, osiągając w grudniu poziom 111,97 zł/MWh. Średnia z notowań w 2018 r. dla produktu PMGM-2018 wyniosła 110,41 zł/MWh i była niższa tylko o ok. 4,60 zł/MWh od opłaty zastępczej, która za 2018 r. została obniżona do 115 zł/MWh.

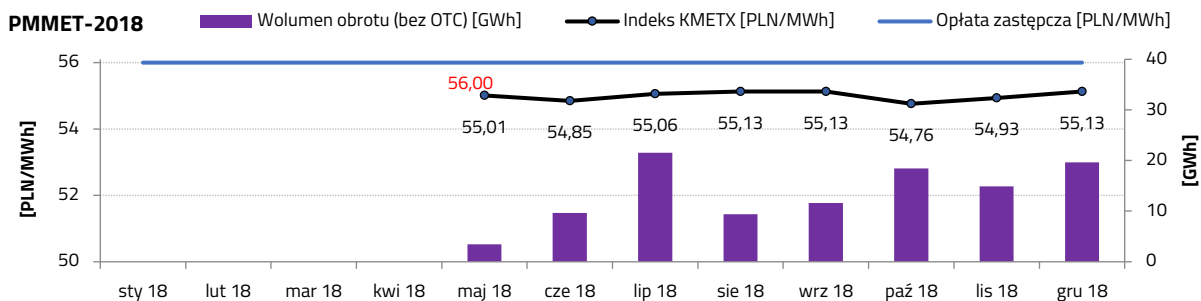
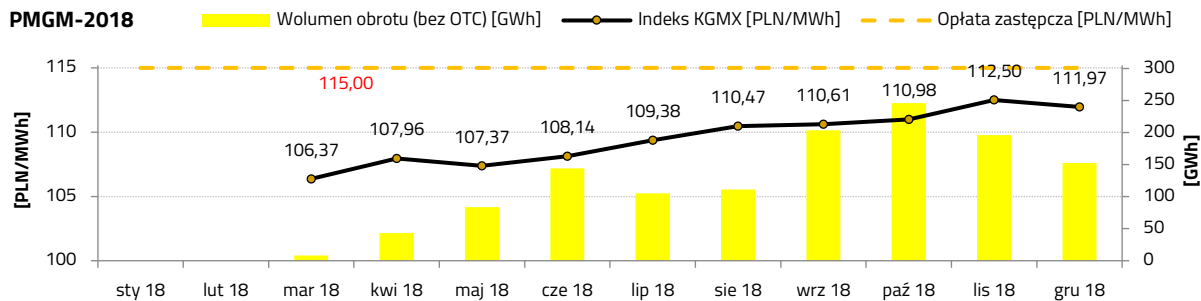
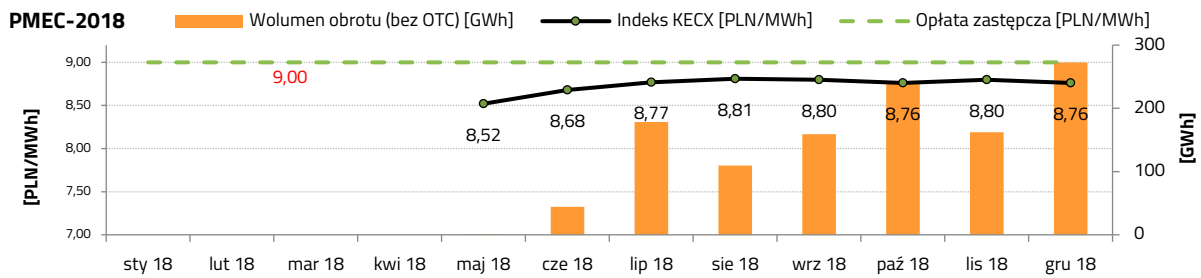
Sytuacja na rynku praw majątkowych będących potwierdzeniem produkcji energii podczas spalania metanu PMMET rozwijała się analogicznie, jak w przypadku żółtych i czerwonych certyfikatów. Do końca czerwca 2018 r. notowany był jeszcze produkt PMMET-2017. Średnia wartość indeksu KMETX ukształtowała się na poziomie 55,39 zł/MWh. Poziom opłaty zastępczej dotyczącej produkcji zarówno z 2017 r., jak i 2018 r. wynosił 56 zł/MWh i determinował poziom cen rynkowych. Produkt PMMET-2018 dla produkcji z 2018 r. notowany był średnio po 55 zł/MWh.

Prawa majątkowe wynikające ze świadectw efektywności energetycznej PMEFA (tzw. „białe” certyfikaty) po wzrostach w styczniu i lutym 2018 r. utrzymywały się w tendencji spadkowej. Przedział cen zawierał się od najniższego w historii poziomu 298,33 zł/toe w grudniu 2018 r. do maksymalnie 899,67 zł/toe w lutym 2018 r. Średnioważony roczny indeks wyniósł 643,14 zł/toe i był znacznie niższy od opłaty zastępczej, która dla 2018 r. wynosiła 1 575 zł/toe.

Poniższe rysunki przedstawiają indeksy praw majątkowych, tzw. „zielonych”, „błękitnych”, „czerwonych”, „żółtych” i „fioletowych” certyfikatów.

Rysunek nr 18. Indeksy praw majątkowych

2.1.2.3. Otoczenie regulacyjne

Regulacje krajowe

Ustawa o rynku mocy

W dniu 18 stycznia 2018 r. weszła w życie *ustawa z dnia 8 grudnia 2017 r. o rynku mocy* (Dz. U. z 2018 r., poz. 9). Ustawa ta zmieniała architekturę rynku energii elektrycznej z dotychczasowego rynku jednotowarowego energii na rynek dwutowarowy: energii i mocy. Reguluje ona zasady organizacji i przeprowadzania przez OSP cyklicznych aukcji mocy w celu zawarcia umów mocowych z dostawcami mocy (podmiotami dysponującymi poszczególnymi jednostkami przyłączonymi do sieci), zasady świadczenia usługi pozostawania w gotowości do dostarczenia mocy elektrycznej oraz dostarczania tej mocy do KSE w okresach zagrożenia ogłaszanych przez OSP oraz zasady wynagradzania za realizację tego obowiązku. Poszczególne procesy rynku mocy reguluje Regulamin Rynku Mocy zatwierdzany przez Prezesa URE, a także rozporządzenia wykonawcze Ministra Energii wydawane na podstawie ustawy.

Ustawa o zmianie ustawy o podatku akcyzowym oraz niektórych innych ustaw

Ustawa z dnia 28 grudnia 2018 r. o zmianie ustawy o podatku akcyzowym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r. poz. 2538, ze zm.) ma służyć ochronie w 2019 r. odbiorców energii elektrycznej przed istotnym wzrostem kosztów zaopatrzenia w energię elektryczną. W tym celu ustawa przewiduje, poza obniżeniem stawki akcyzy z 20 zł/MWh do 5 zł/MWh oraz obniżeniem stawek opłaty przejściowej dla wszystkich odbiorców o 95%, „zamrożenie” w 2019 r. cen wynikających z taryf spółek obrotu stosowanych w dniu 31 grudnia 2018 r., a także cen i stawek opłat ustalonych przez spółki obrotu w inny sposób niż w drodze wdrożenia taryfy. Jednocześnie ustawa przyznaje podmiotom zobowiązanym prawo rekompensat z tytułu utraconych przychodów. Rekompensaty mają być finansowane ze środków nowo utworzonego Funduszu Wypłaty Różnicy Ceny, dysponowanego przez Ministra Energii, którym zarządza Zarządca Rozliczeń S.A.

Ustawa umożliwi także finansowanie nowych inwestycji w obszarze dystrybucji energii elektrycznej, odnawialnych źródeł energii, wysokosprawnej kogeneracji, wymogów środowiskowych (w tym konkluzji BAT) oraz magazynów energii elektrycznej w ramach Krajowego systemu zielonych inwestycji.

Ministerstwo Energii prowadzi prace nad projektem rozporządzenia w sprawie sposobu obliczenia rekompensat dla zobowiązanych przedsiębiorstw energetycznych. Na dzień sporządzenia sprawozdania skutki wdrożenia regulacji dla Grupy Kapitałowej TAURON będą możliwe do oszacowania po realizacji wskazanych zamierzeń legislacyjnych.

Nowelizacje ustawy – Prawo energetyczne dotyczące poziomu tzw. obliga giełdowego

Rok 2018 był okresem sukcesywnego podnoszenia poziomu tzw. obliga giełdowego, tj. obowiązku publicznej sprzedaży energii elektrycznej przez jej wytwórców na giełdzie towarowej lub na innych zorganizowanych platformach lub w systemach obrotu. Wraz z wejściem w życie *ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o rynku mocy*, od dnia 1 stycznia 2018 r. poziom obliga giełdowego został podniesiony z 15% do 30% energii elektrycznej wytworzonej w roku kalendarzowym przez jej wytwórcę niekorzystającego z prawa do pokrycia tzw. kosztów osieroconych. *Ustawą z dnia 9 listopada 2018 r. o zmianie ustawy - Prawo energetyczne oraz niektórych innych ustaw* (Dz.U. 2018 poz. 2348) od dnia 1 stycznia 2019 r. podniesiono poziom obliga giełdowego z 30% do 100% wolumenu wytworzonej energii elektrycznej. Nowelizacje utrzymały w mocy dotychczasowe wyłączenia z obliga giełdowego. Dodatkowo, ostatnia nowelizacja z dnia 9 listopada 2018 r. wprowadziła zwolnienia, dedykowane dla nowych jednostek wytwórczych, które rozpoczęły wytwarzanie energii po raz pierwszy po 1 lipca 2017 r., w ramach sprzedaży energii realizowanej w formułach finansowania typu *project finance* lub *corporate finance*. Zgodnie z przepisami przejściowymi noweli z 9 listopada 2018 r., dotychczasowe, niższe poziomy obliga giełdowego stosuje się do energii elektrycznej będącej przedmiotem umów zawartych do dnia wejścia w życie tej noweli.

Ustawa o promowaniu energii elektrycznej z wysokosprawnej kogeneracji

Z końcem 2018 r. wygasł dotychczasowy system wsparcia dla jednostek kogeneracji oparty na świadectwach pochodzenia. Został on zastąpiony mechanizmami wynikającymi z *ustawy z dnia 14 grudnia 2018 r. o promowaniu energii elektrycznej z wysokosprawnej kogeneracji* (Dz.U. z 2019 r. poz. 42).

Ustawa ustanawia liczne ograniczenia w stosowaniu mechanizmów wsparcia kogeneracji, w szczególności poprzez zawężenie kręgu jednostek wytwórczych z niego korzystających do elektrociepłowni, dla których jednostkowy poziom emisji CO₂ nie przekroczy 450 kg/MWh wytwarzanej energii (liczonej łącznie dla produkcji energii elektrycznej i ciepła) oraz pozbawienie wsparcia wytwórców energii elektrycznej w instalacjach OZE, korzystających z systemu wsparcia dla OZE, a także wytwórców pobierających wynagrodzenie na podstawie umowy z OSP na wskazane w ustawie regulacyjne usługi systemowe, w części dotyczącej energii elektrycznej, za którą to wynagrodzenie przysługuje. W przypadku jednostek wprowadzających do publicznej sieci ciepłowniczej mniej niż 70% wytworzonego ciepła wsparcie zostało ograniczone (z pewnymi wyjątkami) proporcjonalnie do udziału ciepła wprowadzonego do sieci w ciepło wytworzonym.

Rodzaj udzielanego wsparcia został uzależniony od mocy zainstalowanej energii elektrycznej, daty wytworzenia po raz pierwszy energii elektrycznej oraz przewidywanych nakładów inwestycyjnych na jednostkę i będzie mieć formę dodatkowego świadczenia pieniężnego w postaci premii kogeneracyjnej lub premii gwarantowanej. W przypadku największych jednostek, o mocy nie mniejszej niż 300 MW_e, premia (kalkulowana indywidualnie) będzie mogła być udzielona dopiero po wydaniu przez Komisję decyzji uznającej wsparcie za dozwoloną pomoc publiczną. Okres korzystania ze wsparcia nie będzie mógł przekraczać 15 lat (krótsze okresy, tj. 5, 6 i 7 lat, przewidziano dla jednostek zmodernizowanych).

Koszty nowego systemu wsparcia będą alokowane na wszystkich odbiorców końcowych systemu elektroenergetycznego, poprzez wprowadzenie odrębnej stawki opłaty (opłaty kogeneracyjnej) w ramach taryf operatorów systemów elektroenergetycznych. W 2019 r. stawka opłaty kogeneracyjnej wynosi 1,58 zł/MWh.

Nowelizacja ustawy o odnawialnych źródłach energii (OZE)

Celem *ustawy z dnia 7 czerwca 2018 r. o zmianie ustawy o odnawialnych źródłach energii* (Dz. U. z 2018 r., poz. 1276) było przede wszystkim umożliwienie organizacji i przeprowadzania przez Prezesa URE kolejnych aukcji OZE oraz zapewnienie pełnej zgodności przepisów powyższej ustawy z unijnymi „Wytłaczonymi w sprawie pomocy państwa na ochronę środowiska

i cele związane z energią w latach 2014-2020". Wprowadzono także m.in. nowe zasady kumulacji pomocy publicznej, nowy podział na koszyki aukcyjne (wprowadzono pięć koszyków w oparciu o rodzaj wykorzystywanego źródła energii oraz moc zainstalowaną), a także dodatkową formę wsparcia w postaci taryf Feed in Tariff (FIT) i Feed in Premium (FIP) dla wytwórców energii ze źródeł odnawialnych, dedykowanych dla mikro i małych instalacji OZE, wykorzystujących stabilne i przewidywalne źródła energii (hydroenergia, biogaz, biogaz rolniczy). Wykorzystując możliwość nowej formy wsparcia w postaci Taryf FIT i FIP, złożono stosowne wnioski do Prezesa URE o zmianę systemu wsparcia dla siedmiu elektrowni wodnych o mocy zainstalowanej do 0,5 MW (Taryfa FIT) oraz trzech elektrowni wodnych o mocy zainstalowanej w przedziale 0,5-1 MW (Taryfa FIP). Większość jednostek wytwórczych uzyskała zaświadczenia o możliwości sprzedaży niewykorzystanej energii elektrycznej zgodnie z art. 70a-70e ustawy o OZE. Dodatkowo ze zmiany systemu wsparcia skorzystały również trzy elektrownie, które dotychczas korzystały ze wsparcia w systemie aukcyjnym.

Nowelizacja ustawy o obrocie instrumentami finansowymi

W dniu 21 kwietnia 2018 r. weszła w życie *ustawa z dnia 1 marca 2018 r. o zmianie ustawy o obrocie instrumentami finansowymi oraz niektórych innych ustaw* (Dz.U. z 2018 r., poz. 685). Ustawa, w ślad za pakietem MIFID II/MIFIR, objęła definicją instrumentów finansowych kontrakty SPOT oraz kontrakty pochodne na uprawnienia do emisji CO₂. Za instrumenty finansowe zostały także uznane kontrakty pochodne na towary, w tym energię elektryczną lub gaz ziemny, wykonywane przez dostawę fizyczną i zawierane bilateralnie, jeżeli są one ekwiwalentne (równoważne co do wszystkich ich parametrów) do kontraktów zawieranych na rynku regulowanym lub w alternatywnym systemie obrotu.

Znowelizowana ustawa utrzymała dotychczasowe zwolnienie dla osób działających na własny rachunek lub świadczących usługi inwestycyjne w zakresie towarowych instrumentów pochodnych, uprawnień do emisji i ich instrumentów pochodnych, pod warunkiem, że jest to tzw. działalność dodatkowa w stosunku do głównego przedmiotu działalności tych osób. Nowym wymogiem jest konieczność przeprowadzania przez zainteresowane podmioty w I kwartale każdego roku obrotowego dwóch tzw. testów działalności dodatkowej, przeprowadzanych zgodnie z rozporządzeniem delegowanym Komisji. Ponadto, warunkiem korzystania z przedmiotowego zwolnienia jest coroczna notyfikacja właściwego organu nadzoru o zamiarze korzystania z opisanego zwolnienia wraz z obowiązkiem przedstawienia, na żądanie organu, pozytywnych wyników wyżej wymienionych testów. Ustawa wprowadziła także dedykowane zwolnienie z obowiązku posiadania licencji maklerskiej dla operatorów instalacji zawierających transakcje SPOT na uprawnienia do emisji CO₂ oraz utrzymała dotychczasowe zwolnienie dla działalności lub usług inwestycyjnych dotyczących instrumentów finansowych, świadczonych na rzecz innych podmiotów z grupy kapitałowej.

Nowe regulacje na rynkach finansowych umożliwiają również ustalenie i wprowadzenie przez właściwe organy regulacyjne tzw. limitów pozycji netto, tj. maksymalnej wielkości pozycji netto w towarowych instrumentach pochodnych, które dany podmiot może posiadać (w systemie obrotu instrumentami finansowymi lub poza nim).

Regulacje Unii Europejskiej

Nowelizacja dyrektywy o handlu uprawnieniami do emisji CO₂

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/410 z dnia 14 marca 2018 r. zmieniająca dyrektywę 2003/87/WE w celu wzmocnienia efektywnych pod względem kosztów redukcji emisji oraz inwestycji niskoemisyjnych oraz decyzję (UE) 2015/1814 (Dz. U. UEL 76, 19.03.2018, str. 3) określiła zasady handlu uprawnieniami do emisji CO₂ w IV okresie rozliczeniowym (2021-2030). Do najważniejszych zmian należą:

- 1) podniesienie liniowego wskaźnika redukcji (LRF - Linear Reduction Factor) z obowiązującego poziomu 1,74% do 2,2%,
- 2) wprowadzenie mechanizmu stabilizacji rynkowej (MSR - Market Stability Reserve), który co do zasady ma zmniejszyć ilość uprawnień dostępnych na rynku,
- 3) określenie całkowitej dostępnej puli aukcyjnej w IV okresie rozliczeniowym zasadniczo na poziomie 57%,
- 4) utworzenie Funduszu Innowacji oraz Funduszu Modernizacji. Fundusz Innowacji ma wspierać nowoczesne niskoemisyjne technologie pulą uprawnień na poziomie 400 mln. Fundusz Modernizacji będzie wspierał w modernizacji sektora energetycznego państwa członkowskie o najniższym PKB, z pominięciem wsparcia dla wytwarzania energii elektrycznej z paliw kopalnych (z wyjątkiem energetyki w Rumunii i Bułgarii).

- 5) utrzymanie możliwości przejściowego przydziału bezpłatnych uprawnień na modernizację sektora energetycznego (art. 10c), jednak wymagane jest wprowadzenie procedury przetargowej dla projektów na kwotę inwestycji ponad 12,5 mln EUR. Wysokość wsparcia z wykorzystaniem nieodpłatnych uprawnień może maksymalnie sięgać 70%.
- 6) stworzenie państwom członkowskim możliwości wykorzystania całkowitego przydziału bezpłatnych uprawnień przyznanych na podstawie art. 10c lub jego części w celu wsparcia Funduszu Modernizacji.

Pakiet zimowy „Czysta energia dla wszystkich Europejczyków”

W 2018 r. na poziomie UE prowadzone były działania ukierunkowane na wypracowanie ostatecznej treści zapisów jedenastu dokumentów wchodzących w skład tzw. „Pakietu Zimowego”. Do najważniejszych dokumentów należą: rozporządzenie dotyczące systemu zarządzania unią energetyczną (tzw. Governance), nowelizacja rozporządzenia dotyczącego wewnętrznego rynku energii, nowelizacja dyrektywy o wewnętrznym rynku energii, nowelizacja dyrektywy o wykorzystaniu energii ze źródeł odnawialnych, nowelizacja rozporządzenia ACER, nowelizacja dyrektywy o efektywności energetycznej oraz rozporządzenie o gotowości na ryzyko w sektorze elektroenergetycznym.

Rozporządzenie dotyczące systemu zarządzania unią energetyczną reguluje następujące kwestie:

- 1) obowiązek przygotowania przez państwa członkowskie krajowych planów klimatyczno-energetycznych, będących podstawowym instrumentem zarządzania unią energetyczną i obejmującym jej 5 filarów (bezpieczeństwo dostaw, wewnętrzny rynek energii, efektywność energetyczna, dekarbonizacja oraz badania, rozwój i konkurencyjność),
- 2) punkty referencyjne w zakresie wkładu w realizację celu udziału energii z OZE w latach 2022, 2025 i 2027 przyjęto ostatecznie na poziomie odpowiednio 18%, 43% oraz 65% wyznaczonego 32% celu unijnego,
- 3) wkład w realizację celu efektywności energetycznej UE,
- 4) cel 15% zdolności przesyłowych interkonektorów dla sieci elektroenergetycznych do 2030 r.

Najbardziej istotnym elementem „Pakietu Zimowego” jest nowelizacja rozporządzenia dotyczącego wewnętrznego rynku energii, z uwagi na wprowadzane przez nią przyszłe ograniczenia w możliwości stosowania mechanizmów mocowych. W wyniku trilogu pomiędzy Parlamentem Europejskim, Radą Unii Europejskiej a Komisją Europejską uzgodniono, że:

- 1) jednostki wytwórcze oparte na paliwach kopalnych, emitujące więcej niż 550 gr CO₂/kWh produkowanej energii elektrycznej, które rozpoczęły produkcję komercyjną po wejściu w życie rozporządzenia, nie będą mogły być zaangażowane w mechanizmy mocowe i nie będą mogły otrzymywać płatności z tych mechanizmów, jak również być objęte zobowiązaniami do otrzymywania przyszłych płatności z mechanizmów mocowych,
- 2) jednostki wytwórcze oparte na paliwach kopalnych, emitujące więcej niż 550 gr CO₂/kWh produkowanej energii elektrycznej i więcej niż 350 kg CO₂ średniorocznie na kWe mocy zainstalowanej, które rozpoczęły produkcję komercyjną przed wejściem w życie rozporządzenia, nie będą mogły być zaangażowane w mechanizmy mocowe i nie będą mogły otrzymywać płatności z tych mechanizmów, jak również być objęte zobowiązaniami do otrzymywania przyszłych płatności z mechanizmów mocowych najpóźniej od 1 lipca 2025 r.,
- 3) państwa członkowskie stosujące mechanizmy mocowe w momencie wejścia w życie rozporządzenia powinny dostosować te mechanizmy poprzez wprowadzenie wspomnianych powyżej ograniczeń emisyjnych, jednak bez uszczerbku dla zobowiązań lub kontraktów zawartych przed 31 grudnia 2019 r.

W zakresie rewizji dyrektywy w sprawie wspólnych zasad rynku wewnętrznego, kluczowy element osiągniętego porozumienia dotyczy uprawnienia dostawców energii elektrycznej do samodzielnego ustalenia cen energii elektrycznej, w celu wzmocnienia konkurencji i stworzenia efektywnego, rynkowego procesu ich ustalania. Jednocześnie zapewniono, by nadal byli chronieni tzw. wrażliwi konsumenci oraz mikroprzedsiębiorcy, poprzez uprawnienie państw członkowskich do ustanawiania dla tych grup odbiorców cen regulowanych.

Ponadto szereg uzgodnionych przepisów zmienianej dyrektywy dotyczy wzmocnienia pozycji konsumentów.

Kolejnym elementem „Pakietu Zimowego”, który został uzgodniony w 2018 r. w ramach trilogów była rewizja dyrektywy w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych. Główne punkty ustaleń to:

- 1) 32% cel udziału energii z OZE w 2030 r., wiążący na poziomie UE, z klauzulą przeglądu w 2023 r. celem sprawdzenia, czy mógłby zostać zwiększony,
- 2) wyłączenie z opłat dla energii z OZE na własne potrzeby dla małych instalacji o mocy do 30 kW,
- 3) cel OZE w ciepłe i chłodzi 1,3% z opcją 40% dla ciepła odpadowego.

W ramach rewizji dyrektywy w sprawie efektywności energetycznej ustalono:

- 1) niewiążący cel poprawy efektywności energetycznej dla całej UE to poziom 32,5% w 2030 r.,
- 2) obowiązkowy cel oszczędności każdego roku na poziomie 0,8% rocznego wolumenu sprzedaży obiorcom końcowym,
- 3) Primary Energy Factor (PEF) na poziomie 2.1, mający zastosowanie nie tylko w obszarze regulacji dyrektywy o efektywności energetycznej, ale także w obszarze eco-design oraz etykietowania produktów, poddawany regularnemu przeglądowi co 4 lata.

2.1.2.4. Otoczenie konkurencyjne

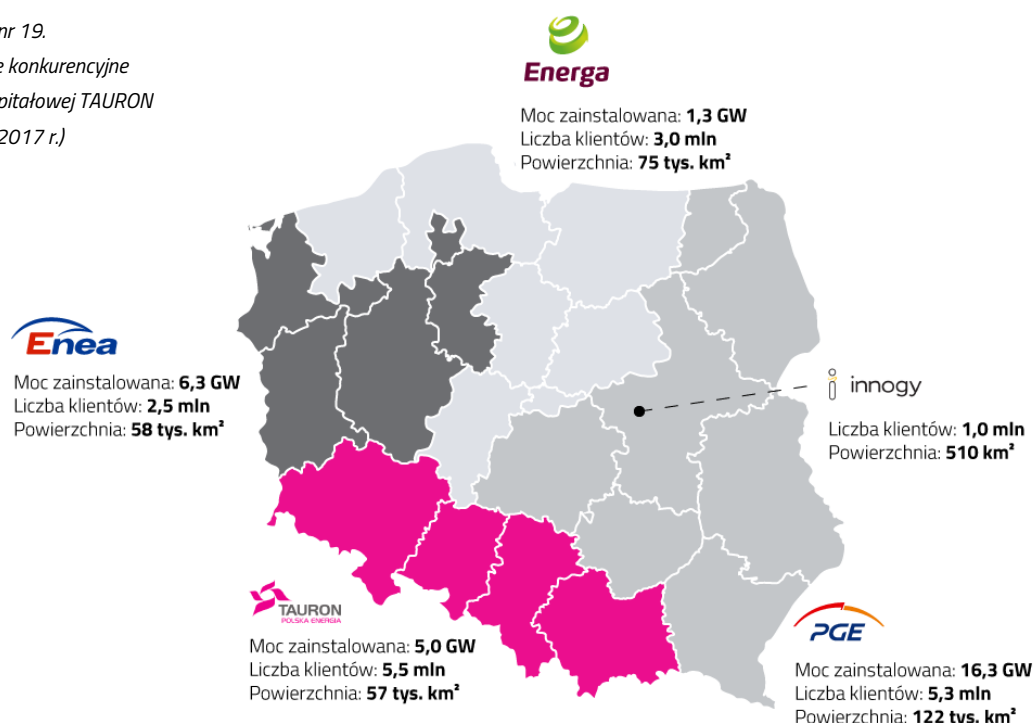
Obecnie na rynku energetycznym w Polsce, oprócz Grupy Kapitałowej TAURON, działają 3 duże, zintegrowane pionowo grupy energetyczne: PGE, ENEA oraz ENERGA S.A. (ENERGA). Poniższy rysunek przedstawia otoczenie konkurencyjne Grupy Kapitałowej TAURON według dostępnych danych, tj. za 2017 r.

Rysunek nr 19.

Otoczenie konkurencyjne

Grupy Kapitałowej TAURON

(dane za 2017 r.)

Dzięki pionowo zintegrowanej strukturze, powyższe podmioty mają silną pozycję na rynku krajowym. Ponadto, na polskim rynku obecne są również zagraniczne grupy energetyczne.

Według danych za 2017 r., w podsektorze wytwarzania energii elektrycznej skonsolidowane grupy energetyczne (PGE, TAURON, ENEA, ENERGA) posiadały 58% udziału w rynku. W 2017 r. miały miejsce kluczowe transakcje na rynku:

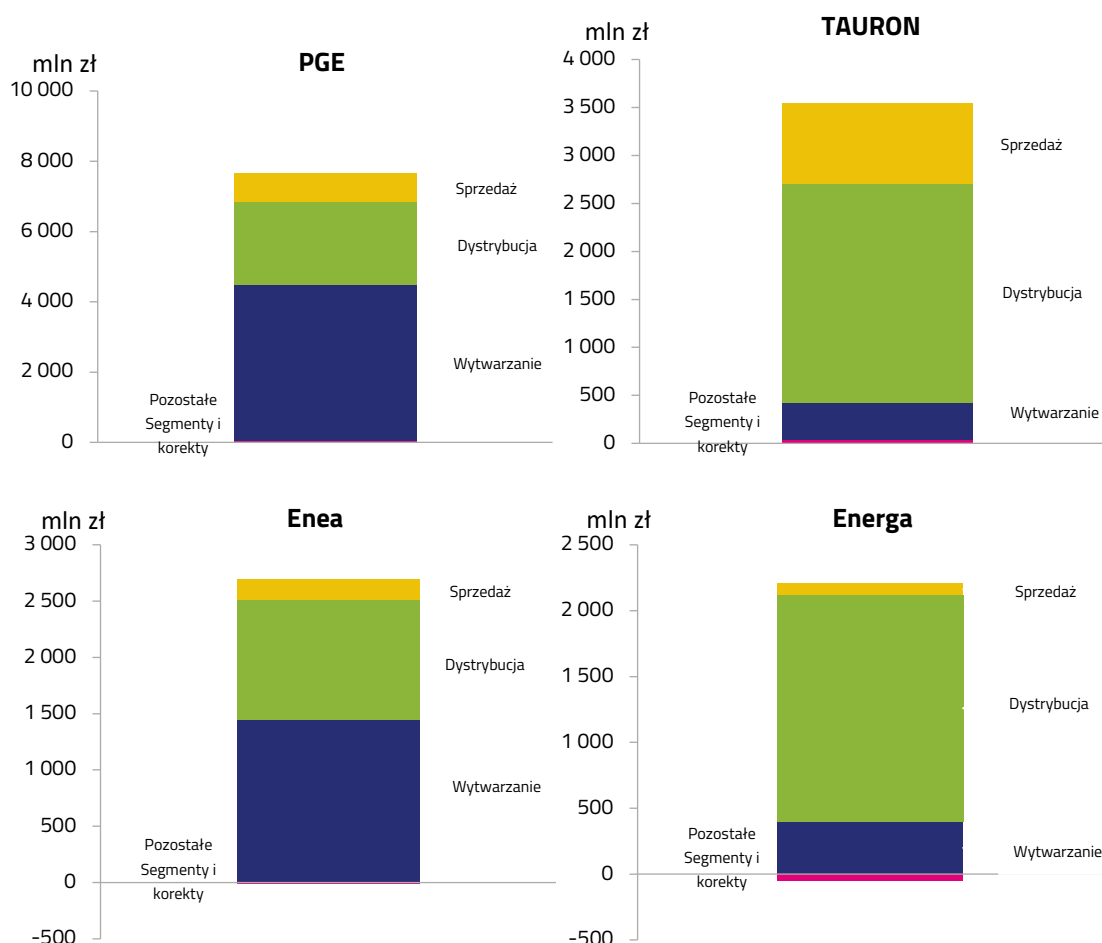
- Spółka PGE zakupiła aktywa wytwórcze francuskiego EDF Polska, odpowiadające rocznej produkcji energii elektrycznej ok. 12 TWh. Po transakcji moc zainstalowana PGE wzrosła z 12,8 GW w 2016 r. do 16,3 GW na koniec 2017 r.
- Spółka ENEA przejęła udziały spółki ENGiE Energia Polska, w tym Elektrownię Połaniec, produkującą ok. 10 TWh rocznie.

Grupa Kapitałowa TAURON jest w pełni zintegrowanym pionowo przedsiębiorstwem energetycznym, które wykorzystuje synergie płynące z rozmiaru i zakresu prowadzonej działalności.

Grupa Kapitałowa TAURON kontroluje łańcuch wartości od wydobycia węgla kamiennego do dostarczenia energii elektrycznej do klientów końcowych. Prowadzi działalność we wszystkich kluczowych segmentach rynku energetycznego (z wyłączeniem przesyłu energii elektrycznej), tj. w obszarze wydobycia węgla kamiennego, wytwarzania, dystrybucji oraz sprzedaży i obrotu energią elektryczną i ciepłem.

Poniższy rysunek przedstawia informacje o EBIT w strukturze według głównych segmentów.

Rysunek nr 20. EBITDA - szacunkowa struktura według głównych segmentów w 2017 r.¹

¹ Dla zachowania porównywalności prezentowanych segmentów, w Segmencie Wytwarzanie zaprezentowano także Wydobycie, OZE i Ciepło; Segment Wytwarzanie uwzględnia odpisy aktualizujące.

Źródło: Raporty roczne Spółek

Wytwarzanie

Grupa Kapitałowa TAURON kluczowym producentem energii elektrycznej w Polsce

Udział Grupy Kapitałowej TAURON w krajowym rynku wytwarzania energii elektrycznej, mierzony produkcją energii elektrycznej brutto, za 2017 r. wyniósł ok. 11%. Na skutek akwizycji, jakie miały miejsce w ciągu 2017 r., wzrosły wolumeny produkcji energii elektrycznej spółek PGE i ENEA. Grupa Kapitałowa TAURON stała się trzecim największym wytwórcą na polskim rynku.

Aktywa wytwórcze Grupy Kapitałowej TAURON to w 90% jednostki opalane węglem kamiennym, z czego 10% to nowoczesne wysokosprawne jednostki wytwórcze. Łączna moc zainstalowana Grupy Kapitałowej TAURON na koniec 2018 r. to prawie 5,0 GW. Moc zainstalowana w elektrowniach wiatrowych to 4%, w elektrowniach wodnych 2,7%, w jednostkach wytwórczych opalanych biomasą 2,9% łącznej mocy zainstalowanej w Grupie Kapitałowej TAURON.

Udziały w rynku wytwarzania energii elektrycznej w ostatnim roku istotnie się zmieniły. W 2017 r. został sfinalizowany zakup aktywów EDF przez Grupę PGE oraz aktywów ENGIE Energia Polska przez Grupę ENEA. W przypadku ZE PAK, Elektrownia

Adamów wchodząca w jej skład została zamknięta na początku stycznia 2018 r. Wyłączenie bloków energetycznych elektrowni zostało podyktowane decyzją Komisji Europejskiej, wskazującej na konieczność zakończenia pracy aktywów wytwórczych Elektrowni Adamów na początku stycznia 2018 r.

Udział PGE w krajowym rynku produkcji energii elektrycznej wyniósł w 2017 r. ok. 36%, z mocą zainstalowaną 16,3 GW.

Drugim co do wielkości producentem energii w Polsce w 2017 r. była ENEA, z udziałem w rynku wynoszącym ok. 14% i mocą zainstalowaną 6,3 GW.

ENERGA natomiast posiadała w 2017 r. największy na polskim rynku udział energii elektrycznej z OZE w łącznej produkowanej przez siebie energii, wynoszący ok. 37%. Łączna moc zainstalowana Grupy ENERGA wyniosła 1,34 GW.

Aktywa wytwórcze Grupy Kapitałowej TAURON są skoncentrowane w południowej Polsce. W tym też regionie znajdują się złoża węgla kamiennego, którym opalane są elektrownie i elektrociepłownie Grupy Kapitałowej TAURON. Położenie aktywów wytwórczych w pobliżu złóż węgla pozwala na optymalizację kosztów związanych z transportem tego surowca.

Poniższa tabela przedstawia informacje o mocy zainstalowanej na dzień 31 grudnia 2017 r. oraz energii elektrycznej wytworzonej w 2017 r.

Tabela nr 10. Moc zainstalowana oraz produkcja energii elektrycznej według grup energetycznych w 2017 r.

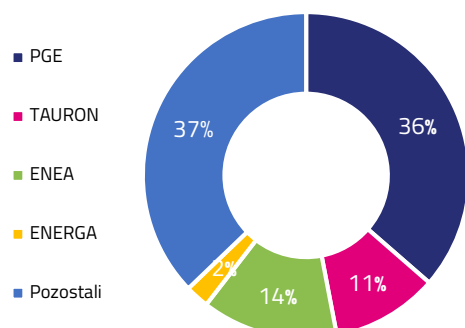
Lp.	Grupa	Moc zainstalowana		Wytwarzanie ¹	
		Ilość (GW)	Udział (%)	Ilość (TWh)	Udział (%)
1.	PGE	16,3	37	62	36
2.	ENEA	6,3	14	23	14
3.	TAURON	5,0	12	18	11
4.	PAK	1,9	4	9	5
5.	ENERGA	1,3	3	4	2
6.	CEZ	0,7	2	3	2
7.	Pozostali	12,0	28	51	30
Suma		43,5	100	170,3	100

¹Ilość wytworzonej energii elektrycznej brutto w 2017 r.

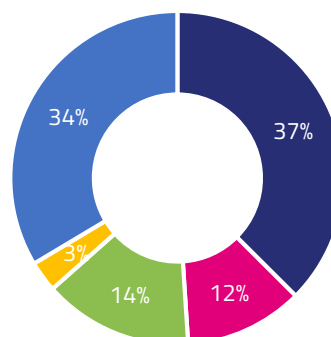
Źródło: ARE, informacje spółek opublikowane na stronach internetowych, szacunki własne w przypadku spółek publikujących produkcję netto

Poniższe rysunki przedstawiają informacje o energii elektrycznej wytworzonej w 2017 r. i mocy zainstalowanej na dzień 31 grudnia 2017 r.

Rysunek nr 21. Produkcja energii elektrycznej brutto - szacunkowe udziały w rynku w 2017 r.

Rysunek nr 22. Moc zainstalowana - szacunkowe udziały w rynku w 2017 r.

Źródło: ARE, informacje spółek opublikowane na stronach internetowych

Dystrybucja

Grupa Kapitałowa TAURON jest liderem na rynku polskim pod względem ilości klientów dystrybucji oraz wolumenu dystrybuowanej energii elektrycznej.

Grupa Kapitałowa TAURON jest największym dystrybutorem energii elektrycznej w kraju. Udział TAURON Dystrybucja w dystrybucji energii elektrycznej do klientów końcowych w 2017 r. wyniósł ok. 35% (biorąc pod uwagę 5 największych dystrybutorów). Sieci dystrybucyjne Grupy Kapitałowej TAURON obejmują ponad 18% powierzchni kraju.

Poniższa tabela przedstawia podstawowe informacje na temat udziału poszczególnych grup energetycznych w zakresie dystrybucji energii elektrycznej, według danych za 2017 r.

Tabela nr 11. Dystrybucja energii elektrycznej do odbiorców końcowych według grup energetycznych

Lp.	Grupa	Dystrybucja	
		Ilość (TWh)	Udział (%)
1.	TAURON	49,1	35%
2.	PGE	35,3	25%
3.	ENERGA	22,1	16%
4.	ENEA	19,3	14%
5.	Pozostali	14,6	10%
Suma		140,4	100%

Źródło: ARE, informacje spółek opublikowane na stronach internetowych

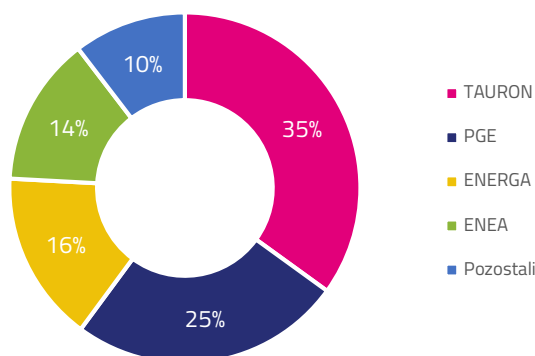
Poniższy rysunek przedstawia szacunkowy udział w rynku udziału poszczególnych grup energetycznych w zakresie dystrybucji energii elektrycznej według danych za 2017 r.

Rysunek nr 23.

Dystrybucja energii elektrycznej

- szacunkowe udziały w rynku w 2017 r.

Źródło: ARE, informacje spółek opublikowane na stronach internetowych

Według danych za ostatnie lata Grupa Kapitałowa TAURON, z wolumenem dostarczonej energii elektrycznej przez Segment Dystrybucja do klientów końcowych na poziomie 49,1 TWh, zajmowała pierwszą pozycję pod względem ilości dostarczonej energii elektrycznej. W 2018 r. wolumen energii dostarczonej do odbiorców końcowych wyniósł 49,9 TWh. Grupa Kapitałowa TAURON jest największym dystrybutorem energii w Polsce także pod względem przychodów z działalności dystrybucyjnej.

Należy podkreślić, iż działalność dystrybucyjna Grupy Kapitałowej TAURON, ze względu na naturalny quasi monopol na wyznaczonym obszarze, jest źródłem stabilnych i przewidywalnych przychodów, stanowiących istotną część skonsolidowanych przychodów całej Grupy Kapitałowej TAURON. Obszar geograficzny dystrybucji energii elektrycznej, na którym historycznie działają spółki z Segmentu Dystrybucja i Segmentu Sprzedaż, to obszar charakteryzujący się dużym uprzemysłowieniem i gęstym zaludnieniem, co wpływa na popyt na energię elektryczną zarówno wśród gospodarstw domowych, jak i przedsiębiorców. Liczba klientów w 2018 r. Segmentu Dystrybucja to ok. 5,6 mln.

Sprzedaż

Grupa Kapitałowa TAURON jest drugim największym sprzedawcą energii elektrycznej w Polsce.

Poniższa tabela przedstawia podstawowe informacje na temat udziału poszczególnych grup energetycznych w zakresie sprzedaży energii elektrycznej do odbiorców końcowych według danych za 2017 r.

Tabela nr 12. Sprzedaż energii elektrycznej do odbiorców końcowych według grup energetycznych

Lp.	Grupa	Sprzedaż	
		Ilość (TWh)	Udział (%)
1.	PGE	40,4	30%
2.	TAURON	34,9	26%
3.	ENERGA	20,6	16%
4.	ENEA	17,9	13%
5.	Pozostali	19,9	15%
Suma		133,7	100%

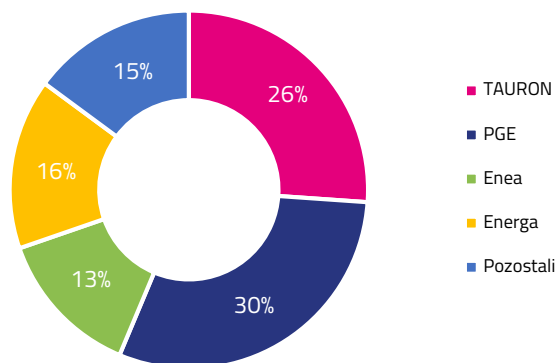
Źródło: ARE, informacje spółek opublikowane na stronach internetowych

Poniższy rysunek przedstawia szacunkowy udział w rynku poszczególnych grup energetycznych w zakresie sprzedaży energii elektrycznej do odbiorców końcowych według danych za 2017 r.

Rysunek nr 24.

Sprzedaż energii elektrycznej do odbiorców końcowych - szacunkowe udziały w rynku w 2017 r.

Źródło: ARE, informacje spółek opublikowane na stronach internetowych

W 2017 r. Grupa Kapitałowa TAURON była drugim, po PGE, sprzedawcą energii elektrycznej w Polsce. Sprzedaż detaliczna energii elektrycznej osiągnęła w 2017 r. poziom 34,9 TWh. W 2018 r. wolumen sprzedaży detalicznej energii elektrycznej osiągnął poziom ok. 34,5 TWh. Liczba klientów Segmentu Sprzedaż to ok. 5,5 mln.

W segmencie sprzedaży energii elektrycznej poszczególne grupy energetyczne związane są geograficznie przede wszystkim z obszarami, na których pełnią funkcję OSD - dotyczy to zwłaszcza klientów zaliczanych do gospodarstw domowych oraz małych firm. Szerszą i bardziej otwartą konkurencję pomiędzy grupami ogranicza utrzymanie obowiązku przedkładania do zatwierdzenia taryf dla gospodarstw domowych do Prezesa URE. Konieczność taryfikacji cen wpływa na ograniczone możliwości pozycjonowania cen w ofertach produktowych, a co za tym idzie, na ich atrakcyjność dla klientów. Ograniczenia te nie dotyczą klientów biznesowych i instytucjonalnych.

Wśród głównych konkurentów Grupy Kapitałowej TAURON w tym segmencie widoczny jest z jednej strony trend wzrostowy w zakresie wolumenu sprzedaży detalicznej, z drugiej strony trend spadkowy wyników, co może być efektem założeń przyjętych w strategiach rynkowych tych grup.

Poniższa tabela przedstawia główne źródła konkurencyjności.

Tabela nr 13. Źródła konkurencyjności

Lp.	Obszar Działalności	Obszar inicjatyw	Źródła konkurencyjności
1.	Wydobycie Wytwarzanie	1. Ograniczanie ryzyka cen i dostaw paliwa	1. Własne zasoby węgla - bezpieczeństwo dostaw paliwa i kontrola kosztów wydobycia
		2. Inwestycje w jednostki wytwórcze	2. Wysokosprawne jednostki wytwórcze o konkurencyjnym koszcie jednostkowym produkcji
		3. Koszty operacyjne	3. Poprawa efektywności operacyjnej
	OZE	1. Koszty operacyjne	1. Poprawa efektywności operacyjnej
	Ciepło	2. Inwestycje w sieci ciepłownicze	2. Rozwijanie działalności regulowanej
2.	Dystrybucja	1. Koszty operacyjne	1. Wdrożenie docelowego modelu biznesowego
		2. Efektywność inwestycji	2. Wdrożone systemy informatyczne, wyodrębnione procesy, czytelny podział odpowiedzialności
		3. Poprawa wskaźników niezawodności sieci	
3.	Sprzedaż	1. Koszty operacyjne	1. Efektywnie alokowane koszty operacyjne
		2. Marża na sprzedaży, rozwijanie produktów dostosowanych do potrzeb klientów, rozwój w nowych Obszarach Biznesowych	2. Marka, obecna baza klientów, posiadane kanały sprzedaży, doświadczenie w zarządzaniu produktami oraz portfelem zakupowym

Wpływ czynników zewnętrznych na osiągnięty w 2018 r. wynik finansowy został opisany w pkt 4 i 5 niniejszego sprawozdania. Efekty tego wpływu widoczne są zarówno w krótkiej, jak i dłuższej perspektywie.

W trakcie 2018 r. nie zaistniały inne istotne nietypowe zdarzenia o charakterze zewnętrznym mające znaczący wpływ na osiągnięty wynik finansowy.

2.2. Czynniki istotne dla rozwoju

Najistotniejszy wpływ na działalność TAURON oraz Grupy Kapitałowej TAURON wywierać będą, podobnie jak miało to miejsce w przeszłości, następujące czynniki:

1. sytuacja makroekonomiczna, szczególnie w Polsce, jak również sytuacja ekonomiczna obszaru, na którym Grupa Kapitałowa TAURON prowadzi działalność oraz na poziomie UE i gospodarki globalnej, w tym zmiany stóp procentowych, kursów walutowych itp., mające wpływ na wycenę aktywów i zobowiązań wykazywanych przez Spółkę w sprawozdaniu z sytuacji finansowej,
2. otoczenie polityczne, szczególnie w Polsce oraz UE, w tym stanowiska i decyzje instytucji i urzędów administracji państwowej, np.: Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (UOKiK), URE oraz Komisji Europejskiej,
3. zmiany regulacji dotyczących sektora energetycznego, a także zmiany w otoczeniu prawnym, w tym: prawa podatkowego, handlowego, ochrony środowiska,
4. wprowadzenie mechanizmu wynagradzania zdolności wytwórczych (tzw. rynek mocy), w szczególności wyniki aukcji głównych na dostawy energii elektrycznej na lata 2021-2023 oraz decyzje co do przyszłego kształtu mechanizmów operacyjnej rezerwy mocy i interwencyjnej rezerwy zimnej (IRZ),
5. system wsparcia wytwarzania energii elektrycznej w wysokosprawnej kogeneracji, skutkujący z jednej strony kosztami umorzenia „czerwonych” i „żółtych” certyfikatów u sprzedawców energii elektrycznej odbiorcom końcowym, z drugiej strony przychodami ze sprzedaży „czerwonych” i „żółtych” certyfikatów u wytwórców energii z kogeneracji,
6. nowy system wsparcia OZE, tzw. aukcje OZE,
7. modyfikacja modelu regulacyjnego dla działalności OSD, której celem jest uniezależnienie wskaźników jakościowych dystrybucji energii elektrycznej (SAIDI, SAIFI) od zewnętrznych warunków atmosferycznych, w tym katastrof naturalnych,
8. sytuacja w sektorze elektroenergetycznym, w tym aktywność i działania konkurencji na rynku energetycznym,

9. liczba uprawnień do emisji CO₂ przyznanych nieodpłatnie, a także ceny nabywanych uprawnień – w sytuacji niedoboru darmowych uprawnień,
10. ceny energii elektrycznej na rynku hurtowym,
11. poziom taryfy dotyczącej sprzedaży energii dla gospodarstw domowych (grupa taryfowa G) na 2019 r. zatwierdzany przez Prezesa URE,
12. ceny sprzedaży energii elektrycznej i węgla oraz wynikające z przyjętego modelu regulacji działalności OSD taryfy dystrybucyjne jako czynniki wpływające na wysokość przychodów,
13. ceny świadectw pochodzenia energii ze źródeł odnawialnych i z kogeneracji,
14. ceny surowców energetycznych,
15. wysokie prawdopodobieństwo wystąpienia deficytu odpowiedniej jakości paliw dla jednostek wytwórczych na krajowym rynku,
16. wymagania w zakresie ochrony środowiska będące konsekwencją zmian w *ustawie Prawo ochrony środowiska* (Dz.U. 2001 nr 62 poz. 627 ze zm.), tzw. uchwał antysmogowych,
17. planowane zmiany regulacji dotyczących *ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw* (Dz.U. 2006 nr 169 poz. 1200) m.in. wymagań jakościowych dla paliw stałych,
18. postęp naukowo-techniczny,
19. zapotrzebowanie na energię elektryczną i pozostałe produkty rynku energetycznego, z uwzględnieniem zmian wynikających z sezonowości i warunków pogodowych.

Działalność Grupy Kapitałowej TAURON cechuje się sezonowością, która dotyczy w szczególności produkcji, dystrybucji i sprzedaży ciepła, dystrybucji i sprzedaży energii elektrycznej odbiorcom indywidualnym oraz sprzedaży węgla odbiorcom indywidualnym dla celów grzewczych. Sprzedaż ciepła zależy od warunków atmosferycznych, w szczególności od temperatury powietrza i jest większa w okresie jesienno-zimowym. Poziom sprzedaży energii elektrycznej odbiorcom indywidualnym zależy od długości dnia, co powoduje, że sprzedaż energii elektrycznej tej grupie odbiorców jest z reguły niższa w okresie wiosenno-letnim, a wyższa w okresie jesienno-zimowym. Sprzedaż węgla odbiorcom indywidualnym jest większa w okresie jesienno-zimowym. Sezonowość pozostałych obszarów działalności Grupy Kapitałowej TAURON jest niewielka.

2.3. Podstawowe produkty, towary i usługi

TAURON Polska Energia S.A.

TAURON jako jednostka dominująca Grupy Kapitałowej, pełni funkcję konsolidującą i zarządczą w Grupie Kapitałowej TAURON. W wyniku wdrożenia Modelu biznesowego oraz centralizacji funkcji, TAURON skupił wiele kompetencji dotyczących funkcjonowania spółek Grupy Kapitałowej TAURON i prowadzi obecnie działalność m.in. w obszarach:

1. hurtowego handlu energią elektryczną, gazem i produktami powiązаныmi, w szczególności w zakresie obsługi handlowej spółek, zabezpieczenia potrzeb w zakresie paliw, uprawnień do emisji CO₂ oraz świadectw pochodzenia energii, 2. zarządzania zakupami, 3. zarządzania finansami,	4. zarządzania ryzykiem korporacyjnym, 5. zarządzania modelem funkcjonowania IT, 6. koordynowania prac badawczo-rozwojowych realizowanych w Grupie Kapitałowej TAURON, 7. doradztwa w zakresie rachunkowości i podatków, 8. obsługi prawnej, 9. audytu.

Powyższe funkcje są stopniowo ograniczane w spółkach Grupy Kapitałowej TAURON. Taka centralizacja ma na celu poprawę efektywności w Grupie Kapitałowej TAURON.

Podstawową działalnością Spółki, poza zarządzaniem Grupą Kapitałową TAURON, jest hurtowy obrót energią elektryczną na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie koncesji na obrót energią elektryczną wydanej przez Prezesa URE na okres od dnia 1 czerwca 2008 r. do dnia 31 grudnia 2030 r.

Spółka koncentruje się na zakupie i sprzedaży energii elektrycznej na potrzeby zabezpieczenia pozycji zakupowych i sprzedażowych podmiotów z Grupy Kapitałowej TAURON oraz obrocie hurtowym energią elektryczną. W 2018 r. Spółka

kupiła i sprzedała 39,7 TWh energii elektrycznej. Głównym kierunkiem sprzedaży energii elektrycznej realizowanej przez TAURON w roku obrotowym 2018 były spółki: TAURON Sprzedaż i TAURON Sprzedaż GZE, do których sprzedano 87% zakupionej energii elektrycznej. Spółki te prowadzą sprzedaż detaliczną energii elektrycznej – do klientów końcowych, w związku z czym TAURON nie jest uzależniony od żadnego z odbiorców energii elektrycznej. Pozostali odbiorcy (przedsiębiorstwa obrotu spoza Grupy Kapitałowej TAURON, giełdy) stanowili poniżej 10% przychodów.

Dodatkową działalnością Spółki jest hurtowy obrót gazem ziemnym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie koncesji na obrót paliwami gazowymi wydanej przez Prezesa URE na okres od dnia 4 maja 2012 r. do dnia 4 maja 2022 r. W 2018 r. Spółka kupiła i sprzedała 3 TWh paliwa gazowego. Spółka koncentruje się na sprzedaży gazu ziemnego na potrzeby sprzedażowe TAURON Sprzedaż, do której sprzedano 53% zakupionego paliwa gazowego. Pozostały wolumen został sprzedany głównie na giełdzie (37%). Inni odbiorcy stanowili poniżej 10%.

W kompetencjach Spółki jest również zarządzanie na potrzeby Grupy Kapitałowej TAURON prawami majątkowymi wynikającymi ze świadectw pochodzenia energii elektrycznej, stanowiącymi potwierdzenie wytworzenia energii elektrycznej w źródłach odnawialnych (w tym w źródłach wykorzystujących biogaz rolniczy), w wysokosprawnej kogeneracji, kogeneracji opalanej paliwami gazowymi, kogeneracji opalanej metanem kopalnianym oraz prawami majątkowymi wynikającymi ze świadectw efektywności energetycznej. W 2018 r. Spółka nie realizowała obrotu prawami majątkowymi, obrót ten był realizowany przez spółki Grupy Kapitałowej TAURON zobowiązane do umorzenia wyżej wymienionych praw majątkowych.

Spółka jest centrum kompetencyjnym w zakresie zarządzania i handlu uprawnieniami do emisji CO₂ dla spółek Grupy Kapitałowej TAURON. Dzięki centralizacji handlu emisjami uzyskano efekt synergii polegający na optymalizacji kosztów wykorzystania zasobów podmiotów wchodzących w skład Grupy Kapitałowej TAURON. Wraz z centralizacją tej funkcji w TAURON, Spółka odpowiada za rozliczanie uprawnień spółek do emisji CO₂, zabezpieczenie potrzeb emisyjnych spółek zależnych z uwzględnieniem przyznaných uprawnień oraz wsparcie w procesie pozyskania limitów uprawnień na kolejne okresy. W 2018 r. Spółka kupiła i sprzedała 17,7 mln ton, w tym do TAURON Wytwarzanie 73% wolumenu, do TAURON Ciepło 10% oraz poza Grupę Kapitałową TAURON 17% wolumenu (głównie na giełdach).

TAURON aktywnie uczestniczy w konsultacjach aktów prawnych na szczeblu krajowym i europejskim, jak również wspiera spółki Obszaru Wytwarzanie w procesie pozyskiwania darmowych uprawnień. Realizując powyższe cele w zakresie handlu uprawnieniami do emisji CO₂, Spółka aktywnie uczestniczy w handlu na londyńskiej giełdzie European Climate Exchange (The ICE), lipskiej giełdzie EEX oraz na rynku OTC.

Dodatkowo, TAURON pełni funkcję Operatora Rynku oraz podmiotu odpowiedzialnego za bilansowanie handlowe dla spółek Grupy Kapitałowej TAURON oraz klientów zewnętrznych. Realizowanie tych funkcji odbywa się na podstawie umowy przesyłowej zawartej z OSP - PSE. W 2018 r. wartość usług handlowych związanych z energią elektryczną świadczonych przez Spółkę osiągnęła poziom 14,5 mln zł, w tym 87% w Grupie Kapitałowej TAURON (najwięksi odbiorcy: TAURON Wytwarzanie 54%, TAURON Sprzedaż 30%) oraz na rynku 13%. Spółka obecnie dysponuje, na zasadach wyłączności, zdolnościami wytwórczymi w zakresie handlowo-technicznym, odpowiada za optymalizację wytwarzania, tj. dobór jednostek wytwórczych do ruchu oraz odpowiedni rozdział obciążeń w celu realizacji zawartych kontraktów z uwzględnieniem uwarunkowań technicznych jednostek wytwórczych oraz ograniczeń sieciowych i innych, w różnych horyzontach czasowych. W ramach usług dla Segmentu Wytwarzanie, Spółka uczestniczy w przygotowaniu planów remontów, planów mocy dyspozycyjnych oraz planów produkcji dla jednostek wytwórczych w różnych horyzontach czasowych oraz ich uzgadnianiu z właściwym operatorem sieci. TAURON rozwija również kompetencje w zakresie funkcji Operatora Rynku dla gazu w oparciu o umowę przesyłową z GAZ - System S.A. Od lipca 2015 r. TAURON jako jeden z pierwszych podmiotów w kraju, uruchomił grupę bilansową dla podmiotów handlujących gazem.

W 2018 r. TAURON przeprowadził w imieniu spółek Grupy Kapitałowej TAURON certyfikację ogólną jednostek fizycznych istniejących i planowanych, a następnie certyfikację jednostek rynku mocy do aukcji na lata 2021–2023 w ramach wdrażanego rynku mocy. Dzięki temu jednostki fizyczne wytwórcze i sterowanego odbioru w Grupie Kapitałowej TAURON mogły wziąć udział w aukcjach przeprowadzonych w listopadzie i grudniu 2018 r, co pozwala na uzyskanie przychodów z tego mechanizmu dla Grupy Kapitałowej TAURON od 2021 r.

Zgodnie z przyjętym *Modelem Biznesowym i Operacyjnym Grupy TAURON*, TAURON sprawuje funkcję zarządczą w zakresie zarządzania zakupami paliw produkcyjnych na potrzeby podmiotów wytwórczych wchodzących w skład Grupy Kapitałowej TAURON.

Grupa Kapitałowa TAURON

Podstawowymi produktami Grupy Kapitałowej TAURON są energia elektryczna i ciepło oraz węgiel kamienny. Dodatkowo Grupa zajmuje się obrotem towarami: energią elektryczną i produktami rynku energetycznego oraz węglem i gazem, jak również świadczy usługi dystrybucji i sprzedaży energii elektrycznej, w tym odbiorcom końcowym, dystrybucji i przesyłu ciepła oraz inne usługi powiązane z prowadzoną działalnością.

Poniższa tabela przedstawia wolumeny produkcji i sprzedaży w Grupie Kapitałowej TAURON za lata 2018-2016.

Tabela nr 14. Wolumeny produkcji i sprzedaży za lata 2018-2016

Lp.	Wolumeny produkcji i sprzedaży	J.m.	2018	2017	2016	Dynamika (2018/2017)
1.	Produkcja węgla handlowego	mIn Mg	5,01	6,45	6,37	78%
2.	Sprzedaż węgla przez Segment Wydobycie	mIn Mg	4,87	6,77	6,06	72%
3.	Produkcja brutto energii elektrycznej	TWh	16,21	18,41	16,80	88%
	w tym produkcja z OZE	TWh	0,97	1,30	1,32	75%
4.	Produkcja ciepła	PJ	11,29	12,20	11,52	93%
5.	Sprzedaż energii elektrycznej i ciepła przez Segment Wytwarzanie	TWh	15,68	19,61	15,54	80%
		PJ	15,23	16,38	15,82	93%
6.	Dystrybucja energii elektrycznej	TWh	51,97	51,37	49,68	101%
7.	Sprzedaż detaliczna energii elektrycznej (łącznie przez Segmenty: Sprzedaż i Wytwarzanie)	TWh	34,52	34,94	32,04	99%
8.	Liczba klientów - Dystrybucja	tys.	5 598	5 533	5 474	101%

2.4. Rynki zbytu i źródła zaopatrzenia

2.4.1. Rynki zbytu

Sprzedaż węgla

Sprzedaż węgla prowadzona jest przede wszystkim przez TAURON Wydobycie - spółkę Segmentu Wydobycie oraz TAURON.

Spółka TAURON Wydobycie sprzedaje węgiel z własnego wydobycia i produkcji, oferowany do sprzedaży na rynku w sortymentach grubych, średnich oraz miałach energetycznych, a także metanu jako kopaliny towarzyszącej ze złoża Brzeszcze.

W zależności od sortymentu węgiel posiada następujące parametry handlowe:

1. kaloryczność od 19 MJ/kg do 31 MJ/kg,
2. zawartość popiołu od 4,3% do 45,2%,
3. zawartość siarki od 0,23% do 1,68%.

TAURON Wydobycie prowadzi sprzedaż węgla w dwóch kierunkach:

1. sprzedaż miałów węglowych i mułów węglowych na potrzeby elektrowni i elektrociepłowni, w większości z Grupy Kapitałowej TAURON,
2. sprzedaż sortymentów grubych, średnich oraz niewielkiej ilości miałów za pośrednictwem zorganizowanej w całym kraju sieci handlowej, głównie na rynek krajowy.

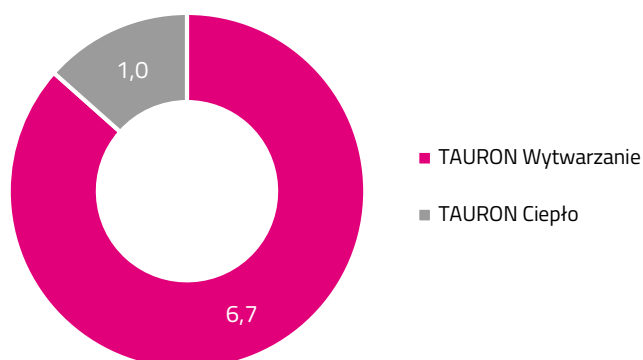
Sprzedaż węgla z TAURON Wydobycie realizowana jest głównie w południowej i centralnej Polsce, w szczególności w województwach: śląskim, małopolskim, podkarpackim, świętokrzyskim i dolnośląskim, do przedsiębiorstw i odbiorców indywidualnych.

W 2018 r. sprzedaż węgla kamiennego przez TAURON Wydobycie wyniosła ok. 4,9 mln Mg, w tym 3,7 mln Mg (ok. 76%) do spółek Segmentu Wytwarzanie Grupy Kapitałowej TAURON. W porównaniu z 2017 r. oznacza to spadek o 28% i wynika z niższej produkcji węgla handlowego przez poszczególne zakłady górnicze. Największy spadek zanotowano w ZG Janina,

co wynikało m.in. z zatrzymania wydobycia na jednej ze ścian na skutek wzmożonego wypływu wody. Mniejsze wydobycie na pozostałych zakładach jest efektem pogorszonych warunków geologiczno-górnicych.

Zestawienie zrealizowanych przez Spółkę dostaw węgla w 2018 r. zawiera poniższy rysunek.

Rysunek nr 25. Zestawienie zrealizowanych przez Spółkę dostaw węgla w 2018 r. (w mln Mg)

Sprzedaż wytworzonej energii elektrycznej i ciepła

Wytwarzanie energii elektrycznej i ciepła (działalność Segmentu Wytwarzanie) w ramach Grupy Kapitałowej TAURON realizowane jest w:

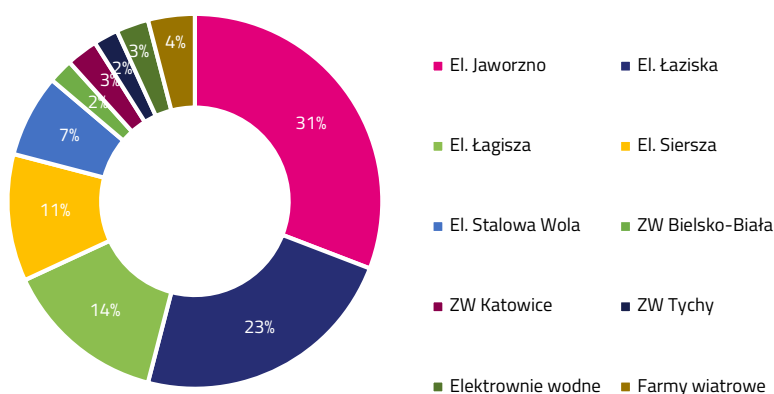
1. elektrowniach i elektrociepłowniach opalanych węglem kamiennym oraz biomasą,
2. elektrowniach wodnych,
3. farmach wiatrowych.

Spółki Segmentu Wytwarzanie prowadzą również obrót, dystrybucję i przesył ciepła.

Łączna moc elektryczna zainstalowana jednostek wytwórczych Grupy TAURON wyniosła na koniec 2018 r. 5,0 GW_e mocy elektrycznej i 2,4 GW_t mocy cieplnej.

Poniższy rysunek przedstawia strukturę mocy elektrycznej zainstalowanej według stanu na dzień 31 grudnia 2018 r. (brak istotnych zmian w stosunku do 2017 r.).

Rysunek nr 26. Struktura mocy elektrycznej zainstalowanej Segmentu Wytwarzanie według stanu na dzień 31 grudnia 2018 r.

W 2018 r. spółki Grupy Kapitałowej TAURON wyprodukowały 16,2 TWh energii elektrycznej (w tym z OZE 1,0 TWh), tj. o 12% mniej w stosunku do 2017 r., w którym produkcja energii elektrycznej wyniosła 18,4 TWh (w tym z OZE 1,3 TWh). Jest to konsekwencją niższej sprzedaży energii elektrycznej z produkcji własnej r/r i przyjętej strategii handlowej. Niższa produkcja z OZE wynika z mniej korzystnych warunków wietrznych i hydrologicznych oraz ograniczenia spalania biomasy.

Sprzedaż energii elektrycznej z własnej produkcji razem z energią zakupioną do odsprzedaży wyniosła w 2018 r. 15,7 TWh, co oznacza spadek wobec 2017 r. o 20%.

W 2018 r. wytworzona przez spółki Grupy Kapitałowej TAURON energia elektryczna została sprzedana na rynku krajowym, przede wszystkim do spółek Segmentu Sprzedaż Grupy Kapitałowej TAURON (55%), jak również na TGE (26%) i na rynku bilansującym (PSE Operator) (19%). W 2018 r. istotnie wyższy, w stosunku do 2017 r., był udział sprzedaży energii elektrycznej na TGE (ze względu na zwiększenie poziomu obligacji giełdowych) oraz na rynku bilansującym.

Sprzedaż ciepła spółek Grupy Kapitałowej TAURON w 2018 r. wyniosła 15,2 PJ i była o 7% niższa w stosunku do 2017 r. Udział sprzedaży ciepła wytwarzanego w źródłach własnych w łącznej wielkości sprzedaży ciepła wynosił w 2017 r. 63%. Rynkiem zbytu ciepła wytwarzanego przez elektrownie spółki TAURON Wytwarzanie jest Górny Śląsk i Zagłębie, a także część woj. podkarpackiego – miasta Stalowa Wola i Nisko zasilane z Elektrowni Stalowa Wola oraz woj. małopolskiego – część miasta Trzebinia zasilana z Elektrowni Siersza.

Ciepło jest sprzedawane głównie za pośrednictwem dystrybutorów ciepła: spółki TAURON Ciepło, SCE Jaworzno III, Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Tychy sp. z o.o. i innych, a na rynku podkarpackim - Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej sp. z o.o. oraz ENESTA sp. z o.o. Niewielkie ilości ciepła są sprzedawane bezpośrednio odbiorcom zlokalizowanym w sąsiedztwie spółek wytwórczych.

Z kolei rynek sprzedaży ciepła spółki TAURON Ciepło – głównie dla celów ogrzewania, przygotowania ciepłej wody użytkowej, technologicznych, obejmuje zróżnicowanych odbiorców:

- Sektor spółdzielczy (47%)
- Sektor prywatny – wspólnoty mieszkaniowe oraz domy jednorodzinne (14%)
- Sektor komunalny (17%)
- Sektor urzędy i instytucje (11%)
- Sektor przemysłowy i pozostałe (10%).

Ponadto spółki wytwórcze Grupy Kapitałowej TAURON uzyskują świadectwa pochodzenia z tytułu produkcji energii elektrycznej z OZE oraz w kogeneracji, które są następnie nabywane przez spółki Segmentu Sprzedaż i przedstawiane Prezesowi URE do umorzenia.

Sprzedaż usług dystrybucji energii elektrycznej

Sprzedaż usług dystrybucji energii elektrycznej w Grupie Kapitałowej TAURON prowadzona jest przez spółkę TAURON Dystrybucja będącą, na podstawie decyzji Prezesa URE, Operatorem Systemu Dystrybucyjnego, działającym w warunkach monopolu naturalnego.

Rynek regulowany, na którym działa spółka Grupy Kapitałowej TAURON, obejmuje działalność 5 dużych operatorów systemów dystrybucyjnych, którzy podlegają pełnemu modelowi regulacyjnemu. Każdy OSD działa na określonym w koncesji obszarze działania. Po zmianach w prawie, na rynku tym działa również stu kilkudziesięciu małych operatorów systemów dystrybucyjnych, w stosunku do których Prezes URE stosuje uproszczony model regulacyjny, mających niewielki udział w rynku. Ich działalność ma charakter lokalny, uzależniony od posiadanej infrastruktury technicznej. Jednym z większych podmiotów posiadających koncesję na działalność dystrybucyjną na terenie całego kraju jest PKP Energetyka sp. z o.o.

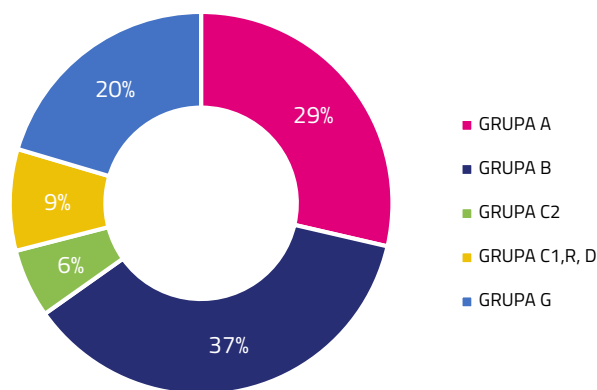
Usługi dystrybucji energii elektrycznej spółka Grupy Kapitałowej TAURON świadczy dla ok. 5 598 tys. odbiorców końcowych. Spółka obejmuje swoją działalnością obszar o powierzchni ok. 57 tys. km², położony głównie w województwach: dolnośląskim, małopolskim, opolskim i śląskim, a ponadto w województwach: łódzkim, podkarpackim i świętokrzyskim. Funkcje operacyjne realizuje 11 oddziałów zlokalizowanych w Bielsku-Białej, Będzinie, Częstochowie, Gliwicach, Jeleniej Górze, Krakowie, Legnicy, Opolu, Tarnowie, Wałbrzychu i Wrocławiu.

W 2018 r. wolumen sprzedaży usług dystrybucyjnych energii elektrycznej wyniósł 51,97 TWh, czyli wzrósł w porównaniu z 2017 r. o 0,6 TWh (1%).

W wolumenie dostawy usług dystrybucyjnych 95,5% stanowi sprzedaż odbiorcom taryfowym w zakresie poszczególnych poziomów napięć: wysokiego (grupa A), średniego (grupa B) i niskiego (C, G, R). Całkowity wolumen energii elektrycznej dostarczonej odbiorcom taryfowym w 2018 r., w ramach sprzedaży usług dystrybucyjnych, przyłączonym do sieci TAURON Dystrybucja, wyniósł 52 TWh (z doszacowaniem) i był wyższy w porównaniu do 2017 r. o ok. 0,8 TWh, tj. o 1,68%.

Poniższy rysunek przedstawia strukturę dystrybucji energii elektrycznej według grup taryfowych w 2018 r. (w stosunku do 2017 r. struktura nie zmieniła się).

Rysunek nr 27. Struktura dystrybucji energii elektrycznej według grup taryfowych w 2018 r. (MWh)

Sprzedaż usług dystrybucji realizowana jest na podstawie zawartych z odbiorcami umów kompleksowych oraz umów o świadczenie usług dystrybucji. Pierwszy typ umowy obejmuje zarówno sprzedaż energii elektrycznej przez spółki Segmentu Sprzedaż, jak też dostawy tej energii przez spółkę pełniącą funkcję OSD. Drugi typ umowy reguluje wyłącznie dostawy energii elektrycznej przez spółkę pełniącą funkcję OSD. W przypadku tego rodzaju umów zakup energii elektrycznej uregulowany jest w odrębnych umowach sprzedaży energii elektrycznej zawartych przez odbiorcę z wybranym przez niego sprzedawcą.

Sprzedaż hurtowa i detaliczna energii elektrycznej oraz gazu

Sprzedaż energii elektrycznej prowadzona jest przez spółki Segmentu Sprzedaż, w zakresie handlu hurtowego energią elektryczną, gazem ziemnym i pozostałymi produktami rynku energetycznego oraz w zakresie sprzedaży detalicznej energii elektrycznej i gazu ziemnego.

Działalność w zakresie handlu hurtowego, prowadzona przez TAURON, obejmuje głównie sprzedaż hurtową energii elektrycznej, obrót i zarządzanie uprawnieniami do emisji CO₂, prawami majątkowymi wynikającymi ze świadectw pochodzenia energii elektrycznej oraz gazem ziemnym, przede wszystkim na potrzeby zabezpieczenia pozycji zakupowych i sprzedażowych podmiotów z Grupy Kapitałowej TAURON.

Spółka działa na rynkach hurtowych w kraju i za granicą, jak również realizuje sprzedaż na rynku bieżącym SPOT oraz na rynku terminowym. Spółka jest aktywnym uczestnikiem TGE oraz platformy OTC prowadzonej przez londyńskiego brokera energii - Tradition Financial Services. W dniu 19 stycznia 2018 r. TAURON podpisał z TGE umowę o pełnienie funkcji animatora w zakresie instrumentów na energię elektryczną na RTT. Zgodnie z powyższą umową, TAURON zapewnia nie tylko płynność określonych w umowie produktów poprzez wystawienie w trakcie trwania sesji zleceń zakupu i sprzedaży, ale również animuje rynek poprzez zwiększenie transakcji własnych realizowanych na rynku. Dzięki temu, po przekroczeniu określonego poziomu udziału transakcji na rynku, TAURON uzyskuje korzyści w postaci preferencyjnych stawek rozliczeniowych.

W zakresie hurtowego obrotu paliwami gazowymi, Spółka jest aktywnym uczestnikiem na rynku gazu prowadzonym przez TGE, realizuje transakcje na rynku bieżącym SPOT, jak i na produktach rynku terminowego RTT. Prowadzi działalność w zakresie proprietary trading na międzynarodowej giełdzie gazu POWERNEXT Pegas. Spółka obecna jest na hubach: GASPOOL, New Connect Germany i Tittle Transfer Facility. TAURON działa na zagranicznych rynkach dzięki umowom zawartym przez Spółkę z niemieckimi operatorami systemów przesyłowych: GASCADE Gastransport oraz ONTRAS Gastransport GmbH oraz czeskiego NET4GAS s.r.o. TAURON aktywnie uczestniczy w aukcjach wymiany międzysystemowej przesyłu energii na granicach polsko-czeskiej, polsko-niemieckiej i polsko-słowackiej, obsługiwanych przez biuro aukcyjne CAO. Obrót na rynku niemieckim w zakresie handlu instrumentami finansowymi typu futures odbywa się głównie za pośrednictwem giełdy EEX. Natomiast na rynku czeskim i słowackim obrót odbywa się za pośrednictwem spółki zależnej - TAURON Czech Energy. Ponadto Spółka działa na giełdach OTE a.s. (Czechy) i OKTE a.s. (Słowacja).

Ponadto, Spółka jest uczestnikiem giełdy Intercontinental Exchange na hubie National Balancing Point. Dostęp do hubów jest konsekwencją działania mającego na celu zwiększenie kompetencji gazowych TAURON i dostępu do nowych źródeł.

Sukcesywnie zwiększa się też wolumen transakcji zawieranych przez Spółkę na rynku pozagiełdowym OTC. Działając na rynku gazu Spółka zabezpiecza dostawy surowca dla podmiotów z Grupy Kapitałowej TAURON, ponadto na rynku terminowym prowadzona jest działalność proptradingowa wykorzystująca zmienność cen gazu do generowania dodatkowych marż.

TAURON jest również uczestnikiem europejskiej platformy handlu przepustowościami PRISMA European Capacity Platform GmbH, gdzie dokonuje się zakupów przepustowości międzysystemowych. W zakresie rezerwacji przepustowości na rynku krajowym Spółka działa jako uczestnik platformy aukcyjnej GSA GAZ-SYSTEM Aukcje.

Sprzedaż detaliczna energii elektrycznej i gazu ziemnego - do klientów końcowych - prowadzona jest przez spółki TAURON Sprzedaż i TAURON Sprzedaż GZE.

Stosowana przez Grupę Kapitałową TAURON segmentacja klientów (klienci strategiczni, biznesowi i masowi), uzależniona od wielkości zużywanej energii elektrycznej, ma na celu dostosowanie oferty produktowej, kanałów sprzedażowych i komunikacji marketingowej do oczekiwań występujących w danym segmencie klientów.

Poniższa tabela prezentuje kategorie klientów końcowych Grupy Kapitałowej TAURON wynikające ze stosowanej segmentacji i specyfiki prowadzonej przez nich działalności.

Tabela nr 15. Kategorie klientów końcowych Grupy Kapitałowej TAURON

Lp.	Grupa klientów	Opis klientów
1.	Klienci strategiczni	Klienci o rocznym potencjale zużycia energii nie mniejszym niż 40 GWh lub będący strategicznymi partnerami biznesowymi Grupy Kapitałowej TAURON, tj. podmioty głównie z sektora przemysłu ciężkiego, m.in.: hutniczego, chemicznego, wydobywczego, samochodowego
2.	Klienci biznesowi	Klienci o rocznym potencjale zużycia powyżej 250 MWh (nie będący konsumentami) lub dokonujący zakupu energii w oparciu o przepisy Ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych, tj. podmioty z pozostałych sektorów przemysłu, wytwórcy sprzętu, odbiorcy z przemysłu spożywczego, sektora publicznego, przemysłu budowlanego oraz sektora usług komunalnych
3.	Klienci masowi - małe i średnie przedsiębiorstwa	Klienci zajmujący się działalnością sprzedażową, usługową, bankową, gastronomiczną oraz drobnymi przedsiębiorcami
4.	Klienci masowi - gospodarstwa domowe	Gospodarstwa domowe

W 2018 r. spółki sprzedażowe działały w otoczeniu rynkowym, w którym poziom konkurencyjności w poszczególnych segmentach nie zmienił się znacząco w porównaniu z latami poprzednimi. W 2018 r. rynek gospodarstw domowych (klient indywidualny) pozostawał objęty obowiązkiem zatwierdzania cen sprzedaży energii elektrycznej przez Prezesa URE.

Według danych URE, od połowy 2007 r. do grudnia 2018 r., tj. od początku okresu liberalizacji rynku energii, odnotowano ok. 605 tys. gospodarstw domowych oraz ok. 201 tys. podmiotów instytucjonalnych, które zmieniły sprzedawcę energii elektrycznej.

W segmencie instytucji i podmiotów gospodarczych (klient biznesowy) konkurencja jest duża, a firmy już od kilku lat korzystają z uwolnienia cen energii elektrycznej. Postęp liberalizacji spowodował, że coraz lepiej uświadomiony klient biznesowy oczekuje konkurencyjnych rozwiązań. Wzmocniona aktywność sprzedażowa firm energetycznych wywiera coraz większą presję cenową. Klienci biznesowi coraz chętniej korzystają z możliwości zmiany sprzedawcy. Efektem tej sytuacji są działania z zakresu ochrony własnej bazy klientów przed działaniami konkurencji poprzez wprowadzenie umów lojalizujących. W segmencie klienta biznesowego Grupy Kapitałowej TAURON prawie 96% wolumenu zawartych umów jest efektem indywidualnie negocjowanych warunków handlowych.

W segmencie gospodarstw domowych, w którym ilość zmian sprzedawcy stanowi niewielki odsetek, upatrywany jest duży potencjał. W 2018 r. zmiany sprzedawcy dokonało ponad 71 tys. odbiorców energii elektrycznej (w tym: ok. 13 tys.

podmiotów instytucjonalnych oraz ok. 58 tys. gospodarstw domowych). W 2018 r. dynamika zmian w przypadku gospodarstw domowych wyniosła 10,6%, a w przypadku podmiotów instytucjonalnych 6,8%.

W 2018 r. oferta sprzedażowa spółki TAURON Sprzedaż dla segmentu biznesowego obejmowała dwa media - energię elektryczną i paliwo gazowe. Spółka kontynuowała działania ukierunkowane na budowanie lojalności klientów - szczególny nacisk położony był na budowę oferty spełniającej oczekiwania klientów. Klientom zaoferowano do wyboru szereg produktów uwzględniających ich potrzeby oraz specyfikę poboru energii elektrycznej, wśród nich produkty ekologiczne, giełdowe i techniczne.

W 2018 r. kontynuowano sprzedaż produktu *TAURON Giełda* zbudowanego w oparciu o ceny rynkowe wyznaczone na podstawie notowań indeksów RTT TGE. Ponadto, w celu intensyfikacji kontraktacji energii elektrycznej i gazu, utrzymano w ofercie produkt *TAURON Multipakiet*, który zapewniał jednoczesną kontraktację klientów w zakresie obu mediów w trakcie jednych negocjacji biznesowych. Dużym powodzeniem cieszył się produkt *Wakacje od faktury*, którego sprzedaż w 2018 r. w stosunku do poprzedniego wzrosła prawie czterokrotnie.

W 2018 r. obserwowany był również proces migrowania klientów segmentu masowego (klienci indywidualni oraz małe i średnie przedsiębiorstwa) z obszaru taryfowego do produktowego. Na koniec 2018 r. Grupa Kapitałowa TAURON sprzedawała energię na podstawie umów gwarantujących warunki handlowe w ustalonym okresie do 42% klientów segmentu (umowy lojalizujące), a 58% klientów kupowało energię po cenach taryfowych.

Kluczowym elementem oferty handlowej dla klientów masowych w 2018 r. były produkty łączone *Elektryk* oraz *Serwisant* oparte o funkcjonalność assistance, z których skorzystało ponad 1,2 mln klientów (wdrożono pakiety medyczne, rozszerzono funkcjonalność produktu *Serwisant 24h PLUS*).

Ponadto w 2018 r. gama produktów kierowanych do klientów została rozszerzona o produkty specjalistyczne, np. *TAURON Smart Home*, którego sprzedaż w 2018 r. wyniosła 24 tys. sztuk. Produkty assistance będą stanowiły podstawę oferty także w 2019 r.

W 2018 r. sprzedaż detaliczna energii elektrycznej przez spółki Segmentu Sprzedaż na rzecz ok. 5,5 mln klientów wyniosła 34,5 TWh, czyli 99% poziomu osiągniętego w 2017 r., w którym sprzedaż wyniosła 34,9 TWh. Spadek wolumenu sprzedaży zauważalny jest przede wszystkim w Segmencie Klientów Biznesowych, co związane jest z obniżeniem ilości PPE u klientów będących w portfelu spółek sprzedażowych Grupy Kapitałowej TAURON (np. Jastrzębska Spółka Węglowa S.A., Spółka Restrukturyzacji Kopalń S.A.). Z kolei sprzedaż gazu do odbiorców końcowych wyniosła 1,5 TWh i była wyższa o 1% od wolumenu sprzedaży z 2017 r., znacząco wzrósł natomiast wolumen sprzedaży gazu do pozostałych odbiorców i na giełdy: z 0,9 TWh w 2017 r. do 1,43 TWh w 2018 r.

Poniższa tabela przedstawia informacje na temat wolumenu sprzedanej w 2018 r. energii elektrycznej przez spółki Grupy Kapitałowej TAURON prowadzące działalność w zakresie sprzedaży detalicznej energii elektrycznej oraz liczby klientów, w rozbiciu na poszczególne ich segmenty.

Tabela nr 16. Wolumen sprzedanej energii elektrycznej detalicznej oraz liczba klientów w 2018 r.

Lp.	Rodzaj klientów	Wolumen sprzedanej energii elektrycznej (TWh)	Liczba klientów (tys.)
1.	Klienci strategiczni	7,1	0,5
2.	Klienci biznesowi	12,9	198
3.	Klienci masowi, w tym:	11,2	5 247
	<i>gospodarstwa domowe</i>	9,5	4 889
4.	Sprzedaż do TAURON Dystrybucja na pokrycie różnic bilansowych	2,9	0,001
5.	Pozostałe (eksport, potrzeby własne)	0,4	-
Segment Sprzedaż		34,5	5 445,5

2.4.2. Źródła zaopatrzenia – paliwa

Węgiel (rynek krajowy)

Grupa Kapitałowa TAURON zaopatruje się w węgiel wyłącznie na rynku krajowym.

TAURON w 2018 r. kontynuował zakup węgla na potrzeby spółek TAURON Wytwarzanie oraz TAURON Ciepło, na podstawie umów zawartych z dostawcami spoza Grupy Kapitałowej TAURON:

1. Polska Grupa Górnicza Sp. z o.o. (PGG), (53%*),	5. EP Coal Trading Polska S.A. (3%*),
2. Węglokoks S.A., (22%*),	6. HALDEX S.A. (2%*),
3. Jastrzębska Spółka Węglowa S.A. (JSW), (10%*),	7. Grupa CZH S.A. (1%*),
4. TRANSLIS Sp. z o.o. (8%*),	8. Węglokoks Kraj Sp. z o.o. (1%*).

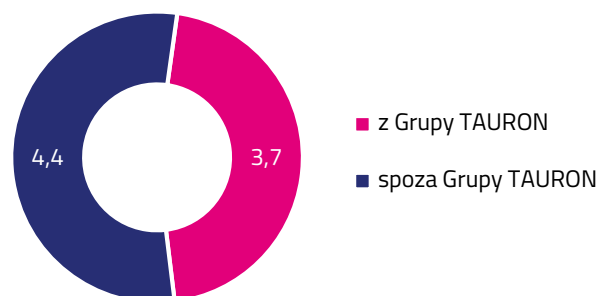
* udziały dostawców w całkowitej wartości dostaw węgla spoza Grupy Kapitałowej TAURON

Łącznie, od dostawców spoza Grupy Kapitałowej TAURON, Spółka kupiła 4,4 mln ton węgla.

Dodatkowo, spółki TAURON Wytwarzanie oraz TAURON Ciepło kupowały węgiel oraz muł węglowy na potrzeby produkcji energii elektrycznej i ciepła bezpośrednio ze spółki TAURON Wydobycie – łącznie dostarczono 3,7 mln ton.

Poniższy rysunek przedstawia ilość zakupionego węgla oraz mułu węglowego w Grupie Kapitałowej TAURON w 2018 r.

Rysunek nr 28. Zakup węgla w 2018 r.
(w mln Mg)

W 2018 r. ok. 44% dostaw węgla do produkcji energii elektrycznej i ciepła zostało zaspokojone węglem z własnych zakładów górniczych TAURON Wydobycie. Pozostała część zapotrzebowania została pokryta ze źródeł zewnętrznych, w których największy udział miała PGG, a drugim istotnym zewnętrznym dostawcą węgla był Węglokoks S.A. z siedzibą w Katowicach. TAURON nie jest bezpośrednio powiązany z wymienionymi spółkami kapitałowo.

Gaz (rynek krajowy i zagraniczny)

Grupa Kapitałowa TAURON zaopatruje się w paliwo gazowe, głównie przez działalność Spółki, na rynku krajowym, poprzez giełdy.

Spółka jest aktywnym uczestnikiem na rynku gazu prowadzonym przez TGE, realizuje transakcje na rynku bieżącym SPOT, jak i na produktach rynku terminowego RTT.

Prowadzi też działalność w zakresie proprietary trading na międzynarodowej giełdzie gazu POWERNEXT Pegas.

Spółka obecna jest na hubie: GASPOOL, New Connect Germany i Tittle Transfer Facility.

Ponadto Spółka jest uczestnikiem giełdy Intercontinental Exchange na hubie National Balancing Point. Sukcesywnie zwiększa się też wolumen transakcji zawieranych przez Spółkę na rynku pozagiełdowym OTC.

Działając na rynku gazu Spółka zabezpiecza dostawy surowca dla podmiotów z Grupy Kapitałowej TAURON.

2.5. Kalendarium

Poniższy rysunek przedstawia kalendarium prezentujące wybrane wydarzenia związane z działalnością TAURON Polska Energia S.A. oraz Grupy Kapitałowej TAURON, jakie miały miejsce w 2018 r.

Rysunek nr 29. Kalendarium

● STYCZEŃ - LUTY	<ul style="list-style-type: none"> • TAURON uczestnikiem międzynarodowego programu badawczego MOBISTYLE, którego celem jest zwiększenie świadomości klientów w zakresie optymalnego zużycia energii, poprawy jakości powietrza, zdrowia i stylu życia. • Podpisanie z PGNiG, PGG oraz JSW listu intencyjnego w zakresie rozwoju programu Geo-Metan, którego celem jest rozwijanie i udoskonalanie krajowych technologii poszukiwania i wydobycia metanu z pokładów węgla przed rozpoczęciem eksploatacji górniczej. • Aktualizacja <i>Modelu Biznesowego i Operacyjnego Grupy TAURON</i>.
● MARZEC - KWIECIEŃ	<ul style="list-style-type: none"> • Zawarcie umowy o współpracy z Electric Power Research Institute w zakresie realizacji dwóch międzynarodowych projektów badawczo-rozwojowych (<i>Energy Storage and Distributed Generation, Understanding Electric Utility Customer</i>). • Wydłużenie terminu obowiązywania umów Programu Emisji Obligacji do kwoty 6 270 000 tys. zł oraz dostosowanie ich treści do wymogów wprowadzonych poprzez pakiet regulacyjny MiFID2. • Zawarcie z PGNiG, PGNiG TERMIKA S.A., TAURON Wytwarzanie oraz EC Stalowa Wola porozumienia dotyczącego realizacji dodatkowej inwestycji w postaci Rezerwowego Źródła Ciepła w ramach budowy bloku gazowo-parowego w EC Stalowa Wola. • Publikacja wyników finansowych TAURON i Grupy Kapitałowej TAURON za 2017 r. • Zawarcie z PFR umowy inwestycyjnej określającej warunki zaangażowania w realizację budowy bloku energetycznego 910 MW w Jaworznie. • Uruchomienie programu konsultantów językowych w ramach inicjatywy "TAURON mówi po ludzku". • Odbycie Zwyczajnego WZ TAURON. • Udana próba ciśnieniowa bloku energetycznego 910 MW w Jaworznie. • Przyjęcie <i>Planu Strategicznego Zarządzania Aktywami na lata 2018-2025</i>.
● MAJ - CZERWIEC	<ul style="list-style-type: none"> • Uruchomienie w konsorcjum z firmą Ericsson projektu badawczo-rozwojowego "Internet Rzeczy w Inteligentnym Mieście" polegającego na budowie oferty z zakresu inteligentnych miast. • Podpisanie z ING Bank Śląski S.A. listu intencyjnego o zainicjowaniu współpracy w zakresie budowy infrastruktury dla elektromobilności i rozwoju carsharingu samochodów elektrycznych. • Publikacja wyników finansowych TAURON i Grupy Kapitałowej TAURON za I kwartał 2018 r. • Przyjęcie w Grupie Kapitałowej TAURON <i>Polityki Ochrony Danych Osobowych</i> oraz <i>Polityki Zgodności</i>. • Zawarcie z Polskim Funduszem Rozwoju oraz Narodowym Centrum Badań i Rozwoju umowy o utworzeniu funduszu Corporate Venture Capital (CVC) wspierającego innowacje w energetyce. • Przyjęcie <i>Strategii Komunikacji Grupy TAURON na lata 2018-2025</i>. • Ukończenie kolejnego etap realizacji mostu skośnego nawęglania przy bloku 910 MW w Jaworznie.
● LIPIEC - SIERPIEŃ	<ul style="list-style-type: none"> • Podpisanie z NCBR, ENEA, Energa-Operator S.A., PGE Dystrybucja S.A. i TAURON Dystrybucja listu intencyjnego, dotyczącego wspólnej realizacji programu e-VAN, mającego na celu stworzenie innowacyjnych, bezemisyjnych pojazdów użytkowych. • Przyjęcie <i>Polityki Systemu Zarządzania Bezpieczeństwem</i> w Grupie TAURON oraz <i>Polityki Klasyfikacji i Postępowania z Informacją</i> w Grupie TAURON. • Publikacja multimedialnego <i>Zintegrowanego Raportu z działalności Grupy Kapitałowej TAURON za rok obrotowy 2017</i>. • Przyjęcie <i>Procedury oceny wiarygodności kontrahentów</i> w Grupie TAURON. • Uruchomienie projektu mającego na celu budowę szerokopasmowej sieci dostępu do internetu w siedmiu regionach południowej Polski. • Przyjęcie <i>Procedury przeciwdziałania fałszowaniu dokumentów</i> w Grupie TAURON oraz <i>Procedury przeciwdziałania znikom przetargowym</i> w Grupie TAURON. • Publikacja wyników finansowych TAURON i Grupy Kapitałowej TAURON za I półrocze 2018 r. • Przyjęcie modelu zarządzania własnością intelektualną w Grupie Kapitałowej TAURON.

WRZESIEŃ -
PAŹDZIERNIK

- Zawarcie umowy z TechBrainers sp. z o. o. na udział w projekcie akceleracyjnym pn. Pilot Maker Electro w ramach programu Elektro ScaleUp prowadzonego przez Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości.
- Przyjęcie *Polityki Planowania Handlowego w Grupie TAURON*.
- Zawarcie z Ministerstwem Edukacji Narodowej umowy dotyczącej kształcenia i szkolenia zawodowego dostosowanego do potrzeb zmieniającej się gospodarki.
- Uruchomienie programu badawczo-rozwojowego "Human Centric Lab", mającego na celu stworzenie jednostki służącej rozwojowi nowych technologii, produktów i usług, a także rozwiązań i modeli biznesowych dla linii biznesowych Grupy Kapitałowej TAURON.
- Rozpoczęcie negocjacji w sprawie nabycia przez TAURON należących do grupy in.ventus farm wiatrowych zlokalizowanych w północnej Polsce.
- Zaliczenie TAURON do grona *The Best of The Best* oraz otrzymanie pierwszej nagrody specjalnej za najlepszy zintegrowany raport roczny w konkursie *The Best Annual Report*.
- Przyjęcie *Modelu Biznesowego i Operacyjnego Grupy TAURON w zakresie IT*.

LISTOPAD -
GRUDZEŃ

- Publikacja wyników finansowych TAURON i Grupy Kapitałowej TAURON za III kwartał 2018 r.
- Przystąpienie TAURON do stowarzyszenia International Project Management Association Polska.
- Udział w aukcjach głównych rynku mocy na rok 2021, 2022 i 2023.
- Uruchomienie II edycji Programu Ambasador Grupa TAURON, którego celem jest angażowanie studentów w proces budowania pozytywnego wizerunku Grupy TAURON w środowisku akademickim oraz zainteresowanie ofertą praktyk, staży i pracy najlepszych studentów i absolwentów.
- Zawarcie umowy kredytu inwestycyjnego w kwocie 1 000 000 tys. zł z Bankiem Gospodarstwa Krajowego i uruchomienie przedmiotowego finansowania.
- Uruchomienie wspólnie z ING Bank Śląski S.A. systemu elektromobilności w Katowicach w postaci pilotażowego carsharingu pojazdów elektrycznych.
- Udostępnienie w Katowicach usługi wypożyczenia samochodów elektrycznych.
- Zawarcie umów finansowania hybrydowego z Europejskim Bankiem Inwestycyjnym i uruchomienia finansowania w formie obligacji podporządkowanych.
- Udostępnienie aplikacji mobilnej serwisu Mój TAURON.
- Przystąpienie Polskiego Funduszu Rozwoju do spółki Nowe Jaworzno Grupa TAURON realizującej budowę bloku o mocy 910 MW w Jaworznie.

2.6. Ważniejsze zdarzenia i dokonania Grupy Kapitałowej TAURON mające znaczący wpływ na działalność

Poniżej wymieniono ważniejsze zdarzenia i dokonania mające znaczący wpływ na działalność Grupy Kapitałowej TAURON, które wystąpiły w 2018 r., jak również miały miejsce do dnia sporządzenia niniejszego sprawozdania. Dodatkowo do powyższych zdarzeń należy zaliczyć zawarcie umów znaczących dla działalności Grupy Kapitałowej TAURON, szczegółowo opisanych w pkt 12.2.1. niniejszego sprawozdania.

Ważniejsze zdarzenia biznesowe w 2018 r.

Wytoczenie powództw w związku z wypowiedzeniem długoterminowych umów na zakup energii i praw majątkowych

W dniu 18 czerwca 2018 r. TAURON otrzymał odpis pozwu wniesionego przez spółki wchodzące w skład Grupy Kapitałowej Polenergia S.A.:

- 1) spółkę pod firmą Amon sp. z o.o. z siedzibą w Łebczu (Amon) o zapłatę odszkodowania w kwocie 47 556 025,51 zł oraz żądanie ustalenia odpowiedzialności Spółki za szkody, które mogą powstać w przyszłości z czynów niedozwolonych w łącznej kwocie 158 262 177,70 zł oraz
- 2) spółkę pod firmą Talia sp. z o.o. z siedzibą w Łebczu (Talia) o zapłatę odszkodowania: w kwocie 31 299 182,52 zł oraz żądanie ustalenia odpowiedzialności Spółki za szkody, które mogą powstać w przyszłości z czynów niedozwolonych w łącznej kwocie 106 964 520,73 zł.

Dnia 29 czerwca 2018 r. TAURON otrzymał odpis pozwu wniesionego przeciwko Spółce przez in.ventus sp. z o.o. Mogilno I sp. k. we Wrocławiu (Powód) o zapłatę przez Spółkę tytułem odszkodowania na rzecz Powoda kwoty 12 286 229,70 EUR

oraz ustalenie odpowiedzialności za szkody, które mogą powstać w przyszłości, a wynikające z czynów niedozwolonych, o łącznej wartości szacowanej na kwotę 35 705 848,71 EUR.

Przedmiotowym pozwem Powód dochodzi roszczeń własnych, jak i przejętych przez Powoda w drodze umów przelewu wierzytelności od: in.ventus sp. z o.o. Mogilno II sp. k., in.ventus sp. z o.o. Mogilno III sp. k., in.ventus sp. z o.o. Mogilno IV sp. k., in.ventus sp. z o.o. Mogilno V sp. k., in.ventus sp. z o.o. Mogilno VI sp. k.

Sądem właściwym dla rozpoznania pozwów jest Sąd Okręgowy w Katowicach. Wstępna ocena żądań pozwów i ich uzasadnień wskazała, że powództwa wytoczone przez Amon oraz Talia a także przez Mogilno I są bezprzedmiotowe oraz całkowicie bezzasadne.

Szczegółowe informacje o powyższych zdarzeniach zostały zawarte w raportach bieżących nr 7/2015 z dnia 19 marca 2015 r., nr 21/2018 z dnia 18 czerwca 2018 r. oraz nr 22/2018 z dnia 29 czerwca 2018 r.

Rozpoczęcie negocjacji dotyczących nabycia farm wiatrowych

W dniu 2 października 2018 r. Zarząd TAURON otrzymał zaproszenie do rozpoczęcia negocjacji w sprawie nabycia przez TAURON należących do grupy in.ventus farm wiatrowych zlokalizowanych w północnej Polsce. Łączna moc zainstalowana farm wiatrowych, o których mowa powyżej wynosi ok. 200 MW.

Transakcja może zostać przeprowadzona w drodze nabycia przez TAURON niemieckich oraz polskich spółek osobowych operujących farmami (Spółki Projektowe). W takim przypadku TAURON przejmie ogół praw i obowiązków dotychczasowych wspólników Spółek Projektowych przy jednoczesnym nabyciu wierzytelności bankowej w stosunku do Spółek Projektowych. TAURON dopuszcza także przeprowadzenie transakcji poprzez nabycie przedsiębiorstw polskich spółek projektowych.

W dniu 7 marca 2019 r. TAURON poinformował o kontynuacji negocjacji w sprawie nabycia należących do spółek grupy in.ventus farm wiatrowych zlokalizowanych w północnej Polsce.

Szczegółowe informacje o powyższym zdarzeniu zostały zawarte w raportach bieżących nr 27/2018 z dnia 2 października 2018 r. oraz nr 5/2019 z 11 marca 2019 r.

Wstępne zainteresowanie Polskiej Grupy Energetycznej S.A nabyciem udziałów PGE EJ1 sp. z o.o.

W dniu 28 listopada 2018 r. TAURON otrzymał pismo od spółki Polska Grupa Energetyczna S.A., w którym Polska Grupa Energetyczna S.A wyraziła wstępne zainteresowanie nabyciem wszystkich udziałów w PGE EJ1, których właścicielem jest TAURON.

PGE EJ1 jest spółką odpowiedzialną za przygotowanie i realizację inwestycji polegającej na budowie i eksploatacji pierwszej polskiej elektrowni jądrowej. TAURON posiada 10 proc. udziałów w PGE EJ1.

W dniu 30 listopada 2018 r. TAURON wyraził wstępne zainteresowanie sprzedażą wszystkich posiadanych udziałów w PGE EJ1.

O powyższych zdarzeniach Spółka informowała w raportach bieżących nr 32/2018 z dnia 28 listopada 2018 r. oraz nr 33/2018 z dnia 30 listopada 2018 r.

Aukcje główne rynku mocy na lata dostaw 2021-2023

W dniach 15 listopada, 5 grudnia oraz 21 grudnia 2018 r. odbyły się trzy pierwsze aukcje główne rynku mocy na lata dostaw 2021-2023. Aukcje zostały przeprowadzone przez PSE zgodnie z *ustawą z dnia 8 grudnia 2017 r. o rynku mocy* (Ustawa). W aukcjach rynku mocy spółki Grupy Kapitałowej TAURON oferowały tzw. obowiązek mocowy, tj. zobowiązanie do:

1. pozostawania w okresie dostaw w gotowości do dostarczania określonej mocy elektrycznej do KSE przez poszczególne Jednostki Rynku Mocy Grupy TAURON (jednostki wytwarzające energię elektryczną lub jednostki redukcji zapotrzebowania na energię),
2. dostawy określonej mocy elektrycznej do KSE w okresach zagrożenia, jakie mogą zostać ogłoszone przez PSE zgodnie z Ustawą.

W dniu 27 listopada 2018 r. Prezes Urzędu Regulacji Energetyki (URE) opublikował w Biuletynie Informacji Publicznej ostateczne wyniki aukcji głównej na rok dostaw 2021. Zgodnie z opublikowanymi informacjami cena zamknięcia aukcji wyniosła 240,32 zł/kW/rok, a spółki Grupy Kapitałowej TAURON zawarły umowy mocowe na całkowity wolumen obowiązków mocowych wynoszący 2 672,49 MW, w tym umowy na:

1. 17 lat (tj. na lata 2021–2037) z obowiązkiem mocowym na poziomie 4,66 MW, z której szacowane roczne przychody wyniosą 1,12 mln zł,
2. 15 lat (tj. na lata 2021–2035) z obowiązkiem mocowym na poziomie 768 MW, z której szacowane roczne przychody wyniosą 184,57 mln zł,
3. 5 lat (tj. na lata 2021–2025) z obowiązkiem mocowym na poziomie 1 474 MW, z których szacowane roczne przychody wyniosą 354,23 mln zł,
4. 1 rok (tj. na rok 2021) z obowiązkiem mocowym na poziomie 425,83 MW, z których szacowane roczne przychody wyniosą 102,34 mln zł.

W dniu 14 grudnia 2018 r. Prezes URE opublikował ostateczne wyniki aukcji głównej na rok dostaw 2022. Zgodnie z opublikowanymi wynikami cena zamknięcia aukcji wyniosła 198,00 zł/kW/rok, a spółki Grupy Kapitałowej TAURON zawarły jednoroczne umowy (na rok 2022) z obowiązkiem mocowym na poziomie 422,23 MW, z których szacowane przez Grupę przychody w 2022 r. wyniosą 83,60 mln zł.

Ostateczne wyniki ostatniej, trzeciej aukcji na rok dostaw 2023, zostały opublikowane przez Prezesa URE w dniu 14 stycznia 2019 r. Zgodnie z treścią komunikatu cena zamknięcia aukcji wyniosła 202,99 zł/kW/rok, a spółki Grupy Kapitałowej TAURON zawarły jednoroczne umowy mocowe (na rok 2023) z obowiązkiem mocowym na poziomie 393,23 MW. Szacowane przychody z umów zawartych w aukcji na rok 2023 wyniosą 79,82 mln zł.

Biorąc pod uwagę wszystkie trzy aukcje główne rynku mocy zorganizowane w 2018 r, szacowane przychody Grupy Kapitałowej TAURON wynikające z przeprowadzonych aukcji wyniosą:

1. w 2021 r.: 642,26 mln zł,
2. w 2022 r.: 623,52 mln zł,
3. w 2023 r.: 619,74 mln zł,
4. w latach 2024–2025: 539,92 mln zł rocznie,
5. w latach 2026–2035: 185,69 mln zł rocznie,
6. w latach 2036–2037: 1,12 mln zł rocznie.

Szczegółowe informacje o powyższych zdarzeniach zostały zawarte w raportach bieżących nr 30/2018 z dnia 15 listopada 2018, nr 31/2018 z dnia 20 listopada 2018 r., nr 34/2018 z dnia 20 listopada 2018 r., nr 35/2018 z dnia 7 grudnia 2018 r., nr 39/2018 z dnia 23 grudnia 2018 r. oraz nr 40/2018 z dnia 23 grudnia 2018 r.

Ważniejsze zdarzenia korporacyjne w 2018 r.

Żądania akcjonariuszy dotyczące umieszczenia określonych spraw w porządku obrad Walnego Zgromadzenia Spółki

W dniu 23 marca 2018 r. Spółka otrzymała od akcjonariuszy reprezentujących powyżej jednej dwudziestej kapitału zakładowego TAURON żądania o umieszczenie w porządku obrad Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Spółki zwołanego na dzień 16 kwietnia 2018 r. następujących punktów:

1. od Ministra Energii, wykonującego uprawnienia akcjonariusza Skarb Państwa, punktu: podjęcie uchwały w sprawie zmiany *Statutu TAURON Polska Energia S.A.*,
2. od KGHM punktów: podjęcie uchwały w sprawie ustalenia liczby członków Rady Nadzorczej Spółki, podjęcie uchwał w sprawie dokonania zmian w składzie Rady Nadzorczej Spółki.

Minister Energii przesłał projekt uchwały ZWZ w sprawie zmiany § 17 *Statutu TAURON Polska Energia S.A.*, której treść została zamieszczona w raporcie bieżącym nr 9/2018 z dnia 24 marca 2018 r. oraz podał uzasadnienie, że proponowana zmiana ma na celu optymalizację procesu wyboru Członka Zarządu w postępowaniu kwalifikacyjnym prowadzonym przez Radę Nadzorczą.

Natomiast akcjonariusz KGHM w uzasadnieniu podał, iż umieszczenie w porządku obrad ZWZ wyżej wymienionych punktów umożliwi akcjonariuszowi KGHM złożenie podczas ZWZ stosownych wniosków umożliwiających poddanie pod głosowanie uchwał mających na celu dokonanie zmian w obecnym składzie Rady Nadzorczej Spółki.

O powyższym zdarzeniu Spółka informowała w raporcie bieżącym nr 9/2018 z dnia 24 marca 2018 r. O treści proponowanych zmian Statutu Spółka informowała ponadto w raporcie bieżącym nr 10/2018 z dnia 24 marca 2018 r.

Zwyczajne Walne Zgromadzenie Spółki

W dniu 16 kwietnia 2018 r. odbyło się Zwyczajne WZ Spółki, które podjęło uchwały m. in. w sprawie zatwierdzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej TAURON i sprawozdania Zarządu z działalności za rok obrotowy 2017, zatwierdzenia sprawozdania finansowego TAURON i sprawozdania Zarządu z działalności Spółki za rok obrotowy 2017, podziału zysku netto za rok obrotowy 2017, udzielenia absolutorium członkom Zarządu i Rady Nadzorczej Spółki, ustalenia liczby członków Rady Nadzorczej i powołania nowego członka Rady Nadzorczej.

Zysk netto Spółki za rok obrotowy 2017 w kwocie 854 350 522,56 zł postanowiono przeznaczyć w całości na zasilenie kapitału zapasowego Spółki.

Proponowane przez akcjonariusza zmiany Statutu Spółki, o których TAURON informował w raporcie bieżącym nr 9/2018 z dnia 24 marca 2018 r. nie zostały przyjęte podczas Zwyczajnego WZ Spółki.

O zwołaniu Zwyczajnego WZ i treści projektów uchwał Spółka informowała w raportach bieżących nr 7/2018 z dnia 20 marca 2018 r., nr 8/2018 z dnia 20 marca 2018 r., nr 9/2018 z dnia 24 marca 2018 r., nr 10/2018 z dnia 24 marca 2018 r., nr 13/2018 z dnia 10 kwietnia 2018 r. oraz nr 14/2018 z dnia 13 kwietnia 2018 r. O podjętych uchwałach Zwyczajnego WZ, Spółka poinformowała w raporcie bieżącym nr 15/2018 z dnia 16 kwietnia 2018 r.

Powołanie Członka Rady Nadzorczej TAURON

W dniu 16 kwietnia 2018 r. Zwyczajne Walne Zgromadzenie Spółki, działając na podstawie § 22 ust. 1 Statutu Spółki podjęło uchwałę o powołaniu do składu Rady Nadzorczej TAURON V wspólnej kadencji Pana Marcina Szlenka.

O powołaniu nowego członka Rady Nadzorczej Spółka informowała w raportach bieżących nr 16/2018 z dnia 16 kwietnia 2018 r. oraz nr 18/2018 z dnia 18 kwietnia 2018 r.

Pozostałe ważniejsze wydarzenia w 2018 r.

Wybór biegłego rewidenta

Dnia 26 lutego 2018 r. Rada Nadzorcza TAURON dokonała wyboru firmy audytorskiej Ernst & Young Audyt Polska spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa („Ernst & Young”) do przeprowadzenia badania jednostkowego i skonsolidowanego sprawozdania finansowego TAURON za rok obrotowy 2018 oraz przeglądu półrocznego jednostkowego i skonsolidowanego sprawozdania finansowego TAURON za okres kończący się 30 czerwca 2018 r., poprzez zawarcie Aneksu do umowy z 2017 r. Aneks ten został zawarty na czas niezbędny do wykonania powierzonych czynności.

Wybór firmy audytorskiej nastąpił zgodnie z obowiązującymi przepisami i normami zawodowymi.

W dniu 23 listopada 2018 r. Rada Nadzorcza TAURON dokonała wyboru firmy audytorskiej Ernst & Young do przeprowadzenia badania jednostkowych i skonsolidowanych sprawozdań finansowych TAURON za lata obrotowe 2019 - 2021 oraz przeglądu półrocznych jednostkowych i skonsolidowanych sprawozdań finansowych TAURON za okresy kończące się 30 czerwca 2019 r., 30 czerwca 2020 r. oraz 30 czerwca 2021 r.

Powyższa firma audytorska została wybrana po przeprowadzeniu postępowania o udzielenie zamówienia publicznego, zgodnie z przyjętą przez Komitet Audytu Rady Nadzorczej TAURON Polska Energia S.A. (Komitet Audytu) *Polityką wyboru firmy audytorskiej do przeprowadzania badania i przeglądu sprawozdania finansowego oraz skonsolidowanego sprawozdania finansowego TAURON Polska Energia S.A.* Rada Nadzorcza dokonała wyboru firmy audytorskiej spośród dwóch oferentów wskazanych przez Komitet Audytu w rekomendacji oraz po zapoznaniu się z uzasadnieniem preferencji wyboru jednego z nich.

Rozwiązanie rezerw z tytułu świadczeń pracowniczych w TAURON Wytwarzanie

W dniu 6 kwietnia 2018 r. zarząd TAURON Wytwarzanie podjął uchwałę, na podstawie której rozwiązał rezerwę w wysokości 168 mln zł na ekwiwalent pieniężny za ulgowe korzystanie z energii elektrycznej przez emerytów, rencistów i innych uprawnionych niebędących pracownikami (dodatni wpływ na EBIT Segmentu Wytwarzanie w I kwartale 2018 r.).

Dodatkowo TAURON Wytwarzanie zawarł z pracownikami porozumienia zmieniające umowy o pracę, na mocy których nie będą wypłacane nagrody jubileuszowe.

Ponadto TAURON Wytwarzanie rozwiązał rezerwę na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych dla byłych pracowników w wysokości 18 mln zł.

Szczegółowe informacje o powyższym zdarzeniu zostały zawarte w raporcie bieżącym nr 12/2018 z dnia 6 kwietnia 2018 r.

Wdrożenie regulacji RODO w Grupie Kapitałowej TAURON

W związku z wejściem w życie w dniu 25 maja 2018 r. unijnego rozporządzenia o ochronie danych osobowych (ang. *General Data Protection Regulation, GDPR*), tzw. RODO, Grupa Kapitałowa TAURON przeprowadziła szereg działań w celu dostosowania poszczególnych obszarów organizacji do wymogów określonych w ustawie.

W szczególności, w ramach podjętych działań:

1. przygotowano i wdrożono dokumentację w czterech podstawowych strumieniach merytorycznych: ochrony danych osobowych i zgodności z prawem, zarządzania procesami, danych i systemów IT oraz analizy ryzyka;
2. opracowano i przyjęto *Politykę Ochrony Danych Osobowych*;
3. powołano Inspektorów Ochrony Danych w 14 podmiotach Grupy Kapitałowej TAURON;
4. opracowano i opublikowano 12 nowych i zmodyfikowano 55 procesów, w których przetwarzane są dane osobowe;
5. opracowano i wdrożono model oceny krytyczności systemów IT przetwarzających dane osobowe wraz z wytycznymi dla systemów IT w zakresie ochrony danych osobowych;
6. przeszkolono pracowników podmiotów objętych projektem w zakresie znajomości zagadnień ochrony danych osobowych wynikających z regulacji RODO (ok. 28 000 osób).

Powyższe działania przygotowały Grupę Kapitałową TAURON do funkcjonowania w realiach nowych wymagań, a przyjęte rozwiązania umożliwią osobom, których dane są przetwarzane w spółkach Grupy Kapitałowej TAURON realizację ich uprawnień szczegółowo określonych w rozporządzeniu RODO.

Podpisanie listu intencyjnego przez TAURON i PKN Orlen

10 października 2018 r. TAURON i PKN Orlen podpisały list intencyjny w sprawie współpracy. W ramach podpisanego listu spółki zadeklarowały powołanie zespołu roboczego, którego zadaniem będzie m.in. analiza warunków współpracy, na jakich spółka z grupy kapitałowej ORLEN udostępni Spółce teren do ewentualnej budowy nowoczesnego źródła wytwarzania w czeskich Neratowicach. Zespół będzie składał z przedstawicieli każdej z firm, a liderem oraz koordynatorem jego prac będzie TAURON.

Inwestycja, której dotyczą analizy, ma być wysokosprawnym źródłem energii elektrycznej i ciepła w postaci pary m.in. dla należącej do grupy kapitałowej ORLEN, jednej z największych firm chemicznych w czeskim przemyśle - spółki Spolana.

Podpisanie listu intencyjnego przez TAURON i KGHM

19 października 2018 r. TAURON i KGHM podpisały list intencyjny, na mocy którego strony uruchomią stacje szybkiego ładowania w strategicznych dla KGHM oraz TAURON lokalizacjach. Wspólne działania TAURON i KGHM będą dotyczyć również rozwoju carsharingu i poprawy efektywności zużycia energii elektrycznej.

Ważniejsze wydarzenia po 31 grudnia 2018 r.

Wytoczenie powództwa przeciwko TAURON Sprzedaż

W dniu 7 marca 2019 r. spółka TAURON Sprzedaż otrzymała odpis pozwu wniesionego przeciwko spółce przez Hamburg Commercial Bank AG (dawniej HSH Nordbank AG) z siedzibą w Hamburgu (Powód).

Przedmiotem żądania pozwu jest zapłata przez TAURON Sprzedaż na rzecz Powoda łącznej kwoty 232 878 578,36 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty, tytułem:

1. odszkodowania (na łączną kwotę 36 251 978,36 zł) z tytułu niewykonania przez TAURON Sprzedaż umów sprzedaży praw majątkowych wynikających ze świadectw pochodzenia będących potwierdzeniem wytworzenia energii elektrycznej w odnawialnym źródle energii oraz
2. kar umownych (na łączną kwotę 196 626 600 zł) naliczonych w związku z wypowiedzeniem wyżej wymienionych umów.
3. Powód dochodzi roszczeń wynikających z nabycia w drodze przelewu wierzytelności przysługujących, według jego twierdzeń, pierwotnie spółkom grupy in.ventus, tj.:
  - in.ventus sp. z o.o. EW Dobrzyń sp.k.,
  - in.ventus sp. z o.o. INO 1 sp.k.,
  - in.ventus sp. z o.o. EW Gołdap sp.k.

Sądem właściwym dla rozpoznania powództwa jest Sąd Okręgowy w Krakowie. Wstępna ocena żądań pozwu i jego uzasadnienia w ocenie TAURON Sprzedaż wskazuje na całkowitą bezzasadność dochodzonych roszczeń.

O wypowiedzeniu przez TAURON Sprzedaż długoterminowych umów na zakup praw majątkowych wynikających ze świadectw pochodzenia energii ze źródeł odnawialnych TAURON informował raportem bieżącym nr 6/2017 z 28 lutego 2017 r.

O powyższym zdarzeniu TAURON informował w raporcie bieżącym nr 4/2019 z dnia 7 marca 2019 r.

Żądanie akcjonariusza dotyczące umieszczenia określonej sprawy w porządku obrad Walnego Zgromadzenia Spółki

W dniu 11 marca 2019 r. Spółka otrzymała od KGHM - akcjonariusza reprezentującego 10,39% kapitału zakładowego Spółki - żądanie umieszczenia w porządku obrad najbliższego Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Spółki punktu dotyczącego podjęcia uchwał w sprawie dokonania zmian w składzie Rady Nadzorczej Spółki.

KGHM poinformował, że zamierza zaproponować dokonanie zmian w składzie Rady Nadzorczej Spółki i odpowiednie wnioski przedstawi na ZWZ.

O powyższym zdarzeniu Spółka informowała w raporcie bieżącym nr 5/2019 z 11 marca 2019 r.

2.7. Nagrody i wyróżnienia

W 2018 r. TAURON oraz spółki Grupy Kapitałowej TAURON otrzymały następujące nagrody i wyróżnienia.

Rysunek nr 30. Nagrody i wyróżnienia

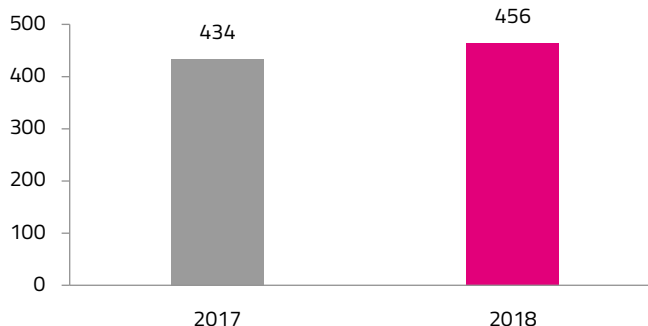
- Uznanie relacji inwestorskich TAURON za najlepsze wśród spółek z indeksu WIG30 w badaniu zorganizowanym przez Gazetę Giełdy i Inwestorów „Parkiet” oraz Izbę Domów Maklerskich.
- Wyróżnienie TAURON Ciepło statuetką *Eko Karlik 25-lecia* za ponadstandardowe działania promocyjne i edukacyjne na rzecz ochrony środowiska oraz inwestycje i działania bezpośrednie wpływające na ograniczenie niskiej emisji, w ramach obchodów 25-lecia Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach.
- Przyznanie TAURON tytułu *Transparentna Spółka Roku 2017* za przejrzystość prowadzenia biznesu oraz jakość i rzetelność komunikacji z rynkiem w rankingu zorganizowanym przez Gazetę Giełdy i Inwestorów „Parkiet” oraz Instytut Rachunkowości i Podatków.
- Przyznanie TAURON Dystrybucja głównej nagrody w kategorii *Handlowiec Roku* w konkursie *Liderzy Świata Energii* m.in. za podejmowanie innowacyjnych projektów i wdrażanie nowoczesnych rozwiązań technologicznych, które przyczyniają się do rozwoju branży energetycznej.
- Wyróżnienie dwudziestu sześciu inicjatyw realizowanych przez spółki Grupy Kapitałowej TAURON w obszarze zrównoważonego rozwoju w raporcie *„Odpowiedzialny biznes w Polsce 2017. Dobre praktyki”* autorstwa Forum Odpowiedzialnego Biznesu.
- Przyznanie TAURON nagrody *Eko-Inspiracja 2017* w ramach programu "Ekologicznie Odpowiedzialni" za realizację autorskiego programu TAURONA „Oddychaj powietrzem”, mającego na celu edukację na temat przyczyn powstawania smogu, metod zapobiegania oraz skłonienie odbiorców do zwrócenia uwagi na skutki zanieczyszczenia powietrza.
- Wyróżnienie KW Czatkowice *Certyfikatem „Solidne Kruszywa” 2018 – Branżowym Znakiem Jakości* przez Polski Związek Producentów Kruszyw, przyznawanym producentom kruszyw, którzy zapewniają dostawy wyrobów o gwarantowanej, stabilnej i powtarzalnej jakości, jak również aktywnie realizują politykę zrównoważonego rozwoju.
- Przyznanie TAURON nagrody *The Best of The Best* oraz pierwszej nagrody specjalnej za najlepszy raport zintegrowany w konkursie *The Best Annual Report, organizowanym przez Instytut Rachunkowości i Podatków.*
- Wyróżnienie autorskiego programu wspierania macierzyństwa „Mama pracuje!”, realizowanego przez TAURON Dystrybucja, TAURON Dystrybucja Serwis oraz TAURON Dystrybucja Pomiary w publikacji Forum Odpowiedzialnego Biznesu jako jednego z siedemnastu projektów, odpowiadających siedemnastu wyzwaniom z Agendy na rzecz Zrównoważonego Rozwoju 2030 ONZ.
- Przyznanie TAURON nagrody *Innowatory Wprost 2018* za działalność innowacyjną, na podstawie przeprowadzonego badania Innovation Research 2018, weryfikującego nakłady na badania i rozwój oraz inwestycje w innowacje i ich praktyczne zastosowanie w biznesie.
- Uhonorowanie TAURON Dystrybucja *Statuetką Orła „Wprost” 2018* w kategorii *Lider Biznesu jako jednej z firm*, które osiągnęły najwyższy średni zysk netto w ciągu ostatnich trzech lat, a także największy średni procentowy wzrost zysku netto.
- Przyznanie Obszarowi Projektów Inwestycyjnych w TAURON tytułu BEST PMO dla najlepszego PMO (biura projektów, ang. Project Management Office) w Polsce w ramach ogólnopolskiego konkursu IPMA PMO Award 2018, organizowanego przez IPMA Polska.
- Przyznanie Dzierżoniowskiemu Klastrowi Energii, koordynowanemu przez spółkę TAURON EKOENERGIA Certyfikatu z wyróżnieniem w II Konkursie na Certyfikat Pilotażowego Klastra Energii, organizowanym przez Ministerstwo Energii.
- Przyznanie spółce TAURON Dystrybucja nagrody OSGP European Utility Week 2018 Award za realizowany przez spółkę projekt AMIPlus Smart City Wrocław, doceniony za zapewnienie klientom dostępu do danych pomiarowych z liczników inteligentnych, pozwalających im na realizację rozwiązań klasy smart home.
- Przyjęcie TAURON, po raz szósty z rzędu, do *RESPECT Index* - grona spółek odpowiedzialnych społecznie i prowadzących rzetelną komunikację z rynkiem.
- Przyznanie Magenta Grupa TAURON sp. z o.o. nagrody *Lider Elektromobilności 2018* za kompleksowe, przemyślane oraz odpowiedzialne podejście do rozwoju elektromobilności w ramach działalności przedsiębiorstwa, w szczególności w zakresie realizacji projektów pilotażowych oraz wspierania innowacji, w przeprowadzonym przez Polskie Stowarzyszenie Paliw Alternatywnych i PwC badaniu rynku e-mobility w Polsce.
- Otrzymanie jubileuszowego *Certyfikatu EMAS* przez TAURON Wytwarzanie jako jednej z dziesięciu organizacji, najdłużej zarejestrowanych w Krajowym Systemie Ekozarządzania i Audytu (EMAS).

2.8. Informacja dotycząca zatrudnienia w TAURON Polska Energia S.A. oraz Grupie Kapitałowej TAURON

Przeciętne zatrudnienie w TAURON w 2018 r. wyniosło 456 etatów, co oznacza wzrost o 22 etaty w stosunku do zatrudnienia w 2017 r., w którym przeciętne zatrudnienie wyniosło 434 etaty.

Rysunek nr 31.
Przeciętne zatrudnienie w TAURON
w 2017 r. i 2018 r. (etaty)

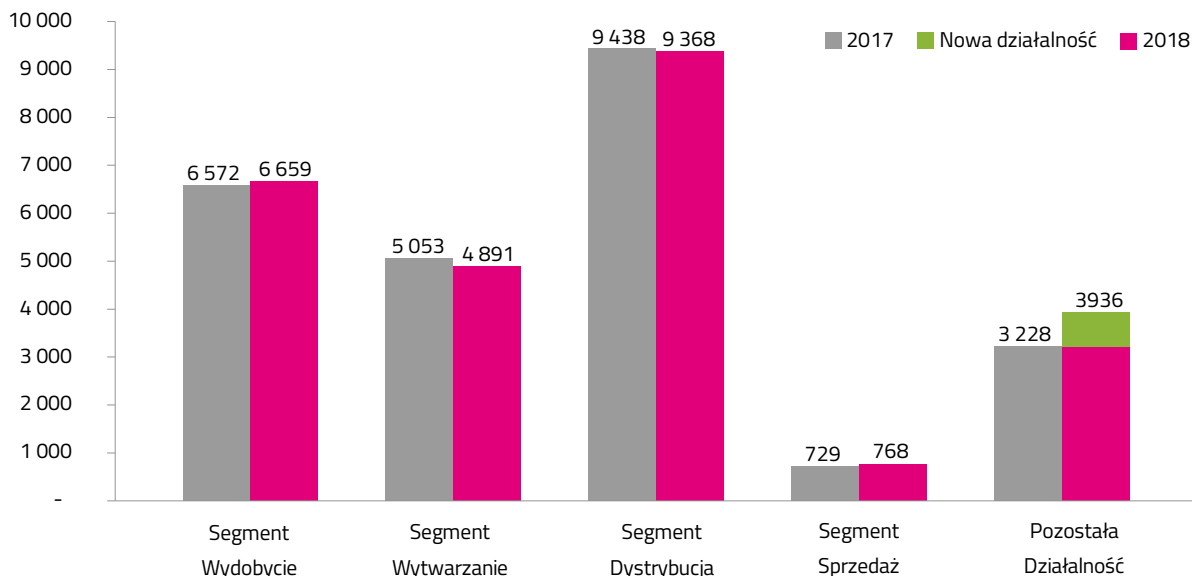
Poniższy rysunek przedstawia poziomy przeciętne zatrudnienia w TAURON, w etatach (w zaokrągleniu do pełnego etatu) w 2017 r. oraz w 2018 r.

Przeciętne zatrudnienie w Grupie Kapitałowej TAURON w 2018 r. wyniosło 25 622 etatów, co oznacza wzrost o 602 etaty względem zatrudnienia w 2017 r., w którym przeciętne zatrudnienie wyniosło 25 020 etatów. Wzrost ten spowodowany jest głównie rozwojem działalności spółki Wsparcie Grupa TAURON.

Poniższy rysunek przedstawia poziomy przeciętne zatrudnienia w Grupie Kapitałowej TAURON, w etatach (w zaokrągleniu do pełnego etatu), w podziale na poszczególne Segmenty działalności w 2017 r. oraz w 2018 r.

Rysunek nr 32. Przeciętne zatrudnienie w Grupie Kapitałowej TAURON w podziale na poszczególne Segmenty działalności w 2017 r. oraz w 2018 r.¹ (etaty)

¹Przeciętne zatrudnienie obejmuje spółkę Wsparcie Grupa TAURON, która w związku z rozwojem działalności, od dnia 1 stycznia 2018 r. przejęła pracowników ochrony

3. ZARZĄDZANIE RYZYKIEM

W GRUPIE KAPITAŁOWEJ TAURON

3.1. Cel i kluczowe zasady zarządzania ryzykiem w Grupie Kapitałowej TAURON

Ryzyko w Grupie Kapitałowej TAURON rozumiane jest jako niepewne zdarzenie lub grupa zdarzeń, które, jeśli zajdą, będą miały wpływ na osiągnięcie zdefiniowanych celów strategicznych dla Grupy Kapitałowej TAURON, zarówno w sposób negatywny (zagrożenie), jak i pozytywny (szansa, okazja).

Dbając o realizację obowiązującej Strategii, Spółka realizuje proces zarządzania ryzykiem występującym w działalności Grupy Kapitałowej TAURON. Do podstawowych celów zarządzania ryzykiem należy zapewnienie szeroko rozumianego bezpieczeństwa działalności Grupy Kapitałowej TAURON. W szczególności zarządzanie ryzykiem ma zapewnić Grupie Kapitałowej TAURON zwiększenie przewidywalności osiągnięcia celów strategicznych, w tym stabilne kreowanie wyniku finansowego.

Zarządzanie ryzykiem w Grupie Kapitałowej TAURON:

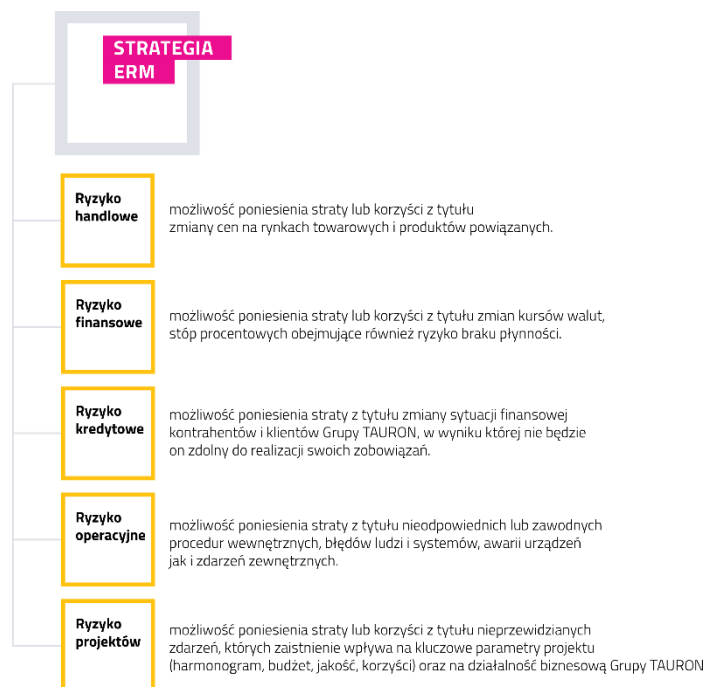
1. obejmuje wszystkie elementy łańcucha wartości,
2. zapewnia centralizację funkcji pomiaru, monitoringu i kontroli ryzyka, a także możliwość oceny pełnego profilu ryzyka w organizacji i spójne zasady zarządzania nim,
3. zapewnia niezależność funkcji podejmowania ryzyka od jego kontroli i monitoringu,
4. zapewnia jasny podział kompetencji i odpowiedzialności, w szczególności poprzez wprowadzenie funkcji właścicielstwa ryzyka,
5. jest procesem aktywnym, nakierowanym na odpowiednio wczesną identyfikację zagrożeń, pozwalającą na podejmowanie działań prewencyjnych,
6. jest procesem systematycznym i nieustannie doskonalonym, co pozwala na bieżąco dostosowywać go do specyfiki i struktury organizacyjnej Grupy Kapitałowej TAURON, jak również do zmieniającego się otoczenia,
7. kładzie duży nacisk na budowanie świadomości, szkolenia i zachęcanie pracowników do wykorzystywania wiedzy o ryzykach w codziennych działaniach,
8. współtworzy w Grupie Kapitałowej TAURON system kontroli wewnętrznej, stanowiąc obok funkcji zapewnienia zgodności oraz zarządzania bezpieczeństwem element modelu trzech linii obrony.

3.2. System zarządzania ryzykiem korporacyjnym

Funkcjonujący na poziomie Grupy Kapitałowej TAURON System zarządzania ryzykiem korporacyjnym (System ERM) stanowi zbiór zasad, standardów oraz narzędzi pozwalających na realizację podstawowego celu zarządzania ryzykiem, jakim jest szeroko rozumiane zapewnienie bezpieczeństwa funkcjonowania Grupy Kapitałowej TAURON. System ten regulowany jest poprzez dokument pn. *Strategia Zarządzania Ryzykiem Korporacyjnym w Grupie TAURON* (Strategia ERM), który definiuje ramy oraz zasady zarządzania ryzykiem korporacyjnym w Grupie Kapitałowej TAURON. Strategia ERM ma na celu zapewnienie spójności zarządzania poszczególnymi kategoriami ryzyka, które zostały uszczegółowione w odrębnych regulacjach, dostosowanych do specyfiki poszczególnych grup zagrożeń.

Poniższy rysunek przedstawia podstawową klasyfikację ryzyka korporacyjnego:

Rysunek nr 33.
Podstawowa klasyfikacja
ryzyka korporacyjnego

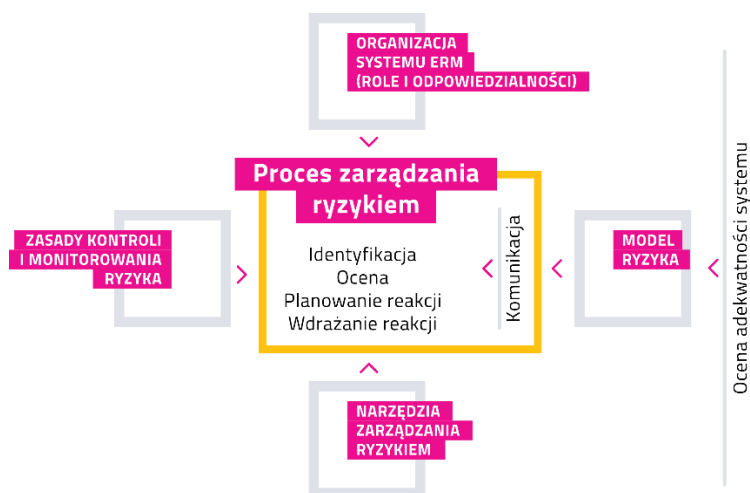

Centrum Systemu ERM stanowi proces zarządzania ryzykiem obejmujący ciągle działania takie jak identyfikacja ryzyka, jego pomiar oraz opracowanie i wdrażanie reakcji na ryzyko. Architektura Systemu ERM obejmuje ponadto elementy, które mają zapewnić skuteczne funkcjonowanie procesu, w tym:

1. narzędzia zarządzania ryzykiem,
2. model ryzyk,
3. zasady kontroli i monitorowania,
4. organizację Systemu ERM,
5. ocenę adekwatności i funkcjonowania Systemu ERM.

Poniższy rysunek przedstawia konstrukcję funkcjonującego w Grupie Kapitałowej TAURON Systemu ERM.

Rysunek nr 34.
Konstrukcja funkcjonującego
w Grupie Kapitałowej TAURON Systemu ERM

Stosowane w Grupie Kapitałowej TAURON narzędzia zarządzania ryzykiem pozwalają na skuteczną realizację poszczególnych etapów tego procesu. Grupa Kapitałowa TAURON stosuje w szczególności następujące narzędzia:

1. kwestionariusz identyfikacji ryzyka, czyli tabelaryczny formularz określający informacje, jakie powinny być zebrane przy identyfikacji ryzyka,
2. kartę ryzyka, zawierającą szczegółowe informacje na temat zidentyfikowanego ryzyka,
3. rejestr ryzyka, czyli tabelaryczne zestawienie ryzyk związanych z działalnością Grupy Kapitałowej TAURON, zawierające w szczególności ich opisy, kategorie, wyceny, a w uzasadnionych przypadkach również reakcję na ryzyko, plan rezerwowy i system wskaźników podlegających monitoringowi,

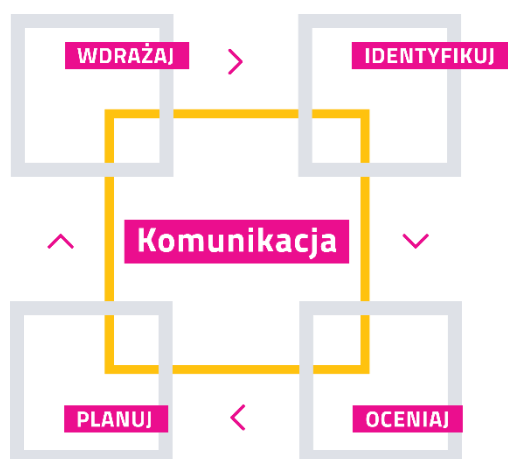
4. model ryzyka, czyli ich uporządkowaną listę, pozwalającą na klasyfikację ryzyka występującego w działalności Grupy Kapitałowej TAURON,
5. mapę ryzyka, czyli graficzne przedstawienie zidentyfikowanych ryzyk w sposób uwzględniający prawdopodobieństwo ich materializacji oraz potencjalny wpływ,
6. tolerancję na ryzyko i limity ryzyka, czyli maksymalny dopuszczalny przez Zarząd TAURON poziom ryzyka, które może wystąpić w ramach prowadzonej działalności,
7. kluczowe wskaźniki ryzyka i wskaźniki wczesnego ostrzegania, informujące o statusie ryzyka i konieczności podjęcia dodatkowych działań mitygujących.

3.2.1. Proces zarządzania ryzykiem i jego uczestnicy

Proces zarządzania ryzykiem korporacyjnym zapewnia całościowe i spójne zasady zarządzania ryzykiem powiązane między sobą metodycznie i informacyjnie. Proces zarządzania ryzykiem korporacyjnym to ciągłe działania obejmujące identyfikację ryzyka, ocenę ryzyka, planowanie reakcji na ryzyko, wdrażanie przyjętej reakcji na ryzyko oraz komunikację pomiędzy uczestnikami procesu zarządzania ryzykiem.

Poniższy rysunek przedstawia proces zarządzania ryzykiem.

Rysunek nr 35. Proces zarządzania ryzykiem

Identyfikacja ryzyka polega na ustaleniu potencjalnych zdarzeń mogących wpłynąć na realizację celów biznesowych Grupy Kapitałowej TAURON.

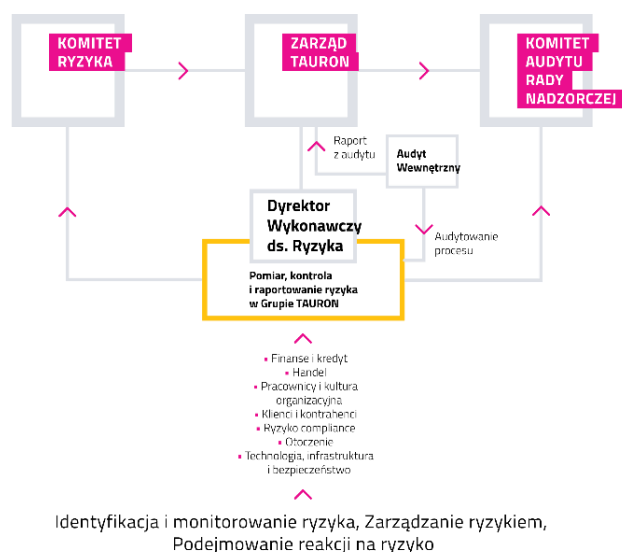
Ocena ryzyka polega na określeniu możliwych finansowych i niefinansowych skutków materializacji ryzyka wpływającego na realizację określonych celów.

Planowanie polega na przygotowaniu dedykowanych reakcji dla zidentyfikowanego ryzyka celem osiągnięcia pożądanego rezultatu.

Wdrażanie reakcji na ryzyko polega na wprowadzeniu w życie przygotowanych w procesie planowania reakcji na zidentyfikowane ryzyko.

Komunikacja polega na ciągłym przepływie informacji pomiędzy uczestnikami procesu, który ma zapewnić pełną wiedzę na temat bieżącego stanu ryzyka oraz skuteczności działań prowadzonych w ramach reakcji na ryzyko. Elementem tego procesu jest również okresowe raportowanie o ryzyku. Poniższy rysunek przedstawia schemat zarządczej komunikacji ryzyka.

Rysunek nr 36. Schemat zarządczej komunikacji ryzyka

Obszar Wydobywanie   Obszar Wytwarzanie   Obszar Dystrybucja   Obszar Sprzedaż   Pozostałe

Kluczowym założeniem systemu zarządzania ryzykiem jest jasny i precyzyjny podział zadań oraz odpowiedzialności, zapewniający brak powstawania konfliktu interesów. W szczególności system gwarantuje niezależność funkcji podejmowania ryzyka od jego kontroli i monitoringu. Jest to realizowane poprzez centralizację funkcji kontrolnej na poziomie Spółki dominującej w organizacyjnym i funkcjonalnym odseparowaniu funkcji podejmowania ryzyka. Zasady funkcjonujące w Grupie Kapitałowej TAURON wprowadzają funkcję właściciela ryzyka, tj. osoby odpowiedzialnej za zarządzanie danym ryzykiem oraz opracowanie i wdrożenie skutecznej reakcji na zagrożenie. Natomiast funkcja kontrolna, koordynacja procesu, jak również odpowiedzialność za prawidłowe funkcjonowanie systemu zarządzania ryzykiem została umiejscowiona w Spółce dominującej w Obszarze Dyrektora Wykonawczego ds. Ryzyka.

W ramach procesu zarządzania ryzykiem szczególną rolę pełni Komitet Ryzyka jako zespół ekspercki, który w sposób stały i ciągły inicjuje, analizuje, monitoruje, kontroluje, wspiera i nadzoruje funkcjonowanie systemu zarządzania ryzykiem w Grupie Kapitałowej TAURON. W skład Komitetu Ryzyka wchodzi osoby posiadające odpowiednią wiedzę o Spółce i jej otoczeniu oraz niezbędne kwalifikacje i umocowania. Zadaniem Komitetu Ryzyka jest wyznaczanie norm i standardów zarządzania ryzykiem w Grupie Kapitałowej TAURON oraz nadzór nad skutecznością procesu zarządzania ryzykiem. W obrębie Komitetu Ryzyka wydzielone zostały dwa odrębne zespoły dla obszaru ryzyka handlowego oraz obszaru ryzyka finansowego i kredytowego. Komitet Ryzyka nadzoruje bezpośrednio realizację procesu zarządzania ryzykiem korporacyjnym.

Poniższa tabela prezentuje powiązanie poszczególnych ról w kontekście Strategii ERM oraz pozostałych dokumentów szczegółowo regulujących System ERM w Grupie Kapitałowej TAURON.

Tabela nr 17. Powiązanie poszczególnych ról w kontekście Strategii ERM oraz dokumentów regulujących System ERM

Rada Nadzorcza							
Komitet Audytu							
Zarząd							
Kierownictwo	Komitet Ryzyka					Audyt Wewnętrzny	
	Zespół ds. Zarządzania Ryzykiem Handlowym			Zespół ds. Zarządzania Ryzykiem Finansowym i Kredytowym			
Regulamin organizacyjny	Strategia zarządzania ryzykiem korporacyjnym w Grupie TAURON					Regulamin audytu wewnętrznego	
	Polityka zarządzania ryzykiem handlowym w Grupie TAURON	Polityka zarządzania ryzykiem operacyjnym w Grupie TAURON	Polityka zarządzania ryzykiem w projektach w Grupie TAURON	Polityka zarządzania ryzykiem kredytowym w Grupie TAURON	Polityka zarządzania ryzykiem specyficznym w obszarze finansowym w Grupie TAURON		
	Zespół Ryzyka Rynkowego	Zespół Ryzyka Korporacyjnego		Zespół Ryzyka Kredytowego	Dyrektor Wykonawczy ds. Finansów		
	Dyrektor Wykonawczy ds. Ryzyka						Dyrektor Wykonawczy ds. Audytu Wewnętrznego i Kontroli Wewnętrznej
	Raportowanie do Rady Nadzorczej, Zarządu TAURON, Członków Komitetu Ryzyka						Raportowanie do Prezesa Zarządu

W ramach Systemu ERM szczegółowo zdefiniowano role i odpowiedzialności wszystkich uczestników systemu zarządzania ryzykiem w Grupie Kapitałowej TAURON. Szczegółowy opis ról i odpowiedzialności zamieszczony został w tabeli poniżej.

Tabela nr 18. Opis ról i odpowiedzialności uczestników Systemu ERM

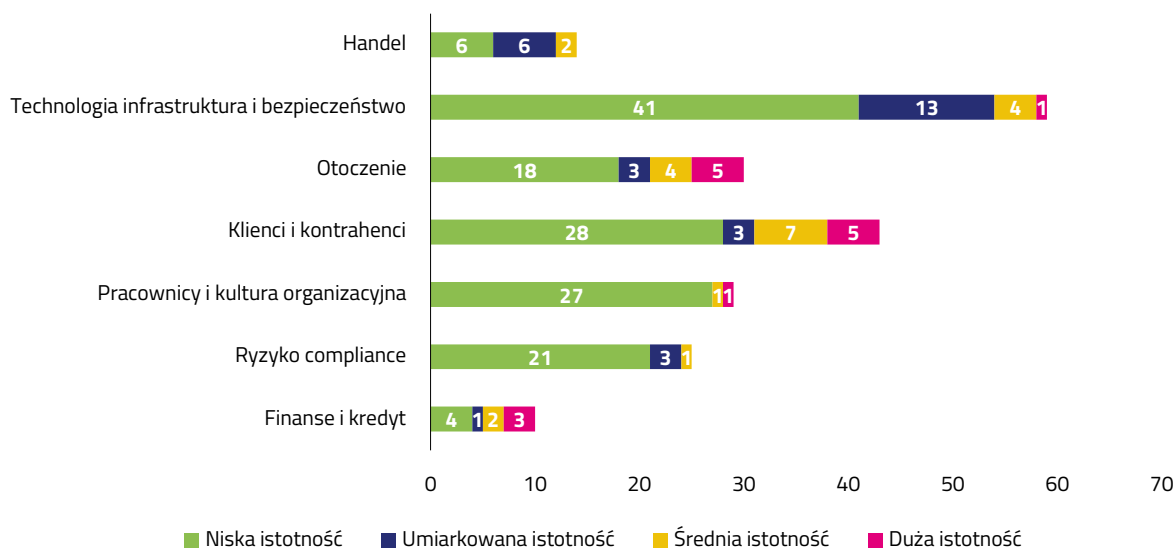
Uczestnik	Role i odpowiedzialności uczestnika
Rada Nadzorcza TAURON	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ocena Systemu ERM, zwłaszcza jego adekwatności i skuteczności. 2. Uprawnienie do kontroli działań Spółki w zakresie zarządzania ryzykiem korporacyjnym, pod kątem zgodności z oczekiwaniami akcjonariuszy, organów nadzorczych i regulacyjnych.
Komitet Audytu Rady Nadzorczej TAURON	Monitorowanie skuteczności Systemu ERM.
Zarząd TAURON	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ocena adekwatności, skuteczności i efektywności Systemu ERM. 2. Podejmowanie formalnych decyzji dotyczących kluczowych elementów zarządzania ryzykiem korporacyjnym w Grupie Kapitałowej TAURON, w tym zatwierdzanie listy ryzyk, dla których Zarząd będzie pełnił funkcję Właściciela Ryzyka. 3. Zatwierdzanie tolerancji na ryzyko w Grupie Kapitałowej TAURON i limitów globalnych dla ryzyk kluczowych. 4. Zarządzanie ryzykami o szczególnym znaczeniu dla funkcjonowania Grupy Kapitałowej TAURON.
Komitet Ryzyka	<ol style="list-style-type: none"> 1. Nadzorowanie procesu zarządzania ryzykiem w Grupie Kapitałowej TAURON. 2. Kontrola ekspozycji na ryzyko w Grupie Kapitałowej TAURON. 3. Opiniowanie i rekomendowanie Zarządowi kształtu poszczególnych elementów infrastruktury zarządzania ryzykiem. 4. Określanie tolerancji na ryzyko w Grupie Kapitałowej TAURON i limitów globalnych dla kluczowych ryzyk, a także wnioskowanie do Zarządu o ich akceptację lub zmianę. 5. Nadzorowanie przygotowania kwartalnej informacji dla Zarządu na temat wszystkich istotnych zagadnień dotyczących ryzyka w Grupie Kapitałowej TAURON.
Dyrektor Wykonawczy ds. Ryzyka	<ol style="list-style-type: none"> 1. Koordynacja procesu zarządzania ryzykiem na wszystkich szczeblach i we wszystkich obszarach działalności organizacji. 2. Odpowiedzialność za rozwój Systemu ERM (metod, procesów i procedur identyfikacji, oceny, monitorowania i kontroli zagrożeń). 3. Wspieranie i nadzór uczestników systemu w realizacji zarządzania ryzykiem oraz ocena jej efektywności. 4. Sporządzanie i przekazywanie raportów o ryzyku do uprawnionych uczestników procesu zarządzania ryzykiem. 5. Działania na rzecz budowy wspierającej kultury organizacyjnej i podnoszenia świadomości w zakresie zarządzania ryzykiem w Grupie Kapitałowej TAURON.
Dyrektor Wykonawczy ds. Audytu Wewnętrznego	Cykliczny przegląd poprawności zaprojektowania i wdrożenia oraz efektów działań w ramach Systemu ERM.
Zarząd spółki zależnej	<ol style="list-style-type: none"> 1. Odpowiedzialność za zarządzanie ryzykiem w ramach spółki zależnej. 2. Promowanie kultury zarządzania ryzykiem w spółce zależnej. 3. Odpowiedzialność za właściwe reakcje na ryzyka oraz ich skuteczność. 4. Wyznaczanie Właścicieli Ryzyk w danej spółce zależnej. 5. Zatwierdzanie planów reakcji na ryzyko i podejmowanie bieżących decyzji dotyczących postępowania z ryzykiem w przypadku przekroczenia ustalonych wartości ryzyka (progu eskalacji).
Właściciel Ryzyka	<ol style="list-style-type: none"> 1. Odpowiedzialność za działania związane z realizacją procesu zarządzania ryzykiem w ramach powierzonego obszaru odpowiedzialności, w kontekście wpływu na bieżącą działalność, jak i na realizację celów strategicznych, operacyjnych i finansowych jednostki. 2. Odpowiedzialność za przygotowanie planu i wdrożenie reakcji na ryzyko w przypadku przekroczenia jego ustalonych wartości, a także za komunikację i raportowanie w ramach realizowanego zarządzania ryzykiem.

3.2.2. Model ryzyka

Model ryzyka określa spójną klasyfikację ryzyka, umożliwiając jego jednolite i kompleksowe ujęcie na poziomie całej Grupy Kapitałowej TAURON. Każde zidentyfikowane ryzyko przyporządkowywane jest do określonych kategorii i podkategorii.

Poniższy rysunek przedstawia główne kategorie ryzyka określone przez Grupę Kapitałową TAURON wraz z liczbą kluczowych zagrożeń:

Rysunek nr 37. Liczba monitorowanych ryzyk w podziale na kategorie

Najistotniejsze ryzyka identyfikowane na poziomie Grupy Kapitałowej TAURON w podziale na poszczególne kategorie ryzyka opisane zostały w dalszej części niniejszego sprawozdania.

3.2.3. Zasady kontroli i monitorowania

Przyjęte zasady kontroli i monitoringu ryzyka mają na celu ograniczenie ekspozycji Grupy Kapitałowej TAURON na czynniki mogące niekorzystnie wpływać na jej funkcjonowanie. Podstawowym narzędziem kontroli ryzyka jest zatwierdzana przez Zarząd Tolerancja na ryzyko, która określa maksymalną dopuszczalną wartość ekspozycji na ryzyko w Grupie Kapitałowej TAURON.

W procesie określania Tolerancji na ryzyko brana jest pod uwagę specyfika i zakres działalności Grupy Kapitałowej TAURON. Jej wysokość określana jest wartościowo, a zasady pomiaru poszczególnych ryzyk w organizacji określono tak, by zapewnić spójność pomiaru ryzyka ze stosowaną definicją tolerancji. Tolerancja na ryzyko stanowi podstawę do alokacji jej wysokości na Limity globalne dedykowane do pojedynczego lub wielu ryzyk specyficznych. Następnie w obrębie zarządzania ryzykiem specyficznym alokowane są na limity operacyjne. Podstawowym założeniem jest zagwarantowanie niezależności podejmowania ryzyka od jego kontroli, co gwarantuje bezpieczeństwo funkcjonowania organizacji.

Uzupełniające narzędzie służące do monitorowania ryzyka i jego kontroli stanowi System Wczesnego Ostrzegania oparty o katalog Kluczowych Wskaźników Ryzyka (KRI – *ang. Key Risk Indicator*) oraz Wskaźników Wczesnego Ostrzegania (EWI – *ang. Early Warning Indicator*). Funkcjonujący w oparciu o wskaźniki KRI i EWI system umożliwia odpowiednio wczesną identyfikację zagrożeń poprzez pomiar przyczyn poszczególnych zagrożeń. Jednocześnie system ten pozwala na odpowiednio wczesne podejmowanie działań zaradczych, przed faktyczną materializacją poszczególnych zagrożeń.

3.2.4. Ocena adekwatności funkcjonowania Systemu ERM

Zarządzanie ryzykiem jest procesem systematycznym i podlegającym ciągłemu doskonaleniu tak, aby na bieżąco dostosowywać go do specyfiki i struktury organizacyjnej Grupy Kapitałowej TAURON oraz zmieniającego się otoczenia. Podlega on również cyklicznej wewnętrznej oraz niezależnej ocenie adekwatności i przeglądom:

- System ERM podlega ciągłym przeglądom pod kątem jego adekwatności i dopasowania do struktury i specyfiki działania Grupy Kapitałowej TAURON, jak również zmieniającego się otoczenia,
- nie rzadziej niż raz w roku, Dyrektor Wykonawczy ds. Ryzyka sporządza raport z oceny adekwatności architektury Systemu ERM dla członków Komitetu Ryzyka.

Dyrektor Wykonawczy ds. Audytu, w ramach sprawowania nadzoru instytucjonalnego (trzecia linia obrony), cyklicznie przeprowadza niezależną kontrolę zarządzania ryzykiem w Grupie Kapitałowej TAURON pod kątem właściwego stosowania zasad przez uczestników procesu, jak również jego adekwatności i skuteczności.

3.3. Zarządzanie głównymi ryzykami Grupy Kapitałowej TAURON

Spółka aktywnie zarządza wszystkimi ryzykami, dążąc do wyeliminowania lub maksymalnego ograniczenia ich potencjalnego negatywnego wpływu, w szczególności na wynik finansowy Grupy Kapitałowej TAURON.

3.3.1. Zarządzanie ryzykiem handlowym

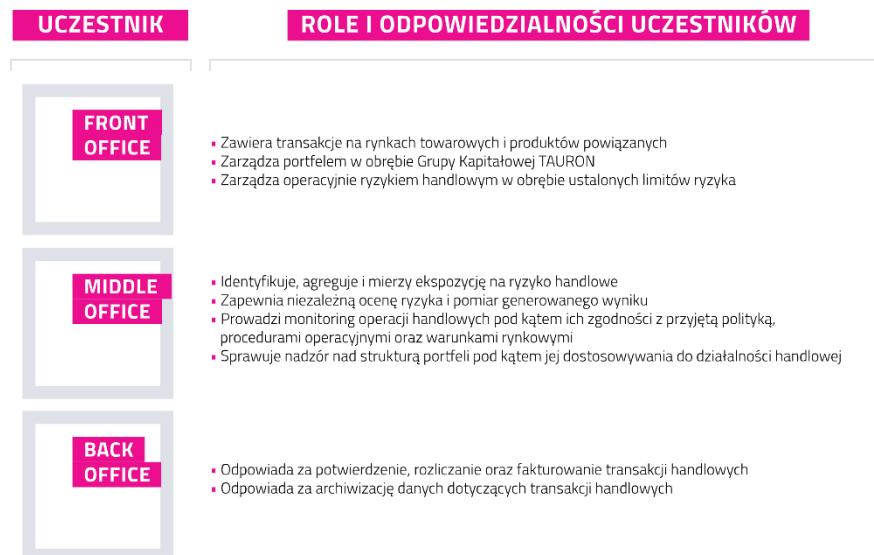
Zarządzanie ryzykiem handlowym w Grupie Kapitałowej TAURON rozumiane jest jako ograniczenie nieplanowanej zmienności wyniku operacyjnego Grupy Kapitałowej TAURON wynikającej z fluktuacji cen rynków towarowych oraz odchyłeń wolumenu w poszczególnych obszarach działalności handlowej Grupy Kapitałowej TAURON. Ryzyko handlowe, z uwagi na specyfikę prowadzonej działalności, stanowi jedno z kluczowych ryzyk w Grupie Kapitałowej TAURON. W skład Grupy Kapitałowej TAURON wchodzi spółki zarówno z Obszaru Wydobywania, Obszaru Wytwarzania, jak również Obszaru Sprzedaży. W związku z występowaniem przeciwstawnych pozycji w tych Obszarach ryzyko w określonym stopniu naturalnie się dywersyfikuje, z uwagi jednak na niepełne zbilansowanie tych Obszarów, jak również odmienny charakter ekspozycji Grupa Kapitałowa TAURON wykazuje wrażliwość na zmienność cen energii elektrycznej, gazu oraz produktów powiązanych.

W celu efektywnego zarządzania tą grupą ryzyk stworzono system zarządzania ryzykiem handlowym powiązany organizacyjnie i informacyjnie z funkcjonującą na poziomie Grupy Kapitałowej TAURON strategią zabezpieczenia pozycji handlowej. W szczególności funkcjonująca *Polityka zarządzania ryzykiem handlowym w Grupie TAURON* wprowadza system wczesnego ostrzegania oraz system limitowania ekspozycji na ryzyko w poszczególnych obszarach handlowych. Podstawową miarę operacyjną ryzyka rynkowego w Grupie Kapitałowej TAURON stanowi miara wartości narażonej na ryzyko Value at Risk określająca maksymalną dopuszczalną zmianę wartości pozycji w zadanym horyzoncie czasowym i na określonym poziomie prawdopodobieństwa. Value at Risk stanowi dynamiczną miarę ryzyka, która w odróżnieniu od miar statycznych charakteryzuje się własnością wyprzedzającą, pozwalającą na określanie możliwych negatywnych skutków jeszcze przed ich faktycznym wystąpieniem. Obszar ryzyka, mając jednak świadomość pewnych ograniczeń tego typu miar statystycznych, korzysta również z szeregu uzupełniających miar ryzyka służących zapewnieniu bezpiecznego funkcjonowania obszarów handlowych.

Struktura organizacyjna systemu zarządzania ryzykiem handlowym przewiduje ścisły podział kompetencji, w ramach którego zarządzanie ryzykiem jest zdecentralizowane, przy czym sterowanie i kontrola ryzyka odbywa się centralnie z poziomu TAURON. W szczególności elementem struktury organizacyjnej systemu zarządzania ryzykiem handlowym jest podział działalności handlowej Grupy Kapitałowej TAURON na Front, Middle oraz Back Office. Taki podział zadań ma na celu zapewnienie niezależności funkcji operacyjnych realizowanych przez Front Office od funkcji kontroli ryzyka realizowanego przez Obszar Ryzyka oraz zapewnia odpowiedni poziom elastyczności operacyjnej. Na potrzeby procesu zarządzania ryzykiem zakłada się takie umiejscowienie odpowiedzialności, aby zapewnić optymalne podejście do danego typu zagrożenia, wykorzystując w szczególności efekt skali oraz efekt synergii. Stosowane podejście zapewnia efektywność prowadzonych procesów handlowych oraz właściwy nadzór nad jednym z głównych procesów biznesowych prowadzonych w ramach Grupy Kapitałowej TAURON.

Poniższy rysunek przedstawia podział działalności handlowej Grupy Kapitałowej TAURON.

Rysunek nr 38.
Podział działalności
handlowej Grupy
Kapitałowej TAURON

3.3.2. Zarządzanie ryzykiem finansowym

TAURON oraz Grupa Kapitałowa TAURON, w ramach zarządzania ryzykiem finansowym, zarządza ryzykiem walutowym i ryzykiem stopy procentowej, w oparciu o opracowaną i przyjętą do stosowania *Politykę zarządzania ryzykiem finansowym w Grupie TAURON*. Głównym celem zarządzania tymi ryzykami jest minimalizacja wrażliwości przepływów pieniężnych TAURON oraz Grupy Kapitałowej TAURON na czynniki ryzyka finansowego oraz minimalizacja kosztów finansowych i kosztów zabezpieczenia w ramach transakcji z wykorzystaniem instrumentów pochodnych. TAURON w przypadkach, w których jest to możliwe i ekonomicznie uzasadnione, wykorzystuje instrumenty pochodne, których charakterystyka pozwala na zastosowanie rachunkowości zabezpieczeń.

W obrębie ryzyk finansowych TAURON oraz Grupa Kapitałowa TAURON identyfikuje i aktywnie zarządza również ryzykiem utraty płynności rozumianym jako utrata lub ograniczenie zdolności do regulowania bieżących wydatków ze względu na nieadekwatną wielkość lub strukturę płynnych aktywów w stosunku do zobowiązań krótkoterminowych lub niedostateczny poziom rzeczywistych wpływów netto do działalności operacyjnej. Sytuacja płynnościowa TAURON oraz Grupy Kapitałowej TAURON jest na bieżąco monitorowana pod kątem ewentualnych odchyleń od zakładanych planów, a dostępność zewnętrznych źródeł finansowania, których kwota istotnie przewyższa oczekiwane zapotrzebowanie w krótkim okresie, mityguje ryzyko utraty płynności. Wdrożona *Polityka zarządzania płynnością finansową Grupy TAURON* określa zasady wyznaczania pozycji płynnościowej zarówno poszczególnych spółek, jak i całej Grupy Kapitałowej TAURON, co pozwala zabezpieczyć środki na pokrycie ewentualnej luki płynnościowej zarówno poprzez alokację środków pomiędzy spółkami (mechanizm cash pool), jak również z wykorzystaniem finansowania zewnętrznego, w tym kredytów w rachunkach bieżących.

TAURON, w ramach identyfikowanych ryzyk finansowych, zarządza również ryzykiem finansowania rozumianym jako brak możliwości pozyskania nowego finansowania, wzrost kosztów finansowania oraz ryzyko wypowiedzenia dotychczasowych umów finansowania. W ramach minimalizacji ryzyka finansowania TAURON prowadzi politykę pozyskiwania finansowania dla Grupy Kapitałowej TAURON z odpowiednim wyprzedzeniem w stosunku do planowanej daty jego wykorzystania, tj. do 24 miesięcy przed planowanym zapotrzebowaniem. Oznacza to posiadanie przez TAURON oraz Grupę Kapitałową TAURON podpisanych programów gwarantowanego finansowania bądź też zabezpieczenie tego finansowania poprzez zgromadzenie środków na rachunkach TAURON oraz Grupy Kapitałowej TAURON. Taka polityka ma na celu przede wszystkim zapewnienie elastycznego doboru źródeł finansowania i wykorzystania sprzyjających warunków rynkowych a także zmniejszenie ryzyka konieczności zaciągnięcia nowych zobowiązań na niekorzystnych warunkach finansowych. Polityka TAURON obejmuje również standaryzację kowenantów i zapisów umów finansowania w najbardziej kluczowych elementach dokumentacji.

3.3.3. Zarządzanie ryzykiem kredytowym

Ryzyko kredytowe jest rozumiane jako możliwość poniesienia straty z tytułu niewywiązania się partnerów handlowych ze zobowiązań kontraktowych. Grupa Kapitałowa TAURON posiada zdecentralizowany system zarządzania ryzykiem kredytowym, jednak kontrola, limitowanie i raportowanie tej kategorii ryzyka odbywa się centralnie, na poziomie Spółki dominującej. Funkcjonująca *Polityka Zarządzania Ryzykiem Kredytowym w Grupie TAURON* określa zasady zarządzania ryzykiem kredytowym na poziomie Grupy Kapitałowej TAURON, mające skutecznie zminimalizować wpływ tego ryzyka na realizację celów Grupy Kapitałowej TAURON.

Zarządzanie ryzykiem kredytowym ma postać sterowania poziomem ekspozycji kredytowej,

Poniższy rysunek przedstawia składowe ekspozycji kredytowej.

Rysunek nr 39. Składowe ekspozycji kredytowej

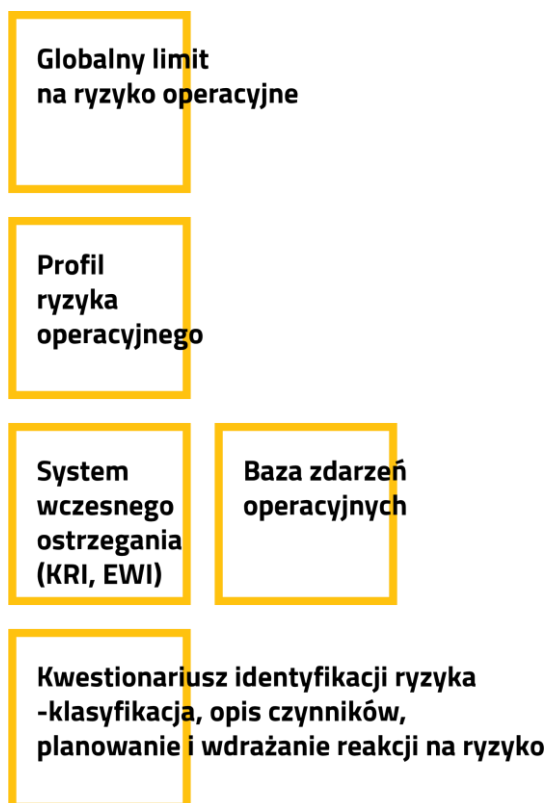
Na podstawie wartości ekspozycji oraz oceny kondycji finansowej poszczególnych klientów wartość ryzyka kredytowego, na jakie narażona jest Grupa Kapitałowa TAURON, jest wyliczana z wykorzystaniem metod statystycznych, według których oblicza się wartość narażoną na ryzyko na podstawie rozkładu prawdopodobieństwa straty całkowitej.

3.3.4. Zarządzanie ryzykiem operacyjnym

Ryzyko operacyjne, zgodnie z funkcjonującą *Polityką zarządzania ryzykiem operacyjnym w Grupie TAURON* jest rozumiane jako możliwość poniesienia straty wskutek nieodpowiednich lub zawodnych procedur wewnętrznych, błędów ludzi i systemów lub w wyniku zdarzeń zewnętrznych. Obejmuje ono także ryzyko prawne, ryzyko reputacji oraz ryzyko braku zgodności. Ryzyko operacyjne, z uwagi na specyficzny charakter zagrożeń oraz możliwości zarządzania nim, stanowi odrębną grupę ryzyka występującego w działalności Grupy Kapitałowej TAURON. Przedmiotowe ryzyko jest zjawiskiem złożonym, występuje w każdym procesie i rodzaju działalności, jest wielowymiarowe i dotyczy różnego rodzaju działań i operacji. W szczególności poziom ekspozycji na czynniki ryzyka operacyjnego jest powiązany z wielkością i złożonością struktury organizacyjnej, liczbą i złożonością systemów IT oraz z liczbą prowadzonych procesów biznesowych. Ryzyko operacyjne charakteryzuje się brakiem możliwości całkowitej eliminacji jego źródeł, a analiza jego czynników i parametrów (m.in. częstości i dotkliwości), a także ich ocena wymaga stosowania złożonych metod pomiaru i analizy.

W celu skutecznego zarządzania ryzykiem operacyjnym Grupa Kapitałowa TAURON stosuje odpowiednie narzędzia, zaprezentowane na poniższym schemacie. W szczególności zalicza się do nich profil ryzyka operacyjnego, bazę zdarzeń operacyjnych, limit globalny na ryzyko operacyjne oraz powiązany system limitów operacyjnych, a także funkcjonujący w szerokim zakresie system wczesnego ostrzegania.

Poniższy rysunek przedstawia narzędzia systemu zarządzania ryzykiem.

Globalny limit na ryzyko operacyjne jest podstawowym narzędziem kontroli ryzyka operacyjnego i stanowi alokację tolerancji na ryzyko przyjętej w Grupie Kapitałowej TAURON. Limit globalny na ryzyko operacyjne może być w dalszej kolejności alokowany na poszczególne obszary działalności Grupy Kapitałowej TAURON, podkategorie ryzyka operacyjnego, jak również na poszczególne ryzyka operacyjne.

Profil ryzyka operacyjnego ma na celu identyfikację obszarów, procesów lub działań nadmiernie ekspozycyjnych na zagrożenia wynikające z poszczególnych czynników ryzyka operacyjnego. Profil ryzyka operacyjnego wyraża się w szczególności w wymiarze strukturalnym obejmującym rodzaje zdarzeń operacyjnych, strukturę organizacyjną Grupy Kapitałowej TAURON i procesy, w wymiarze skali obejmującym oszacowane potencjalne straty uwzględniające w szczególności historyczne wartości strat rzeczywistych, jak również narzędzia wykorzystywane w celu mitygacji zagrożeń. Na potrzeby pomiaru ryzyka operacyjnego i określenia Profilu ryzyka operacyjnego, poszczególne rodzaje ryzyka operacyjnego dzielone są (ze względu na charakter ich występowania) na ryzyka ciągłe oraz jednorazowe.

System wczesnego ostrzegania definiowany jest w celu monitorowania poziomu ryzyka operacyjnego dla każdego zidentyfikowanego zagrożenia. Z zestawu Kluczowych Wskaźników Ryzyka - KRI, wyodrębniane są Wskaźniki Wczesnego Ostrzegania - EWI jako te, które podlegają stałej kontroli pod kątem wyznaczonych dla nich progów ostrożnościowych, tj. progów akceptacji, mitygacji i eskalacji.

Baza zdarzeń operacyjnych tworzona jest na potrzeby identyfikacji nowych czynników ryzyka oraz równoległe celem określenia profilu ryzyka w Grupie Kapitałowej TAURON. Pozwala ona na ewidencję przypadków charakteryzujących się potencjalną bądź rzeczywistą stratą dla organizacji. Celem prowadzenia bazy zdarzeń operacyjnych jest określenie częstotliwości oraz dotkliwości poszczególnych czynników ryzyka operacyjnego oraz obszarów i procesów, w których występują.

Kwestionariusz identyfikacji ryzyka to dokument w formie tabelarycznego formularza stanowiący narzędzie wspierające realizację procesu zarządzania ryzykiem w zakresie identyfikacji ryzyka, określający szczegółowe informacje, jakie powinny być zebrane w tym procesie.

3.3.5. Zarządzanie ryzykiem w projektach

Grupa Kapitałowa TAURON prowadzi szereg inwestycji w wielu obszarach swojej działalności. Projekty te z uwagi na skalę i często skomplikowany charakter realizacji stanowią źródło zagrożeń mogących mieć wpływ na harmonogram, budżet lub jakość produktów końcowych. Systematyczne stosowanie zapisów Polityki Zarządzania Ryzykiem w Projektach w Grupie TAURON ma na celu mitygację tych ryzyk, wspierając jednocześnie realizację celów strategicznych organizacji. Regulacja ta, w szczególności, określa podstawowe zasady zarządzania ryzykiem w projektach, zapewniając w tej sferze spójność, kompleksowość podejścia oraz jednoznaczność rozumienia. Celem podejmowanych działań jest osiągnięcie wymaganego prawdopodobieństwa realizacji projektu przy zachowaniu określonego harmonogramu, budżetu i jakości otrzymanych

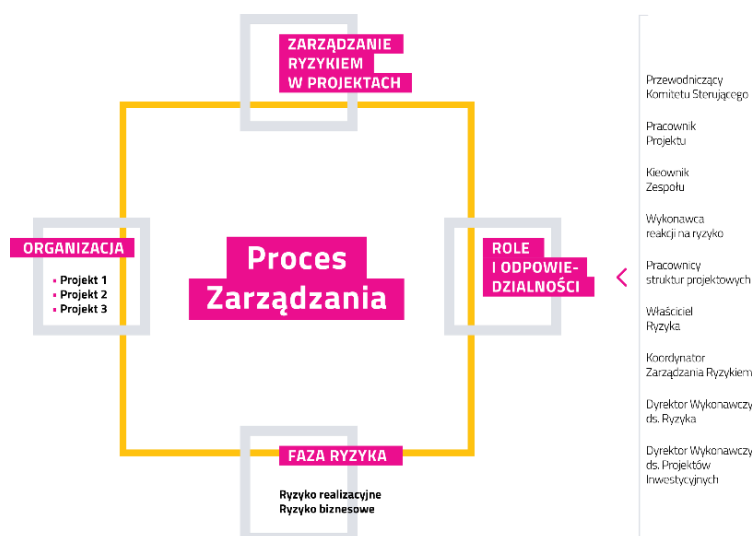

produktów. Celem nadrzędnym jest uzyskanie oczekiwanych korzyści wynikających z realizacji projektu i realizacja celów strategicznych Grupy Kapitałowej TAURON.

Zarządzanie ryzykiem projektów dotyczy również zarządzania ryzykiem wynikającym z projektów i mającym wpływ na organizację. Proces zarządzania ryzykiem wynikającym z projektów obejmuje identyfikację, wycenę tych ryzyk, określanie i monitorowanie wskaźników wczesnego ostrzegania oraz planowanie i wdrażanie działań związanych z zarządzaniem tymi ryzykami. Dla ryzyk mających wpływ na organizację, wyceny ryzyka dokonuje się w wartości bezwzględnej wpływu ze wskazaniem okresu wpływu z podziałem na poszczególne okresy obrachunkowe, w odniesieniu do założonej EBITDA lub przyjmowanych w organizacji założeń do projekcji długoterminowych. Dla najważniejszych ryzyk mających wpływ na organizację opracowywane są Plany reakcji na ryzyko i Plany rezerwowe. Ocena ryzyk dla projektów i wynikających z projektów dla organizacji uwzględniana jest w trakcie podejmowania kluczowych decyzji związanych z uruchomieniem i realizacją tych projektów.

Poniższy rysunek przedstawia model zarządzania ryzykiem w projektach.

Rysunek nr 41.
Model zarządzania
ryzykiem w projektach

3.4. Opis najistotniejszych ryzyk związanych z funkcjonowaniem Grupy Kapitałowej TAURON

Poniższa tabela przedstawia najistotniejsze ryzyka zidentyfikowane dla Grupy Kapitałowej TAURON.

Tabela nr 19. Najistotniejsze ryzyka zidentyfikowane dla Grupy Kapitałowej TAURON

Lp.	Nazwa ryzyka	Opis ryzyka	Trend ryzyka	Reakcja na ryzyko
Finanse i kredyt				
1.	Ryzyko czynników rynkowych	Ryzyko związane z niekorzystnym wpływem stóp procentowych i kursów walutowych na wynik finansowy Grupy Kapitałowej TAURON.	→	<ul style="list-style-type: none"> Bieżący monitoring wielkości ekspozycji narażonej na ryzyko w celu minimalizacji negatywnych skutków zmian czynników rynkowych. Transfer ryzyka poprzez wykorzystanie instrumentów pochodnych.
2.	Ryzyko płynności / finansowania	Ryzyko związane ze sposobem finansowania działalności, wynikające ze struktury kapitału w przedsiębiorstwie.	→	<ul style="list-style-type: none"> Dywersyfikacja źródeł finansowania wraz z aranżowaniem gwarantowanych programów finansowania i zapewnieniem alternatywnych źródeł finansowania. Realizacja polityki centralnego finansowania. Analiza rynku oraz dostępności źródeł finansowania. Monitorowanie harmonogramów i terminu ogłoszenia programu finansowania.
3.	Ryzyko kredytowe	Ryzyko związane z możliwością występowania należności przeterminowanych lub zawarcia kontraktu z kontrahentem, który może okazać się niewypłacalny.	↗	<ul style="list-style-type: none"> Regularne monitorowanie sytuacji finansowej kontrahentów. Cykliczne scoringi klientów, ocena kredytowa każdego klienta przed złożeniem oferty / zawarciem kontraktu. Stosowanie zabezpieczeń w umowach handlowych.

Lp.	Nazwa ryzyka	Opis ryzyka	Trend ryzyka	Reakcja na ryzyko
Handel				
4.	Ryzyko rynkowe	Ryzyko związane z niekorzystną zmianą cen na rynku energii i rynkach produktów powiązanych powodującą negatywny wpływ na wynik finansowy Grupy Kapitałowej TAURON.	↗	<ul style="list-style-type: none"> Monitorowanie i aktualizowanie strategii zabezpieczenia pozycji. Bieżący monitoring ekspozycji na wspomniane ryzyko w celu minimalizacji negatywnych skutków zmian czynników rynkowych. Limitowanie pozycji handlowych w ramach mandatów ryzyka.
Pracownicy i kultura organizacyjna				
5.	Ryzyko sporów społecznych	Ryzyko związane ze sporami zbiorowymi, strajkami, konfliktami społecznymi będącymi następstwem braku satysfakcji pracowników z sytuacji ekonomicznej i społecznej.	→	<ul style="list-style-type: none"> Prowadzenie konsultacji społecznych w zakresie planowanych zmian. Prowadzenie polityki dialogu ze Stroną Społeczną. Przygotowanie i realizowanie rozwiązań motywacyjnych dla pracowników. Standaryzacja zadań i wymagań wobec pracowników. Budowanie kultury organizacyjnej opartej na wartościach. Prowadzenie aktywnej komunikacji wewnętrznej w sprawach pracowniczych.
6.	Ryzyko kadrowe	Ryzyko związane z czasową lub trwałą utratą wyspecjalizowanej kadry pracowników oraz trudnościami w jej odtworzeniu.	→	<ul style="list-style-type: none"> Podjęcie działań zmierzających do wypracowania modelu wzmacniającego motywację pracowników. Rozwój kompetencji poprzez szkolenia pracowników.
7.	Ryzyko BHP	Ryzyko związane z wypadkami przy pracy wynikającymi z niedostosowania do przepisów BHP i P-poż.	→	<ul style="list-style-type: none"> Wdrażanie instrukcji i zasad określających organizację bezpiecznej pracy. Wpływanie na rozwój pracowników przez realizację szkoleń okresowych BHP i dodatkowych specjalistycznych. Analizowanie i aktualizowanie według potrzeb oceny ryzyka zawodowego na poszczególnych stanowiskach pracy. Utrzymanie wysokiego standardu wyposażenia pracowników w środki ochronne i egzekwowanie ich właściwego stosowania. Wykonywanie pomiarów czynników szkodliwych w środowisku pracy.
8.	Ryzyko komunikacji	Ryzyko związane z przekazywaniem niezrzetelnych, nieprawdziwych informacji lub brakiem ich przekazywania w określonym czasie.	→	<ul style="list-style-type: none"> Stosowanie dostępnych narzędzi komunikacji do przekazywania informacji. Organizacja bezpośrednich spotkań kadry z pracownikami. Budowanie dobrych relacji ze strona społeczną w Grupie Kapitałowej TAURON.
Klienci i kontrahenci				
9.	Ryzyko obsługi klienta	Ryzyko związane z niewywiązywaniem się ze standardów obsługi klienta.	→	<ul style="list-style-type: none"> Monitorowanie i analiza wskaźników zadowolenia klienta zewnętrznego oraz wskaźników dotyczących reklamacji. Podjęcie działań dodatkowych np. w obszarze regulacji wewnętrznych określających standardy postępowania jako wynik analizy wskaźników. Podjęcie działań dodatkowych np. wprowadzenie nowych regulacji wewnętrznych w celu poprawy standardów obsługi klienta. Rozwój kompetencji i umiejętności opiekunów klienta kluczowego. Ciągłe podnoszenie standardów obsługi klienta.
10.	Ryzyko realizacji umów przez podwykonawców	Ryzyko związane z nienależytym wywiązywaniem się podwykonawców ze zleconych prac, odstąpieniem od realizacji umowy i związanymi z tym opóźnieniami, zmianami budżetu, zakresu.	→	<ul style="list-style-type: none"> Zawieranie z podwykonawcami umów zgodnych ze standardami Grupy Kapitałowej TAURON. Analiza realizacji przedmiotu umowy, badanie jakości usług wykonywanych przez podwykonawców. Ocena kondycji finansowej i wiarygodności podwykonawców.
11.	Ryzyko wolumenu i marży	Niekorzystne zmiany lub wypowiedzanie umów handlowych przez klientów prowadzące do spadku przychodów z prowadzonej działalności; utrata i brak pozyskania nowych klientów.	→	<ul style="list-style-type: none"> Prowadzenie działań marketingowych, pozyskiwanie nowych klientów. Działania skupione na utrzymaniu aktualnych klientów i odzyskaniu utraconych. Bieżąca aktualizacja oferty, wprowadzenie do sprzedaży produktów typu multipakiet.
12.	Ryzyko procesu zakupowego	Ryzyko związane ze zmiennością sytuacji na rynku dostaw/usług, zmiennością popytu na dany rodzaj produktu/dostawy/usługi na rynku, spadkiem dostępności dostaw/usług	→	<ul style="list-style-type: none"> Przygotowywanie Planu Zamówień oraz jego aktualizacja. Agregowanie zakupów wybranych grup asortymentowych. Konsolidowanie zamówień. Zawieranie umów długoterminowych.

Lp.	Nazwa ryzyka	Opis ryzyka	Trend ryzyka	Reakcja na ryzyko
		odpowiedniej jakości, powodującej ryzyko wzrostu wartości zamówienia.		<ul style="list-style-type: none"> Uwzględnienie ryzyka cenowego związanego z cenami surowców/wahaniem kursowymi w kontraktach z wykonawcami.
Ryzyko compliance				
13.	Ryzyko nadużyć wewnętrznych	Przywłaszczenie lub czasowe wykorzystywanie elementów majątkowych spółki, dewastacja mienia Grupy Kapitałowej TAURON, wykorzystywanie pozycji służbowej do uzyskiwania różnego rodzaju korzyści osobistych poprzez wymuszanie określonych zachowań klientów w trakcie realizowania czynności służbowych.	↘	<ul style="list-style-type: none"> Ścisłe stosowanie procedur wewnętrznych mających na celu zabezpieczenie przed nadużyciami (procedury bezpieczeństwa, przeglądy uprawnień). Prowadzenie działań o charakterze compliance. Propagowanie najlepszych praktyk, doskonalenie procedur, szkolenia. Egzekwowanie i propagowanie zapisów obowiązującego <i>Kodeksu Odpowiedzialnego Biznesu Grupy TAURON</i>.
14.	Ryzyko nadużyć zewnętrznych	Działania osób trzecich mające na celu m.in. kradzież, rabunek, włamanie fizyczne, włamanie komputerowe, kradzież informacji, fałszerstwo.	↘	<ul style="list-style-type: none"> Monitorowanie potencjalnych i rzeczywistych incydentów związanych z bezpieczeństwem. Ochrona antywirusowa na stacjach roboczych. Ochrona fizyczna obiektów. Przeprowadzanie testów bezpieczeństwa.
15.	Ryzyko zachowań nieetycznych	Ryzyko związane z występowaniem zachowań niezgodnych z ogółem przyjętych do stosowania w społeczeństwie zasad współżycia społecznego, norm moralnych oraz mobbingu.	↘	<ul style="list-style-type: none"> Funkcjonowanie w organizacji systemu zgłaszania nadużyć (whistleblowing system). Budowa kultury organizacyjnej opartej na wartościach i zasadach Grupy Kapitałowej TAURON. Szkolenia, budowanie świadomości poprzez spotkania, TAURONET, materiały prasowe. Funkcjonowanie w organizacji Komisji Etycznych działających w oparciu o przyjęte regulacje.
16.	Ryzyko prawne	Ryzyko związane z nieprzestrzeganiem przepisów prawa, błędną interpretacją nowych przepisów i regulacji, sporami sądowymi, wymogami nakładanymi przez URE / UOKiK / KNF / GIOiDO itp.	→	<ul style="list-style-type: none"> Stały monitoring otoczenia prawnego i zmian przepisów prawa. Wdrażanie wymaganych zmian do regulacji wewnętrznych. Powoływanie grup roboczych mających na celu przygotowanie i wdrożenie wymaganych zmian wynikających z otoczenia prawnego. Stała współpraca z organami nadzorującymi rynek energii i rynek kapitałowy. Szkolenia pracowników dotyczące wprowadzanych zmian.
17.	Ryzyko ochrony danych osobowych	Niewłaściwe przechowywanie i przetwarzanie danych osobowych skutkujące niepożądanym wyciekiem lub naruszeniem praw podmiotów danych z zakresu ochrony danych osobowych	→	<ul style="list-style-type: none"> Określenie i wdrożenie odpowiednich środków technicznych lub organizacyjnych zapewniających stopień bezpieczeństwa danych osobowych. Monitorowanie przestrzegania przepisów prawa o ochronie danych osobowych. Podnoszenie poziomu świadomości pracowników w zakresie ochrony danych osobowych, zgodnie z obowiązującymi regulacjami. Określenie i wdrożenie procesu obsługi żądań podmiotów danych, zgodnie z obowiązującymi w Spółce regulacjami oraz dokumentacją procesową. Informowanie i doradzanie z zakresu ochrony danych osobowych pracownikom organizacji.
Otoczenie				
18.	Ryzyko reputacji	Aktualny i przyszły wpływ na dochody i kapitał firmy wynikający z negatywnej oceny opinii publicznej.	→	<ul style="list-style-type: none"> Stały monitoring zagrożeń zewnętrznych i wewnętrznych Spółki. Monitoring mediów, budowa kontaktów i relacji z mediami w ramach Grupy Kapitałowej TAURON. Przygotowanie procedur komunikowania Spółki z otoczeniem zewnętrznym i wewnętrznym.
19.	Ryzyko regulacyjne	Niekorzystny wpływ legislacji na poziomie krajowym oraz europejskim, wynikający z konieczności uchwalenia lub dostosowania się do regulacji prawnych i poniesienia niezbędnych kosztów finansowych celem ich spełnienia.	↗	<ul style="list-style-type: none"> Stały monitoring otoczenia prawnego i zmian przepisów prawa. Analiza projektów aktów prawnych oraz planowanie niezbędnych działań dostosowawczych. Wdrażanie wymaganych zmian do regulacji wewnętrznych.
20.	Ryzyko koncesji	Brak możliwości prowadzenia działalności w wyniku przedłużającego się procesu uzyskania koncesji lub otrzymania zmian posiadanych koncesji. Niekorzystne zmiany	→	<ul style="list-style-type: none"> Bieżąca kontrola prawidłowej realizacji obowiązków koncesyjnych. Monitorowanie zmian w aktach prawnych pod kątem obowiązków koncesyjnych. Wsparcie prawne procesu związanego z przedłużeniem koncesji i jej pozyskaniem.

Lp.	Nazwa ryzyka	Opis ryzyka	Trend ryzyka	Reakcja na ryzyko
		prawne regulujące prowadzenie działalności koncesjonowanej.		
Technologia i infrastruktura				
21.	Ryzyko środowiskowe	Potencjalny negatywny wpływ działalności na środowisko oraz dostosowanie i spełnienie środowiskowych wymagań prawa krajowego i wspólnotowego.	→	<ul style="list-style-type: none"> • Bieżący nadzór nad dotrzymaniem warunków decyzji środowiskowych. • Utrzymywanie wymaganego poziomu sprawności urządzeń redukujących zanieczyszczenia. • Częsta ocena zgodności działań z wymaganiami prawnymi w zakresie ochrony środowiska. • Realizacja inwestycji ze sfery ochrony środowiska w celu minimalizacji skutków niekorzystnego wpływu prowadzonej działalności wydobywczej i przeróbczej.
22.	Ryzyko pogodowe	Wpływ czynników atmosferycznych na funkcjonowanie przedsiębiorstwa zarówno w aspektach technologicznych, jak i handlowych.	→	<ul style="list-style-type: none"> • Modernizacja budowli wodnych mająca na celu optymalizację sposobu wykorzystania zasobów wodnych. • Przygotowanie planów remontowych, przeglądów i na czynności serwisowe z elastycznymi zapisami dotyczącymi terminów wykonania prac. • Stały monitoring wietrzności i oblodzenia łopat wiatraków. • Stały nadzór techniczny nad pracą poszczególnych wiatraków prowadzony przez firmy eksploatujące farmy. • Monitoring i analiza nowych rozwiązań technologicznych ograniczających wpływ niekorzystnych warunków pogodowych na wielkość produkowanej energii elektrycznej.
23.	Ryzyko majątku firmy	Wpływ awarii maszyn i urządzeń, remontów, modernizacji, utrzymania i zarządzania majątkiem produkcyjnym oraz nieprodukcyjnym na cele firmy.	→	<ul style="list-style-type: none"> • Optymalizacja nakładów inwestycyjnych na odtworzenie majątku, czynne monitorowanie stanu maszyn, urządzeń i instalacji. • Podnoszenie kwalifikacji zawodowych i kultury pracy pracowników poprzez organizowanie kursów i szkoleń. • Reagowanie na sytuację awaryjną poprzez obsługę techniczną oraz automatykę zabezpieczającą. • Ubezpieczenie majątku od zdarzeń losowych (z wyłączeniem majątku pod ziemią). • Wprowadzenie narzędzi informatycznych w obszarze doskonalenia monitoringu i zarządzania wskaźnikami awaryjności.
24.	Ryzyko IT	Ryzyka związane z bezpieczeństwem infrastruktury informatycznej, awariami infrastruktury IT.	→	<ul style="list-style-type: none"> • Opracowanie i utrzymywanie planów zapewnienia ciągłości funkcjonowania infrastruktury IT. • Okresowa identyfikacja i kategoryzacja zasobów IT w oparciu o cele dotyczące przywracania usług. • Stosowanie rozwiązań IT o odpowiednich parametrach technicznych, zapewniających akceptowalny poziom niezawodności i sprawności działania (w tym również urządzenia UPS, modem GSM, telefony komórkowe). • Planowanie i prowadzenie szkoleń z zakresu ciągłości funkcjonowania i bezpieczeństwa infrastruktury IT. • Przechowywanie i ochrona zapasowych danych.
25.	Ryzyko bezpieczeństwa i ochrony mienia	Ryzyko związane z naruszeniem integralności maszyn/urządzeń oraz bezpieczeństwem informacji obejmującym jej niewłaściwe przetwarzanie i nieuprawnione ujawnianie.	→	<ul style="list-style-type: none"> • Monitorowanie realizacji opracowanych planów ochrony obiektów podlegających obowiązkowej ochronie. • Utrzymywanie i aktualizacja procedur/planów awaryjnych. • Nadzór nad przestrzeganiem obowiązujących zasad ochrony informacji. • Regularne szkolenia pracowników w zakresie obowiązujących procedur bezpieczeństwa.
26.	Ryzyko geologiczne	Wpływ czynników geologicznych na działalność wydobywczą.	→	<ul style="list-style-type: none"> • Wykonywanie otworów kontrolnych dla lepszego rozpoznania zalegania pokładów węgla. • Kontynuowanie działań profilaktycznych w zagrożonych rejonach dla poprawy warunków geologiczno-górnicznych i ochrony przed zagrożeniami naturalnymi (w tym m.in. strzelanie wyprzedzające mające na celu rozprężenie górotworu).

4. ANALIZA SYTUACJI FINANSOWO-MAJĄTKOWEJ

TAURON POLSKA ENERGIA S.A.

4.1. Omówienie wielkości ekonomiczno-finansowych ujawnionych w rocznym sprawozdaniu finansowym

Sprawozdanie z całkowitych dochodów

Poniższa tabela przedstawia roczne jednostkowe sprawozdanie z całkowitych dochodów w latach 2018-2016.

Tabela nr 20. Roczne jednostkowe sprawozdanie z całkowitych dochodów w latach 2018-2016

Sprawozdanie z całkowitych dochodów sporządzone według MSSF (tys. zł)	2018	2017	2016	Dynamika (2018/2017)
Przychody ze sprzedaży	8 618 642	7 792 025	7 995 328	111%
Koszt własny sprzedanych towarów, materiałów i usług	(8 472 648)	(7 414 707)	(7 837 567)	114%
Zysk (strata) brutto ze sprzedaży	145 994	377 318	157 761	39%
Koszty sprzedaży	(20 692)	(23 309)	(19 326)	89%
Koszty ogólnego zarządu	(98 716)	(88 751)	(81 368)	111%
Pozostałe przychody i koszty operacyjne	(3 927)	(2 470)	(91 670)	159%
Zysk (strata) operacyjny	22 659	262 788	(34 603)	9%
Marża zysku operacyjnego (%)	0,3%	3,4%	(0,4)%	8%
Przychody finansowe	1 146 884	1 017 258	1 989 049	113%
Koszty odsetkowe od zadłużenia	(298 602)	(334 638)	(356 947)	89%
Aktualizacja wartości udziałów i akcji	(2 469 069)	(134 372)	(1 610 396)	1 837%
Aktualizacja wartości obligacji i pożyczek	15 493	0	0	-
Pozostałe przychody i koszty finansowe	(149 648)	108 529	(136 237)	-
Zysk (strata) brutto	(1 732 283)	919 565	(149 134)	-
Marża zysku brutto (%)	(20,1)%	11,8%	(1,9)%	-
Podatek dochodowy	22 430	(65 214)	(17 119)	-
Zysk (strata) netto	(1 709 853)	854 351	(166 253)	-
Marża zysku netto (%)	(19,8)%	11,0%	(2,1)%	-
Pozostałe całkowite dochody netto	(19 666)	(6 713)	104 024	293%
Łączne całkowite dochody	(1 729 519)	847 638	(62 229)	-
EBITDA	27 287	268 220	(27 078)	10%
Marża EBITDA (%)	0,3%	3,4%	(0,3)%	9%

W 2018 r. Spółka osiągnęła zysk operacyjny na poziomie 23 mln zł, niższy od uzyskanego w 2017 r., przede wszystkim z uwagi na rozwiązanie w całości w 2017 r., zawiązanym w 2015 r. oraz zaktualizowanych w 2016 r., rezerw na umowy rodzące obciążenia związane ze wspólnym przedsięwzięciem „Budowa bloku gazowo-parowego w Stalowej Woli”.

Dodatni wynik 2018 r. na poziomie operacyjnym jest efektem osiągnięcia przez TAURON dodatnich marż, przede wszystkim na obrocie energią elektryczną, węglem oraz na prawach do emisji CO₂.

W 2018 r., podobnie jak w 2017 r., w wyniku działalności finansowej zostały ujęte odpisy aktualizujące wartość udziałów i akcji w spółkach zależnych, w związku z przeprowadzonymi testami na utratę wartości udziałów i akcji oraz obligacji

i pożyczek na dzień 30 czerwca oraz 31 grudnia 2018 r. Szczegółowa informacja została przedstawiona w dalszej części niniejszego sprawozdania.

O powyższym zdarzeniu Spółka informowała w raportach bieżących nr 25/2018 z dnia 27 lipca 2018 r. oraz nr 2/2019 z dnia 18 lutego 2019 r.

Przychody

Poniższa tabela przedstawia przychody ze sprzedaży Spółki w latach 2018-2016.

Tabela nr 21. Przychody ze sprzedaży Spółki w latach 2018-2016

Wyszczególnienie (tys. zł)	2018	2017	2016	Dynamika (2018/2017)
Przychody ogółem	9 815 951	8 963 044	10 011 343	110%
Przychody ze sprzedaży	8 618 642	7 792 025	7 995 328	111%
Przychody ze sprzedaży towarów i materiałów:	8 506 398	7 664 715	7 899 621	111%
Energia elektrycznej (bez wyłączenia akcyzy)	7 555 021	7 117 988	7 255 819	106%
Gaz	277 887	190 507	236 215	146%
Uprawnienia do emisji gazów cieplarnianych	666 306	336 566	363 500	198%
Prawa majątkowe pochodzenia energii	1 586	14 939	36 137	11%
Pozostałe	5 598	4 715	7 950	119%
Przychody ze sprzedaży usług:	112 244	127 310	95 707	88%
Sprzedaż usług handlowych	67 014	52 711	54 517	127%
Pozostałe	45 230	74 599	41 190	61%
Przychody z pozostałej działalności operacyjnej	1 698	1 427	1 041	119%
Przychody z działalności finansowej	1 195 612	1 169 592	2 014 974	102%
Przychody z tytułu dywidendy	819 437	560 832	1 485 152	146%
Przychody z tytułu odsetek od obligacji i pożyczek	327 447	456 426	503 897	72%
Pozostałe przychody finansowe	48 728	152 334	25 925	32%

W łącznej wartości przychodów 87% stanowią przychody ze sprzedaży towarów i materiałów, natomiast 12% stanowią przychody finansowe, co wynika z wdrożonego modelu biznesowego oraz centralizacji funkcji przez TAURON.

Przyjęte rozwiązanie ma na celu zabezpieczenie pozycji zakupowych i sprzedażowych podmiotów z Grupy Kapitałowej TAURON, pełnienie funkcji Operatora Rynku i podmiotu odpowiedzialnego za bilansowanie handlowe spółek Grupy Kapitałowej TAURON oraz optymalne zarządzanie m.in. prawami majątkowymi oraz uprawnieniami do emisji CO₂.

Stosunkowo duży udział przychodów z tytułu odsetek od obligacji i pożyczek jest efektem wdrożonego centralnego modelu finansowania oraz *Polityki zarządzania płynnością Grupy TAURON* wraz z funkcjonującym w Grupie Kapitałowej TAURON cash poolingiem, co pozwala efektywnie zarządzać finansami wszystkich spółek Grupy Kapitałowej TAURON.

Na osiągnięty w okresie sprawozdawczym poziom przychodów ze sprzedaży towarów i materiałów wpłynęły:

1. wyższe przychody ze sprzedaży energii elektrycznej na skutek wyższych cen sprzedaży energii elektrycznej (13,8%) w porównaniu do 2017 r.,
2. wzrost przychodów ze sprzedaży uprawnień do emisji gazów cieplarnianych (sprzedaż do spółek Grupy Kapitałowej TAURON na cele umorzenia uprawnień w związku z wypełnieniem obowiązku wynikającego z emisji gazów cieplarnianych) w wyniku wzrostu cen sprzedaży uprawnień do emisji gazów cieplarnianych,
3. wyższe przychody ze sprzedaży gazu ziemnego z uwagi na wzrost cen i wolumenu sprzedaży,

- niższe przychody ze sprzedaży praw majątkowych pochodzenia energii z uwagi na zakończenie realizacji obrotu prawami majątkowymi.

W ramach przychodów ze sprzedaży usług TAURON rozpoznaje przychody z tytułu:

- pośrednictwa w transakcjach zakupu węgla z rynku dla spółek Grupy Kapitałowej TAURON (+2% w porównaniu do 2017 r.),
- usług związanych z energią elektryczną (+4% w porównaniu do 2017 r., w tym: świadczenie usługi Operatora Handlowego/Operatora Handlowo-Technicznego (+6% w porównaniu do 2017 r.)),
- zarządzania portfelem uprawnień do emisji CO₂ (+220% w porównaniu do 2017 r.).

Ze względu na prowadzoną działalność holdingową, Spółka wykazuje istotne przychody finansowe. Ich wzrost o 2% jest wynikiem głównie wyższych przychodów z tytułu dywidend (o 46%) oraz niższych odsetek od obligacji i pożyczek (o 29%).

Działalność Spółki w przeważającym zakresie prowadzona jest na terenie Polski. Sprzedaż na rzecz klientów zagranicznych w latach zakończonych 31 grudnia 2018 r. i 31 grudnia 2017 r. wynosiła odpowiednio 97,5 mln zł oraz 147,9 mln zł.

Koszty

Poniższa tabela przedstawia wielkość i strukturę kosztów poniesionych przez Spółkę w latach 2018-2016.

Tabela nr 22. Wielkość i struktura kosztów poniesionych przez Spółkę w latach 2018-2016

Wyszczególnienie (tys. zł)	2018	2017	2016	Dynamika (2018/2017)
Koszty ogółem	(11 548 235)	(8 043 479)	(10 160 477)	144%
Koszt sprzedanych towarów, materiałów i usług	(8 472 648)	(7 414 707)	(7 837 567)	114%
Koszty sprzedaży i ogólnego zarządu	(119 408)	(112 060)	(100 694)	107%
Koszty pozostałej działalności operacyjnej	(5 625)	(3 897)	(92 711)	144%
Koszty działalności finansowej	(2 950 554)	(512 815)	(2 129 505)	575%

W 2018 r. łączne koszty działalności Spółki stanowiły 144% poziomu kosztów z 2017 r., głównie w wyniku ujęcia w kosztach finansowych w 2018 r. skutków utworzenia oraz odwrócenia odpisów aktualizujących wartość udziałów i akcji w spółkach zależnych w kwocie znacznie wyższej od ujętej w 2017 r. Największy udział w sumie kosztów stanowią koszty sprzedanych towarów, materiałów i usług (73%). Największy wpływ na wzrost tych kosztów o 14% w porównaniu do 2017 r. miały wyższe koszty zakupu energii elektrycznej, wynikające z wyższej ceny zakupu energii elektrycznej (o 14,3%).

W 2018 r., w stosunku do 2017 r., wyższe o 7% były koszty sprzedaży i ogólnego zarządu. Wzrost dotyczył głównie kosztów reklamy, usług giełdowych oraz kosztów pracy, co jest związane z centralizacją funkcji przez TAURON, zgodnie z wdrożonym modelem biznesowym.

W kosztach pozostałej działalności operacyjnej ujęte są głównie składki na rzecz organizacji branżowych oraz darowizny, a wzrost wartości kosztów o 44% wynika głównie ze wzrostu wysokości składek na rzecz organizacji branżowych w stosunku do 2017 r.

W kosztach finansowych ujęto nadwyżkę utworzonych odpisów aktualizujących wartość udziałów i akcji, co jest związane w głównej mierze z ujęciem oraz odwróceniem odpisów aktualizujących wartość udziałów i akcji spółek zależnych w wyniku przeprowadzonych testów na utratę wartości aktywów przeprowadzonych na dzień 30 czerwca oraz 31 grudnia 2018 r. W odniesieniu do jednostkowego sprawozdania finansowego TAURON Polska Energia S.A. za 2018 r. przeprowadzone analizy wykazały:

- zasadność utworzenia odpisów z tytułu utraty wartości akcji w TAURON Wydobywanie w wysokości 1 094,8 mln zł,
- zasadność utworzenia odpisów z tytułu utraty wartości akcji w TAURON Wytwarzanie w wysokości 2 287,8 mln zł,
- zasadność odwrócenia odpisów z tytułu utraty wartości udziałów w TAURON EKOENERGIA w wysokości 940,5 mln zł.

Ponadto utworzono odpis aktualizujący udziały PEPKH w wysokości 6 mln zł oraz odpis aktualizujący udziały TAURON Sweden Energy w wysokości 20,9 mln zł.

Nadwyżka odpisów tworzonych nad odwróconymi w jednostkowym sprawozdaniu finansowym (wartość netto odpisów) wynosi 2 469 mln zł, a łączny szacunkowy wpływ na obniżenie jednostkowego wyniku finansowego netto wyniósł 2 469 mln zł.

Sytuacja majątkowa i finansowa Spółki

Poniższa tabela przedstawia roczne jednostkowe sprawozdanie z sytuacji finansowej Spółki.

Tabela nr 23. Roczne jednostkowe sprawozdanie z sytuacji finansowej Spółki (istotne pozycje)

Sprawozdanie z sytuacji finansowej sporządzone według MSSF (tys. zł)	Stan na dzień 31 grudnia 2018 r.	Stan na dzień 31 grudnia 2017 r.	Stan na dzień 31 grudnia 2016 r.	Dynamika (2018/2017)
AKTYWA				
Aktywa trwałe	27 166 500	27 371 684	25 855 329	99%
Udziały i akcje	21 076 056	20 912 679	14 874 418	101%
Obligacje	5 043 981	6 009 920	9 615 917	84%
Pożyczki udzielone	808 760	382 989	1 292 800	211%
Aktywa obrotowe	2 346 490	2 949 690	1 817 047	80%
Zapasy	409 587	198 428	284 799	206%
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	833 484	719 133	961 242	116%
Obligacje	192 311	562 776	242 465	34%
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	465 925	721 577	198 090	65%
SUMA AKTYWÓW	29 512 990	30 321 374	27 672 376	97%
PASYWA				
Kapitał własny	15 259 836	17 377 906	16 530 268	88%
Zobowiązania długoterminowe	8 533 790	9 530 787	8 969 976	90%
Zobowiązania z tytułu zadłużenia	8 474 344	9 472 454	8 754 047	311%
Zobowiązania krótkoterminowe	5 719 364	3 412 681	2 172 132	168%
Zobowiązania z tytułu zadłużenia	4 504 374	2 725 763	1 433 929	165%
Zobowiązania wobec dostawców i pozostałe	897 632	513 484	605 605	175%
SUMA PASYWÓW	29 512 990	30 321 374	27 672 376	97%

Na dzień 31 grudnia 2018 r. największy udział w sumie aktywów stanowiły aktywa trwałe (92%), gdzie dominującą pozycją jest wartość udziałów i akcji (71% udziału w sumie aktywów) oraz obligacje (17% w sumie aktywów).

Największy wpływ na wzrost wartości udziałów i akcji o 1% r/r miały następujące zdarzenia:

1. podwyższenie kapitału TAURON Wydobywanie na kwotę 340 mln zł,
2. podwyższenie kapitału TAURON Wytwarzanie na kwotę 780 mln zł,
3. podwyższenie kapitału Nowe Jaworzno GT na kwotę 1 060 mln zł,
4. podwyższenie kapitału TAURON Dystrybucja Serwis na kwotę 439 mln zł,
5. dopłata do kapitału PEPKH na kwotę 6 mln zł,
6. podwyższenie kapitału ElectroMobility Poland S.A. na kwotę 15 mln zł,
7. podwyższenie kapitału PGE EJ 1 na kwotę 6 mln zł.

Dodatkowym czynnikiem, który wpłynął na zmianę tej pozycji bilansowej, są utworzone i odwrócone odpisy aktualizujące wartość udziałów i akcji w wyniku przeprowadzonych testów na utratę wartości udziałów i akcji w spółkach zależnych. Przeprowadzone testy wykazały zasadność utworzenia lub zwiększenia już utworzonych odpisów w następujących spółkach:

- TAURON Wydobycie w kwocie (1 094,8) mln zł,
- TAURON Wytwarzanie w kwocie (2 287,8) mln zł,

a także odwrócenie odpisów aktualizujące wartość udziałów w:

- TAURON EKOENERGIA w kwocie 940,5 mln zł.

Ponadto w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2018 r. został utworzony odpis aktualizujący udziały w spółce zależnej PEPKH w wysokości 6 mln zł oraz odpis aktualizujący udziały w spółce TAURON Sweden AB (publ.) w wysokości 20,9 mln zł.

W pozycji *Obligacje* prezentowana jest wartość obligacji wyemitowanych przez spółki zależne, nabytych przez TAURON. Spadek r/r jest efektem wykupu wyemitowanych w latach ubiegłych obligacji przez spółki zależne.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2018 r. oraz na dzień 31 grudnia 2017 r. kapitał własny wynosił odpowiednio 52% i 57% wartości pasywów ogółem.

Zobowiązania Spółki z tytułu otrzymanych pożyczek i kredytów oraz obligacji na dzień 31 grudnia 2018 r. dotyczyły obligacji wyemitowanych w ramach programu emisji obligacji w wysokości 9 358,0 mln zł, w tym obligacji hybrydowych podporządkowanych w wysokości 1 541,7 mln zł, pożyczek od jednostek powiązanych zaciągniętych w ramach *Umowy o świadczenie usługi cash pool* w wysokości 2 038,5 mln zł, kredytów otrzymanych z Europejskiego Banku Inwestycyjnego (EBI) w wysokości 850,7 mln zł (wraz z odsetkami), pożyczki od spółki zależnej w wysokości 730,7 mln zł oraz kredytu w rachunku bieżącym w wysokości 0,8 mln zł.

Sprawozdanie z przepływów pieniężnych

Poniższa tabela przedstawia sprawozdanie z przepływów pieniężnych sporządzonych według MSSF.

Tabela nr 24. Sprawozdanie z przepływów pieniężnych (istotne pozycje)

Sprawozdanie z przepływów pieniężnych sporządzone według MSSF (tys. zł)	2018	2017	2016	Dynamika (2018/2017)
Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej				
Zysk/ (strata) brutto	(1 732 283)	919 565	(149 134)	-
Korekty	1 607 137	(673 538)	(83 753)	-
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej	(125 146)	246 027	(232 887)	-
Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej				
Nabycie udziałów i akcji	(2 646 353)	(6 169 590)	(543 603)	43%
Nabycie obligacji	(160 000)	(350 000)	(2 770 000)	46%
Udzielenie pożyczek	(847 442)	(307 132)	(23 575)	276%
Wykup obligacji	1 334 920	3 547 110	540 000	38%
Spłata udzielonych pożyczek	421 225	1 000 000	142 024	42%
Dywidendy otrzymane	819 437	359 787	1 485 152	228%
Odsetki otrzymane	289 177	642 017	474 126	45%
Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	(720 432)	(1 353 288)	(619 543)	53%
Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej				
Wykup dłużnych papierów wartościowych	0	(1 650 000)	(3 300 000)	0%

Sprawozdanie z przepływów pieniężnych sporządzone według MSSF (tys. zł)	2018	2017	2016	Dynamika (2018/2017)
Splata kredytów/ pożyczek	(162 318)	(175 695)	(132 818)	92%
Odsetki zapłacone	(301 978)	(265 223)	(351 147)	114%
Emisja dłużnych papierów wartościowych	1 350 000	2 707 462	4 284 607	50%
Środki pieniężne netto z działalności finansowej	844 776	593 470	486 164	142%
Zwiększenie / (zmniejszenie) netto stanu środków pieniężnych i ich ekwiwalentów	(802)	(513 791)	(366 266)	-
Różnice kursowe netto	(526)	2 038	1 179	-
Środki pieniężne na początek okresu	(1 559 232)	(1 045 441)	(679 175)	149%
Środki pieniężne na koniec okresu	(1 560 034)	(1 559 232)	(1 045 441)	100%

Stan środków pieniężnych uzyskany z działalności operacyjnej, inwestycyjnej i finansowej Spółki za 2018 r., po uwzględnieniu stanu środków pieniężnych na początek okresu, wyniósł (1 560,0) mln zł. Poziom środków pieniężnych na koniec okresu jest wynikiem korekty środków pieniężnych, jaką stanowią salda pożyczek udzielonych i zaciągniętych realizowanych w ramach transakcji cash pooling, ze względu na fakt, iż nie stanowią przepływów z działalności inwestycyjnej lub finansowej, służą głównie do zarządzania bieżącą płynnością finansową.

4.2. Różnice pomiędzy wynikami finansowymi wykazanymi w raporcie rocznym a wcześniej publikowanymi prognozami wyników na dany rok

Zarząd Spółki nie publikował prognoz wyników TAURON na 2018 r. Decyzja ta wynikała z dużej zmienności rynku i znacznej ilości czynników wpływających na jego przewidywalność.

4.3. Podstawowe wskaźniki finansowe

Poniższa tabela przedstawia podstawowe wskaźniki finansowe TAURON.

Tabela nr 25. Podstawowe wskaźniki finansowe TAURON

Lp.	Wyszczególnienie	2018	2017	2016	Dynamika (2018/2017)
1.	Rentowość brutto (wynik brutto / przychody ze sprzedaży)	(20,1)%	11,8%	(1,9)%	-
2.	Rentowość netto (wynik netto / przychody ze sprzedaży)	(19,8)%	11,0%	(2,1)%	-
3.	Rentowność kapitałów własnych (wynik brutto / kapitały własne)	(11,4)%	5,3%	(0,9)%	-
4.	Rentowność aktywów (wynik netto / suma aktywów)	(5,8)%	2,8%	(0,6)%	-
5.	EBIT (tys. zł) (wynik z działalności operacyjnej)	22 658	262 788	(34 603)	9%
6.	Marża EBIT (EBIT / przychody ze sprzedaży)	0,3%	3,4%	(0,4)%	8%
7.	EBITDA (tys. zł) (wynik z działalności operacyjnej przed amortyzacją)	27 286	268 220	(27 078)	10%
8.	Marża EBITDA (EBITDA / przychody ze sprzedaży)	0,3%	3,4%	(0,3)%	9%
9.	Wskaźnik płynności bieżącej (aktywa obrotowe / zobowiązania krótkoterminowe)	0,41	0,86	0,84	48%

Niższy poziom wyniku EBIT osiągnięty przez Spółkę w 2018 r. w porównaniu do 2017 r. wynika głównie z rozwiązania w 2017 r. rezerwy na umowy rodzące obciążenia wynikające ze wspólnego przedsięwzięcia EC Stalowa Wola w wysokości 203,4 mln zł.

Na wartość wyniku finansowego brutto oraz netto w 2018 r. miały wpływ utworzone i rozwiązane odpisy aktualizujące wartość udziałów i akcji w spółkach zależnych oraz wartość udzielonych pożyczek.

Poziom wyniku operacyjnego jest charakterystyczny dla spółki prowadzącej działalność związaną z zarządzaniem holdingiem (koszty związane z zarządzaniem Grupą Kapitałową TAURON ujęte są w działalności operacyjnej, natomiast przychody uzyskiwane z dywidend są odnoszone do działalności finansowej).

Zdolność Spółki do regulowania zobowiązań w 2018 r. nie była zagrożona.

4.4. Zasady sporządzenia rocznego sprawozdania finansowego

Sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z MSSF zatwierdzonymi przez UE.

MSSF obejmują standardy i interpretacje zaakceptowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości oraz Komitet ds. Interpretacji Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej.

Sprawozdanie finansowe zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej przez TAURON w dającej się przewidzieć przyszłości. Na dzień zatwierdzenia do publikacji sprawozdania finansowego nie stwierdza się istnienia okoliczności wskazujących na zagrożenie kontynuowania działalności przez TAURON.

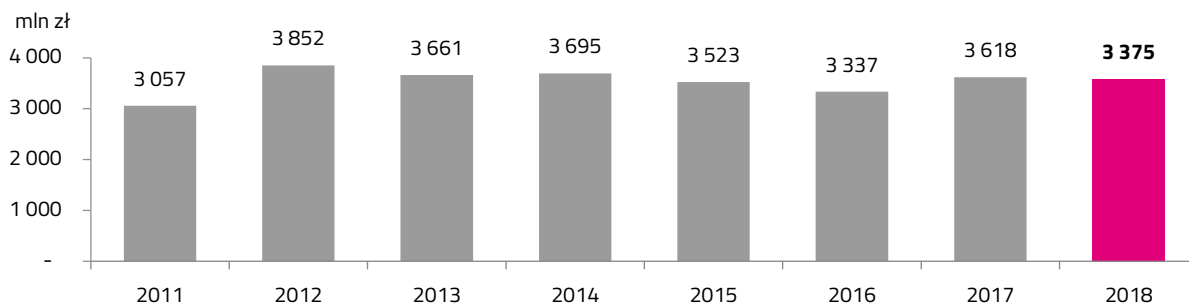
Zasady (polityka) rachunkowości zastosowane do sporządzenia sprawozdania finansowego zostały przedstawione w nocie 8 Sprawozdania finansowego za rok zakończony dnia 31 grudnia 2018 r.

5. ANALIZA SYTUACJI FINANSOWO-MAJĄTKOWEJ GRUPY KAPITAŁOWEJ TAURON

5.1. Wyniki finansowe Grupy Kapitałowej TAURON

Poniższy rysunek przedstawia wyniki EBITDA Grupy Kapitałowej TAURON w latach 2011-2018.

Rysunek nr 42. EBITDA Grupy Kapitałowej TAURON w latach 2011-2018

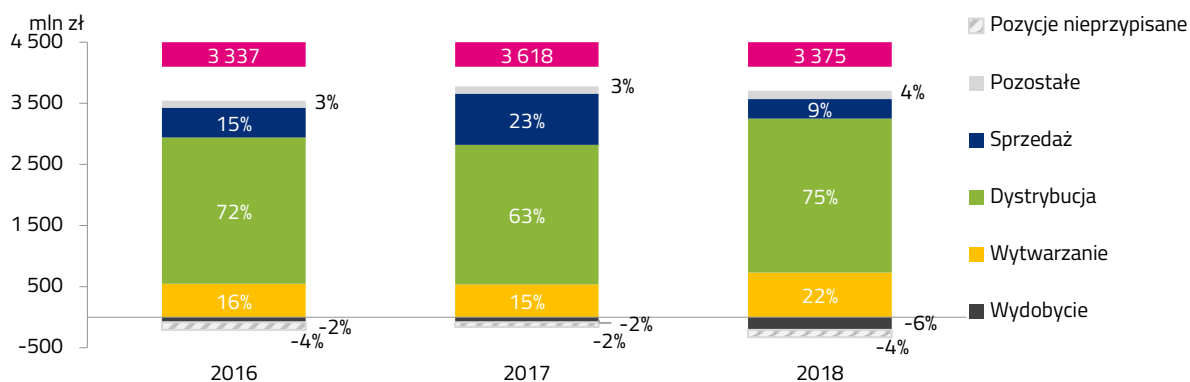
Poniższa tabela przedstawia wyniki EBITDA Grupy Kapitałowej TAURON w podziale na poszczególne segmenty działalności za lata 2018-2016. Dane dla poszczególnych segmentów nie obejmują wyłączeń konsolidacyjnych.

Tabela nr 26. Wyniki EBITDA Grupy Kapitałowej TAURON w podziale na Segmenty działalności w latach 2018-2016

EBITDA (tys. zł)	2018	2017	2016	Dynamika (2018/2017)	Zmiana (2018-2017)
Wydobycie	(207 181)	(83 036)	(82 130)	-	(124 145)
Wytwarzanie	731 372	537 024	545 311	136%	194 348
Dystrybucja	2 517 465	2 282 685	2 394 812	110%	234 775
Sprzedaż	320 543	841 222	490 005	38%	(520 679)
Pozostałe	134 793	118 043	114 570	114%	16 749
Pozycje nieprzypisane	(122 066)	(78 297)	(125 754)	-	(43 769)
EBITDA Razem	3 374 926	3 617 641	3 336 814	93%	(242 721)

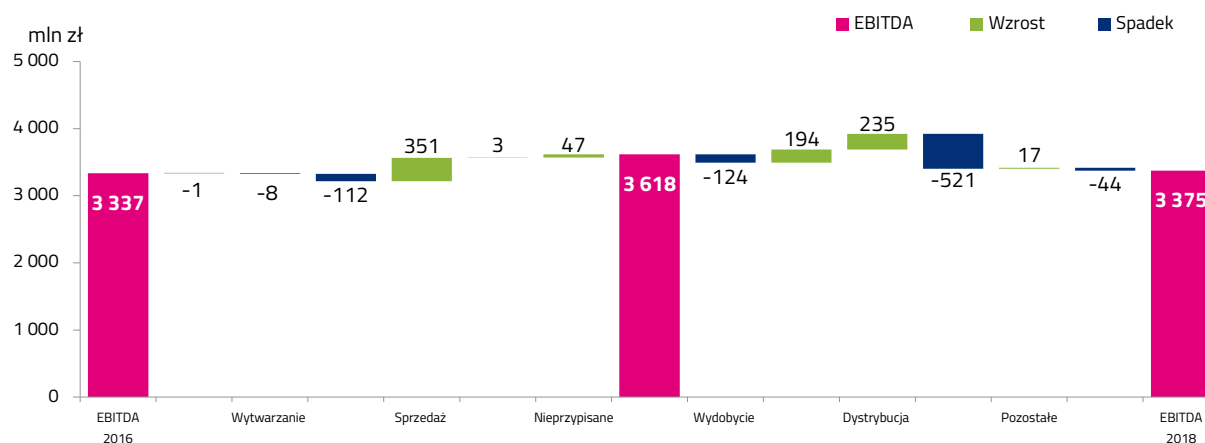
Poniższy rysunek przedstawia strukturę EBITDA Grupy Kapitałowej TAURON w latach 2016-2018.

Rysunek nr 43. Struktura EBITDA Grupy Kapitałowej TAURON w latach 2016-2018

Największy udział w EBITDA Grupy Kapitałowej TAURON mają Segmenty Dystrybucja, Wytwarzanie oraz Sprzedaż.

Poniższy rysunek przedstawia zmianę wyniku EBITDA Grupy Kapitałowej TAURON w latach 2016-2018.

5.2. Wyniki finansowe Grupy Kapitałowej według segmentów działalności

5.2.1. Segment Wydobycie

Poniższa tabela przedstawia wyniki Segmentu Wydobycie w latach 2018-2016.

Tabela nr 27. Wyniki Segmentu Wydobycie w latach 2018-2016

Wyszczególnienie (tys. zł)	2018	2017	2016	Dynamika (2018/2017)	Zmiana (2018-2017)
Wydobycie					
Przychody ze sprzedaży	1 266 024	1 541 425	1 311 143	82,1%	(275 401)
węgiel - sortymenty grube i średnie	367 449	509 348	346 251	72,1%	(141 899)
węgiel energetyczny	831 875	973 549	918 647	85,4%	(141 674)
pozostałe przychody	66 700	58 528	46 245	114,0%	8 172
Zysk operacyjny	(1 053 469)	(211 070)	(205 163)	-	(842 399)
Amortyzacja i odpisy	846 288	128 034	123 033	661,0%	718 254
EBITDA	(207 181)	(83 036)	(82 130)	-	(124 145)

W 2018 r. przychody ze sprzedaży w Segmencie Wydobycie były niższe o 18% w porównaniu do 2017 r. za sprawą niższego wolumenu sprzedanego węgla, co wynikało z niższej produkcji węgla handlowego realizowanego przez zakłady górnicze spółki TAURON Wydobycie.

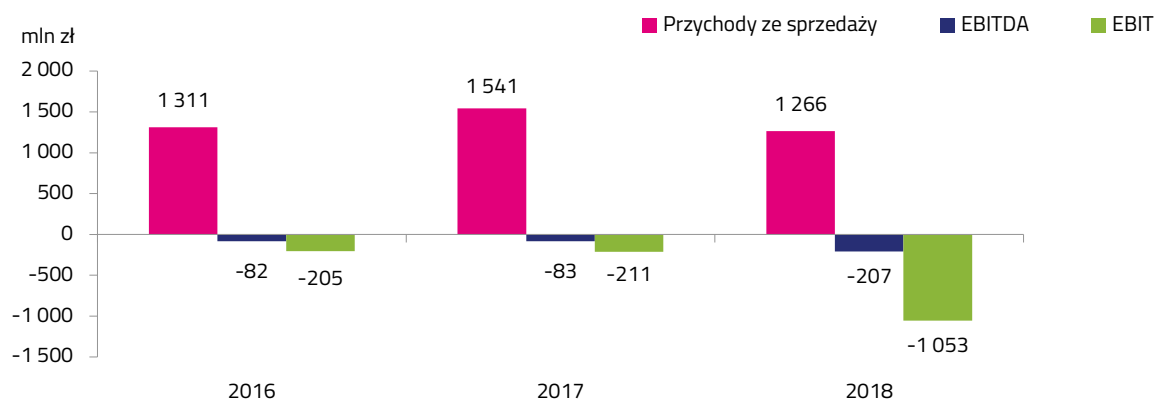
Wyniki operacyjne EBIT oraz EBITDA Segmentu Wydobycie ukształtowały się w 2018 r. na poziomie znacząco niższym w stosunku do 2017 r., na co wpłynęły następujące czynniki:

1. sprzedaż niższego wolumenu każdego z sortymentów węgla przeciętnie o 22% - głównie w wyniku niższej produkcji węgla handlowego oraz sprzedaży w 2017 r. części węgla z zapasów,
2. wyższa przeciętna cena sprzedawanych produktów przeciętnie o 12%, co jest pochodną sytuacji na rynku węgla, w efekcie wzrostu zapotrzebowania na ten surowiec,
3. wyższy jednostkowy koszt wyprodukowanego węgla, co jest wypadkową 22% spadku wolumenu wyprodukowanego węgla oraz niższych kosztów bezpośrednich zmiennych, przy utrzymaniu wartości kosztów stałych na poziomie roku 2017. Spadek kosztów bezpośrednich zmiennych wynika z niższych kosztów zużytej energii oraz rozliczanych kosztów robót przygotowawczych, co jest związane z niższym poziomem wydobycia,
4. ujęcie w aktywach bilansu 2018 r. części wyprodukowanego, a nie sprzedanego węgla, podczas gdy w 2017 r. spółka zrealizowała część sprzedaży z produkcji poprzedniego okresu.

Grupa Kapitałowa TAURON rozpoznała w wynikach 2018 r. utworzenie odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości bilansowej jednostek generujących przepływy pieniężne (CGU) wchodzących w skład Segmentu Wydobycie, których łączny wpływ na obciążenie wyniku operacyjnego Segmentu wyniósł 733 mln zł.

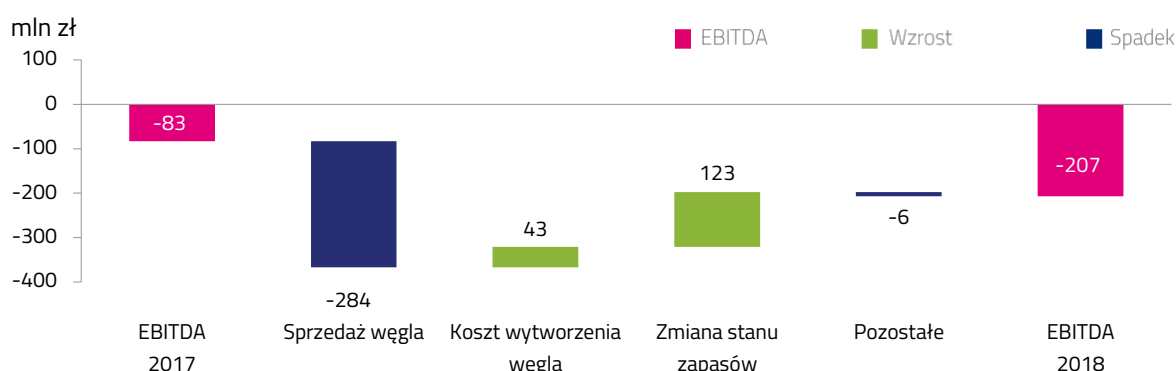
Poniższy rysunek przedstawia dane finansowe Segmentu Wydobycie za lata 2016-2018.

Rysunek nr 45. Dane finansowe Segmentu Wydobycie za lata 2016-2018

Poniższy rysunek przedstawia wynik EBITDA Segmentu Wydobycie wraz z istotnymi czynnikami wpływającymi na zmianę r/r.

Rysunek nr 46. Wynik EBITDA Segmentu Wydobycie

Główne inwestycje

W Segmentie Wydobycie w 2018 r. poniesiono łącznie 247 mln zł nakładów inwestycyjnych, w tym na następujące projekty inwestycyjne:

1. 68 mln zł na budowę szybu „Grzegorz” wraz z budową infrastruktury i wyrobiskami towarzyszącymi,
2. 34 mln zł na budowę poziomu 800 m w ZG Janina,
3. 87 mln zł na program inwestycyjny w ZG Brzeszcze.

Pozostałe nakłady w Segmentie Wydobycie ponoszone są na przygotowanie i obsługę wydobycia (głównie zakup maszyn i urządzeń, drażnienie wyrobisk, przygotowanie ścian).

5.2.2. Segment Wytwarzanie

Poniższa tabela przedstawia wyniki Segmentu Wytwarzanie w latach 2018-2016.

Tabela nr 28. Wyniki Segmentu Wytwarzanie w latach 2018-2016

Wyszczególnienie (tys. zł)	2018	2017	2016	Dynamika (2018/2017)	Zmiana (2018-2017)
Wytwarzanie					
Przychody ze sprzedaży	4 638 494	4 537 002	4 356 101	102,2%	101 492
<i>energia elektryczna</i>	<i>3 598 195</i>	<i>3 484 071</i>	<i>3 101 505</i>	<i>103,3%</i>	<i>114 124</i>
<i>ciepło</i>	<i>833 410</i>	<i>873 777</i>	<i>861 029</i>	<i>95,4%</i>	<i>(40 367)</i>
<i>prawa majątkowe ze świadectw pochodzenia energii elektrycznej</i>	<i>153 637</i>	<i>114 840</i>	<i>335 673</i>	<i>133,8%</i>	<i>38 797</i>
<i>pozostałe przychody</i>	<i>53 252</i>	<i>64 314</i>	<i>57 894</i>	<i>82,8%</i>	<i>(11 062)</i>
Zysk operacyjny	196 658	89 645	(752 813)	219,4%	107 013
Amortyzacja i odpisy	534 714	447 379	1 298 124	119,5%	87 335
EBITDA	731 372	537 024	545 311	136,2%	194 348

W 2018 r. przychody ze sprzedaży w Segmencie Wytwarzanie były wyższe o 2% w porównaniu do 2017 r. za sprawą wyższych przychodów ze sprzedaży energii elektrycznej i praw majątkowych (głównie ze względu na wyższe ceny sprzedaży energii elektrycznej oraz PM OZE). Niższe przychody ze sprzedaży ciepła to konsekwencja mniejszego wolumenu sprzedaży, na co wpłynęły wyższe temperatury zewnętrzne r/r.

Wynik EBITDA Segmentu Wytwarzanie za 2018 r. ukształtował się na poziomie o 36% wyższym w stosunku do roku ubiegłego.

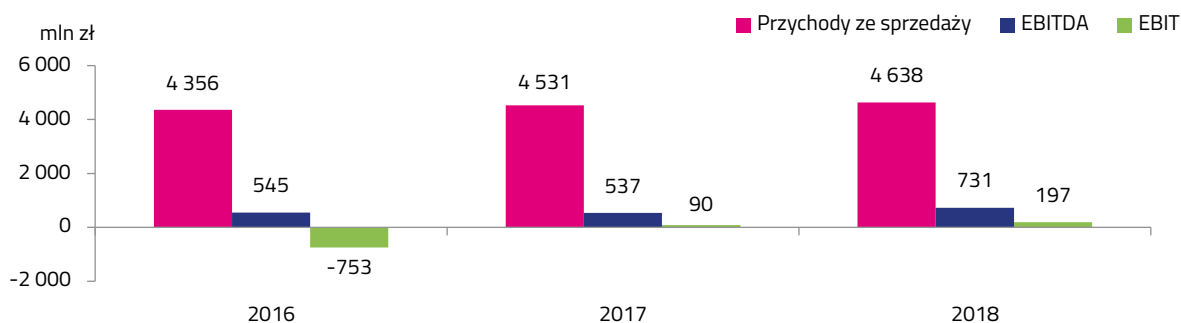
Na poziom uzyskanych wyników wpłynęły następujące czynniki:

1. wyższa marża na energii elektrycznej – głównie ze względu na wyższą cenę sprzedaży energii elektrycznej r/r,
2. niższa marża na ciepło – niższy wolumen sprzedaży ciepła i usług przesyłowych (efekt wyższej temperatury zewnętrznej oraz wyższych kosztów jednostkowych wytwarzania ciepła (wzrost cen węgla i biomasy r/r)),
3. wyższe koszty obowiązku umorzenia uprawnień do emisji CO₂, co jest wypadkową:
  - mniejszej ilości nieodpłatnych uprawnień do emisji CO₂ na energię elektryczną (w 2017 r. rozliczono 1,7 mln nieodpłatnych uprawnień do emisji CO₂, natomiast w 2018 r. brak nieodpłatnych uprawnień do emisji CO₂),
  - niższego wolumenu emisji CO₂ (niższa produkcja energii elektrycznej i ciepła r/r),
  - wyższych cen uprawnień do emisji CO₂ r/r,
4. rozwiązanie rezerwy na świadczenia pracownicze (ekwiwalent pieniężny za ulgowe korzystanie z energii elektrycznej (taryfa pracownicza), nagrody jubileuszowe i Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych) w TAURON Wytwarzanie – zdarzenie o charakterze jednorazowym,
5. pozostałe (głównie niższe koszty podatku od nieruchomości dotyczącego farm wiatrowych oraz niższe koszty dotyczące premii pracowniczych i programu dobrowolnych odejść r/r).

Grupa Kapitałowa TAURON rozpoznała w wynikach 2018 r. utworzenie i odwrócenie odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości bilansowej jednostek generujących przepływy pieniężne (CGU) wchodzących w skład Segmentu Wytwarzanie, których łączny wpływ na obciążenie wyniku operacyjnego Segmentu wyniósł 122 mln zł.

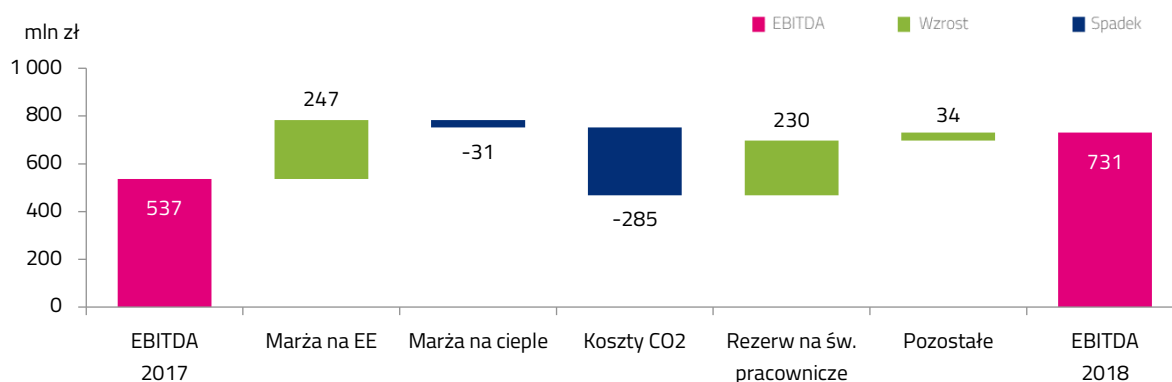
Poniższy rysunek przedstawia dane finansowe Segmentu Wytwarzanie za lata 2016-2018.

Rysunek nr 47. Dane finansowe Segmentu Wytwarzanie za lata 2016-2018

Poniższy rysunek przedstawia wynik EBITDA Segmentu Wytwarzanie wraz z istotnymi czynnikami wpływającymi na zmianę r/r.

Rysunek nr 48. Wynik EBITDA Segmentu Wytwarzanie

Główne inwestycje

W Segmencie Wytwarzanie w 2018 r. poniesiono łącznie 1 300 mln zł nakładów inwestycyjnych, w tym na następujące przedsięwzięcia inwestycyjne:

1. 991 mln zł na budowę nowego bloku energetycznego o mocy 910 MWe w Jaworznie,
2. 17 mln zł na inwestycje związane z rozwojem i utrzymaniem sieci ciepłowniczych,
3. 28 mln zł na przyłączenia nowych obiektów,
4. 7 mln zł na przyłączanie obiektów ogrzewanych ze źródeł niskiej emisji do sieci ciepłowniczych,
5. 76 mln zł na nakłady odtworzeniowe i komponenty remontowe w TAURON Wytwarzanie.

Ponadto w kwocie nakładów segmentu ok. 147 mln zł stanowią koszty finansowe.

Oprócz powyższych inwestycji realizowana jest inwestycja w Stalowej Woli z udziałem partnera strategicznego PGNiG. TAURON i PGNiG posiadają po 50% udziałów w spółce celowej realizującej projekt obejmujący budowę bloku gazowo-parowego o mocy 449 MW_e wraz z członem ciepłowniczym o mocy 240 MW_e. W styczniu 2016 r. odstąpiono od kontraktu z głównym wykonawcą firmą Abener Energia S.A. W marcu 2017 r., dzięki spłacie dotychczasowych instytucji finansujących projekt, weszły w życie podpisane aneksy do umowy gazowej, elektrycznej, porozumienie restrukturyzujące projekt. Uzgodniono i podjęto decyzję o budowie rezerwowego źródła ciepła. W marcu 2018 r. pozyskano finansowanie od Banku Gospodarstwa Krajowego S.A. (BGK) i PGNiG. W wyniku przeprowadzenia szeregu analiz, m.in. z uwagi na poziom zaawansowania inwestycji zdecydowano się na formułę menedżera kontraktu (EPCM). Do realizacji EPCM wybrano konsorcjum firm Energopomiar Gliwice - Energoprojekt Katowice. Zakończenie realizacji tej inwestycji planowane jest na 2019 r. Przewidywane nakłady inwestycyjne na projekt (bez kosztów finansowych) wynoszą 1,4 mld zł. Do końca 2018 r. poniesiono nakłady w wysokości ok. 1,06 mld zł (bez kosztów finansowych).

5.2.3. Segment Dystrybucja

Poniższa tabela przedstawia wyniki Segmentu Dystrybucja w latach 2018-2016.

Tabela nr 29. Wyniki Segmentu Dystrybucja w latach 2018-2016

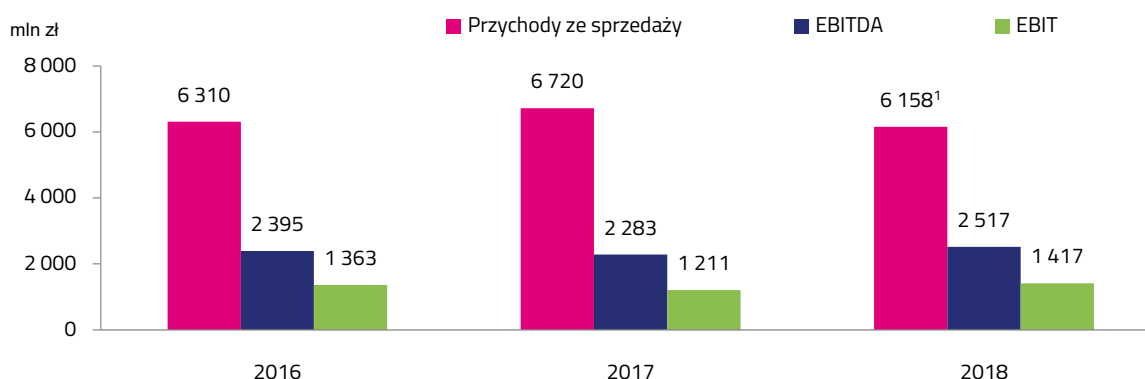
Wyszczególnienie (tys. zł)	2018	2017	2016	Dynamika (2018/2017)	Zmiana (2018-2017)
Dystrybucja					
Przychody ze sprzedaży	6 158 215	6 719 943	6 310 216	91,6%	(561 728)
usługi dystrybucyjne	5 789 487	6 311 594	5 892 510	91,7%	(522 107)
opłaty przyłączeniowe	81 129	114 112	103 636	71,1%	(32 983)
konserwacja oświetlenia ulicznego	121 650	115 265	116 462	105,5%	6 385
pozostałe przychody	165 949	178 972	197 608	92,7%	(13 023)
Zysk operacyjny	1 417 102	1 210 925	1 363 236	117,0%	206 173
Amortyzacja i odpisy	1 100 362	1 071 760	1 031 576	102,7%	28 602
EBITDA	2 517 465	2 282 685	2 394 812	110,3%	234 775

W 2018 r. Segment Dystrybucja, w porównaniu do 2017 r., zanotował spadek przychodów ze sprzedaży o 8%, podczas gdy wzrost wyników na poziomie EBIT i EBITDA wyniósł odpowiednio 17% i 10%. Na dynamikę wyników wpłynęły poniższe przyczyny:

1. spadek stawki sprzedaży usługi dystrybucyjnej do odbiorców końcowych (dane po wyłączeniu opłaty przejściowej w 2018 r. w następstwie wprowadzenia do stosowania MSSF 15),
2. wzrost dostaw do odbiorców, a w szczególności wśród odbiorców w grupie A oraz B, w efekcie korzystnej koniunktury gospodarczej oraz wzrostu produkcji,
3. niższe koszty zakupu usług przesyłowych (dane po wyłączeniu opłaty przejściowej w 2018 r. zgodnie z MSSF 15),
4. wyższe koszty zakupu energii elektrycznej na pokrycie strat różnicy bilansowej,
5. spadek przychodów z opłat przyłączeniowych głównie w wyniku realizacji istotnej inwestycji w 2017 r. oraz zmiany MSSF 15,
6. wzrost opłat za przekroczenie mocy, ponadnormatywny pobór energii biernej oraz przychodów z tytułu kolizji energetycznych,
7. spadek kosztów pracy w efekcie niższego zatrudnienia, urealnienia narzutu kosztów pośrednich na inwestycje systemem gospodarczym oraz efektu programu dobrowolnych odejść,
8. wzrost wartości majątku sieciowego w wyniku realizowanych inwestycji co w konsekwencji przekłada się na wzrost kosztów podatków i opłat.

Poniższy rysunek przedstawia dane finansowe Segmentu Dystrybucja za lata 2016-2018.

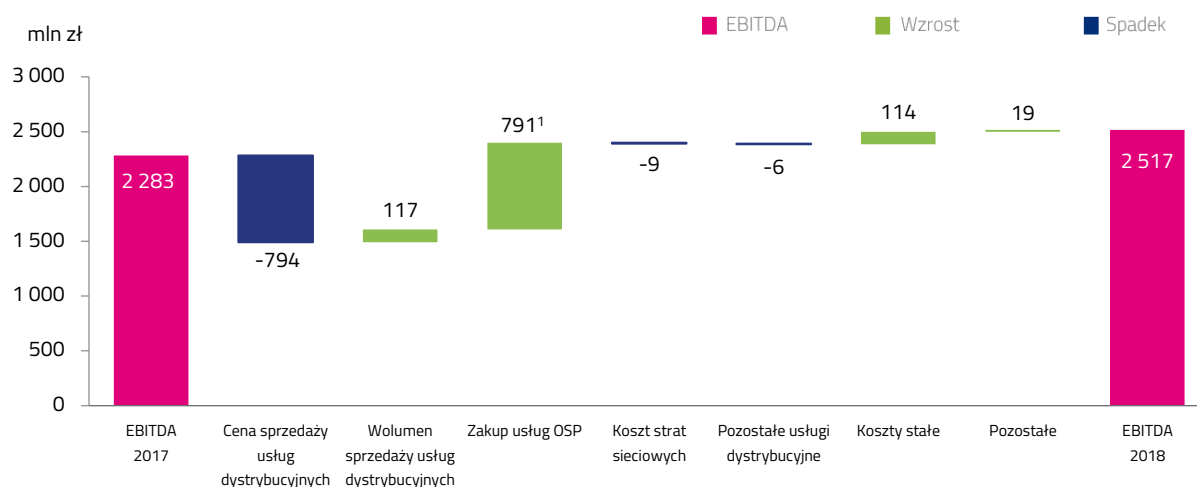
Rysunek nr 49. Dane finansowe Segmentu Dystrybucja za lata 2016-2018

¹ W związku ze zmianą MSSF 15 z przychodów i kosztów roku 2018 wyłączona zostaje opłata przejściowa

Poniższy rysunek przedstawia wynik EBITDA Segmentu Dystrybucja wraz z istotnymi czynnikami wpływającymi na zmianę r/r.

Rysunek nr 50. Wynik EBITDA Segmentu Dystrybucja

¹ W związku ze zmianą MSSF 15 z przychodów i kosztów roku 2018 wyłączona zostaje opłata przejściowa

Główne inwestycje

W Segmencie Dystrybucja w 2018 r. poniesiono łącznie 2 044 mln zł nakładów inwestycyjnych. Główne kierunki inwestowania to:

- 1 118 mln zł na inwestycje związane z modernizacją i odtworzeniem sieci,
- 676 mln zł na inwestycje związane z przyłączeniem nowych odbiorców.

Ponadto, w 2018 r. poniesiono również nakłady w łącznej wysokości ok. 250 mln zł na: łączność i informatykę, budynki i budowle, środki transportu, modernizację oświetlenia ulicznego.

5.2.4. Segment Sprzedaż

Poniższa tabela przedstawia wyniki Segmentu Sprzedaż w latach 2018-2016.

Tabela nr 30. Wyniki Segmentu Sprzedaż w latach 2018-2016

Wyszczególnienie (tys. zł)	2018	2017	2016	Dynamika (2018/2017)	Zmiana (2018-2017)
Sprzedaż					
Przychody ze sprzedaży	14 074 115	13 567 887	14 016 190	103,7%	506 226
<i>energia elektryczna, w tym</i>	<i>9 011 153</i>	<i>8 740 196</i>	<i>8 814 692</i>	<i>103,1%</i>	<i>270 957</i>
<i>przychody ze sprzedaży detalicznej energii elektrycznej</i>	<i>7 928 888</i>	<i>7 554 291</i>	<i>7 145 644</i>	<i>105,0%</i>	<i>374 597</i>
<i>uprawnienia do emisji gazów cieplarnianych</i>	<i>666 306</i>	<i>336 566</i>	<i>363 500</i>	<i>198,0%</i>	<i>329 740</i>
<i>paliwa</i>	<i>1 371 117</i>	<i>1 024 912</i>	<i>1 583 672</i>	<i>133,8%</i>	<i>346 205</i>
<i>usługa dystrybucyjna (przeniesiona)</i>	<i>2 948 322</i>	<i>3 400 487</i>	<i>3 183 232</i>	<i>86,7%</i>	<i>(452 165)</i>
<i>pozostałe przychody, w tym usługi handlowe</i>	<i>77 217</i>	<i>65 726</i>	<i>71 094</i>	<i>117,5%</i>	<i>11 489</i>
Zysk operacyjny	306 481	832 216	479 374	36,8%	(525 735)
Amortyzacja i odpisy	14 062	9 006	10 631	156,1%	5 056
EBITDA	320 543	841 222	490 005	38,1%	(520 679)

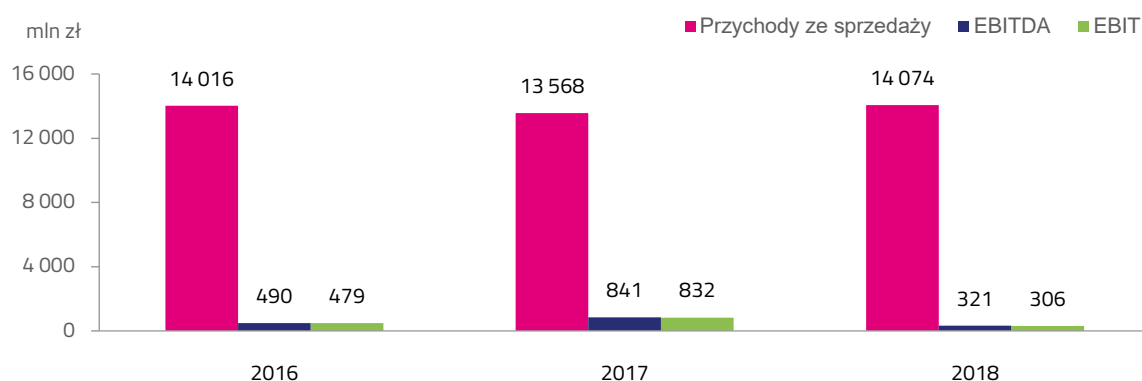
Przychody ze sprzedaży w 2018 r. osiągnęły poziom wyższy o 3,7% w porównaniu z 2017 r. głównie ze za sprawą wyższych przychodów ze sprzedaży energii elektrycznej, w wyniku wzrostu cen sprzedaży. Wyższe były również przychody ze sprzedaży paliw, w efekcie wzrostu cen sprzedaży paliwa gazowego oraz ze sprzedaży pozostałych towarów i usług, wynikające z wyższych obrotów w zakresie sprzedaży uprawnień do emisji w konsekwencji wzrostu rynkowych cen CO₂. Natomiast niższe przychody z tytułu usługi dystrybucyjnej są wynikiem zastosowania MSSF 15 i związanego z tym znettowania opłaty przejściowej.

Wynik operacyjny EBIT oraz EBITDA ukształtował się w 2018 r. na poziomie niższym niż w roku ubiegłym, na co wpływ miały poniższe czynniki:

1. niższa marża na energii elektrycznej jako efekt wyższego tempa wzrostu cen zakupu w stosunku do cen sprzedaży. Sytuacja na rynku energii elektrycznej przełożyła się wprost na spadek marży w segmencie masowym, gdzie występuje wysoki udział klientów ze stałą ceną sprzedaży (klienci produktowi oraz klienci taryfy G regulowanej przez URE). Pomimo podwyżki taryfy G, podwyżki w grupie ABC oraz sprzedaży w taryfie rezerwowej, odnotowano niższą marżę jednostkową aniżeli w ub.r.,
2. ujęcie w bieżącym okresie sprawozdawczym przez spółki Segmentu Sprzedaż rezerw na umowy rodzące obciążenia w wysokości 214 mln zł, związanych z wejściem w życie Ustawy o zmianie ustawy o podatku akcyzowym oraz niektórych innych ustaw (szerzej zostało to opisane w nocie 36 skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy TAURON za rok obrotowy zakończony 31 grudnia 2018 r.),
3. wyższe koszty obowiązku umorzenia praw majątkowych co jest wypadkową:
  - a. wzrostu poziomu obowiązku dla certyfikatów „zielonych” z 15,4% do 17,5%; dla certyfikatów „fioletowych” z 1,8% do 2,3%; dla certyfikatów „żółtych” z 7,0% do 8,0%, obniżenie obowiązku dla certyfikatów „błękitnych” z 0,60% do 0,50% oraz utrzymanie poziomu obowiązku umarzenia certyfikatów z kogeneracji dla certyfikatów „czerwonych” w wysokości 23,2%
  - b. niższych cen praw majątkowych poprzez wykorzystanie sprzyjającej sytuacji rynkowej, głównie w zakresie certyfikatów „zielonych” (kontraktacja i realizacja zakupu PMOZE pod obowiązek umorzenia po niższych cenach) oraz jednocześnie zmiana modelu tworzenia rezerw pod zabezpieczenie praw majątkowych (model FIFO),
4. rozwiązanie w roku 2017 rezerwy na umowy rodzące obciążenia ze wspólnym przedsięwzięciem (ECSW), co wpłynęło na zwiększenie wyniku finansowego Segmentu Sprzedaż o 203 mln zł, na skutek wejścia w życie Porozumienia zawartego pomiędzy TAURON i PGNiG w zakresie umowy gazowej i elektrycznej oraz aneksów do wieloletnich umów sprzedaży gazu i energii elektrycznej dotyczących projektu budowy bloku gazowo-parowego w Stalowej Woli,
5. pozostałe - pozostałe produkty handlowe – marże osiągnięte na pozostałych produktach handlowych, głównie wzrost marży na obrocie uprawnieniami do emisji CO₂.

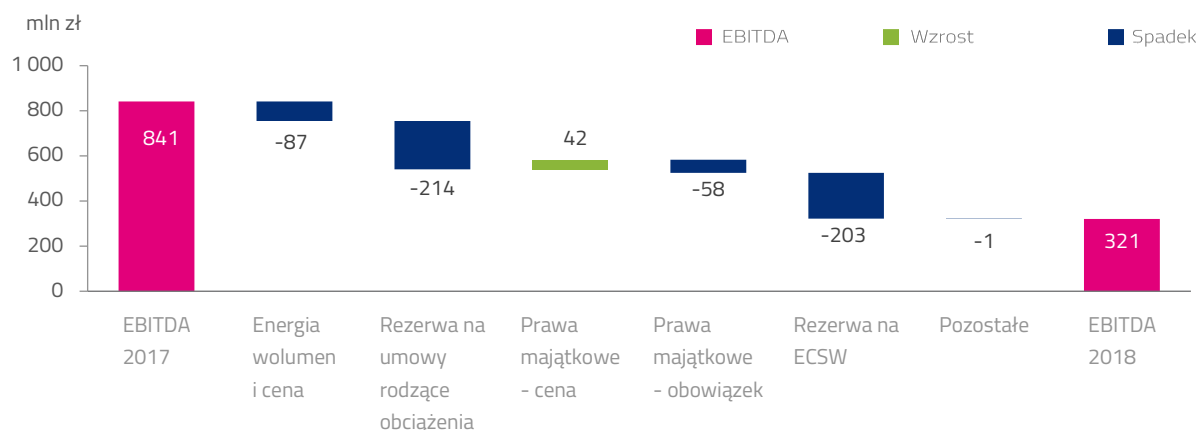
Poniższy rysunek przedstawia dane finansowe Segmentu Sprzedaż za lata 2016-2018.

Rysunek nr 51. Dane finansowe Segmentu Sprzedaż za lata 2016-2018

Poniższy rysunek przedstawia wynik EBITDA Segmentu Sprzedaż wraz z istotnymi czynnikami wpływającymi na zmianę r/r.

Rysunek nr 52. Wynik EBITDA Segmentu Sprzedaż

Główne inwestycje

W Segmentie Sprzedaż w 2018 r. poniesiono łącznie 7 mln zł nakładów inwestycyjnych.

5.2.5. Pozostała działalność

Poniższa tabela przedstawia wyniki segmentu Pozostała działalność w latach 2018-2016.

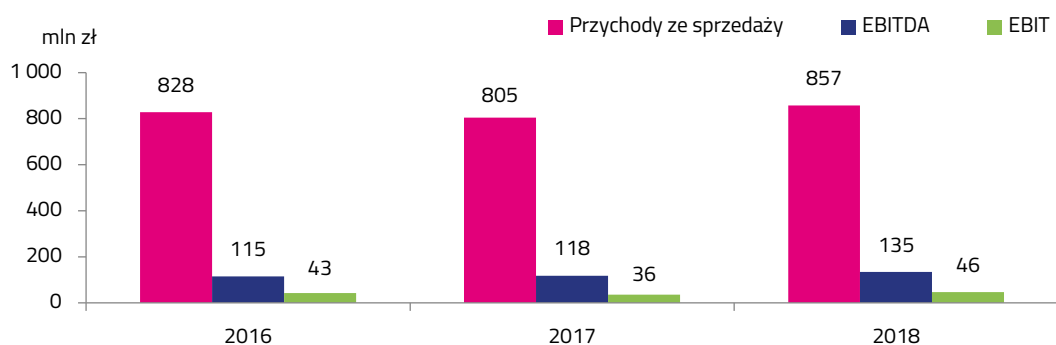
Tabela nr 31. Wyniki segmentu Pozostała działalność w latach 2018-2016

Wyszczególnienie (tys. zł)	2018 r.	2017 r.	2016 r.	Dynamika 2018/2017	Zmiana (2018/2017)
Pozostała działalność					
Przychody ze sprzedaży	857 462	804 560	827 928	106,6%	52 902
usługi obsługi klienta	190 765	198 113	205 388	96,3%	(7 348)
usługi wsparcia	424 468	392 394	386 323	108,2%	32 074
biomasa	78 699	74 248	111 087	106,0%	4 451
kruszywa	101 495	101 343	90 490	100,1%	152
pozostałe przychody	62 035	38 462	34 640	161,3%	23 573
Zysk operacyjny	46 023	35 902	42 642	128,2%	10 121
Amortyzacja i odpisy	88 770	82 141	71 928	108,1%	6 628
EBITDA	134 793	118 043	114 570	114,2%	16 749

Przychody ze sprzedaży segmentu Pozostała działalność w 2018 r. były wyższe o 6,6% w porównaniu z 2017 r., co wynika głównie ze wzrostu przychodów z usług wsparcia w ramach zarządzania nieruchomościami, ochrony mienia i serwisu. Ponadto zanotowano wzrost przychodów w wyniku centralizacji usług świadczonych przez CUW HR oraz sprzedaży ubocznych produktów spalania i wydobycia węgla.

Poniższy rysunek przedstawia dane finansowe spółek Pozostałej działalności na lata 2016-2018.

Rysunek nr 53. Dane finansowe spółek Pozostałej działalności za lata 2016-2018

Główne inwestycje

W spółkach Pozostałej działalności wielkość nakładów inwestycyjnych poniesionych w 2018 r. wyniosła łącznie 73 mln zł. Są to przede wszystkim nakłady na systemy informatyczne.

5.3. Omówienie wielkości ekonomiczno-finansowych ujawnionych w rocznym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym

5.3.1. Charakterystyka struktury aktywów i pasywów skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej

Poniższa tabela przedstawia strukturę rocznego skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej.

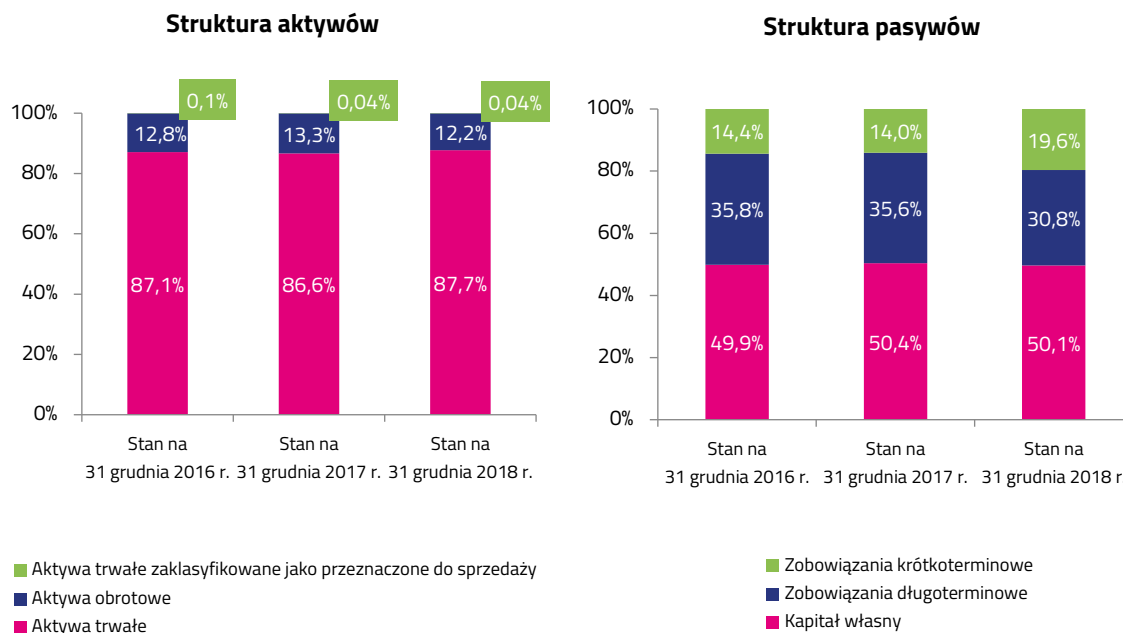
Tabela nr 32. Struktura rocznego skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej

Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej	Stan na dzień 31 grudnia 2018 r.	Stan na dzień 31 grudnia 2017 r.	Stan na dzień 31 grudnia 2016 r.
AKTYWA			
Aktywa trwałe	87,7%	86,6%	81,3%
Aktywa obrotowe	12,3%	13,4%	12,0%
SUMA AKTYWÓW	100,0%	100,0%	93,4%
PASYWA			
Kapitał własny przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej	49,3%	50,3%	46,5%
Udziały niekontrolujące	0,4%	0,1%	0,1%
Kapitał własny ogółem	49,7%	50,4%	46,5%
Zobowiązania długoterminowe	30,7%	35,5%	33,4%
Zobowiązania krótkoterminowe	19,6%	14,0%	13,4%
Zobowiązania razem	50,3%	49,6%	46,8%
SUMA PASYWÓW	100,0%	100,0%	93,4%
Zobowiązania finansowe	9 637 700	9 108 126	8 138 506
Zobowiązania finansowe netto	8 611 372	8 090 507	7 703 602
Wskaźnik dług netto/EBITDA	2,6x ¹	2,2x	2,3x
Wskaźnik płynności bieżącej	0,62	0,95	0,90

¹ O wzroście wskaźnika dług netto/EBITDA Spółka informowała w raporcie bieżącym nr 7/2019 z dnia 15 marca 2019 r.

Poniższy rysunek przedstawia strukturę aktywów i pasywów.

Rysunek nr 54. Struktura aktywów i pasywów

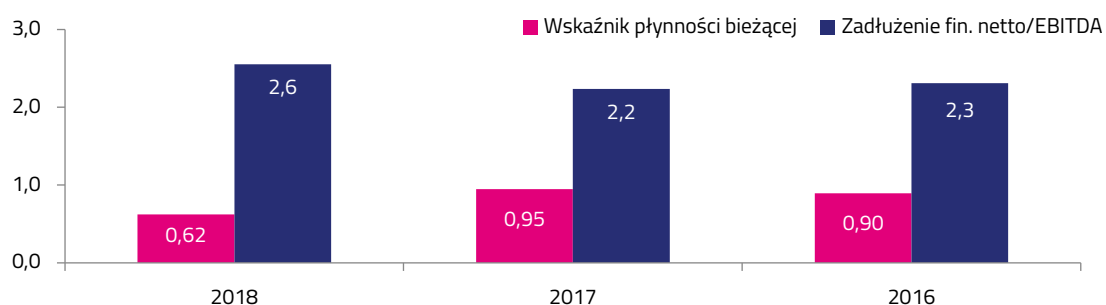
W strukturze aktywów według stanu na dzień 31 grudnia 2018 r., podobnie jak w 2017 r., największy udział ma wartość aktywów trwałych. W strukturze majątku trwałego największy udział stanowią rzeczowe aktywa trwałe Segmentów: Dystrybucja (59%), Wytwarzanie (36%) oraz Wydobycie (4%).

W strukturze pasywów, według stanu na dzień 31 grudnia 2018 r. największy udział mają kapitały własne oraz zobowiązania finansowe.

Poziom zadłużenia Grupy Kapitałowej TAURON utrzymuje się na bezpiecznym poziomie, na co wskazuje poziom wskaźnika zadłużenia w porównaniu do europejskich wskaźników branżowych oraz dodatni strumień przepływów środków pieniężnych z działalności operacyjnej. Wskaźnik płynności bieżącej oraz wskaźnik zadłużenia netto do EBITDA utrzymują się na bezpiecznym poziomie.

Poniższy rysunek przedstawia wskaźnik płynności bieżącej i zadłużenie finansowe netto/EBITDA w latach 2018-2016.

Rysunek nr 55. Wskaźnik płynności bieżącej i zadłużenie finansowe netto/EBITDA w latach 2018-2016

Poniższa tabela przedstawia roczne skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej - aktywa.

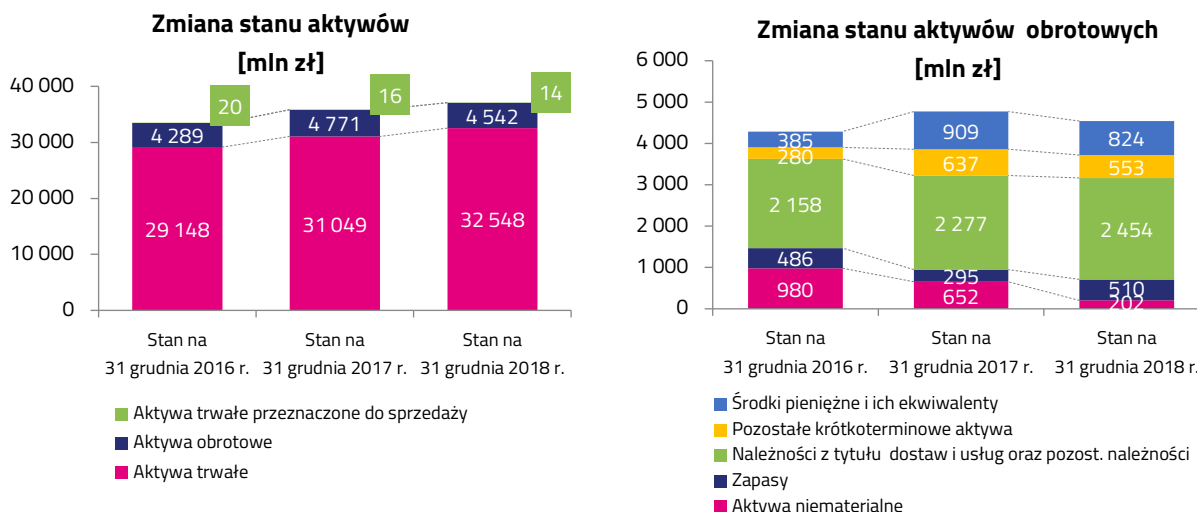
Tabela nr 33. Roczne skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej - aktywa (istotne pozycje)¹

Sprawozdanie z sytuacji finansowej (tys. zł)	Stan na dzień 31 grudnia 2018 r.	Stan na dzień 31 grudnia 2017 r.	Stan na dzień 31 grudnia 2016 r.	Dynamika (2018/2017)
AKTYWA				
Aktywa trwałe	32 541 865	31 048 542	29 148 253	105%
Rzeczowe aktywa trwałe	29 238 051	28 079 886	26 355 189	104%
Aktywa obrotowe	4 555 612	4 786 474	4 308 641	95%
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	823 724	909 249	384 881	91%
Aktywa trwałe zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży	13 712	15 910	19 612	86%
SUMA AKTYWÓW	37 097 477	35 835 016	33 456 894	104%

¹Ze względu na ograniczoną porównywalność wcześniejszych okresów dane prezentowane są w perspektywie trzyletniej. Dane obejmujące wcześniejsze okresy przedstawione zostały w pkt 5.7. niniejszego sprawozdania.

Na dzień 31 grudnia 2018 r. sprawozdanie z sytuacji finansowej Grupy Kapitałowej TAURON wykazuje wyższą o ok. 4% sumę bilansową. Poniższy rysunek przedstawia zmianę stanu aktywów i aktywów obrotowych.

Rysunek nr 56. Zmiana stanu aktywów i aktywów obrotowych

W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2018 r. Grupa Kapitałowa TAURON, po uwzględnieniu następujących przesłanek:

- długotrwałego utrzymywania się wartości rynkowej aktywów netto Spółki na poziomie poniżej wartości bilansowej,
- zmiany w zakresie światowych cen surowców, energii oraz uprawnień do emisji gazów cieplarnianych,
- znaczącej zmienności cen energii na rynku terminowym i utrzymujących się problemów z brakiem płynności,
- podwyższenia limitów cen energii na hurtowym rynku bieżącym oraz rynku bilansującym,
- działań regulacyjnych mających na celu ograniczyć wzrost cen energii dla klientów końcowych,
- utrzymującej się zmienności warunków górniczo - geologicznych,
- niekorzystnego układu frontu wydobywczego (krótkie wybiegi ścian) generującego dodatkowe koszty przebrojeń,
- ograniczonej konkurencji na rynku materiałów i usług górniczych skutkującej znacznym wzrostem ich cen,
- wyników przeprowadzonych aukcji rynku mocy na lata dostawy 2021, 2022 i 2023,
- procedowania zapisów pakietu zimowego, w tym standardu emisyjnego, niekorzystnie wpływającego na możliwość uczestnictwa w rynku mocy jednostek węglowych po 1 lipca 2025 roku,
- utrzymujących się niekorzystnych warunków rynkowych z punktu widzenia rentowności energetyki konwencjonalnej,
- wejścia w życie ustawy z dnia 14 grudnia 2018 roku o promowaniu energii elektrycznej z wysokosprawnej kogeneracji,
- wzrostu stopy wolnej od ryzyka,

ujęła odpisy aktualizujące oraz rozwiązała wcześniej utworzone odpisy dotyczące rzeczowych aktywów trwałych, będące wynikiem testów na utratę wartości aktywów przeprowadzonych na dzień 31 grudnia 2018 r. oraz 30 czerwca 2018 r.

Wyniki przeprowadzonych testów wykazały zasadność utworzenia odpisów aktualizujących w łącznej kwocie 855 mln zł (nadwyżka odpisów utworzonych nad rozwiązany).

Wartość aktywów trwałych wzrosła o 1 493 mln zł (4,8%), co jest efektem następujących zdarzeń:

1. wzrost wartości środków trwałych, co jest wypadkową ponoszonych nakładów na prowadzone w spółkach Grupy Kapitałowej TAURON inwestycje w rzeczowe aktywa trwałe (głównie w TAURON Dystrybucja, TAURON Wytwarzanie, Nowe Jaworzno GT i TAURON Ciepło) oraz w aktywa niematerialne (głównie w TAURON Dystrybucja), a także utworzonych odpisów aktualizujących w wyniku przeprowadzonych testów na utratę wartości aktywów,
2. nabycie praw majątkowych do świadectw pochodzenia energii elektrycznej i praw do emisji gazów cieplarnianych w związku z koniecznością spełnienia prawnego obowiązku ich umorzenia.

Na spadek wartości aktywów obrotowych o 231 mln zł (4,8%) miały wpływ następujące czynniki:

1. obniżenie poziomu środków pieniężnych i ich ekwiwalentów o 86 mln zł, co zostało szerzej opisane w punkcie dotyczącym rachunku przepływu pieniężnych,
2. spadek wartości świadectw pochodzenia energii i praw do emisji gazów przeznaczonych do umorzenia o 451 mln zł, co jest efektem częściowego wypełnienia już w 2018 r. obowiązku przedłożenia świadectw pochodzenia energii elektrycznej do umorzenia, wynikającego z przepisów ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne, oraz uprawnień do emisji CO₂ i utworzenia rezerwy na poczet spełnienia obowiązków za rok 2018,
3. spadek wartości pożyczek udzielonych na rzecz wspólnych przedsięwzięć o 330 mln zł, w związku z podpisanym porozumieniem konsolidującym pomiędzy TAURON a ECSW oraz spłaty części kapitału udzielonej przez TAURON pożyczki,
4. wzrost wartości należności od odbiorców o 197 mln zł,
5. wzrost wartości pozostałych aktywów finansowych o 223 mln zł, głównie na skutek dodatniej wyceny instrumentów pochodnych, co wynika z ujmowania przez Grupę TAURON wycen na transakcjach terminowych w szyku rozwartym, oraz wartości zwrotnych depozytów początkowych dotyczących kontraktów terminowych futures,
6. wzrost wartości zapasów o 214 mln zł, głównie w wyniku wyższego poziomu zapasów węgla w TAURON Wydobywie oraz spółkach Segmentu Wytwarzanie.

Poniższa tabela przedstawia roczne skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej - pasywa.

Tabela nr 34. Roczne skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej - pasywa (istotne pozycje)¹

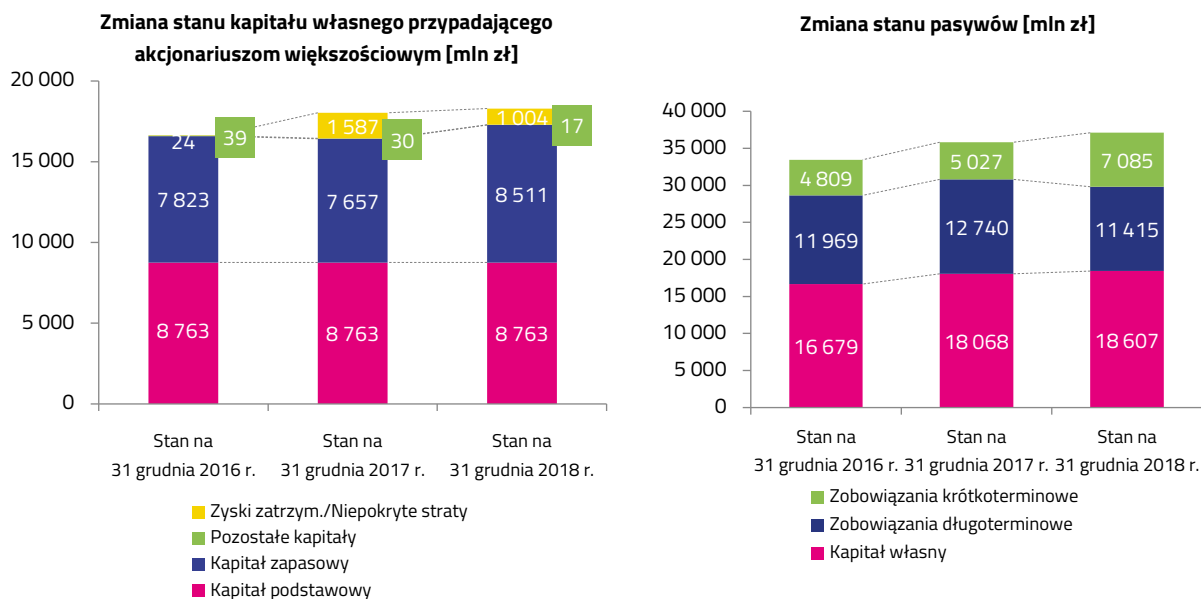
Sprawozdanie z sytuacji finansowej (tys. zł)	Stan na dzień 31 grudnia 2018 r.	Stan na dzień 31 grudnia 2017 r.	Stan na dzień 31 grudnia 2016 r.	Dynamika (2018/2017)
PASYWA				
Kapitał własny przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej	18 295 824	18 036 446	16 649 266	101%
Udziały niekontrolujące	132 657	31 367	30 052	423%
Kapitał własny ogółem	18 428 481	18 067 813	16 679 318	102%
Zobowiązania długoterminowe	11 382 254	12 739 852	11 968 719	89%
Zobowiązania z tytułu zadłużenia	8 488 210	9 501 414	8 759 789	89%
Zobowiązania krótkoterminowe	7 286 742	5 027 351	4 808 857	145%
Zobowiązania z tytułu zadłużenia	2 475 167	351 382	219 740	704%
Zobowiązania razem	18 669 996	17 767 203	16 777 576	105%
SUMA PASYWÓW	37 097 477	35 835 016	33 456 894	104%

¹Ze względu na ograniczoną porównywalność wcześniejszych okresów dane prezentowane są w perspektywie trzyletniej. Dane obejmujące wcześniejsze okresy przedstawione zostały w pkt 5.7. niniejszego sprawozdania.

Poniższy rysunek przedstawia zmianę stanu pasywów i kapitału własnego.

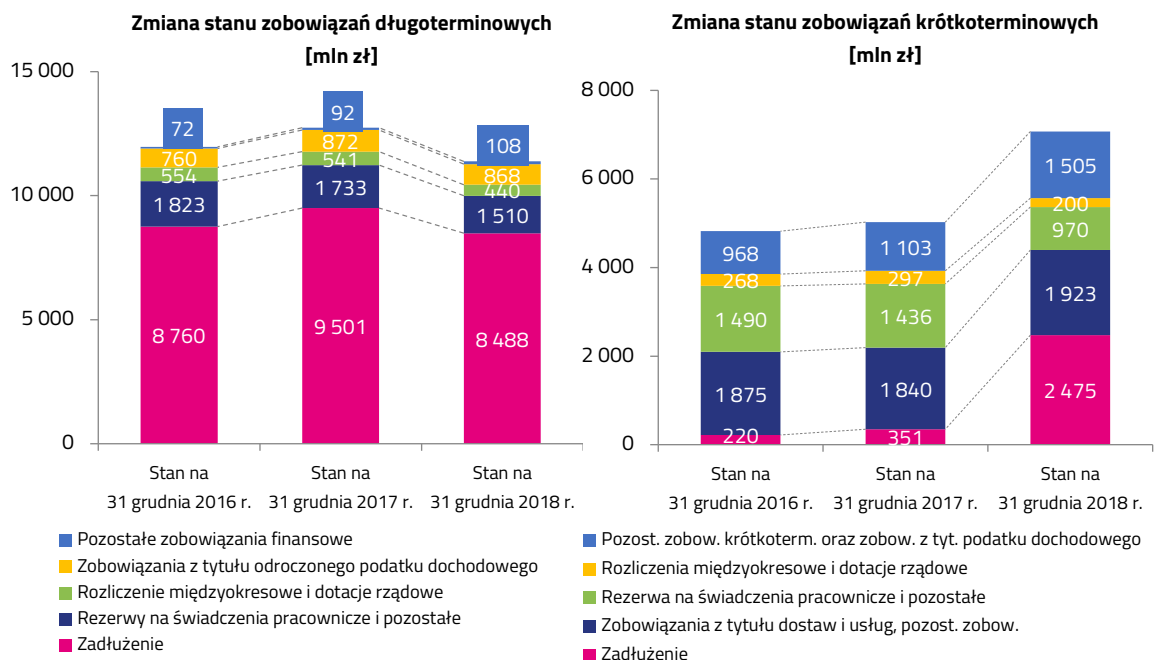
Rysunek nr 57. Zmiana stanu pasywów i kapitału własnego

W 2018 r., podobnie jak w latach poprzednich, dominującym źródłem finansowania majątku był kapitał własny, którego udział w ogólnej sumie pasywów wyniósł 50,1%.

Poniższy rysunek przedstawia zmianę stanu zobowiązań.

Rysunek nr 58. Zmiana stanu zobowiązań

Na obniżenie wartości zobowiązań długoterminowych Grupy Kapitałowej TAURON o 1 358 mln zł (11%) miały wpływ następujące czynniki:

- spadek zobowiązań z tytułu zadłużenia o 1 013 mln zł, w co jest wypadkową emisji w 2018 r. obligacji o łącznej wartości 1 350 mln zł oraz reklasyfikacji do krótkoterminowych zobowiązań finansowych wymagalnych do zapłaty w 2019 r. wyemitowanych w latach poprzednich obligacji o łącznej wartości 2 259 mln zł,
- spadek rezerw na świadczenia pracownicze o 266 mln zł, co jest głównie efektem rozwiązania rezerwy na świadczenia pracownicze (ekwiwalent pieniężny za ulgowe korzystanie z energii elektrycznej (taryfa pracownicza), nagrody jubileuszowe i Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych) w TAURON Wytwarzanie zgodnie ze zmianami zapisów Zakładowego Układu Zbiorowego Pracy,

- spadek rozliczeń międzyokresowych i dotacji rządowych o 101 mln zł, co jest wypadkową głównie przeniesienia salda rozliczeń międzyokresowych przychodów z tytułu opłat przyłączeniowych dla zadań zakończonych przed 1 lipca 2009 r. do pozycji kapitałów własnych, co wynika z wejścia w życie MSSF 15 *Przychody z umów z klientami* oraz otrzymania dopłat w ramach funduszy europejskich.

Wartość zobowiązań krótkoterminowych Grupy Kapitałowej TAURON uległa zwiększeniu o 2 259 mln zł (45%), na co złożyły się następujące czynniki:

- wzrost zobowiązań z tytułu zadłużenia o 2 124 mln zł, co jest wypadkową reklasyfikacji, z długoterminowych zobowiązań finansowych, wymagalnych do zapłaty w 2019 r. wyemitowanych w latach poprzednich obligacji oraz spłaty kredytów,
- wzrost zobowiązań wobec dostawców o 85 mln zł,
- spadek o 453 mln zł wartości rezerw, co wynika z częściowego wypełnienia już w 2018 r. obowiązku przedłożenia świadectw pochodzenia energii elektrycznej do umorzenia, wynikającego z przepisów *ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne*, oraz uprawnień do emisji CO₂,
- wzrost pozostałych zobowiązań finansowych o 431 mln zł, co wynika ze wzrostu wartości zobowiązań z tytułu ujemnej wyceny instrumentów pochodnych jako efekt ujmowania przez Grupę wycen na transakcjach terminowych w szyku rozwartym, tj. na pojedynczym kontrakcie oraz wzrostu wartości depozytów uzupełniających, w głównej mierze związanych z terminowymi transakcjami na dostawę praw do emisji gazów cieplarnianych zawieranych na zagranicznych rynkach giełdowych,
- spadek rozliczeń międzyokresowych i dotacji rządowych o 96 mln zł, co jest związane z niższą wartością utworzonych rozliczeń z tytułu premii, ochrony środowiska oraz pozostałych rozliczeń międzyokresowych kosztów w stosunku do wartości na dzień 31 grudnia 2017 r.

5.3.2. Skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów

Poniższa tabela przedstawia roczne skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów. Ze względu na zmiany w segmentach i dla zachowania porównywalności, wyniki prezentowane są za 3 lata.

Tabela nr 35. Roczne sprawozdanie z całkowitych dochodów za lata 2018-2016¹

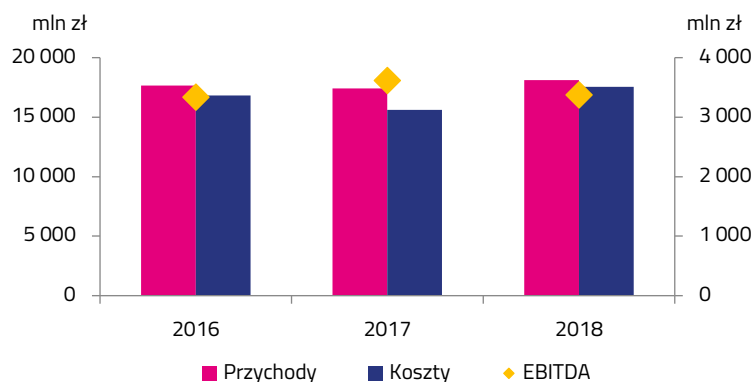
Sprawozdanie z całkowitych dochodów (tys. zł)	2018	2017	2016	Dynamika (2018/2017)
Przychody ze sprzedaży	18 121 748	17 424 551	17 646 489	104%
Koszt własny sprzedaży (łącznie z kosztami sprzedaży i ogólnego zarządu)	(17 546 428)	(15 614 201)	(16 829 480)	112%
<i>w tym utrata wartości niefinansowych aktywów trwałych</i>	<i>(815 796)</i>	<i>(40 857)</i>	<i>(832 092)</i>	1 997%
Pozostałe przychody i koszty operacyjne	160 519	(4 079)	(15 487)	-
Udział w zysku (stracie) wspólnego przedsięwzięcia	54 890	73 050	60 040	75%
Zysk (strata) operacyjny	790 729	1 879 321	861 562	42%
<i>Marża zysku operacyjnego (%)</i>	<i>4,4%</i>	<i>10,8%</i>	<i>4,9%</i>	40%
Koszty odsetkowe od zadłużenia	(147 372)	(209 322)	(259 564)	70%
Pozostałe przychody i koszty finansowe	(138 710)	87 653	(93 137)	-
Zysk (strata) brutto	504 647	1 757 652	508 861	29%
<i>Marża zysku brutto (%)</i>	<i>2,8%</i>	<i>10,1%</i>	<i>2,9%</i>	28%
Podatek dochodowy	(297 602)	(374 706)	(138 724)	79%

Sprawozdanie z całkowitych dochodów (tys. zł)	2018	2017	2016	Dynamika (2018/2017)
Zysk (strata) netto za rok obrotowy	207 045	1 382 946	370 137	15%
Marża zysku netto (%)	1,1%	7,9%	2,1%	14%
Całkowite dochody za rok obrotowy	182 523	1 389 312	647 885	13%
Zysk przypadający:				
Akcjonariuszom jednostki dominującej	204 880	1 380 663	367 468	15%
Udziałom niekontrolującym	2 165	2 283	2 669	95%
EBIT i EBITDA				
EBIT	790 729	1 879 321	801 522	54%
EBITDA	3 374 926	3 617 641	3 336 814	99%

¹Ze względu na ograniczoną porównywalność wcześniejszych okresów dane prezentowane są w perspektywie trzyletniej. Dane obejmujące wcześniejsze okresy przedstawione zostały w pkt 5.7. niniejszego sprawozdania.

Poniższy rysunek przedstawia wyniki finansowe Grupy Kapitałowej TAURON za lata 2016-2018.

Rysunek nr 59. Wyniki finansowe Grupy Kapitałowej TAURON za lata 2016-2018

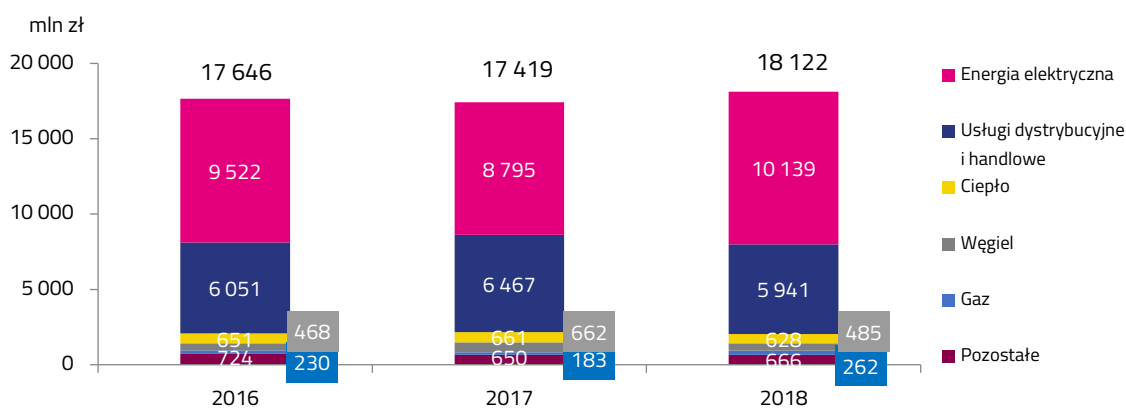

W okresie sprawozdawczym zakończonym dnia 31 grudnia 2018 r. Grupa Kapitałowa TAURON wypracowała przychody o 4% wyższe w porównaniu do wartości uzyskanych w 2017 r., co jest wypadkową następujących czynników:

1. wyższe przychody ze sprzedaży energii elektrycznej (o 15%) - głównie jako efekt 12% wzrostu ceny oraz 1% wzrostu wolumenu sprzedanej przez Grupę Kapitałową TAURON energii elektrycznej,
2. wyższe przychody ze sprzedaży gazu (o 44%), z uwagi na wzrost cen sprzedaży gazu o 16% oraz wzrost wolumenu o 24%,
3. niższe przychody ze sprzedaży ciepła (o 5%) - niższy wolumen sprzedaży ciepła i usług przesyłowych, ze względu na wyższe temperatury otoczenia w porównaniu z 2017 r.,
4. niższe przychody ze sprzedaży usług dystrybucyjnych i handlowych (o 8%), głównie z uwagi na spadek stawki sprzedaży usługi dystrybucyjnej do odbiorców końcowych w następstwie wprowadzenia do stosowania MSSF 15 i wyłączenie z przychodów opłaty przejściowej w 2018 r.,
5. niższe przychody ze sprzedaży węgla (o 27%) jako efekt spadku wolumenu sprzedaży węgla o 37%, przy wzroście ceny sprzedaży węgla o 16%.

Poniższy rysunek przedstawia strukturę przychodów Grupy Kapitałowej TAURON w latach 2016-2018.

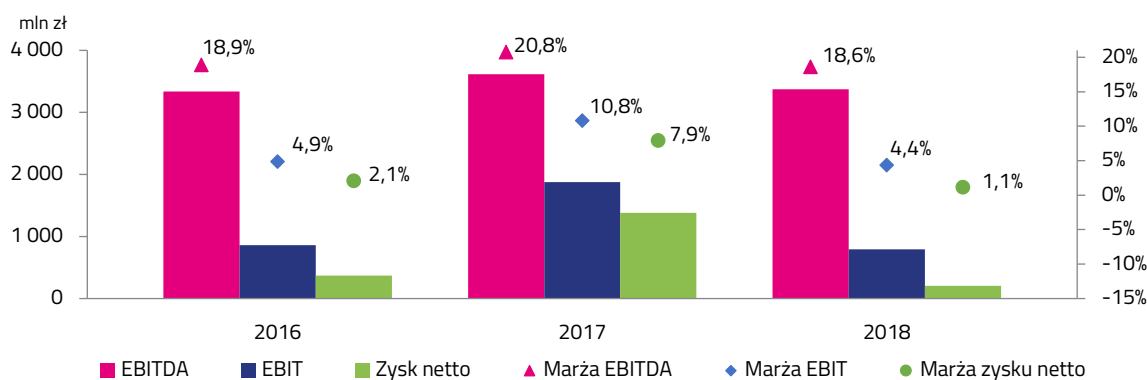
Rysunek nr 60. Struktura przychodów Grupy Kapitałowej TAURON w latach 2016-2018¹

¹Ze względu na ograniczoną porównywalność wcześniejszych okresów dane prezentowane są w perspektywie trzyletniej. Dane obejmujące wcześniejsze okresy przedstawione zostały w pkt 5.7. niniejszego sprawozdania.

Poniższy rysunek przedstawia wynik finansowy Grupy Kapitałowej TAURON i poziom realizowanych marż.

Rysunek nr 61. Wyniki finansowe Grupy Kapitałowej TAURON i poziom realizowanych marż w latach 2016-2018¹

¹Ze względu na ograniczoną porównywalność wcześniejszych okresów dane prezentowane są w perspektywie trzyletniej. Dane obejmujące wcześniejsze okresy przedstawione zostały w pkt 5.7. niniejszego sprawozdania.

W 2018 r. koszty działalności Grupy Kapitałowej TAURON wyniosły 17,5 mld zł, co oznacza, że ich poziom był o 12% wyższy od poniesionych w 2017 r.

Jedną z przyczyn wzrostu kosztów było utworzenie w 2018 r. odpisów z tytułu utraty wartości bilansowej jednostek generujących przepływy pieniężne (CGU) wchodzących w skład Segmentu Wydobywanie oraz utworzenie i odwrócenie odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości bilansowej jednostek generujących przepływy pieniężne (CGU) wchodzących w skład Segmentu Wytwarzanie, o czym Spółka informowała w raportach bieżących nr 25/2018 oraz 2/2019.

Łączna wartość utworzonych i odwróconych odpisów aktualizujących z tytułu trwałej utraty wartości wyniosła 855 mln zł.

Poza powyższymi zdarzeniami o charakterze jednorazowym, na poziom kosztów Grupy Kapitałowej TAURON w 2018 r. wpłynęły następujące czynniki:

1. wzrost kosztów zakupu energii elektrycznej, głównie z tytułu wzrostu cen przeciętnie o 13%,
2. wyższy wolumen zakupionej energii elektrycznej od kontrahentów spoza Grupy Kapitałowej TAURON, co jest wypadkową sprzedaży większego wolumenu na giełdzie przez spółki Segmentu Wytwarzanie w związku z poprawką do ustawy o rynku mocy zwiększającej w 2018 r. obowiązek handlu energią elektryczną na Towarowej Giełdzie Energii do 30% oraz mniejszej produkcji energii elektrycznej przez jednostki wytwórcze,
3. wzrost kosztów zakupu gazu, z tytułu wzrostu cen gazu przeciętnie o 19%,

4. wyższe koszty zużycia materiałów i energii, głównie w wyniku wyższych kosztów paliw zużywanych do produkcji,
5. spadek kosztów usługi dystrybucyjnej jako efekt niższych kosztów zakupu usług przesyłowych w następstwie wprowadzenia do stosowania MSSF 15,
6. wyższe koszty obowiązku umorzenia uprawnień do emisji gazów cieplarnianych, głównie ze względu na wzrost cen r/r,
7. niższe koszty pracy, przede wszystkim jako efekt rozwiązania rezerwy na świadczenia pracownicze (ekwiwalent pieniężny za ulgowe korzystanie z energii elektrycznej (taryfa pracownicza), nagrody jubileuszowe i Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych) w TAURON Wytwarzanie, zgodnie ze zmianami zapisów Zakładowego Układu Zbiorowego Pracy,
8. ujęcie w aktywach Grupy niesprzedanego w 2018 r. węgla, podczas gdy w 2017 r., z uwagi na wzrost popytu, zrealizowano część sprzedaży węgla z posiadanych zapasów,
9. wzrost kosztu wytworzenia świadczeń na potrzeby własne jednostki, co wynika ze wzrostu zaangażowania własnych zasobów przy realizowanych inwestycjach w Grupie,
10. ujęcie w bieżącym okresie sprawozdawczym przez spółki Segmentu Sprzedaż rezerw na umowy rodzące obciążenia w wysokości 214 mln zł, związanych z wejściem w życie Ustawy o zmianie ustawy o podatku akcyzowym oraz niektórych innych ustaw (szerzej zostało to opisane w nocie 36 skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy TAURON za rok obrotowy zakończony 31 grudnia 2018 r.),
11. ujęcie w 2017 r. skutków rozwiązania przez TAURON rezerw na umowy rodzące obciążenia ze wspólnym przedsięwzięciem w kwocie netto 201,2 mln zł.

Osiągnięta w 2018 r. marża EBITDA wynosiła 18,6% i była niższa o 2,2 p.p. w porównaniu do 2017 r. Na skutek przeprowadzonych odpisów, których wartość w 2018 r. znacznie przekraczała wartość odpisów z 2017 r., marża EBIT i marża zysku netto ukształtowały się w okresie sprawozdawczym na poziomie znacząco niższym od uzyskanych przed rokiem i wynosiły odpowiednio 4,4% i 1,1%. Bez uwzględnienia skutków odpisów aktualizujących marża EBIT oraz zysku netto wyniosłaby w 2018 r. odpowiednio 9,1% i 5,0%, a dla 2017 r. 11,0% i 8,1%.

Zgodnie z przedstawionym skonsolidowanym sprawozdaniem z całkowitych dochodów, łączne całkowite dochody Grupy Kapitałowej TAURON za 2018 r., uwzględniające zysk netto powiększony lub pomniejszony o zmianę wartości instrumentów zabezpieczających, różnice kursowe z przeliczenia jednostki zagranicznej oraz pozostałe dochody po uwzględnieniu podatku, wyniosły 182,5 mln zł w 2018 r., w porównaniu do 1 389,3 mln zł wypracowanych w 2017 r., a zysk netto przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej wyniósł 204,9 mln zł w porównaniu do 1 380,7 mln zł uzyskanych w 2017 r.

5.3.3. Sprawozdanie z przepływów pieniężnych

Poniższa tabela przedstawia sprawozdanie z przepływów pieniężnych.

Tabela nr 36. Sprawozdanie z przepływów pieniężnych (istotne pozycje) w latach 2016-2018¹

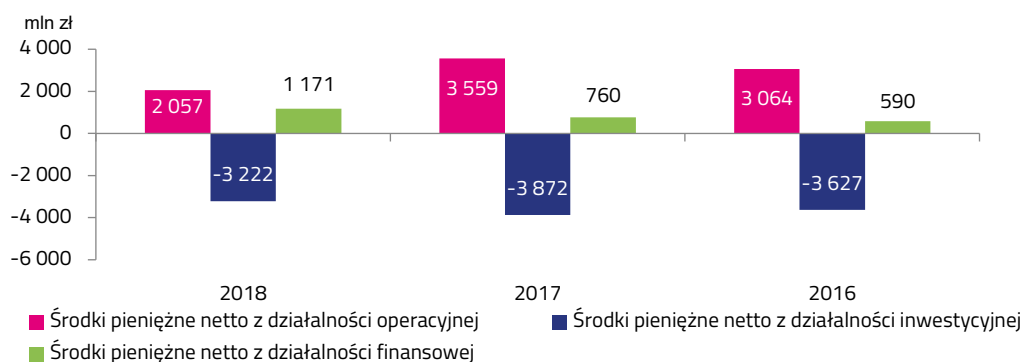
Sprawozdanie z przepływów pieniężnych (tys. zł)	Rok zakończony 31 grudnia 2018 r.	Rok zakończony 31 grudnia 2017 r.	Rok zakończony 31 grudnia 2016 r.	Dynamika (2018/2017)
Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej				
Zysk/(strata) brutto	504 647	1 757 652	508 861	29%
Korekty	1 552 119	1 801 015	2 555 354	86%
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej	2 056 766	3 558 667	3 064 215	58%
Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej				
Nabycie rzeczowych aktywów trwałych i aktywów niematerialnych	(3 575 711)	(3 561 758)	(3 516 296)	100%
Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	(3 221 547)	(3 871 676)	(3 627 458)	83%
Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej				
Wykup dłużnych papierów wartościowych	0	(1 650 000)	(3 300 000)	0%

Sprawozdanie z przepływów pieniężnych (tys. zł)	Rok zakończony 31 grudnia 2018 r.	Rok zakończony 31 grudnia 2017 r.	Rok zakończony 31 grudnia 2016 r.	Dynamika (2018/2017)
Emisja dłużnych papierów wartościowych	1 350 000	2 707 462	4 284 607	50%
Splata pożyczek/kredytów	(168 874)	(154 918)	(140 331)	109%
Odsetki zapłacone	(160 170)	(184 550)	(255 116)	87%
Środki pieniężne netto z działalności finansowej	1 171 400	759 629	590 261	154%
Zwiększenie / (zmniejszenie) netto stanu środków pieniężnych i ich ekwiwalentów	6 619	446 620	27 018	1%
Środki pieniężne na początek okresu	801 353	354 733	327 715	226%
Środki pieniężne na koniec okresu	807 972	801 353	354 733	101%

¹Ze względu na ograniczoną porównywalność wcześniejszych okresów dane prezentowane są w perspektywie trzyletniej. Dane obejmujące wcześniejsze okresy przedstawione zostały w pkt 5.7. niniejszego sprawozdania.

Poniższy rysunek przedstawia przepływy pieniężne w latach 2018-2016.

Rysunek nr 62. Przepływy pieniężne w latach 2018-2016

Zrealizowana dodatnia wartość przepływów z działalności operacyjnej w 2018 r. była niższa od strumienia środków pieniężnych zrealizowanych w 2017 r. o 1 502 mln zł. Największy wpływ na zmianę tej pozycji rachunku przepływów pieniężnych miały następujące czynniki:

- zwiększenie stanu zapasów, głównie węgla (-222 mln zł), podczas gdy w 2017 r. Grupa zrealizowała część sprzedaży z zapasów (+188 mln zł),
- zakup uprawnień do emisji CO₂ oraz świadectw pochodzenia energii w kwocie wyższej o 717 mln zł niż w 2017 r.,
- zapłata wyższego o 249 mln zł podatku dochodowego, co wynika z:
  - uiszczenia przez Podatkową Grupę Kapitałową w 2018 r. zaliczek na podatek dochodowy za 2018 r. w wysokości 343 mln zł (w 2017 r. zaliczki wyniosły 215 mln zł),
  - zapłaty przez Podatkową Grupę Kapitałową w 2018 r. podatku za 2017 r. w wysokości 46 mln zł,
  - otrzymania w 2017 r. nadpłaty podatku dochodowego za 2016 r. w wysokości 79 mln zł,
- ujemna zmiana salda należności i zobowiązań w wysokości 76 mln zł.

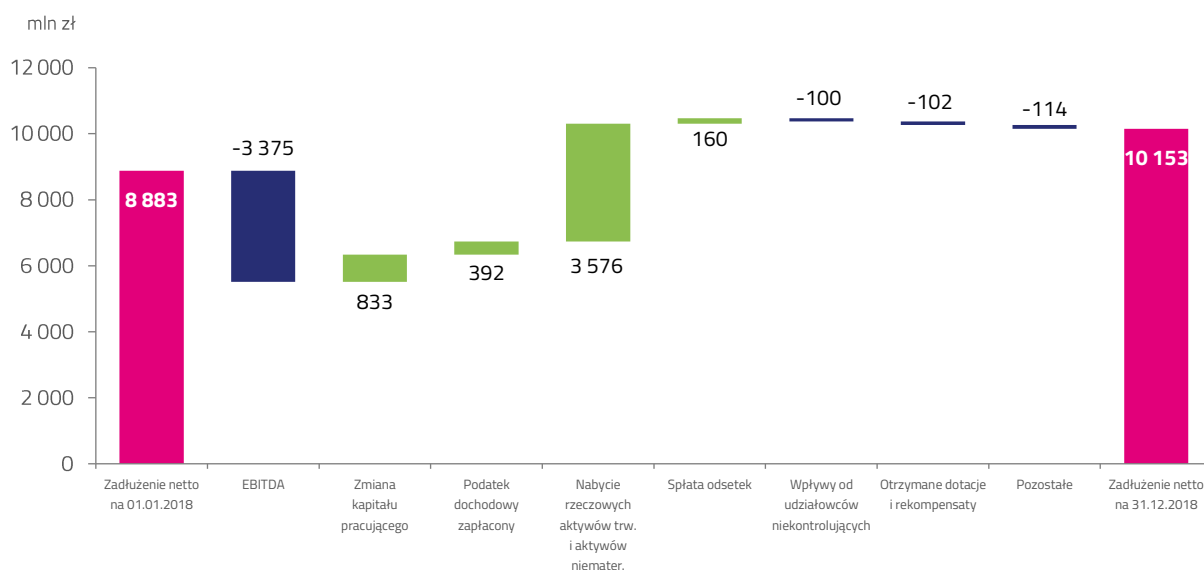
Największy wpływ na kształtowanie się strumienia środków pieniężnych o charakterze inwestycyjnym mają wydatki z tytułu nabycia rzeczowych aktywów trwałych, które w okresie sprawozdawczym utrzymały się na poziomie 2017 r. Największe wydatki zostały poniesione przez Segmenty: Dystrybucja i Wytwarzanie.

Dodatnia wartość środków pieniężnych o charakterze finansowym wynika z przeprowadzonej w 2018 r. emisji obligacji na łączną kwotę 1 350 mln zł, przy jednoczesnej spłacie kredytów i pożyczek zaciągniętych w ubiegłych latach w kwocie 169 mln zł. Z kolei w 2017 r. Grupa Kapitałowa TAURON wyemitowała obligacje o łącznej wartości nominalnej 2 707 mln zł, wykupiła obligacje wyemitowane w latach ubiegłych o wartości nominalnej 1 650 mln zł oraz spłaciła kredyty i pożyczki w kwocie 155 mln zł.

Wartość wydatków finansowych z tytułu zapłaconych odsetek od zobowiązań finansowych w 2018 r. wynosiła 160 mln zł i była niższa r/r o 13%.

Poniższy rysunek przedstawia przepływy pieniężne Grupy Kapitałowej TAURON w 2018 r.

Rysunek nr 63. Przepływy pieniężne Grupy Kapitałowej TAURON w 2018 r.

Grupa Kapitałowa TAURON kontynuuje proces rozwoju i nadal utrzymuje swoją pozycję rynkową. Zauważyć należy, że wartość przepływów operacyjnych wykazuje dodatnie saldo, a więc pozwala Grupie Kapitałowej TAURON samodzielnie finansować działalność bieżącą.

5.4. Istotne pozycje pozabilansowe

Pozycje pozabilansowe ujęte w Skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym

Na dzień 31 grudnia 2018 r. do istotnych zobowiązań warunkowych Grupy Kapitałowej TAURON zaliczyć należy:

1. Powództwa związane z wypowiedzeniem umów długoterminowych:

- powództwo spółek należących do grup: in.ventus, Polenergia oraz Wind Invest przeciwko PEPKH o stwierdzenie bezskuteczności złożonych przez PEPKH oświadczeń o wypowiedzeniu umów zawartych z wyżej wymienionymi spółkami na zakup energii elektrycznej i praw majątkowych. Wysokość żądanych w pozwach odszkodowań wynosi: 13 357 tys. EUR (spółki grupy in.ventus), 67 248 tys. zł (spółki grupy Polenergia), 125 003 tys. zł (spółki grupy Wind Invest),
- powództwa spółek należących do grup: in.ventus, Polenergia oraz Wind Invest przeciwko TAURON o zapłatę odszkodowania oraz o ustalenie odpowiedzialności za szkody, które mogą wyniknąć w przyszłości z czynów niedozwolonych, w tym z czynów nieuczciwej konkurencji. Podstawą faktyczną żądań pozwów, według twierdzeń stron powodowych, jest wypowiedzenie przez PEPKH umów długoterminowych na zakup energii elektrycznej i praw majątkowych wynikających ze świadectw pochodzenia oraz rzekome kierowanie przez TAURON tym procesem. Wysokość żądanych w pozwach odszkodowań wynosi: 12 286 tys. EUR (spółki grupy in.ventus), 78 855 tys. zł (spółki grupy Polenergia), 129 947 tys. zł. (spółki grupy Wind Invest).

Ponadto, spółki powodowe wskazują w swych pozwach na następujące wartości szacowanych szkód, które mogą powstać w przyszłości: 35 706 tys. EUR (spółki grupy in.ventus), 265 227 tys. zł (spółki grupy Polenergia), 1 119 363 tys. zł. (spółki grupy Wind Invest),

- wypowiedzenie przez spółkę zależną TAURON Sprzedaż, zawartych ze spółkami z grupy in.ventus umów długoterminowych na zakup praw majątkowych wynikających ze świadectw pochodzenia energii ze źródeł

odnawialnych. Umowy uległy wypowiedzeniu wobec nieosiągnięcia przez strony porozumienia w ramach renegotjacji kontraktowych w trybie przewidzianym w umowach. Szacowana na lata 2017-2023 całkowita wartość zobowiązań umownych TAURON Sprzedaż wynikająca z wypowiedzianych umów, na dzień wypowiedzenia wyniosłaby ok. 417 000 tys. zł netto. W dniu 7 marca 2019 r. Hamburg Commercial Bank AG (dawniej HSH Nordbank AG) wytoczył przeciwko TAURON Sprzedaż pozew o zapłatę odszkodowania z tytułu niewykonywania przez TAURON Sprzedaż umów sprzedaży praw majątkowych wynikających ze świadectw pochodzenia będących potwierdzeniem wytworzenia energii elektrycznej w odnawialnym źródle energii oraz kar umownych naliczonych w związku z wypowiedzeniem wyżej wymienionych umów. Przedmiotem żądania pozwu jest zapłata przez TAURON Sprzedaż na rzecz banku łącznej kwoty 232 879 tys. zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty, w tym odszkodowania na łączną kwotę 36 252 tys. zł i kar umownych na łączną kwotę 196 627 tys. zł. Spółka nie tworzy rezerwy na koszty związane ze sprawą. Powyższe zdarzenie zostało szczegółowo przedstawione w pkt 2.6 niniejszego sprawozdania.

- w 2018 r. do spółki zależnej TAURON Sprzedaż wpłynęły zawiadomienia w sprawach z wniosków dwóch spółek z grupy Polenergia przeciwko TAURON Sprzedaż o zawezwanie do ugody co do łącznej kwoty 78 855 tys. zł, tytułem odszkodowania za rzekomą szkodę wyrządzoną spółkom z grupy Polenergia, w skutek bezpodstawnego zerwania długoterminowej umowy zawartej pomiędzy tymi spółkami a PEPKH. Spółki wskazały we wnioskach, że spółka, PEPKH oraz likwidatorzy spółki PEPKH wyrządzili i nadal wyrządzają szkodę spółkom z grupy Polenergia, a TAURON Sprzedaż z tej szkody świadomie skorzystała i - według spółek z grupy Polenergia - ponosi za nią odpowiedzialność. Na posiedzeniach sądu nie doszło do zawarcia ugód.

Na powyższe zdarzenia nie zostały utworzone rezerwy.

2. potencjalne nie zgłoszone roszczenia właścicieli gruntów o nieregulowanym statusie ze względu na brak szczegółowej ewidencji nieregulowanych gruntów i w konsekwencji brak możliwości wiarygodnego oszacowania kwoty potencjalnych roszczeń a co za tym idzie brak możliwości utworzenia rezerw,
3. postępowanie wszczęte w dniu 17 września 2013 r. przez Prezesa UOKiK przeciwko TAURON Sprzedaż w związku z podejrzeniem stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów polegającej na podawaniu w cennikach i materiałach informacyjnych cen energii elektrycznej bez uwzględnienia wartości podatku od towarów i usług, co stanowi naruszenie *ustawy z dnia 23 sierpnia 2007 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym*,
4. postępowania wszczęte w dniu 13 października 2017 r. i 8 listopada 2017 r. przez Prezesa UOKiK w związku z podejrzeniem stosowania przez TAURON Sprzedaż i TAURON Sprzedaż GZE praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów polegającej na utrudnianiu zmiany sprzedawcy energii elektrycznej,
5. postępowanie wszczęte w dniu 11 maja 2017 r. przez Prezesa UOKiK przeciwko TAURON Sprzedaż dotyczące mechanizmu automatycznego przedłużania okresu rozliczeń opłat za sprzedaż energii elektrycznej według cennika w sytuacji braku aktywnego działania ze strony konsumenta po przedstawieniu mu nowej oferty,
6. postępowanie wszczęte w dniu 13 lipca 2017 r. przez Prezesa UOKiK przeciwko TAURON Sprzedaż GZE dotyczące naruszenia zapisów art. 6b ust. 3 *ustawy Prawo energetyczne* w zakresie wyznaczania dodatkowych terminów na uregulowanie zaległych należności w wezwaniach do zapłaty,
7. postępowanie wszczęte w dniu 27 kwietnia 2018 r. przez Prezesa UOKiK przeciwko TAURON Sprzedaż w związku z podejrzeniem naruszenia zbiorowych interesów konsumentów, poprzez rozesyłanie do klientów pisma z informacją w sprawie aktualizacji danych osobowych,
8. Postępowanie wyjaśniające wszczęte w dniu 31 grudnia 2018 r. przeciwko TAURON Sprzedaż w związku z podejrzeniem naruszenia zbiorowych interesów konsumentów, poprzez stosowanie praktyk związanych z zawieraniem umów sprzedaży energii elektrycznej przez telefon. Spółka złożyła stosowne wyjaśnienia w sprawie,
9. postępowanie administracyjne wszczęte przez Prezesa URE wobec TAURON Dystrybucja w sprawie wymierzenia kary pieniężnej z uwagi na nie utrzymywanie w należytym stanie technicznym obiektów, instalacji i urządzeń oraz za naruszenie warunków określonych w koncesji na dystrybucję energii elektrycznej. Decyzją z dnia 10 lipca 2017 r. na

spółkę została nałożona kara w wysokości 350 tys. zł. Spółka złożyła do SOKiK odwołanie od powyższej decyzji i oczekuje na wyznaczenie terminu kolejnej rozprawy. Powyższa spółka utworzyła rezerwę w wysokości 351 tys. zł,

10. postępowania wszczęte przez Prezesa URE wobec TAURON Sprzedaż i TAURON Sprzedaż GZE dotyczące zasadności wstrzymania dostaw energii elektrycznej do odbiorców końcowych, postępowanie w sprawie dostosowania warunków udzielonej koncesji na obrót energią elektryczną do aktualnie obowiązujących przepisów prawa, postępowanie w związku z ujawnieniem nieprawidłowości polegających na uniemożliwieniu wyboru odbiorcom końcowym danej oferty lub grupy taryfowej. Powyższe spółki nie tworzą rezerw na potencjalne kary związane z wszczętymi postępowaniami,
11. postępowanie wszczęte przez Prezesa URE wobec TAURON EKOENERGIA w sprawie wymierzenia kary pieniężnej, w związku z podejrzeniem prowadzenia działalności polegającej na wytwarzaniu energii elektrycznej w Elektrowni Wodnej Dąbie i Elektrowni Wodnej Przewóz bez wymaganych przepisami *ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne* pozwoleń wodnoprawnych na szczególne korzystanie z wód do celów energetycznych. Decyzją z dnia 15 lutego 2019 r. na spółkę nałożona została kara w wysokości 2 tys. zł. Powyższa Spółka nie utworzyła rezerwy z tytułu przedmiotowego postępowania,
12. spór sądowy pomiędzy TAURON jako następcą prawnym Górnośląskiego Zakładu Elektroenergetycznego S.A. (GZE) a Hutą Łaziska S.A. z powodu niewywiązywania się przez Hutę z obowiązku zapłaty należności z tytułu dostaw energii, co w konsekwencji spowodowało wstrzymanie przez GZE w 2001 r. dostaw energii elektrycznej do Huty; roszczenie o zapłatę odszkodowania wynosi 182 060 tys. zł oraz odsetki. Na koszty związane z tymi roszczeniami nie utworzono rezerwy,
13. sprawę z powództwa ENEA przeciwko TAURON oraz TAURON Sprzedaż i TAURON Sprzedaż GZE jako dopozwanych z tytułu zarzucanego bezpodstawnego wzbogacenia Spółki w związku z rozliczeniami niezbilansowania na Rynku Bilansującym dokonywanymi ze spółką PSE w okresie od stycznia do grudnia 2012 r.; roszczenie o zapłatę przez TAURON wynosi 17 086 tys. zł, na wypadek oddalenia powództwa przeciwko TAURON roszczenie o zapłatę przez TAURON Sprzedaż i TAURON Sprzedaż GZE łącznie 8 414 tys. zł wraz odsetkami. Spółka nie utworzyła rezerwy, natomiast spółki zależne od TAURON utworzyły w łącznej kwocie 5 483 tys. zł w przypadku TAURON Sprzedaż oraz w łącznej kwocie 3 900 tys. zł w przypadku TAURON Sprzedaż GZE,
14. zastaw rejestrowy i finansowy na udziałach TAMEH HOLDING sp. z o.o., ustanowiony przez TAURON na rzecz RAIFFEISEN BANK INTERNATIONAL AG w celu zabezpieczenia transakcji obejmującej umowę kredytów terminowych i obrotowych, zawartą pomiędzy TAMEH Czech s.r.o oraz TAMEH POLSKA sp. z o.o., TAMEH HOLDING sp. z o.o. oraz RAIFFEISEN BANK INTERNATIONAL AG. Wartość bilansowa udziałów w TAMEH HOLDING sp. z o.o. na dzień 31 grudnia 2018 r. wynosiła 415 852 tys. zł.
15. spółka z segmentu Wytwarzanie skorygowała deklaracje podatkowe za rok 2017 dot. podatku od nieruchomości w związku z oddaleniem przez Naczelnego Sąd Administracyjny skargi kasacyjnej w sprawie zasad opodatkowania elektrowni wiatrowych Na spory w zakresie podatku od nieruchomości oraz na ryzyko gospodarcze z tego tytułu zostały utworzone rezerwy na dzień bilansowy w łącznej kwocie 39 356 tys. zł oraz rozliczenia międzyokresowe bierne w kwocie 2 314 tys. zł dotyczące podatku związanego z farmami wiatrowymi za rok 2017.
16. powództwo spółki Galeria Galena Sp. z o.o. przeciwko TAURON Wydobyte o zapłatę kwoty 22 785 tys. zł tytułem zwrotu wydatków na zabezpieczenie obiektu przed wpływami eksploatacji górniczej oraz powództwo przeciwko następcom prawnym Kompani Węglowej S.A. Powyższe sprawy zostały połączone do wspólnego rozpoznania. Na to zdarzenie nie została utworzona rezerwa,
17. powództwo konsorcjum w składzie WorleyParsons Nuclear Services JSC, WorleyParsons International Inc oraz WorleyParsons Group Inc przeciwko spółce PGE EJ 1 o aktualnej wartości sporu ok. 104 mln zł, której TAURON jest współnikiem posiadającym 10% udziałów w kapitale zakładowym. TAURON zawarł z pozostałymi udziałowcami porozumienie regulujące wzajemne relacje stron porozumienia związane z przedmiotowymi roszczeniami. Zgodnie

z oceną Spółki potencjalne zaangażowanie finansowe Spółki w PGE EJ1, wynikające z tego porozumienia nie powinno przekroczyć 10% roszczeń konsorcjum WorleyParsons.

Szczegółowe informacje na temat pozycji pozabilansowych zostały przedstawione w notach 47 i 48 Skonsolidowanego sprawozdania finansowego za rok zakończony dnia 31 grudnia 2018 r.

Pozycje pozabilansowe ujęte w Jednostkowym sprawozdaniu finansowym

W Jednostkowym sprawozdaniu finansowym za rok zakończony dnia 31 grudnia 2018 r. zostały ujęte pozycje pozabilansowe, o których mowa powyżej w punktach 1, 12, 13, 14 oraz 17.

Szczegółowe informacje na temat wskazanych powyżej pozycji pozabilansowych zostały przedstawione w notce 40 Jednostkowego sprawozdania finansowego za rok zakończony dnia 31 grudnia 2018 r.

5.5. Różnice pomiędzy wynikami finansowymi wykazanymi w raporcie rocznym a wcześniej publikowanymi prognozami wyników na dany rok

Zarząd Spółki nie publikował prognoz wyników Grupy Kapitałowej TAURON na 2018 r. Decyzja ta wynikała z dużej zmienności rynku i znacznej ilości czynników wpływających na jego przewidywalność.

5.6. Podstawowe wskaźniki finansowe

Poniższa tabela przedstawia podstawowe wskaźniki finansowe Grupy Kapitałowej TAURON.

Tabela nr 37. Podstawowe wskaźniki finansowe Grupy Kapitałowej TAURON¹

Wskaźniki	Definicja	2018	2017	2016
RENTOWNOŚĆ				
Marża EBIT	Wynik z działalności operacyjnej / Przychody ze sprzedaży	4,4%	10,8%	4,9%
Marża EBITDA	EBITDA / Przychody ze sprzedaży	18,6%	20,8%	18,9%
Rentowność netto	Wynik netto / Przychody ze sprzedaży	1,1%	7,9%	2,1%
Rentowność kapitałów własnych ROE	Wynik netto / Kapitał własny na koniec okresu	1,1%	7,7%	2,2%
PŁYNNOŚĆ				
Wskaźnik płynności bieżącej	Aktywa obrotowe / Zobowiązania krótkoterminowe	0,62	0,95	0,90
ZADŁUŻENIE				
Wskaźnik ogólnego zadłużenia	Zobowiązania ogółem / Pasywa razem	0,50	0,50	0,50
Zadłużenie finansowe netto / EBITDA	(Zobowiązania finansowe - Środki pieniężne) / EBITDA	2,6x	2,3x	2,3x
INNE WSKAŹNIKI				
Zysk na akcję (EPS)	Wynik netto przypadający na akcjonariuszy jednostki dominującej / Liczba akcji zwykłych	0,12	0,79	0,21

¹Ze względu na ograniczoną porównywalność wcześniejszych okresów dane prezentowane są w perspektywie trzyletniej. Dane obejmujące wcześniejsze okresy przedstawione zostały w pkt 5.7. niniejszego sprawozdania.

W 2018 r. wskaźnik rentowności netto Grupy Kapitałowej TAURON kształtuje się na poziomie niższym od uzyskanego w 2017 r. na skutek ujęcia w wyniku 2018 r. salda odpisów aktualizujących wartość aktywów w kwocie wyższej niż w 2017 r. Z uwagi na różne wartości odpisów wskaźniki te nie są porównywalne.

Nie uwzględniając odpisów, wskaźnik rentowności netto osiągnął w 2018 r. 5,0%, a w 2017 r. 8,1%, a jego spadek jest efektem niższej marży EBIT oraz ujemnej wartości wyniku na pozostałych przychodach i kosztach finansowych (głównie

z uwagi na ujemne różnice kursowe), podczas gdy w 2017 r. odnotowano dodatnią wartość powyższego wyniku (głównie z uwagi na dodatnie różnice kursowe).

Wskaźnik płynności bieżącej osiągnął na dzień 31 grudnia 2018 r. wartość niższą niż na dzień 31 grudnia 2017 r., co nie wpływa na utrzymywanie stabilnej sytuacji finansowej Grupy Kapitałowej TAURON.

Wskaźnik ogólnego zadłużenia oraz wskaźnik dług netto/EBITDA obrazują udział zobowiązań w finansowaniu Grupy Kapitałowej TAURON. Aktualny poziom tych wskaźników umożliwia Grupie Kapitałowej TAURON pozyskanie finansowania zewnętrznego niezbędnego do zrealizowania planowanych inwestycji. Poziomy obydwu wskaźników potwierdzają stabilną sytuację finansową Grupy Kapitałowej TAURON.

Wskaźnik EPS (liczony w stosunku do zysku netto przypadającego akcjonariuszom jednostki dominującej) jest niższy w 2018 r. niż w 2017 r. z uwagi na ujęcie w wyniku 2018 r. salda odpisu aktualizującego rzeczowych aktywów trwałych w kwocie wyższej od ujętej w 2017 r.

5.7. Najistotniejsze dane finansowe i operacyjne Grupy Kapitałowej TAURON za ostatnie 5 lat

Poniższa tabela przedstawia najistotniejsze dane finansowe i dane operacyjne Grupy Kapitałowej TAURON za ostatnie 5 lat, tj. za okres 2018-2014.

Tabela nr 38. Dane finansowe i dane operacyjne za lata 2018-2014¹

Podstawowe informacje	J.m.	2018	2017	2016	2015	2014	Zmiana % (2018/2017)
Sprawozdanie z całkowitych dochodów							
Przychody ze sprzedaży	mln zł	18 122	17 425	17 646	18 264	18 577	104%
Zysk operacyjny	mln zł	791	1 879	802	(1 901)	1 830	42%
Przychody finansowe (sumaryczne)	mln zł	83	191	125	81	86	43%
Koszty finansowe (sumaryczne)	mln zł	(369)	(313)	(418)	(368)	(418)	118%
Zysk brutto	mln zł	505	1 758	509	(2 188)	1 498	29%
Podatek dochodowy	mln zł	(298)	(375)	(139)	384	(313)	79%
Zysk netto	mln zł	207	1 383	370	(1 804)	1 186	15%
przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej	mln zł	205	1 381	367	(1 807)	1 181	15%
przypadający udziałom niekontrolującym	mln zł	2	2	3	3	5	95%
EBITDA	mln zł	3 375	3 618	3 337	3 523	3 695	93%
Sprawozdanie z sytuacji finansowej							
Aktywa trwałe	mln zł	32 542	31 049	29 148	28 124	28 163	105%
Aktywa obrotowe	mln zł	4 556	4 786	4 309	3 947	6 396	95%
Kapitał własny ogółem	mln zł	18 428	18 068	16 679	16 048	17 997	102%
Zobowiązania ogółem	mln zł	18 669	17 767	16 778	16 023	16 563	105%
Zobowiązania długoterminowe	mln zł	11 382	12 740	11 969	8 584	11 744	89%
Zobowiązania krótkoterminowe	mln zł	7 287	5 027	4 809	7 439	4 819	145%
Zadłużenie finansowe netto ²	mln zł	8 611	8 091	7 704	7 764	6 665	106%
Nakłady inwestycyjne	mln zł	3 672	3 474	7 730	7 764	6 665	106%
Rachunek przepływów pieniężnych							
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej	mln zł	2 057	3 559	3 064	3 387	2 618	58%
Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	mln zł	(3 222)	(3 872)	(3 627)	(3 942)	(3 387)	83%

Podstawowe informacje	J.m.	2018	2017	2016	2015	2014	Zmiana % (2018/2017)
Środki pieniężne netto z działalności finansowej	mln zł	1 171	760	590	(526)	1 636	154%
Środki pieniężne na koniec okresu	mln zł	808	801	355	328	1 408	101%
Wskaźniki							
Marża EBIT	%	4,4	10,8	4,5	(10,4)	9,9	40%
Marża EBITDA	%	18,6	20,8	18,9	19,3	19,9	90%
Zadłużenie finansowe netto / EBITDA	krotność	2,6x	2,3x	2,3x	2,2x	1,8x	114%
Zysk netto na akcję	zł/akcję	0,12	0,79	0,21	(1,03)	0,67	15%
Dane operacyjne							
Produkcja węgla handlowego	mln Mg	5,01	6,45	6,37	4,91	5,40	78%
Produkcja brutto energii elektrycznej	TWh	16,21	18,41	16,80	18,56	17,35	88%
Produkcja energii elektrycznej z OZE	TWh	0,97	1,30	1,32	1,63	1,82	75%
Produkcja ciepła	PJ	11,29	12,20	11,52	11,51	13,41	93%
Sprzedaż detaliczna energii elektrycznej	Twh	34,52	34,91	32,04	35,94	36,43	99%
Dystrybucja energii elektrycznej	Twh	51,97	51,37	49,68	49,20	47,90	101%
Liczba klientów (Dystrybucja)	mln	5,6	5,53	5,47	5,42	5,38	101%

¹Prezentowane wartości nie odzwierciedlają wartości zgodnych z MSSF i nie są wprost porównywalne, ze względu na zmiany w organizacji Segmentów
²bez uwzględnienia emisji obligacji hybrydowych

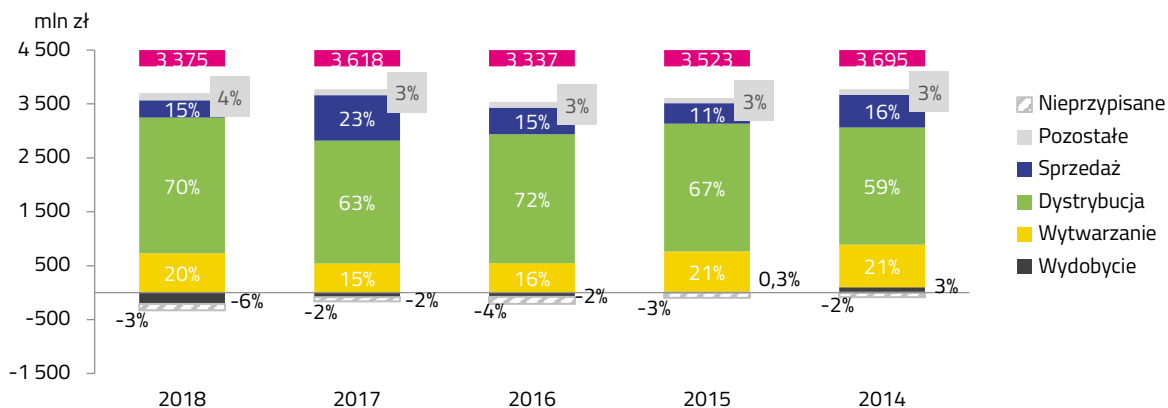
Tabela nr 39. Wyniki EBITDA Grupy Kapitałowej TAURON w podziale na Segmenty działalności¹

Lp.	EBITDA (mln zł)	2018	2017	2016	2015	2014	Dynamika (2018/2017)	Zmiana (2018-2017)
1.	Wydobycie	(207)	(83)	(82)	9	98	-	(124)
2.	Wytwarzanie	731	537	545	755	793	136%	194
3.	Dystrybucja	2 517	2 283	2 395	2 372	2 172	110%	235
4.	Sprzedaż	321	841	490	380	608	38%	(521)
5.	Pozostałe	135	118	115	100	106	114%	17
6.	Pozycje nieprzypisane	(122)	(78)	(126)	(94)	(83)	-	(44)
EBITDA razem		3 375	3 618	3 337	3 523	3 695	93%	(243)

¹Prezentowane wartości nie odzwierciedlają wartości zgodnych z MSSF i nie są wprost porównywalne, ze względu na zmiany w organizacji Segmentów

Poniższy rysunek przedstawia strukturę EBITDA Grupy Kapitałowej TAURON w latach 2018-2014.

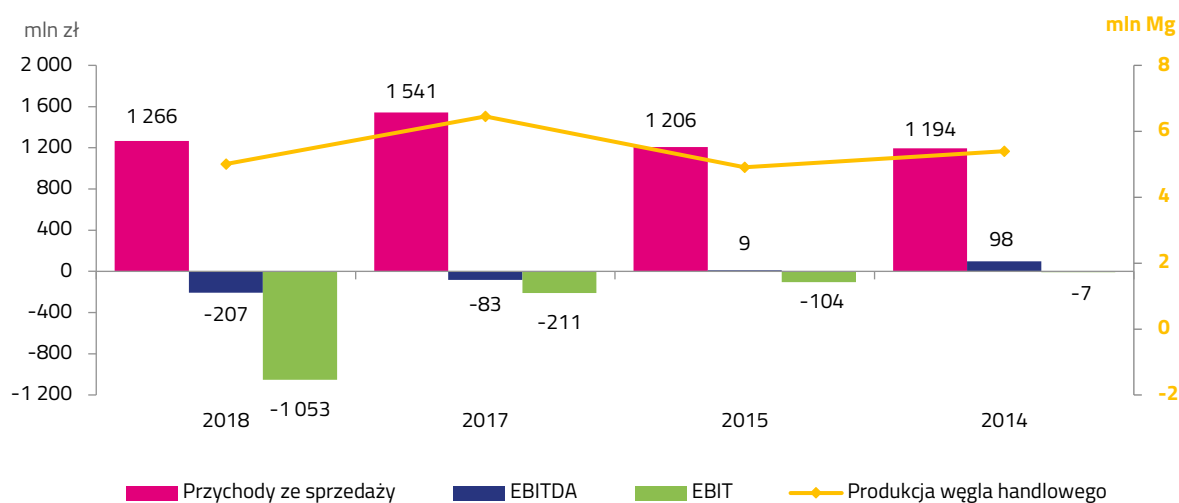
Rysunek nr 64. Struktura EBITDA Grupy Kapitałowej TAURON w latach 2018-2014

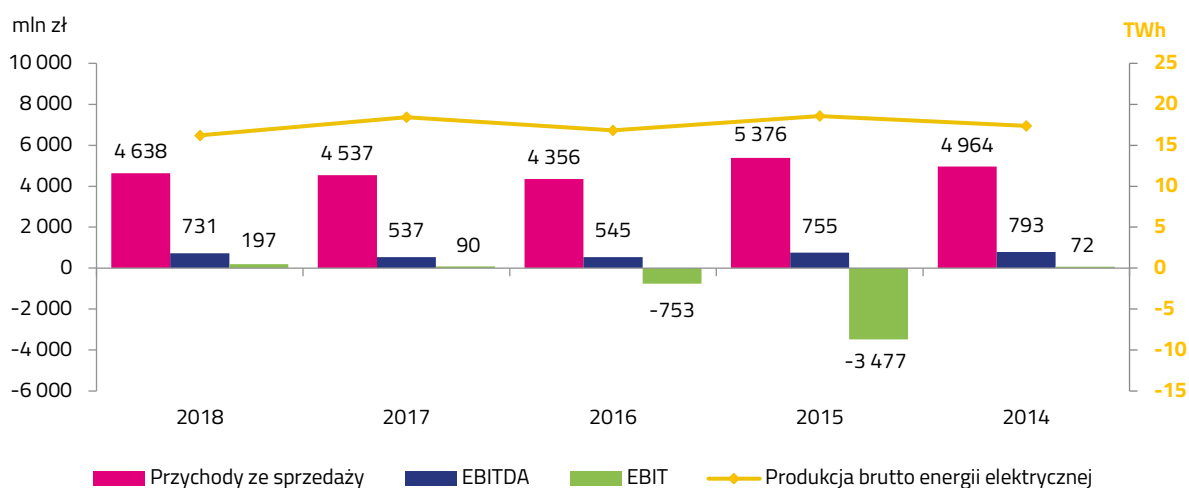
Podstawowe informacje za lata 2018-2014 według Segmentów

Poniższe rysunki przedstawiają dane finansowe za lata 2018-2014 według Segmentów.

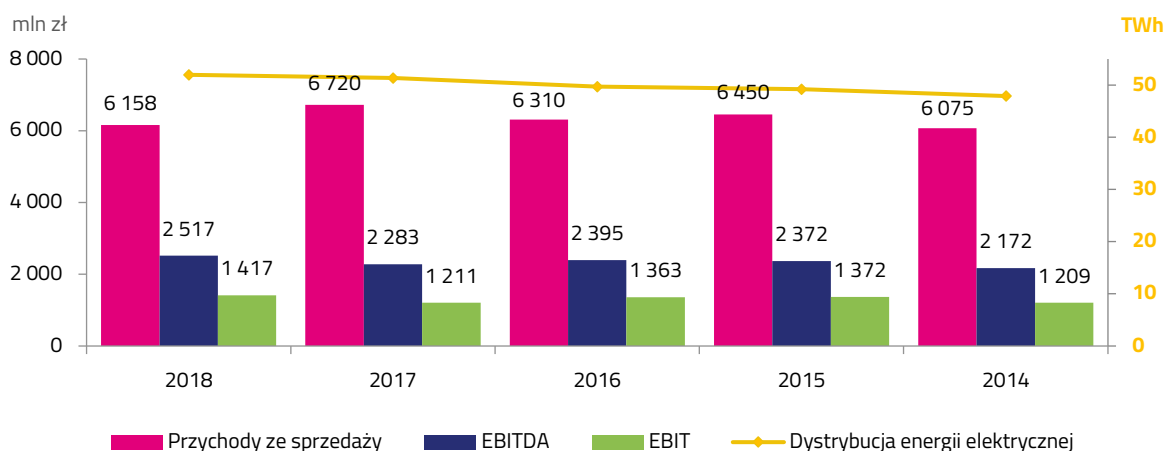
Rysunek nr 65. Dane za lata 2018-2014 Segmentu Wydobycie

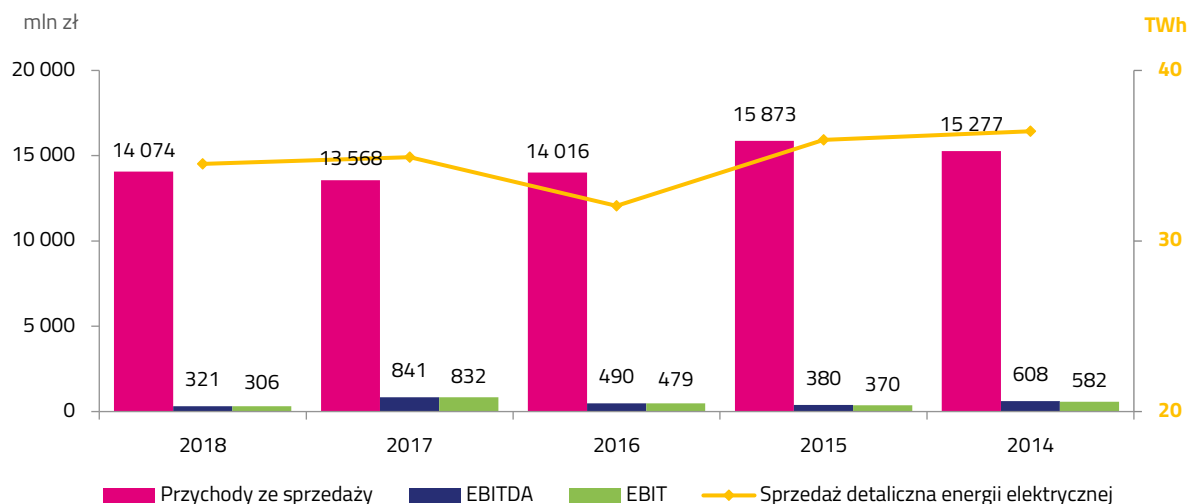
Rysunek nr 66. Dane za lata 2018-2014 Segmentu Wytwarzanie

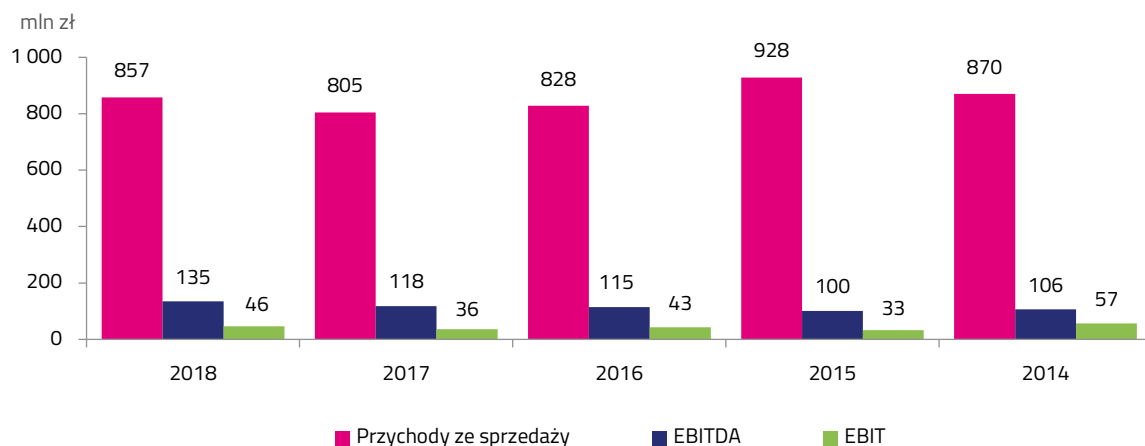
Rysunek nr 67. Dane za lata 2018-2014 Segmentu Dystrybucja

Rysunek nr 68. Dane za lata 2018-2014 Segmentu Sprzedaż

Rysunek nr 69. Dane za lata 2018-2014 Pozostałej działalności

5.8. Czego możemy oczekiwać w 2019 r.

Rok 2019, według analityków Banku Światowego, będzie okresem spowolnienia wzrostu gospodarczego światowej gospodarki (z obecnych 3% do 2,9% w 2019 r. i 2,8% w 2020 r.). Głównymi czynnikami spowolnienia są zaostrzenia warunków finansowania inwestycji, osłabienie światowej produkcji przemysłowej i ryzyko ograniczeń handlowych pomiędzy Stanami Zjednoczonymi a Chinami. Spowolnienie oczekiwane jest także w UE – przewidywana stopa PKB na 2019 r. dla regiony wynosi 1,8% (z 2,1% w 2018 r.).

Według prognoz Narodowego Banku Polskiego, w latach 2019–2020 dynamika krajowego PKB będzie się stopniowo obniżać. W 2018 r. tempo wzrostu w Polsce wyniosło ok. 5%, a kolejnym roku spadnie do ok. 3,6%.

Na spowolnienie tempa wzrostu gospodarczego w Polsce wpływać będzie, m.in. spowolnienie tempa wzrostu gospodarczego w strefie euro i oczekiwane wzrosty cen energii elektrycznej. Czynnikiem determinującym wzrost popytu krajowego pozostanie utrzymująca się dobra sytuacja na rynku pracy, wzrost dochodów gospodarstw domowych i pozytywne nastroje konsumentów.

Zauważalne problemy przedsiębiorstw, związane z niedostateczną podażą pracy, będą wpływały na utrzymanie się wysokiego wynagrodzenia, jednak przy ograniczonym wzroście produkcji może doprowadzić to do wzrostu jednostkowych kosztów pracy.

Stopa bezrobocia w kraju zmaleje do 3,2% (z 3,6% w 2018 r.) i będzie się utrzymywała na podobnym poziomie także w kolejnym roku.

Rosnąca presja kosztowo-popytowa w polskiej gospodarce przełoży się na wzrost inflacji w kolejnych latach. W 2019 r. możemy oczekiwać inflacji na poziomie 3,2% (w 2018 r. CPI wyniósł 1,8%). Na wzrost cen dóbr i usług konsumpcyjnych przełoży się także sytuacja na rynku surowców energetycznych i wzrost cen energii elektrycznej.

W sektorze energetycznym w 2019 r. spodziewane są pierwsze rozruchy i oddanie do eksploatacji nowych mocy wytwórczych: bloków 5 i 6 w Opolu, bloku 910 MW_e w Jaworznie oraz bloku gazowo-parowego w Stalowej Woli.

Dodatkowo prowadzone będą dalsze prace nad *Polityką Energetyczną Polski do 2040* oraz *Krajowym Planem na rzecz Energii i Klimatu na lata 2021-2030*.

5.9. Aktualna i przewidywana sytuacja finansowo-majątkowa

Uwzględniając bieżącą sytuację rynkową przewiduje się, że na wyniki Grupy Kapitałowej TAURON w kolejnych latach wpływ będą miały zarówno czynniki wewnętrzne, jak również zewnętrzne.

Wyniki Segmentu Wydobywanie w perspektywie najbliższych lat będą w znacznej mierze uzależnione od stopnia realizacji inwestycji oraz wprowadzonych zmian techniczno-organizacyjnych. Efekty działań wspierających podniesienie efektywności tego segmentu będą realizowane poprzez inicjatywy zawarte w programie zwiększenia wydajności oraz w planie strategicznego zarządzania aktywami.

W Segmencie Wytwarzanie przewiduje się, iż sytuacja finansowa w perspektywie najbliższych kilku lat ulegnie poprawie w stosunku do obecnej, głównie z uwagi na uruchomienie bloku 910 MW_e w 2019 r. oraz z uwagi na przychody z rynku mocy. Dodatkowe przychody z rynku mocy od 2021 r. pozwolą na modernizację jednostek wytwórczych i wydłużenie czasu ich pracy. Na poprawę wyników w całym obszarze będą miały wpływ również działania prowadzone w zakresie poprawy jego efektywności kosztowej.

W Segmencie Dystrybucja kluczową rolę w kształtowaniu wyniku operacyjnego odegrają: szacowany poziom wynagrodzenia z zainwestowanego kapitału oraz prowadzone działania w zakresie poprawy efektywności kosztów. Istotny wpływ na wyniki najbliższych lat będą miały nowe elementy polityki regulacyjnej i związane z nimi ryzyka, tj. zaktualizowane podejście do średnioważonego kosztu kapitału, współczynniki korekcyjne poprawy efektywności przedsiębiorstw w zakresie kosztów operacyjnych oraz poziomu różnicy bilansowej, zmiana modelu regulacji jakościowej, jak również działania podejmowane przez rząd w celu ochrony odbiorców końcowych przed skokowym wzrostem cen energii elektrycznej.

Segment Sprzedaż – w najbliższych latach należy mieć na uwadze ograniczenie działań ekspansyjnych przy koncentracji na celu zminimalizowania odejść klientów oraz odzyskaniu klientów utraconych w poprzednich latach, a także zagrożenia związane z poziomem taryf energii elektrycznej zatwierdzanych przez URE.

Pozostała działalność - odpowiada przede wszystkim za świadczenie usług wspólnych oraz realizację i finalizację projektów służących głównie świadczeniu na rzecz Segmentów Dystrybucja i Sprzedaż usług w zakresie kontaktów i rozliczeń z klientami na najwyższym poziomie. Dodatkowo, świadczone są usługi na rzecz spółek Grupy Kapitałowej TAURON w zakresie m.in. obsługi finansowo-księgowej, IT, usług ochrony mienia, zarządzania flotą oraz zarządzania nieruchomościami. Działania te pozwalają na osiągnięcie efektów synergii w skali Grupy Kapitałowej TAURON oraz poprawiają efektywność kosztową.

5.10. Zasady sporządzenia rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z MSSF zatwierdzonymi przez UE.

MSSF obejmują standardy i interpretacje zaakceptowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości oraz Komitet ds. Interpretacji Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej.

Spółki Grupy Kapitałowej TAURON oraz jednostka dominująca prowadzą swoje księgi rachunkowe i sporządzają sprawozdania finansowe zgodnie z MSSF, za wyjątkiem TAURON Czech Energy i TAURON Sweden Energy, które prowadzą swoje księgi rachunkowe oraz sporządzają sprawozdania finansowe zgodnie z zasadami rachunkowości obowiązującymi odpowiednio w Republice Czeskiej i Szwecji.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe zawiera korekty niezawarte w księgach rachunkowych jednostek Grupy Kapitałowej TAURON wprowadzone w celu doprowadzenia sprawozdania skonsolidowanego do zgodności z MSSF.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej przez spółki Grupy Kapitałowej TAURON w dającej się przewidzieć przyszłości. Na dzień zatwierdzenia do publikacji skonsolidowanego sprawozdania finansowego nie stwierdza się istnienia okoliczności wskazujących na zagrożenie kontynuowania działalności przez spółki Grupy Kapitałowej TAURON.

Zasady (polityka) rachunkowości zastosowane do sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego zostały przedstawione w notce 6 skonsolidowanego sprawozdania finansowego za rok zakończony dnia 31 grudnia 2018 r.

6. INFORMACJA O FIRMIE AUDYTORSKIEJ

W dniu 26 lutego 2018 r. Rada Nadzorcza, na podstawie rekomendacji Komitetu Audytu, dokonała wyboru firmy audytorskiej Ernst & Young Audyt Polska Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Spółka komandytowa (Ernst & Young Audyt Polska) do badania sprawozdania finansowego i skonsolidowanego sprawozdania finansowego TAURON za 2018 r., poprzez zawarcie aneksu do umowy zawartej przez TAURON w dniu 27 kwietnia 2017 r., która dotyczyła przeprowadzenia badania:

1. sprawozdania finansowego Spółki za 2017 r. sporządzonego zgodnie z wymogami MSSF,
2. sprawozdań finansowych wybranych spółek z Grupy Kapitałowej TAURON za 2017 r. sporządzonych zgodnie z MSSF,
3. skonsolidowanego sprawozdania finansowego za 2017 r. sporządzonego zgodnie z MSSF.

Powyższa umowa została zawarta na czas niezbędny do wykonania powierzonych czynności i obejmowała również przeprowadzenie przeglądu okresowego półrocznego sprawozdania finansowego Spółki oraz skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej TAURON sporządzonych według wymogów MSSF za okres kończący się w dniu 30 czerwca 2017 r. Wyboru firmy audytorskiej Ernst & Young Audyt Polska do badania sprawozdania finansowego i skonsolidowanego sprawozdania finansowego TAURON za 2017 r. dokonała Rada Nadzorcza w dniu 15 marca 2017 r.

W dniu 21 czerwca 2017 r. weszła w życie *ustawa z dnia 11 maja 2017 r. o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym*, która implementowała do krajowego porządku prawnego nowe przepisy UE z zakresu audytu.

Na mocy powyższej ustawy, zmienione zostały m.in. przepisy ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości, w tym art. 66 ust. 5, który otrzymał następujące brzmienie: „(...) W przypadku badania ustawowego w rozumieniu art. 2 pkt 1 *ustawy o biegłych rewidentach*, pierwsza umowa o badanie sprawozdania finansowego jest zawierana z firmą audytorską na okres nie krótszy niż dwa lata z możliwością przedłużenia na kolejne co najmniej dwuletnie okresy (...).” Zgodnie z art. 284 *ustawy o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym*, przepisy tej ustawy oraz zmienione nią przepisy ustawy o rachunkowości, stosuje się do badań sprawozdań finansowych sporządzonych za lata obrotowe rozpoczynające się po dniu 16 czerwca 2016 r. Mając na względzie treść art. 284 *ustawy o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym*, umowa o badanie zawarta przed dniem wejścia w życie ustawy o biegłych rewidentach z inną niż dotychczasowa firmą audytorską (pierwsza umowa o badanie), jeśli dotyczy ona sprawozdań finansowych sporządzonych za lata obrotowe rozpoczynające się po dniu 16 czerwca 2016 r., winna spełniać wymogi wynikające z nowych przepisów prawa dotyczących audytu, w tym z art. 66 ust. 5 ustawy o rachunkowości.

Celem spełnienia wymogów wynikających z powyższych przepisów prawa, wykonując uchwałę Rady Nadzorczej z dnia 26 lutego 2018 r. w sprawie wyboru firmy audytorskiej, TAURON w dniu 5 czerwca 2018 r. zawarł z Ernst & Young Audyt Polska aneks do umowy z dnia 27 kwietnia 2017 r. Na mocy podpisanego aneksu umowa obejmowała także badanie:

1. sprawozdania finansowego Spółki za 2018 r. sporządzonego zgodnie z wymogami MSSF,
2. sprawozdań finansowych wybranych spółek z Grupy Kapitałowej TAURON za 2018 r. sporządzonych zgodnie z MSSF,
3. skonsolidowanego sprawozdania finansowego za 2018 r. sporządzonego zgodnie z MSSF.

Aneksowana umowa obejmowała również przeprowadzenie przeglądu okresowego półrocznego sprawozdania finansowego Spółki oraz skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej TAURON sporządzonych według wymogów MSSF za okres kończący się w dniu 30 czerwca 2018 r.

Przed rokiem 2018 usługi świadczone na rzecz Spółki przez Ernst & Young Audyt Polska obejmowały badania jednostkowych i skonsolidowanych sprawozdań finansowych Spółki za lata od 2008 do 2012 i rok 2017 oraz przeglądy półrocznych jednostkowych i skonsolidowanych sprawozdań finansowych Spółki za okresy kończące się 30 czerwca w poszczególnych latach od 2010 do 2012 i w 2017 r. Spółka korzystała również z usług doradczych i szkoleniowych świadczonych przez Ernst & Young Audyt Polska, w zakresie zgodnym z obowiązującymi przepisami prawa i nie powodującym ograniczenia poziomu bezstronności i niezależności audytora.

Wysokość wynagrodzenia firmy audytorskiej za usługi świadczone na rzecz spółek Grupy Kapitałowej TAURON przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 40. Wysokość wynagrodzenia firmy audytorskiej za usługi świadczone na rzecz spółek Grupy Kapitałowej TAURON

Lp.		Rok zakończony dnia 31 grudnia 2018 r. (tys. zł)	Rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 r. (tys. zł)
1.	Obowiązkowe badanie, w tym:	1079	1 018
	<i>skonsolidowanego sprawozdania finansowego</i>	124	124
	<i>jednostkowego sprawozdania finansowego jednostki dominującej</i>	54	54
	<i>jednostkowych sprawozdań finansowych jednostek zależnych</i>	901	840
2.	Inne usługi poświadczające świadczone dla Grupy Kapitałowej TAURON, w tym przegląd sprawozdań finansowych	585	565
3.	Usługi doradztwa podatkowego	0	0
4.	Pozostałe usługi (w tym szkolenia) świadczone dla Grupy Kapitałowej TAURON	0	3
	Suma	1 664	1 586

7. ZASOBY I INSTRUMENTY FINANSOWE

7.1. Wpływy z emisji papierów wartościowych

W ramach programu emisji obligacji, zawartego w dniu 24 listopada 2015 r. pomiędzy TAURON a Bankiem Handlowym w Warszawie S.A., BGŻ BNP Paribas S.A., Santander Bank Polska S.A., CaixaBank S.A. (Spółka Akcyjna) Oddział w Polsce, Industrial and Commercial Bank of China (Europe) S.A. Oddział w Polsce, ING Bank Śląski S.A., mBank S.A. (mBank), MUFG Bank (Europe) N.V., MUFG Bank (Europe) N.V. S.A. Oddział w Polsce oraz Powszechną Kasą Oszczędności Bank Polski S.A., TAURON wyemitował w 2018 r. obligacje na łączną kwotę 600 000 tys. zł, według poniższej specyfikacji:

1. w dniu 9 listopada 2018 r. emisja obligacji o łącznej wartości nominalnej 200 000 tys. zł,
2. w dniu 14 grudnia 2018 r. emisja obligacji o łącznej wartości nominalnej 400 000 tys. zł.

Wpływy środków z wymienionych powyżej emisji zostały wykorzystane zgodnie z dokumentacją emisji tj. na cele ogólnokorporacyjne.

W 2018 r. TAURON przeprowadził również emisję obligacji hybrydowych.

W dniach 11 i 13 grudnia 2018 r. Spółka podpisała z Europejskim Bankiem Inwestycyjnym (EBI) umowy na emisje obligacji hybrydowych (podporządkowanych) o łącznej wartości 750 000 tys. zł. (Obligacje) tj.:

1. dwie umowy projektowe określające szczegółowe wymogi dotyczące finansowanych zadań inwestycyjnych,
2. umowę subskrypcyjną (Umowa Subskrypcyjna I), stanowiącą podstawę do przeprowadzenia emisji obligacji hybrydowych o łącznej wartości nominalnej 400 000 tys. zł,
3. umowę subskrypcyjną (Umowa Subskrypcyjna II), stanowiącą podstawę do przeprowadzenia emisji obligacji hybrydowych o łącznej wartości nominalnej 350 000 tys. zł.

Środki z emisji Obligacji zostaną przeznaczone na pokrycie wydatków TAURON Dystrybucja związanych z rozwojem i modernizacją infrastruktury sieci elektroenergetycznej w latach 2018-2022.

Wyemitowane Obligacje stanowią podporządkowane, niezabezpieczone, kuponowe papiery wartościowe na okaziciela, które zostały objęte przez EBI w ramach operacji Europejskiego Funduszu na rzecz Inwestycji Strategicznych, uruchomionego przez EBI wspólnie z Komisją Europejską w celu realizacji tzw. planu Junckera.

Zgodnie z Umowami Subskrypcyjnymi I i II, Obligacje zostały wyemitowane w ramach serii z dnia 17 grudnia 2018 r. i 19 grudnia 2018 r. Terminy wykupu przypadają 12 lat od daty emisji, przy czym zgodnie z charakterystyką finansowania hybrydowego zdefiniowano pierwsze okresy finansowania na 7 lat (I Okres Finansowania), w których nie będzie możliwy wcześniejszy wykup Obligacji przez TAURON oraz nie będzie możliwa wcześniejsza sprzedaż Obligacji przez EBI na rzecz osób trzecich (w obu przypadkach z zastrzeżeniem wyjątków określonych w Umowie Subskrypcyjnej I i II). Obligacje są oprocentowane według stałej stopy procentowej w I Okresie Finansowania, natomiast w kolejnym 5-letnim okresie finansowania (II Okres Finansowania) będą oprocentowane według zmiennej stopy procentowej (WIBOR 6M) powiększonej o ustaloną marżę. Umowa przewiduje możliwość odroczenia płatności odsetek od Obligacji, maksymalnie do dnia wykupu Obligacji lub do piątego dnia od dnia podjęcia decyzji o wypłacie dywidendy. Podporządkowany charakter Obligacji sprawia, iż w przypadku upadłości lub likwidacji TAURON, zobowiązania wynikające z Obligacji będą miały pierwszeństwo zaspokojenia jedynie przed wierzytelnościami akcjonariuszy TAURON. Emisja Obligacji ma pozytywny wpływ na stabilność finansową Grupy Kapitałowej TAURON, ponieważ Obligacje są wyłączone z kalkulacji wskaźnika zadłużenia, stanowiącego kowenant niektórych programów finansowania TAURON. Ponadto 50% kwoty Obligacji zostało zaliczone przez agencję ratingową jako kapitał w modelu ratingowym, co ma korzystny wpływ na ocenę ratingową Grupy Kapitałowej TAURON. Obligacje uzyskały rating agencji ratingowej Fitch na poziomie BB+.

Poniższa tabela przedstawia zestawienie wyemitowanych i niewykupionych obligacji w 2018 r. w Grupie Kapitałowej TAURON objętych przez podmioty inne niż spółki Grupy Kapitałowej TAURON według kolejności terminu wykupu.

Tabela nr 4.1. Zestawienie wyemitowanych i niewykupionych obligacji w 2018 r. w Grupie Kapitałowej TAURON objętych przez podmioty inne niż spółki Grupy Kapitałowej TAURON (według kolejności terminu wykupu)

Lp.	Emitent	Inwestor	Rodzaj i wysokość stopy procentowej	Termin emisji	Termin wykupu	Wartość nominalna (tys.)
1.	TAURON	Inwestorzy krajowi	WIBOR 6M+stała marża	04.11.2014 r.	04.11.2019 r.	1 750 000 PLN
2.				14.12.2018 r.	14.03.2019 r.	400 000 PLN
3.	TAURON	Banki (gwaranci programu emisji)	WIBOR 6M+stała marża	09.11.2018 r.	09.11.2020 r.	200 000 PLN
4.				29.02.2016 r.	29.12.2020 r.	1 600 000 PLN
5.	TAURON	Euroobligacje	Oprocentowanie stałe	05.07.2017 r.	05.07.2027 r.	500 000 EUR
6.	TAURON Sweden Energy	Inwestorzy rynku niemieckiego	Oprocentowanie stałe	03.12.2014 r.	03.12.2029 r.	168 000 EUR
7.	TAURON	BGK	WIBOR 6M+stała marża	2014 - 2016	2019 - 2029	1 700 000 PLN
8.	TAURON	EBI	Oprocentowanie stałe	17.12.2018 r.	17.12.2030 r.	400 000 PLN
9.	TAURON	EBI	Oprocentowanie stałe	19.12.2018 r.	19.12.2030 r.	350 000 PLN
10.	TAURON	EBI	Oprocentowanie stałe	16.12.2016 r.	16.12.2034 r.	190 000 EUR

Pod dniu bilansowym w ramach Programu emisji obligacji z dnia 24 listopada 2015 r. Spółka:

- dokonała wykupu obligacji o wartości nominalnej 400 000 tys. zł zgodnie z terminem wykupu,
- wyemitowała w dniu 25 marca 2019 r. obligacje o wartości 100 000 tys. zł z terminem wykupu 25 marca 2020 r.

Dodatkowo, Spółka w ramach programu obligacji podporządkowanych z BGK zawartego w dniu 6 września 2017 r. złożyła propozycję nabycia w dniu 29 marca 2019 r. obligacji podporządkowanych o wartości 400 000 tys. zł z terminem wykupu 29 marca 2031 r., a BGK potwierdził przyjęcie tej propozycji.

7.2. Instrumenty finansowe

7.2.1. Zastosowanie instrumentów finansowych w zakresie eliminacji zmian cen, ryzyka kredytowego, istotnych zakłóceń przepływów środków pieniężnych oraz utraty płynności finansowej

Ryzykiem finansowym w Grupie Kapitałowej TAURON zarządza TAURON. Centralizacja funkcji zarządzania ryzykiem finansowym ma na celu optymalizację procesu, w tym minimalizację kosztów TAURON oraz Grupy Kapitałowej TAURON w wyżej wymienionym zakresie. W ramach zarządzania ryzykiem finansowym TAURON w 2018 r. kontynuował zabezpieczanie ryzyka zmienności przepływów pieniężnych wynikające z posiadanego zadłużenia opartego o stopę referencyjną WIBOR.

Ponadto, w 2018 r. TAURON zabezpieczał ekspozycję walutową powstałą w toku działalności handlowej (przede wszystkim z tytułu zakupu uprawnień do emisji CO₂), zawierając kontrakty terminowe typu forward. W 2018 r. TAURON kontynuował również strategię zabezpieczania ekspozycji walutowej generowanej przez płatności odsetkowe od pozyskanego finansowania w walucie EUR zawierając kontrakty terminowe typu forward oraz transakcje CIRS. Celem tych transakcji było zabezpieczenie przed zmiennością przepływów pieniężnych wynikającą z wahań kursu walutowego.

Poniższa tabela przedstawia aktywne terminowe transakcje pochodne według stanu na dzień 31 grudnia 2018 r. (ze względu na przyjęty scentralizowany model zarządzania ryzykiem finansowym dotyczy wyłącznie TAURON).

Tabela nr 42. Informacja o transakcjach terminowych i pochodnych według stanu na dzień 31 grudnia 2018 r.

Lp.	Rodzaj zawartych transakcji	łączny nominalny danego rodzaju transakcji (tys.)	Waluta			Termin zapadalności transakcji danego rodzaju		Wycena transakcji danego rodzaju na dzień 31 grudnia 2018 r. (tys.)
			PLN	EUR	inna	do roku	powyżej roku	
1.	IRS	2 100 000	X				X	4 178
2.	CIRS	2 095 100	X				X	- 5 140
3.	Forward	90 400		X		X		- 2 455

W zakresie zabezpieczenia ryzyka kredytowego Grupa Kapitałowa TAURON nie stosowała instrumentów finansowych.

W ramach realizowanej *Polityki Zarządzania Portfelem*, w ślad za kontrakcją sprzedaży energii elektrycznej następuje kontrakcja uprawnień do emisji CO₂. Taki sposób zabezpieczania pozycji pozwala na minimalizację ryzyka niepokrycia kosztów CO₂ w zakontraktowanej cenie energii elektrycznej. Podstawą wyznaczenia ceny sprzedaży CO₂, dla tak określonego wolumenu uprawnień jest cena giełdowa CO₂ z okresu, w którym dokonywana jest kontrakcja wolumenu CO₂.

Natomiast w ramach zarządzania ryzykiem utraty płynności stosuje się instrumenty, o których mowa w pkt 7.3.

7.2.2. Cele i metody zarządzania ryzykiem finansowym

Cele i metody zarządzania ryzykiem finansowym w TAURON i Grupie Kapitałowej TAURON zostały opisane w pkt 3.3.2. niniejszego sprawozdania.

7.3. Ocena zarządzania zasobami finansowymi

TAURON prowadzi scentralizowaną politykę w zakresie zarządzania finansami dzięki czemu możliwe jest efektywne zarządzanie niniejszym obszarem w ramach całej Grupy Kapitałowej TAURON. Głównymi narzędziami umożliwiającymi skuteczne zarządzanie są odpowiednie regulacje wewnątrzgrupowe, a także funkcjonująca w Grupie Kapitałowej TAURON usługa cash pool oraz program emisji obligacji wewnątrzgrupowych. Dodatkowo system zarządzania finansami jest wspomagany centralną polityką w zakresie zarządzania ryzykiem finansowym w Grupie Kapitałowej TAURON oraz centralną polityką ubezpieczeniową Grupy Kapitałowej TAURON. W tych obszarach TAURON pełni funkcję zarządzającego oraz decydującego o kierunkach podejmowanych działań umożliwiając ustanawianie odpowiednich limitów ekspozycji na ryzyko.

Zgodnie z przyjętą polityką finansowania TAURON jest odpowiedzialny za pozyskiwanie finansowania dla spółek Grupy Kapitałowej TAURON. Środki pozyskane zarówno wewnątrz (ze spółek Grupy Kapitałowej TAURON generujących nadwyżki finansowe), jak również zewnętrznie (z rynku finansowego), transferowane są do spółek z Grupy Kapitałowej TAURON zgłaszających zapotrzebowanie na finansowanie.

Prowadzona polityka w zakresie pozyskiwania źródeł finansowania umożliwia przede wszystkim zwiększenie możliwości otrzymania finansowania, obniżenie kosztu kapitału zewnętrznego, redukcję ilości i formy zabezpieczeń ustanowionych na majątku Grupy Kapitałowej TAURON oraz kowenantów wymaganych przez instytucje finansowe, a także wpływa na zmniejszenie kosztów administracyjnych. Centralny model finansowania umożliwia również pozyskiwanie źródeł finansowania niedostępnych dla pojedynczych spółek.

Drugim istotnym elementem wpływającym na efektywność zarządzania finansami jest polityka zarządzania płynnością finansową. Poprzez wdrożenie odpowiednich standardów prognozowania możliwe staje się ustalenie precyzyjnej pozycji płynnościowej Grupy Kapitałowej TAURON pozwalającej na optymalizację doboru momentu pozyskania finansowania oraz terminu zapadalności i rodzajów instrumentów lokacyjnych, a także odpowiedniego poziomu rezerwy płynnościowej. Powyższe wpływa zarówno na zmniejszenie kosztów finansowych, jak i zwiększenie bezpieczeństwa płynnościowego. Bieżące zarządzanie płynnością jest wspomagane przez wdrożony mechanizm cash pool. Jego zasadniczym celem jest zapewnienie bieżącej płynności finansowej w Grupie Kapitałowej TAURON, przy jednoczesnym ograniczeniu kosztów

zewnętrznego finansowania krótkoterminowego i maksymalizowaniu przychodów finansowych z tytułu inwestowania nadwyżek pieniężnych. Dzięki funkcjonowaniu struktury cash pool spółki Grupy Kapitałowej TAURON, posiadające krótkotrwałe niedobory środków, mogą korzystać ze środków spółek wykazujących nadwyżki finansowe, bez konieczności pozyskiwania finansowania zewnętrznego.

Zarówno polityka finansowania jak i prowadzona przez TAURON polityka zarządzania płynnością Grupy Kapitałowej TAURON mają na celu, poza zwiększaniem efektywności zarządzania finansami Grupy Kapitałowej TAURON, przede wszystkim eliminowanie zagrożeń ograniczenia bądź utraty płynności finansowej Grupy. Pozyskane z odpowiednim wyprzedzeniem gwarantowane źródła finansowania skutecznie zapobiegają ryzyku utraty płynności Grupy Kapitałowej TAURON. Opis ryzyka płynności został szczegółowo przedstawiony w pkt 3.3.2 niniejszego sprawozdania.

Ponadto TAURON wdrożył jednolity program gwarancji bankowych. W ramach umów zawartych przez TAURON z bankami istnieje możliwość wystawiania gwarancji na zabezpieczenie zobowiązań spółek z Grupy Kapitałowej TAURON w ramach scentralizowanego limitu. Powyższe działanie ograniczyło koszty pozyskiwanych gwarancji w ramach Grupy Kapitałowej TAURON oraz ograniczyło łączną ilość czynności niezbędnych do pozyskania gwarancji.

W 2018 r. TAURON i Grupa Kapitałowa TAURON posiadały pełną zdolność do regulowania swoich zobowiązań w terminie ich płatności.

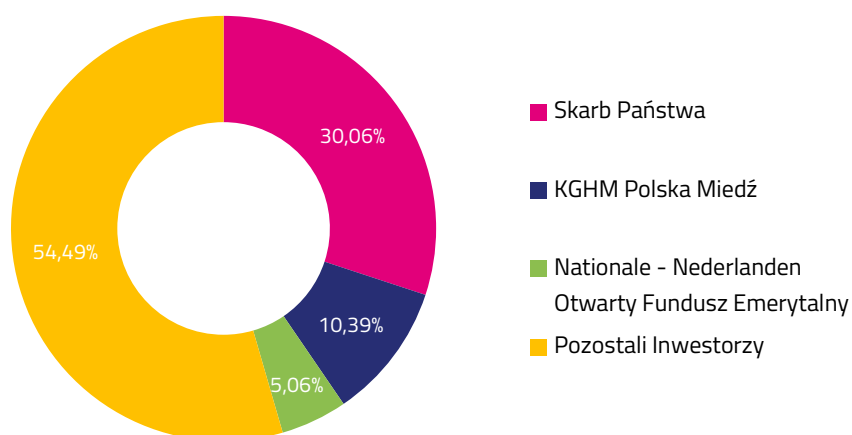
8. AKCJE I AKCJONARIAT TAURON POLSKA ENERGIA S.A.

8.1. Struktura akcjonariatu

Na dzień 31 grudnia 2018 r. oraz na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania kapitał zakładowy Spółki, zgodnie z wpisem do Krajowego Rejestru Sądowego, wynosił 8 762 746 970 zł i dzielił się na 1 752 549 394 akcje o wartości nominalnej 5 zł każda, w tym 1 589 438 762 akcje zwykłe na okaziciela serii AA oraz 163 110 632 akcje zwykłe imienne serii BB.

Poniższy rysunek przedstawia strukturę akcjonariatu według stanu na dzień 31 grudnia 2018 r. oraz na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania.

Rysunek nr 70. Struktura akcjonariatu na dzień 31 grudnia 2018 r. oraz na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania

8.2. Polityka dywidendowa

W ramach przyjętej w dniu 2 września 2016 r. Strategii Spółka przyjęła politykę dywidendową. TAURON w perspektywie długoterminowej planuje wypłatę dywidendy w wysokości minimum 40% skonsolidowanego zysku netto. Intencją Spółki jest zapewnienie stopy dywidendy na poziomie konkurencyjnym w stosunku do długoterminowych instrumentów dłużnych emitowanych na rynku polskim przez spółki z ratingiem inwestycyjnym. Na ostateczną rekomendację dotyczącą dywidendy wpływ będą miały dodatkowe czynniki, w tym w szczególności:

1. sytuacja płynnościowa Grupy Kapitałowej TAURON,
2. sytuacja rynkowa,
3. realizacja polityki inwestycyjnej,
4. koszt oraz możliwości pozyskania finansowania,
5. wymogi prawa oraz zapisy umów finansowych, w szczególności dotyczące nieprzekraczania określonego poziomu wskaźnika zadłużenia,
6. zapewnienie ratingu na poziomie inwestycyjnym.

Na bazie prognoz sporządzonych w ramach procesu przygotowania Strategii Spółka założyła, iż pierwszym rokiem, w którym możliwa będzie wypłata dywidendy będzie rok 2020.

Poniższa tabela przedstawia wysokość dywidendy wypłaconej w latach 2010–2014. Począwszy od 2015 r. Spółka nie wypłacała dywidendy.

Tabela nr 43. Wysokość dywidendy wypłaconej w latach 2010-2014

Dywidenda wypłacona za lata 2010-2014						
Lp.	Rok obrotowy, za który wypłacono dywidendę	Kwota wypłaconej dywidendy (zł)	% zysku netto	Wartość wypłaconej dywidendy na jedną akcję (zł)	Dzień dywidendy	Dzień wypłaty dywidendy
1.	2010	262 882 409,10	31%	0,15	30.06.2011 r.	20.07.2011 r.
2.	2011	543 290 312,14	44%	0,31	02.07.2012 r.	20.07.2012 r.
3.	2012	350 509 878,80	24%	0,20	03.06.2013 r.	18.06.2013 r.
4.	2013	332 984 384,86	25%	0,19	14.08.2014 r.	04.09.2014 r.
5.	2014	262 882 409,10	23%	0,15	22.07.2015 r.	12.08.2015 r.

8.3. Liczba i wartość nominalna akcji Spółki oraz akcji i udziałów w jednostkach powiązanych Spółki będących w posiadaniu osób zarządzających i nadzorujących

Członkowie Zarządu oraz członkowie Rady Nadzorczej na dzień 31 grudnia 2018 r. oraz na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania nie posiadali akcji TAURON, jak również nie posiadali akcji lub udziałów w jednostkach powiązanych ze Spółką.

8.4. Umowy dotyczące potencjalnych zmian w strukturze akcjonariatu

Spółka nie posiada informacji o istnieniu umów (w tym również zawartych po dniu bilansowym), w wyniku których mogą w przyszłości nastąpić zmiany w proporcjach posiadanych akcji przez dotychczasowych akcjonariuszy i obligatariuszy.

8.5. Nabycie akcji własnych

W 2018 r. oraz na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania TAURON oraz spółki zależne nie posiadały akcji własnych.

8.6. Programy akcji pracowniczych

W 2018 r. w Spółce nie funkcjonowały programy akcji pracowniczych.

8.7. Notowania akcji na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie (GPW)

Akcje TAURON są notowane na Rynku Głównym GPW od 30 czerwca 2010 r. W 2018 r. kurs akcji TAURON kształtował się w przedziale od 1,67 zł do 3,28 zł (według cen zamknięcia). Kurs akcji podczas ostatniej sesji w 2017 r. osiągnął poziom 3,05 zł, a rok później cena wyniosła 2,19 zł.

Mimo dobrej sytuacji ekonomicznej w Polsce i gospodarki rozwijającej się w tempie najwyższym od 2011 r., koniunktura na warszawskiej giełdzie nie była korzystna. W 2018 r. akcje notowane na GPW znajdowały się w trendzie spadkowym, który objął niemal wszystkie główne indeksy GPW. W całym roku WIG spadł o 9,5%, WIG20 o 7,5%, a WIG-Energia o 19,4%. W ujęciu sektorowym rok na plusie zakończył jedynie indeks WIG-Paliwa.

Negatywny trend zanotowany w 2018 r. na warszawskim parkiecie był pochodną czynników zewnętrznych takich jak ograniczenia handlowe pomiędzy Stanami Zjednoczonymi i Chinami oraz niepewność w sprawie Brexitu, jak też czynników lokalnych, w tym sprawy GetBack, która znacząco podważyła zaufanie inwestorów do inwestowania na rynku kapitałowym. Również zakwalifikowanie Polski do grona krajów rozwiniętych przez agencję FTSE Russell nie wpłynęło na poprawę sentymentu inwestycyjnego na GPW.

Według stanu na 31 grudnia 2018 r. akcje TAURON wchodziły w skład następujących indeksów giełdowych:

1. WIG - indeks obejmujący wszystkie spółki notowane na Rynku Głównym GPW, które spełniają bazowe kryteria uczestnictwa w indeksach. Udział TAURON w indeksie WIG: 0,76%.

2. WIG-Poland - indeks narodowy, w którego skład wchodzi wyłącznie akcje krajowych spółek notowanych na Rynku Głównym GPW, które spełniają bazowe kryteria uczestnictwa w indeksach. Udział TAURON w indeksie WIG-Poland: 0,78%.
3. WIG20 - indeks obliczany na podstawie wartości portfela akcji 20 największych i najbardziej płynnych spółek z Rynku Głównego GPW. Udział TAURON w indeksie WIG20: 1,06%.
4. WIG30 - indeks obejmujący 30 największych i najbardziej płynnych spółek notowanych na Rynku Głównym GPW. Udział TAURON w indeksie WIG30: 0,99%.
5. WIG-Energia - indeks sektorowy, w którego skład wchodzi spółki uczestniczące w indeksie WIG i jednocześnie zakwalifikowane do sektora energetyki. Udział TAURON w indeksie WIG-Energia: 14,23%.
6. RESPECT Index - indeks grupuje w swoim portfelu spółki działające zgodnie z najwyższymi standardami społecznej odpowiedzialności biznesu. Udział TAURON w RESPECT Index: 1,59%.
7. MSCI Emerging Markets Europe - indeks obejmujący kluczowe spółki w 15 rozwiniętych krajach w Europie.
8. MSCI Poland Index - indeks obejmujący ponad 20 kluczowych spółek notowanych na GPW. Udział TAURON w indeksie MSCI Poland Index: 0,96%.

Poniższa tabela przedstawia kluczowe dane dotyczące akcji Spółki w latach 2011-2018.

Tabela nr 44. Kluczowe dane dotyczące akcji TAURON w latach 2011-2017

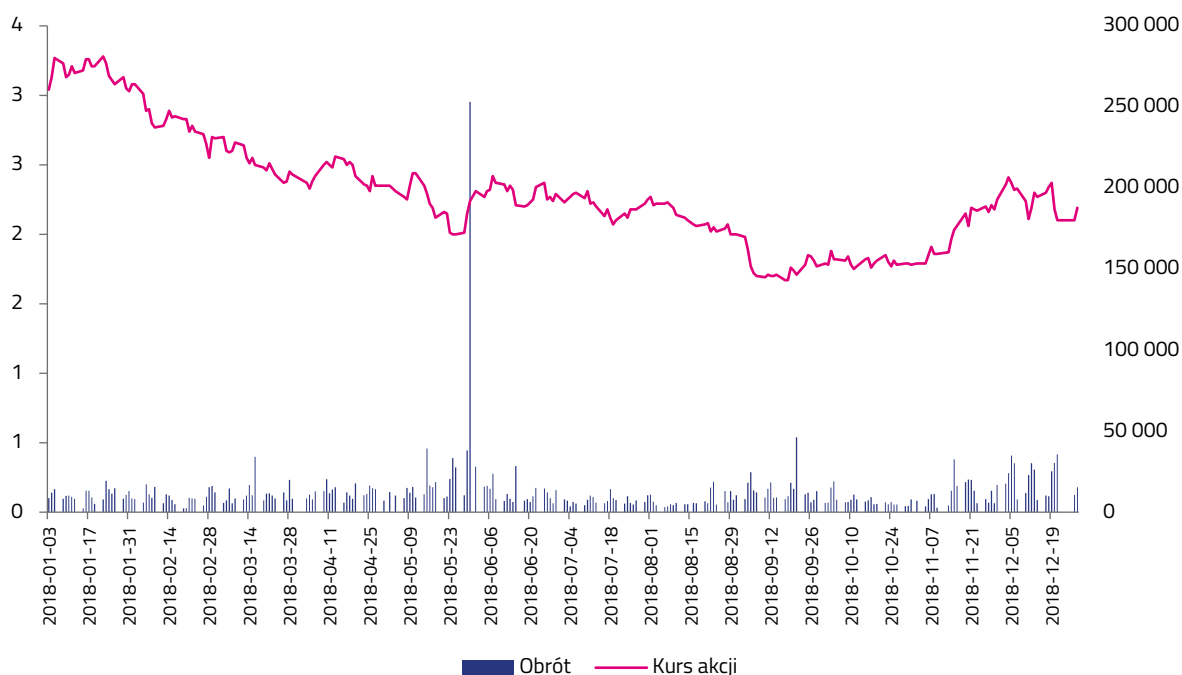
Lp.		2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
1.	Kurs maksymalny (zł)	6,81	5,61	5,39	5,69	5,29	3,19	4,12	3,28
2.	Kurs minimalny (zł)	4,65	4,08	3,85	4,04	2,37	2,31	2,75	1,67
3.	Kurs ostatni (zł)	5,35	4,75	4,37	5,05	2,88	2,85	3,05	2,19
4.	Kapitalizacja na koniec okresu (mln zł)	9 376	8 325	7 659	8 850	5 047	4 995	5 345	3 838
5.	Kapitalizacja na koniec okresu (%)	2,1	1,59	1,29	1,5	0,98	0,9	0,8	0,66
6.	Wartość księgowa (mln zł)	15 922	16 839	17 675	18 107	18 837	16 349	17 880	18 967
7.	C/Z	8,1	5,5	5,5	7,8	4,2	-	3,02	3,7
8.	C/WK	0,59	0,49	0,43	0,49	0,27	0,31	0,31	0,2
9.	Stopa zwrotu od początku roku ¹ (%)	-16,73	-5,03	-3,64	20,07	-40,78	-1,04	7,02	-28,2
10.	Stopa dywidendy (%)	2,8	6,5	4,6	3,8	5,2	-	-	-
11.	Wartość obrotów (mln zł)	5 575	3 199	3 104	3 135	3 063	3 199	2 737	3 104
12.	Udział w obrotach (%)	2,21	1,7	1,41	1,53	1,5	1,69	1,16	1,52
13.	Średni wolumen na sesję (szt.)	3 721 539	2 667 725	2 793 020	2 489 329	3 190 195	4 662 087	3 261 765	5 622 737
14.	Średnia liczba transakcji na sesję (szt.)	1 373	960	1 022	1 106	1 431	1 465	1 323	1 769

Źródło: Biuletyn Statystyczny GPW

¹Stopa zwrotu liczona z uwzględnieniem dochodu inwestora z tytułu dywidendy i przy założeniu, że osiągnany dochód dodatkowy jest reinwestowany. Metodologia zgodna z Biuletynem Statystycznym GPW.

Poniższe wykresy przedstawiają historyczne kształtowanie się kursu akcji TAURON oraz wartości obrotów, w tym na tle indeksów WIG20 i WIG-Energia.

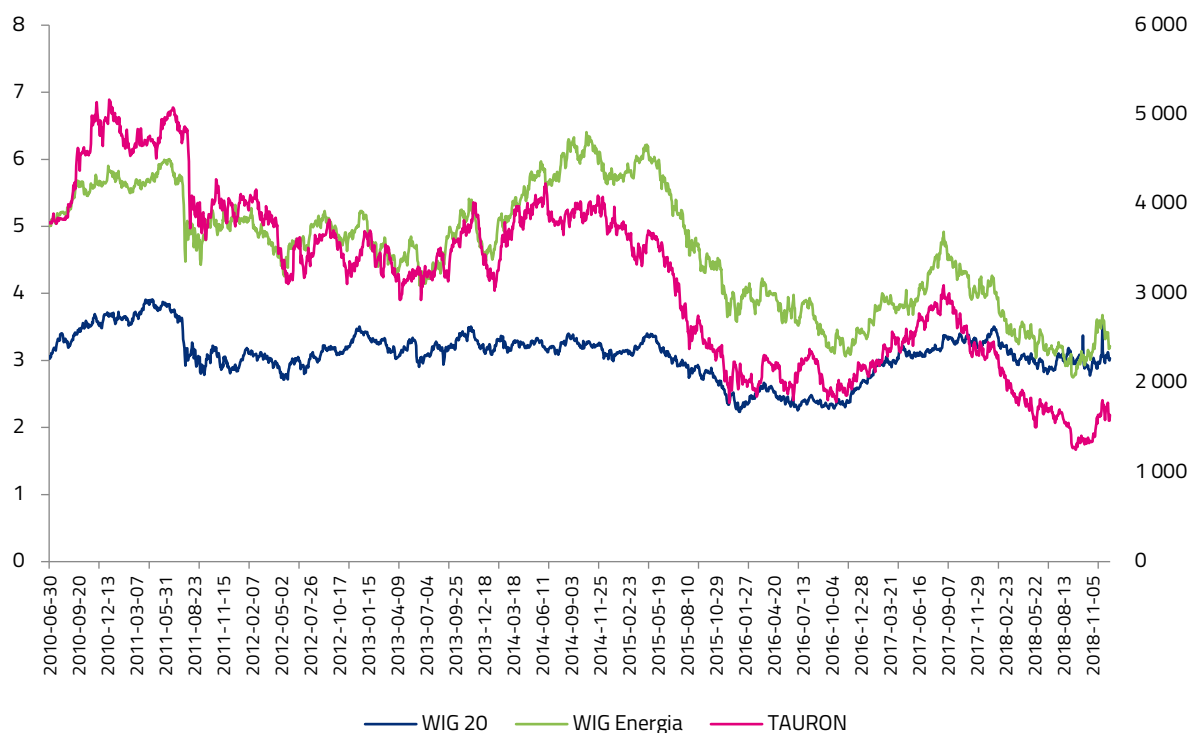
Rysunek nr 71. Wykres kursu akcji TAURON (w zł) oraz wartość obrotów w 2018 r. (w tys. zł)

Rysunek nr 72. Wykres kursu akcji TAURON (w zł) oraz wartość obrotów od debiutu giełdowego do 31 grudnia 2018 r. (w tys. zł)

Rysunek nr 73. Kurs akcji TAURON (w zł) na tle indeksów WIG20 i WIG-Energia od debiutu giełdowego do 31 grudnia 2018 r. (w tys. zł)

Rekomendacje dla akcji TAURON Polska Energia S.A.

W 2018 r. analitycy domów maklerskich i banków inwestycyjnych wydali łącznie 10 rekomendacji dla akcji TAURON, w tym:

1. dwie rekomendacje „kupuj”,
2. siedem rekomendacji „trzymaj”,
3. jedną rekomendację „sprzedaj”.

Poniższa tabela przedstawia zestawienie rekomendacji wydanych w 2018 r.

Tabela nr 45. Rekomendacje wydane w 2018 r.

Lp.	Data wydania rekomendacji	Instytucja wydająca rekomendację	Rekomendacja / cena docelowa
1.	12.12.2018 r.	BM Santander	Sprzedaj / 1,60 zł
2.	29.11.2018 r.	mBank DM	Kupuj / 3,06 zł
3.	26.11.2018 r.	Societe Generale CIB	Trzymaj / 2,50 zł
4.	18.10.2018 r.	Wood&Co	Trzymaj / 1,98 zł
5.	2.10.2018 r.	Erste Securities	Trzymaj / 1,78 zł
6.	24.07.2018 r.	DM BOŚ	Trzymaj / 2,53 zł
7.	4.07.2018 r.	Raiffeisen Centrobank	Trzymaj / 2,40 zł
8.	26.06.2018 r.	DM Banku Handlowego (Citi)	Trzymaj / 3,50 zł
9.	9.04.2018 r.	Trigon DM	Kupuj / 2,60 zł
10.	15.01.2018 r.	BM Exane BNP Paribas	Trzymaj / 4,00 zł

8.8. Relacje inwestorskie

Transparentna, rzetelna i regularna komunikacja jest podstawą prowadzonego przez TAURON programu relacji inwestorskich (IR). Spółka przywiązuje dużą wagę do budowania dobrych relacji ze wszystkimi grupami interesariuszy, co w konsekwencji przekłada się na wyższy poziom zaufania ze strony inwestorów, instytucji finansujących i partnerów biznesowych.

Przekazywanie informacji o działalności i wynikach Grupy Kapitałowej TAURON nie ogranicza się jedynie do czynności wymaganych przepisami prawa (np. publikowanie informacji w raportach bieżących i okresowych), ale jest uzupełniane dodatkowymi narzędziami kierowanymi bezpośrednio do inwestorów instytucjonalnych i indywidualnych. Analitycy, akcjonariusze – obecni i potencjalni – mają dostęp do szerokiego spektrum informacji o wydarzeniach korporacyjnych, gospodarczych i finansowych, które wystąpiły w Grupie Kapitałowej TAURON.

W ramach programu IR Spółka organizuje kwartalne konferencje wynikowe, a także uczestniczy w konferencjach inwestorskich i roadshows w Polsce i za granicą.

Podczas spotkań z inwestorami prezentowane są i omawiane przez członków Zarządu TAURON i kluczowych menedżerów takie zagadnienia jak: strategia, realizacja projektów inwestycyjnych, sytuacja finansowa oraz aktualna kondycja i perspektywy dla sektora energetycznego.

Cokwartalne konferencje poświęcone wynikom finansowym przyciągają każdorazowo kilkudziesięciu przedstawicieli rynku kapitałowego. Wydarzenia te można również śledzić za pośrednictwem internetu lub odsłuchać przez telefon. Osobne spotkania, na których omawiane są wyniki finansowe, są regularnie organizowane dla przedstawicieli kluczowych mediów tak, by informacja o wynikach finansowych mogła dotrzeć do wszystkich inwestorów za pośrednictwem różnych kanałów.

Obok spotkań towarzyszących publikacji raportów okresowych, w 2018 r. członkowie Zarządu oraz przedstawiciele zespołu relacji inwestorskich wzięli udział w kilkunastu konferencjach i roadshows, podczas których odbyło się kilkadziesiąt spotkań z zarządzającymi i analitykami rynku kapitałowego. Przedstawiciele TAURON spotykali się z inwestorami instytucjonalnymi w Polsce, a także w Stanach Zjednoczonych, Kanadzie, Wielkiej Brytanii, Austrii i Czechach.

W 2018 r., podobnie jak w latach poprzednich, TAURON uczestniczył także w wydarzeniach skierowanych do inwestorów indywidualnych. Był m.in. partnerem strategicznym konferencji „WallStreet” w Karpaczu organizowanej przez Stowarzyszenie Inwestorów Indywidualnych. W ramach regularnej komunikacji z tą liczną grupą inwestorów w 2018 r. odbyły się cztery czaty z przedstawicielami Zarządu, w których każdorazowo brało udział ok. stu inwestorów indywidualnych.

W związku z rosnącym znaczeniem kanałów internetowych i mediów społecznościowych duży nacisk położono na rozwój w zakresie komunikacji z inwestorami. W serwisie YouTube zamieszczane były relacje z ważnych dla inwestorów wydarzeń: konferencji wynikowych, obrad WZ oraz komentarze Prezesa Zarządu do wyników finansowych. Z kolei na portalu społecznościowym Facebook Spółka publikowała zapowiedzi istotnych wydarzeń. TAURON posiada także profil korporacyjny na portalu społecznościowym Twitter, gdzie pojawiają się wpisy m.in. z obszaru relacji inwestorskich. Mając świadomość, jak istotnym źródłem informacji dla inwestorów jest strona internetowa, a w szczególności zakładka *Relacje Inwestorskie*, Spółka dba o jej zawartość i aktualność zamieszczanych tam treści. Sekcja *Relacje Inwestorskie* zawiera wiele przydatnych informacji o bieżących wydarzeniach, wynikach finansowych czy WZ. Zamieszczone są w niej również prezentacje i relacje wideo z konferencji podsumowujących wyniki finansowe.

Od 2013 r. TAURON wchodzi w skład RESPECT Index – zestawienia podmiotów giełdowych odpowiedzialnych społecznie, stosujących najwyższe standardy zrównoważonego rozwoju i prowadzących rzetelną komunikację z rynkiem.

Poniższa tabela przedstawia kalendarium wydarzeń i działań w ramach relacji inwestorskich, jakie miały miejsce w 2018 r.

Tabela nr 46. Kalendarium wydarzeń oraz działań realizowanych w ramach relacji inwestorskich w 2018 r.

Lp.	Data	Wydarzenie
1.	13.03.2018 r.	Publikacja jednostkowego i skonsolidowanego raportu rocznego za 2017 r.
2.	14.03.2018 r.	Spotkanie Zarządu z analitykami i zarządzającymi funduszami związane z publikacją wyników finansowych za 2017 r., Warszawa
3.	14.03.2018 r.	Czat dla inwestorów indywidualnych w ramach współpracy ze Stowarzyszeniem Inwestorów Indywidualnych
4.	19-20.03.2018 r.	Udział w konferencji CEE Capital Markets Conference, Londyn, Wielka Brytania
5.	29.03.2018 r.	Spotkania z zarządzającymi funduszami, IPOPEMA, Warszawa
6.	10-11.04.2018 r.	Udział w konferencji Raiffeisen Centrobank Investor Conference, Zürs, Austria
7.	16.04.2018 r.	Zwyczajne Walne Zgromadzenie TAURON
8.	16.05.2018 r.	Publikacja raportu za I kwartał 2018 r.
9.	17.05.2018 r.	Spotkanie Zarządu z analitykami i zarządzającymi funduszami związane z publikacją wyników finansowych za I kwartał 2018 r., Warszawa
10.	17.05.2018 r.	Czat dla inwestorów indywidualnych w ramach współpracy ze Stowarzyszeniem Inwestorów Indywidualnych
11.	23.05.2018 r.	Spotkania z zarządzającymi funduszami, mBank, Warszawa
12.	22.08.2018 r.	Publikacja raportu za I półrocze 2018 r.
13.	23.08.2018 r.	Spotkanie Zarządu z analitykami i zarządzającymi funduszami, Societe Generale, Warszawa
14.	23.08.2018 r.	Czat dla inwestorów indywidualnych w ramach współpracy ze Stowarzyszeniem Inwestorów Indywidualnych
15.	30.08.2018 r.	Spotkania z zarządzającymi funduszami, Societe Generale, Warszawa
16.	11.09.2018 r.	Udział w konferencji 15th Annual Emerging Europe Investment Conference, Pekao Investment Banking, Warszawa
17.	17-19.09.2018 r.	Roadshow USA, Kanada, Wood&Co
18.	27.09.2018 r.	Dzień Inwestora: Energetyka, Górnictwo i Paliwa, Kraków, DM PKO BP
19.	10.10.2018 r.	Spotkanie Zarządu z analitykami i zarządzającymi funduszami - Erste Group Investor Conference, Stegersbach, Austria
20.	06.11.2018 r.	Publikacja raportu za III kwartał 2018 r.
21.	07.11.2018 r.	Spotkanie Zarządu z analitykami i zarządzającymi funduszami związane z publikacją wyników finansowych za III kwartał 2018 r., Warszawa
22.	07.11.2018 r.	Czat dla inwestorów indywidualnych w ramach współpracy ze Stowarzyszeniem Inwestorów Indywidualnych
23.	28.11.2018 r.	Udział w konferencji Santander's Annual UTILITY / OIL & GAS / METALS & MINING Sector Conference, Warszawa
24.	06.12.2018 r.	Udział w konferencji Wood's Winter in Prague, Praga, Czechy

9. OŚWIADCZENIE O STOSOWANIU ŁADU KORPORACYJNEGO

Działając zgodnie z § 70 ust. 6 pkt 5) *Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 29 marca 2018 r. w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim* (tj. Dz. U. 2018, poz. 757), Zarząd Spółki przedstawia oświadczenie o stosowaniu zasad ładu korporacyjnego w 2018 r.

9.1. Wskazanie stosowanego zbioru zasad ładu korporacyjnego

W 2018 r. Spółka podlegała zasadom ładu korporacyjnego opisanym w dokumencie *Dobre Praktyki Spółek Notowanych na GPW 2016 (Dobre Praktyki 2016)*, uchwalonym przez Radę Nadzorczą GPW uchwałą nr 26/1413/2015 z dnia 13 października 2015 r., które weszły w życie z dniem 1 stycznia 2016 r.

Tekst zbioru Dobrych Praktyk 2016, którym podlega Spółka jest opublikowany na stronie internetowej GPW pod adresem: <https://www.gpw.pl/dobre-praktyki>.

9.2. Wskazanie zasad ładu korporacyjnego, od stosowania których odstąpiono

W 2018 r. Spółka nie stosowała następujących szczegółowych zasad zawartych w Dobrych Praktykach 2016:

- 1) IV.Z.2. dotyczącej zapewnienia powszechnie dostępnej transmisji obrad WZ w czasie rzeczywistym, z uwagi na brak stosownych postanowień Statutu umożliwiających wyżej wymienioną transmisję. Aby umożliwić stosowanie przedmiotowej zasady Zarząd Spółki wystąpił z wnioskiem do Zwyczajnego WZ Spółki o uchwalenie stosownej zmiany Statutu, umożliwiającej zapewnienie powszechnie dostępnej transmisji obrad WZ w czasie rzeczywistym. Jednak Zwyczajne WZ Spółki obradujące w dniu 8 czerwca 2016 r. nie uchwaliło zmiany Statutu zaproponowanej przez Zarząd Spółki w tym zakresie,
- 2) VI.Z.1. dotyczącej takiego skonstruowania programów motywacyjnych, by m.in. uzależnić poziom wynagrodzenia członków Zarządu Spółki i jej kluczowych menedżerów od rzeczywistej, długoterminowej sytuacji finansowej Spółki oraz długoterminowego wzrostu wartości dla akcjonariuszy i stabilności funkcjonowania przedsiębiorstwa. Zasada ta nie była stosowana z uwagi na obowiązujący w TAURON system wynagradzania i premiowania członków Zarządu i jej kluczowych menedżerów, który przewiduje uzależnienie poziomu wynagrodzenia od sytuacji finansowej Spółki w perspektywie rocznej, w powiązaniu z realizacją celów strategicznych,
- 3) VI.Z.2. dotyczącej powiązania wynagrodzenia członków zarządu i kluczowych menedżerów z długookresowymi celami biznesowymi i finansowymi spółki. Okres pomiędzy przyznaniem w ramach programu motywacyjnego opcji lub innych instrumentów powiązanych z akcjami spółki, a możliwością ich realizacji powinien wynosić min. 2 lata. Zasada ta nie była stosowana z uwagi na obowiązujący w TAURON system wynagradzania i premiowania członków Zarządu Spółki i jej kluczowych menedżerów, który nie przewiduje powiązania wynagrodzeń z instrumentami powiązanimi z akcjami Spółki.

W 2018 r. następujące zasady nie dotyczyły Spółki:

- 1) I.Z.1.10. dotycząca zamieszczania na stronie internetowej Spółki prognoz finansowych - jeżeli spółka podjęła decyzję o ich publikacji - opublikowanych w okresie co najmniej ostatnich 5 lat, wraz z informacją o stopniu ich realizacji, z uwagi na niepublikowanie prognoz finansowych,
- 2) III.Z.6. stanowiąca, iż w przypadku, gdy w Spółce nie wyodrębniono organizacyjnie funkcji audytu wewnętrznego, komitet audytu (lub rada nadzorcza, jeżeli pełni funkcję komitetu audytu) co roku dokonuje oceny, czy istnieje potrzeba dokonania takiego wydzielenia, z uwagi na posiadanie przez Spółkę w strukturze organizacyjnej wyodrębnionej jednostki organizacyjnej ds. audytu wewnętrznego.

Ponadto Zarząd Spółki przyjmując zasady szczegółowe Dobrych Praktyk 2016, oznaczone jako: I.Z.1.3, I.Z.1.15, I.Z.1.16, II.Z.1, II.Z.6, II.Z.10.1, II.Z.10.2, II.Z.10.3, II.Z.10.4, V.Z.5, V.Z.6, VI.Z.4., wskazał sposób ich stosowania. Szczegółowy opis sposobu stosowania powyższych zasad został zawarty w *Informacji na temat stanu stosowania przez Spółkę rekomendacji i zasad*

zawartych w zbiorze *Dobre Praktyki 2016*, stanowiącej załącznik do raportu o niestosowaniu zasad szczegółowych w zbiorze *Dobre Praktyki 2016* oraz zamieszczonej na stronie internetowej Spółki.

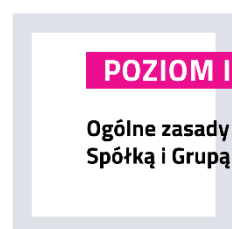
Informacja dotycząca nie stosowania rekomendacji zawartych w Dobrych Praktykach 2016

W 2018 r. Spółka nie stosowała jedynie rekomendacji zawartej w Dobrych Praktykach 2016 oznaczonej jako IV.R.2. dotyczącej umożliwienia akcjonariuszom udziału w WZ przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej, z uwagi na brak takiego oczekiwania ze strony akcjonariuszy. Wyrazem tego jest nie uchwalenie przez Zwyczajne WZ Spółki obradujące w dniu 8 czerwca 2016 r. zmian do Statutu Spółki, umożliwiających zapewnienie powszechnie dostępnej transmisji obrad WZ w czasie rzeczywistym.

Pozostałe rekomendacje zawarte w Dobrych Praktykach 2016 były przez Spółkę stosowane w 2018 r.

9.3. Opis głównych cech systemów kontroli wewnętrznej i zarządzania ryzykiem w odniesieniu do procesu sporządzania sprawozdań finansowych i skonsolidowanych sprawozdań finansowych

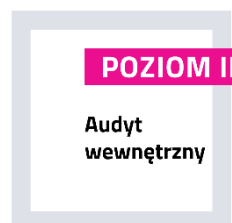
System kontroli wewnętrznej i zarządzania ryzykiem w odniesieniu do procesu sporządzania sprawozdań finansowych i skonsolidowanych sprawozdań finansowych realizowany jest na trzech poziomach:

Na podstawie przyjętych regulacji wewnętrznych spółki Grupy Kapitałowej TAURON funkcjonują w oparciu o regulaminy organizacyjne i posiadają zdefiniowane struktury organizacyjne, w których odpowiedzialności za czynności w zakresie sporządzania sprawozdań finansowych i skonsolidowanych sprawozdań finansowych są przypisane do właściwych jednostek biznesowych. Jednostki te zobowiązane są do bieżącej kontroli wbudowanej w realizowane zadania oraz do kontroli funkcjonalnej. Na podstawie obowiązującego w Grupie Kapitałowej TAURON Modelu Biznesowego, wdrożona została Dokumentacja Procesowa Megaprocesu 3.4 Rachunkowość, w ramach której rozpisane zostały m.in. procesy związane ze sprawozdawczością finansową Spółki i Grupy Kapitałowej TAURON. Dokumentacja procesu definiuje odpowiedzialności jednostek biznesowych w ramach procesów sprawozdawczych.

W Grupie Kapitałowej TAURON funkcjonuje Obszar Ryzyka zarządzany przez Dyrektora Wykonawczego ds. Ryzyka, którego rolą jest nadzór i kreowanie systemu zarządzania ryzykiem w Grupie Kapitałowej TAURON. Funkcje te w Spółce realizują Zespoły Zarządzania Ryzykiem Korporacyjnym, Rynkowym i Kredytowym. Celem zarządzania ryzykiem jest zapewnienie w Grupie Kapitałowej TAURON zwiększenia przewidywalności osiągnięcia celów strategicznych, w tym stabilne kreowanie wyniku finansowego poprzez odpowiednio wczesną identyfikację zagrożeń pozwalającą na podejmowanie działań prewencyjnych. W Grupie Kapitałowej TAURON obowiązują standardy zarządzania ryzykiem określone w Strategii Zarządzania ryzykiem korporacyjnym w Grupie TAURON i politykach zarządzania ryzykami specyficznymi. System ERM obejmuje wszystkie obszary działalności Grupy Kapitałowej TAURON oraz realizowane w Grupie Kapitałowej TAURON procesy biznesowe, w tym proces sporządzania sprawozdań finansowych. Ryzyka powiązane z tym procesem są zarządzane, monitorowane i raportowane w ramach Systemu ERM. Standaryzacja ma na celu zapewnienie spójności w zakresie zarządzania poszczególnymi kategoriami ryzyka, definiując główne zasady, standardy i narzędzia architektury systemu. Nadzór nad Systemem ERM w Grupie TAURON sprawuje Komitet Ryzyka.

W Spółce funkcjonuje Audyt Wewnętrzny. Celem Audytu Wewnętrznego jest planowanie i realizacja zadań audytowych, w tym wykonywanie zleconych kontroli doraźnych w Grupie Kapitałowej TAURON, a także działalność o charakterze doradczym i opiniotwórczym. Sposoby i zasady funkcjonowania Audytu Wewnętrznego określa Dokumentacja Procesowa Megaprocesu 1.5 Audyt wraz z dokumentem powiązany *Regulaminem audytu wewnętrznego w Grupie TAURON*. Wprowadzenie Megaprocesu 1.5 Audyt było następstwem przyjęcia przez Zarząd TAURON Modelu Biznesowego. Realizując funkcję audytu wewnętrznego Spółka

kieruje się *Kodeksem Odpowiedzialnego Biznesu Grupy TAURON* i Międzynarodowymi Standardami Praktyki Zawodowej Audytu Wewnętrznej. W II półroczu 2018 r. podjęto inicjatywę budowy modelu oceny funkcjonującego Systemu Kontroli Wewnętrznej, którego wyniki prezentowane są Komitetowi Audytu Rady Nadzorczej Spółki. Z końcem 2018 r. podjęto również wewnętrzne działania reorganizacyjne funkcji audytu, zmierzające do wyodrębnienia w strukturach funkcjonowania „strumienia audytu” i „strumienia kontroli”. W ramach „strumienia kontroli” realizowane będą m.in. zadania o charakterze wykrywczo – fraudowym. Powołano także specjalistyczną komórkę specjalizującą się w kontroli obszaru IT, OT i systemów bezpieczeństwa.

Najistotniejsze aspekty w zakresie kontroli wewnętrznej i zarządzanie ryzykiem w odniesieniu do procesu sporządzania sprawozdań finansowych i skonsolidowanych sprawozdań finansowych

Najistotniejsze aspekty w zakresie kontroli wewnętrznej i zarządzanie ryzykiem w odniesieniu do procesu sporządzania sprawozdań finansowych i skonsolidowanych sprawozdań finansowych

Nadzór nad stosowaniem jednolitych zasad rachunkowości przez spółki Grupy Kapitałowej TAURON przy sporządzaniu pakietów sprawozdawczych dla celów sporządzania skonsolidowanych sprawozdań finansowych Grupy Kapitałowej TAURON

W celu zapewnienia jednolitych zasad rachunkowości w oparciu o MSSF zatwierdzone przez UE, w Grupie Kapitałowej TAURON została opracowana i wdrożona *Polityka Rachunkowości Grupy Kapitałowej TAURON Polska Energia S.A.* (Polityka rachunkowości). Dokument ten jest odpowiednio aktualizowany w przypadku wystąpienia zmian w regulacjach. Zasady zawarte w Polityce rachunkowości mają zastosowanie do jednostkowych sprawozdań finansowych TAURON i skonsolidowanych sprawozdań finansowych Grupy Kapitałowej TAURON. Spółki Grupy Kapitałowej TAURON są zobowiązane do stosowania Polityki rachunkowości przy sporządzaniu pakietów sprawozdawczych, które są podstawą sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej TAURON.

Ponadto, w Grupie Kapitałowej TAURON została opracowana i wdrożona regulacja wewnątrzgrupowa kompleksowo regulująca zagadnienia związane z zasadami i terminami przygotowania pakietów sprawozdawczych dla celów skonsolidowanego sprawozdania finansowego. Pakiety sprawozdawcze są weryfikowane przez Zespół Konsolidacji i Sprawozdawczości w jednostce dominującej oraz przez niezależnego biegłego rewidenta w trakcie przeprowadzania badania lub przeglądu skonsolidowanych sprawozdań finansowych Grupy Kapitałowej TAURON.

Procedury autoryzacji i opiniowania sprawozdań finansowych Spółki oraz skonsolidowanych sprawozdań finansowych Grupy Kapitałowej TAURON

W Spółce wdrożone zostały procedury autoryzacji sprawozdań finansowych. Kwartalne, półroczne oraz roczne sprawozdania finansowe Spółki oraz skonsolidowane sprawozdania finansowe Grupy Kapitałowej TAURON przed publikacją są zatwierdzane przez Zarząd Spółki. Roczne sprawozdania finansowe TAURON oraz skonsolidowane sprawozdania finansowe Grupy Kapitałowej TAURON są dodatkowo przed publikacją przedstawiane do oceny Radzie Nadzorczej Spółki. Nadzór nad przygotowywaniem sprawozdań finansowych pełni Wiceprezes Zarządu ds. Finansów Spółki, natomiast za sporządzenie pakietów sprawozdawczych do skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej TAURON, odpowiedzialność ponoszą Zarządy spółek objętych konsolidacją.

W strukturach Rady Nadzorczej Spółki funkcjonuje Komitet Audytu Rady Nadzorczej TAURON Polska Energia S.A., którego skład, kompetencje i opis działania przedstawiono w pkt 9.11.3. niniejszego sprawozdania.

Systemy informatyczne oraz procesy finansowo-księgowe

Spółki Grupy Kapitałowej TAURON prowadzą księgi rachunkowe stanowiące podstawę przygotowania sprawozdań finansowych w komputerowych systemach finansowo-księgowych klasy ERP, dających możliwość systemowych kontroli prawidłowości obiegu dokumentów i ujęcia zdarzeń gospodarczych. Przygotowanie skonsolidowanego sprawozdania finansowego następuje przy wykorzystaniu narzędzia informatycznego dla celów konsolidacji sprawozdań finansowych, zapewniającego systemową kontrolę w zakresie spójności i terminowości przygotowania danych konsolidacyjnych.

W spółkach Grupy Kapitałowej TAURON funkcjonują rozwiązania informatyczne i organizacyjne zabezpieczające kontrolę dostępu do systemu finansowo-księgowego oraz zapewniające należytą ochronę i archiwizację ksiąg rachunkowych. Dostęp do systemów informatycznych ograniczony jest odpowiednimi uprawnieniami dla upoważnionych pracowników. Stosowane są mechanizmy kontrolne w procesie nadawania i zmiany uprawnień dostępowych do systemów finansowo-księgowych. Nadane uprawnienia podlegają również okresowej weryfikacji.

Najistotniejsze aspekty w zakresie kontroli wewnętrznej i zarządzanie ryzykiem w odniesieniu do procesu sporządzania sprawozdań finansowych i skonsolidowanych sprawozdań finansowych

W związku z integracją funkcji rachunkowości i przeniesieniem obsługi finansowo-księgowej istotnych spółek Grupy Kapitałowej TAURON do CUW R, nastąpił proces stopniowego ujednoczenia procesów finansowo-księgowych w Grupie Kapitałowej TAURON. Spółki dostosowały własne procedury do przebiegu procesów finansowo-księgowych, z uwzględnieniem specyfiki poszczególnych segmentów.

Obowiązujący w Grupie Kapitałowej TAURON Model Biznesowy wyraźnie dzieli odpowiedzialność w zakresie procesów finansowo-księgowych pomiędzy Spółką (wskazaną jako Centrum Korporacyjne) oraz podmiotami zależnymi i CUW R, wskazując, iż właścicielem procesów związanych z rachunkowością i sprawozdawczością Grupy Kapitałowej TAURON jest Centrum Korporacyjne. W zakresie zadań Centrum Korporacyjnego wskazano strategiczne funkcje związane z opracowaniem modelu funkcjonowania oraz standardów Grupy Kapitałowej TAURON w zakresie rachunkowości oraz nadzorowaniem realizacji standardów w obszarze rachunkowości w spółkach zależnych oraz CUW R. Ponadto wskazano, iż Spółka jako Centrum Korporacyjne jest odpowiedzialna za sporządzenie sprawozdania finansowego Spółki oraz skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej TAURON. Wyraźny podział odpowiedzialności oraz istotny nacisk na pełnienie przez Centrum Korporacyjne funkcji nadzorczych w stosunku do CUW R oraz podmiotów zależnych ma na celu m.in. usprawnienie procesu przygotowania sprawozdań finansowych.

Poddawanie sprawozdań finansowych Spółki oraz skonsolidowanych sprawozdań finansowych Grupy Kapitałowej TAURON badaniu i przeglądom przez niezależnego biegłego rewidenta

Roczne sprawozdania finansowe Spółki podlegają przeglądowi przez biegłego rewidenta. W 2017 r. Spółka wybrała podmiot uprawniony do badania i przeglądu sprawozdań finansowych istotnych spółek Grupy Kapitałowej TAURON oraz skonsolidowanego sprawozdania finansowego. Umowa z podmiotem uprawnionym do badania sprawozdań finansowych została zawarta na przeprowadzenie badania sprawozdań finansowych za 2017 r., a następnie, po wejściu w życie *ustawy z dnia 11 maja 2017 r. o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym*, została dostosowana do nowych przepisów w formie zawarcia aneksu, obejmującego przeprowadzenie badania sprawozdań finansowych za 2018 r. oraz roczne skonsolidowane sprawozdania finansowe Grupy Kapitałowej TAURON podlegają badaniu przez niezależnego biegłego rewidenta. Półroczne sprawozdania finansowe Spółki oraz półroczne skonsolidowane sprawozdania finansowe Grupy Kapitałowej TAURON

Reguła dotycząca zmieniania firmy audytorskiej Spółki oraz Grupy Kapitałowej TAURON

W przyjętej w dniu 16 października 2017 r. przez Komitet Audytu *Polityce wyboru firmy audytorskiej do przeprowadzenia badania i przeglądu sprawozdania finansowego oraz skonsolidowanego sprawozdania finansowego TAURON Polska Energia S.A.* ustanowiona została reguła w brzmieniu:

- 1) maksymalny czas nieprzerwanego trwania zleceń badań przeprowadzonych przez tę samą firmę audytorską lub podmiot powiązany z tą firmą audytorską lub jakiegokolwiek członka sieci działającej w państwach UE, do której należą te firmy audytorskie, nie może przekraczać 5 lat,
- 2) po upływie 5-letniego okresu trwania zlecenia, firma audytorska ani żaden z członków jej sieci działający w ramach UE, nie podejmują badania w Spółce w okresie 4 kolejnych lat,
- 3) kluczowy biegły rewident nie może przeprowadzać badania w Spółce przez okres dłuższy niż 5 lat,
- 4) kluczowy biegły rewident może ponownie przeprowadzać badanie w Spółce po upływie co najmniej 3 lat od zakończenia ostatniego badania.

9.4. Akcjonariusze posiadający znaczne pakiety akcji

Poniższa tabela przedstawia akcjonariuszy posiadających, według stanu na dzień 31 grudnia 2018 r. oraz na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania, bezpośrednio lub pośrednio znaczne pakiety akcji Spółki.

Tabela nr 47. Akcjonariusze posiadający bezpośrednio lub pośrednio znaczne pakiety akcji

Lp.	Akcjonariusze	Liczba posiadanych akcji	Procentowy udział w kapitale zakładowym	Liczba posiadanych głosów	Procentowy udział w ogólnej liczbie głosów
1.	Skarb Państwa	526 848 384	30,06%	526 848 384	30,06%
2.	KGHM	182 110 566	10,39%	182 110 566	10,39%

Lp.	Akcjonariusze	Liczba posiadanych akcji	Procentowy udział w kapitale zakładowym	Liczba posiadanych głosów	Procentowy udział w ogólnej liczbie głosów
3.	Nationale-Nederlanden Otwarty Fundusz Emerytalny	88 742 929	5,06%	88 742 929	5,06%

Od dnia przekazania poprzedniego raportu okresowego tj. od dnia 6 listopada 2018 r. do dnia sporządzenia niniejszego sprawozdania, Spółka nie otrzymała zawiadomień od akcjonariuszy o wystąpieniu zmian w strukturze własności znacznych pakietów akcji TAURON.

9.5. Posiadacze papierów wartościowych dających specjalne uprawnienia kontrolne

W Spółce nie występują papiery wartościowe, które dawałyby specjalne uprawnienia kontrolne wobec Spółki.

9.6. Ograniczenia w wykonywaniu prawa głosu

Ograniczenia dotyczące wykonywania prawa głosu zostały zawarte w § 10 Statutu Spółki, który jest dostępny na stronie internetowej Spółki <http://www.tauron.pl/>.

Powyższe ograniczenia co do wykonywania prawa głosu zostały sformułowane w następujący sposób:

- 1) Prawo głosu akcjonariuszy dysponujących powyżej 10% ogółu głosów w Spółce zostaje ograniczone w ten sposób, że żaden z nich nie może wykonywać na WZ więcej niż 10% ogółu głosów w Spółce.
- 2) Ograniczenie prawa głosu, o którym mowa w pkt 1 powyżej, nie dotyczy Skarbu Państwa i podmiotów zależnych od Skarbu Państwa w okresie, w którym Skarb Państwa wraz z podmiotami zależnymi od Skarbu Państwa posiada liczbę akcji Spółki uprawniającą do wykonywania co najmniej 25% ogółu głosów w Spółce.
- 3) Głosy należące do akcjonariuszy, między którymi istnieje stosunek dominacji lub zależności w rozumieniu § 10 Statutu (Zgrupowanie Akcjonariuszy) kumuluje się; w przypadku, gdy skumulowana liczba głosów przekracza 10% ogółu głosów w Spółce, podlega ona redukcji. Zasady kumulacji i redukcji głosów zostały określone w pkt 6 i 7 poniżej.
- 4) Akcjonariuszem w rozumieniu § 10 Statutu Spółki jest każda osoba, w tym jej podmiot dominujący i zależny, której przysługuje bezpośrednio lub pośrednio prawo głosu na WZ na podstawie dowolnego tytułu prawnego; dotyczy to także osoby, która nie posiada akcji Spółki, a w szczególności użytkownika, zastawnika, osoby uprawnionej z kwitu depozytowego w rozumieniu przepisów *ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi*, a także osoby uprawnionej do udziału w WZ mimo zbycia posiadanych akcji po dniu ustalenia prawa do uczestnictwa w WZ.
- 5) Przez podmiot dominujący oraz podmiot zależny na potrzeby § 10 Statutu Spółki rozumie się odpowiednio osobę:
  - a) mającą status przedsiębiorcy dominującego, przedsiębiorcy zależnego albo jednocześnie status przedsiębiorcy dominującego i zależnego w rozumieniu przepisów *ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów*, lub
  - b) mającą status jednostki dominującej, jednostki dominującej wyższego szczebla, jednostki zależnej, jednostki zależnej niższego szczebla, jednostki współzależnej albo mającą jednocześnie status jednostki dominującej (w tym dominującej wyższego szczebla) i zależnej (w tym zależnej niższego szczebla i współzależnej) w rozumieniu *ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości*, lub
  - c) która wywiera (podmiot dominujący) lub, na którą jest wywierany (podmiot zależny) decydujący wpływ w rozumieniu *ustawy z dnia 22 września 2006 r. o przejrzystości stosunków finansowych pomiędzy organami publicznymi a przedsiębiorcami publicznymi oraz o przejrzystości finansowej niektórych przedsiębiorców*, lub
  - d) której głosy wynikające z posiadanych bezpośrednio lub pośrednio akcji Spółki podlegają kumulacji z głosami innej osoby lub innych osób na zasadach określonych w *ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych* w związku z posiadaniem, zbywaniem lub nabywaniem znacznych pakietów akcji Spółki.

- 6) Kumulacja głosów polega na zsumowaniu liczby głosów, którymi dysponują poszczególni akcjonariusze wchodzący w skład Zgrupowania Akcjonariuszy.
- 7) Redukcja głosów polega na pomniejszeniu ogólnej liczby głosów w Spółce przysługujących na WZ akcjonariuszom wchodzącym w skład Zgrupowania Akcjonariuszy do progu 10% ogółu głosów w Spółce. Redukcja głosów jest dokonywana według następujących zasad:
  - a) liczba głosów akcjonariusza, który dysponuje największą liczbą głosów w Spółce spośród wszystkich akcjonariuszy wchodzących w skład Zgrupowania Akcjonariuszy, ulega pomniejszeniu o liczbę głosów równą nadwyżce ponad 10% ogółu głosów w Spółce przysługujących łącznie wszystkim akcjonariuszom wchodzącym w skład ZA,
  - b) jeżeli mimo redukcji, o której mowa powyżej, łączna liczba głosów przysługujących na WZ akcjonariuszom wchodzącym w skład Zgrupowania Akcjonariuszy przekracza 10% ogółu głosów w Spółce, dokonuje się dalszej redukcji głosów należących do pozostałych akcjonariuszy wchodzących w skład Zgrupowania Akcjonariuszy. Dalsza redukcja głosów poszczególnych akcjonariuszy następuje w kolejności ustalonej na podstawie liczby głosów, którymi dysponują poszczególni akcjonariusze wchodzący w skład Zgrupowania Akcjonariuszy (od największej do najmniejszej). Dalsza redukcja jest dokonywana aż do osiągnięcia stanu, w którym łączna liczba głosów, którymi dysponują akcjonariusze wchodzący w skład Zgrupowania Akcjonariuszy nie będzie przekraczać 10% ogółu głosów w Spółce,
  - c) w każdym przypadku akcjonariusz, któremu ograniczono wykonywanie prawa głosu, zachowuje prawo wykonywania co najmniej jednego głosu,
  - d) ograniczenie wykonywania prawa głosu dotyczy także akcjonariusza nieobecnego na WZ.
- 8) Każdy akcjonariusz, który zamierza wziąć udział w WZ, bezpośrednio lub przez pełnomocnika, ma obowiązek, bez odrębnego wezwania, o którym mowa w pkt 9 poniżej, zawiadomić Zarząd lub Przewodniczącą WZ o tym, że dysponuje bezpośrednio lub pośrednio więcej niż 10% ogółu głosów w Spółce.
- 9) Niezależnie od postanowienia pkt 8 powyżej, w celu ustalenia podstawy do kumulacji i redukcji głosów, akcjonariusz Spółki, Zarząd, Rada Nadzorcza oraz poszczególni członkowie tych organów mogą żądać, aby akcjonariusz Spółki udzielił informacji czy jest osobą mającą status podmiotu dominującego lub zależnego wobec innego akcjonariusza w rozumieniu § 10 Statutu Spółki. Uprawnienie, o którym mowa w zdaniu poprzedzającym obejmuje także prawo żądania ujawnienia liczby głosów, którymi akcjonariusz Spółki dysponuje samodzielnie lub łącznie z innymi akcjonariuszami Spółki.
- 10) Osoba, która nie wykonała lub wykonała w sposób nienależyty obowiązek informacyjny, o którym mowa w pkt 8 i 9 powyżej, do chwili usunięcia uchybienia obowiązkowi informacyjnemu, może wykonywać prawo głosu wyłącznie z jednej akcji; wykonywanie przez taką osobę prawa głosu z pozostałych akcji jest bezskuteczne.

9.7. Ograniczenia dotyczące przenoszenia prawa własności papierów wartościowych

Statut TAURON na dzień 31 grudnia 2018 r. oraz na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania nie przewiduje ograniczeń dotyczących przenoszenia prawa własności papierów wartościowych Spółki.

Jednakże zgodnie z *ustawą z dnia 24 lipca 2015 r. o kontroli niektórych inwestycji* podmiot, który zamierza nabyć lub osiągnąć istotne uczestnictwo albo nabyć dominację nad TAURON, który jest podmiotem podlegającym ochronie, obowiązany jest każdorazowo złożyć zawiadomienie organowi kontroli - Ministrowi Energii o zamiarze jego dokonania, chyba że obowiązek ten spoczywa na innych pomiotach.

Ponadto, zgodnie z *ustawą z dnia 16 grudnia 2016 r. o zasadach zarządzania mieniem państwowym*, Skarb Państwa nie może zbyć akcji posiadanych w TAURON.

9.8. Zasady dotyczące powoływania i odwoływania osób zarządzających i nadzorujących oraz ich uprawnień

9.8.1. Zarząd

Zasady dotyczące powoływania i odwoływania członków Zarządu

Zarząd Spółki składa się z jednej do sześciu osób, w tym Prezesa i Wiceprezesów. Członków Zarządu powołuje i odwołuje Rada Nadzorcza na okres wspólnej kadencji, która trwa 3 lata, za wyjątkiem I kadencji, która trwała 2 lata. Każdy z członków Zarządu może być odwołany lub zawieszony w czynnościach przez Radę Nadzorczą lub WZ.

Celem wyłonienia osoby, z którą zostanie zawarta umowa o świadczenie usług zarządzania w Spółce, Rada Nadzorcza ogłasza konkurs oraz przeprowadza postępowanie kwalifikacyjne na stanowisko Prezesa lub Wiceprezesa, którego celem jest sprawdzenie i ocena kwalifikacji kandydatów oraz wyłonienie najlepszego kandydata. Kandydat na członka Zarządu musi spełniać wymogi określone w §16 ust. 3 i 4 Statutu Spółki. Ogłoszenie o postępowaniu kwalifikacyjnym jest publikowane na stronie internetowej Spółki oraz w Biuletynie Informacji Publicznej Ministerstwa Energii. Spółka powiadamia akcjonariuszy o wynikach postępowania kwalifikacyjnego.

Kompetencje Zarządu

Zarząd prowadzi sprawy Spółki i reprezentuje Spółkę we wszystkich czynnościach sądowych i pozasądowych. Wszelkie sprawy związane z prowadzeniem spraw Spółki, nie zastrzeżone przepisami prawa lub postanowieniami Statutu dla WZ lub Rady Nadzorczej, należą do kompetencji Zarządu.

Zgodnie ze Statutem uchwały Zarządu wymagają wszystkie sprawy przekraczające zakres zwykłych czynności Spółki, a w szczególności sprawy wymienione w poniższej tabeli:

Tabela nr 48. Kompetencje Zarządu

Sprawy wymagające uchwały Zarządu

według stanu na dzień 31 grudnia 2018 r. oraz na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania

1. regulamin Zarządu,
2. regulamin organizacyjny przedsiębiorstwa Spółki,
3. tworzenie i likwidacja oddziałów,
4. powołanie prokurenta,
5. zaciąganie kredytów i pożyczek,
6. przyjęcie rocznych planów rzeczowo - finansowych Spółki i Grupy Kapitałowej oraz Strategii Korporacyjnej Grupy Kapitałowej,
7. zaciąganie zobowiązań warunkowych w rozumieniu *ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości*, w tym udzielanie przez Spółkę gwarancji, poręczeń oraz wystawianie weksli, z zastrzeżeniem § 20 ust. 2 pkt 4 i 5 Statutu Spółki,
8. udzielanie darowizn, umorzenie odsetek lub zwolnienie z długu,
9. nabycie nieruchomości, użytkownika wieczystego lub udziałów w nieruchomości lub w użytkowaniu wieczystym, z zastrzeżeniem postanowień § 20 ust. 2 pkt 1 Statutu Spółki,
10. nabycie składników aktywów trwałych z wyjątkiem nieruchomości, użytkownika wieczystego lub udziału w nieruchomości lub w użytkowaniu wieczystym o wartości równej lub przekraczającej równowartość 10 tys. EUR w zł, z zastrzeżeniem postanowień § 20 ust. 2 pkt 2 Statutu Spółki,
11. rozporządzanie składnikami aktywów trwałych, w tym nieruchomością, użytkowaniem wieczystym lub udziałem w nieruchomości lub w użytkowaniu wieczystym, o wartości równej lub przekraczającej 10 tys. EUR w zł, z zastrzeżeniem postanowień § 20 ust. 2 pkt 3 Statutu Spółki,
12. określenie wykonywania prawa głosu na WZ lub na ZW spółek, w których Spółka posiada akcje lub udziały, w sprawach należących do kompetencji WZ lub ZW tych spółek, z zastrzeżeniem postanowień § 20 ust. 3 pkt 9 Statutu Spółki,
13. zasady prowadzenia działalności sponsoringowej,
14. przyjęcie rocznego planu działalności sponsoringowej,
15. sprawy, o których rozpatrzenie Zarząd zwraca się do Rady Nadzorczej albo do WZ.

9.8.2. Rada Nadzorcza

Zasady dotyczące powoływania i odwoływania członków Rady Nadzorczej

Rada Nadzorcza składa się z pięciu do dziewięciu osób powoływanych na okres wspólnej kadencji, która trwa 3 lata, za wyjątkiem pierwszej kadencji, która trwała 1 rok. Zgodnie ze Statutem Spółki członkowie Rady Nadzorczej są powoływani i odwoływani przez WZ, z zastrzeżeniem, iż:

- 1) w okresie, w którym Skarb Państwa, w tym wraz z podmiotami zależnymi od Skarbu Państwa w rozumieniu § 10 ust. 5 Statutu, posiada liczbę akcji Spółki uprawniającą do wykonywania co najmniej 25% ogółu głosów w Spółce, Skarb Państwa jest uprawniony do powoływania i odwoływania członków Rady Nadzorczej, w liczbie równej połowie maksymalnej liczby składu Rady Nadzorczej określonej w Statucie (w razie, gdyby liczba ta okazała się niecałkowita ulega ona zaokrągleniu do liczby całkowitej w dół np. 4,5 ulega zaokrągleniu do 4) powiększonej o 1 z zastrzeżeniem, że Skarb Państwa:
  - a) jest zobowiązany głosować na WZ w sprawie ustalenia liczby członków Rady Nadzorczej odpowiadającej maksymalnej liczbie członków Rady Nadzorczej określonej w Statucie w razie zgłoszenia takiego wniosku do Zarządu przez akcjonariusza lub akcjonariuszy posiadających liczbę akcji uprawniającą do wykonywania co najmniej 5% ogółu głosów w Spółce,
  - b) jest wyłączony od prawa głosowania na WZ w sprawie powołania i odwołania pozostałych członków Rady Nadzorczej, w tym niezależnych członków Rady Nadzorczej; nie dotyczy to jednak przypadku, gdy Rada Nadzorcza nie może działać z powodu składu mniejszego od wymaganego Statutem, a obecni na WZ akcjonariusze inni niż Skarb Państwa nie dokonają uzupełnienia składu Rady Nadzorczej zgodnie z podziałem miejsc w Radzie Nadzorczej, opisanym w niniejszym rozdziale;
- 2) w okresie, w którym Skarb Państwa, w tym wraz z podmiotami zależnymi od Skarbu Państwa w rozumieniu § 10 ust. 5 Statutu, posiada liczbę akcji Spółki uprawniającą do wykonywania poniżej 25% ogółu głosów w Spółce, Skarb Państwa, reprezentowany przez ministra właściwego do spraw Skarbu Państwa, jest uprawniony do powoływania i odwoływania jednego członka Rady Nadzorczej.
- 3) powołanie i odwołanie członków Rady Nadzorczej przez Skarb Państwa w trybie określonym w pkt 1) lub pkt 2) powyżej, następuje w drodze oświadczenia składanego Spółce.

Zgodnie z Dobrymi Praktykami 2016, co najmniej dwóch członków Rady Nadzorczej spełnia kryteria niezależności. Określenie „niezależny członek rady nadzorczej” oznacza niezależność członka rady nadzorczej w rozumieniu Załącznika II do *Zalecenia Komisji z dnia 15 lutego 2005 r. dotyczącego roli dyrektorów niewykonawczych lub będących członkami rady nadzorczej spółek giełdowych i komisji rady (nadzorczej)* (2005/162/WE) oraz dodatkowych kryteriów wskazanych w Dobrych Praktykach 2016.

Członkowie Rady Nadzorczej składają Spółce, przed ich powołaniem do składu Rady Nadzorczej, pisemne oświadczenie o spełnieniu przesłanek niezależności, o których mowa w Dobrych Praktykach 2016. W przypadku zaistnienia sytuacji powodującej niespełnienie przesłanek niezależności, członek Rady Nadzorczej zobowiązany jest niezwłocznie poinformować o tym fakcie Spółkę. Spółka na swojej stronie internetowej zamieszcza informację na temat spełniania przez członków Rady Nadzorczej kryteriów niezależności.

Kompetencje Rady Nadzorczej

Rada Nadzorcza sprawuje stały nadzór nad działalnością Spółki we wszystkich dziedzinach jej działalności.

Zgodnie ze Statutem Spółki do zadań i kompetencji Rady Nadzorczej należą w szczególności sprawy wymienione w poniższej tabeli.

Tabela nr 49. Kompetencje Rady Nadzorczej

Sprawy wymagające uchwały Rady Nadzorczej

według stanu na dzień 31 grudnia 2018 r. oraz na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania

Kompetencje opiniodawcze

1. ocena sprawozdania Zarządu z działalności Spółki oraz sprawozdania finansowego za ubiegły rok obrotowy w zakresie ich zgodności z księgami, dokumentami, jak i ze stanem faktycznym. Dotyczy to także skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej, o ile jest ono sporządzane,
2. ocena wniosków Zarządu co do podziału zysku lub pokrycia straty,
3. składanie WZ pisemnego sprawozdania z wyników czynności, o których mowa w pkt 1 i 2,
4. sporządzanie raz w roku i przedstawianie WZ:
  - a) oceny sytuacji spółki, z uwzględnieniem oceny systemów kontroli wewnętrznej, zarządzania ryzykiem, compliance oraz funkcji audytu wewnętrznego, obejmującej wszystkie istotne mechanizmy kontrolne, w tym zwłaszcza dotyczące raportowania finansowego i działalności operacyjnej,
  - b) sprawozdania z działalności Rady Nadzorczej, obejmującego co najmniej informacje na temat:
    - składu Rady Nadzorczej i jej Komitetów,
    - spełniania przez członków Rady Nadzorczej kryteriów niezależności,
    - liczby posiedzeń Rady Nadzorczej i jej Komitetów,
    - dokonanej samooceny pracy Rady Nadzorczej,
  - c) oceny sposobu wypełniania przez Spółkę obowiązków informacyjnych dotyczących stosowania zasad ładu korporacyjnego, określonych w Regulaminie Giełdy oraz przepisach dotyczących informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych,
  - d) oceny racjonalności prowadzonej przez Spółkę polityki w zakresie działalności sponsoringowej, charytatywnej lub innej o zbliżonym charakterze, albo informacji o braku takiej polityki,
5. sporządzanie, wraz ze sprawozdaniem z wyników oceny rocznego sprawozdania finansowego Spółki, opinii Rady Nadzorczej w kwestii ekonomicznej zasadności zaangażowania kapitałowego Spółki dokonanego w danym roku obrotowym w innych podmiotach prawa handlowego,
6. opiniowanie Strategii Korporacyjnej Grupy Kapitałowej,
7. opiniowanie zasad prowadzenia działalności sponsoringowej,
8. opiniowanie rocznego planu prowadzenia działalności sponsoringowej oraz rocznego raportu z jego realizacji,
9. opiniowanie sporządzanych przez Zarząd sprawozdań o wydatkach reprezentacyjnych, wydatkach na usługi prawne, usługi marketingowe, usługi public relations i komunikacji społecznej oraz usługi doradztwa związanego z zarządzaniem,
10. opiniowanie zmiany zasad zbywania aktywów trwałych, określonych w § 38¹ Statutu Spółki.

Kompetencje stanowiące

1. wybór biegłego rewidenta do przeprowadzenia badania sprawozdania finansowego Spółki i skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej,
2. określanie zakresu i terminów przedkładania przez Zarząd rocznego planu rzeczowo-finansowego Spółki i Grupy Kapitałowej,
3. przyjmowanie jednolitego tekstu Statutu Spółki, przygotowanego przez Zarząd Spółki,
4. zatwierdzanie regulaminu Zarządu,
5. zatwierdzanie regulaminu organizacyjnego przedsiębiorstwa Spółki,
6. nabycie nieruchomości, użytkownika wieczystego lub udziałów w nieruchomości lub w użytkowaniu wieczystym o wartości przekraczającej równowartość 5 mln EUR w zł, za wyjątkiem nieruchomości, użytkownika wieczystego lub udziałów w nieruchomości lub w użytkowaniu wieczystym nabywanych od Spółek Grupy Kapitałowej,
7. nabycie składników aktywów trwałych, za wyjątkiem nieruchomości, użytkownika wieczystego lub udziału, w nieruchomości lub w użytkowaniu wieczystym, obligacji emitowanych przez Spółki Grupy Kapitałowej oraz innych składników aktywów trwałych nabywanych od Spółek Grupy Kapitałowej, o wartości przekraczającej równowartość 5 mln EUR w zł,
8. rozporządzanie składnikami aktywów trwałych, w tym nieruchomością, użytkownikiem wieczystym lub udziałem w nieruchomości lub w użytkowaniu wieczystym o wartości przekraczającej równowartość 5 mln EUR w zł, za wyjątkiem nieruchomości, użytkownika

- wieczystego lub udziałów w nieruchomości lub w użytkowaniu wieczystym, a także innych składników aktywów trwałych, które w wyniku rozporządzania zostaną zbyte lub obciążone na rzecz Spółek Grupy Kapitałowej,
9. zaciąganie zobowiązań warunkowych, w tym udzielanie przez Spółkę gwarancji i poręczeń majątkowych o wartości przekraczającej równowartość 5 mln EUR w zł,
  10. wystawianie weksli o wartości przekraczającej równowartość 5 mln EUR w zł,
  11. wypłata zaliczki na poczet przewidywanej dywidendy,
  12. objęcie albo nabycie akcji lub udziałów w innych niż Spółki Grupy Kapitałowej spółkach, o wartości przekraczającej równowartość 5 mln EUR w zł, z wyjątkiem sytuacji, gdy objęcie akcji lub udziałów tych spółek następuje za wierzycelności Spółki w ramach postępowań ugodowych lub upadłościowych,
  13. zbycie akcji lub udziałów, o wartości przekraczającej równowartość 5 mln EUR w zł, z określeniem warunków i trybu ich zbywania, za wyjątkiem:
    - 1) zbywania akcji będących w obrocie na rynku regulowanym,
    - 2) zbywania akcji lub udziałów, które Spółka posiada w ilości nie przekraczającej 10% udziału w kapitale zakładowym poszczególnych spółek,
    - 3) zbywania akcji lub udziałów na rzecz Spółek Grupy Kapitałowej,
  14. zawarcie istotnej umowy z akcjonariuszem posiadającym co najmniej 5% ogólnej liczby głosów w Spółce lub podmiotem powiązanym, z zastrzeżeniem, iż obowiązkowi powyższemu nie podlegają transakcje typowe i zawierane na warunkach rynkowych w ramach prowadzonej działalności operacyjnej przez Spółkę z podmiotami wchodzącymi w skład Grupy Kapitałowej TAURON,
  15. zawarcie umowy o usługi prawne, usługi marketingowe, usługi w zakresie stosunków międzyludzkich (public relations) i komunikacji społecznej oraz usługi doradztwa związanego z zarządzaniem, jeżeli wysokość wynagrodzenia przewidzianego łącznie za świadczone usługi przekracza 500 000 zł netto, w stosunku rocznym,
  16. zmiana umowy o usługi prawne, usługi marketingowe, usługi w zakresie stosunków międzyludzkich (public relations) i komunikacji społecznej oraz usługi doradztwa związanego z zarządzaniem podwyższającej wynagrodzenie powyżej kwoty, o której mowa w pkt 15,
  17. zawarcie umów o usługi prawne, usługi marketingowe, usługi w zakresie stosunków międzyludzkich (public relations) i komunikacji społecznej oraz usługi doradztwa związanego z zarządzaniem, w których maksymalna wysokość wynagrodzenia nie jest przewidziana,
  18. zawarcie umowy darowizny lub innej umowy o podobnym skutku o wartości przekraczającej 20 000 zł lub 0,1% sumy aktywów w rozumieniu *ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości*, ustalonych na podstawie ostatniego zatwierdzonego sprawozdania finansowego,
  19. zwolnienie z długu lub innej umowy o podobnym skutku o wartości przekraczającej 50 000 zł lub 0,1% sumy aktywów w rozumieniu *ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości*, ustalonych na podstawie ostatniego zatwierdzonego sprawozdania finansowego.
  20. udzielanie zgody na tworzenie oddziałów Spółki za granicą,
  21. określanie sposobu wykonywania prawa głosu na WZ lub na ZW spółek, w których Spółka posiada ponad 50% akcji lub udziałów, w następujących sprawach:
    - 1) zbycia i wydzierżawienia przedsiębiorstwa spółki lub jego zorganizowanej części oraz ustanowienia na nich ograniczonego prawa rzeczowego, jeżeli ich wartość przekracza równowartość kwoty 5 mln EUR w zł,
    - 2) rozwiązania i likwidacji spółki.
  22. określenie sposobu wykonywania prawa głosu przez reprezentanta TAURON na WZ spółek, wobec których Spółka jest przedsiębiorcą dominującym w rozumieniu art. 4 pkt 3 *ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów*, w sprawach:
    - a) zawiązania przez spółkę innej spółki,
    - b) zmiany statutu lub umowy oraz przedmiotu działalności spółki,
    - c) połączenia, przekształcenia, podziału, rozwiązania i likwidacji spółki,
    - d) podwyższenia lub obniżenia kapitału zakładowego spółki,
    - e) zbycia i wydzierżawienia przedsiębiorstwa spółki lub jego zorganizowanej części oraz ustanowienia na nich ograniczonego prawa rzeczowego,

- f) umorzenia udziałów lub akcji,
  - g) kształtowania wynagrodzeń członków Zarządów oraz rad nadzorczych,
  - h) postanowienia dotyczącego roszczeń o naprawienie szkody wyrządzonej przy zawiązaniu spółki lub sprawowaniu zarządu albo nadzoru,
  - i) w sprawach, o których mowa w art. 17 ustawy z dnia 16 grudnia 2016 r. o zasadach zarządzania mieniem państwowym, z zastrzeżeniem § 15 ust. 4 Statutu Spółki,
23. zatwierdzanie polityki wynagrodzeń dla grupy kapitałowej.

Kompetencje dotyczące Zarządu

1. powoływanie i odwoływanie członków Zarządu,
2. ustalanie zasad wynagradzania i wysokości wynagrodzenia dla członków Zarządu, z zastrzeżeniem § 18 Statutu Spółki,
3. zawieszanie w czynnościach członków Zarządu, z ważnych powodów,
4. delegowanie członków Rady Nadzorczej do czasowego wykonywania czynności członków Zarządu, którzy nie mogą sprawować swoich czynności i ustalanie im wynagrodzenia z zastrzeżeniem, iż łączne wynagrodzenie pobierane przez oddelegowanego jako członka Rady Nadzorczej oraz z tytułu oddelegowania do czasowego sprawowania czynności członka Zarządu, nie może przekroczyć wynagrodzenia ustalonego dla członka Zarządu, w miejsce którego członek Rady Nadzorczej został oddelegowany,
5. przeprowadzanie postępowania kwalifikacyjnego na stanowisko członka Zarządu,
6. przeprowadzanie konkursu celem wyłonienia osoby, z którą zostanie zawarta umowa o sprawowanie zarządu w Spółce i zawieranie umowy o sprawowanie zarządu w Spółce,
7. udzielanie zgody Członkom Zarządu na zajmowanie stanowisk w organach innych spółek.

Pozostałe kompetencje Rady Nadzorczej Spółki

1. sporządzanie sprawozdań z nadzoru realizacji przez Zarząd inwestycji, w tym zakupu aktywów trwałych, a w szczególności opiniowanie prawidłowości i efektywności wydatkowania środków pieniężnych z tym związanych,
2. zatwierdzenie rocznego sprawozdania Zarządu z nadzoru nad realizacją projektów inwestycyjnych,
3. uchwalanie regulaminu szczegółowo określającego tryb działania Rady Nadzorczej.

9.9. Opis zasad zmiany Statutu Spółki

Zmiany Statutu Spółki dokonywane są zgodnie z postanowieniami Ksh, w szczególności: zmiana Statutu Spółki następuje w drodze uchwały WZ powziętej większością trzech czwartych głosów, a następnie wymaga wydania przez właściwy sąd postanowienia o wpisie zmiany do rejestru przedsiębiorców. Tekst jednolity Statutu Spółki, obejmujący zmiany uchwalone przez WZ, przyjmuje Rada Nadzorcza w drodze uchwały.

Zgodnie ze Statutem Spółki, istotna zmiana przedmiotu działalności Spółki wymaga dwóch trzecich głosów w obecności osób reprezentujących co najmniej połowę kapitału zakładowego.

9.10. Sposób działania Walnego Zgromadzenia, jego zasadnicze uprawnienia oraz opis praw akcjonariuszy i sposobu ich wykonywania

Sposób funkcjonowania WZ Spółki oraz jego uprawnienia zawarte są w Statucie Spółki oraz w *Regulaminie Walnego Zgromadzenia TAURON Polska Energia S.A.*, który jest dostępny na stronie internetowej Spółki <http://www.tauron.pl/>.

Sposób działania Walnego Zgromadzenia

WZ zwoływane jest przez ogłoszenie na stronie internetowej Spółki oraz w sposób określony dla przekazywania informacji bieżących przez spółki publiczne. W przypadku, gdy WZ jest zwoływane przez podmiot lub organ inny niż Zarząd na podstawie przepisów Ksh, a zwołanie WZ wymaga współpracy ze strony Zarządu, Zarząd ma obowiązek dokonać wszelkich czynności określonych prawem w celu zwołania, organizacji i przeprowadzenia WZ, które odbywają się w siedzibie Spółki albo w Warszawie.

WZ otwiera Przewodniczący Rady Nadzorczej, a w razie jego nieobecności do otwarcia WZ upoważnieni są w kolejności: Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej, Prezes Zarządu, osoba wyznaczona przez Zarząd albo akcjonariusz, który zarejestrował na WZ akcje uprawniające do wykonywania największej liczby głosów. Następnie, spośród osób uprawnionych do uczestnictwa w WZ wybiera się Przewodniczącego Zgromadzenia.

WZ podejmuje uchwały bez względu na liczbę reprezentowanych na nim akcji, o ile przepisy Ksh oraz postanowienia Statutu Spółki nie stanowią inaczej. WZ może zarządzić przerwę w obradach większością dwóch trzecich głosów. Łącznie przerwy nie mogą trwać dłużej niż 30 dni.

Przerwa w obradach WZ może mieć miejsce jedynie w szczególnych sytuacjach każdorazowo wskazanych w uzasadnieniu uchwały, sporządzanym w oparciu o powody przedstawione przez akcjonariusza wnioskującego o zarządzenie przerwy.

Uchwała WZ w sprawie zarządzenia przerwy wskazuje wyraźnie termin wznowienia obrad, przy czym termin ten nie może stanowić bariery dla wzięcia udziału we wznowionych obradach przez większość akcjonariuszy, w tym akcjonariuszy mniejszościowych.

Kompetencje Walnego Zgromadzenia

Zgodnie ze Statutem Spółki uchwały WZ wymagają sprawy wymienione w poniższej tabeli.

Tabela nr 50. Kompetencje Walnego Zgromadzenia

Sprawy wymagające uchwały Walnego Zgromadzenia według stanu na dzień 31 grudnia 2018 r. oraz na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania
<ol style="list-style-type: none">
1. rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania finansowego Spółki i skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej TAURON za ubiegły rok obrotowy oraz sprawozdania Zarządu z działalności Spółki i sprawozdania Zarządu z działalności Grupy Kapitałowej TAURON,
2. udzielenie absolutionum członkom organów Spółki z wykonania przez nich obowiązków,
3. podział zysku lub pokrycie straty,
4. powołanie i odwołanie członków Rady Nadzorczej,
5. zawieszanie członków Zarządu w czynnościach,
6. ustalenie wysokości wynagrodzenia dla członków Rady Nadzorczej, z zastrzeżeniem § 29 ust. 4 Statutu Spółki,
7. ustalanie zasad kształtowania wynagrodzenia i wysokości wynagradzania członków Zarządu z uwzględnieniem przepisów <i>ustawy z dnia 9 czerwca 2016 r. o zasadach kształtowania wynagrodzeń osób kierujących niektórymi spółkami</i>,
8. zbycie i wydzierżawienie przedsiębiorstwa Spółki lub jego zorganizowanej części oraz ustanowienie na nich ograniczonego prawa rzeczowego,
9. zawarcie przez Spółkę umowy kredytu, pożyczki, poręczenia lub innej podobnej umowy z członkiem Zarządu, Rady Nadzorczej, prokurentem, likwidatorem albo na rzecz którejkolwiek z tych osób. Zawarcie przez spółkę zależną umowy kredytu, pożyczki, poręczenia lub innej podobnej umowy z członkiem Zarządu, Rady Nadzorczej, prokurentem, likwidatorem albo na rzecz którejkolwiek z tych osób,
10. podwyższanie i obniżenie kapitału zakładowego Spółki,
11. emisja obligacji zamiennych lub z prawem pierwszeństwa i papierów wartościowych imiennych lub na okaziciela uprawniających ich posiadacza do zapisu lub objęcia akcji,
12. nabycie akcji własnych w przypadku, gdy wymagają tego przepisy Ksh,
13. przymusowy wykup akcji stosownie do postanowień art. 418 Ksh,
14. tworzenie, użycie i likwidacja kapitałów rezerwowych,
15. użycie kapitału zapasowego,
16. postanowienia dotyczące roszczeń o naprawienie szkody wyrządzonej przy zawiązaniu Spółki lub sprawowaniu zarządu albo nadzoru,
17. połączenie, przekształcenie oraz podział Spółki,
18. umorzenia akcji,
19. zmiana Statutu i zmiana przedmiotu działalności Spółki,
20. rozwiązanie i likwidacja Spółki.

Zgodnie z przepisami Ksh decyzja o emisji i wykupie akcji należy do kompetencji WZ.

Opis praw akcjonariuszy i sposób ich wykonywania

Poniższa tabela przedstawia opis praw akcjonariuszy Spółki związanych z WZ zgodnie ze Statutem Spółki, Ksh, i *Regulaminem Walnego Zgromadzenia TAURON Polska Energia S.A.*

Tabela nr 51. Opis praw akcjonariuszy związanych z Walnym Zgromadzeniem

Lp.	Prawa akcjonariuszy	Opis praw akcjonariuszy
1.	Zwołanie WZ	Akcjonariusze reprezentujący, co najmniej jedną dwudziestą kapitału zakładowego, mogą żądać zwołania Nadzwyczajnego WZ. Żądanie to powinno zawierać zwięzłe uzasadnienie. Może ono zostać złożone Zarządowi na piśmie lub w postaci elektronicznej, na adres e-mailowy Spółki, wskazany przez Spółkę na stronie internetowej w zakładce „Relacje inwestorskie”. Akcjonariusze reprezentujący, co najmniej połowę kapitału zakładowego lub co najmniej połowę ogółu głosów w Spółce mogą zwołać Nadzwyczajne WZ i wyznaczyć przewodniczącego tego WZ.
2.	Umieszczenie spraw w porządku obrad WZ	Akcjonariusze reprezentujący, co najmniej jedną dwudziestą kapitału zakładowego mogą żądać umieszczenia określonych spraw w porządku obrad najbliższego WZ. Żądanie, zawierające uzasadnienie lub projekt uchwały dotyczącej proponowanego punktu porządku obrad, powinno być złożone Zarządowi nie później niż na 21 dni przed wyznaczonym terminem WZ w postaci elektronicznej na adres e-mailowy Spółki, bądź w formie pisemnej na adres Spółki.
3.	Zapoznanie się z listą akcjonariuszy	Akcjonariusze mogą zapoznać się z listą akcjonariuszy w siedzibie Zarządu Spółki przez 3 dni powszednie bezpośrednio poprzedzające odbycie WZ. Akcjonariusze mogą również żądać przesłania listy akcjonariuszy nieodpłatnie pocztą elektroniczną, podając adres, na który lista powinna być wysłana.
4.	Uczestnictwo w WZ	Prawo uczestniczenia w WZ mają tylko osoby będące akcjonariuszami na szesnaście dni przed datą WZ (dzień rejestracji w WZ). W celu uczestniczenia w WZ akcjonariusze powinni zgłosić firmie inwestycyjnej prowadzącej ich rachunek papierów wartościowych żądanie wystawienia imiennego zaświadczenia o prawie uczestnictwa w WZ. Żądanie to powinno być zgłoszone nie wcześniej niż po ogłoszeniu o zwołaniu WZ oraz nie później niż w pierwszym dniu powszednim po dniu rejestracji uczestnictwa w WZ.
5.	Reprezentowanie akcjonariusza przez pełnomocnika	Akcjonariusze mogą uczestniczyć w WZ oraz wykonywać prawo głosu osobiście lub przez pełnomocnika. Współuprawnieni z akcji mogą uczestniczyć w WZ oraz wykonywać prawo głosu jedynie poprzez wspólnego przedstawiciela (pełnomocnika). Pełnomocnik może reprezentować więcej niż jednego akcjonariusza i głosować odmiennie z akcji każdego akcjonariusza.
6.	Wybór Przewodniczącego WZ	Akcjonariusze wybierają przewodniczącego spośród osób uprawnionych do uczestnictwa w WZ. Każdy z uczestników WZ ma prawo zgłosić jedną kandydaturę. Wyboru Przewodniczącego dokonuje się w głosowaniu tajnym, bezwzględną większością głosów. W przypadku, gdy zgłoszono tylko jednego kandydata, wybór może odbyć się przez aklamację.
7.	Wybór Komisji Skrutacyjnej	Każdy akcjonariusz może zgłosić nie więcej niż trzech kandydatów na członka Komisji Skrutacyjnej, wybieranej przez WZ, oraz głosować maksymalnie na trzech kandydatów.
8.	Zgłoszenie projektu uchwały	Do czasu zamknięcia dyskusji nad danym punktem porządku obrad WZ akcjonariusze mają prawo do wniesienia propozycji zmian do treści projektu uchwały proponowanego do przyjęcia przez WZ w ramach danego punktu porządku obrad lub do zgłoszenia własnego projektu takiej uchwały. Propozycje zmian lub projekty uchwał wraz z uzasadnieniem można składać pisemnie na ręce Przewodniczącego albo ustnie do protokołu obrad.
9.	Zgłoszenie sprzeciwu	Akcjonariusze, którzy głosowali przeciwko uchwale, a po jej podjęciu przez WZ chcą zgłosić swój sprzeciw, powinni bezpośrednio po ogłoszeniu wyników głosowania wyrazić sprzeciw i zażądać jego zaprotokołowania przed przystąpieniem do następnego punktu porządku obrad. W razie późniejszego zgłoszenia sprzeciwu, jednak nie później niż do zamknięcia obrad WZ, akcjonariusze powinni wskazać, przeciwko której uchwale podjętej przez WZ zgłaszają sprzeciw. Akcjonariusze zgłaszający swój sprzeciw przeciwko uchwale WZ mogą zgłosić do protokołu obrad jego zwięzłe uzasadnienie.

9.11. Skład osobowy, jego zmiany oraz opis działania organów zarządzających i nadzorujących Spółki oraz ich komitetów

9.11.1. Zarząd

Obecna, V kadencja Zarządu, rozpoczęła swój bieg w dniu 16 marca 2017 r. Rada Nadzorcza w dniu 15 marca 2017 r. odwołała ze skutkiem na koniec dnia wszystkich członków Zarządu oraz powołała z dniem 16 marca 2017 r. członków Zarządu w skład Zarządu Spółki V wspólnej kadencji. Zgodnie ze Statutem Spółki kadencja wspólna wynosi 3 lata.

Skład osobowy Zarządu na dzień 31 grudnia 2018 r. oraz na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania

1. Filip Grzegorzczak - Prezes Zarządu,
2. Jarosław Broda - Wiceprezes Zarządu ds. Zarządzania Majątkiem i Rozwoju,
3. Kamil Kamiński - Wiceprezes Zarządu ds. Klienta i Wsparcia Korporacyjnego,
4. Marek Wadowski - Wiceprezes Zarządu ds. Finansów.

Zmiany w składzie osobowym Zarządu w 2018 r.

W 2018 r. oraz w okresie do dnia sporządzenia niniejszego sprawozdania nie miały miejsca zmiany w składzie Zarządu Spółki.

Doświadczenie i kompetencje członków Zarządu

Filip Grzegorzczak - Prezes Zarządu

Absolwent Wydziału Prawa i Administracji oraz Wydziału Studiów Międzynarodowych i Politycznych Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie, gdzie doktoryzował się z prawa Unii Europejskiej, a następnie uzyskał habilitację z prawa gospodarczego.

Ukończył również program Summer Advanced Course in European Law University of London, King's College, Centre of European Law; program International Business and Trade Summer School Catholic University of America – Columbus School of Law oraz École de droit français Université d'Orléans. Profesor nadzwyczajny Uniwersytetu

Ekonomicznego w Krakowie, gdzie wykłada na Wydziałach Zarządzania oraz Ekonomii i Stosunków Międzynarodowych.

Posiada doświadczenie zawodowe w branży energetyczno-paliwowej. W latach 2011-2013 był związany z Kompanią Węglową, jako pełnomocnik zarządu ds. rozwoju energetyki. W latach 2007-2008 był członkiem Zarządu TAURON. Od listopada 2015 r. piastował funkcję Podsekretarza Stanu w Ministerstwie Skarbu Państwa. Biegłe włada językami: angielskim i francuskim.

Funkcję Prezesa Zarządu TAURON Polska Energia S.A. pełni od dnia 15 listopada 2016 r. Obecnie nadzoruje następujące obszary działalności: zarządzania strategicznego i rozwiązań regulacyjnych, relacji z otoczeniem, obsługi prawnej i relacji inwestorskich, zarządzania ryzykiem, audytu i kontroli wewnętrznej, bezpieczeństwa i zgodności oraz kształtowania polityki rozwoju zasobów ludzkich i dialogu społecznego.

Jarosław Broda - Wiceprezes Zarządu

Absolwent Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie, posiada dyplom ukończenia studiów podyplomowych w dziedzinie zarządzania projektami w Akademii Leona Koźmińskiego.

Posiada doświadczenie w obszarze konsolidacji i funkcjonowania sektora elektroenergetycznego, prywatyzacji państwowych grup energetycznych, tworzenia procesów związanych z restrukturyzacją i budowaniem strategii oraz projektów rozwojowych podmiotów energetycznych.

Od początku kariery zawodowej związany z podmiotami sektora energetycznego, w których zajmował wysokie stanowiska menadżerskie i dyrektorskie. Doświadczenie zawodowe zdobywał pracując w Ministerstwie Skarbu Państwa oraz w TAURON

i GDF Suez Energia Polska. Ostatnio związany z GDF Suez Energia Polska – Katowice i z GDF Suez (Branch Energy Europe), gdzie był odpowiedzialny za analizy rynku oraz opracowanie strategii rozwoju spółki, zarządzanie regulacyjne i projekty M&A. Brał także udział w budowie strategii rozwoju działalności w obszarze sprzedaży i marketingu w Europie. Od połowy 2015 r. odpowiadał za przygotowanie strategii komercyjnej oraz kontraktu różnicowego przy projekcie nuklearnym w Wielkiej Brytanii.

Funkcję Wiceprezesa Zarządu TAURON Polska Energia S.A. pełni od dnia 8 grudnia 2015 r. Obecnie nadzoruje następujące obszary działalności: zarządzania majątkiem, badań i innowacji, projektów inwestycyjnych oraz BHP.

Kamil Kamiński - Wiceprezes Zarządu

Absolwent Wydziału Zarządzania i Komunikacji Społecznej Uniwersytetu Jagiellońskiego. Uzyskał tytuł Executive MBA (Stockholm University School of Business / Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie) oraz Post-MBA Diploma in Strategic Financial Management (Rotterdam School of Management, Erasmus University/GFKM).

Posiada doświadczenie w zakresie budowania wartości firm, fuzji i przejęć oraz integracji biznesowej i operacjonalizacji strategii, jak również w zarządzaniu kompleksowymi projektami w sektorze publicznym oraz prywatnym. Brał udział w złożonych procesach przekształceniowych i restrukturyzacyjnych przedsiębiorstw w sektorze energetyczno-paliwowym oraz logistyki transportu.

Doświadczenie zawodowe zdobywał pełniąc funkcję Prezesa lub Wiceprezesa Zarządu oraz zajmując wysokie stanowiska menadżerskie. Od początku 2014 r. był związany z Grupą Kapitałową Węglokoks, gdzie w ramach Węglokoks Energia uczestniczył w konsolidacji aktywów energetyczno-ciepłowniczych Kompani Węglowej i Węglokoksu. W tym czasie przewodził pracom Komitetu Zarządzania. Wcześniejsze doświadczenia zawodowe obejmują m.in. pracę w Ośrodku Badawczo-Rozwojowym Przemysłu Rafineryjnego w Płocku czy Międzynarodowym Porcie Lotniczym im. Jana Pawła II Kraków-Balice. Kierował również działaniami Jonn Menzies PLC w Polsce. Przez wiele lat współpracował z Grupą Lotos, wspierając rozwój segmentu paliwa lotniczego, czego efektem był proces joint venture z Air BP Ltd. i powołanie Lotos Air BP.

Funkcję Wiceprezesa Zarządu TAURON Polska Energia S.A. pełni od dnia 8 grudnia 2015 r. Obecnie nadzoruje następujące obszary działalności: zarządzania korporacyjnego, zasobów ludzkich, strategii marketingowej i relacji z klientami, funkcjonowania i zarządzania systemami IT, ochrony danych osobowych oraz zakupów i administracji.

Marek Wadowski - Wiceprezes Zarządu

Absolwent Wydziału Ekonomii Akademii Ekonomicznej w Katowicach. Ukończył także studia podyplomowe École Supérieure de Commerce Toulouse, gdzie uzyskał dyplom Mastère Spécialisé en Banque et Ingénierie Financière oraz studia Executive MBA na Akademii Leona Koźmińskiego w Warszawie.

Posiada doświadczenie w sferze zarządzania procesami finansowymi, controllingowymi i księgowymi w przemyśle (energetyka, górnictwo, hutnictwo), jak również z zakresu finansowania inwestycji oraz międzynarodowych transakcji handlowych. Brał udział w realizacji projektów due dilligence i wyceny licznych spółek (metodami dochodową, majątkową i porównawczą).

Od początku kariery zawodowej związany z podmiotami sektora energetycznego, górniczego i hutniczego, w których pełnił funkcje Prezesa lub Wiceprezesa Zarządu oraz zajmował wysokie stanowiska menadżerskie. Doświadczenia zawodowe

zdoływał pracując w firmie BRE Corporate Finance S.A., Hucie Cynku Miasteczko Śląskie S.A. oraz w spółkach Grupy Kapitałowej Jastrzębskiej Spółki Węglowej S.A. Od 2008 r. pełniąc funkcję Wiceprezesa Zarządu odpowiedzialnego za pion finansowy w spółkach Grupy Kapitałowej Jastrzębskiej Spółki Węglowej odpowiadał m.in. za strukturyzowanie transakcji handlowych, wdrażanie polityki zabezpieczenia ryzyka walutowego, obniżanie kosztów finansowych, zarządzanie płynnością, pozyskanie finansowania od konsorcjum bankowego w postaci programu emisji obligacji. Uczestniczył również w procesie debiutu giełdowego Jastrzębskiej Spółki Węglowej S.A. (wprowadzenie Międzynarodowych Standardów Rachunkowości, modyfikacja systemu informacji zarządczej, przygotowanie prospektu emisyjnego, rozmowy z inwestorami). Pełnił funkcję Prezesa Zarządu w Towarzystwie Finansowym Silesia, gdzie uczestniczył w programie emisji obligacji Kompanii Węglowej oraz zajmował się pozyskaniem finansowania dłużnego od konsorcjum banków.

Od dnia 29 stycznia 2016 r. pełni funkcję Wiceprezesa Zarządu TAURON Polska Energia S.A. Obecnie nadzoruje następujące obszary działalności: finansów i polityki ubezpieczeniowej, controllingu i planowania, analiz oraz rachunkowości i polityki podatkowej.

Dodatkowo do czasu powołania Wiceprezesa Zarządu ds. Handlu nadzoruje pracę następujących obszarów: handlu energią elektryczną i prawami majątkowymi, handlu paliwami, zarządzania portfelem oraz obrotu energią elektryczną.

Szczegółowy opis doświadczenia i kompetencji członków Zarządu został opublikowany na stronie internetowej Spółki <http://www.tauron.pl/>.

Opis działania

Zarząd Spółki działa na podstawie Kodeksu spółek handlowych i innych przepisów prawa, postanowień Statutu Spółki oraz postanowień *Regulaminu Zarządu TAURON Polska Energia Spółka Akcyjna z siedzibą w Katowicach*, który jest dostępny na stronie internetowej Spółki <http://www.tauron.pl/>. Przy wykonywaniu swoich obowiązków członkowie Zarządu kierują się zasadami zawartymi w Dobrych Praktykach 2016.

Do składania oświadczeń w imieniu Spółki wymagane jest współdziałanie 2 członków Zarządu albo jednego członka Zarządu łącznie z prokurentem. Jeżeli Zarząd jest jednoosobowy, do składania oświadczeń w imieniu Spółki uprawniony jest jeden członek Zarządu albo prokurent.

Posiedzenia Zarządu zwołuje Prezes Zarządu lub wyznaczony przez niego Wiceprezes Zarządu. Posiedzenia Zarządu zwoływane są również na wniosek większości Wiceprezesów Zarządu, jak również Przewodniczącego Rady Nadzorczej. Posiedzenia odbywają się w siedzibie Spółki, w terminie ustalonym przez zwołującego posiedzenie. W uzasadnionych przypadkach posiedzenia Zarządu mogą odbywać się poza siedzibą Spółki. Posiedzeniom Zarządu przewodniczy Prezes Zarządu lub wyznaczony przez niego Wiceprezes Zarządu.

Zarząd głosuje w sposób jawny. Wynik głosowania odnotowywany jest w protokole posiedzenia. Prezes Zarządu zarządza głosowanie tajne na wniosek któregośkolwiek z członków Zarządu.

Uchwały Zarządu zapadają bezwzględną większością głosów w obecności 3/5 składu członków Zarządu. W przypadku równej liczby głosów decyduje głos Prezesa Zarządu. Zarząd może podejmować uchwały w trybie pisemnym lub przy wykorzystaniu środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość. Głosowanie w powyższych trybach zarządza Prezes Zarządu lub wskazany przez niego członek Zarządu, określając termin końcowy dla oddania głosu przez członków Zarządu. Dopuszczalne jest złożenie zdania odrębnego. Odnotowywane jest ono w protokole wraz z uzasadnieniem. Decyzje Zarządu, będące postanowieniami w sprawach bieżących, nie wymagających podjęcia uchwały, są odnotowywane wyłącznie w protokole.

W sytuacji, gdy członków Zarządu jest mniej niż Pionów, członkowie Zarządu mogą łączyć pełnienie obowiązków w zakresie dwóch Pionów, bądź dokonać innego podziału kompetencji, niesprzecznego z przyporządkowaniem kompetencji dokonany przez Radę Nadzorczą.

Wewnętrzny podział pomiędzy członków Zarządu zadań i odpowiedzialności za poszczególne obszary działalności Spółki (Piony) określone w *Regulaminie Organizacyjnym TAURON Polska Energia S.A.* i obejmujące samodzielne stanowiska pracy oraz

jednostki organizacyjne podlegające poszczególnym członkom Zarządu i przez nich nadzorowane, określa powyższy Regulamin Organizacyjny, a schemat wyżej wymienionego podziału jest publikowany na stronie internetowej Spółki.

Struktura pionów podległych poszczególnym członkom Zarządu określona jest w schemacie struktury organizacyjnej Spółki, omówionym w pkt 11.1.5. niniejszego sprawozdania.

9.11.2. Rada Nadzorcza

Obecna, V kadencja Rady Nadzorczej rozpoczęła się w dniu 29 maja 2017 r., tj. w dniu odbycia Zwyczajnego WZ Spółki zatwierdzającego sprawozdanie finansowe za ostatni pełny rok obrotowy pełnienia funkcji członków Rady Nadzorczej IV kadencji czyli za rok obrotowy 2016. Zgodnie ze Statutem Spółki jest to kadencja wspólna i wynosi 3 lata.

Skład osobowy Rady Nadzorczej na dzień 31 grudnia 2018 r. oraz na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania

1. Beata Chłodzińska - Przewodnicząca Rady Nadzorczej,
2. Teresa Famulska - Wiceprzewodnicząca Rady Nadzorczej,
3. Jacek Szyke - Sekretarz Rady Nadzorczej,
4. Radosław Domagalski - Łabędzki - Członek Rady Nadzorczej,
5. Barbara Łasak- Jarszak - Członek Rady Nadzorczej,
6. Paweł Pampuszko - Członek Rady Nadzorczej,
7. Jan Płudowski - Członek Rady Nadzorczej,
8. Marcin Szlenk - Członek Rady Nadzorczej,
9. Agnieszka Woźniak - Członek Rady Nadzorczej.

Zmiany w składzie osobowym Rady Nadzorczej w 2018 r.

Na dzień 1 stycznia 2018 r. w skład Rady Nadzorczej wchodziły następujące osoby: Beata Chłodzińska (Przewodnicząca Rady Nadzorczej), Teresa Famulska (Wiceprzewodnicząca Rady Nadzorczej), Jacek Szyke (Sekretarz Rady Nadzorczej), Radosław Domagalski - Łabędzki (Członek Rady Nadzorczej), Barbara Łasak - Jarszak (Członek Rady Nadzorczej), Paweł Pampuszko (Członek Rady Nadzorczej), Jan Płudowski (Członek Rady Nadzorczej) oraz Agnieszka Woźniak (Członek Rady Nadzorczej).

W dniu 16 kwietnia 2018 r. Zwyczajne WZ Spółki powołało do składu Rady Nadzorczej V wspólnej kadencji Marcina Szlenka.

W 2018 r. oraz w okresie do dnia sporządzenia niniejszego sprawozdania nie miały miejsca inne zmiany w składzie Rady Nadzorczej.

Informacja o niezależności członków Rady Nadzorczej

Wymogi niezależności określone w Dobrych Praktykach 2016 oraz Załączniku II do *Zalecenia Komisji z dnia 15 lutego 2005 r. dotyczącego roli dyrektorów niewykonawczych lub będących członkami rady nadzorczej spółek giełdowych i komisji rady (nadzorczej)* (2005/162/WE) na dzień 31 grudnia 2018 r. oraz na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania spełniają następujący członkowie Rady Nadzorczej:

1. Beata Chłodzińska
2. Teresa Famulska,
3. Jacek Szyke.
4. Radosław Domagalski - Łabędzki
5. Barbara Łasak - Jarszak,
6. Paweł Pampuszko,
7. Jan Płudowski,
8. Marcin Szlenk

Członek Rady Nadzorczej Agnieszka Woźniak nie spełnia wymogów niezależności określonych w Dobrych Praktykach 2016.

Doświadczenie i kompetencje członków Rady Nadzorczej

Beata Chłodzińska - Przewodnicząca Rady Nadzorczej

Absolwentka Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego. Posiada uprawnienia radcy prawnego.

W latach 2001-2016 związana z Ministerstwem Skarbu Państwa, gdzie prowadziła obsługę prawną, ostatnio jako Zastępca Dyrektora w Departamencie Prawnym i Procesowym. W Ministerstwie Energii koordynowała pracami Zespołu Radców Prawnych w Biurze Prawnym w Ministerstwie Energii. Obecnie pracuje w spółce PKN Orlen S.A. w obszarze prawnym.

Doświadczenie związane z nadzorowaniem działalności spółek z udziałem Skarbu Państwa zdobywała zasiadając m.in. w radach nadzorczych następujących spółek: Polska Agencja Prasowa S.A. z siedzibą w Warszawie, Centrum Techniki Okrętowej S.A. z siedzibą w Gdańsku, Chemia Polska sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie, Międzynarodowa Korporacja Gwarancyjna sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie.

Członkiem Rady Nadzorczej TAURON Polska Energia S.A. pozostaje od 12 sierpnia 2015 r. W Radzie Nadzorczej V kadencji pełni funkcję Przewodniczącej Rady Nadzorczej, Przewodniczącej Komitetu Nominacji i Wynagrodzeń Rady Nadzorczej, a ponadto jest członkiem Komitetu Strategii Rady Nadzorczej.

Teresa Famulska - Wiceprzewodnicząca Rady Nadzorczej

Absolwentka Akademii Ekonomicznej w Katowicach, profesor nauk ekonomicznych nadany przez Prezydenta RP na wniosek Rady Wydziału Finansów i Ubezpieczeń Akademii Ekonomicznej w Katowicach.

Od 1981 r. związana z Uniwersytetem Ekonomicznym w Katowicach. Obecnie jest Kierownikiem Katedry Finansów Publicznych zajmując stanowisko profesora zwyczajnego. W latach 1998-2013 pracowała w Wyższej Szkole Bankowości i Finansów, ostatnio jako dziekan, zajmując stanowisko profesora zwyczajnego.

Autorka ok. 150 publikacji krajowych i zagranicznych z problematyki finansów, głównie finansów publicznych (w tym podatki i systemy podatkowe) oraz finansów przedsiębiorstw. Obok pracy akademickiej stale współpracuje z praktyką gospodarczą uczestnicząc m.in. w kilkudziesięciu projektach naukowo-badawczych. Prowadzi liczne wykłady i szkolenia dla kadr finansowych i menedżerskich przedsiębiorstw oraz pracowników aparatu skarbowego, w ramach studiów podyplomowych oraz we współpracy m.in. z Polskim Towarzystwem Ekonomicznym i Stowarzyszeniem Księgowych w Polsce. Od marca 2007 r. do listopada 2018 r. pracowała w trzech kolejnych kadencjach Państwowej Komisji Egzaminacyjnej do Spraw Doradztwa Podatkowego, przy czym od 2010 r. w dwóch kolejnych kadencjach pełniła funkcję Przewodniczącej. Od 2007 r. członek Komitetu Nauk o Finansach Polskiej Akademii Nauk, gdzie w latach 2011-2015 była członkiem Prezydium Komitetu. Ponadto jest członkiem Zarządu Głównego Polskiego Stowarzyszenia Finansów i Bankowości, International Fiscal Association, Centrum Informacji i Organizacji Badań Finansów Publicznych i Prawa Podatkowego Krajów Europy Środkowej i Wschodniej oraz Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego. We wrześniu 2018 r. została wpisana na listę doradców podatkowych.

Posiada następujące nagrody i wyróżnienia: Srebrny Krzyż Zasługi, Srebrny Medal za Długoletnią Służbę, Medal Komisji Edukacji Narodowej, nagrody Ministra Edukacji Narodowej oraz Rektora Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach.

Członkiem Rady Nadzorczej TAURON Polska Energia S.A. pozostaje od 29 maja 2017 r. W Radzie Nadzorczej V kadencji pełni funkcję Wiceprzewodniczącej Rady Nadzorczej oraz Przewodniczącej Komitetu Audytu Rady Nadzorczej.

Jacek Szyke - Sekretarz Rady Nadzorczej

Absolwent ekonomii na Uniwersytecie w Łodzi oraz Wydziału Elektrycznego Politechniki w Poznaniu, na której uzyskał tytuł doktora nauk technicznych.

Posiada wieloletnie doświadczenie zawodowe w energetyce zawodowej, gdzie przeszedł wszystkie szczeble kariery zawodowej poczynając od stażysty, majstra, Kierownika Działu Zabezpieczeń i Automatyki (Zakład Energetyczny Kalisz i Łódź), Dyżurnego Inżyniera Ruchu (Elektrociepłownia Łódź), do stanowiska Głównego Inżyniera (Zakład Energetyczny Łódź i Płock) i Dyrektora Naczelnego (Zakład Energetyczny Płock oraz Elektrociepłownia Siekierki). Pracował również jako Menedżer Kontraktu w Libii. Właściciel oraz Prezes firmy konsultingowej JES ENERGY.

Posiadane odznaczenia państwowe: Złoty Krzyż Zasługi, Krzyż Kawalerski. Posiadane odznaczenia resortowe: Zasłużony dla resortów: Energetyki, Budownictwa, Łączności, Pożarnictwa, Kultury i Ciepłownictwa.

Autor ponad 100 artykułów, publikacji i książek, w tym: „Wspomnienia o tradycji i zwyczajach pracy w energetyce”, „O energetyce z sentymentem”, „Historia Polskiej Elektroenergetyki”, „Złota Księga Elektroenergetyki”, „Grupa TAURON - monografia”.

Członkiem Rady Nadzorczej TAURON Polska Energia S.A. pozostaje od 14 września 2010 r. W Radzie Nadzorczej V kadencji pełni funkcję Sekretarza Rady Nadzorczej oraz Przewodniczącego Komitetu Strategii Rady Nadzorczej, a także jest członkiem Komitetu Audytu Rady Nadzorczej.

Radosław Domagalski - Łabędzki - Członek Rady Nadzorczej

Absolwent Uniwersytetu Łódzkiego (magister prawa). Ukończył studia Executive MBA na Rutgers University w New Jersey. Był stypendystą Uniwersytetów w Munster i Mannheim w Niemczech.

Menadżer z bogatym doświadczeniem praktycznym w zarządzaniu złożonymi projektami biznesowymi o zasięgu międzynarodowym. Przygotował i skutecznie wdrożył strategię rozwoju w Azji jednej z największych polskich grup kapitałowych.

W latach 2006-2013 prezes, zarządu w Magellan Trading Shanghai Co. Ltd w Chinach. Wcześniej pracował jako prawnik w GSP Group Sp. z o.o. w Łodzi, a także w American Enterprise Institute w Waszyngtonie - jednym z największych amerykańskich think tanków.

Od grudnia 2015 r. do października 2016 r. Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Rozwoju, odpowiedzialny m.in. za promocję polskiej gospodarki, członek Komisji Nadzoru Finansowego.

Od października 2016 r. do 10 marca 2018 r. pełnił funkcję Prezesa Zarządu KGHM Polska Miedź S.A. Obecnie pełni funkcję członka Zarządu Polskiej Grupy Zbrojeniowej S.A.

Współzałożyciel Polsko-Chińskiej Izby Handlowej w Szanghaju. Autor wielu publikacji o tematyce biznesowej.

Członkiem Rady Nadzorczej TAURON Polska Energia S.A. pozostaje od 29 maja 2017 r. W Radzie Nadzorczej V kadencji jest członkiem Komitetu Audytu Rady Nadzorczej.

Barbara Łasak - Jarszak - Członek Rady Nadzorczej

Absolwentka Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego.

Od stycznia 1997 r. do lutego 2017 r. była pracownikiem Departamentu Prawnego w Ministerstwie Skarbu Państwa. W okresie od kwietnia 1998 r. do lutego 2017 r. kierowała komórką organizacyjną w ramach Departamentu Prawnego zapewniającego obsługę prawną ministerstwa. Od 1 marca 2017 r. zatrudniona na stanowisku naczelnika Wydziału ds. Mienia Państwowego i Finansów w Departamencie Skarbu Państwa Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, gdzie zajmuje się m.in. problematyką związaną z nowymi zasadami zarządzania mieniem państwowym.

W latach 1999-2001 członek Komisji Dyscyplinarnej Ministerstwa Skarbu Państwa. W latach 1999-2005 zastępca rzeczownika dyscypliny finansów publicznych przy Ministrze Skarbu Państwa.

Posiada wieloletnie doświadczenie w pracy w organach nadzorczych spółek z udziałem Skarbu Państwa, w tym: ZPP "Lenora" sp. z o.o., Koneckie Zakłady Odlewnicze S.A., Uzdrawisko Busko-Zdrój S.A., ŚWWG Polmos S.A., Stocznia Gdynia S.A., Archimedes S.A., PSO „Maskpol” S.A., ZG „Dom Słowa Polskiego” S.A. w likwidacji, Fundusz Rozwoju Spółek S.A., Zakłady Mięsne Nisko S.A.

Członkiem Rady Nadzorczej TAURON Polska Energia S.A. pozostaje od 29 maja 2017 r. W Radzie Nadzorczej V kadencji jest członkiem Komitetu Nominacji i Wynagrodzeń Rady Nadzorczej.

Paweł Pampuszko - Członek Rady Nadzorczej

Absolwent Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, adwokat wpisany na listę adwokatów Izby Adwokackiej w Katowicach.

Podczas swojej wieloletniej pracy zawodowej uzyskał istotne doświadczenie w zakresie negocjowania kontraktów w ramach znaczących przedsięwzięć przemysłowo-gospodarczych, a także w przygotowaniu i prowadzeniu znaczących sporów sądowych, gdzie koniecznym było zgłębienie nieprawnych zagadnień specjalistycznych oraz bliska współpraca ze specjalistami z innych dziedzin. Brał również czynny udział w identyfikacji i eliminowaniu nieprawidłowości w działaniach organów spółek kapitałowych.

Doświadczenie zawodowe związane z obsługą prawną podmiotów gospodarczych zdobywał pracując w latach 2005-2009 m.in. w Kancelarii Biura Prawne Babula i Wspólnicy sp. k., Kancelarii Adwokatów i Radców Prawnych Ślęzak, Zapiór & Partnerzy, SILEGE S.C. oraz Woszym Technologies sp.j. W latach 2009-2011 prowadził indywidualną Kancelarię Adwokacką. Od 2011 r. do chwili obecnej pozostaje współnikiem założycielem w kancelarii Kuś-Zielińska, Pampuszko i Wspólnicy – Adwokaci i Radcy Prawni sp.j.

Uczestniczył w organach nadzoru w obszarze organizacji pozarządowych i spółek kapitałowych, w tym: CHK S.A. i Fundacji Medicina Pro Humana.

Jest autorem publikacji z zakresu prawa medycznego.

Członkiem Rady Nadzorczej TAURON Polska Energia S.A. pozostaje od 29 maja 2017 r. W Radzie Nadzorczej V kadencji jest członkiem Komitetu Strategii Rady Nadzorczej.

Jan Płudowski - Członek Rady Nadzorczej

Absolwent Wydziału Elektrycznego Politechniki Śląskiej w Gliwicach. Ukończył również studia podyplomowe na Wydziale Elektrycznym Politechniki Gdańskiej, na Akademii Ekonomicznej im. K. Adamieckiego w Katowicach na kierunku zarządzanie finansami przedsiębiorstw oraz na Wydziale Zarządzania i Ekonomiki Usług Uniwersytetu Szczecińskiego na kierunku marketing i zarządzanie w przedsiębiorstwie.

Zawodowo związany z energetyką, doświadczenie zawodowe zdobywał zajmując stanowiska na wszystkich szczeblach kariery zawodowej. Pracował m.in. na stanowiskach Głównego Energetyka Okręgu (PKP Śląska Dyrekcja Okręgowa Kolei Państwowych w Katowicach), Dyrektora Zakładu Energetyki Kolejowej w Katowicach oraz Naczelnika Wydziału Gospodarki Energetycznej (PKP Dyrekcja Energetyki Kolejowej w Warszawie), Dyrektora Biura Przepływu Środków Pieniężnych (PKP Energetyka sp. z o.o. w Warszawie).

W latach 2007-2008 pełnił funkcję członka Rady Nadzorczej Spółki Energetycznej Jastrzębie S.A.

Członkiem Rady Nadzorczej TAURON Polska Energia S.A. pozostaje od 30 grudnia 2016 r. W Radzie Nadzorczej V kadencji jest członkiem Komitetu Audytu Rady Nadzorczej oraz Komitetu Strategii Rady Nadzorczej.

Marcin Szlenk - Członek Rady Nadzorczej

Absolwent Szkoły Głównej Handlowej - magister ekonomii, specjalność Zarządzanie i Marketing oraz Finanse i Bankowość.

Ukończył program Executive MBA Uniwersytetu Warszawskiego i University of Illinois, a także Podyplomowe Studium Europejskich Stosunków Finansowo-Ekonomiczno-Prawnych w Szkole Głównej Handlowej. Od 2007 r. jest członkiem Chartered Institute of Management Accounting (CIMA). W 2016 r. ukończył program Global Management Development Programme organizowany przez Grupę Johnson Matthey.

Wieloletni kontroler i dyrektor finansowy z bogatym doświadczeniem zawodowym zdobytym w różnorodnych środowiskach biznesowych. W latach 1999-2002 Senior Auditor w Arthur Andersen. W latach 2002-2010 Kontroler Finansowy, najpierw w Magneti Marelli Aftermarket Sp. z o.o., a następnie Automotive Lighting Polska Sp. z o.o. (obie spółki należące do Grupy FIAT). W latach 2010-2012 pracował jako Europejski Kontroler Finansowy grupy Axelon. Od 2012 r. jest Dyrektorem

Finansowym i Członkiem Zarządu Johnson Matthey Battery Systems Sp. z o.o., a od 2017 r. Członkiem Zarządu Johnson Matthey Poland Sp. z o. o.

Członkiem Rady Nadzorczej TAURON Polska Energia S.A. pozostaje od 16 kwietnia 2018 r. W Radzie Nadzorczej V kadencji jest członkiem Komitetu Audytu Rady Nadzorczej.

Agnieszka Woźniak - Członek Rady Nadzorczej

Absolwentka Wydziału Prawa i Administracji UMCS w Lublinie. Z wykształcenia prawnik.

W latach 2001-2015 pracowała w Ministerstwie Gospodarki, gdzie przeszła wszystkie szczeble kariery zawodowej od referendarza, przez stanowiska specjalisty, głównego specjalisty, naczelnika wydziału, zastępcy dyrektora i dyrektora. Od 2005 r. urzędnik mianowany. Z Ministerstwem Energii związana od momentu jego powstania, tj. od listopada 2015 r., gdzie zajmowała stanowisko Dyrektora Biura Ministra, a obecnie Z-cy Dyrektora.

Posiada wieloletnie doświadczenie w zarządzaniu kadrami. Zajmowała się sprawami związanymi z kontrolami, sprawami organizacyjnymi urzędu, zamówieniami publicznymi, sprawami kadrowymi. Piastowała także funkcję Pełnomocnika Dyrektora Generalnego ds. Zintegrowanego Systemu Zarządzania.

Posiada doświadczenie związane z nadzorowaniem działalności spółek z udziałem Skarbu Państwa. Od stycznia 2009 r. do czerwca 2014 r. była członkiem Rady Nadzorczej w spółce Węglkokoks S.A. z siedzibą w Katowicach.

Członkiem Rady Nadzorczej TAURON Polska Energia S.A. pozostaje od 16 grudnia 2016 r. W Radzie Nadzorczej V kadencji jest członkiem Komitetu Nominacji i Wynagrodzeń Rady Nadzorczej i Komitetu Strategii Rady Nadzorczej.

Szczegółowy opis doświadczenia i kompetencji członków Rady Nadzorczej został opublikowany na stronie internetowej Spółki <http://www.tauron.pl/>.

Opis działania

Szczegółowy opis działania Rady Nadzorczej zawarty jest w Ksh, Statucie Spółki, oraz w *Regulaminie Rady Nadzorczej TAURON Polska Energia S.A. z siedzibą w Katowicach* (który jest dostępny na stronie internetowej Spółki <http://www.tauron.pl/>).

Główną formą wykonywania przez Radę Nadzorczą nadzoru nad działalnością Spółki są posiedzenia Rady Nadzorczej. Rada Nadzorcza wykonuje swoje obowiązki kolegialnie. Posiedzenia Rady Nadzorczej zwołuje Przewodniczący Rady Nadzorczej lub Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej przedstawiając szczegółowy porządek obrad:

1. zgodnie z przyjętymi przez Radę Nadzorczą ustaleniami,
2. z własnej inicjatywy,
3. na pisemny wniosek każdego z członków Rady Nadzorczej,
4. na pisemny wniosek Zarządu.

Posiedzenia Rady Nadzorczej odbywają się w siedzibie Spółki. W uzasadnionych przypadkach posiedzenie może zostać zwołane w innym miejscu.

Do zwołania posiedzenia wymagane jest pisemne zaproszenie wszystkich członków Rady Nadzorczej na co najmniej 7 dni przed terminem posiedzenia Rady Nadzorczej. Z ważnych powodów Przewodniczący Rady Nadzorczej może skrócić ten termin do 2 dni, określając sposób przekazania zaproszenia. Zawiadomienia o posiedzeniu Rady Nadzorczej przekazywane są za pomocą faksu lub poczty elektronicznej. W zawiadomieniu o posiedzeniu Rady Nadzorczej Przewodniczący określa termin posiedzenia, miejsce obrad oraz szczegółowy projekt porządku obrad. Rada Nadzorcza odbywa posiedzenia w miarę potrzeb, nie rzadziej jednak niż raz na 2 miesiące. Rada Nadzorcza może odbywać posiedzenia bez formalnego zwołania, jeżeli wszyscy członkowie Rady Nadzorczej są obecni i nikt nie wniesie sprzeciwu do faktu odbycia posiedzenia lub do porządku obrad.

Zmiana zaproponowanego porządku obrad może nastąpić, gdy na posiedzeniu obecni są wszyscy członkowie Rady Nadzorczej i nikt nie wniesie sprzeciwu do porządku obrad. Sprawa nieuwzględniona w porządku obrad powinna być włączona do porządku obrad następnego posiedzenia.

Udział w posiedzeniu Rady Nadzorczej jest obowiązkiem członka Rady Nadzorczej. Członek Rady Nadzorczej podaje przyczynę swojej nieobecności na piśmie. Usprawiedliwienie nieobecności członka Rady Nadzorczej wymaga uchwały Rady Nadzorczej. W posiedzeniach Rady Nadzorczej mogą uczestniczyć członkowie Zarządu Spółki, o ile Rada Nadzorcza nie wyrazi sprzeciwu. Udział członków Zarządu w posiedzeniach Rady Nadzorczej jest obowiązkowy, jeżeli zostali zaproszeni przez Przewodniczącego Rady Nadzorczej. W posiedzeniach mogą uczestniczyć także inne osoby, jeżeli zostaną one zaproszone w powyższy sposób.

Rada Nadzorcza może zasięgać opinii radców prawnych świadczących stałą pomoc prawną na rzecz Spółki oraz, w uzasadnionych przypadkach, powoływać i zapraszać na posiedzenia Rady Nadzorczej odpowiednich ekspertów w celu zasięgnięcia opinii i podjęcia właściwej decyzji. W przypadkach, o których mowa powyżej, Rada Nadzorcza podejmuje uchwałę o zleceniu pracy wybranemu ekspertowi (firmie audytorskiej, konsultingowej, kancelarii prawnej) zobowiązując Zarząd Spółki do zawarcia odpowiedniej umowy.

Posiedzenia Rady Nadzorczej prowadzi Przewodniczący Rady Nadzorczej, a w przypadku jego nieobecności - Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej. Z ważnych powodów, za zgodą większości członków Rady Nadzorczej obecnych na posiedzeniu, prowadzący posiedzenie ma obowiązek poddać pod głosowanie wnioski o przerwanie obrad i ustalić termin wznowienia obrad Rady Nadzorczej. Rada Nadzorcza podejmuje postanowienia w formie uchwał. Uchwały Rady Nadzorczej podejmowane są głównie na posiedzeniach. Rada Nadzorcza podejmuje uchwały, jeżeli na posiedzeniu obecna jest co najmniej połowa jej członków, a wszyscy jej członkowie zostali zaproszeni we właściwy sposób określony w Regulaminie Rady Nadzorczej. Z zastrzeżeniem bezwzględnie obowiązujących przepisów prawa, w tym Ksh, oraz postanowień Statutu Spółki, Rada Nadzorcza podejmuje uchwały bezwzględną większością głosów obecnych na posiedzeniu, przy czym przez bezwzględną większość głosów rozumie się więcej głosów oddanych „za” niż „przeciw” i „wstrzymujących się”. W sprawach nieobjętych porządkiem obrad uchwał podjąć nie można, chyba że obecni są wszyscy członkowie Rady Nadzorczej i nikt nie wyrazi sprzeciwu. Nie dotyczy to uchwał w sprawie usprawiedliwienia nieobecności członka Rady Nadzorczej na posiedzeniu. Głosowanie nad uchwałami jest jawne. Tajne głosowanie zarządza się:

1. na żądanie choćby jednego z członków Rady Nadzorczej,
2. w sprawach osobowych.

Rada Nadzorcza, zgodnie ze Statutem Spółki, może podejmować uchwały w trybie pisemnym lub przy wykorzystaniu środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość. Podjęcie uchwały w tym trybie wymaga uprzedniego powiadomienia wszystkich członków Rady Nadzorczej o treści projektu uchwały. Podejmowanie uchwał w tym trybie nie dotyczy wyboru Przewodniczącego, Wiceprzewodniczącego i Sekretarza Rady Nadzorczej, powołania lub zawieszenia w czynnościach członka Zarządu oraz odwołania tych osób, jak również innych spraw, których rozstrzygnięcie wymaga głosowania tajnego. Głosując nad uchwałą podejmowaną w powyższym trybie, członek Rady Nadzorczej wskazuje jak głosował, tj. „za”, „przeciw” lub „wstrzymał się”. Uchwałę z zaznaczeniem, że została podjęta w trybie pisemnym lub w trybie głosowania przy wykorzystaniu środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość, podpisuje Przewodniczący Rady Nadzorczej. Podjęte w tym trybie uchwały zostają przedstawione na najbliższym posiedzeniu Rady Nadzorczej z podaniem wyniku głosowania.

Dopuszcza się możliwość uczestnictwa członków Rady Nadzorczej w posiedzeniu oraz głosowania nad podejmowanymi uchwałami w ramach tego posiedzenia przy wykorzystaniu środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość, tj. tele- lub wideokonferencji, z zastrzeżeniem, że w miejscu obrad wskazanym w zawiadomieniu o posiedzeniu, obecnych jest co najmniej połowa jej członków i istnieje techniczna możliwość zapewnienia bezpiecznego połączenia.

Członkowie Rady Nadzorczej uczestniczą w posiedzeniach oraz wykonują swoje prawa i obowiązki osobiście, a przy wykonywaniu swoich obowiązków zobowiązani są do dokładania należytej staranności. Członkowie Rady Nadzorczej obowiązani są do zachowania tajemnicy wiadomości związanych z działalnością Spółki, które powzięli w związku ze sprawowaniem mandatu lub przy innej sposobności. Rada Nadzorcza wykonuje swoje czynności kolegialnie.

Rada Nadzorcza może z ważnych powodów delegować poszczególnych członków do samodzielnego pełnienia określonych czynności nadzorczych na czas oznaczony. Rada Nadzorcza może delegować swoich członków, na okres nie dłuższy niż trzy

miesiące, do czasowego wykonywania czynności członków Zarządu, którzy zostali odwołani, złożyli rezygnację albo z innych przyczyn nie mogą sprawować swoich czynności. Delegowanie, o którym mowa powyżej, wymaga uzyskania zgody członka Rady Nadzorczej, który ma być delegowany.

Szczegółowy opis działalności Rady Nadzorczej w minionym roku obrotowym zawiera sprawozdanie z działalności Rady Nadzorczej, składane corocznie WZ i publikowane na stronie internetowej Spółki <http://www.tauron.pl/>.

Rada Nadzorcza może powoływać spośród swoich członków stałe lub doraźne zespoły robocze, komitety dla wykonywania określonych czynności. Stałymi komitetami Rady Nadzorczej są:

1. Komitet Audytu Rady Nadzorczej TAURON Polska Energia S.A.,
2. Komitet Nominacji i Wynagrodzeń Rady Nadzorczej TAURON Polska Energia S.A. (Komitet Nominacji i Wynagrodzeń),
3. Komitet Strategii Rady Nadzorczej TAURON Polska Energia S.A. (Komitet Strategii).

Skład, zadania oraz zasady funkcjonowania komitetów, o których mowa powyżej, określają ich regulaminy uchwalone przez Radę Nadzorczą.

9.11.3. Komitet Audytu

Członkowie Komitetu Audytu na obecną kadencję zostali powołani w dniu 20 czerwca 2017 r. przez Radę Nadzorczą spośród jej członków. W 2018 r. Komitet Audytu funkcjonował w składzie pięcioosobowym.

W związku z dokonaną w 2018 r. zmianą w składzie Rady Nadzorczej Spółki V kadencji, Rada Nadzorcza dokonała zmiany w składzie Komitetu Audytu.

Skład Komitetu Audytu na dzień 31 grudnia 2018 r. oraz na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania

1. Teresa Famulska – Przewodnicząca Komitetu Audytu,
2. Radosław Domagalski-Łabędzki – Członek Komitetu Audytu,
3. Jan Płudowski – Członek Komitetu Audytu,
4. Marcin Szlenk – Członek Komitetu Audytu,
5. Jacek Szyke – Członek Komitetu Audytu.

Zmiany w składzie osobowym Komitetu Audytu w 2018 r.

Na dzień 1 stycznia 2018 r. w skład Komitetu Audytu wchodził następujący członek: Teresa Famulska (Przewodnicząca), Beata Chłodzińska, Radosław Domagalski – Łabędzki, Jan Płudowski i Jacek Szyke.

W dniu 25 kwietnia 2018 r. Beata Chłodzińska złożyła oświadczenie o rezygnacji z pełnienia funkcji członka Komitetu Audytu Rady Nadzorczej Spółki.

W dniu 25 kwietnia 2018 r. Rada Nadzorcza Spółki powołała do składu Komitetu Audytu Marcina Szlenka.

W 2018 r. oraz w okresie do dnia sporządzenia niniejszego sprawozdania nie miały miejsca inne zmiany w składzie Komitetu Audytu.

Informacja o niezależności członków Komitetu Audytu na dzień 31 grudnia 2018 r.

Skład Komitetu Audytu jest zgodny z wymogami określonymi w *ustawie z dnia 11 maja 2017 r. o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym*. Oceny niezależności i ustawowych wymogów co do posiadanej wiedzy i umiejętności przez poszczególnych członków Komitetu Audytu dokonała Rada Nadzorcza na podstawie stosownych oświadczeń złożonych przez członków Komitetu Audytu. Wszyscy członkowie Komitetu Audytu spełniają ustawowe wymogi co do niezależności.

Przewodnicząca Komitetu Audytu Teresa Famulska oraz Marcin Szlenk posiadają wiedzę i umiejętności w zakresie rachunkowości oraz badania sprawozdań finansowych. Jacek Szyke i Jan Płudowski posiadają wiedzę i umiejętności z zakresu energetyki, tj. branży w której działa Spółka.

Sposób nabycia wiedzy i umiejętności przez członków Komitetu Audytu w wymienionym powyżej zakresie został wskazany w pkt 9.11.2. niniejszego sprawozdania, w ramach opisu doświadczenia i kompetencji członków Rady Nadzorczej.

Zadania i kompetencje Komitetu Audytu

W 2018 r. Komitet Audytu realizował zadania i kompetencje, które w związku z wejściem w życie w dniu 21 czerwca 2017 r. *ustawy z dnia 11 maja 2017 r. o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym*, zostały zweryfikowane i dostosowane do aktualnie obowiązujących przepisów prawa oraz przyjęte przez Radę Nadzorczą na wniosek Komitetu Audytu w formie nowego *Regulaminu Komitetu Audytu Rady Nadzorczej TAURON Polska Energia S.A.*

Komitet Audytu w okresie objętym niniejszym sprawozdaniem odbył łącznie 8 posiedzeń.

Poniższa tabela przedstawia zadania i kompetencje Komitetu Audytu według stanu na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania.

Tabela nr 52. Kompetencje Komitetu Audytu

Kompetencje Komitetu Audytu
według stanu na dzień 31 grudnia 2018 r. oraz na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania
<ol style="list-style-type: none">
1. monitorowanie:<ol style="list-style-type: none">
a) procesu sprawozdawczości finansowej w Spółce,
b) skuteczności systemów kontroli wewnętrznej, zarządzania ryzykiem, compliance oraz audytu wewnętrznego, w tym w zakresie sprawozdawczości finansowej,
c) wykonywania czynności rewizji finansowej, w szczególności przeprowadzania przez firmę audytorską badania, z uwzględnieniem wszelkich wniosków i ustaleń Komisji Nadzoru Audytowego wynikających z kontroli przeprowadzonej w firmie audytorskiej,
2. kontrolowanie i monitorowanie niezależności biegłego rewidenta i firmy audytorskiej, w szczególności w przypadku, gdy na rzecz Spółki świadczone są przez firmę audytorską inne usługi niż badanie,
3. dokonywanie oceny niezależności biegłego rewidenta oraz wyrażanie zgody na świadczenie przez niego dozwolonych usług niebędących badaniem w Spółce,
4. opracowywanie polityki wyboru firmy audytorskiej do przeprowadzania badania,
5. opracowywanie polityki świadczenia przez firmę audytorską przeprowadzającą badanie, przez podmioty powiązane z tą firmą audytorską oraz przez członka sieci firmy audytorskiej dozwolonych usług niebędących badaniem,
6. określanie procedury wyboru firmy audytorskiej przez Spółkę,
7. przedstawianie Radzie Nadzorczej na potrzeby wyboru firmy audytorskiej przeprowadzającej ustawowe badanie lub przegląd sprawozdań finansowych rekomendacji, o której mowa w art. 130 ust. 2 i 3 <i>ustawy z dnia 11 maja 2017 r. o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym</i> oraz w art. 16 ust. 2 <i>rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 537/2014 z dnia 16 kwietnia 2014 r. w sprawie szczegółowych wymogów dotyczących ustawowych badań sprawozdań finansowych jednostek interesu publicznego, uchylającego decyzję Komisji 2005/909/WE</i>, zgodnie z politykami, o których mowa powyżej w pkt 4 i 5,
8. informowanie Rady Nadzorczej o wynikach badania oraz wyjaśnianie, w jaki sposób badanie to przyczyniło się do rzetelności sprawozdawczości finansowej w Spółce, a także jaka była rola Komitetu Audytu w procesie badania,
9. przedkładanie zaleceń mających na celu zapewnienie rzetelności procesu sprawozdawczości finansowej w Spółce,
10. wykonywanie innych czynności przypisanych do obowiązków komitetów audytu mocą <i>ustawy z dnia 11 maja 2017 r. o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym, Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 537/2014 z dnia 16 kwietnia 2014 r. w sprawie szczegółowych wymogów dotyczących ustawowych badań sprawozdań finansowych jednostek interesu publicznego, uchylającym decyzję Komisji 2005/909/WE</i> i <i>ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości</i>.

Dozwolone usługi nie będące badaniem świadczone przez firmę audytorską

Na rzecz TAURON i spółek Grupy Kapitałowej TAURON były świadczone w 2018 r. przez firmę audytorską badającą sprawozdanie finansowe następujące dozwolone usługi niebędące badaniem:

1. potwierdzona pisemnie weryfikacja rocznych i półrocznych jednostkowych pakietów sprawozdawczych wybranych spółek Grupy Kapitałowej TAURON niezbędnych do sporządzenia rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego,

2. przeprowadzenie uzgodnionych procedur weryfikacji sprawozdania spółki zależnej TAURON Dystrybucja w związku z wymogiem oszacowania WRA i WRA AMI na potrzeby wyznaczenia uzasadnionego zwrotu z zaangażowanego kapitału przez Prezesa URE.

W związku ze świadczeniem powyższych usług Komitet Audytu dokonał oceny niezależności firmy audytorskiej Ernst & Young Audit Polska oraz wyraził zgodę na świadczenie powyższych usług.

Główne założenia polityki wyboru firmy audytorskiej do przeprowadzania badania oraz polityki świadczenia przez firmę audytorską przeprowadzającą badanie, przez podmioty powiązane z tą firmą audytorską oraz przez członka sieci firmy audytorskiej dozwolonych usług niebędących badaniem

W związku z wejściem w życie ustawy z dnia 11 maja 2017 r. o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym, w dniu 16 października 2017 r. Komitet Audytu przyjął następujące regulacje:

1. Politykę wyboru firmy audytorskiej do przeprowadzania badania i przeglądu sprawozdania finansowego oraz skonsolidowanego sprawozdania finansowego TAURON Polska Energia S.A.,
2. Procedurę wyboru firmy audytorskiej do przeprowadzania badania i przeglądu sprawozdania finansowego oraz skonsolidowanego sprawozdania finansowego TAURON Polska Energia S.A. oraz
3. Politykę świadczenia w Grupie TAURON przez firmę audytorską przeprowadzającą badanie rocznego sprawozdania finansowego oraz skonsolidowanego sprawozdania finansowego TAURON Polska Energia S.A., podmioty powiązane z tą firmą audytorską oraz członka sieci firmy audytorskiej dozwolonych usług niebędących badaniem.

Polityka wyboru firmy audytorskiej do przeprowadzania badania i przeglądu sprawozdania finansowego oraz skonsolidowanego sprawozdania finansowego TAURON Polska Energia S.A. ma na celu zapewnienie zgodności wyboru firmy audytorskiej do przeprowadzenia Badania i Przeglądu sprawozdań finansowych w Spółce z przepisami prawa. Polityka w sposób czytelny określa zasady i reguły procesu wyboru firmy audytorskiej do badania sprawozdań TAURON jako jednostki zainteresowania publicznego, zasady procedury wyboru firmy audytorskiej, zasady sporządzania rekomendacji Komitetu Audytu dotyczącej wyboru firmy audytorskiej, jak również zasady rotacji firmy audytorskiej dokonującej badania i przeglądu sprawozdań finansowych i skonsolidowanych sprawozdań finansowych TAURON. Najistotniejsze założenia przyjęte w polityce to oparcie procesu wyboru audytora na obowiązujących przepisach prawa, zapewnienie przejrzystości oraz obiektywizmu procesu wyboru audytora oraz uwzględnienie w procesie wymogów niezbędnych do terminowego i prawidłowego wykonania na rzecz Spółki usług audytorskich.

Procedura wyboru firmy audytorskiej do przeprowadzania badania i przeglądu sprawozdania finansowego oraz skonsolidowanego sprawozdania finansowego TAURON Polska Energia S.A. ma na celu zapewnienie zgodności procesu wyboru firmy audytorskiej z obowiązującymi przepisami prawa, jak również zapewnienie przeprowadzenia badania i przeglądu sprawozdań finansowych o wysokim poziomie jakościowym, w określonych ramach czasowych, przy zachowaniu niezależności, obiektywizmu, przejrzystości i wiarygodności firmy audytorskiej i biegłych rewidentów. Procedura w sposób szczegółowy i dokładny definiuje poszczególne etapy procesu wyboru firmy audytorskiej, wraz ze wskazaniem organów i jednostek organizacyjnych odpowiedzialnych za te etapy. Ponadto procedura określa ogólne warunki udziału w postępowaniu i kryteria wyboru firmy audytorskiej jak również ramy czasowe procesu wyboru audytora. Najistotniejsze założenia przyjęte w procedurze to przyjęcie jasnego i przejrzystego, opartego na przepisach prawa podziału odpowiedzialności w procesie wyboru audytora, jak również określenie przejrzystych i niedyskryminujących warunków udziału w procedurze przetargowej oraz kryteriów wyboru firmy audytorskiej, jakie może stosować spółka.

Polityka świadczenia w Grupie TAURON przez firmę audytorską przeprowadzającą badanie rocznego sprawozdania finansowego oraz skonsolidowanego sprawozdania finansowego TAURON Polska Energia S.A., podmioty powiązane z tą firmą audytorską oraz członka sieci firmy audytorskiej dozwolonych usług niebędących badaniem ma na celu określenie czytelnych zasad mających służyć zachowaniu wymogu niezależności firmy audytorskiej przeprowadzającej badanie w Spółce, w przypadku świadczenia przez tę firmę lub podmioty z jej sieci usług niebędących badaniem. Polityka ta określa zasady dotyczące świadczenia na rzecz podmiotów z Grupy Kapitałowej TAURON przez firmę audytorską przeprowadzającą badanie w TAURON, podmioty powiązane z firmą audytorską oraz członka sieci firmy audytorskiej usług innych niż badanie lub przegląd, w szczególności warunki dopuszczalności świadczenia usług dozwolonych, zasady przeprowadzania przez

Komitet Audytu oceny zagrożeń i zabezpieczeń niezależności firmy audytorskiej, jak również mechanizmy kontrolne w zakresie przestrzegania zasad niezależności biegłego rewidenta w Grupie Kapitałowej TAURON. Najistotniejsze założenia przyjęte w polityce obejmują określenie czytelnych zasad przeprowadzania przez Komitet Audytu oceny zagrożeń i zabezpieczeń niezależności firmy audytorskiej i wyrażania zgody na świadczenie usług innych niż badanie, opartych na zgodności z przepisami prawa i celowości świadczenia takich usług.

Rekomendacje Komitetu Audytu dotyczące wyboru firmy audytorskiej

W 2018 r. Komitet Audytu dwukrotnie rekomendował Radzie Nadzorczej TAURON dokonanie wyboru firmy audytorskiej:

1. do badania sprawozdań finansowych za rok obrotowy 2018, w związku z potrzebą dostosowania dotychczas zawartej z firmą audytorską umowy na badanie sprawozdań finansowych za rok obrotowy 2017 do wymogów przepisu art. 66 ust. 5 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości w brzmieniu nadanym mu ustawą z dnia 11 maja 2017 r. o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym, w drodze zawarcia aneksu do wyżej wymienionej umowy,
2. do badania i przeglądu sprawozdań finansowych oraz skonsolidowanych sprawozdań finansowych TAURON za lata 2019 – 2021, w następstwie przeprowadzonego postępowania o udzielenie zamówienia publicznego zgodnie z obowiązującymi kryteriami, wskazując równocześnie drugi podmiot alternatywny do wykonania tych czynności oraz przedstawiając uzasadnienie preferencji wyboru rekomendowanej firmy audytorskiej.

Szczegółowy opis działalności Komitetu Audytu w minionym roku obrotowym zawarty jest w sprawozdaniu z działalności Rady Nadzorczej składanym corocznie WZ, oraz publikowanym na stronie internetowej Spółki <http://www.tauron.pl/>.

9.11.4. Komitet Nominacji i Wynagrodzeń

Członkowie Komitetu Nominacji i Wynagrodzeń na obecną kadencję zostali powołani w dniu 30 czerwca 2017 r. przez Radę Nadzorczą spośród jej członków. W 2018 r. Komitet Nominacji i Wynagrodzeń funkcjonował w składzie trzyosobowym.

Skład Komitetu Nominacji i Wynagrodzeń na dzień 31 grudnia 2018 r. oraz na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania

1. Beata Chłodzińska - Przewodnicząca Komitetu Nominacji i Wynagrodzeń,
2. Barbara Łasak - Jarszak - Członek Komitetu Nominacji i Wynagrodzeń,
3. Agnieszka Woźniak - Członek Komitetu Nominacji i Wynagrodzeń.

W 2018 r. oraz w okresie do dnia sporządzenia niniejszego sprawozdania nie miały miejsca zmiany w składzie Komitetu Nominacji i Wynagrodzeń.

Zadania i kompetencje Komitetu Nominacji i Wynagrodzeń

Zadania i kompetencje Komitetu Nominacji i Wynagrodzeń w 2018 r. nie uległy zmianie.

Poniższa tabela przedstawia zadania i kompetencje Komitetu Nominacji i Wynagrodzeń według stanu na dzień 31 grudnia 2018 r. oraz na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania.

Tabela nr 53. Kompetencje Komitetu Nominacji i Wynagrodzeń

Kompetencje Komitetu Nominacji i Wynagrodzeń według stanu na dzień 31 grudnia 2018 r. oraz na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania
<ol style="list-style-type: none">
1. rekomendowanie Radzie Nadzorczej procedury przeprowadzania postępowań kwalifikacyjnych na stanowiska członków Zarządu Spółki,
2. ocena kandydatur na członków Zarządu oraz przedstawianie Radzie Nadzorczej opinii w tym zakresie,
3. rekomendowanie Radzie Nadzorczej formy oraz treści umów zawieranych z członkami Zarządu,
4. rekomendowanie Radzie Nadzorczej systemu wynagradzania i premiowania członków Zarządu,
5. rekomendowanie Radzie Nadzorczej konieczności zawieszenia członka Zarządu z ważnych powodów,

Kompetencje Komitetu Nominacji i Wynagrodzeń

według stanu na dzień 31 grudnia 2018 r. oraz na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania

6. rekomendowanie Radzie Nadzorczej konieczności delegowania członka Rady Nadzorczej do czasowego wykonywania czynności członków Zarządu, którzy nie mogą sprawować swoich czynności wraz z propozycją wynagrodzenia.

Szczegółowy opis działalności Komitetu Nominacji i Wynagrodzeń w minionym roku obrotowym zawarty jest w Sprawozdaniu z działalności Rady Nadzorczej składanym corocznie WZ, oraz publikowanym na stronie internetowej Spółki <http://www.tauron.pl/>.

9.11.5. Komitet Strategii

Członkowie Komitetu Strategii zostali powołani na obecną kadencję w dniu 30 czerwca 2017 r. przez Radę Nadzorczą spośród jej członków. W 2018 r. Komitet Strategii funkcjonował w składzie pięcioosobowym.

Skład Komitetu Strategii na dzień 31 grudnia 2018 r. oraz na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania

1. Jacek Szyke – Przewodniczący Komitetu Strategii,
2. Beata Chłodzińska – Członek Komitetu Strategii,
3. Paweł Pampuszko – Członek Komitetu Strategii,
4. Jan Płudowski – Członek Komitetu Strategii,
5. Agnieszka Woźniak – Członek Komitetu Strategii.

W 2018 r. oraz w okresie do dnia sporządzenia niniejszego sprawozdania nie miały miejsca zmiany w składzie Komitetu Strategii.

Zadania i kompetencje Komitetu Strategii

Zadania i kompetencje Komitetu Strategii w 2018 r. nie uległy zmianie. Poniższa tabela przedstawia zadania i kompetencje Komitetu Strategii według stanu na dzień 31 grudnia 2018 r. oraz na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania.

Tabela nr 54. Kompetencje Komitetu Strategii

Kompetencje Komitetu Strategii

według stanu na dzień 31 grudnia 2018 r. oraz na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania

1. ocena Strategii Spółki i Grupy Kapitałowej TAURON oraz przedstawianie wyników tej oceny Radzie Nadzorczej,
2. rekomendowanie Radzie Nadzorczej zakresu i terminów przedkładania przez Zarząd strategicznych planów wieloletnich,
3. ocena wpływu planowanych i podejmowanych inwestycji strategicznych na kształt aktywów Spółki,
4. monitorowanie realizacji strategicznych zadań inwestycyjnych,
5. ocena działań dotyczących dysponowania istotnymi aktywami Spółki,
6. opiniowanie dokumentów o charakterze strategicznym przedkładanych Radzie Nadzorczej przez Zarząd.

Szczegółowy opis działalności Komitetu Strategii w minionym roku obrotowym zawarty jest w sprawozdaniu z działalności Rady Nadzorczej składanym corocznie WZ oraz publikowanym na stronie internetowej Spółki <http://www.tauron.pl/>.

9.11.6. Opis działania Komitetów Rady Nadzorczej

Szczegółowy opis działania Komitetów Rady Nadzorczej zawarty jest w regulaminach poszczególnych Komitetów Rady Nadzorczej TAURON Polska Energia S.A.

Komitety Rady Nadzorczej są organami doradczymi i opiniotwórczymi działającymi kolegialnie w ramach struktury Rady Nadzorczej i pełnią funkcje pomocnicze oraz doradcze wobec Rady Nadzorczej. Zadania Komitetów Rady Nadzorczej są realizowane poprzez przedstawianie Radzie Nadzorczej wniosków, rekomendacji, opinii i sprawozdań dotyczących zakresu ich zadań, w formie podjętych uchwał. Komitety Rady Nadzorczej są niezależne od Zarządu Spółki.

W skład Komitetu Audytu i Komitetu Nominacji i Wynagrodzeń wchodzi od trzech do pięciu członków, a w skład Komitetu Strategii wchodzi od trzech do siedmiu członków. Pracami poszczególnych Komitetów kieruje ich Przewodniczący.

Posiedzenia są zwoływane przez Przewodniczącego danego Komitetu z własnej inicjatywy lub na wniosek członka Komitetu lub Przewodniczącego Rady Nadzorczej i odbywają się w miarę potrzeb. W przypadku Komitetu Audytu posiedzenia odbywają się nie rzadziej niż raz na kwartał. Do udziału w posiedzeniach Przewodniczący danego Komitetu może zaprosić członków Rady Nadzorczej niebędących członkami Komitetu, członków Zarządu i pracowników Spółki oraz inne osoby pracujące bądź też współpracujące ze Spółką. Przewodniczący danego Komitetu lub osoba przez niego wskazana przedkłada Radzie Nadzorczej wnioski, rekomendacje i sprawozdania.

Komitety Rady Nadzorczej podejmują uchwały, jeżeli na posiedzeniu obecna jest co najmniej połowa ich członków, a wszyscy członkowie zostali właściwie zaproszeni. Uchwały Komitetów Rady Nadzorczej są przyjmowane bezwzględną większością głosów obecnych na posiedzeniu, przy czym przez bezwzględną większość głosów rozumie się więcej głosów oddanych „za” niż „przeciw” i „wstrzymujących się”. Komitety Rady Nadzorczej mogą podejmować uchwały w trybie pisemnym lub przy wykorzystaniu środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość.

Członkowie Komitetów Rady Nadzorczej mogą również brać udział w posiedzeniach Komitetów oraz głosować nad podejmowanymi uchwałami przy wykorzystaniu środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość, tj. telekonferencji lub wideokonferencji.

O przedkładanych Radzie Nadzorczej przez dany Komitet rekomendacjach i ocenach informowany jest Zarząd Spółki. Komitety Rady Nadzorczej co roku podają do wiadomości publicznej, za pośrednictwem Spółki, informacje o ich składzie, liczbie odbytych posiedzeń i uczestnictwie w posiedzeniach w ciągu roku oraz głównych działaniach.

Zarząd Spółki zapewnia poszczególnym Komitetom możliwość korzystania z usług doradców zewnętrznych w zakresie niezbędnym do wypełniania obowiązków Komitetów.

9.12. Opis polityki różnorodności stosowanej do organów Spółki

W 2018 r. obowiązywała w Spółce i Grupie Kapitałowej TAURON wdrożona w 2017 r. *Polityka różnorodności w Grupie TAURON*, której celem jest wzmocnienie świadomości i kultury organizacyjnej otwartej na różnorodność.

Zgodnie z przyjętą Polityką Różnorodności, różnorodność i otwartość są integralną częścią działań biznesowych Grupy Kapitałowej TAURON. Grupa stosuje politykę równego traktowania oraz dąży do zapewnienia różnorodności w zakresie płci, kierunku wykształcenia, wieku i doświadczenia zawodowego w odniesieniu do wszystkich pracowników, a w szczególności do organów zarządzających i jej kluczowych menadżerów. Polityka różnorodności jest również stosowana we współpracy z partnerami zewnętrznymi Grupy Kapitałowej TAURON czyli firmami, uczelniami, szkołami czy innymi podmiotami gospodarczymi.

Podejmowane są również działania mające na celu zapobieganie przejawom dyskryminacji poprzez kształtowanie właściwej atmosfery w pracy oraz kultury opartej na wartościach korporacyjnych PRO Partnerstwo, Rozwój i Odwaga, czego potwierdzeniem jest stosowana *Polityka przeciwdziałania mobbingowi i dyskryminacji w Grupie TAURON*.

W odniesieniu do członków organów korporacyjnych TAURON, tj. Zarządu i Rady Nadzorczej, wyboru osób pełniących funkcje członków Zarządu dokonuje Rada Nadzorcza, natomiast wyboru członków Rady Nadzorczej dokonuje Walne Zgromadzenie oraz Minister Energii w ramach przysługujących Skarbowi Państwa statutowych uprawnień.

Członkowie Zarządu są powoływani przez Radę Nadzorczą po przeprowadzeniu postępowania kwalifikacyjnego, które ma na celu sprawdzenie i ocenę ich kwalifikacji oraz wyłonienie najlepszego kandydata. Ogłoszenie o postępowaniu kwalifikacyjnym jest publikowane na stronie internetowej Spółki oraz w Biuletynie Informacji Publicznej Ministerstwa Energii. Do konkursu może przystąpić każdy, kto spełnia wymogi określone w statucie Spółki oraz wymogi formalne zawarte w ogłoszeniu. Od kandydatów wymaga się wykształcenia wyższego, minimum pięcioletniego stażu pracy i minimum trzyletniego doświadczenia menedżerskiego, jak również spełnienia wymogów określonych w przepisach odrębnych. Z uwagi na brak szczególnych wymogów dotyczących m.in. płci, kierunku wykształcenia, wieku i doświadczenia zawodowego, Rada Nadzorcza przy ocenie i wyborze kandydatów na członków Zarządu ma możliwość zapewnienia wszechstronności i różnorodności przy doborze członków Zarządu.

Informacje dotyczące kwalifikacji oraz doświadczenia zawodowego osób powoływanych do składu Zarządu i Rady Nadzorczej są publikowane w stosownych raportach bieżących oraz na stronie internetowej Spółki.

Opis *Polityki różnorodności w Grupie TAURON* oraz szczegółowe dane i wskaźniki dotyczące różnorodności pod względem wieku, płci, stażu zostały przedstawione w pkt 11 niniejszego sprawozdania.

10. POLITYKA WYNAGRODZEŃ

OSÓB ZARZĄDZAJĄCYCH I NADZORUJĄCYCH

10.1. System wynagradzania członków zarządu i kluczowych menedżerów

10.1.1. Ogólna informacja o przyjętym systemie wynagrodzeń członków Zarządu

System wynagrodzeń członków Zarządu TAURON

W 2018 r. w Spółce obowiązywały zasady wynagradzania członków Zarządu Spółki określone w uchwale Nadzwyczajnego WZ TAURON z dnia 15 grudnia 2016 r. *w sprawie zasad kształtowania wynagrodzeń członków Zarządu* (Zasady kształtowania wynagrodzeń) z późniejszymi zmianami i uszczegółowione przez Radę Nadzorczą Spółki uchwałą z dnia 19 grudnia 2016 r. *w sprawie kształtowania wynagrodzeń członków Zarządu TAURON Polska Energia S.A.* z późniejszymi zmianami. Wyżej wymienione zasady kształtowania wynagrodzeń są zgodne z przepisami *ustawy z dnia 9 czerwca 2016 r. o zasadach kształtowania wynagrodzeń osób kierujących niektórymi spółkami*. Uwzględniając powyższe zasady kształtowania wynagrodzeń, Rada Nadzorcza w dniu 23 października 2017 r. przyjęła do stosowania zaktualizowaną *Politykę wynagrodzeń członków organów nadzorujących i zarządzających wraz z opisem zasad jej ustalania w TAURON Polska Energia S.A.*

Przyjęte zasady kształtowania wynagrodzeń określają system wynagradzania członków Zarządu w powiązaniu z pozostałymi do realizacji zadaniami mającymi na celu wdrażanie przyjętej Strategii, kierunków rozwoju i planów finansowych. Nadrzędnym celem stosowanego systemu wynagrodzeń jest zapewnienie motywacyjnego charakteru wynagradzania najwyższej kadry zarządzającej oraz stworzenie podstaw do ich rozwoju.

Nadrzędnymi celami polityki wynagrodzeń są:

1. zapewnienie spójnego i motywacyjnego systemu wynagradzania Członków Zarządu,
2. powiązanie zasad wynagradzania z monitorowaniem wdrażania przyjętych planów strategicznych i realizowaniem planów finansowych,
3. kształtowanie wysokości wynagradzania członków Zarządu w powiązaniu z realizowaniem postawionych celów zarządczych,
4. wzrost wartości Spółki poprzez rozwój najwyższej kadry zarządzającej,
5. doskonalenie systemów wynagradzania przekładających się na realizowanie Strategii i kierunków rozwoju.

Model wynagradzania zakłada dwuskładnikowy system określania wynagrodzenia dla członków Zarządu, w którym wynagrodzenie całkowite członka Zarządu składa się z części stałej, stanowiącej wynagrodzenie miesięczne podstawowe i części zmiennej, stanowiącej wynagrodzenie uzupełniające za rok obrotowy Spółki, zależne od spełnienia określonych celów zarządczych (KPI).

System wynagradzania członków Zarządu zakłada powiązanie części zmiennej wynagrodzenia z pozostałymi do realizacji celami zarządczymi wynikającymi z przepisów *ustawy z dnia 9 czerwca 2016 r. o zasadach kształtowania wynagrodzeń osób kierujących niektórymi spółkami* i ustalonymi na podstawie tych przepisów przez WZ i Radę Nadzorczą Spółki. Przyjęcie w systemie wynagradzania zależności wynagrodzenia w części zmiennej od realizacji stawianych do wykonania celów zarządczych ma na celu, w szczególności, wdrażanie przyjętej Strategii, kierunków jej rozwoju i planów finansowych, kształtuje również nową kulturę organizacyjną Spółki.

Uwzględniając obowiązujące regulacje, Rada Nadzorcza ustala wysokość wynagrodzenia dla członków Zarządu w przedziale określonym przez WZ Spółki.

Wynagrodzenie zmienne członków Zarządu TAURON stanowi do 60% wynagrodzenia stałego za rok obrotowy, przy założeniu realizacji celów zarządczych ustalonych przez WZ, a uszczegóławianych przez Radę Nadzorczą na dany rok obrotowy.

Do ogólnych celów zarządczych, ustalonych przez WZ należą:

- osiągnięcie wskaźnika EBITDA na poziomie zatwierdzonym w Planie Rzeczowo – Finansowym na dany rok obrotowy,
- osiągnięcie wskaźnika Dług Netto/EBITDA na poziomie zatwierdzonym w Planie Rzeczowo – Finansowym na dany rok obrotowy,
- utrzymanie ratingu spółki TAURON Polska Energia S.A. na poziomie inwestycyjnym,
- realizacja Programu „Poprawy efektywności w latach 2016 – 2018” i uzyskanie łącznego efektu na poziomie zatwierdzonym w Planie Rzeczowo – Finansowym na dany rok obrotowy,
- dostosowanie do istoty zmian strukturalnych sektora (wprowadzenie struktury procesowo – zadaniowej, korespondencyjnego systemu wsparcia technicznego),
- uzyskanie pozycji wiodącego sprzedawcy energii elektrycznej na rynku poprzez budowę jednolitej organizacji w obszarach sprzedaży i obsługi klientów zgodnej z trendami – efektywnego zarządzania doświadczeniem uzyskanym przez klienta (ang. Customer experience management), utrzymania
- pozycji lidera wśród 4 największych sprzedawców energii elektrycznej w Polsce w zakresie liczby klientów przy ustalonym poziomie udziału w rynku i poziomie rentowności (z wyłączeniem sytuacji akwizycji w tym segmencie) oraz stały wzrost sprzedaży nowych produktów (sprzedaż produktów zawierających energię oraz produktów synergicznych do energii elektrycznej i gazu),
- budowa bloku 910 MW_e w Jaworznie zgodnie z optymalnym z punktów widzenia rentowności projektu i kondycji Grupy zatwierdzonym harmonogramem,
- budowa strukturalnego podejścia do innowacji marketingowej, produktowej i procesowej, finansowanie prac badawczych, rozwojowych, pilotaży oraz wdrożeń oraz stworzenie ekosystemu dla innowacji w Grupie TAURON, uwzględniającego efektywne wykorzystywanie środków przeznaczonych na ten cel,
- stworzenie strukturalnego podejścia do budowy marki, marketingu produktowego, sponsoringu kultury, sportu i działań o charakterze społecznym.

Członkowie Zarządu Spółki nie są objęci programem premiowym opartym na kapitale Spółki, jak również nie otrzymują wynagrodzenia ani nagród z tytułu pełnienia funkcji we władzach spółek należących do Grupy Kapitałowej TAURON.

W 2018 r. nie były dokonywane zmiany zasad wynagradzania członków Zarządu Spółki.

System wynagrodzeń członków Zarządu spółek Grupy Kapitałowej

We wszystkich spółkach Grupy Kapitałowej TAURON, wobec których TAURON jest przedsiębiorcą dominującym w rozumieniu art. 4 pkt 3 *ustawy z dnia 16 lutego 2017 r. o ochronie konkurencji i konsumentów*, wdrożono zasady wynagradzania członków organów zarządzających zgodnie z *ustawą z dnia 9 czerwca 2016 r. o zasadach kształtowania wynagrodzeń osób kierujących niektórymi spółkami*. Powyższe zostało uregulowane w przyjętej przez Zarząd TAURON *Polityce kształtowania wynagrodzeń członków organów Spółek Zależnych* oraz w *Zasadach wynagradzania członków organów korporacyjnych Spółek Zależnych*.

Zasady wynagradzania członków organów zarządzających spółek zależnych, podobnie jak w TAURON, obejmują dwuskładnikowy system określania wynagrodzenia, składający się z wynagrodzenia stałego oraz z wynagrodzenia zmiennego, uzależnionego od spełnienia określonych kryteriów wynikowych tj. realizacji celów zarządczych. Uzależnienie części zmiennej wynagrodzenia od realizacji stawianych do wykonania celów zarządczych ma istotne znaczenie w procesie zarządzania Grupą Kapitałową TAURON oraz ma na celu priorytetyzację kierunków rozwoju poszczególnych spółek zależnych.

Cele zarządcze, od realizacji których uzależnione jest wynagrodzenie zmienne mogą stanowić w szczególności:

- wzrost zysku netto albo EBITDA albo dodatnia zmiana tempa wzrostu jednego z tych wyników;
- osiągnięcie albo zmiana wielkości produkcji albo sprzedaży;
- wartość przychodów, w szczególności ze sprzedaży, z działalności operacyjnej, z pozostałej działalności operacyjnej lub finansowej;
- zmniejszenie strat, obniżenie kosztów zarządu lub kosztów prowadzonej działalności;

5. realizacja strategii lub planu restrukturyzacji;
6. osiągnięcie albo zmiana określonych wskaźników, w szczególności rentowności, płynności finansowej, efektywności zarządzania lub wypłacalności;
7. realizacja inwestycji, z uwzględnieniem w szczególności skali, stopy zwrotu, innowacyjności, terminowości realizacji;
8. zmiana pozycji rynkowej spółki, liczonej jako udział w rynku lub według innych kryteriów lub relacji z kontrahentami oznaczonymi jako kluczowi według określonych kryteriów;
9. realizacja prowadzonej polityki kadrowej i wzrost zaangażowania pracowników.

10.1.2. Ogólna informacja o przyjętym systemie wynagrodzeń kluczowych menedżerów

Zasady wynagradzania oraz premiowania kluczowych menadżerów oraz innych pracowników zostały określone w *Regulaminie Wynagradzania Pracowników TAURON Polska Energia S.A.*, przyjętym do stosowania przez Zarząd Spółki.

W 2018 r. wdrożono, opracowane w 2017 r. *Zasady wynagradzania w Grupie TAURON*, które stanowią wytyczne dla spółek Grupy Kapitałowej TAURON w zakresie systemów wynagradzania pracowników, ze szczególnym uwzględnieniem systemu premiowania dla kluczowych menedżerów, opartego o spójny dla całej Grupy Kapitałowej TAURON system zarządzania przez cele, będący połączeniem procesu planowania, procesu mierzenia efektywności oraz procesu oceny.

Obowiązujący system wynagradzania i premiowania kluczowych menedżerów przewiduje uzależnienie poziomu wynagrodzenia od sytuacji finansowej Grupy Kapitałowej TAURON i Spółki w perspektywie rocznej, w powiązaniu z realizacją celów strategicznych.

Nadrzędnym założeniem obowiązującego systemu wynagradzania jest zapewnienie optymalnego i motywującego poziomu wynagrodzenia, uzależnionego od wartości i rodzaju pracy na danym stanowisku oraz jakości pracy i efektów osiągniętych przez pracowników.

Struktura wynagrodzenia składa się z następujących elementów:

1. części stałej - którą stanowi wynagrodzenie zasadnicze, ustalone zgodnie z obowiązującą w Spółce tabelą kategorii zaszeregowania i miesięcznych stawek osobistego zaszeregowania. Przyznany poziom wynagrodzenia zasadniczego odzwierciedla wartość i rodzaj pracy oraz jakość pracy pracownika, określoną przez ocenę poziomu kompetencji pracownika,
2. części zmiennej - która jest uzależniona od wyników pracy, określonych przez poziom realizacji celów i zadań w ramach systemu premiowania MBO,
3. świadczeń - które są określone w regulacjach wewnętrznych Spółki.

System premiowania MBO oparty o rynkowe mechanizmy premiowania zapewnia integrację działań kluczowych menedżerów wokół osiągnięcia celów zmierzających do realizacji Strategii, jak również celów strategicznych i kierunków rozwoju poszczególnych Spółek Grupy Kapitałowej TAURON. System ten pozwala na kaskadowanie celów ustalonych przez Zarząd Spółki na poziomie Grupy Kapitałowej TAURON oraz na poziomie Spółki, na konkretne, sparametryzowane zadania dla pracowników zatrudnionych na niższych szczeblach organizacji. Dodatkowo, system premiowania MBO został powiązany z wdrożonym w Grupie Kapitałowej TAURON zarządzaniem procesowym, m.in. poprzez powiązanie celów ze zdefiniowanymi w Grupie Kapitałowej TAURON Megaprocesami. Dzięki temu wprowadzona kultura zarządzania przez cele odzwierciedla specyfikę poszczególnych funkcji realizowanych w Spółce i umożliwia zastosowanie mechanizmów dialogu przełożonego z podwładnym podczas procesu wyznaczania i oceny realizacji celów, które przekładają się na efektywność całej organizacji.

Jednocześnie narzędzie to umożliwia precyzyjne skorelowanie KPI ustalonych dla członków Zarządu z celami, które wyznaczone są na dany rok kluczowym menedżerom Spółki. Wstępna ocena realizacji celów następuje po zakończeniu pierwszego półrocza, natomiast po zakończeniu roku członkowie Zarządu dokonują końcowej oceny realizacji celów kluczowych menedżerów.

Dodatkowo, funkcjonuje system premiiowy dla obszaru handlowego, którego celem jest motywowanie do osiągnięcia wyższych przychodów dla Grupy Kapitałowej TAURON. Premią handlową objęto kluczowych menedżerów z obszaru handlu, przy czym mechanizm premiiowy wyznacza im dodatkową premię tylko po przekroczeniu rocznych planów handlowych.

Pracownicy Spółki nie otrzymują wynagrodzenia ani nagród z tytułu pełnienia funkcji we władzach spółek należących do Grupy Kapitałowej TAURON.

10.1.3. Zasady, warunki i wysokość wynagrodzenia członków Zarządu Spółki i jednostek wchodzących w skład Grupy Kapitałowej

Wynagrodzenia członków Zarządu Spółki

Łączna kwota wynagrodzeń, rozumiana jako wartość wynagrodzeń, nagród i korzyści otrzymanych w pieniądzu, w naturze lub jakiegokolwiek innej formie, należnych lub wypłaconych przez Spółkę członkom Zarządu w 2018 r. wyniosła 4 730 tys. zł brutto.

Poniższa tabela przedstawia wynagrodzenie członków Zarządu Spółki za 2018 r. w podziale na składniki.

Tabela nr 55. Wynagrodzenie członków Zarządu Spółki za 2018 r. w podziale na składniki (w tys. zł)

Lp.	Imię i nazwisko	Okres pełnienia funkcji w 2018 r.	Wynagrodzenie ¹ (tys. zł)	Wynagrodzenie zmienne ¹ (tys. zł)	Pozostałe korzyści ¹ (tys. zł)	Razem (tys. zł)
1.	Filip Grzegorzczak	01.01.2018 r. - 31.12.2018 r.	793	407	0	1 200
2.	Jarosław Broda	01.01.2018 r. - 31.12.2018 r.	740	426	16	1 182
3.	Kamil Kamiński	01.01.2018 r. - 31.12.2018 r.	740	426	15	1 181
4.	Marek Wadowski	01.01.2018 r. - 31.12.2018 r.	740	427	0	1 167
Razem			3 013	1 686	31	4 730

¹ bez narzutów

W Spółce nie występują zobowiązania wobec byłych członków Zarządu wynikające z emerytur i świadczeń o podobnym charakterze.

Równocześnie wskazuje się, iż z tytułu zobowiązań Spółki w stosunku do byłych członków Zarządu TAURON, w 2018 r. wypłacono łączną kwotę w wysokości 793 tys. zł z tytułu wypłaty m.in. części zmiennej za realizację KPI w 2017 r. oraz odszkodowań za powstrzymanie się od prowadzenia działalności konkurencyjnej.

Członkowie Zarządu TAURON w 2018 r. nie otrzymywali wynagrodzenia ani nagród z tytułu pełnienia funkcji we władzach spółek wchodzących w skład Grupy Kapitałowej TAURON.

Wynagrodzenia członków Zarządów spółek Grupy Kapitałowej

Wynagrodzenia członków organów zarządzających Spółek Zależnych ustalane są z uwzględnieniem skali działalności spółki, w szczególności:

1. średnioroczne zatrudnienie,
2. roczny obrót netto ze sprzedaży towarów, wyrobów i usług oraz operacji finansowych,
3. suma aktywów bilansu na koniec roku.

Na podstawie powyższych kryteriów określa się kategorie spółek, z których wynika wysokość wynagrodzenia stałego członków organów zarządzających spółek zależnych wyrażone w formie przedziałów krotności przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat nagród z zysku w czwartym kwartale roku poprzedniego, ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego. Przypisanie spółki do danej kategorii następuje w oparciu o dane finansowe za ostatnie dwa lata obrotowe, pochodzące z zatwierdzonych sprawozdań finansowych.

Członkowie Zarządów spółek Grupy Kapitałowej TAURON w 2018 r. nie otrzymywali wynagrodzenia ani nagród z tytułu pełnienia funkcji we władzach spółek wchodzących w skład Grupy Kapitałowej TAURON.

Zasady wynagradzania członków Zarządów spółek Grupy Kapitałowej TAURON zostały opublikowane na stronie <http://www.tauron.pl/>.

10.1.4. Umowy zawarte z osobami zarządzającymi przewidujące rekompensatę w przypadku ich rezygnacji lub zwolnienia z zajmowanego stanowiska bez ważnej przyczyny lub gdy ich odwołanie lub zwolnienie następuje z powodu połączenia Spółki przez przejęcie

Umowy o świadczenie usług zarządzania zawarte zarówno z członkami Zarządu TAURON, jak i członkami Zarządów poszczególnych spółek zależnych wchodzących w skład Grupy Kapitałowej TAURON, przewidują w razie rozwiązania albo wypowiedzenia przez Spółkę z innych przyczyn niż określone w tej umowie, wypłacenie odprawy w wysokości trzykrotności części stałej wynagrodzenia, pod warunkiem pełnienia przez nich funkcji przez okres co najmniej 12 miesięcy przed rozwiązaniem umowy.

Ponadto, w związku z dostępem członków Zarządu TAURON oraz członków Zarządów spółek zależnych wchodzących w skład Grupy Kapitałowej TAURON do informacji poufnych, których ujawnienie mogłoby narazić Spółkę oraz spółki Grupy Kapitałowej TAURON na straty, umowy o świadczenie usług zarządzania zawierają postanowienia o zakazie konkurencji obowiązujące po ustaniu pełnienia funkcji. Na podstawie powyższych umów członkowie Zarządu zobowiązali powstrzymać się od prowadzenia działalności konkurencyjnej w oznaczonym okresie za co przysługuje im odszkodowanie.

Członkowie Zarządu Spółki nie zajmowali stanowisk członków Zarządów spółek wchodzących w skład Grupy Kapitałowej TAURON przed ich powołaniem w skład Zarządu Spółki.

10.1.5. Pozafinansowe składniki wynagrodzenia przysługujące członkom Zarządu i kluczowym menedżerom

Pozafinansowe składniki wynagrodzenia członków Zarządu

Członkowie Zarządu zgodnie z zawartymi umowami o świadczenie usług zarządzania uprawnieni są do refinansowania przez Spółkę kosztów szkolenia do wysokości netto 15 000 zł w roku kalendarzowym.

Pozafinansowe składniki wynagrodzenia kluczowych menedżerów

Pracownicy zatrudnieni na kluczowych stanowiskach w Spółce uprawnieni są do korzystania z następujących świadczeń i pozafinansowych składników wynagrodzenia oferowanych przez Spółkę:

1. uczestnictwa w Pracowniczym Programie Emerytalnym prowadzonym przez pracodawcę (warunek pozostawania w stanie zatrudnienia w Spółce lub w jednej ze spółek Grupy Kapitałowej TAURON przez okres co najmniej 1 roku),
2. korzystania z pakietu medycznego finansowanego ze środków Spółki,
3. korzystania z przydzielonego do wyłącznej dyspozycji samochodu służbowego,
4. korzystania z mieszkania służbowego w przypadku, gdy dyspozycyjność pracownika jest konieczna z uwagi na charakter pracy i zakres obowiązków.

10.1.6. Ocena funkcjonowania polityki wynagrodzeń z punktu widzenia realizacji jej celów, w szczególności długoterminowego wzrostu wartości dla akcjonariuszy i stabilności funkcjonowania przedsiębiorstwa

Stosowany system wynagradzania członków Zarządu jest zgodny z *ustawą z dnia 9 czerwca 2016 r. o zasadach kształtowania wynagrodzeń osób kierujących niektórymi spółkami*. Zapewniony jest motywacyjny i spójny system, powiązany z monitorowaniem rocznych planów finansowych oraz przyjętej Strategii i kierunków rozwoju. Obowiązująca w Spółce *Polityka wynagrodzeń członków organów nadzorujących i zarządzających wraz z opisem zasad jej ustalania w TAURON Polska*

Energia S.A. jest zgodna z zasadami Dobrych Praktyk 2016 i określa w szczególności formę, strukturę i sposób ustalania wynagrodzeń członków Zarządu.

Forma, struktura i poziom wynagrodzeń odpowiadają warunkom rynkowym i są ukierunkowane na umożliwienie rekrutacji i utrzymanie osób spełniających kryteria wymagane do zarządzania Spółką w sposób uwzględniający interes akcjonariuszy (budowanie wartości Spółki dla akcjonariuszy), jak również zapobiegają powstawaniu konfliktów interesów członków Zarządu i akcjonariuszy. Równocześnie są one skonstruowane w sposób przejrzysty dla inwestorów tak, aby budować ich zaufanie do Spółki oraz umożliwić im wyrażenie opinii we właściwym trybie.

Wypłata zmiennych składników wynagrodzenia jest powiązana z określonymi z góry, wymiernymi celami zarządczymi. Wyznaczone cele zarządcze powinny sprzyjać długoterminowej stabilności Spółki.

Kryteria, od spełnienia których zależy uzyskanie oraz wysokość zmiennych składników wynagrodzenia, są określone zgodnie z metodyką SMART, a więc wykazują takie cechy jak: precyzyjność, mierzalność, możliwość osiągnięcia, istotność i określenie w czasie.

Obowiązujący w TAURON system wynagradzania i premiowania zarówno członków Zarządu Spółki, jak i kluczowych menedżerów, wspiera realizację celów strategicznych oraz uwzględnia uzależnienie poziomu wynagrodzenia od sytuacji finansowej Spółki i Grupy Kapitałowej TAURON w perspektywie rocznej.

10.2. System wynagradzania członków Rady Nadzorczej

W 2018 r. obowiązywał system wynagradzania członków Rady Nadzorczej określony w uchwale Nadzwyczajnego WZ TAURON

z dnia 15 grudnia 2016 r. w sprawie ustalenia zasad kształtowania wynagrodzeń członków Rady Nadzorczej, podjętej w wykonaniu przepisów ustawy z dnia 9 czerwca 2016 r. o zasadach kształtowania wynagrodzeń osób kierujących niektórymi spółkami (Dz. U. z 2016 r. poz. 1202).

Zgodnie z wyżej wymienioną uchwałą Nadzwyczajnego WZ miesięczne wynagrodzenie członków Rady Nadzorczej, ustalone zostało jako iloczyn przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat nagród z zysku w IV kwartale roku poprzedniego, ogłoszone przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego oraz mnożnika:

1. dla przewodniczącego Rady Nadzorczej - 1,7
2. dla pozostałych członków Rady Nadzorczej - 1,5

Członkom Rady Nadzorczej przysługuje wynagrodzenie bez względu na częstotliwość formalnie zwołanych posiedzeń.

Wynagrodzenie nie przysługuje za ten miesiąc, w którym członek Rady Nadzorczej nie był obecny na żadnym z formalnie zwołanych posiedzeń z powodów nieusprawiedliwionych. O usprawiedliwieniu lub nie usprawiedliwieniu nieobecności członka Rady Nadzorczej na jej posiedzeniu decyduje Rada Nadzorcza w drodze uchwały.

Wynagrodzenie obliczane jest proporcjonalnie do ilości dni pełnienia funkcji w przypadku, gdy powołanie lub odwołanie nastąpiło w czasie trwania miesiąca kalendarzowego.

Spółka pokrywa koszty poniesione w związku z wykonywaniem przez członków Rady Nadzorczej powierzonych im funkcji, a w szczególności: koszty przejazdu z miejsca zamieszkania do miejsca odbycia posiedzenia Rady Nadzorczej lub posiedzenia Komitetu Rady Nadzorczej i z powrotem, koszty indywidualnego nadzoru oraz koszty zakwaterowania i wyżywienia.

Wynagrodzenie osób nadzorujących

Poniższa tabela przedstawia wynagrodzenie członków Rady Nadzorczej Spółki za 2018 r. (w tys. zł)

Tabela nr 56. Wynagrodzenie członków Rady Nadzorczej Spółki za 2018 r.

Lp.	Imię i Nazwisko	Okres pełnienia funkcji w 2018 r.	Wynagrodzenia (tys. zł)
1.	Beata Chłodzińska	1.01.2018 r. - 31.12.2018 r.	97
2.	Teresa Famulska	1.01.2018 r. - 31.12.2018 r.	85
3.	Jacek Szyke	1.01.2018 r. - 31.12.2018 r.	85
4.	Radosław Domagalski - Łabędzki	1.01.2018 r. - 31.12.2018 r.	85
5.	Barbara Łasak - Jarszak	1.01.2018 r. - 31.12.2018 r.	85
6.	Paweł Pampuszko	1.01.2018 r. - 31.12.2018 r.	85
7.	Jan Płodowski	1.01.2018 r. - 31.12.2018 r.	85
8.	Marcin Szlenk	16.04.2018 r. - 31.12.2018 r.	60
9.	Agnieszka Woźniak	1.01.2018 r. - 31.12.2018 r.	85
RAZEM			752

W Spółce nie występują zobowiązania wobec byłych członków Rady Nadzorczej wynikające z emerytur i świadczeń o podobnym charakterze.

11. OŚWIADCZENIE NA TEMAT INFORMACJI NIEFINANSOWYCH

Niniejsze oświadczenie na temat informacji niefinansowych (zwane dalej Oświadczeniem) zawiera informacje opisowe oraz potwierdzające je dane liczbowe dotyczące jednostki dominującej – TAURON oraz Grupy Kapitałowej TAURON za rok 2018. Zostało ono przygotowane zgodnie z wytycznymi Dyrektyw Parlamentu Europejskiego i Rady (2014/95/UE i 2013/34/UE) oraz *ustawy o zmianie ustawy o rachunkowości z 15.12.2016* (Dz.U. z 2017 roku poz. 61; tekst jednolity: Dz.U. z 2017 roku poz. 2342).

Niniejsze oświadczenie na temat informacji niefinansowych, stanowi integralną część Sprawozdania Zarządu z działalności TAURON Polska Energia S.A. oraz Grupy Kapitałowej TAURON za rok obrotowy 2018. Ponadto, zgodnie z dotychczasową praktyką Grupa Kapitałowa TAURON opublikuje Raport Zintegrowany za 2018 r.

W ramach procesu opracowywania Oświadczenia zostały przeanalizowane dokumenty, polityki, procedury zachowania należytej staranności, zasady zarządzania ryzykiem oraz inne dostępne materiały związane z działalnością Grupy Kapitałowej TAURON, a także z branżą energetyczną.

Opracowanie treści Oświadczenia przebiegało w pięciu etapach:

- Etap 1. Potwierdzenie istotnych kwestii biznesowych i zrównoważonego rozwoju oraz ich wagi, adekwatnych dla Grupy Kapitałowej TAURON, w celu przygotowania opisu Modelu Biznesowego.
- Etap 2. Potwierdzenie Modelu Biznesowego, a w jego ramach rodzaju i poziomu relacji z otoczeniem.
- Etap 3. Zebranie danych obrazujących realizację polityk, strategii oraz celów zrównoważonego rozwoju a także zasad należytej staranności i zarządzania ryzykiem ich prowadzenia w Grupie Kapitałowej TAURON w 2018 r.
- Etap 4. Opracowanie Oświadczenia na temat informacji niefinansowych Grupy Kapitałowej TAURON za 2018 r. w oparciu o zebrane dane zgodnie z *ustawą o zmianie ustawy o rachunkowości z 15.12.2016* (Dz.U. z 2017 r. poz. 61; tekst jednolity: Dz.U. z 2017 r. poz. 2342).
- Etap 5. Przeprowadzenie audytu przez podmiot zewnętrzny w zakresie poprawności danych i treści zawartych w Oświadczeniu.

11.1. Model Biznesowy i Operacyjny Grupy TAURON

Grupa Kapitałowa TAURON jest w pełni zintegrowaną grupą energetyczną, której model biznesowy obejmuje wszystkie elementy łańcucha wartości: od wydobycia, przez wytwarzanie, dystrybucję i sprzedaż do klientów końcowych, uzupełniony o ekosystem innowacji i rozwój nowych biznesów, ściśle powiązanych z działalnością w sektorze energetycznym.

Grupę Kapitałową TAURON tworzą wybrane spółki, które zarządzane są łącznie jako jednolity organizm gospodarczy złożony z autonomicznych spółek prawa handlowego, na czele którego stoi TAURON jako jednostka dominująca.

W 2018 r. obowiązywał *Model Biznesowy i Operacyjny Grupy TAURON*, przyjęty przez Zarząd Spółki w dniu 23 stycznia 2018 r.

Model Biznesowy i Operacyjny Grupy TAURON określa model zarządzania Grupą Kapitałową TAURON, definiuje wysokopoziomą architekturę procesów oraz zawiera wytyczne odnośnie wskaźników efektywności jednostek tworzących Grupę Kapitałową TAURON.

11.1.1. Założenia Modelu Biznesowego i Operacyjnego Grupy TAURON

Kluczowe założenia Modelu Biznesowego to budowa wartości Grupy Kapitałowej TAURON, koncentracja na klientach, czytelny podział obowiązków i odpowiedzialności, efektywna wymiana informacji, wykorzystanie wiedzy pracowników, zmienność Modelu Biznesowego oraz spójność organizacyjna Grupy Kapitałowej TAURON.

11.1.2. Zasady zarządzania Spółką

Zgodnie z postanowieniami *Regulaminu Zarządu TAURON Polska Energia Spółka Akcyjna z siedzibą w Katowicach*, Zarząd prowadzi sprawy Spółki i reprezentuje ją we wszystkich czynnościach sądowych i pozasądowych. Wszelkie sprawy związane z prowadzeniem Spółki, niezatrzymane przepisami prawa oraz postanowieniami Statutu Spółki dla WZ lub Rady Nadzorczej, należą do kompetencji Zarządu Spółki. Do składania oświadczeń w imieniu Spółki wymagane jest współdziałanie dwóch członków Zarządu albo jednego członka Zarządu łącznie z prokurentem.

Sprawy należące do kompetencji Zarządu jako organu kolegialnego zostały opisane szczegółowo w pkt 9.8.1. niniejszego sprawozdania.

Zgodnie z *Regulaminem Organizacyjnym TAURON Polska Energia S.A.* (Regulamin Organizacyjny) Spółką kieruje Zarząd Spółki bezpośrednio oraz poprzez prokurentów, Dyrektorów Wykonawczych, Dyrektorów Zarządzających lub pełnomocników.

Spółka realizuje swoje zadania poprzez:

1. wydzielone jednostki organizacyjne:
  - Piony, obejmujące samodzielne stanowiska pracy oraz jednostki organizacyjne podlegające poszczególnym członkom Zarządu i przez nich nadzorowane,
  - Zespoły, będące jednostkami organizacyjnymi podlegającymi Dyrektorom Wykonawczym lub Dyrektorom Zarządzającym. Pracami zespołu kieruje Kierownik Zespołu,
2. samodzielne stanowiska pracy:
  - Dyrektor Zarządzający zarządza i kieruje pracą podległych Dyrektorów Wykonawczych i Zespołów,
  - Dyrektor Wykonawczy zarządza i kieruje pracą podległych Zespołów,
  - Inne samodzielne stanowiska pracy, które mogą zostać powierzone Pełnomocnikom, Koordynatorom, Konsultantom lub Specjalistom,
3. tymczasowe organizacje - Zespoły Projektowe, powoływane w celu realizacji zadań i projektów Spółki.

11.1.3. Zasady zarządzania Grupą Kapitałową TAURON

Podstawowym aktem normatywnym Grupy Kapitałowej TAURON jest przyjęty przez Zarząd Spółki *Kodeks Grupy TAURON*, który reguluje jej funkcjonowanie, zapewniając realizację celów, poprzez specjalnie zaprojektowane rozwiązania w zakresie zarządzania podmiotami Grupy Kapitałowej TAURON, w tym w szczególności określania celów działalności spółek, umożliwiających osiągnięcie efektów zakładanych w Strategii.

Regulacje wdrożone w 2016 r. wraz z Modelem Biznesowym, zaktualizowane w 2018 r., wprowadziły w Grupie Kapitałowej TAURON zarządzanie procesowe, które polega na ustanowieniu podległości procesowej biegnącej horyzontalnie w spółkach Grupy Kapitałowej TAURON. Członkowie Zarządu zarządzają przypisanym im strumieniami procesowymi, które następnie dzielą się na megaprocesy. Właścicielami megaprocesów są wskazani dyrektorzy zarządzający i wykonawczy w TAURON. Dokumentacja procesowa (mapy, diagramy i karty procesów) wyznacza i opisuje kompetencje decyzyjne oraz czynności podejmowane przez poszczególne jednostki organizacyjne w różnych spółkach Grupy Kapitałowej TAURON. Właściciele megaprocesów dekomponują je na procesy niższego rzędu wyznaczając im właścicieli. Każdy proces ma swojego właściciela i mierniki procesowe wyznaczone przez właściciela procesu wyższego rzędu. Dokumentacja procesowa określa przebiegi i kompetencje decyzyjne dla działań powtarzalnych.

Celem wdrożonego zarządzania procesowego jest uzyskanie synergii działań realizowanych w różnych spółkach Grupy Kapitałowej TAURON, dzielenie się i wykorzystanie najlepszych praktyk, standaryzacja i automatyzacja procesów, a także zapewnienie spójności działań w spółkach Grupy Kapitałowej TAURON w celu wsparcia realizacji Strategii.

Istotą zarządzania procesowego jest ciągłe poszukiwanie i wdrażanie usprawnień i jasny oraz transparentny podział kompetencji i odpowiedzialności. Procesy podlegają odpowiednim modyfikacjom w celu poprawy ich efektywności. Dokumentacja procesowa publikowana jest w intranecie i dostępna dla wszystkich pracowników.

Kompetencje i zależności procesowe opisane w dokumentacji procesowej są uzupełnieniem kompetencji wynikających ze struktury organizacyjnej poszczególnych spółek i wspierają działanie spółek Grupy Kapitałowej TAURON jako jednolitego organizmu.

W ramach Grupy Kapitałowej TAURON funkcjonują stałe Komitety Grupy Kapitałowej TAURON, w tym:

1. Komitet Inwestycyjny,
2. Komitet Ryzyka,
3. Komitet Nowych Biznesów.

Powyższe Komitety zostały powołane w celu umożliwienia prowadzenia działalności według założeń jednolitości operacyjnej, zgodnie z prawem i interesem Grupy Kapitałowej TAURON oraz jej interesariuszy.

Poniższy rysunek przedstawia strumienie procesowe przebiegające przez Obszary Biznesowe w Grupie Kapitałowej TAURON.

Rysunek nr 74. Strumienie procesowe przebiegające przez Obszary Biznesowe w Grupie Kapitałowej TAURON

W ramach Modelu Biznesowego zidentyfikowano 23 megaprocesy przebiegające przez wszystkie jednostki Grupy Kapitałowej TAURON.

Poniższy rysunek przedstawia strukturę procesów realizowanych w Grupie Kapitałowej TAURON (megaprocesy).

Rysunek nr 75. Struktura procesów realizowanych w Grupie Kapitałowej TAURON (megaprocesy)

11.1.4. Obszary Biznesowe Grupy Kapitałowej TAURON

Zgodnie z obowiązującym Modelem Biznesowym wdrożono podział ról i odpowiedzialności, oparty na przypisaniu kompetencji procesowych, pomiędzy:

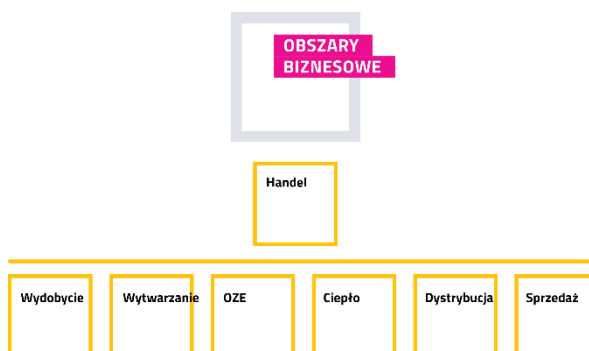
nadrzędną jednostkę organizacyjną odpowiedzialną za zarządzanie działalnością Grupy Kapitałowej TAURON i podejmowanie najważniejszych decyzji mających wpływ na Grupę Kapitałową TAURON, Obszary Biznesowe, Centra Usług Wspólnych i spółki należące do Grupy Kapitałowej TAURON.

siedem obszarów podstawowej działalności Grupy Kapitałowej TAURON zdefiniowanych zgodnie z ogniwami łańcucha wartości produkcji energii elektrycznej i ciepła: Wydobywanie, Wytwarzanie, Ciepło, Odnawialne Źródła Energii (OZE), Handel, Dystrybucja i Sprzedaż.

jednostki odpowiedzialne za świadczenie określonych usług wsparcia (np. rachunkowość, IT, kadry i płace, ubezpieczenia, obsługa klienta, ochrona) na rzecz pozostałych jednostek Grupy Kapitałowej TAURON.

Poniższy rysunek przedstawia strukturę Obszarów Biznesowych Grupy Kapitałowej TAURON.

Rysunek nr 76. Struktura Obszarów Biznesowych Grupy Kapitałowej TAURON

Centra Usług Wspólnych (CUW) Grupy Kapitałowej TAURON

Centralizacja usług wsparcia ma na celu odciążenie Centrum Korporacyjnego oraz Obszarów Biznesowych od realizacji procesów niezwiązanych bezpośrednio z prowadzoną działalnością operacyjną (tzw. procesy wsparcia), a także obniżenie kosztów realizacji tych procesów dzięki korzyściom skali i wzrostowi efektywności operacyjnej. W formalnej strukturze Grupy Kapitałowej TAURON, CUW ulokowane zostały w spółkach TAURON Obsługa Klienta, TAURON Ubezpieczenia sp. z o.o. oraz Wsparcie Grupa TAURON.

11.1.5. Zmiany w zasadach zarządzania Spółką i Grupą Kapitałową TAURON

Zmiany w zasadach zarządzania Spółką

Mając na celu optymalizację procesów zarządczych w TAURON w 2018 r. dwukrotnie wprowadzono zmiany do Regulaminu Organizacyjnego, w tym:

- z dniem 22 maja 2018 r. Wiceprezesowi Zarządu ds. Klienta i Wsparcia Korporacyjnego powierzono sprawowanie nadzoru nad funkcjonowaniem ochrony danych osobowych w Spółce, poprzez podporządkowanie samodzielnego stanowiska pracy: Inspektora Ochrony Danych,
- z dniem 20 grudnia 2018 r. Prezesowi Zarządu powierzono sprawowanie nadzoru nad funkcjonowaniem kontroli wewnętrznej, której zakres przyporządkowano do dotychczas funkcjonującego obszaru Dyrektora Wykonawczego ds. Audytu Wewnętrznego. Zmianie uległa nazwa powyższego obszaru na: Dyrektor Wykonawczy ds. Audytu Wewnętrznego i Kontroli Wewnętrznej.

Poniższy rysunek przedstawia schemat podziału odpowiedzialności członków Zarządu Spółki.

Rysunek nr 77.
Schemat podziału
odpowiedzialności członków
Zarządu Spółki

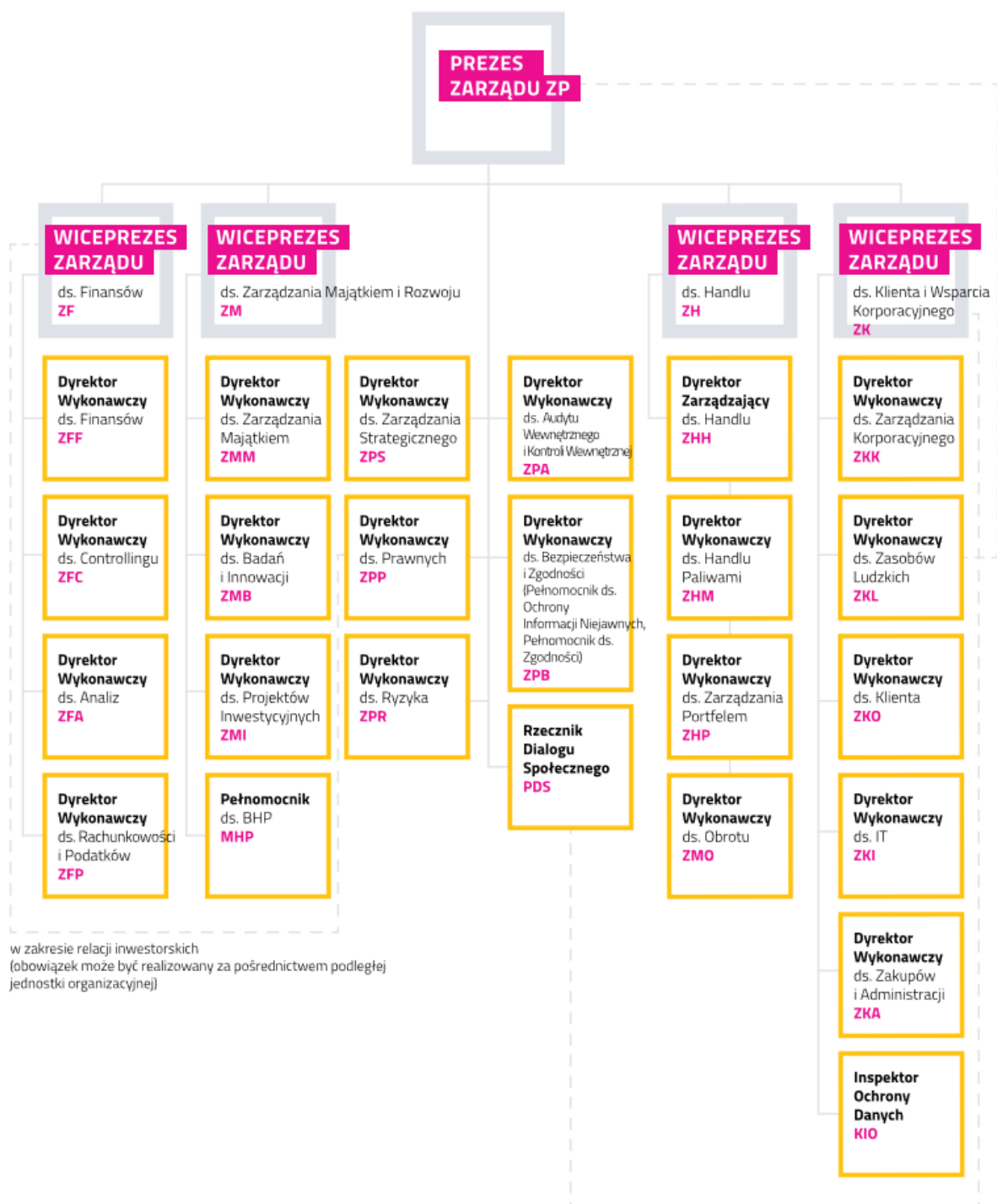
Wprowadzając powyższe zmiany w Regulaminie Organizacyjnym, dokonano również niezbędnych modyfikacji zakresów funkcji poszczególnych jednostek organizacyjnych w strukturze Spółki.

W części ogólnej Regulaminu Organizacyjnego zmodyfikowano zapisy dotyczące kontroli wewnętrznych. Ponadto, dodano samodzielne stanowisko pracy: „Inspektor Ochrony Danych”, jak również określono zakres funkcji głównych i cząstkowych.

Zmiany w strukturze organizacyjnej Spółki miały na celu optymalizację funkcjonowania Spółki i Grupy Kapitałowej TAURON. Zweryfikowano obszary przyporządkowane do poszczególnych pionów członków Zarządu Spółki.

Poniższy schemat przedstawia strukturę pionów przyporządkowanych poszczególnym członkom Zarządu Spółki, do poziomu jednostek organizacyjnych i samodzielnych stanowisk pracy podlegających bezpośrednio członkom Zarządu, według stanu na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania.

Rysunek nr 78. Schemat organizacyjny TAURON na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania

Zmiany w zasadach zarządzania Grupą Kapitałową TAURON

W ramach prac nad wdrożeniem zarządzania procesowego, w 2018 r. zaktualizowano Model Biznesowy. Zakresy kompetencji i czynności przypisane poszczególnym megaprocesom zostały dopracowane i uzupełnione tak, aby w pełni odzwierciedlić w dokumentacji realizowane działalności oraz zapewnić możliwie wysoką ich efektywność. Do najważniejszych zmian należy przypisanie działalności z zakresu BHP i ochrony środowiska do megaprocesu zarządzania majątkiem, przeniesienie działań z zakresu prognozowania rynku z megaprocesu handel do megaprocesu controlling oraz uzupełnienie procesu controlling o działania związane z pomocą publiczną. Poza wymienionymi wprowadzono zmiany o charakterze uzupełniającym i doprecyzowującym zapisy Modelu Biznesowego.

W ramach prac związanych z wdrożeniem Modelu Biznesowego w 2018 r. uzgodniono mapy i diagramy oraz punkty styków dla procesów przebiegających w TAURON oraz kluczowych spółkach Grupy Kapitałowej TAURON tj. TAURON Wydobycie, TAURON Wytwarzanie, TAURON EKOENERGIA, TAURON Ciepło, TAURON Dystrybucja, TAURON Sprzedaż oraz TAURON Obsługa Klienta.

Kontynuowano także działania w kierunku zaprojektowania i wdrożenia kluczowych procesów w pozostałych spółkach Grupy Kapitałowej TAURON, prowadzących działalność operacyjną, tj. TAURON Dystrybucja Serwis, TAURON Dystrybucja Pomiary, TAURON Serwis, TAURON Ekoserwis, TAURON Sprzedaż GZE, TAURON Ubezpieczenia sp. z o.o., Wsparcie Grupa TAURON, Bioeko Grupa TAURON, SCE Jaworzno III oraz Spółka Usług Górniczych sp. z o.o. Opracowano mapy i karty procesów oraz wyznaczono właścicieli kluczowych procesów. Sporządzono i wydano część diagramów procesów. Trwają prace nad ostatecznym uzgodnieniem wymienianych w procesach produktów i punktów styku. Weryfikację prowadzi TAURON w celu zapewnienia wysokiej jakości i spójności opracowanych procesów w skali całej Grupy Kapitałowej TAURON.

W ramach prac nad projektowaniem procesów w dalszym ciągu identyfikowane i eliminowane są wykryte nieefektywności i produkty procesów, nieprzynoszące wartości dodanej. Procesy nadal uzupełniane są o działania potrzebne i konieczne dla skutecznej realizacji celów i założeń wynikających ze Strategii. Działania te wspierane są warsztatami i szkoleniami pracowników uczestniczących w modelowaniu procesów i tworzeniu dokumentacji procesowej.

W wyniku wdrożenia Modelu Biznesowego z komponentem procesowym wszystkie powtarzalne procesy zostały na nowo zdefiniowane, zaprojektowane i opisane w wydanej i wdrożonej dokumentacji procesowej. Wdrożone dokumentacja i narzędzia procesowe oraz pozyskane w Grupie Kapitałowej TAURON kompetencje w zakresie zarządzania procesowego i optymalizacji procesów w spółkach Grupy Kapitałowej TAURON stwarzają warunki do dalszego poszukiwania usprawnień i podnoszenia efektywności działań.

W 2019 r. zaplanowano opracowanie i wdrożenie modelu oceny dojrzałości procesowej. Wsparze on działania związane z zapewnieniem ciągłej pracy nad optymalizacją realizowanych procesów.

11.2. Strategia Zrównoważonego Rozwoju Grupy TAURON na lata 2017-2025

O sukcesie Grupy Kapitałowej TAURON jako firmy zaangażowanej i odpowiedzialnej społecznie, w perspektywie wieloletniej decydować będą działania i aktywność w zakresie społecznej odpowiedzialności biznesu (CSR).

Kierunki dla działań z zakresu CSR definiuje przyjęta przez Zarząd TAURON w 2017 r. *Strategia zrównoważonego rozwoju Grupy TAURON na lata 2017-2025*. Dokument ten zawiera rozwinięcie kwestii z zakresu CSR zgodnie z założeniami i celami *Strategii Grupy TAURON na lata 2016-2025*, a także uwzględnia opinie otoczenia oraz wpisuje się w globalne trendy kształtujące sektor energetyczny. W ramach opracowywania wyżej wymienionego dokumentu Grupa Kapitałowa TAURON zidentyfikowała wyzwania, określiła ryzyka, zdefiniowała szanse, aktywności i działania, pozwalające jej rozwijać się zgodnie z oczekiwaniami otoczenia zarówno wewnętrznego, jak i zewnętrznego.

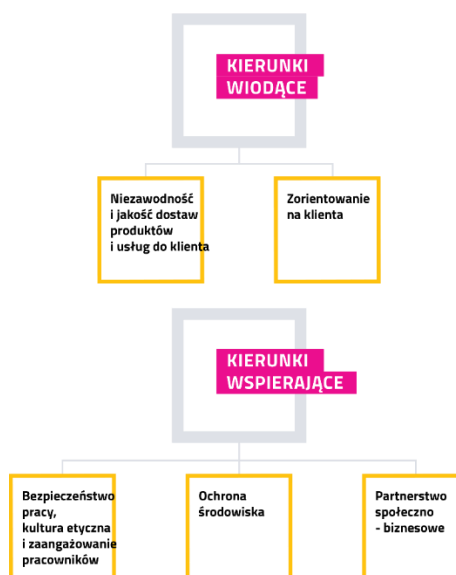
Przygotowana *Strategia zrównoważonego rozwoju Grupy TAURON na lata 2017-2025* opiera się na pięciu kierunkach, z których dwa mają charakter wiodący i odnoszą się do działalności rynkowej – „Niezawodność i jakość dostaw produktów i usług do klientów” oraz „Zorientowanie na klienta i jego potrzeby”. Pozostałe trzy są kierunkami wspierającymi: „Bezpieczeństwo pracy, kultura etyczna i zaangażowanie pracowników”, „Ochrona środowiska” oraz „Partnerstwo społeczno-biznesowe”. W ramach każdego z wymienionych kierunków zostały wyznaczone zobowiązania, które Grupa Kapitałowa TAURON

zamierza wypełnić do końca 2025 r. Dla każdego zobowiązania sformułowane zostały kluczowe inicjatywy, wspierające ich realizację, które przyporządkowano do poszczególnych jednostek organizacyjnych w spółkach Grupy Kapitałowej TAURON.

Poniższy rysunek przedstawia kierunki zrównoważonego rozwoju Grupy Kapitałowej TAURON na lata 2017-2025.

Rysunek nr 79.
Kierunki zrównoważonego rozwoju
Grupy Kapitałowej TAURON
na lata 2017-2025.

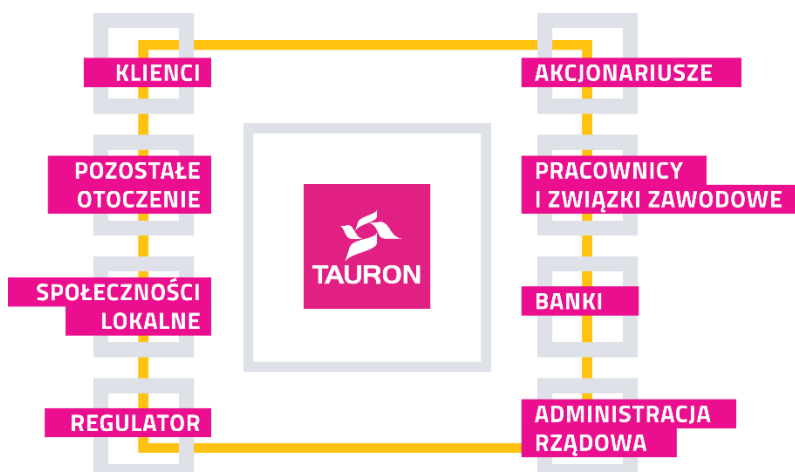
Bardzo dobre relacje z interesariuszami, oparte na wzajemnym zrozumieniu i zaufaniu mają kluczowe znaczenie dla Grupy Kapitałowej TAURON, która ze względu na skalę swojej działalności, wielkość obrotu, jak i profil wywiera znaczący wpływ na swoje otoczenie. Grupa Kapitałowa TAURON ma tego pełną świadomość i bierze za to pełną odpowiedzialność.

Współpraca stanowi dla TAURON podstawę osiągnięcia sukcesów zarówno w działalności biznesowej, jak i społecznej. Grupa partnersko, w pełni transparentnie, buduje relacje z interesariuszami, mając świadomość ich znaczenia dla długoterminowej strategii i zrównoważonego podejścia do biznesu. Podstawę tego procesu stanowi dialog, ukierunkowany na poznanie wzajemnych oczekiwań i możliwości oraz realizację uzgodnień.

Z tego powodu w 2017 r. został przeprowadzony proces identyfikowania i mapowania Interesariuszy Grupy Kapitałowej TAURON, w ramach którego zrealizowano etap wstępnego wydzielenia grup interesariuszy, a następnie etap oceny stopnia zainteresowania - zorientowania: interesariuszy na organizację oraz organizacji na interesariuszy, który zakończył się ostatecznym przyjęciem grup interesariuszy. Opisany powyżej proces rozpoczął tworzenie *Strategii Zrównoważonego Rozwoju Grupy TAURON na lata 2017-2025*. W trakcie jej realizacji i procesu raportowania odbywa się corocznie potwierdzanie mapy interesariuszy. W zakresie prac w 2018 r. stwierdzono, że mapa interesariuszy, a także siła zainteresowania oraz wpływu, określone w trakcie mapowania w 2017 r., pozostają wciąż aktualne.

Poniższy rysunek przedstawia obecną mapę interesariuszy Grupy Kapitałowej TAURON.

Rysunek nr 80. Mapa Interesariuszy
Grupy Kapitałowej TAURON

11.3. Kluczowe niefinansowe wskaźniki efektywności związane z działalnością Grupy Kapitałowej TAURON

Do kluczowych niefinansowych mierników efektywności związanych z działalnością Grupy Kapitałowej TAURON zaliczają się wskaźniki zawarte w Strategii Zrównoważonego Rozwoju Grupy TAURON na lata 2017-2025 i są to m.in.:

- wskaźniki efektywności operacyjnej,
- wskaźniki efektywności w obszarze zagadnień pracowniczych TAURON i Grupy Kapitałowej TAURON,
- wskaźniki satysfakcji klientów CSI,
- wskaźnik lojalności klientów,
- udział pracowników w szkoleniu z zakresu komunikacji z klientem,
- wskaźniki związane z działalnością środowiskową,
- wskaźniki związane z obszarem BHP.

Wskaźniki efektywności operacyjnej

Poniższa tabela przedstawia wartości wskaźników efektywności operacyjnej dla Grupy Kapitałowej TAURON i ich poziomy w latach 2017-2018.

Tabela nr 57. Wartości wskaźników efektywności operacyjnej w latach 2017-2018

Wskaźniki efektywności operacyjnej	j.m	2017	2018
Zainstalowana moc wytwórcza, w tym:			
Moc elektryczna	[GWe]	5,0	5,0
Moc ciepła	[GWt]	2,4	2,4
Wyprodukowana ilość energii, w tym:			
Energia elektryczna	[TWh]	18,4	16,2
Ciepło	[PJ]	12,2	11,3
Długość linii transmisyjnych i dystrybucyjnych, w tym:			
Linie przesyłowe	[km]	44	44
Linie dystrybucyjne	[km]	185 113	187 423
Przerwy w dostawie energii, w tym:			
Częstość przerw (planowane i nieplanowane z katastrofalnymi) - SAIFI ¹	[szt]	3,50	2,50
Przeciętny czas trwania przerw (planowane i nieplanowane z katastrofalnymi) - SAIDI ²	[minuty]	263,03	136,44
Produkcja węgla handlowego	[mln Mg]	6,4	5,0
Sprzedaż węgla handlowego klientom zewnętrznym	[mln Mg]	1,8	1,5
Liczba klientów, w tym:			
Obszar dystrybucja	[mln]	5,5	5,6
Obszar Sprzedaż	[mln]	5,4	5,5
Sprzedaż detaliczna energii elektrycznej w obszarze sprzedaż	[TWh]	34,9	34,5
Dystrybucja energii elektrycznej	[TWh]	51,4	52,0

¹ Wartość SAIFI liczona jest według wzoru: liczba przerw u odbiorców / liczba obsługiwanych odbiorców / rok.

² Wartość SAIDI liczona jest według wzoru: suma czasów wyłączeń wszystkich odbiorców w grupie / liczba wszystkich odbiorców / rok.

Wskaźniki efektywności w obszarze zagadnień pracowniczych

Poniższa tabela przedstawia wskaźniki efektywności w obszarze zagadnień pracowniczych TAURON i Grupy Kapitałowej TAURON oraz ich poziomy na dzień 31 grudnia 2017 r. i 31 grudnia 2018 r.

Tabela nr 58. Wskaźniki efektywności w obszarze zagadnień pracowniczych TAURON i Grupy Kapitałowej TAURON oraz ich poziomy na dzień 31 grudnia 2017 r. i 31 grudnia 2018 r.

Wskaźniki efektywności w obszarze zagadnień pracowniczych	j.m.	TAURON		Grupa TAURON	
		2017	2018	2017	2018
Stan zatrudnienia według segmentów, w tym:	[osoby]			24 381	25 365
Segment Wydobycie	[osoby]	-	-	6 539	6 651
Segment Wytwarzanie	[osoby]	-	-	5 002	4 890
Segment Dystrybucja	[osoby]	-	-	9 289	9 372
Segment Sprzedaż	[osoby]	454	464	303	324
Pozostała Działalność	[osoby]	-	-	3 248	4 128
Stan zatrudnienia według wykształcenia, w tym:					
Wykształcenie wyższe	[%]	97,6	96,8	33,0	33,2
Wykształcenie średnie	[%]	2,2	3,2	42,8	43,1
Wykształcenie zasadnicze	[%]	0,2	0,0	22,1	21,6
Wykształcenie podstawowe	[%]	0,0	0,0	2,1	2,1
Stan zatrudnienia według wieku, w tym:					
Do 30 lat	[%]	13,7	11,6	7,8	8,4
30 – 40 lat	[%]	44,3	43,3	22,6	22,4
40 – 50 lat	[%]	32,8	34,5	33,3	31,0
50 – 60 lat	[%]	7,7	9,1	32,0	32,5
Powyżej 60 lat	[%]	1,5	1,5	4,3	5,7
Stan zatrudnienia według płci, w tym:					
Kobiety	[%]	43,4	44,4	20,8	21,5
Mężczyźni	[%]	56,6	55,6	79,2	78,5
Średnia liczba godzin szkoleniowych na jednego pracownika według grup stanowiskowych, w tym:					
Zarząd i Dyrektorzy	[liczba]	-	85	-	63
Stanowiska kierownicze	[liczba]	-	53	-	33
Pracownicy administracyjni	[liczba]	-	30	-	12
Stanowiska robotnicze	[liczba]	-	9	-	17
Liczba godzin szkoleniowych na jednego pracownika według płci, w tym:					
Kobiety	[liczba]	-	6 961	-	77 305
Mężczyźni	[liczba]	-	9 810	-	378 874

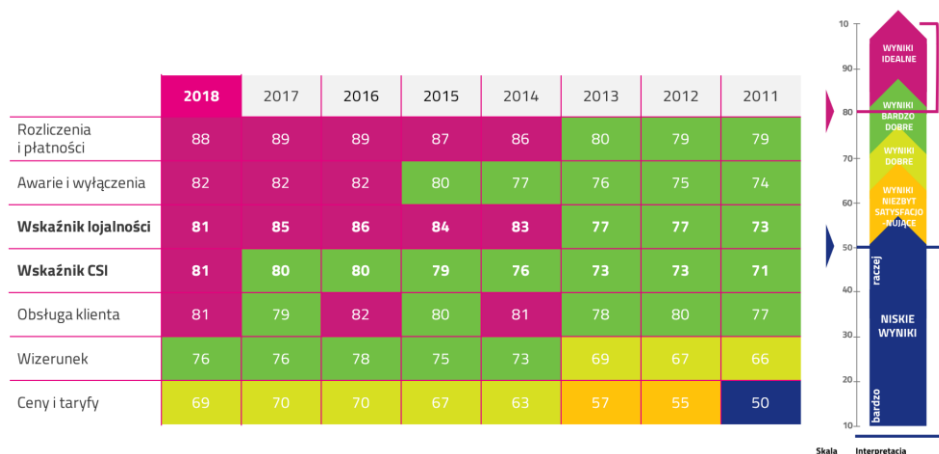
Wskaźniki satysfakcji klientów Customer Satisfaction Index

Badania satysfakcji klientów realizowane są cyklicznie, raz w roku, przez niezależną agencję badawczą Kantar TNS S.A. Bierze w nich udział losowo wybrana grupa klientów TAURON oraz grupa klientów innych firm energetycznych. Obejmują one reprezentatywne statystycznie w ujęciu ogólnokrajowym grupy klientów przedsiębiorstw z branży energetycznej z sektora gospodarstw domowych, sektora klientów biznesowych oraz sektora małych i średnich przedsiębiorstw. W 2018 r. badanie CSI zostało przeprowadzone w miesiącach sierpień-wrzesień.

Wskaźnik satysfakcji klientów z sektora gospodarstw domowych

Poniższy rysunek przedstawia wyniki badania satysfakcji wśród klientów z sektora gospodarstw domowych z produktów i usług Grupy Kapitałowej TAURON w latach 2011-2018.

Rysunek nr 81. Wyniki badania satysfakcji wśród klientów z sektora gospodarstw domowych z produktów i usług Grupy Kapitałowej TAURON w latach 2011-2018

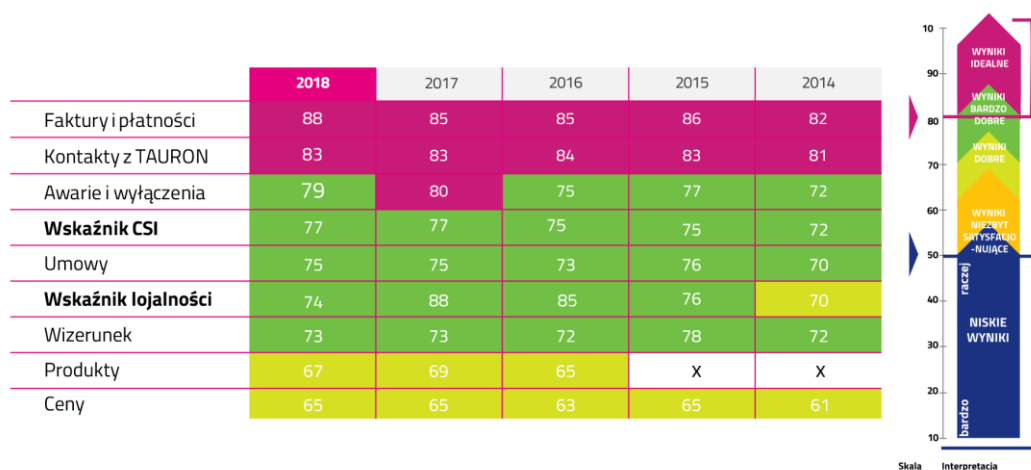

Wśród gospodarstw domowych można zaobserwować stabilny poziom wskaźnika satysfakcji przy niższym poziomie wskaźnika lojalności. Najwyżej ocenionym obszarem współpracy są rozliczenia i płatności, a najniżej ceny i taryfy (spadek względem poprzedniego roku). Można również zaobserwować wzrost oceny obszaru obsługi klienta. Satysfakcja ze współpracy z Grupą Kapitałową TAURON jest kształtowana głównie przez obszar awarii i wyłączeń, a następnie przez obszar cen i taryf.

Wskaźnik satysfakcji klientów biznesowych

Poniższy rysunek przedstawia wyniki badania satysfakcji wśród klientów biznesowych z produktów i usług Grupy Kapitałowej TAURON w latach 2014-2018.

Rysunek nr 82. Wyniki badania satysfakcji wśród klientów biznesowych z produktów i usług Grupy Kapitałowej TAURON w latach 2014-2018

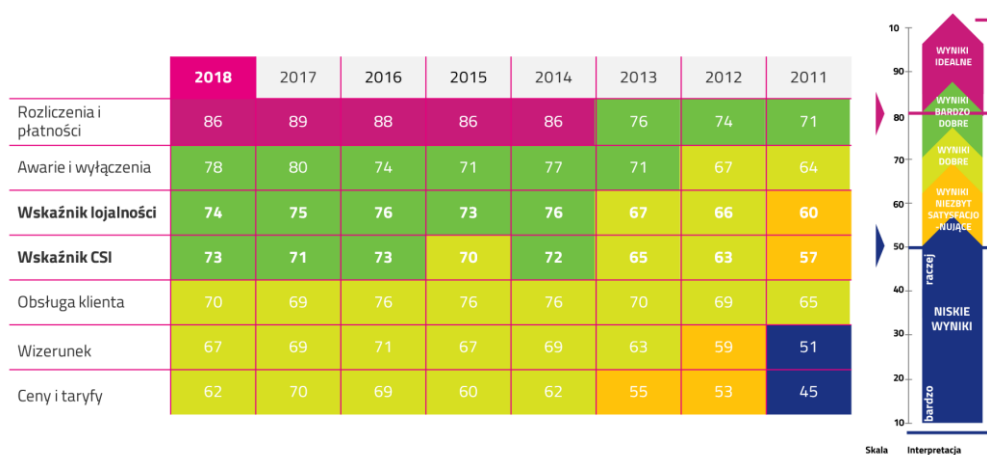
Wśród klientów biznesowych można zaobserwować spadek przywiązania wobec Grupy kapitałowej TAURON. Znajduje to odzwierciedlenie we wskaźniku lojalności dla TAURONA, który jest znacząco niższy niż w 2017 r. Z kolei poziom satysfakcji jest stabilny. Uwagę zwraca ponownie bardzo wysoki poziom satysfakcji z obszaru Faktury i płatności, z jakości kontaktu z TAURON. Widać również, że spadek lojalności wobec TAURON nie jest związany ze znaczącym spadkiem poziomu czynnika satysfakcji, gdyż ten utrzymuje się na w miarę stabilnym poziomie. Należy to więc łączyć z czynnikami rynkowymi, a wśród nich ze zwiększającą się konkurencją i dalszym uwalnianiem rynku, co wiąże się dla klienta z większą i łatwiejszą możliwością zmiany dostawcy prądu i ciepła.

Badania satysfakcji wśród klientów biznesowych były prowadzone przez agencję badawczą Kantar TNS S.A. również przed 2014 r., jednak z uwagi na stosowanie odmiennej metody badawczej nie ma możliwości porównania wyników tych badań z wynikami badań przeprowadzanych od 2014 r.

Wskaźnik satysfakcji klientów z sektora małych i średnich przedsiębiorstw

Poniższy rysunek przedstawia wyniki badania satysfakcji wśród klientów z sektora małych i średnich przedsiębiorstw z produktów i usług Grupy Kapitałowej TAURON w latach 2011-2018.

Rysunek nr 83. Wyniki badania satysfakcji wśród klientów z sektora małych i średnich przedsiębiorstw z produktów i usług Grupy Kapitałowej TAURON w latach 2011-2018

Wśród klientów z sektora małych i średnich przedsiębiorstw zaobserwowano niewielki wzrost poziomu satysfakcji ze współpracy z TAURON, przy jednocześnie niewielkim spadku poziomu lojalności. Poziom satysfakcji klientów jest kształtowany przede wszystkim przez obsługę klienta, zaś w nieco mniejszym stopniu przez pozostałe obszary (wizerunek, ceny i taryfy, awarie i wyłączenia oraz rozliczenia i płatności).

Wskaźnik lojalności klientów

Poza powyższymi badaniami satysfakcji klientów Grupa Kapitałowa TAURON bada także niezależnie poziom wskaźnika lojalności klientów (NPS). W jego ramach na oceniany poziom lojalności klientów składa się kilka obszarów kontaktów biznesowych klientów z Grupą Kapitałową TAURON.

Poniższa tabela przedstawia poziom kształtowania się wskaźnika NPS wobec Grupy Kapitałowej TAURON w jego obszarach składowych dla kolejnych kwartałów 2018 r.

Tabela nr 59. Poziomy kształtowania się wskaźnika NPS¹ dla Grupy Kapitałowej TAURON w jego obszarach składowych dla kolejnych kwartałów 2018 r.

Obszar badania	I kwartał 2018 r.	II kwartał 2018 r.	III kwartał 2018 r.
Przyłączenia	43	40	50
Umowy	45	42	50
Rozliczenia	-	48	62
Reklamacje	-	- 6	2
Windykacja	32	19	39
Stacjonarny	-	79	59
Telefoniczny	-	20	24
On-line (e-mail)	-	25	24

¹Wskaźnik NPS (Net Promoter Score) to narzędzie służące do pomiaru poziomu lojalności klientów. Maksymalna wartość punktowa wskaźnika NPS wynosi 100, a minimalna -100. Im wyższa jest wartość, tym większy jest stopień lojalności.

Udział pracowników w szkoleniu z zakresu komunikacji z klientem

Poniższa tabela przedstawia poziom udziału pracowników TAURON, TAURON Sprzedaż, TAURON Obsługa Klienta i TAURON Ciepło w szkoleniu e-learningowym, dotyczącym oferowanych produktów i usług, przeprowadzonym w 2018 r.

Tabela nr 60. Poziom udziału pracowników TAURON, TAURON Sprzedaż, TAURON Obsługa Klienta i TAURON Ciepło w szkoleniu e-learningowym, dotyczącym oferowanych produktów i usług, przeprowadzonym w 2018 r.

Nazwa spółki	Liczba pracowników, którzy ukończyli szkolenie	Procent zatrudnionych pracowników, którzy ukończyli szkolenie	Liczba pracowników, którzy nie rozpoczęli szkolenia
TAURON	387	74,20%	134
TAURON Sprzedaż	245	75,15%	81
TAURON Obsługa Klienta	1917	68,17%	895
TAURON Ciepło	523	63,78%	297

Z analizy wyników zaprezentowanych w powyższej tabeli wynika, że odsetek osób, które ukończyły to szkolenie jest dużo wyższy, niż wynikałoby to z potrzeb czysto procesowych, związanych ze szkoleniami dla służb handlowych. Świadczy to o wysokim poziomie odpowiedzialności Grupy Kapitałowej TAURON za wiedzę i kompetencje produktowe wszystkich swych pracowników.

Wskaźniki związane z działalnością środowiskową Grupy Kapitałowej TAURON

Wskaźniki redukcji emisji zanieczyszczeń do powietrza

Grupa Kapitałowa TAURON osiąga większą niż wymagana standardami prawnymi redukcję emisji zanieczyszczeń do powietrza.

Poniższa tabela przedstawia procentowy poziom emisji zanieczyszczeń do powietrza generowanych przez Grupę Kapitałową TAURON w stosunku do obowiązujących standardów.

Tabela nr 61. Procentowy poziom emisji zanieczyszczeń do powietrza generowanych przez Grupę Kapitałową TAURON w stosunku do obowiązujących standardów w 2018 r.

Nazwa spółki	Emisja SO ₂	Emisja NO _x	Emisja pyłów
TAURON Wytwarzanie (elektrownie konwencjonalne)	o 36,6% mniej	o 12,7% mniej	o 71,9% mniej
TAURON Ciepło (elektrownie konwencjonalne)	o 28,1% mniej	o 46,4% mniej	o 61,9% mniej

W celu utrzymania i dalszej poprawy wartości wskazanych w powyższej tabeli, Grupa Kapitałowa TAURON podejmuje działania mające na celu poprawę efektywności energetycznej na rzecz ograniczenia lub nie zwiększania stopnia zużycia paliw i energii oraz monitorowania wpływu na klimat. Zostanie to szczegółowo opisane w Raporcie zintegrowanym Grupy TAURON za 2018 r.

Wskaźnik minimalizacji negatywnych oddziaływań na środowisko

Grupa Kapitałowa TAURON na bieżąco monitoruje główne aspekty bezpośredniego i pośredniego wpływu na środowisko naturalne swojej działalności operacyjnej.

Poniższa tabela przedstawia wielkości emisji NO_x, SO₂, pyłów i CO₂ za 2018 r. z energetycznego spalania paliw dla wybranych spółek Grupy Kapitałowej TAURON.

Tabela nr 62. Roczne wielkości emisji NO_x, SO₂, pyłów i CO₂ za 2018 r. z energetycznego spalania paliw dla wybranych spółek Grupy Kapitałowej TAURON

Lp.	Nazwa spółki	Emisja SO ₂ (Mg)	Emisja NO _x (Mg)	Emisja Pyły (Mg)	Emisja CO ₂ (Mg)
1.	TAURON Wytwarzanie w tym:	9 584	10 948	477	12 665 705
	Oddział Jaworzno III	2 837	4 197	108	5 461 358
	Oddział Łaziska	2 328	2 327	123	3 154 175
	Oddział Łagisza	1 503	2 197	76	2 268 234
	Oddział Siersza	1 819	1 303	104	1 373 302
	Oddział Stalowa Wola	1 097	924	66	408 636
2.	TAURON Ciepło w tym:	3 288	1 579	240	1 944 422
	ZW Bielsko-Biała	947	300	39	494 612
	ZW Kamienna Góra	40	18	5	15 542
	ZW Katowice	1 476	644	129	921 915
	ZW Tychy	521	509	16	426 764
	CC Olkusz	155	42	7	37 113
	CC Zawiercie	111	39	10	33 543
	Pozostałe (lokalne ciepłownie)	38	27	34	14 933
3.	KW Czatkowice	3,14	5,2	11,7	5 002
	Suma	12 875	12 532	729	14 615 129

Poniższa tabela przedstawia wysokość prognozowanych opłat z tytułu gospodarczego korzystania ze środowiska, należnych za 2018 r. w wybranych spółkach Grupy Kapitałowej TAURON. Wartości mogą ulec niewielkim zmianom ze względu na trwający jeszcze w chwili przygotowywania niniejszego sprawozdania proces przekazywania do właściwych organów sprawozdań za korzystanie ze środowiska.

Tabela nr 63. Wysokość prognozowanych opłat z tytułu gospodarczego korzystania ze środowiska przez spółki Grupy Kapitałowej TAURON należnych za 2018 r.

Lp.	Nazwa spółki	Opłaty za gospodarcze korzystanie ze środowiska należne za 2018 r. (tys. zł)
1.	TAURON Wytwarzanie	18 474
2.	TAURON Wydobycie	14 706
3.	TAURON Ciepło	3 986
4.	TAURON Dystrybucja	158
5.	KW Czatkowice	51
6.	TAURON Obsługa Klienta	2,7
7.	TAURON EKOENERGIA	403
8.	TAURON Sprzedaż	< 0,8
	Suma	37 781

Wskaźniki związane z obszarem BHP

Z uwagi na konsekwentne dążenie do spadku liczby wypadków, w Grupie Kapitałowej TAURON intensyfikowane są działania promujące bezpieczne zachowania w miejscu pracy, a poszczególne spółki Grupy Kapitałowej TAURON prowadzą liczne kampanie informacyjno-edukacyjne.

Poniższa tabela przedstawia wskaźniki wypadkowości pracowników w Grupie Kapitałowej TAURON w 2018 r.

Tabela nr 64. Wskaźniki wypadkowości pracowników (częstości / częstotliwości wypadków) w Grupie Kapitałowej TAURON w podziale na płeć (Injury rate - IR) w 2018 r.

Wskaźniki wypadkowości pracowników w osobach	Kobiety	Mężczyźni
Wypadki pracowników w tym:	14	199
Wypadki śmiertelne przy pracy	-	1
Wypadki lekkie przy pracy	13	189
Wypadki ciężkie przy pracy	-	3
Wypadki zbiorowe	1	6
Częstość wypadków ¹	0,5	7,7
Ciężkość wypadków ²	55	70,2

¹Wskaźnik częstości wypadków = (liczba wypadków przy pracy x 1000) / średnie zatrudnienie w 2018 r.

²Wskaźnik ciężkości wypadków = łączna liczba dni niezdolności do pracy poszkodowanych w wypadkach przy pracy / Liczba osób poszkodowanych w wypadkach przy pracy (z wyłączeniem osób poszkodowanych w wypadkach śmiertelnych)

Poniższa tabela przedstawia odsetek przeszkolonych pracowników firm zewnętrznych w aspekcie BHP w poszczególnych spółkach Grupy Kapitałowej TAURON.

Tabela nr 65. Odsetek pracowników wykonawców i podwykonawców, którzy przeszli szkolenie BHP w poszczególnych spółkach Grupy Kapitałowej TAURON

Spółka Grupy TAURON:	
KW Czatkowice ¹	100%
TAURON Wydobywanie ¹	100%
TAURON Wytwarzanie ²	16%
TAURON Dystrybucja Serwis	67%
TAURON Dystrybucja Pomiary	84%
TAURON Serwis	38%

¹ W KW Czatkowice oraz w TAURON Wydobywanie z uwagi na charakter działalności każdy pracownik firmy zewnętrznej przed przystąpieniem do pracy bierze udział w szkoleniu z zakresu znajomości przepisów oraz zasad bezpieczeństwa i higieny pracy, w tym bezpieczeństwa wykonywania powierzonych mu czynności.

² W spółce TAURON Wytwarzanie (podobnie jak w TAURON Ciepło) na podstawie wewnętrznych uregulowań przeprowadzane są szkolenia pracowników dozoru firm zewnętrznych w zakresie występujących zagrożeń dla bezpieczeństwa i zdrowia w miejscu pracy oraz regulacji wewnętrznych (pozostali pracownicy firm zewnętrznych biorą udział w szkoleniach pośrednich, do zorganizowania których zobowiązani są podwykonawcy).

11.4. Opis kluczowych polityk stosowanych przez Grupę Kapitałową TAURON w 2018 r. i rezultatów ich stosowania

Po to, by usystematyzować prowadzone działania, a także by precyzyjnie określać cele i cyklicznie monitorować stopień ich realizacji, Zarząd TAURON przyjął w 2017 r. do stosowania w Grupie Kapitałowej TAURON następujące Polityki:

- *PRO Klientka Polityka Społeczna Grupy TAURON* (PRO Klientka Polityka Społeczna),
- *Polityka Różnorodności w Grupie TAURON* (Polityka Różnorodności),
- *Polityka Środowiskowa Grupy TAURON* (Polityka Środowiskowa),
- *Polityka Poszanowania Praw Człowieka w Grupie TAURON* (Polityka Poszanowania Praw Człowieka),
- *Polityka Antykorupcyjna Grupy TAURON* (Polityka Antykorupcyjna),
- *Polityka BHP Grupy TAURON* (Polityka BHP).

Równocześnie w Grupie Kapitałowej TAURON stosowany jest *Kodeks Postępowania dla Kontrahentów Spółek Grupy TAURON*, wyznaczający kierunki postępowania w odpowiedzialnym łańcuchu dostaw. Dokument spełnia wymogi polityki zarządzania łańcuchem dostaw.

Dokumenty zapewniają zgodność działalności Grupy Kapitałowej TAURON z wymogami określonymi w art. 49 b ust. 2 i 3 *ustawy o rachunkowości*. Stanowią także ważny element w prowadzeniu transparentnej polityki komunikacyjnej z licznymi interesariuszami Grupy Kapitałowej TAURON, którzy mogą zapoznać się z corocznie publikowanymi sprawozdaniami z ich realizacji.

Ponadto, Grupa Kapitałowa TAURON realizuje *Strategię Zrównoważonego Rozwoju Grupy TAURON na lata 2017-2025*, przyjętą przez Zarząd Spółki w dniu 1 sierpnia 2017 r., która powstała w oparciu i na bazie Strategii.

Każdy z powyższych dokumentów zawiera wyczerpujący opis działań, które podejmują spółki Grupy Kapitałowej TAURON, by osiągnąć zamierzone w danym obszarze cele. W kolejnych podrozdziałach przedstawiono główne zasady, metody i narzędzia realizowane przez Grupę Kapitałową TAURON w ramach poszczególnych polityk oraz wyniki ich stosowania w 2018 r.

PRO Klientka Polityka Społeczna

PRO Klientka Polityka Społeczna powstała w oparciu o założenia *Strategii Zrównoważonego Rozwoju Grupy TAURON na lata 2017-2015*. Jednym z wiodących kierunków powyższego dokumentu jest zorientowanie na klienta i jego potrzeby.

PRO Klientka Polityka Społeczna Grupy TAURON służy kształtowaniu odpowiednich warunków organizacyjnych i biznesowych, niezbędnych do realizacji strategicznych celów Grupy Kapitałowej TAURON w zakresie relacji z klientami i otoczeniem rynkowym.

Powyzsza polityka jest zbiorem głównych założeń, które są stosowane podczas realizacji sprzedaży i obsługi klienta. Definiuje działania podejmowane przez Grupę Kapitałową TAURON w ramach dialogu z klientami, podkreśla wagę budowania trwałych relacji tak z nimi, jak i otoczeniem rynkowym, a także określa odpowiedzialności leżące po stronie firmy w aspekcie jej klientów.

Realizując założenia PRO Klientkiej Polityki Społecznej, Grupa Kapitałowa TAURON odpowiada najlepiej jak to możliwe na potrzeby klientów, koncentrując swoje wysiłki na następujących pryncypach:

- dbałości o najwyższe standardy w relacjach z klientami, oparte na transparentności, wzajemnym szacunku i zaufaniu,
- ciągłej komunikacji dwustronnej, opartej na dialogu,
- badaniu opinii, doświadczeń i oczekiwań klientów,
- odpowiadaniu na potrzeby klientów poprzez czytelną ofertę, odpowiadającą na ich potrzeby i spełniającą oczekiwania.

Grupa Kapitałowa TAURON stara się zrozumieć potrzeby klientów, czerpiąc wiedzę z przeprowadzonych badań konsumenckich. Cyklicznie prowadzone są działania, w ramach których TAURON bada oczekiwania oraz doświadczenia swoich klientów. Takie podejście stanowi podstawę budowania trwałych relacji, opartych na szacunku i zaufaniu. Działania te wspomagane są przez upraszczanie komunikacji oraz szkolenia dedykowane pracownikom, którzy na co dzień komunikują się z klientami.

Procedury i wewnętrzne regulacje

Wśród procedur należytej staranności, funkcjonujących w ramach PRO Klientkiej Polityki Społecznej kluczowe miejsce zajmuje dbałość o jasną i przejrzystą komunikację z klientami.

W celu realizacji procedury znacznie uproszczone zostały dokumenty formalno-prawne, komunikaty oraz pisma kierowane do klientów. Podjęto współpracę z Pracownią Prostej Polszczyzny, która przeszkoliła w zakresie upraszczania języka urzędowego pracowników, którzy mają bezpośredni kontakt z obsługą klientów. Wybrano konsultantów językowych, którzy pełnią rolę ambasadorów prostej komunikacji w Grupie Kapitałowej TAURON.

W ramach implementacji PRO Klientkiej Polityki Społecznej podjęte zostały następujące działania:

- a) w kwietniu 2018 r. Polityka została wydana nakładem 400 szt. w formie broszury dostępnej zarówno w formie drukowanej, jak i wersji elektronicznej udostępnionej w intranecie,

- b) w intranecie stworzona została dostępna dla wszystkich pracowników Grupy Kapitałowej TAURON baza wiedzy pn. „Głos Klienta”, zawierająca informacje o aktualnych działaniach PRO klienckich, treści pogłębiające wiedzę i świadomość pracowników w obszarze zorientowania na klienta, dobrych praktyk w relacjach z klientami oraz budowania pozytywnych doświadczeń w kontakcie z marką TAURON.,
- c) wśród pracowników TAURON, TAURON Sprzedaż, TAURON Obsługa Klienta oraz TAURON Ciepło przeprowadzono szkolenie e-learningowe w zakresie oferowanych produktów i usług.

Podjęte działania i uzyskane rezultaty

Poniższa tabela przedstawia badania zrealizowane w 2018 r. w oraz dla Grupy kapitałowej TAURON w ramach procedur należytej staranności.

Tabela nr 66. Badania realizowane w 2018 r. w Grupie Kapitałowej TAURON ramach procedur należytej staranności

Tematyka badania	Okres, w którym zostało przeprowadzone badanie
Oczekiwania klientów względem produktów, w tym:	
„Włącz prąd”	marzec 2018 r.
Fotowoltaika	czerwiec i sierpień 2018 r.
Inteligentne sterowanie ogrzewaniem	czerwiec i sierpień 2018 r.
Smart Professional Inteligentny Dom	czerwiec i sierpień 2018 r.
Oczyszczacz powietrza	sierpień 2018 r.
Zadowolenie klientów z usług świadczonych przez partnerów Grupy Kapitałowej TAURON, w zakresie sprzedaży oferty urządzeń grzewczych	marzec 2018 r.
Ocena nowej usługi odtwarzania muzyki za pośrednictwem aplikacji internetowej	czerwiec 2018 r.
Świadomość klientów w zakresie:	
Inteligentnych urządzeń Smart Home, oferowanych przez TAURON	maj 2018 r.
Produktów Grupy Kapitałowej TAURON	kwiecień 2018 r.
Monitoring spójności i przejrzystości komunikacji marketingowej, ze szczególnym uwzględnieniem komunikacji dotyczącej nowych produktów i ofert, w tym:	
Badania skuteczności kampanii oraz spotów kampanijnych „Smart 500” oraz kampanii „Mój TAURON”	listopad 2018 r.
Badania znajomości oferty	I etap grudzień 2017 r., II etap grudzień 2018 r.
Badanie świadomości posiadania produktu przez klienta (badanie ilościowe)	kwiecień 2018 r.

W ramach procedur należytej staranności zrealizowane zostały również działania edukacyjne, skierowane do grup defaworyzowanych, przede wszystkim klientów wrażliwych energetycznie oraz osób w wieku senioralnym.

Poniższa tabela przedstawia działania edukacyjne zrealizowane w 2018 r. przez Grupę Kapitałową TAURON w ramach procedur należytej staranności.

Tabela nr 67. Działania edukacyjne zrealizowane w 2018 r. przez Grupę Kapitałową TAURON w ramach procedur należytej staranności

Kampanie informacyjne	Działania przeprowadzone w ramach kampanii
„Senior znaczy szacunek” - poruszająca takie problemy jak nieuczciwi sprzedawcy energii a prawa klienta, świadomość konsumenta, znajomość nowoczesnych technologii, aktywność, zdrowie, porównywanie ofert	10 odcinków słuchowiska radiowego w Programie Pierwszym Polskiego Radia konkurs promujący słuchowisko „Złote lata” 6 eventów „Miasteczko Seniora”

Kampanie informacyjne	Działania przeprowadzone w ramach kampanii
	10 wykładów na Uniwersytetach Trzeciego Wieku
„Akcja – reakcja” - polegająca na działaniach ostrzegawczych, prowadzonych na określonym terenie. Akcja oparta na materiałach informacyjnych „Nie znasz, nie otwieraj” oraz „TAURON nie chodzi po domach”	ok. 400 plakatów 16 mobilnych billboardów przy 32 parafiach
Kampania „Wybieraj mądrze”, realizowana we współpracy z największymi spółkami energetycznymi w kraju przez Towarzystwo Obrotu Energią, mająca na celu propagowanie wiedzy o rynku energetycznym i podnoszenie świadomości o działaniach firm, które stosują nieuczciwe praktyki rynkowe	spoty reklamowe w 60 ogólnopolskich i regionalnych rozgłośniach radiowych reklamy prasowe w 18 ogólnopolskich i regionalnych tytułach reklamy w komunikacji miejskiej, social media i na YouTube
„Nie znasz – nie otwieraj” - kampania ostrzega przed nieuczciwymi sprzedawcami prądu, nawołuje do kontaktu z infolinią	6 reklam prasowych w 6 tytułach prasowych komunikaty w spotach radiowych w 16 rozgłośniach, na plakatach oraz w social media

Polityka Różnorodności

Różnorodność i otwartość, zdefiniowane w *Kodeksie Odpowiedzialnego Biznesu Grupy TAURON*, są integralną częścią działań biznesowych Grupy Kapitałowej TAURON. Grupa Kapitałowa TAURON dostrzega różnice pomiędzy ludźmi w organizacji i poza nią oraz świadomie wdraża i rozwija polityki i programy, które tworzą warunki dla poszanowania i wykorzystywania tych różnic. Grupa stosuje politykę równego traktowania oraz dąży do zapewnienia różnorodności w zakresie płci, kierunku wykształcenia, wieku i doświadczenia zawodowego w odniesieniu do wszystkich pracowników, a w szczególności do organów zarządzających i jej kluczowych menadżerów. Polityka różnorodności jest również stosowana we współpracy z partnerami zewnętrznymi Grupy Kapitałowej TAURON, czyli firmami, uczelniami, szkołami czy innymi podmiotami.

Głównymi założeniami i stosowanymi w ramach Polityki Różnorodności pryncypiami są:

- kształtowanie środowiska pracy opartego na szacunku, otwartości, rzetelności i sprawiedliwości,
- zapewnienie wszechstronności i różnorodności, szczególnie w obszarze płci, wykształcenia, wieku i doświadczenia zawodowego,
- budowanie kultury organizacyjnej otwartej na różnorodność, opartej na wartościach korporacyjnych Partnerstwo, Rozwój i Odwaga,
- zapobieganie dyskryminacji poprzez kształtowanie właściwej atmosfery w pracy oraz budowanie i umacnianie pozytywnych relacji pomiędzy pracownikami.

Procedury i wewnętrzne regulacje

W ramach zagadnień pracowniczych wspierających realizację kierunków wyznaczonych przez Politykę Różnorodności, w Grupie Kapitałowej TAURON wprowadzono następujące regulacje oraz programy szkoleniowe:

1. *Polityka przeciwdziałania mobbingowi i dyskryminacji w Grupie TAURON*, wspierana przez szkolenie e-learningowe, mające na celu budowanie i umacnianie pozytywnych relacji między Pracownikami oraz zapobieganie zjawiskom mobbingu czy dyskryminacji. Dodatkowo w Spółkach Grupy Kapitałowej TAURON powołane zostały Komisje Etyczne mające na celu m.in. dbałość o przestrzeganie zasad etyki,
2. Programy szkoleniowe i rozwoju kompetencji, sprzyjające oraz wspierające tworzenie atmosfery do rozwoju każdego pracownika, w tym m.in.:
  - Program Zarządzania Talentami, mający na celu wsparcie procesu rozwoju pracowników oraz wykorzystania ich potencjału,
  - Program Trenerów Wewnętrznych i Akademia Trenera Wewnętrznego, zapewniające szeroki dostęp do wiedzy dla wszystkich pracowników, a także budujące kulturę dzielenia się wiedzą i doświadczeniem.

3. Regulacje zapewniające sprawiedliwość i obiektywizm w zakresie organizacji pracy i wynagradzania, w tym m.in.:
  - Zasady wynagradzania w Grupie TAURON,
  - *Polityka Zarządzania Zasobami Ludzkimi w Grupie TAURON*,
  - regulacje w zakresie świadczeń, w tym m.in. programy dedykowane kobietom w ciąży, osobom w wieku przedemerytalnym czy pracującym matkom,
  - elastyczne formy czasu pracy i możliwość pracy zdalnej.
4. Programy i regulacje dedykowane kobietom, zapewniające im równe szanse oraz wsparcie w łączeniu życia zawodowego z życiem prywatnym,
5. Polityka Rekrutacji, Selekcji i Adaptacji Pracowników Spółek Grupy TAURON,
6. Model kompetencyjny Grupy TAURON.

Podjęte działania i uzyskane rezultaty

Realizując Politykę Różnorodności, Grupa Kapitałowa TAURON zapewnia środowisko pracy oparte na szacunku i sprawiedliwości, w którym każdy pracownik może w pełni realizować swój indywidualny potencjał. Podejmowane inicjatywy propagują wartości korporacyjne Partnerstwo, Rozwój i Odwagę wśród pracowników oraz dostarczają narzędzia konieczne do skutecznego zarządzania różnorodnymi zespołami w celu uzyskiwania synergii, wynikającej z działań podejmowanych przez te zespoły.

Jednym z priorytetów w 2018 r. była budowa dialogu międzypokoleniowego oraz rozpowszechnienie idei zarządzania wiekiem i zarządzania wiedzą.

W 2018 r. w ramach realizacji Polityki Różnorodności zrealizowano następujące inicjatywy:

- Projekt „Badanie luki pokoleniowej”

Luka pokoleniowa to brak istotnych i kluczowych z punktu widzenia Grupy Kapitałowej TAURON kompetencji, czego głównym powodem jest wiek pracowników i perspektywa ich przejścia na emeryturę oraz sytuacja na rynku pracy w Polsce, związana z czynnikami demograficznymi i zmianami w zakresie kształcenia zawodowego. Aby móc zidentyfikować potencjalne zagrożenie luką pokoleniową, na przełomie 2017 i 2018 r. przeprowadzono pierwsze badanie luki pokoleniowej w Grupie Kapitałowej TAURON. Z badania wynika, że luka pokoleniowa w Grupie Kapitałowej TAURON dotyczyć będzie przede wszystkim obszaru Dystrybucji, Wydobycia oraz Wytwarzania.

Konsekwencją przeprowadzonego badania jest podjęcie przez Grupę Kapitałową TAURON szeregu inicjatyw, których celem jest wyeliminowanie lub niwelowanie ryzyka związanego z brakiem fachowców, potrzebnych do zapewnienia ciągłości głównych procesów produkcyjnych. Działania te mają przede wszystkim na celu odtworzenie najistotniejszych stanowisk z obszaru kluczowych procesów operacyjnych i zarządczych Grupy Kapitałowej TAURON oraz zapobieganie długotrwałym procesom rekrutacji i adaptacji na skutek braku dostępności kompetencji na rynku pracy.

- Klasy patronackie

Zidentyfikowany brak dostępności na rynku pracy pracowników o wymaganych kwalifikacjach zawodowych, jest jednym z powodów, dla których Grupa Kapitałowa TAURON aktywnie wzmacnia współpracę ze szkołami zawodowymi oraz angażuje się w działania wspierające przygotowanie dobrze wykształconej kadry fachowców. Jednym z wymiarów współpracy ze szkołami zawodowymi jest tworzenie tzw. klas patronackich, którego celem jest wsparcie procesu kształcenia zawodowego w tych zawodach, które są kluczowe w organizacji oraz promowanie zatrudnienia w spółkach Grupy Kapitałowej TAURON po zakończeniu edukacji. W 2018 r. TAURON podpisał umowy na uruchomienie kolejnych 21 klas patronackich, łącznie obejmując już swoim patronatem 47 klas. Tworzenie klas patronackich wpisuje się we współpracę Grupy Kapitałowej TAURON z Ministerstwem Edukacji Narodowej, dotyczącą wspierania kształcenia zawodowego oraz dostosowywania go do wyzwań rozwojowych i potrzeb rynku pracy.

- Realizacja projektu dofinansowanego z UE w zakresie kształcenia dualnego

We wrześniu 2018 r. pomiędzy TAURON a Ministerstwem Edukacji Narodowej została podpisana umowa na realizację

projektu pn.: „Wypracowanie modelu programu kształcenia zawodowego i praktycznego w branży elektryczno-energetycznej” w zakresie Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój (PO WER) w ramach działania 2.15 Kształcenie i szkolenie zawodowe dostosowane do potrzeb zmieniającej się gospodarki. Projekt stanowi formę aktywnego włączania się w strategię na rzecz odpowiedzialnego rozwoju w zakresie kształcenia dualnego. W projekt zaangażowanych jest 100 szkół i centrów kształcenia zawodowego lub praktycznego, kształcących w zawodach w branży elektryczno – energetycznej z całej Polski.

- **Udział w projekcie „Katowice Miasto Fachowców”**

Katowice Miastem Fachowców to lokalny projekt, do którego został zaproszony TAURON, aby aktywnie wspierać rozwój nowoczesnego kształcenia zawodowego. Celem projektu było m.in. zachęcenie młodzieży stojącej przed wyborem dalszej ścieżki edukacji do podejmowania kształcenia w szkołach technicznych i branżowych I stopnia, uświadomienie perspektyw zawodowych związanych z kształceniem zawodowym i technicznym oraz zwiększenie poziomu wiedzy i świadomości społecznej w zakresie dualnego systemu kształcenia. Odbiorcami projektu było 150 osób.

- **Staże i praktyki**

Grupa Kapitałowa TAURON systematycznie buduje swoją pozycję oraz markę wśród studentów i absolwentów szkół średnich i wyższych, dzięki czemu aktywizuje młodych ludzi i zachęca ich do współpracy w ramach programów praktyk i staży. Dzięki udziałowi w programach praktyk i staży, studenci i absolwenci mogą lepiej poznać markę TAURON, specyfikę pracy w wybranym obszarze oraz zdobyć pierwsze doświadczenia zawodowe. W 2018 r. z programów praktyk i staży w Grupie Kapitałowej TAURON skorzystało 748 osób. Praktyki i staże organizowane przez TAURON odpowiadają zarówno na bieżące potrzeby kadrowe, jak i uwzględniają długofalowe plany zatrudnienia dla poszczególnych jednostek organizacyjnych Grupy Kapitałowej TAURON. Ponadto, w odpowiedzi na potrzeby i oczekiwania studentów i absolwentów, w 2018 r. uruchomiona została kolejna edycja programu stażowego „Przyłącz się”, którego celem jest przygotowanie najzdolniejszych studentów krajowych uczelni wyższych do wejścia na rynek pracy.

- **Program Ambasador Grupy TAURON**

W listopadzie 2018 r. uruchomiona została II edycja Programu Ambasador Grupy TAURON, którego celem jest angażowanie studentów w proces budowania pozytywnego wizerunku Grupy Kapitałowej TAURON w środowisku akademickim oraz zainteresowanie ofertą praktyk, staży i pracy najlepszych studentów oraz absolwentów. W roku akademickim 2018/2019 - 9 Ambasadorów z uczelni partnerskich realizuje autorskie działania promocyjne na swoich uczelniach. W ramach I edycji w programie wzięło udział 16 Ambasadorów.

- **Badanie zadowolenia – wdrażanie inicjatyw naprawczych**

Wyniki badania zadowolenia pracowników w Grupie Kapitałowej TAURON, przeprowadzonego w 2017 r. stały się punktem wyjścia do opracowania planów działania, których celem jest zwiększenie satysfakcji z pracy. Plany naprawcze zostały opracowane przez poszczególne spółki Grupy Kapitałowej TAURON i skupiały się na poprawie tych wskaźników, z których pracownicy danej spółki byli w najmniejszym stopniu zadowoleni oraz utrzymaniu wysokiego poziomu pozostałych wskaźników. Kluczowe inicjatywy podejmowane w 2018 r. przez spółki dotyczyły usprawniania obszaru komunikacji w ramach zespołów, współpracujących ze sobą na co dzień, jak również wzmacniania procesu komunikacji na temat istotnych inicjatyw czy zmian zachodzących w danej spółce oraz w Grupie Kapitałowej TAURON. W ramach kluczowych inicjatyw zrealizowano łącznie kilkadziesiąt działań w poszczególnych spółkach.

- **Działania rozwojowe dedykowane kadrze menadżerskiej**

W 2018 r. zrealizowano szereg programów rozwojowych dedykowanych kadrze menadżerskiej, których celem było

wzmocnienie kompetencji zarządczych. We wrześniu 2018 r. odbyły się warsztaty dla kadry zarządzającej Grupy Kapitałowej TAURON oraz członków Rady Społecznej, podczas których uczestnicy wzmacniali swoje kompetencje z zakresu postaw menadżerskich i komunikacji oraz budowania zaangażowania przy wykorzystaniu istniejących zasobów (narzędzi, procesów i zespołów). W ramach rozwijania kompetencji zarządczych 28 menadżerów, reprezentujących spółki Grupy Kapitałowej TAURON, podjęto studia Master of Business Administration in Corporate Management, których program został dostosowany do specyfiki branży energetycznej i obejmuje szereg zagadnień związanych z aspektami prawnymi, finansowymi, ekonomicznymi oraz zagadnienia związane z etyką, komunikacją i rozwojem osobistym.

Ponadto, w TAURON Ciepło uruchomiono autorski program szkoleniowy PRoM, którego idea była wyłonienie Trenerów wewnętrznych spośród kadry dyrektorskiej oraz ich zaangażowanie w prowadzenie cyklu szkoleń z zakresu strategii, komunikacji, stylów zarządzania i zarządzania zmianą dla kadry z poziomu N-2 i N-3. W szkoleniach wzięło łącznie udział ponad 100 pracowników.

- Konferencja MOC Pokoleń

W listopadzie 2018 r. odbyła się Konferencja MOC Pokoleń, której głównym celem było zwrócenie uwagi kadry menadżerskiej Grupy Kapitałowej TAURON na wyzwania związane z zarządzaniem wielopokoleniowymi zespołami oraz dostarczenie narzędzi i inspiracji jak wykorzystywać ogromne możliwości takich zespołów. Podczas konferencji, w której wzięło udział 545 uczestników, budowana była świadomość wśród liderów i członków zespołów wielopokoleniowych dotycząca istoty jasnych zasad efektywnej współpracy w zespole, właściwego i precyzyjnego delegowania zadań, cierpliwości w uczeniu się siebie nawzajem, doceniania za wykonanie zadanie, korzystania z różnorodności zespołów do tworzenia najlepszych pomysłów, budowania przekonania w zespole, że każdy patrzy na świat inaczej, co pozwala zmniejszyć ryzyko błędów i zwiększyć szanse na sukces oraz wzajemnego szacunku, zgodnie z ideą, iż każde pokolenie ma coś mocnego do przekazania.

- Uniwersytet Otwarty Grupy TAURON

Uniwersytet Otwarty Grupy TAURON, to cykl wykładów prowadzonych od 2014 r. przez najwybitniejszych ekspertów, specjalizujących się w różnych dziedzinach nauki, polityki, biznesu, kultury oraz rozwoju osobistego. Poprzez uczestnictwo w wykładach pracownicy mają zapewniony dostęp do bieżącej wiedzy oraz informacji. Dodatkowo inicjatywa ta pozwala na stworzenie platformy wymiany poglądów oraz doświadczeń pracowników z różnych spółek.

W 2018 r. odbył się XX jubileuszowy wykład Uniwersytetu Otwartego Grupy TAURON, którego tematyka związana była z luką pokoleniową w Grupie Kapitałowej TAURON oraz współpracą w zespołach międzypokoleniowych. Wystąpienie dotyczyło efektywnej „Komunikacji międzypokoleniowej”. W 2018 r. zostały wygłoszone jeszcze trzy wykłady, których tematyka dotyczyła cyberbezpieczeństwa, racjonalności podejmowanych decyzji oraz bezpieczeństwa w górach.

- Promocja zdrowia i zdrowego stylu życia

Grupa Kapitałowa TAURON w trosce o swoich pracowników inwestuje w opiekę medyczną, wdraża dopasowane do potrzeb pracowników programy prozdrowotne i promuje zdrowy tryb życia. Przyświeca temu idea „work-life balance” jako aktywna próba wsparcia pracowników poprzez dostarczanie im narzędzi i usług pomagających zrównoważyć, pogodzić i zarządzać stresem, rodzącym się w wymagającym środowisku zawodowym i przenikającym w obszar życia prywatnego.

- Mama pracuje

W 2018 r. uruchomiony został autorski program wspierania macierzyństwa „Mama pracuje!”, realizowany przez TAURON Dystrybucja, TAURON Dystrybucja Serwis oraz TAURON Dystrybucja Pomiary. Program skierowany jest do

zatrudnionych w spółkach Obszaru Dystrybucji kobiet wychowujących dzieci, które nie ukończyły szóstego roku życia oraz kobiet w ciąży, a jego głównym celem jest wsparcie w łączeniu macierzyństwa z pracą zawodową, zwiększenie komfortu pracy przyszłych mam, zwiększenie liczby kobiet wracających do pracy po urodzeniu dziecka oraz umożliwienie kobietom w trakcie urlopu macierzyńskiego i wychowawczego bieżącego kontaktu z miejscem pracy.

Realizowany program odpowiada również na wyzwania związane z dążeniem do równości płci oraz wzmocnieniem pozycji kobiet w życiu zawodowym.

Polityka Środowiskowa Grupy TAURON

Polityka Środowiskowa określa podejście Grupy Kapitałowej TAURON do zarządzania kwestiami związanymi z wpływem wywieranym przez jej działalność na środowisko naturalne, w tym kierunek jej działań środowiskowych oraz zasady, jakimi będzie się kierować w kwestiach dotyczących środowiska. Polityka środowiskowa jest punktem odniesienia, względem którego oceniane są wszystkie działania spółek Grupy Kapitałowej TAURON w obszarze ochrony środowiska i zarządzania środowiskowego.

W Polityce środowiskowej udokumentowane zostały wartości i wizja, jakimi kieruje się Grupa Kapitałowej TAURON w zakresie oddziaływania na środowisko naturalne.

Główną zasadą Polityki środowiskowej jest ograniczanie zarówno bezpośredniego jak i pośredniego oddziaływania na środowisko oraz prowadzenie odpowiedzialnej komunikacji, zapewniającej zrozumienie działań Grupy Kapitałowej TAURON, mogących wywierać wpływ na środowisko.

Grupa Kapitałowa TAURON, zgodnie z przepisami i praktykami administracyjnymi obowiązującymi na obszarze swojego działania, bierze pod uwagę potrzeby związane z ochroną środowiska oraz działa w sposób przyczyniający się do osiągnięcia szerszego celu, jakim jest zrównoważony rozwój, a w szczególności wdrożenie gospodarki obiegu zamkniętego (tzw. circular economy).

Procedury i wewnętrzne regulacje

Ze względu na różne profile produkcyjne i usługowe spółek Grupy Kapitałowej TAURON, w poszczególnych spółkach występuje zróżnicowany wpływ na środowisko. W związku z tym, zasady Polityki Środowiskowej Grupy TAURON są przenoszone w indywidualnych dokumentach wewnętrznych poszczególnych spółek adekwatnie do ich roli w systemie wartości grupy.

Przyjęta w dniu 17 lipca 2017 r. Polityka środowiskowa stanowi dokument powiązany do Megaprocesu Zarządzanie Majątkiem, w ramach zarządzania procesowego w Grupie Kapitałowej TAURON.

Dokumentami związanymi z zakresem Polityki Środowiskowej są dostępne dla wszystkich uczestników procesu:

- 1) Polityka Zarządzania Majątkiem,
- 2) Dokumenty funkcjonujące pod nazwami „polityka środowiskowa” lub inne stosowne opracowania w poszczególnych Obszarach biznesowych, w których udokumentowane zostały wartości / wizje jakimi kieruje się poszczególne spółki Grupy Kapitałowej TAURON, w odniesieniu do jej oddziaływania na środowisko.

Narzędziami wspierającymi wdrażanie Polityki Środowiskowej są:

- ustalone krótko i długookresowe cele środowiskowe,
- zapewnienie przepływu informacji i integracja sposobu komunikacji wewnętrznej i zewnętrznej Grupy Kapitałowej TAURON,
- bieżący nadzór operacyjny,
- systemy motywacyjne,
- działania informacyjne,
- wspieranie inicjatyw wykraczających poza Grupę kapitałową TAURON (oddziaływanie pośrednie),
- wspieranie prac z obszaru badań i rozwoju zmierzających do zmniejszania negatywnych oddziaływań na środowisko,

- regulacje wewnętrzne i wewnątrzgrupowe.

Każdy z obszarów Grupy ma inną specyfikę, którą odzwierciedlają regulacje wewnętrzne. Przykładami takich dokumentów są:

- procedury w ramach Zintegrowanego Systemu Zarządzania ISO,
- instrukcje postępowania z odpadami,
- plany reakcji na ryzyko środowiskowe,
- zasady postępowania z substancjami i mieszaninami niebezpiecznymi,
- plany ruchu Zakładów Górniczych.

Podjęte działania i uzyskane rezultaty

W 2018 r. rozwinięto istniejący system monitorowania danych umożliwiających ocenę adekwatnych i aktualnych informacji dotyczących wpływu działalności spółek Grupy Kapitałowej TAURON na środowisko naturalne. Bieżące monitorowanie kluczowych wskaźników środowiskowych umożliwia ustanawianie wymiernych celów projektów i usprawnianie działań na rzecz środowiska.

W ramach spółek Grupy Kapitałowej TAURON wdrożono wzajemną wymianę dobrych praktyk środowiskowych, dzięki czemu prowadzona jest weryfikacja postępu w zakresie osiągnięcia celów związanych ze środowiskiem.

Grupa Kapitałowa TAURON podejmuje działania w celu poprawy efektywności energetycznej.

Ogólny kierunek działań środowiskowych Grupy Kapitałowej TAURON obejmuje minimalizację negatywnych oddziaływań na środowisko przy uwzględnieniu specyfiki sektora, rozwoju techniki oraz dostępu do technologii przyjaznych środowisku.

W ramach zarządzania majątkiem Grupa Kapitałowa TAURON utrzymuje odpowiedni stan techniczny instalacji ochrony środowiska, zrealizowanych przez nią w latach wcześniejszych oraz optymalizuje ich pracę.

W 2018 r. działania podjęte przez spółki Grupy Kapitałowej TAURON mające na celu ograniczanie oddziaływania na środowisko obejmowały m.in.:

- realizację pasa ochronnego w ZG Brzeszcze (TAURON Wydobycie),
- modernizację gospodarki wodno-ściekowej w ZW Tychy (TAURON Ciepło),
- częściową wymianę linii napowietrznych na linie kablowe (TAURON Dystrybucja),
- kontynuację modernizacji majątku i infrastruktury mającej na celu zabezpieczenie środowiska gruntowo-wodnego:
  - doposażenie stanowisk transformatorów w misy olejowe lub wymiana na transformatory "suche" nie stanowiące zagrożenia dla środowiska (TAURON Dystrybucja, TAURON Wytwarzanie),
  - gospodarki pomocnicze: modernizacja stanowiska rozładunku chemikaliów, uszczelnienie geomembraną obwałowań zbiorników mazutowych (TAURON Wytwarzanie).
- kontynuację akcji z lat poprzednich „Bocian Nasz”, tj. budowę kolejnych platform pod nowo budowane gniazda bocianie oraz dokonywanie niezbędnych prac konserwacyjnych na istniejących platformach,
- zakończenie przebudowy węzła przesyłowego obejmującej nowy układ odpylania (KW Czatkowice),
- modernizację systemu grzewczego obejmującą likwidację sieci ciepłowniczej przesyłowej wraz z obiektem kotłowni opalanej miazgą węglową i wykonanie infrastruktury sieci gazowych oraz lokalnych kotłowni gazowych o mocach dostosowanych indywidualnie do zapotrzebowania cieplnego ogrzewanych obiektów (KW Czatkowice),
- akcję „Sprzątanie Zalewu Pilchowickiego”,
- liczne termomodernizacje i modernizacje instalacji wentylacyjnych i klimatyzacyjnych istniejących obiektów.

W Grupie Kapitałowej TAURON, w przypadku znaczących oddziaływań stosowanych procesów lub realizowanych inwestycji na środowisko, w celu zredukowania skutków takich oddziaływań, opracowywane są stosowne oceny takiego wpływu na środowisko.

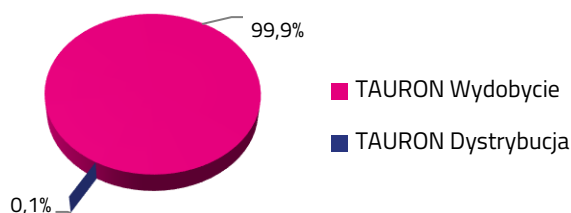
Spółki Grupy Kapitałowej TAURON posiadają awaryjne plany działania służące zapobieganiu, redukcji i kontroli poważnych skutków oddziaływania na środowisko związanych ze swoją działalnością, w tym również wypadkom i sytuacjom nadzwyczajnym, a także mechanizmy natychmiastowego zgłaszania takich sytuacji właściwym instytucjom.

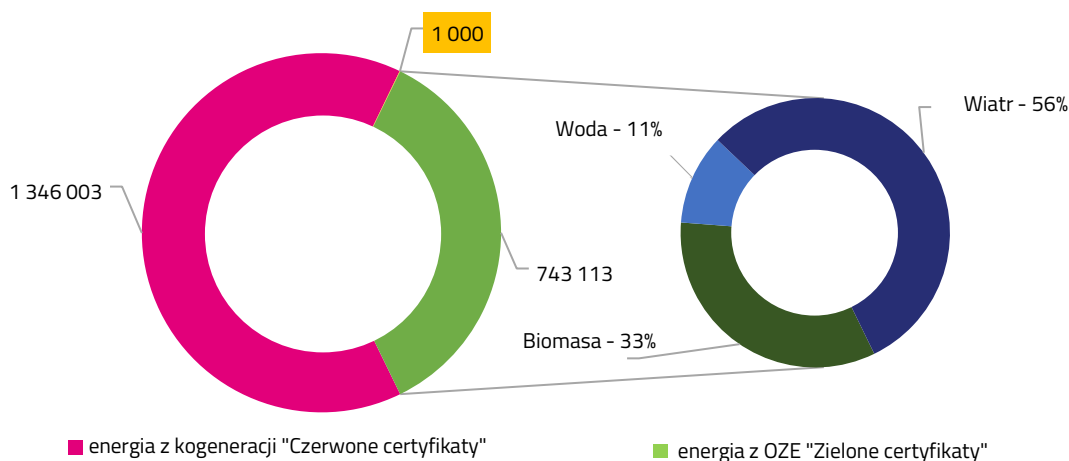
Trzon produkcji Grupy Kapitałowej TAURON tworzy tradycyjna energetyka bazująca na stałych paliwach kopalnych, jednak Grupa Kapitałowa TAURON w swoim podstawowym wolumenie produkcji uwzględniła wysoce wydajne wytwarzanie energii elektrycznej i ciepła w układzie kogeneracji oraz uzupełniła swoją ofertę o energię wytwarzaną w źródłach odnawialnych (elektrownie wodne oraz farmy wiatrowe i źródła spalające biomasę) lub w generacji opartej o gaz. Znajduje to odzwierciedlenie w strukturze pozyskanych praw majątkowych do świadectw pochodzenia wyprodukowanej energii elektrycznej.

Poniższe rysunki przedstawiają strukturę praw majątkowych do świadectw pochodzenia uzyskanych w Grupie Kapitałowej TAURON w 2018 r.

Rysunek nr 84. Struktura praw majątkowych do świadectw pochodzenia efektywności energetycznej w Grupie Kapitałowej TAURON w 2018 r.

Rysunek nr 85. Świadectwa pochodzenia (MWh) w Grupie Kapitałowej TAURON w 2018 r.

Gospodarka produktami ubocznymi

W trosce o środowisko naturalne Grupa Kapitałowa TAURON minimalizuje ilość deponowanych w środowisku odpadów poprzez wprowadzanie ich na rynek w celu ich wykorzystywania jako substytutów materiałów naturalnych.

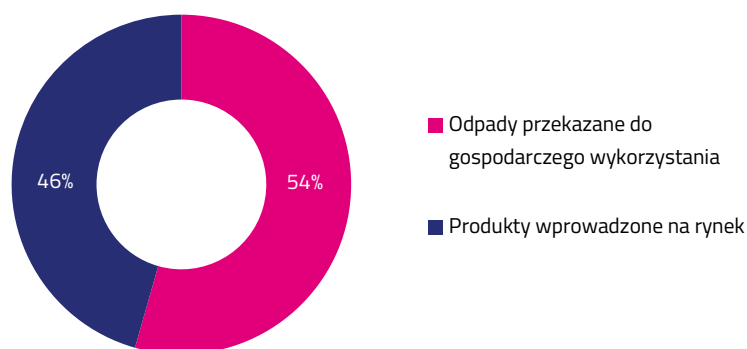
W 2018 r. wytworzono 4,4 mln Mg ubocznych produktów procesowych, pochodzących z energetycznego spalania oraz wydobywania węgla, z czego aż 46% zostało wprowadzone na rynek jako pełnowartościowe produkty do wykorzystania m.in. w budownictwie, drogownictwie, górnictwie czy rolnictwie. Pozostała część odpadów została przekazana dalszym uprawnionym odbiorcom, z którymi spółki Grupy Kapitałowej TAURON mają podpisane umowy gwarantujące ich dalsze gospodarcze wykorzystanie.

Grupa Kapitałowa TAURON w 2018 r. nie przekazała ani jednej tony odpadów na składowiska odpadów.

Wytwarzane odpady wykorzystywane są głównie w branżach: budowlanej, drogowej i górniczej. Stosowane są także w szerokim zakresie przez cementownie i betoniarnie. Posłużyły one również jako materiał do rekultywacji terenów niekorzystnie przekształconych.

Poniższy rysunek przedstawia strukturę wprowadzania na rynek popiołów, żużli, gipsu i kruszyw wydobywczych wytwarzanych w Grupie Kapitałowej TAURON w 2018 r.

Rysunek nr 86. Struktura wprowadzania na rynek popiołów, żużli, gipsu i kruszyw wydobywczycych wytwarzanych w Grupie Kapitałowej TAURON w 2018 r.

Grupa Kapitałowa TAURON dąży do wdrożenia modelu gospodarki o obiegu zamkniętym. Planuje się, aby maksimum wytwarzanych odpadów procesowych wykorzystywać w ramach Grupy Kapitałowej TAURON, ograniczając tym samym zużycie surowców naturalnych oraz ograniczając ślad węglowy produktu.

W ten sposób w 2018 r. na własne potrzeby wykorzystano w ramach Grupy Kapitałowej TAURON ponad 180 tys. Mg produktów procesowych pochodzących z energetycznego spalania oraz wydobycia węgla.

Poniższy rysunek przedstawia przykładowe powiązania w ramach realizacji zasad gospodarki obiegu zamkniętego w Grupie Kapitałowej TAURON w 2018 r.

Rysunek nr 87. Przykładowe powiązania w ramach realizacji zasad gospodarki obiegu zamkniętego w Grupie Kapitałowej TAURON w 2018 r.

Polityka Poszanowania Praw Człowieka w Grupie TAURON

Kodeks Odpowiedzialnego Biznesu Grupy TAURON wskazuje, że Grupa Kapitałowa TAURON kieruje się zasadą równego traktowania pracowników i nie toleruje dyskryminacji na jakiegokolwiek podstawie, w szczególności ze względu na wiek, płeć, rasę, narodowość, religię, orientację seksualną, wygląd, sprawność czy odmienność poglądów. Celem Polityki Poszanowania Praw Człowieka jest przedstawienie zasad Grupy Kapitałowej TAURON dotyczących poszanowania praw człowieka i działań podejmowanych w celu zapobiegania ich łamaniu oraz wspierania atmosfery godności i wzajemnego szacunku w miejscu pracy.

Polityka określa zasady Grupy Kapitałowej TAURON dedykowane poszanowaniu i ochronie praw człowieka, w tym m.in:

- zakaz mobbingu i dyskryminacji,
- zakaz niewolnictwa i pracy przymusowej,
- zakaz zatrudniania dzieci i nieletnich,
- wolność zrzeszania się,
- przestrzeganie warunków zatrudniania i wynagradzania,
- bezpieczeństwo i higiena pracy,
- zaangażowanie pracowników,
- przeciwdziałanie przypadkom noszącym znamiona naruszeń praw człowieka.

Ponadto, regulacja określa także zasady Grupy Kapitałowej TAURON dedykowane poszanowaniu i ochronie praw człowieka w zakresie współpracy z interesariuszami, w szczególności kontrahentami i partnerami biznesowymi, jak również w zakresie społeczności lokalnych.

Procedury i wewnętrzne regulacje

Podstawowymi regulacjami odnoszącymi się do Polityki Poszanowania Praw Człowieka w Grupie Kapitałowej TAURON są *Kodeks Odpowiedzialnego Biznesu Grupy TAURON* oraz *Polityka przeciwdziałania mobbingowi i dyskryminacji w Grupie TAURON*. Zgodnie z postanowieniami Polityki Poszanowania Praw Człowieka każdy pracownik, kontrahent oraz podmiot zewnętrzny/partner biznesowy jest zobowiązany do:

- szanowania i promowania przestrzegania praw człowieka oraz zapewniania ich ochrony,
- odmowy udziału w jakichkolwiek sytuacjach mogących nosić znamiona łamania praw człowieka, mobbingu i dyskryminacji, nierównego traktowania.

Każdy z pracowników powinien zwracać uwagę na sygnały i okoliczności, które mogą potencjalnie sugerować możliwość wystąpienia sytuacji nierównego traktowania. W przypadku powstania takich wątpliwości pracownicy powinni zgłaszać je za pośrednictwem kanałów komunikacji określonych procedurami w Grupie Kapitałowej TAURON, w szczególności we wspomnianych wyżej *Kodeksie Odpowiedzialnego Biznesu Grupy TAURON* i *Polityce przeciwdziałania mobbingowi i dyskryminacji w Grupie TAURON*.

Kanałem komunikacji umożliwiającym przekazanie przez pracowników informacji w sposób poufny i anonimowy jest Formularz Zgłoszenia Nadużycia, dostępny na stronie internetowej <https://www.tauron.pl/tauron/o-auronie/formularz-zgloszenia-naduzycia>.

Podjęte działania i uzyskane rezultaty

Mając na celu przestrzeganie zasad etycznych w 15 spółkach Grupy Kapitałowej TAURON działają Komisje Etyczne, powołane do rozpatrywania potencjalnych naruszeń zasad. Z kwestiami poszanowania praw człowieka oraz możliwościami dokonywania zgłoszeń naruszeń w tym zakresie zapoznawani są nowi pracownicy Grupy Kapitałowej TAURON.

W ramach Grupy Kapitałowej TAURON funkcjonuje kilkadziesiąt organizacji związkowych, które zrzeszają ok. 70% pracowników. Dodatkowo, w celu zapewnienia właściwego dialogu i wymiany doświadczeń powołano Radę Społeczną Grupy Kapitałowej TAURON Polska Energia S.A., która reprezentuje kilkadziesiąt organizacji związkowych.

Wprowadzenie w Grupie Kapitałowej TAURON Polityki Poszanowania Praw Człowieka przyczynia się do podnoszenia świadomości w zakresie respektowania praw człowieka oraz promowania ich ochrony.

Polityka antykorupcyjna Grupy TAURON

Jedną z naczelnych zasad *Kodeksu Odpowiedzialnego Biznesu Grupy TAURON* jest stosowanie polityki zerowej tolerancji wobec nadużyć, w tym korupcji, oszustw i innych działań niezgodnych z prawem. Kwestie te szczegółowo reguluje Polityka Antykorupcyjna. Dokument definiuje działania korupcyjne oraz inne zachowania niezgodne z obowiązującymi przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i wewnątrz korporacyjnymi Grupy Kapitałowej TAURON oraz etyką. Określa również obowiązki dotyczące przeciwdziałania korupcji, potencjalne obszary jej wystąpienia, a także sygnały ostrzegawcze, na które powinni zwracać uwagę pracownicy w toku realizacji codziennych obowiązków.

Głównym celem wprowadzonej Polityki antykorupcyjnej jest:

- przeciwdziałanie oraz mitygowanie ryzyka wystąpienia działań korupcyjnych, a także innych nadużyć w Grupie Kapitałowej TAURON,
- transparentność działań wobec podmiotów zewnętrznych,
- informowanie o możliwych sposobach zgłaszania nadużyć.

Procedury i wewnętrzne regulacje

Zgodnie z postanowieniami Polityki antykorupcyjnej każdy pracownik oraz podmiot zewnętrzny są zobowiązani do:

- promowania uczciwości i przejrzystego postępowania w toku wykonywania bieżących obowiązków,
- nieobiecywania, nieoferowania, niewręczania jakichkolwiek korzyści,
- nieprzyjmowania jakiegokolwiek korzyści,
- odmowy udziału w jakichkolwiek sytuacjach/przedsięwzięciach mogących nosić znamiona zмовы przetargowej lub żądania uzyskania korzyści.

Każdy z pracowników powinien zwracać uwagę na sygnały, które świadczą o tym, że ktoś może dopuścić się działań korupcyjnych lub innych nadużyć, a w przypadku ich wystąpienia dokonać zgłoszenia za pośrednictwem kanałów komunikacji określonych w Polityce antykorupcyjnej.

W celu zapewnienia sprawnego oraz bezpiecznego zgłaszania wszelkich nieprawidłowości przez pracowników, współpracowników, kontrahentów, partnerów biznesowych oraz interesariuszy w Grupie Kapitałowej TAURON stworzony został Formularz Zgłoszenia Nadużycia, który umożliwia przekazanie informacji w sposób poufny i zapewniający całkowitą anonimowość, dostępny pod adresem <https://www.tauron.pl/tauron/o-tauronie/formularz-zgloszenia-naduzycia>.

Przekazane informacje o nieprawidłowych zachowaniach pozwalają na zidentyfikowanie nieprawidłowych zdarzeń oraz podjęcie niezbędnych działań naprawczych w celu wykluczenia możliwości zaistnienia podobnych zdarzeń w przyszłości.

Podjęte działania i uzyskane rezultaty

W Grupie Kapitałowej TAURON w 2018 r. została przeprowadzona kampania antykorupcyjna pod hasłem „Gramy fair play!”. Celem kampanii było informowanie o polityce zerowej tolerancji wobec korupcji i innych nadużyć. W ramach kampanii za pośrednictwem Koordynatorów ds. Zgodności w Grupie TAURON zostało rozdysponowanych ok. 500 plakatów, 1 300 broszur i ok. 2 000 gadżetów związanych z prowadzonymi działaniami. Informacje dotyczące prowadzonych działań zamieszczone zostały na wewnętrznej stronie intranetowej Grupy Kapitałowej TAURON, a także wysłane do pracowników za pośrednictwem korespondencji mailowej. W ramach działań prewencyjnych Koordynatorzy ds. Zgodności Grupy TAURON wzięli udział w praktycznych warsztatach stanowiących symulację kontroli w Spółce. W 2018 r. Zespół ds. Zgodności rozpoczął cykl bezpośrednich szkoleń w siedzibach spółek Grupy Kapitałowej TAURON. Do końca 2019 r. planowane jest odbycie takich szkoleń w całej Grupie. Z kwestiami przeciwdziałania korupcji w Grupie Kapitałowej TAURON są również zapoznawani nowi pracownicy TAURON.

Wprowadzenie w Grupie Kapitałowej TAURON Polityki Antykorupcyjnej przyczynia się do podnoszenia świadomości w zakresie identyfikowania przypadków działań korupcyjnych oraz promowania uczciwości i przejrzystego postępowania.

Polityka BHP Grupy TAURON

Pracownicy Grupy Kapitałowej TAURON stanowią kluczową grupę interesariuszy. W tym obszarze ważne miejsce zajmują aspekty związane z zapewnieniem im bezpieczeństwa w miejscu pracy. Znajduje to odzwierciedlenie w *Strategii Zrównoważonego Rozwoju Grupy TAURON na lata 2017-2025*, a także w powstałej w oparciu o dokument Polityce BHP.

Polityka BHP jest zbiorem regulacji prowadzących do stałego podnoszenia standardów w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy. Stosując zawarte w niej zapisy Grupa Kapitałowa TAURON konsekwentnie dąży do eliminacji wypadków przy pracy oraz minimalizacji występowania chorób zawodowych i liczby zdarzeń potencjalnie wypadkowych.

Bezpieczeństwo pracowników, klientów, wykonawców, gości oraz pozostałych interesariuszy jest absolutnym priorytetem mającym istotny wpływ na decyzje i działania podejmowane w spółkach Grupy Kapitałowej TAURON.

Polityka określa zasady działania, a także reguły postępowania, które służyć mają realizacji czterech podstawowych celów w zakresie BHP tj.:

- eliminacji wypadków przy pracy wszystkich zatrudnionych i pracujących na rzecz spółek Grupy Kapitałowej TAURON oraz wszelkich innych osób znajdujących się na terenie prowadzenia działalności przez spółki,
- zapewnieniu optymalnych warunków pracy wszystkim zatrudnionym i pracującym na rzecz Grupy Kapitałowej TAURON,

- podnoszeniu kwalifikacji pracowników Grupy Kapitałowej TAURON mającemu na celu wzrost kompetencji w zakresie poprawy swojego bezpieczeństwa oraz bezpieczeństwa współpracowników oraz osób, które znajdują się na terenie wykonywania przez nich pracy,
- doskonaleniu skutecznego systemu zarządzania BHP.

Procedury i wewnętrzne regulacje

Polityka BHP jest nadrzędnym dokumentem opisującym jednolity system bezpieczeństwa i higieny pracy w Grupie Kapitałowej TAURON.

W ramach obowiązującej w Grupie Polityki BHP każda ze spółek, z uwagi na specyfikę swojej działalności, posiada własne regulacje w tym zakresie, będące w pełni zgodne z wymaganiami i obowiązującymi przepisami prawa. Ponadto, przepisy w zakresie BHP dostosowywane są do charakteru wykonywanych prac i zadań. W spółkach, których profil działalności ma charakter produkcyjny i dystrybucyjny, tj. TAURON Wydobycie, TAURON Wytwarzanie, TAURON Ciepło, KW Czatkowice, TAURON EKOENERGIA oraz TAURON Dystrybucja – kwestie związane z ochroną zdrowia i życia pracowników mają szczególne znaczenie, które znajduje swój wyraz w rozbudowanych systemach bezpieczeństwa, jak również kontroli warunków pracy, przestrzeganiu przepisów i zasad BHP na poszczególnych stanowiskach pracy.

Zgodnie z Polityką BHP, zasady BHP obowiązują wszystkie osoby przebywające na terenie zakładów Grupy Kapitałowej TAURON. Podmioty zewnętrzne, wykonujące prace w spółkach Grupy, są zobligowane do przestrzegania obowiązujących procedur, w tym w zakresie zdrowia i bezpieczeństwa pracowników. Od pracowników firm zewnętrznych (wykonawców i podwykonawców) wymagane jest także posiadanie aktualnych badań lekarskich oraz odpowiednich kwalifikacji i uprawnień do wykonywanych prac. Niektóre spółki Grupy Kapitałowej TAURON (szczególnie te, gdzie warunki pracy są szczególnie niebezpieczne) wprowadzają również dodatkowe wymagania oraz szkolenia dla podmiotów zewnętrznych.

Wśród najważniejszych dokumentów regulujących kwestie BHP w miejscu pracy znajdują się Zintegrowany System Zarządzania Bezpieczeństwem i Higieną Pracy w TAURON Wydobycie, Procedury zarządzania bezpieczeństwem i higieną pracy w TAURON Ciepło, czy Polityka jakości, ochrony środowiska i bezpieczeństwa pracy TAURON Wytwarzanie.

Podjęte działania i uzyskane rezultaty

Ważnym elementem w promowaniu zasad BHP jest stałe podnoszenie świadomości pracowników i podwykonawców w zakresie bezpieczeństwa pracy, głównie za pomocą dedykowanych szkoleń, które są prowadzone w formie spotkań i warsztatów oraz w formie interaktywnej w postaci szkolenia na platformie e-learningowej. Z uwagi na to, że najlepszymi promotorami bezpiecznych zachowań w miejscu pracy są sami pracownicy, spółki organizują szkolenia wewnętrzne, kampanie informacyjne, a także konkursy wiedzy o BHP.

Spółki Grupy Kapitałowej TAURON realizują szereg inicjatyw mających na celu poprawę zasad BHP. W 2018 r. należały do nich m.in.:

- działania prewencyjne w zakresie bezpiecznej organizacji pracy przy urządzeniach (TAURON Dystrybucja), w tym: spotkania z elektromonterami w terenie oraz z przedstawicielami firm wykonawczych,
- zaangażowanie osób na stanowiskach kierowniczych (wszystkie poziomy i obszary) w kształtowanie kultury bezpieczeństwa pracy, budowanie zaangażowania i podnoszenie świadomości pracowników w zakresie ochrony pracy,
- promowanie idei „Zero wypadków przy pracy”,
- organizacja spotkań z pracownikami dozoru firm zewnętrznych współpracujących ze spółkami Grupy Kapitałowej TAURON,
- systematyczne kontrole BHP na wszystkich poziomach organizacji,
- poszukiwanie i wdrażanie nowych technologii oraz metod pracy pod względem BHP,
- tablice informacyjne o liczbie wypadków oraz liczbie dni bez wypadku,
- przeprowadzanie okresowych analiz stanu bezpieczeństwa i higieny pracy oraz podejmowanie działań korygujących w obszarach o największej wypadkowości,
- realizacja Planów Poprawy BHP,

- system dodatkowych, cyklicznych szkoleń z oderwaniem od pracy dla wybranych stanowisk i miejsc pracy, uwzględniających w szczególności prawidłowość postrzegania zagrożeń, ogólne zasady BHP, wielkość ryzyka zawodowego oraz konsekwencje nieprzestrzegania przepisów i zasad BHP poparte przykładami zaistniałych zdarzeń wypadkowych,
- program adaptacji zawodowej pracowników nowoprzyjętych, kończący się oceną przydatności pracownika do pracy na danym stanowisku pracy,
- informowanie pracowników w zakresie BHP z wykorzystaniem dostępnych form przekazu (tablice i znaki informacyjne oraz ostrzegawcze), w tym za pomocą przekazu multimedialnego z wykorzystaniem dostępnych monitorów i telebimów,
- wprowadzanie nowoczesnych form szkolenia pracowników i popularyzacji wiedzy z zakresu BHP z wykorzystaniem materiałów multimedialnych,
- przeprowadzanie we wszystkich spółkach Grupy Kapitałowej TAURON Społecznych Przeglądów Warunków Pracy,
- organizacja we wszystkich Oddziałach spółki TAURON Wytwarzanie Konkursu Wiedzy o BHP dla pracowników,
- organizacja Zawodów Sportowo-Pożarniczych w TAURON Wytwarzanie,
- dodatkowe szkolenia z zakresu udzielania pierwszej pomocy dla wszystkich nowo przyjmowanych pracowników,
- dokonanie przeglądu dróg i ciągów komunikacyjnych w zakresie bezpiecznego poruszania się.

Powyższe działania znacznie wpływają na kształtowanie się wskaźników wypadkowości pracowników w Grupie Kapitałowej TAURON. Do ich rezultatów zaliczyć należy także odsetek przeszkolonych pracowników firm zewnętrznych w aspekcie BHP w wybranych spółkach Grupy Kapitałowej TAURON.

Kodeks Postępowania dla Kontrahentów Spółek Grupy TAURON

Ważną inicjatywą wdrażaną w Grupie Kapitałowej TAURON w ramach odpowiedzialnego łańcucha dostaw jest włączenie kryteriów zrównoważonego rozwoju do standardu zarządzania procesami zakupowymi.

TAURON promuje ideę odpowiedzialności społecznej wśród swoich dostawców, chce współpracować z kontrahentami, którzy przestrzegają praw człowieka i działają zgodnie z regulacjami prawnymi, zapewniają bezpieczne i godne warunki pracy oraz stosują nie tylko najwyższe standardy etyczne, ale także dbają o środowisko naturalne. Kryteria CSR zostały zdefiniowane i zebrane w jeden dokument, tj. *Kodeks Postępowania dla Kontrahentów Spółek Grupy TAURON*. Od grudnia 2017 r. jest on obowiązkowym kryterium stosowanym w procesie kwalifikacji kontrahentów. Kodeks stanowi obowiązujący standard w Grupie Kapitałowej, promując odpowiedzialność wśród interesariuszy i zachęcając do wdrażania odpowiedzialnych praktyk wśród dostawców.

Procedury i wewnętrzne regulacje

Celem *Kodeksu Postępowania dla Kontrahentów Spółek Grupy TAURON* jest określenie jednolitych standardów oraz transparentnych zasad postępowania w ramach prowadzonej przez Spółki działalności biznesowej, w szczególności w zakresie relacji z kontrahentami.

Kodeks stosowany jest w relacjach z kontrahentami spółek Grupy Kapitałowej TAURON i obowiązuje wszystkich pracowników, członków zarządu i organów nadzorczych spółek, a także prokurentów i pełnomocników.

Dokument obejmuje zasady z zakresu obszaru pracownika (m.in. bezpieczeństwo i higiena prac, dyskryminacja, polityka personalna, praca przymusowa, zatrudnianie dzieci i nieletnich), środowiska naturalnego (ochrona środowiska, odpowiedzialne gospodarowanie zasobami), kontaktów z otoczeniem (m.in. uczciwa konkurencja, zwalczanie nadużyć, bezpieczeństwo i ochrona informacji, relacje inwestorskie).

W związku z powyższym, dokumentami powiązаныmi z Kodeksem są:

- *Kodeks Odpowiedzialnego Biznesu Grupy TAURON,*
- *Polityka Poszanowania Praw Człowieka w Grupie TAURON,*
- *Polityka Antykorupcyjna Grupy TAURON,*
- *Procedura oceny wiarygodności kontrahentów TAURON Polska Energia S.A.,*

- zasady dotyczące organizowania przedsięwzięć we współpracy z podmiotami zewnętrznymi w Grupie Kapitałowej TAURON,
- *Regulamin Udzielania Zamówień w Grupie TAURON.*

Podjęte działania i uzyskane rezultaty

Kontrahent, który bierze udział w postępowaniu organizowanym przez spółki Grupy Kapitałowej TAURON, zobligowany jest do złożenia oświadczenia potwierdzającego zapoznanie się z *Kodeksem Odpowiedzialnego Biznesu Grupy TAURON* i przestrzegania jego postanowień. Powyższe oświadczenie zostało zamieszczone na stronie internetowej Spółki pod adresem http://swoz.tauron.pl/platform/HomeServlet?MP_module=main&MP_action=publicFilesList.

11.5. Kluczowe projekty CSR realizowane w Grupie Kapitałowej TAURON w 2018 r.

W 2018 r. Grupa Kapitałowa TAURON realizowała inicjatywy poruszające zagadnienia ważne z punktu widzenia mieszkańców południa Polski (Górnego Śląska, Dolnego Śląska, Opolszczyzny, Małopolski). W ramach obchodów setnej rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości zrealizowano autorski projekt pn. TAURON Energetyczny Junior Cup. Był to cykl turniejów, w których wzięło udział sto dziecięcych klubów piłkarskich. TAURON Energetyczny Junior Cup odbywał się pod patronatem Ministra Sportu i Turystyki, Ministra Energii oraz wojewodów Małopolskiego i Śląskiego.

W 2018 r. zrealizowano również akcję pn. „Energia dobrych słów”. W ramach projektu, pracownicy organizacji w radiowym studiu nagrali bajki dla dzieci. Audiobook wydany został na płycie CD w nakładzie trzech tysięcy egzemplarzy, a następnie przekazany do szpitali i hospicjów dziecięcych działających na południu kraju.

Na uwagę zasługują także działania podejmowane przez poszczególne spółki Grupy Kapitałowej TAURON.

TAURON Dystrybucja od 2013 r. prowadzi program edukacyjny dla dzieci i młodzieży pn. „Bezpieczniki TAURONA. Włącz dla dobra dziecka”, którego głównym celem jest edukacja najmłodszych w zakresie nauki zasad bezpiecznego korzystania z energii elektrycznej. Od 2017 r. program jest realizowany w oparciu o nowoczesną multimedialną platformę edukacyjną. Nauczyciele mogą bezpłatnie skorzystać z 10 scenariuszy lekcji dla wszystkich klas szkoły podstawowej, uczniowie obejrzeć ciekawe filmy o elektryczności, rozwiązać quizy czy zagrać w grę z energetykiem w roli głównej. Filmy edukacyjne są dostosowane do potrzeb uczniów niepełnosprawnych. W ramach programu odbywają się także zajęcia edukacyjne z udziałem naukowców.

W zakresie społecznej odpowiedzialności biznesu TAURON prowadzi również współpracę z partnerami zewnętrznymi. Dużą część obszaru biznesowego Grupy Kapitałowej TAURON obejmuje obszary górskie, zatem współpraca z Fundacją Górskiego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego pozwala lepiej identyfikować wyzwania stojące przed klientami zamieszkującymi te tereny, a jednocześnie umożliwia edukację w zakresie poprawy bezpieczeństwa w górach. Grupa Kapitałowa TAURON współpracuje również ze Stowarzyszeniem SIEMACHA, jedną z wiodących w kraju organizacji pozarządowych, ukierunkowanych na realizację projektów z obszarów wychowania, sportu i terapii, która świadczy systemową pomoc dzieciom i młodzieży. W ramach współpracy Grupa Kapitałowa TAURON objęła patronatem działalność sportową stowarzyszenia, zyskując tytuł „*TAURON sportowy partner SIEMACHY*”. W 2018 r. wspierane były takie projekty jak „Piłkarski Dzień Dziecka z TAURONEM” i „Juliada”.

Jednym z kierunków CSR jest partnerstwo społeczno-biznesowe. Od 2017 r. w jego ramach realizowane są projekty z zakresu wolontariatu pracowniczego.

Istotnym elementem strategii CSR w ramach Grupy Tauron jest działalność Fundacji TAURON. W 2018 r. Fundacja realizowała swoje cele - w szczególności poprzez wspieranie osób fizycznych i prawnych, instytucji i organizacji w ich działalności zbieżnej z celami Fundacji - przekazując w drodze darowizn kwotę 3 933 776,79 zł.

Fundacja TAURON realizuje również projekty o charakterze dobroczynnym. W 2018 r. wraz ze spółkami TAURON i TAURON Dystrybucja zrealizowała czternastą edycję akcji pn. „Domy Pozytywnej Energii”. Akcja skierowana jest do całodobowych placówek opiekuńczo-wychowawczych funkcjonujących na terenie województw: dolnośląskiego, opolskiego, śląskiego, małopolskiego i podkarpackiego. Głównym celem akcji jest poprawa warunków życia

dzieci z domów dziecka przez wsparcie ich edukacji, otwieranie perspektyw i rozwój w otoczeniu. Od momentu odświeżenia formuły akcji, tj. od 2011 r. do 2018 r., w akcji udział wzięło 566 domów dziecka (w 2018 r. były to 43 placówki).

Grupa Kapitałowa TAURON jest sygnatariuszem deklaracji Odpowiedzialna Energia, zawierającej zasady zrównoważonego rozwoju w branży energetycznej w Polsce. W 2013 r. Spółka dołączyła również do grona podmiotów, które podpisały deklarację biznesu na rzecz zrównoważonego rozwoju, zobowiązując się tym samym do zaangażowania w realizację celów strategicznych „Wizji zrównoważonego rozwoju dla polskiego biznesu 2050”.

11.6. Działalność sponsoringowa

W 2018 r. działalność sponsoringowa w Grupie Kapitałowej TAURON była prowadzona w oparciu o *Plan prowadzenia działalności sponsoringowej przez Grupę TAURON w 2018 r.*, przyjęty przez Zarząd i pozytywnie zaopiniowany przez Radę Nadzorczą.

Głównym celem działalności sponsoringowej w Grupie Kapitałowej TAURON jest wspieranie jej celów biznesowych, określonych w *Strategii Grupy TAURON na lata 2016-2025*.

Działalność sponsoringowa była prowadzona na podstawie wynegocjowanych umów, zawierających zestandaryzowane zapisy. W 2018 r. rozpoczęto wprowadzanie do umów sponsoringowych zasady premiowania za osiągnięty wynik promocyjny, uzależniając wypłatę istotnych części wynagrodzenia od mierzalnej efektywności zrealizowanych umów.

Ponadto, działalność ta była na bieżąco monitorowana, analizowana i raportowana poprzez szczegółowe sprawozdania z realizacji umów sponsoringowych, badania i analizy prowadzone w cyklach kwartalnym, półrocznym i rocznym przez wyspecjalizowane podmioty zewnętrzne oraz nadzór sprawowany przez spółki Grupy Kapitałowej TAURON, które realizują działania sponsoringowe (w 2018 r.: TAURON Sprzedaż i TAURON).

Zgodnie z wdrożonymi procedurami dokonywana była ocena efektywności prowadzonych działań poprzez badania opinii, pomiar wielkości i wartości ekspozycji marki w mediach w kontekście prowadzonych działań, a także pomiar wpływu na postawy prosprzedażowe z raportowaniem osiągniętych wyników.

Niezależny podmiot badawczy oszacował wstępnie w wyniku pomiaru efektywności promocyjnej uzyskany ekwiwalent reklamowy w odniesieniu do działań zakończonych w 2018 r. Zestawiając tak uzyskaną wartość sumaryczną do sumy wszystkich nakładów wynikających z odnośnych umów sponsoringowych, uzyskano współczynnik zwrotu ROI na poziomie ok. 6. Oznacza to, że każda złotówka wydatkowana na te cele przyniosła korzyści promocyjne Grupie Kapitałowej TAURON, których wartość jest niezależnie, wstępnie oszacowana na ok. 6 zł.

Potwierdzeniem efektywności prowadzonych działań jest wysokie pozycjonowanie marki TAURON w niezależnym raporcie badawczym, Sponsoring Monitor 2018. Według tego opracowania TAURON zajmuje ósmą lokatę w zestawieniu TOP 10 sponsorów ogółem. W rankingu, będącym wynikiem badań opinii, sklasyfikowano kilkaset marek, TAURON odnotował bardzo dobry wynik zajmując najwyższą lokatę w zestawieniu spośród konkurentów. Z uwagi na relatywnie niski poziom wydatków na sponsoring w Grupie Kapitałowej TAURON, pozycja w tym zestawieniu może być postrzegana jako wysoka.

W 2018 r. działalność sponsoringowa objęła łącznie 24 projekty z 20 kontrahentami. Wstępne dane dotyczące osiągniętych ekwiwalentów reklamowych dotyczących działań zakończonych w 2018 r. wskazują, że najlepsze wyniki osiągnęły działania takie jak tj. Tour de Pologne, Polski Związek Narciarski i TAURON Speedway Euro Championship. Spośród projektów mających status w trakcie realizacji, przez co rozumie się umowy, które zostały zawarte, ale nie zostały zakończone, wysokim potencjałem charakteryzowały się działania takie jak sponsorowanie TAURON Areny Kraków.

11.7. Opis istotnych ryzyk związanych z działalnością Grupy Kapitałowej TAURON mogących wywierać niekorzystny wpływ na polityki stosowane przez Grupę Kapitałową TAURON, a także opis zarządzania tymi ryzykami

W ramach realizowanego w Grupie Kapitałowej TAURON procesu zarządzania ryzykiem, zidentyfikowano ryzyka związane z działalnością spółek, mogące wywierać niekorzystny wpływ na zagadnienia: społeczne, pracownicze, środowisko

naturalne, poszanowanie praw człowieka, przeciwdziałanie korupcji oraz na polityki stosowane przez Grupę Kapitałową TAURON.

Zgodnie z obowiązującymi regulacjami, które szczegółowo przedstawiono w pkt 3 niniejszego sprawozdania, dla zidentyfikowanych ryzyk wyznaczony jest właściciel ryzyka odpowiedzialny za zarządzanie tym ryzykiem, sporządzane są karty ryzyka zawierające opisy prowadzonych działań mitygujących, określone są parametry mierzące ryzyko i wskaźniki wczesnego ostrzeżenia, a w szczególnych przypadkach tworzone są odrębne plany reakcji na ryzyko i plany rezerwowe. Ryzyka te ujęte są w modelu ryzyka określającym kategorie ryzyk występujących w działalności Grupy Kapitałowej TAURON.

Do najistotniejszych ryzyk Grupy Kapitałowej TAURON należą: społeczne, zarządzania kapitałem ludzkim, BHP, komunikacji wewnętrznej, środowiskowe, procesu zakupowego, prawne i compliance.

Poniżej tabela przedstawia charakterystykę ryzyk związanych z działalnością Grupy Kapitałowej TAURON mogących wywierać niekorzystny wpływ na polityki stosowane przez Grupę Kapitałową TAURON oraz opis reakcji stosowanych w stosunku do tych ryzyk.

Tabela nr 68. Ryzyka związane z działalnością TAURON mogące wywierać niekorzystny wpływ na polityki stosowane przez Grupę Kapitałową TAURON oraz opis reakcji stosowanych w stosunku do tych ryzyk

Lp.	Nazwa ryzyka	Opis ryzyka	Reakcja na ryzyko
1.	Ryzyko społeczne	Ryzyko obejmuje ryzyko niewywiązywania się ze standardów obsługi klienta, realizacji umów sprzedaży, komunikacji zewnętrznej i działań marketingowych oraz ryzyko związane z ochroną danych osobowych. Skutkiem materializacji ryzyka jest utrata reputacji i zaufania klientów, spory z klientami, brak realizacji celów, w tym celów sprzedażowych oraz możliwe kary za nieprzebranie wymogów prawa w zakresie ochrony danych osobowych.	<ul style="list-style-type: none"> • Przyjęcie i realizacja PRO Klientkiej Polityki Społecznej. • Prowadzenie dialogu z klientami, w tym badanie zadowolenia klientów, dopasowanie oferty produktowej do ich potrzeb, dbanie o wysoki poziom obsługi klientów. • Budowanie relacji z klientami i otoczeniem rynkowym. • Odpowiedzialność za produkt, w tym za jakość i bezpieczeństwo dostaw, dopasowanie oferty produktowej do oczekiwań klientów. • Ochrona prywatności i bezpieczeństwa danych osobowych klientów. • Wdrażanie narzędzi wspierających realizację klientkiej polityki społecznej. • Standaryzacja wzorów umów z klientami i ich dostosowywanie do zmian w przepisach prawa oraz optymalizacja procesów sprzedażowych i obsługowych. • Realizacja działań promocyjnych zgodnie z przyjętą <i>Strategią marki TAURON</i> i <i>Strategią sponsoringową Grupy TAURON na lata 2018-2025</i>, uwzględniające poszanowanie praw człowieka i prowadzenie odpowiedzialnego marketingu.
2.	Ryzyko Zarządzania kapitałem ludzkim	Ryzyko związane z zagadnieniami pracowniczymi, w tym również z kwestią różnorodności, partycypacji, warunkami zatrudnienia i pracy, stosunkami ze związkami zawodowymi oraz poszanowaniem prawa wolności do zrzeszania się, zarządzania kapitałem ludzkim, zarządzania ścieżkami kariery i rekrutacją, systemami szkoleń, zdrowiem i bezpieczeństwem w pracy. Skutkiem materializacji ryzyka są skargi pracownicze, spory zbiorowe, strajki, utrata wyspecjalizowanej kadry i trudności w jej odtworzeniu.	<ul style="list-style-type: none"> • Przyjęcie i realizacja Polityki Rekrutacji, Selekcji i Adaptacji Pracowników. • Przyjęcie i realizacja Polityki Przeciwdziałania Mobbingowi i Dyskryminacji. • Dbałość o rozwój kompetencji pracowników, w tym poprzez udział w szkoleniach. • Prowadzenie konsultacji z organizacjami społecznymi w Grupie Kapitałowej TAURON. • Realizacja polityki kadrowej w oparciu o Model Kompetencyjny, Regulamin Wynagradzania i Regulamin Pracy. • Przyjęcie i wdrożenie Polityki Różnorodności. • Przyjęcie i wdrożenie Polityki Poszanowania Praw Człowieka.
3.	Ryzyko BHP	Ryzyko związane z zapewnieniem zdrowia i bezpieczeństwa w pracy. Skutkiem materializacji ryzyka jest uraz pracownika, utrata zdrowia lub nadmierna ekspozycja pracownika na czynniki szkodliwe dla zdrowia.	<ul style="list-style-type: none"> • Priorytetyzacja bezpieczeństwa pracowników, klientów, wykonawców i interesariuszy w podejmowanych działaniach biznesowych. • Przyjęcie i realizacja <i>Polityki BHP Grupy TAURON</i>. • Zapewnianie optymalnych warunków pracy. • Prowadzenie aktywnego monitorowania warunków pracy oraz poprawności jej organizacji. • Podnoszenie kwalifikacji pracowników w zakresie poprawy bezpieczeństwa pracy. • Prowadzenie szkoleń, wdrażanie i doskonalenie systemu zarządzania BHP.

Lp.	Nazwa ryzyka	Opis ryzyka	Reakcja na ryzyko
			<ul style="list-style-type: none"> • Propagowanie kultury bezpieczeństwa wśród pracowników w oparciu o publikowane materiały tematyczne.
4.	Ryzyko komunikacji wewnętrznej	Ryzyko związane z zapewnieniem optymalnej i efektywnej komunikacji wewnątrz Grupy TAURON oraz przekazywaniem rzetelnej informacji do pracowników Grupy Kapitałowej TAURON z zachowaniem poufności informacji wrażliwych. Skutkiem materializacji ryzyka jest utrata zaufania wobec pracodawcy, wzrost niepokojów społecznych, utrata reputacji i negatywny wpływ na markę TAURON.	<ul style="list-style-type: none"> • Budowanie relacji ze stroną społeczną w Grupie Kapitałowej TAURON i ścisła współpraca z Rzecznikiem Dialogu Społecznego. • Wykorzystywanie i rozwój dostępnych narzędzi komunikacji w celu przekazywania istotnych informacji do pracowników Grupy Kapitałowej TAURON. • Przy przekazywaniu istotnych informacji - organizacja spotkań bezpośrednich kadry zarządzającej z pracownikami. • Bieżące monitorowanie sytuacji i zdarzeń w spółkach Grupy Kapitałowej TAURON mogących wywołać niepokój społeczny. • Cykliczne spotkania z przedstawicielami spółek zajmującymi się komunikacją wewnętrzną w celu wymiany informacji. • Opracowanie Strategii komunikacyjnej dla Grupy TAURON.
5.	Ryzyko środowiskowe	Ryzyko związane z wpływem prowadzonej działalności biznesowej na środowisko naturalne i korzystaniem z jego zasobów, kontrolą i zapobieganiem zanieczyszczeniom, ochroną źródeł wody i zarządzania odpadami. Skutkiem materializacji ryzyka jest degradacja środowiska naturalnego oraz kary za niedotrzymanie wymagań środowiskowych, konieczność ich usunięcia, ograniczenie produkcji, możliwości korzystania z programów pomocowych i utrata wizerunku Grupy Kapitałowej TAURON.	<ul style="list-style-type: none"> • Przyjęcie i wdrożenie <i>Polityki Środowiskowej Grupy TAURON</i>. • Prowadzenie działalności biznesowej oddziaływującej na środowisko zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju. • Identyfikacja obszarów wpływu na środowisko i zapewnienie funkcjonowania Grupy Kapitałowej TAURON zgodnie z przepisami dotyczącymi ochrony środowiska. • Ciągły rozwój wiedzy i kultury odpowiedzialności środowiskowej wśród pracowników, klientów i kontrahentów Grupy Kapitałowej TAURON. • Poszukiwanie rozwiązań zmierzających do wdrożenia zasad gospodarki obiegu zamkniętego w Grupie Kapitałowej TAURON oraz aktywne poszukiwanie rozwiązań technicznych i organizacyjnych minimalizujących negatywny wpływ działalności na środowisko. • Poprawa efektywności energetycznej i efektywnego gospodarowania wodą. • Oferowanie produktów / usług uwzględniających aspekt ograniczania negatywnego wpływu na środowisko naturalne. • Promowanie ochrony przyrody, współpraca z samorządami i jednostkami administracji państwowej w tym zakresie.
6.	Ryzyko procesu zakupowego	Ryzyko związane z prowadzonymi postępowaniami zakupowymi, uwzględniające metody zapobiegania łamaniu praw człowieka przez partnerów biznesowych, przeciwdziałaniu korupcji i nadużyć w procesie zakupowym oraz przestrzegania standardów etyczno-moralnych w trakcie jego realizacji. Skutkiem materializacji ryzyka są niekorzystne umowy zakupowe, konieczność unieważnienia postępowań przetargowych, utrata wizerunku Grupy Kapitałowej TAURON i wiarygodności wobec interesariuszy.	<ul style="list-style-type: none"> • Przyjęcie i wdrożenie <i>Kodeksu Postępowania dla Kontrahentów Grupy TAURON</i>. • Przyjęcie i realizacja <i>Polityki Antykorupcyjnej Grupy TAURON</i>. • Przyjęcie i realizacja <i>Polityki Poszanowania Praw Człowieka</i>. • Standaryzacja zasad prowadzenia postępowań w procesie zakupowym i jego transparentność. • Budowanie trwałych relacji z kontrahentami, opartych na zaufaniu i wzajemnym szacunku. • Oczekiwanie od kontrahentów przestrzegania przepisów prawa, standardów etycznych i dobrych praktyk handlowych, w tym bezpieczeństwa i higieny pracy, zasad dyskryminacji i nierównego traktowania, poszanowania praw człowieka i godności pracowników, przejrzystej polityki personalnej, ochrony środowiska, uczciwej konkurencji, zapobiegania i zwalczania nadużyć oraz bezpieczeństwa i ochrony informacji. • Stosowanie wzorców umów i klauzul standardowych do umów w zakresie przestrzegania praw człowieka przez partnerów biznesowych Grupy Kapitałowej TAURON.
7.	Ryzyko prawne	Ryzyko związane z nieprzestrzeganiem przepisów prawa, błędną interpretacją nowych przepisów i regulacji, wymogami nakładanymi przez regulatora i organy nadzorujące.	<ul style="list-style-type: none"> • Stały monitoring otoczenia prawnego i zmian przepisów prawa, w tym w zakresie zagadnień społecznych, poszanowania praw człowieka, przeciwdziałania korupcji, ochrony środowiska i zagadnień pracowniczych. • Wdrażanie wymaganych zmian do regulacji wewnętrznych. • Powoływanie grup roboczych mających na celu przygotowanie i wdrożenie wymaganych zmian wynikających z otoczenia prawnego.

Lp.	Nazwa ryzyka	Opis ryzyka	Reakcja na ryzyko
			<ul style="list-style-type: none"> • Stała współpraca z organami nadzorującymi rynek energii i rynek kapitałowy. • Konsultacje z jednostkami organizacyjnymi z zakresu projektowanych regulacji kluczowych dla obszaru zgodności. • Szkolenia pracowników ze znajomości przepisów prawa i regulacji wewnętrznych.
8.	Ryzyko compliance	<p>Ryzyko compliance obejmuje ryzyko nadużyć wewnętrznych, nadużyć zewnętrznych oraz ryzyko zachowań nieetycznych.</p> <p>Ryzyko związane z przywłaszczeniem lub wykorzystywaniem majątku Spółki, jego dewastacją, wykorzystywaniem pozycji służbowej do uzyskiwania korzyści osobistych, działaniem osób trzecich mającym na celu kradzież, włamanie, fałszerstwo oraz związane z występowaniem zachowań niezgodnych z ogólnie przyjętymi w społeczeństwie zasadami współżycia społecznego, normami moralnymi i mobbingiem.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Przyjęcie i wdrożenie <i>Kodeksu Postępowania dla Kontrahentów Spółek Grupy TAURON</i>. • Przyjęcie i realizacja <i>Polityki Antykorupcyjnej Grupy TAURON</i>. • Przyjęcie i realizacja <i>Polityki Poszanowania Praw Człowieka w Grupie TAURON</i>. • Przyjęcie i realizacja <i>Polityki Przeciwdziałania Mobbingowi i Dyskryminacji w Grupie TAURON</i>. • Przyjęcie i wdrożenie <i>Polityki Różnorodności w Grupie TAURON</i>. • Efektywne stosowanie w organizacji systemu zgłaszania nadużyć (whistleblowing system), umożliwiającego zgłaszanie potencjalnych przypadków nadużyć, system umożliwi również zgłaszanie nadużyć przez podmioty zewnętrzne poprzez formularz zgłoszenia nadużyć na stronie http://www.tauron.pl/. • Monitoring współpracy z kontrahentami oraz badanie ich wiarygodności we współpracy z podmiotami zewnętrznymi w Grupie TAURON. • Propagowanie najlepszych praktyk, doskonalenie procedur, prowadzenie szkoleń oraz stosowanie <i>Kodeksu Etyki Biznesowej Grupy TAURON</i> i funkcjonowanie systemu zgłaszania nadużyć. • Budowa kultury organizacyjnej opartej na wartościach i zasadach Grupy TAURON.

12. POZOSTAŁE ISTOTNE INFORMACJE I ZDARZENIA

12.1. Istotne postępowania toczące się przed sądem, organem właściwym dla postępowania arbitrażowego lub organem administracji publicznej

Poniższa tabela przedstawia zestawienie istotnych postępowań toczących się przed sądem, organem właściwym dla postępowania arbitrażowego lub organem administracji publicznej w 2018 r.

Tabela nr 69. Zestawienie istotnych postępowań toczących się przed sądem, organem właściwym dla postępowania arbitrażowego lub organem administracji publicznej w 2018 r.

Postępowania z udziałem TAURON		
Lp.	Strony postępowania	Opis postępowań wraz z wartością przedmiotu sporu oraz stanowiskiem Spółki
1.	Huta Łaziska S.A. (powód) TAURON (jako następcą prawny GZE) i Skarb Państwa reprezentowany przez Prezesa URE (pozwani)	<p>Przedmiot postępowania: sprawa o zapłatę odszkodowania za rzekome szkody wywołane niewykonaniem przez GZE postanowienia Prezesa URE z dnia 12 października 2001 r. w przedmiocie wznowienia dostawy energii elektrycznej do powoda.</p> <p>Wartość przedmiotu sporu: 182 060 000,00 zł</p> <p>Wszczęcie postępowania: pozew z dnia 12 marca 2007 r.</p> <p>Stanowisko Spółki: Spółka uznaje roszczenia zawarte w pozwie za bezzasadne.</p>
2.	ENEA (powód) TAURON (pozwany)	<p>Przedmiot postępowania: sprawa o zapłatę z tytułu zarzucanego bezpodstawnego wzbogacenia Spółki w związku z rozliczeniami niezbilansowania na Rynku Bilansującym dokonywanymi ze spółką PSE w okresie od stycznia do grudnia 2012 r.</p> <p>Wartość przedmiotu sporu: 17 085 846,49 zł</p> <p>Wszczęcie postępowania: pozew z dnia 10 grudnia 2015 r.</p> <p>Stanowisko Spółki: Spółka uznaje roszczenia zawarte w pozwie za bezzasadne.</p>
3.	Naczelnik Mazowieckiego Urzędu Celno-Skarbowego (organ prowadzący) TAURON (strona)	<p>Przedmiot postępowania: badanie rzetelności deklarowanych przez TAURON podstaw opodatkowania oraz prawidłowości obliczania i wpłacania podatku od towarów i usług za okres od października 2013 r. do września 2014 r. Głównym przedmiotem trzech postępowań kontrolnych prowadzonych przez Naczelnika Mazowieckiego Urzędu Celno-Skarbowego są dokonane przez TAURON odliczenia VAT naliczonego z tytułu zakupu przez TAURON energii elektrycznej na niemiecko – austriackim rynku energii od podmiotów: Castor Energy sp. z o.o. i Virtuse Energy sp. z o.o.</p> <p>Wartość przedmiotu postępowań (kwota odliczonego podatku VAT): 54 371 306,92 zł z czego: Castor Energy sp. z o.o. - 52 494 671,92 zł, Virtuse Energy sp. z o.o. – 1 876 635,00 zł</p> <p>Data wszczęcia postępowania: Castor Energy sp. z o.o. - październik 2014 r. i sierpień 2016 r., Virtuse Energy sp. z o.o. - grudzień 2016 r.</p> <p>Stanowisko Spółki: w ocenie Spółki, biorąc pod uwagę całokształt okoliczności sprawy oraz orzecznictwo Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej i pojawiające się od końca 2016 r. pozytywne dla podatników orzeczenia WSA i NSA dotyczące prawa do odliczenia podatku VAT w przypadku nieświadomego uczestniczenia w przestępstwach karuzelowych, w przypadku gdy przy weryfikacji obu kontrahentów została dochowana należyta staranność, Spółka działała w dobrej</p>

wierze i winna mieć prawo do odliczenia podatku naliczonego od faktur dokumentujących zakup energii od kontrahentów Castor i Virtuse.

Pozwy związane z wypowiedzeniem przez spółkę zależną PE-PKH umów dotyczących sprzedaży energii elektrycznej i praw majątkowych wynikających ze świadectw pochodzenia

Lp.	Strony postępowania	Opis postępowań wraz z wartością przedmiotu sporu oraz stanowiskiem Spółki
4.	Dobiesław Wind Invest sp. z o.o. (powód) TAURON (pozwana)	<p>Przedmiot postępowania: sprawa o zapłatę odszkodowania oraz ustalenie odpowiedzialności na przyszłość.</p> <p>Wartość przedmiotu sporu: 34 746 692,31 zł</p> <p>Wszczęcie postępowania: pozew z dnia 30 czerwca 2017 r.</p> <p>Stanowisko Spółki: Spółka uznaje roszczenia zawarte w pozwie za bezzasadne.</p>
5	Dobiesław Wind Invest sp. z o.o. (powód) TAURON (pozwana)	<p>Przedmiot postępowania: sprawa o wniesienie zabezpieczenia poprzez złożenie depozytu sądowego (wyłączone do osobnego prowadzenia z postępowania z pkt 4).</p> <p>Wartość przedmiotu sporu: 183 391 495,00 zł</p> <p>Data wszczęcia postępowania: 30 czerwca 2017 r.</p> <p>Stanowisko Spółki: Spółka uznaje roszczenia za bezzasadne.</p>
6.	Gorzyca Wind Invest sp. z o.o. (powód) TAURON (pozwany)	<p>Przedmiot postępowania: sprawa o zapłatę odszkodowania oraz ustalenie odpowiedzialności TAURON za szkody, które mogą wyniknąć w przyszłości z czynów niedozwolonych, w tym z czynów nieuczciwej konkurencji.</p> <p>Wartość przedmiotu sporu: 39 718 323,00 zł</p> <p>Wszczęcie postępowania: pozew z dnia 29 czerwca 2017 r.</p> <p>Stanowisko Spółki: Spółka uznaje roszczenia zawarte w pozwie za bezzasadne.</p>
7.	Pękanino Wind Invest sp. z o.o. (powód) TAURON (pozwany)	<p>Przedmiot postępowania: sprawa o zapłatę odszkodowania oraz ustalenie odpowiedzialności TAURON za szkody, które mogą wyniknąć w przyszłości z czynów niedozwolonych, w tym z czynów nieuczciwej konkurencji.</p> <p>Wartość przedmiotu sporu: 28 469 073,00 zł</p> <p>Wszczęcie postępowania: pozew z dnia 29 czerwca 2017 r.</p> <p>Stanowisko Spółki: Spółka uznaje roszczenia zawarte w pozwie za bezzasadne.</p>
8.	Nowy Jarosław Wind Invest sp. z o.o. (powód) TAURON (pozwany)	<p>Przedmiot postępowania: sprawa o zapłatę odszkodowania oraz ustalenie odpowiedzialności TAURON za szkody, które mogą wyniknąć w przyszłości z czynów niedozwolonych, w tym z czynów nieuczciwej konkurencji.</p> <p>Wartość przedmiotu sporu: 27 008 100,00 zł</p> <p>Wszczęcie postępowania: pozew z dnia 29 czerwca 2017 r.</p> <p>Stanowisko Spółki: Spółka uznaje roszczenia zawarte w pozwie za bezzasadne.</p>

9.	in.ventus sp. z o.o. Mogilno I sp. k. (powód) TAURON (pozwany)	Przedmiot postępowania: sprawa o zapłatę tytułem odszkodowania na rzecz oraz ustalenie odpowiedzialności TAURON za szkody, które mogą wynikać w przyszłości z czynów niedozwolonych, w tym z czynów nieuczciwej konkurencji. Wartość przedmiotu sporu: 12 286 229,70 EUR (tj. 53 587 619,46 zł według średniego kursu NBP z dnia 29 czerwca 2018 r.). Wszczęcie postępowania: pozew z dnia 29 czerwca 2018 r. Stanowisko Spółki: Spółka uznaje roszczenia zawarte w pozwie za bezzasadne.
10.	Amon sp. z o.o. oraz Talia sp. z o.o. (współuczestnictwo formalne po stronie powodowej) TAURON (pozwany)	Przedmiot postępowania: sprawa o zapłatę odszkodowania oraz ustalenie odpowiedzialności TAURON za szkody, które mogą wynikać w przyszłości z czynów niedozwolonych, w tym z czynów nieuczciwej konkurencji. Wartość przedmiotu sporu: Amon - 47 556 025,51 zł; Talia - 31 299 182,52 zł Wszczęcie postępowania: pozew z dnia 30 kwietnia 2018 r. Stanowisko Spółki: Spółka uznaje roszczenia zawarte w pozwie za bezzasadne.

Postępowania z udziałem spółek Grupy Kapitałowej TAURON

Lp.	Strony postępowania	Opis postępowań wraz z wartością przedmiotu sporu oraz stanowiskiem Spółki
1.	Gorzycza Wind Invest sp. z o.o. Pękanino Wind Invest sp. z o.o. Dobiesław Wind Invest sp. z o.o. (powód) PEPKH (pozwany)	Przedmiot postępowania: żądanie ustalenia bezskuteczności wypowiedzenia umów długoterminowych na zakup energii elektrycznej i praw majątkowych wynikających ze świadectw pochodzenia przez PE-PKH oraz zasądzenia odszkodowania. Wartość przedmiotu sporu: Gorzycza - 1 141 991,61 zł; Pękanino 39 266 111,02 zł Data wszczęcia postępowania: Gorzycza – 18 maja 2015 r., Pękanino – 20 maja 2018 r., DWI – 18 maja 2015 r. Stanowisko Spółki: Spółka uznaje roszczenia zawarte w pozwie za bezzasadne.
2.	Dobiesław Wind Invest sp. z o.o. (powód) PEPKH (pozwany)	Przedmiot postępowania: żądanie zasądzenia odszkodowania. Wartość przedmiotu sporu: 42 095 462,00 zł Wszczęcie postępowania: pozew z dnia 14 czerwca 2017 r. Stanowisko Spółki: Spółka uznaje roszczenia zawarte w pozwie za bezzasadne.
3.	Nowy Jarosław Wind Invest sp. z o.o. (powód) PEPKH (pozwany)	Przedmiot postępowania: żądanie ustalenia bezskuteczności wypowiedzenia umów długoterminowych na zakup energii elektrycznej i praw majątkowych wynikających ze świadectw pochodzenia przez PE-PKH oraz zasądzenia odszkodowania. Wartość przedmiotu sporu: 42 499 627,97 zł Wszczęcie postępowania: pozew z dnia 3 czerwca 2015 r. Stanowisko Spółki: Spółka uznaje roszczenia zawarte w pozwie za bezzasadne.
4.	Amon sp. z o.o. (powód) PEPKH (pozwany)	Przedmiot postępowania: żądanie ustalenia bezskuteczności wypowiedzenia umów długoterminowych na zakup energii elektrycznej i praw majątkowych wynikających ze świadectw pochodzenia przez PE-PKH oraz zasądzenia odszkodowania.

		Wartość przedmiotu sporu: 40 478 983,22 zł
		Wszczęcie postępowania: pozew z dnia 22 maja 2015 r.
		Stanowisko Spółki: Spółka uznaje roszczenia zawarte w pozwie za bezzasadne.
5.	Talia sp. z o.o. (powód) PEPKH (pozwany)	Przedmiot postępowania: żądanie ustalenia bezskuteczności wypowiedzenia umów długoterminowych na zakup energii elektrycznej i praw majątkowych wynikających ze świadectw pochodzenia przez PE-PKH oraz zasądzenia odszkodowania.
		Wartość przedmiotu sporu: 26 769 159,48 zł
		Wszczęcie postępowania: pozew z dnia 21 maja 2015 r.
		Stanowisko Spółki: Spółka uznaje roszczenia zawarte w pozwie za bezzasadne.
6.	Mogilno III Mogilno IV Mogilno V Mogilno VI (powód) PEPKH (pozwany)	Przedmiot postępowania: żądanie ustalenia bezskuteczności wypowiedzenia umów długoterminowych na zakup energii elektrycznej przez PKH oraz zasądzenia odszkodowania.
		Wartość przedmiotu sporu: Mogilno III – równowartość 835 763,25 EUR; Mogilno IV – równowartość 930 395,46 EUR; Mogilno V – równowartość 777 607,28 EUR; Mogilno VI – równowartość 677 738,23 EUR
		Wszczęcie postępowania: pozew z dnia 25 maja 2015 r.
		Stanowisko Spółki: Spółka uznaje roszczenia zawarte w pozwie za bezzasadne.
7.	Mogilno I Mogilno II (powód) PEPKH (pozwany)	Przedmiot postępowania: sprawa o zapłatę odszkodowania.
		Wartość przedmiotu sporu: Mogilno I – równowartość 712 000,75 EUR; Mogilno II – równowartość 753 462,78 EUR
		Wszczęcie postępowania: pozwy z dnia 7 listopada 2018 r.
		Stanowisko Spółki: Spółka uznaje roszczenia zawarte w pozwie za bezzasadne.

12.2. Informacja o umowach zawartych przez spółki Grupy Kapitałowej TAURON

12.2.1. Umowy znaczące dla działalności Grupy Kapitałowej TAURON

Zawarcie umowy zakupu węgla z Polską Grupą Górniczą S.A.

W dniu 18 stycznia 2018 r. została zawarta umowa zakupu węgla pomiędzy Spółką a Polską Grupą Górniczą S.A. Przedmiotem Umowy jest zakup węgla energetycznego na potrzeby produkcyjne jednostek wytwórczych należących do Grupy Kapitałowej TAURON. Umowa została zawarta na czas nieoznaczony. Szacowana wartość dostaw określona na lata 2018-2021, przy założeniu ceny węgla ustalonej na 2018 r., wyniesie ok. 2,15 mld zł netto.

Cena węgla została określona dla pierwszego rocznego okresu obowiązywania umowy, natomiast w latach kolejnych będzie ona indeksowana w oparciu o formułę zawartą w umowie, uwzględniając zmiany warunków rynkowych.

Umowa przewiduje kary umowne w wysokości 10% wartości niezrealizowanych dostaw w danym okresie rocznym.

O powyższym zdarzeniu Spółka informowała w raporcie bieżącym nr 1/2018 z dnia 18 stycznia 2018 r.

Finansowanie spółki Elektrociepłownia Stalowa Wola S.A.

W dniu 8 marca 2018 r. EC Stalowa Wola podpisała umowę pożyczki z BGK oraz Polskim Górnictwem Naftowym i Gazownictwem S.A.

Na mocy wymienionej umowy BGK oraz PGNiG udzieliły EC Stalowa Wola pożyczki w kwocie po 450 mln zł każdy z przeznaczeniem na refinansowanie długu EC Stalowa Wola wobec TAURON i PGNiG (600 mln zł) oraz na pokrycie nowych wydatków inwestycyjnych na dokończenie projektu EC Stalowa Wola (300 mln zł). Data ostatecznej spłaty pożyczki przypada na dzień 14 czerwca 2030 r. Zabezpieczeniem długu EC Stalowa Wola w stosunku do BGK jest m.in. gwarancja bankowa wystawiona na zlecenie Emitenta. Gwarancja bankowa będzie odnawiana corocznie, a jej wysokość nie przekroczy 517,5 mln zł.

Dnia 26 kwietnia 2018 r. TAURON otrzymał z BGK informację, iż zostały spełnione wszystkie warunki zawieszające określone w umowie pożyczki zawartej pomiędzy EC Stalowa Wola a BGK i PGNiG, co umożliwiło wypłatę środków z pożyczki na rzecz EC Stalowa Wola.

Powyższe zdarzenia zostało szczegółowo opisane w raporcie bieżącym nr 5/2018 z dnia 8 marca 2018 r. oraz raporcie bieżącym nr 20/2018 z dnia 26 kwietnia 2018 r.

Prolongata programu emisji obligacji

W dniu 9 marca 2018 r. podpisany został aneks do umów dotyczących programu emisji obligacji (Program), tj. umowy agencyjnej i depozytowej oraz umowy gwarancyjnej, o których zawarciu Spółka informowała w raporcie bieżącym nr 49/2015 z dnia 24 listopada 2015 r. Na podstawie aneksu wydłużony został przez część banków okres dostępności środków w ramach Programu, tym samym maksymalna wartość Programu:

- a) do dnia 31 grudnia 2021 r. wynosi 6 070 000 tys. zł,
- b) do dnia 31 grudnia 2022 r. wynosi 5 820 000 tys. zł.

Do dnia 31 grudnia 2020 r. kwota Programu nie ulegnie zmianie i wynosić będzie maksymalnie 6 270 000 tys. zł. W związku z dokonaną prolongatą nie uległ zmianie poziom marży finansowania w ramach Programu.

Aneks został zawarty z bankami biorącym udział w Programie : Bank Handlowy w Warszawie S.A., BGŻ BNP Paribas S.A., Santander Bank Polska S.A., CaixaBank S.A. (Spółka Akcyjna) Oddział w Polsce, Industrial and Commercial Bank of China (Europe) S.A. Oddział w Polsce, ING Bank Śląski S.A., mBank, MUFG Bank (Europe) N.V., MUFG Bank (Europe) N.V. S.A. Oddział w Polsce oraz Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski S.A.

O powyższych zdarzeniach Spółka informowała w raporcie bieżącym nr 6/2018 z dnia 9 marca 2018 r.

Podpisanie dokumentacji transakcyjnej związanej z inwestycją Funduszy Inwestycyjnych Zamkniętych zarządzanych przez Polski Fundusz Rozwoju S.A. w spółkę zależną Nowe Jaworzno Grupa TAURON

W dniu 28 marca 2018 r. Spółka, spółka zależna Nowe Jaworzno GT oraz Fundusz Inwestycji Infrastrukturalnych – Kapitałowy Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych i Fundusz Inwestycji Infrastrukturalnych – Dłużny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych (Fundusze), których częścią portfela inwestycyjnego zarządza PFR, podpisały dokumentację transakcyjną określającą warunki inwestycji kapitałowej Funduszy w spółkę Nowe Jaworzno GT. Dokumentacja transakcyjna obejmuje umowę inwestycyjną oraz umowę wspólników wraz z załącznikami, w tym projektami wieloletniej umowy sprzedaży energii elektrycznej i wieloletniej umowy sprzedaży węgla, które zostały zawarte przez Spółkę i spółkę zależną Nowe Jaworzno GT.

Umowa wspólników określa zasady ładu korporacyjnego w spółce Nowe Jaworzno GT. Umowa ta przyznaje Funduszom m. in. osobiste uprawnienie do powoływania, zawieszania w czynnościach i odwoływania jednego członka Zarządu oraz jednego członka Rady Nadzorczej spółki Nowe Jaworzno GT. Definiuje ona także katalog spraw, dla dokonania których przez spółkę Nowe Jaworzno GT wymagane będzie uzyskanie jednomyślnej uchwały Zarządu, Rady Nadzorczej lub Zgromadzenia Wspólników tej spółki.

Umowa inwestycyjna określa zasady i warunki inwestycji kapitałowej Funduszy w spółkę Nowe Jaworzno GT. Inwestycja ta zakłada przystąpienie przez Fundusze do spółki Nowe Jaworzno GT oraz uczestniczenie przez nie w kolejnych dokapitalizowaniach spółki Nowe Jaworzno GT, poprzez obejmowanie nowo tworzonej udziałów w zamian za wkłady pieniężne do łącznej maksymalnej kwoty 880 000 tys. zł, tj. po 440 000 tys. zł przez każdy z Funduszy. Udział Funduszy w kapitale zakładowym spółki Nowe Jaworzno GT według stanu na dzień oddania bloku energetycznego 910 MW_e w Jaworznie do eksploatacji powinien wynosić ok. 14%, a udział Spółki w żadnym przypadku nie spadnie poniżej 50% + 1 udział. Spółka będzie zobowiązana do zapewnienia dokapitalizowania spółki zależnej Nowe Jaworzno GT w zakresie niezbędnym do realizacji projektu budowy bloku energetycznego 910 MW_e w Jaworznie, po osiągnięciu przez Fundusze zaangażowania kapitałowego w wysokości wyżej wymienionej kwoty maksymalnej.

Przystąpienie Funduszy do spółki Nowe Jaworzno GT było uzależnione od spełnienia określonych warunków zawieszających, które zostały spełnione w uzgodnionych terminach.

O powyższych zdarzeniach Spółka informowała w raportach bieżących: nr 25/2017 z dnia 1 czerwca 2017 r., nr 43/2017 z dnia 29 grudnia 2017 r. oraz 4/2018 z dnia 28 lutego 2018 r.

Po spełnieniu wszystkich warunków zawieszających i formalnych czynności wymaganych dla przystąpienia Funduszy w dniu 21 grudnia 2018 r. Fundusz Inwestycji Infrastrukturalnych – Kapitałowy Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych opłacił pierwszą transzę kapitału w wysokości 100 000 tys. zł.

Zawarcie umowy sprzedaży węgla i umowy sprzedaży energii elektrycznej z Nowe Jaworzno GT

W dniu 18 lipca 2018 r. zawarta została umowa wieloletnia sprzedaży węgla pomiędzy TAURON i Nowe Jaworzno GT. Zgodnie z zapisami umowy, TAURON będzie sprzedawcą węgla na potrzeby produkcji energii elektrycznej przez Nowe Jaworzno GT, w tym na potrzeby umowy sprzedaży energii elektrycznej, o której mowa poniżej. Okres trwania umowy wynosi 30 lat, a wielkość bazowa dostaw węgla wynosi ok. 1 155 100 Mg/rok. Podstawowym dostawcą węgla będzie TAURON Wydobywanie, a uzupełniającym PPG.

Równocześnie z powyższą umową, w dniu 18 lipca 2018 r. została zawarta umowa sprzedaży energii elektrycznej. Zgodnie z zapisami umowy głównym odbiorcą energii będzie TAURON. Umowa została zawarta na analogiczny okres jak umowa sprzedaży węgla kamiennego.

Zawarcie umowy wieloletniej sprzedaży węgla i umowy sprzedaży energii elektrycznej było warunkiem przystąpienia Funduszy do spółki Nowe Jaworzno GT.

O zawarciu powyższych umów Spółka informowała w raporcie bieżącym nr 24/2018 z dnia 26 lipca 2018 r.

Emisja obligacji hybrydowych

W dniach 11 i 13 grudnia 2018 r. Spółka podpisała z EBI umowy na emisję obligacji hybrydowych (podporządkowanych) o łącznej wartości 750 000 tys. zł.

Szczegółowe informacje związane z powyższymi umowami zostały przedstawione w pkt 7.1. niniejszego sprawozdania.

O powyższym zdarzeniu TAURON informował w raporcie bieżącym nr 36/2018 z dnia 11 grudnia 2018 r. oraz w raporcie bieżącym nr 37/2018 z dnia 13 grudnia 2018 r.

Podpisanie umowy kredytu z Bankiem Gospodarstwa Krajowego

W dniu 19 grudnia 2018 r. TAURON poinformował o podpisaniu z BGK umowy kredytu na kwotę 1 000 000 tys. zł, z którego środki zostaną przeznaczone na:

1. refinansowanie obligacji Spółki objętych przez BGK w latach 2014-2015, których termin wykupu przypada w latach 2019-2020 (w łącznej kwocie 270 000 tys. zł),
2. finansowanie wydatków inwestycyjnych Grupy Kapitałowej TAURON.

Zgodnie z umową kredytu środki będą udostępnione do 31 grudnia 2020 r., a spłacane będą w równych ratach kapitałowych w okresie od 2024 r. do 2033 r. Oprocentowanie będzie określone na podstawie zmiennej stopy procentowej (WIBOR 6M) powiększonej o marżę BGK.

Zawarcie umowy kredytu przyczynia się do wzmocnienia stabilności finansowej Spółki poprzez pozyskanie nowego źródła finansowania oraz wydłużenie terminu zapadalności zadłużenia.

O powyższym zdarzeniu Spółka informowała w raporcie bieżącym nr 38/2018 z dnia 19 grudnia 2018 r.

12.2.2. Transakcje z podmiotami powiązаныmi na warunkach innych niż rynkowe

Wszystkie transakcje z podmiotami powiązаныmi są zawierane na warunkach rynkowych.

Szczegółowe informacje na temat transakcji z podmiotami powiązаныmi zostały przedstawione w nocie 49 skonsolidowanego sprawozdania finansowego za rok zakończony dnia 31 grudnia 2018 r.

12.2.3. Zaciągnięte i wypowiedziane umowy dotyczące kredytów i pożyczek

Kredyty o charakterze obrotowym i pożyczki krótkoterminowe

Zgodnie z przyjętym w Grupie Kapitałowej TAURON modelem finansowania, stroną kredytów i pożyczek krótkoterminowych zaciągniętych u instytucji zewnętrznych może być wyłącznie TAURON.

W Grupie Kapitałowej TAURON funkcjonuje usługa cash pool, realizowana na podstawie zawartej z PKO BP umowy o świadczenie usługi cash pooling rzeczywisty (z dnia 18 grudnia 2017 r. z terminem obowiązywania do dnia 17 grudnia 2020 r.). Struktura cash pool oparta jest o limity dzienne udzielane poszczególnym uczestnikom przez zarządzającego usługą agenta, którego funkcję pełni TAURON. W wyniku realizacji mechanizmu cash pool dokonywane są transfery środków pieniężnych pomiędzy rachunkami uczestników usługi a rachunkiem agenta.

W powiązaniu ze strukturą cash pool TAURON korzysta w banku PKO BP z:

1. limitu over draft w kwocie 300 000 tys. zł w oparciu o zawartą z bankiem w październiku 2017 r. umowę kredytu w rachunku bieżącym, z terminem spłaty przypadającym na dzień 29 grudnia 2020 r., oraz
2. limitu intraday w kwocie 500 000 tys. zł z terminem obowiązywania do dnia 17 grudnia 2020 r. Limit intraday jest limitem dziennym, który musi być w całości spłacony do końca każdego dnia, w którym był wykorzystywany.

W ramach finansowania bieżącej działalności w 2018 r. obowiązywały również:

1. umowa o kredyt w rachunku bieżącym do kwoty 45 000 tys. EUR zawarta z BGK w 2016 r. wraz z późniejszymi zmianami, którego termin spłaty przypada do dnia 31 grudnia 2019 r. Kwota kredytu przeznaczona jest na finansowanie depozytu zabezpieczającego oraz transakcji zakupu/sprzedaży/wymiany uprawnień do emisji CO₂, obrotu energią elektryczną oraz gazem dokonywanych na europejskich giełdach,
2. zawarta w dniu 30 marca 2018 r. umowa o kredyt w rachunku bieżącym w mBanku w wysokości nieprzekraczającej 500 tys. dolarów, z przeznaczeniem na finansowanie bieżącej działalności, w szczególności na finansowanie depozytu zabezpieczającego oraz transakcji realizowanych na produktach commodities. Termin spłaty kredytu przypada na dzień 28 marca 2019 r.

Wykorzystanie kredytów walutowych opisanych powyżej ma na celu mitygację ryzyka kursowego związanego z zawieranymi transakcjami handlowymi.

Poniższa tabela przedstawia szczegółowe zestawienie umów pożyczek i kredytów o charakterze obrotowym obowiązujących w Grupie Kapitałowej TAURON w 2018 r., według kolejności daty wymagalności.

Tabela nr 70. Zestawienie umów kredytów o charakterze obrotowym obowiązujących w Grupie Kapitałowej TAURON w 2018 r. (według kolejności daty wymagalności)

Lp.	Strony umowy	Rodzaj umowy	Oprocentowanie	Kwota kredytu/pożyczki (tys.)	Data umowy	Data spłaty	Saldo na dzień 31 grudnia 2018 r. (tys.)
1.	TAURON – mBank	Kredyt w rachunku	LIBOR 1M + stała marża	500 USD	27.03.2018 r.	28.03.2019 r.	204 USD
2.	TAURON – BGK	Kredyt w rachunku	EURIBOR 1M + stała marża	45 000 EUR	30.12.2015 r.	31.12.2019 r.	0 EUR
3.	TAURON – PKO BP	Limit intraday	Brak	500 000 PLN	09.10.2017 r.	17.12.2020 r.	0 PLN
4.	TAURON – PKO BP	Kredyt w rachunku	WIBOR O/N + stała marża	300 000 PLN	09.10.2017 r.	29.12.2020 r.	0 PLN

Kredyty oraz pożyczki o charakterze inwestycyjnym

W 2018 r. TAURON zawarł z BGK umowę kredytu na kwotę 1 000 000 tys. zł.

Szczegółowe informacje związane z powyższą umową zostały przedstawione w pkt 12.2.1 niniejszego sprawozdania.

Poniższa tabela przedstawia zestawienie umów kredytowych oraz pożyczek o charakterze inwestycyjnym obowiązujących w Grupie Kapitałowej TAURON w 2018 r., według kolejności daty wymagalności.

Tabela nr 71. Zestawienie umów kredytowych oraz pożyczek o charakterze inwestycyjnym w Grupie Kapitałowej TAURON obowiązujących w 2018 r. (według kolejności daty wymagalności)

Lp.	Strony umowy	Oprocentowanie	Kwota kredytu/pożyczki (tys.)	Data umowy	Data spłaty	Saldo na dzień 31 grudnia 2018 r. (tys.)
1.	KW Czatkowice - WFOŚiGW	zmiennie	914 PLN	12.05.2016 r.	31.05.2021 r.	443 PLN
2.	TAURON - EBI	Oprocentowanie stałe	210 000 PLN	24.10.2011 r.	15.12.2021 r.	63 000 PLN
3.	TAURON - EBI	Oprocentowanie stałe	300 000 PLN	24.10.2011 r.	15.12.2021 r.	90 000 PLN
4.	TAURON Wytwarzanie - WFOŚiGW	Stopa bazowa + stała marża	40 000 PLN	25.10.2010 r.	15.12.2022 r.	16 000 PLN
5.	TAURON Ciepło - WFOŚiGW	Stopa bazowa + stała marża	30 000 PLN	29.03.2011 r.	30.04.2019 r.	800 PLN
6.	KW Czatkowice - WFOŚiGW	zmiennie	293 PLN	05.11.2018 r.	30.11.2023 r.	288 PLN
7.			900 000 PLN	03.07.2012 r.	15.06.2024 r.	225 000 PLN
8.	TAURON - EBI	Oprocentowanie stałe	200 000 PLN	03.07.2012 r.	15.09.2024 r.	109 090 PLN
9.			250 000 PLN	03.07.2012 r.	15.09.2024 r.	136 363 PLN
10.	TAURON - EBI	Oprocentowanie stałe	295 000 PLN	18.07.2014 r.	15.03.2027 r.	250 750 PLN
11.	TAURON - BGK	WIBOR 6M + stała marża	1 000 000 PLN	19.12.2018 r.	20.12.2033 r.	0 PLN

W 2018 r. spółki Grupy Kapitałowej TAURON nie wypowiedziały żadnych umów kredytów i pożyczek.

Po dniu bilansowym, w styczniu oraz w lutym 2019 r., uruchomione zostały transze kredytu BGK o łącznej wartości 730 000 tys. zł.

12.2.4. Udzielone pożyczki i poręczenia oraz otrzymane poręczenia i gwarancje

Udzielone pożyczki

W 2018 r. TAURON udzielił finansowania spółce współzależnej EC Stalowa Wola w postaci pożyczek, które zostały przeznaczone na bieżącą działalność EC Stalowa Wola, finansowanie rozliczeń z tytułu podatku VAT oraz sfinansowanie porozumień z podwykonawcami. Ponadto w 2018 r. zawarte zostało porozumienie konsolidujące zadłużenie ECSW wynikające z udzielonych wcześniej pożyczek.

W dniu 2 marca 2018 r. Spółka zawarła z PGE EJ 1 umowę pożyczki w kwocie 4 800 tys. zł na okres 3 lat od daty zawarcia umowy, tj. do dnia 2 marca 2021 r.

Poniższa tabela przedstawia zestawienie pożyczek udzielonych i obowiązujących w 2018 r. w Grupie Kapitałowej TAURON, według kolejności daty wymagalności.

Tabela nr 72. Zestawienie pożyczek udzielonych i obowiązujących w 2018 r. w Grupie Kapitałowej TAURON (według kolejności daty wymagalności)

Lp.	Strony umowy	Oprocentowanie	Data umowy	Data spłaty	Kwota pożyczki (tys.)
1.	EC Stalowa Wola – TAURON	WIBOR 1M + stała marża	12.01.2018 r.	28.02.2018 r.	27 000 PLN
2.	EC Stalowa Wola – TAURON	WIBOR 1M + stała marża	11.04.2018 r.	30.09.2020 r.	2 650 PLN
3.	PGE EJ 1 – TAURON	Oprocentowanie stałe	08.11.2017 r.	06.11.2020 r.	2 940 PLN
4.	PGE EJ 1 – TAURON	Oprocentowanie stałe	02.03.2018 r.	02.03.2021 r.	4 800 PLN
5.	EC Stalowa Wola – TAURON	Oprocentowanie stałe	28.02.2018 r.	30.06.2033 r.	310 851 PLN
6.	EC Stalowa Wola – TAURON	Oprocentowanie stałe	30.03.2018 r.	30.06.2033 r.	7 000 PLN
7.	EC Stalowa Wola – TAURON	Oprocentowanie stałe	19.12.2018 r.	30.06.2033 r.	8 535 PLN

Po dniu bilansowym, 12 marca 2019 r. Spółka udzieliła finansowania EC Stalowa Wola do wysokości 5 175 tys. zł z terminem spłaty do dnia 30 czerwca 2033 r.

Udzielone poręczenia i gwarancje

Zasady udzielania zabezpieczeń przez TAURON i spółki zależne wynikają z obowiązujących regulacji wewnątrz korporacyjnych.

Poniższa tabela przedstawia zestawienie poręczeń i gwarancji udzielonych przez TAURON, obowiązujących w 2018 r., w kolejności według daty obowiązywania.

Tabela nr 73. Zestawienie poręczeń i gwarancji udzielonych przez TAURON i obowiązujących w 2018 r. (według daty obowiązywania)

Lp.	Beneficjent	Umowa / zabezpieczenie	Podmiot, którego zobowiązania stanowią przedmiot zabezpieczenia	Kwota zobowiązania wynikająca z umowy (tys.)	Data umowy	Data obowiązywania
1.	PSG	Umowa poręczenia	TAURON Sprzedaż	20 000 PLN	30.03.2016 r.	30.11.2019 r.
2.	GAZ-SYSTEM	Umowa poręczenia	EC Stalowa Wola	1 667 PLN	05.12.2017 r.	30.07.2020 r.
3.				33 024 PLN	29.10.2018 r.	31.12.2020 r.
4.	PSE	Umowa poręczenia	Nowe Jaworzno GT	33 024 PLN	29.10.2018 r.	31.12.2021 r. ¹
5.				33 024 PLN	29.10.2018 r.	31.12.2022 r. ¹

Lp.	Beneficjent	Umowa / zabezpieczenie	Podmiot, którego zobowiązania stanowią przedmiot zabezpieczenia	Kwota zobowiązania wynikająca z umowy (tys.)	Data umowy	Data obowiązująca
6.			EC Stalowa Wola	9 959 PLN	08.11. 2018 r.	30.01.2021 r.
7.	BGK	Umowa poręczenia	EC Stalowa Wola	9 959 PLN	08.11. 2018 r.	30.01.2022 r. ²
8.			EC Stalowa Wola	9 959 PLN	08.11. 2018 r.	30.01.2023 r. ²
9.	WFOŚiGW	Umowa poręczenia	KW Czatkowice	914 PLN	01.06.2016 r.	15.06.2021 r.
10.	WFOŚiGW	Umowa poręczenia	KW Czatkowice	293 PLN	05.11.2018 r.	31.12.2023 r.
11.	Doradcy Funduszy	Umowa poręczenia	Nowe Jaworzno GT	2 500 PLN	29.12.2017 r.	28.09.2025 r.
12.	Obligatariusze	Gwarancja korporacyjna	TAURON Sweden Energy	168 000 EUR	03.12.2014 r.	03.12.2029 r.
13.	Przedsiębiorcy oraz odbiorcy, którzy zawarli umowę z TAURON EKOENERGIA na podstawie koncesji na obrót energią elektryczną udzielonej przez Prezesa URE	Gwarancja korporacyjna	TAURON EKOENERGIA	16 400 PLN	09.11.2017 r.	31.12.2030 r.
14.	PSE	Umowa poręczenia	TAURON Wytwarzanie	5 000 PLN	04.08.2014 r.	bezterminowo

¹ Umowy poręczenia zostały zwolnione przez PSE w dniu 30.11.2018 r.,

² Umowy poręczenia zostały zwolnione przez BGK w dniach 7 grudnia i 17 grudnia 2018 r.

Poza TAURON pozostałe Spółki Grupy Kapitałowej TAURON nie udzieliły żadnych poręczeń.

Dodatkowo w 2018 r. obowiązywały udzielone przez TAURON zabezpieczenia w postaci weksli in blanco, których zestawienie zawiera poniższa tabela, w kolejności według daty obowiązywania.

Tabela nr 74. Zestawienie weksli in blanco udzielonych przez TAURON na dzień 31 grudnia 2018 r. (według daty obowiązywania)

Lp.	Beneficjent	Podmiot, którego zobowiązania stanowią przedmiot zabezpieczenia	Kwota zobowiązania wynikająca z umowy (tys.)	Data obowiązująca
1.	MEN	TAURON	742 PLN	31.03.2020 r.
2.	WFOŚiGW	TAURON Wytwarzanie	40 000 PLN	15.12.2022 r.
3.	WFOŚiGW	TAURON Ciepło	30 000 PLN	15.12.2022 r.
4.	NCBR	TAURON	2 375 PLN	31.07.2024 r.
5.	NCBR	TAURON	1 869 PLN	31.03.2026 r.

Po dniu bilansowym, tj. w dniu 6 lutego 2019 r., TAURON udzielił zabezpieczenia w postaci weksla in blanco na kwotę 2 574 tys. zł. do umowy o dofinansowanie projektu w ramach Narodowego Centrum Badań i Rozwoju.

W 2018 r. obowiązywały umowy ramowe zawarte przez TAURON, w ramach których wystawiane były gwarancje bankowe:

1. Umowa ramowa z dnia 8 czerwca 2015 r. o limit na gwarancje bankowe zawarta z Santander Bank Polska S.A. wraz z aneksem wydłużającym okres obowiązywania umowy do dnia 7 czerwca 2019 r. i opcją przedłużenia o kolejne 12

miesiący. Kwota limitu w wysokości 150 000 tys. zł do wykorzystania przez TAURON oraz spółki zależne na rzecz beneficjenta - Izby Rozliczeniowej Giełd Towarowych S.A. (IRGIT).

2. Umowa o limit na gwarancje bankowe z dnia 12 lipca 2016 r. zawarta z CaixaBank S.A. (Spółka Akcyjna) Oddział w Polsce (CaixaBank), na podstawie której został udzielony limit na okres 36 miesięcy, tj. do dnia 11 lipca 2019 r. Maksymalny okres obowiązywania gwarancji bankowych wystawionych w ramach limitu nie może przekraczać daty 11 lipca 2020 r. Limit do wykorzystania przez TAURON oraz spółki zależne w związku z prowadzoną działalnością.
3. Umowa o limit gwarancyjny z dnia 4 kwietnia 2018 r. zawarta z MUFG Bank Ltd, na podstawie której został udzielony limit do kwoty nie wyższej niż 517 500 tys. zł przeznaczony na udzielenie gwarancji bankowej na zabezpieczenia roszczeń BGK w stosunku do EC Stalowa Wola z terminem obowiązywania do 12 miesięcy od dnia wystawiania gwarancji.

Ponadto w dniu 5 lutego 2019 r. TAURON zawarł nową umowę o limit gwarancyjny z MUFG Bank Ltd., na podstawie której został wystawiony aneks do gwarancji bankowej na rzecz BGK, w wyniku którego kwota gwarancji została podwyższona do 517 500 tys. zł, a okres jej obowiązywania został wydłużony do dnia 11 kwietnia 2020 r.

Poniższa tabela przedstawia zestawienie gwarancji bankowych udzielonych w ramach umów ramowych TAURON i obowiązujących w 2018 r., w kolejności według daty obowiązywania.

Tabela nr 75. Zestawienie gwarancji bankowych udzielonych w ramach umów ramowych TAURON i obowiązujących w 2018 r. (według daty obowiązywania)

Lp.	Bank	Spółka	Beneficjent	Rodzaj gwarancji	Kwota (tys.)	Okres obowiązywania
1.	CaixaBank	KW Czatkowice	EDF Paliwa	dobrego wykonania	187 PLN	12.01.2017 r. – 30.01.2018 r.
2.	CaixaBank	KW Czatkowice	PGE	dobrego wykonania	147 PLN	09.09.2016 r. – 31.01.2018 r.
3.	CaixaBank	TAURON	PSE	dobrego wykonania	4 040 PLN	01.01.2017 r. – 11.02.2018 r.
4.	Santander Bank	TAURON	IRGIT	płatności	20 000 PLN	14.12.2016 r. – 31.03.2018 r.
5.	Santander Bank	TAURON	IRGIT	płatności	30 000 PLN	11.08.2016 r. – 30.06.2018 r.
6.	CaixaBank	TAURON	PSE	wadialna	12 890 PLN	20.08.2018 r. – 17.09.2018 r.
7.	CaixaBank	TAURON Dystrybucja	Gmina Sosnowiec	dobrego wykonania	53 PLN	06.10.2017 r. – 06.10.2018 r.
8.	CaixaBank	KW Czatkowice	CEZ Chorzów	wadialna	100 PLN	30.11.2018 r. – 29.10.2018 r.
9.	CaixaBank	TAURON Dystrybucja Serwis	Serveone Poland	dobrego wykonania	229 PLN	22.05.2018 r. – 31.10.2018 r.
10.	CaixaBank	TAURON	GAZ-SYSTEM	dobrego wykonania	4 500 PLN	01.12.2017 r. – 30.11.2018 r.
11.	CaixaBank	TAURON Wydobycie	PKP	dobrego wykonania	103 PLN ¹	01.01.2017 r. – 31.12.2018 r. ¹
12.	CaixaBank	TAURON Ciepło	Elektrobudowa	zapłaty	12 300 PLN	02.01.2017 r. – 31.01.2019 r.
13.	CaixaBank	KW Czatkowice	EDF Paliwa	dobrego wykonania	761 PLN	01.07.2017 r. – 31.01.2019 r.
14.	MUFG Bank Ltd	TAURON	BGK	zapłaty	444 000 PLN	11.04.2018 r. – 11.04.2019 r. ²
15.	CaixaBank	TAURON Dystrybucja Serwis	Strabag Infrastruktura Południe	dobrego wykonania	116 PLN	09.09.2016 r. – 15.06.2019 r.

Lp.	Bank	Spółka	Beneficjent	Rodzaj gwarancji	Kwota (tys.)	Okres obowiązywania
16.	CaixaBank	TAURON Wytwarzanie	Gmina Jaworzno	zwrotu zaliczki	36 PLN	30.09.2018 r. – 31.10.2019 r.
17.	CaixaBank	TAURON	GAZ-SYSTEM	dobrego wykonania	6 100 PLN	01.12.2018 r. – 30.11.2019 r.
18.	CaixaBank	KW Czatkowice	PGE GIEK	dobrego wykonania	515 PLN	24.10.2017 r. – 30.01.2020 r.
19.	CaixaBank	Nowe Jaworzno GT	PSE	dobrego wykonania	363 PLN	21.11.2018 r. – 15.02.2020 r.

¹ Od dnia 1 stycznia 2019 r. obowiązuje gwarancja dobrego wykonania umowy na rzecz Polskie Koleje Państwowe S.A. w kwocie 105 tys. zł z terminem ważności do dnia 31 grudnia 2019 r.,

² Od dnia 12 kwietnia 2019 r. obowiązuje podwyższona kwota gwarancji do kwoty 517 500 tys. zł z terminem ważności 11 kwietnia 2020 r.

Dodatkowo w ramach umów ramowych TAURON zostały wystawione 3 gwarancje bankowe dobrego wykonania obowiązujące od dnia 1 stycznia 2019 r. na zabezpieczenie zobowiązań spółki KW Czatkowice na łączną kwotę 413 tys. zł.

Poza gwarancjami wystawionymi w ramach umów ramowych TAURON, na zlecenie spółki TAURON Czech Energy banki wystawiły 5 gwarancji płatności, których zestawienie przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 76. Zestawienie gwarancji bankowych udzielonych w 2018 r. na zlecenie TAURON Czech Energy (według daty obowiązywania)

Lp.	Bank	Spółka	Beneficjent	Rodzaj gwarancji	Kwota (tys.)	Data obowiązywania
1.	PKO BP Czech Branch	TAURON Czech Energy	OTE, a. s.	płatności	15 000 CZK	01.06.2018 r. - 31.05.2019 r.
2.	UniCredit Bank Czech Republic and Slovakia	TAURON Czech Energy	OKTE a.s.	płatności	200 EUR	23.11.2018 r - 30.06.2019 r.
3.	UniCredit Bank Czech Republic and Slovakia	TAURON Czech Energy	OKTE a.s.	płatności	500 EUR	23.11.2018 r.- 30.06.2019 r.
4.	PKO BP Czech Branch	TAURON Czech Energy	ČEZ, a. s.	płatności	30 000 CZK	07.06.2018 r. - 31.01.2020 r.
5.	PKO BP Czech Branch	TAURON Czech Energy	ČEZ, a. s.	płatności	50 000 CZK	10.08.2018 r. - 31.01.2021 r.

Po dniu bilansowym, 27 marca 2019 r. na zlecenie Spółki bank wystawił gwarancję bankową na zabezpieczenie zobowiązań wobec Izby Rozliczeniowej Giełd Towarowych S.A. na kwotę 20 000 tys. zł z terminem obowiązywania do dnia 31 maja 2019 r.

Dodatkowo, na zlecenie TAURON Czech Energy bank wystawił gwarancję na zabezpieczenie umów zawartych z operatorem rynku do kwoty 500 tys. EUR obowiązującą w okresie od 21 marca 2019 r. do 31 stycznia 2020 r.

Otrzymane poręczenia i gwarancje

Poniższa tabela przedstawia zestawienie zabezpieczeń otrzymanych przez TAURON i obowiązujących według stanu na dzień 31 grudnia 2018 r.

Tabela nr 77. Zestawienie zabezpieczeń otrzymanych przez TAURON i obowiązujących na dzień 31 grudnia 2018 r.

Lp.	Podmiot, którego zobowiązania stanowią przedmiot zabezpieczenia	Podmiot wystawiający zabezpieczenie	Rodzaj zabezpieczenia	Kwota w walucie (tys.)	Data obowiązywania
1.	Konsorcjum: 1) DGP Clean Partner sp. z o.o., 2) Przedsiębiorstwo Usługowe GOS-ZEC sp. z o.o., 3) Seban sp. z o.o.,	ING Bank Śląski S.A.	gwarancja	29 PLN	01.08.2018- 01.08.2019

Lp.	Podmiot, którego zobowiązania stanowią przedmiot zabezpieczenia	Podmiot wystawiający zabezpieczenie	Rodzaj zabezpieczenia	Kwota w walucie (tys.)	Data obowiązywania
	4) 7 MG sp. z o.o., 5) DGP Provider sp. z o.o.				
	Konsorcjum: 1) DGP Clean Partner sp. z o.o., 2) Przedsiębiorstwo Usługowe GOS-ZEC				
2.	sp. z o.o., 3) Seban sp. z o.o., 4) 7 MG sp. z o.o., 5) DGP Provider sp. z o.o.	ING Bank Śląski S.A.	gwarancja	14 PLN	01.08.2018- 01.08.2019
	Konsorcjum: 1) DGP Clean Partner sp. z o.o., 2) Przedsiębiorstwo Usługowe GOS-ZEC				
3.	sp. z o.o., 3) Seban sp. z o.o., 4) 7 MG sp. z o.o., 5) DGP Provider sp. z o.o.	ING Bank Śląski S.A.	gwarancja	15 PLN	01.08.2018- 01.08.2019
4.	Interenergia S.A.	NDI S.A.	gwarancja korporacyjna	10 000 PLN	12.10.2009- 06.11.2019
5.	Ernst & Young Audyt Polska sp. z o.o. sp. k.	HSBC Bank Polska S.A.	gwarancja	50 PLN	23.10.2018- 15.01.2019
6.	PKP CARGO S.A.	Credit Agricole Bank Polska S.A.	gwarancja	2 270 PLN	01.01.2018- 30.01.2020
	Konsorcjum: 1) DB Cargo Polska S.A. 2) CTL Logistics sp. z o.o. 3) Rail Polska sp. z o.o.				
7.		mBank	gwarancja	201 PLN	19.12.2018- 30.01.2020
	Konsorcjum: 1) DB Cargo Polska S.A. 2) CTL Logistics sp. z o.o. 3) Rail Polska sp. z o.o.				
8.		mBank	gwarancja	423 PLN	19.12.2018- 30.01.2020
9.	Rail Polska sp. z o.o.	UNIQA TU S.A.	gwarancja	100 PLN	01.01.2018- 30.01.2020
10.	Rail Polska sp. z o.o.	UNIQA TU S.A.	gwarancja	212 PLN	26.01.2018- 30.01.2020
	Konsorcjum: 1) DB Cargo Polska S.A. 2) CTL Logistics Sp. z o.o. 3) Rail Polska sp. z o.o.				
11.		SOPOCKIE TOWARZYSTWO UBEZPIECZEŃ ERGO HESTIA S.A.	gwarancja	201 PLN	01.01.2018- 31.01.2020
	Konsorcjum: 1) DB Cargo Polska S.A. 2) CTL Logistics sp. z o.o. 3) Rail Polska sp. z o.o.				
12.		SOPOCKIE TOWARZYSTWO UBEZPIECZEŃ ERGO HESTIA S.A.	gwarancja	423 PLN	01.01.2018- 31.01.2020
13.	Polenergia Obrót S.A.	Bank Polska Kasa Opieki Spółka Akcyjna	gwarancja	750 EUR	23.10.2015- 31.03.2021

Zarząd Spółki

Katowice, dnia 29 marca 2019 r.

Filip Grzegorzczuk - Prezes Zarządu

Podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym

Jarosław Broda - Wiceprezes Zarządu

Podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym

Kamil Kamiński - Wiceprezes Zarządu

Podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym

Marek Wadowski - Wiceprezes Zarządu

Podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym

Załącznik A: SŁOWNIK POJĘĆ I WYKAZ SKRÓTÓW

Poniżej zamieszczono słownik pojęć branżowych i wykaz skrótów najczęściej używanych w treści niniejszego sprawozdania.

Tabela nr 78. Objaśnienie skrótów i pojęć branżowych zastosowanych w treści sprawozdania

Lp.	Skrót i pojęcie branżowe	Pełna nazwa/wyjaśnienie
1	ARE	Agencja Rynku Energii S.A. z siedzibą w Warszawie
2	BGK	Bank Gospodarstwa Krajowego z siedzibą w Warszawie
3	Biomasa Grupa TAURON	Biomasa Grupa TAURON sp. z o.o. z siedzibą w Stalowej Woli
4	Bioeko Grupa TAURON	Bioeko Grupa TAURON Sp. z o.o. z siedzibą w Stalowej Woli
5	B2B	B2B (ang. business-to-business) skrót oznaczający transakcje pomiędzy dwoma lub więcej podmiotami gospodarczymi
6	CC	Centralna ciepłownia Olkusz lub Zawiercie
7	Cash pooling	Cash pooling funkcjonujący w Spółce - konsolidacja sald rachunków bankowych poprzez fizyczne przeksięgowanie środków pieniężnych z rachunków spółek Grupy Kapitałowej TAURON w banku w którym funkcjonuje cash pooling na rachunek pool leadera, którego funkcję pełni Spółka. Na koniec każdego dnia roboczego z rachunków bankowych spółek Grupy Kapitałowej TAURON, które wykazują saldo dodatnie przeksięgowywane są środki pieniężne na rachunek bankowy pool leadera. Na początku każdego dnia roboczego rachunki bankowe spółek Grupy Kapitałowej TAURON zasilane są z rachunku bankowego pool leadera kwotą zapotrzebowania, niezbędną do utrzymania płynności finansowej spółki Grupy Kapitałowej TAURON w danym dniu roboczym
8	Certyfikaty kolorowe	Prawa majątkowe wynikające ze świadectw pochodzenia energii elektrycznej wytworzonej w sposób podlegający wsparciu, tzw. kolorowe certyfikaty: zielone - świadectwa pochodzenia energii elektrycznej z OZE, fioletowe - świadectwa pochodzenia energii wytworzonej w kogeneracji opalanej metanem uwalnianym i ujmowanym przy dołowych robotach górniczych w czynnych, likwidowanych lub zlikwidowanych kopalniach węgla kamiennego lub gazem uzyskiwanym z przetwarzania biomasy, czerwone - świadectwa pochodzenia energii z kogeneracji (świadectwa CHP - ang. Combined Heat and Power), żółte - świadectwa pochodzenia energii wytworzonej w kogeneracji ze źródeł opalanych paliwami gazowymi lub o łącznej mocy zainstalowanej poniżej 1MW, błękitne - świadectwa pochodzenia energii wytworzonej z biogazu rolniczego. Białe - świadectwa efektywności energetycznej (mechanizm stymulujący i wymuszający zachowania prooszczędnościowe).
9	CIRS	Transakcja polegająca na wymianie między kontrahentami płatności odsetkowych naliczanych od kwot nominowanych w różnych walutach i określanych według różnych stóp procentowych
10	CSI	(ang. Customer Satisfaction Index) - wskaźnik wykorzystywany w marketingu do określenia poziomu satysfakcji klienta z produktów lub usług oferowanych przez firmę
11	CSR	(ang. Corporate Social Responsibility) społeczna odpowiedzialność biznesu
12	CUW	Centrum Usług Wspólnych, np. CUW R - usługi w obszarze rachunkowości, CUW HR - usługi w obszarze zasobów ludzkich
13	DM	Dom Maklerski
14	Dobre Praktyki 2016	Dobre Praktyki Spółek Notowanych na GPW 2016, obowiązujące od dnia 1 stycznia 2016 r.
15	EBI	Europejski Bank Inwestycyjny z siedzibą w Luksemburgu
16	EBIT	(z ang. Earnings Before Interest and Taxes) wynik na działalności operacyjnej przed opodatkowaniem
17	EBITDA	(ang. Earnings Before Interest, Taxes, Depreciation and Amortization) wynik na działalności operacyjnej przed opodatkowaniem powiększony o amortyzację
18	EC Stalowa Wola/ECSW	Elektrociepłownia Stalowa Wola S.A. z siedzibą w Stalowej Woli

Lp.	Skrót i pojęcie branżowe	Pełna nazwa/wyjaśnienie
19	EEC Magenta ASI	EEC Magenta spółka z ograniczoną odpowiedzialnością ASI spółka komandytowo – akcyjna z siedzibą w Warszawie
20	EEC Magenta 2 ASI	EEC Magenta spółka z ograniczoną odpowiedzialnością 2 ASI spółka komandytowo – akcyjna z siedzibą w Warszawie
21	ENEA	ENEA S.A. z siedzibą w Poznaniu
22	ENERGA	ENERGA S.A. z siedzibą w Gdańsku
23	Ericsson	Ericsson sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie
24	EU ETS	(ang. European Union Emission Trading System) Europejski System Handlu Uprawnieniami do Emisji CO ₂
25	EUA	(ang. European Union Allowances) - uprawnienie do wprowadzania do powietrza ekwiwalentu, w rozumieniu art. 2 pkt 4 ustawy z dnia 17 lipca 2009 r. o systemie zarządzania emisjami gazów cieplarnianych i innych substancji, dwutlenku węgla (CO ₂), które służy do rozliczenia wielkości emisji w ramach systemu i którym można rozporządzać na zasadach określonych w Ustawie z dnia 28 kwietnia 2011 r. o systemie handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych (Dz. U. Nr 122, poz. 695)
26	EUR	Euro - wspólna waluta europejska wprowadzona w niektórych krajach UE
27	GAZ-SYSTEM	Operator Gazociągów Przesyłowych GAZ-SYSTEM S.A. z siedzibą w Warszawie
28	GPW	Giełda Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. z siedzibą w Warszawie
29	Grupa Kapitałowa TAURON	Grupa Kapitałowa TAURON Polska Energia S.A.
30	GZE	Górnośląski Zakład Elektroenergetyczny S.A. z siedzibą w Gliwicach
31	IRGIT	Izba Rozliczeniowa Giełd Towarowych S.A. z siedzibą w Warszawie
32	IRS	(z ang. Interest Rate Swap) kontrakt wymiany płatności odsetkowych, jeden z podstawowych instrumentów pochodnych, będący przedmiotem obrotu na rynku międzybankowym
33	KGHM	KGHM Polska Miedź S.A. z siedzibą w Lubinie
34	KIC InnoEnergy	Wspólnota Wiedzy i Innowacji KIC InnoEnergy z siedzibą w Krakowie
35	Komitet Audytu	Komitet Audytu Rady Nadzorczej TAURON Polska Energia S.A.
36	Komitet Nominacji i Wynagrodzeń	Komitet Nominacji i Wynagrodzeń Rady Nadzorczej TAURON Polska Energia S.A.
37	Komitet Strategii	Komitet Strategii Rady Nadzorczej TAURON Polska Energia S.A.
38	Konkluzje BAT	(ang. Best Available Techniques) najlepsze dostępne techniki w odniesieniu do dużych obiektów energetycznego spalania LCP, ustanowione Decyzją Wykonawczą Komisji (UE) nr 2017/1442 z dnia 31 lipca 2017 r.
39	KPI	(ang. Key Performance Indicators) kluczowe wskaźniki efektywności, finansowe i niefinansowe wskaźniki stosowane jako mierniki w procesach pomiaru stopnia realizacji celów organizacji
40	KSE	Krajowy System Elektroenergetyczny
41	Ksh	Kodeks spółek handlowych
42	KW Czatkowice	Kopalnia Wapienia „Czatkowice” sp. z o.o. z siedzibą w Krzeszowicach
43	Model Biznesowy	Dokument o tytule <i>Model Biznesowy i Operacyjny Grupy TAURON</i> (będący aktualizacją <i>Modelu Biznesowego Grupy TAURON</i> przyjętego przez Zarząd 4 maja 2016 r.)
44	mBank	mBank S.A. z siedzibą w Warszawie
45	Mg	Megagram - milion gramów (1 000 000 g) tj. tona
46	MSR	(ang. Market Stability Reserve) rezerwa stabilizacyjna na rynku uprawnień do emisji CO ₂
47	MSSF	Międzynarodowe Standardy Sprawozdawczości Finansowej
48	Nowe Jaworzno GT	Nowe Jaworzno Grupa TAURON sp. z o.o. z siedzibą w Jaworznie
49	NCBR	Narodowe Centrum Badań i Rozwoju z siedzibą w Warszawie

Lp.	Skrót i pojęcie branżowe	Pełna nazwa/wyjaśnienie
50	Obszar Biznesowy	Wyodrębnionych przez Spółkę siedem obszarów podstawowej działalności Grupy Kapitałowej TAURON: Handel, Wydobycie, Wytwarzanie, OZE, Ciepło, Dystrybucja i Sprzedaż.
51	OPEC	(ang. Organization of the Petroleum Exporting Countries) Organizacja Krajów Eksportujących Ropę Naftową z siedzibą w Wiedniu
52	OSD	Operator Systemu Dystrybucyjnego
53	OSP	Operator Systemu Przesyłowego
54	OTC (rynek OTC)	(ang. Over The Counter Market) europejski rynek pozagiełdowy
55	OZE	Odnawialne Źródła Energii
56	OZEX_A	Indeks cenowy zielonych certyfikatów
57	Program Poprawy Efektywności	Program Poprawy Efektywności w Grupie TAURON na lata 2016-2018
58	PEPKH	Polska Energia - Pierwsza Kompania Handlowa sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie
59	PFR	Polski Fundusz Rozwoju S.A. z siedzibą w Warszawie
60	PGE	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A. z siedzibą w Warszawie
61	PGE EJ 1	PGE EJ 1 sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie
62	PGNiG	Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo S.A. z siedzibą w Warszawie
63	PKB	Produkt Krajowy Brutto
64	PKO BP	Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski S.A. z siedzibą w Warszawie
65	PLN	Symbol walutowy złotego - zł
66	PMEC	Prawa majątkowe do świadectw pochodzenia będących potwierdzeniem wytworzenia energii elektrycznej w pozostałych źródłach kogeneracyjnych
67	PMEF	Prawa majątkowe wynikające ze świadectw efektywności energetycznej
68	PMGM	Prawa majątkowe do świadectw pochodzenia będących potwierdzeniem wytworzenia energii elektrycznej w kogeneracji ze źródeł opalanych paliwami gazowymi lub o łącznej mocy zainstalowanej poniżej 1 MW
69	PMMET	Prawa majątkowe do świadectw pochodzenia będących potwierdzeniem wytworzenia energii elektrycznej w kogeneracji opalanej metanem uwalnianym i ujmowanym przy dołowych robotach górniczych w czynnych, likwidowanych lub zlikwidowanych kopalniach węgla kamiennego lub gazem uzyskiwanym z przetwarzania biomasy
70	PMOZE	Prawa majątkowe do świadectw pochodzenia będących potwierdzeniem wytworzenia energii elektrycznej w OZE w okresie przed 1 marca 2009 r.
71	PMOZE_A	Prawa majątkowe do świadectw pochodzenia będących potwierdzeniem wytworzenia energii elektrycznej w OZE w okresie po 1 marca 2009 r.
72	PMOZE-BIO	Prawa majątkowe, które wynikają ze świadectw pochodzenia dla energii elektrycznej wytworzonej z biogazu rolniczego od 1 lipca 2016 r.
73	PSE	Polskie Sieci Elektroenergetyczne S.A. z siedzibą w Konstancinie-Jeziorna
74	PSG	Polska Spółka Gazownictwa sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie
75	RB	Rynek Bilansujący
76	RDBg	Rynek Dnia Bieżącego Gazu
77	RDN	Rynek Dnia Następnego
78	RDNg	Rynek Dnia Następnego Gazu
79	RESPECT Index	Indeks giełdowy, w którym notowane są spółki giełdowe działające zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju
80	RODO	Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE

Lp.	Skrót i pojęcie branżowe	Pełna nazwa/wyjaśnienie
81	RTT	Rynku Terminowym Towarowym
82	SCE Jaworzno III	Spółka Ciepłowniczo Energetyczna Jaworzno III sp. z o.o. z siedzibą w Jaworznie
83	Segment, Segmenty działalności	Segmenty działalności Grupy Kapitałowej TAURON wykorzystywane w procesie raportowania statutowego. Wyniki działalności Grupy Kapitałowej TAURON przyporządkowano do następujących pięciu Segmentów (nazwanych również w niniejszym sprawozdaniu Obszarami): Wydobycie, Wytwarzanie, Dystrybucja, Sprzedaż i Pozostałe
84	SPOT (rynek SPOT)	W odniesieniu do energii elektrycznej jest to miejsce zawierania transakcji handlowych dla energii elektrycznej, dla których okres dostawy przypada nie później niż 3 dni od daty zawarcia transakcji (najczęściej jest to jeden dzień przed datą dostawy). Funkcjonowanie rynku SPOT dla energii elektrycznej jest silnie powiązane z funkcjonowaniem RB prowadzonego przez OSP
85	Spółka/TAURON	TAURON Polska Energia S.A. z siedzibą w Katowicach
86	Strategia	Dokument o tytule <i>Strategia Grupy TAURON na lata 2016 - 2025</i> przyjęty przez Zarząd 2 września 2016 r.
87	Strategia zrównoważonego rozwoju	Dokument o tytule <i>Strategia zrównoważonego rozwoju Grupy TAURON na lata 2017 - 2025</i> przyjęty przez Zarząd 1 sierpnia 2017 r., będący aktualizacją dokumentu o tytule <i>Strategia zrównoważonego rozwoju Grupy TAURON na lata 2016 - 2018 z perspektywą do 2020 r.</i>
88	System ERM	System zarządzania ryzykiem korporacyjnym
89	TAURON/Spółka	TAURON Polska Energia S.A. z siedzibą w Katowicach
90	TAURON Ciepło	TAURON Ciepło sp. z o.o. z siedzibą w Katowicach
91	TAURON Czech Energy	TAURON Czech Energy s.r.o. z siedzibą w Ostrawie, Republika Czeska
92	TAURON Dystrybucja	TAURON Dystrybucja S.A. z siedzibą w Krakowie
93	TAURON Dystrybucja Pomiaru	TAURON Dystrybucja Pomiaru sp. z o.o. z siedzibą w Tarnowie
94	TAURON Dystrybucja Serwis	TAURON Dystrybucja Serwis S.A. z siedzibą we Wrocławiu
95	TAURON EKOENERGIA	TAURON EKOENERGIA sp. z o.o. z siedzibą w Jeleniej Górze
96	TAURON Obsługa Klienta	TAURON Obsługa Klienta sp. z o.o. z siedzibą we Wrocławiu
97	TAURON Serwis	TAURON Serwis sp. z o.o. z siedzibą w Katowicach
98	TAURON Sprzedaż	TAURON Sprzedaż sp. z o.o. z siedzibą w Krakowie
99	TAURON Sprzedaż GZE	TAURON Sprzedaż GZE sp. z o.o. z siedzibą w Gliwicach
100	TAURON Sweden Energy	TAURON Sweden Energy AB (publ) z siedzibą w Sztokholmie, Szwecja
101	TAURON Wydobycie	TAURON Wydobycie S.A. z siedzibą w Jaworznie
102	TAURON Wytwarzanie	TAURON Wytwarzanie S.A. z siedzibą w Jaworznie
103	TGE	Towarowa Giełda Energii S.A. z siedzibą w Warszawie
104	UE	Unia Europejska
105	UOKIK	Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów
106	USD	(ang. United States Dolar) - międzynarodowy skrót dolara amerykańskiego
107	URE	Urząd Regulacji Energetyki
108	WFOŚiGW	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach lub w Krakowie
109	Wsparcie Grupa TAURON	Wsparcie Grupa TAURON sp. z o.o. z siedzibą w Tarnowie (dawniej KOMFORT-ZET sp. z o.o.)
110	WZ/ZW	Walne Zgromadzenie/Zgromadzenie Wspólników
111	ZG	Zakład Górniczy (Sobieski, Janina lub Brzeszcze)
112	ZW	Zakłady Wytwarzania w Bielsku-Białej, Kamiennej Górze, Katowicach lub Tychach

Załącznik B: SPIS TABEL I RYSUNKÓW

Poniżej zamieszczono spis tabel i rysunków występujących w niniejszym sprawozdaniu.

Spis tabel

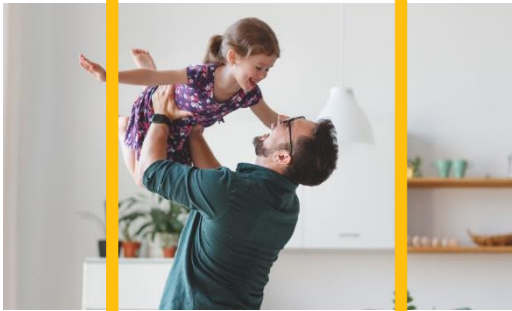
Tabela nr 1. Wykaz istotnych spółek współzależnych na dzień 31 grudnia 2018 r.....	11
Tabela nr 2. Zestawienie podwyższeń kapitałów własnych w spółkach Grupy Kapitałowej TAURON	11
Tabela nr 3. Zestawienie podwyższeń kapitałów własnych w pozostałych spółkach z udziałem kapitałowym TAURON.....	12
Tabela nr 4. Strategia, priorytety strategiczne oraz perspektywy rozwoju w poszczególnych Obszarach	16
Tabela nr 5. Szanse i zagrożenia dla działalności Grupy Kapitałowej TAURON, z uwzględnieniem sytuacji sektora na koniec 2018 r	20
Tabela nr 6. Realizowane w 2018 r. cele strategiczne Grupy Kapitałowej TAURON	24
Tabela nr 7. Stan realizacji głównych inwestycji strategicznych	26
Tabela nr 8. Nakłady inwestycyjne największe w ujęciu wartościowym poniesione w 2018 r. w ramach Obszarów Biznesowych Grupy Kapitałowej TAURON.....	30
Tabela nr 9. Wybrane projekty badawczo-rozwojowe realizowane w 2018 r. przez spółki Grupy Kapitałowej TAURON współfinansowane ze źródeł zewnętrznych	32
Tabela nr 10. Moc zainstalowana oraz produkcja energii elektrycznej według grup energetycznych w 2017 r.	50
Tabela nr 11. Dystrybucja energii elektrycznej do odbiorców końcowych według grup energetycznych.....	51
Tabela nr 12. Sprzedaż energii elektrycznej do odbiorców końcowych według grup energetycznych	52
Tabela nr 13. Źródła konkurencyjności.....	53
Tabela nr 14. Wolumeny produkcji i sprzedaży za lata 2018-2016	56
Tabela nr 15. Kategorie klientów końcowych Grupy Kapitałowej TAURON	60
Tabela nr 16. Wolumen sprzedanej energii elektrycznej detalicznej oraz liczba klientów w 2018 r	61
Tabela nr 17. Powiązanie poszczególnych ról w kontekście Strategii ERM oraz dokumentów regulujących System ERM.....	75
Tabela nr 18. Opis ról i odpowiedzialności uczestników Systemu ERM.....	76
Tabela nr 19. Najistotniejsze ryzyka zidentyfikowane dla Grupy Kapitałowej TAURON.....	82
Tabela nr 20. Roczne jednostkowe sprawozdanie z całkowitych dochodów w latach 2018-2016.....	86
Tabela nr 21. Przychody ze sprzedaży Spółki w latach 2018-2016	87
Tabela nr 22. Wielkość i struktura kosztów poniesionych przez Spółkę w latach 2018-2016.....	88
Tabela nr 23. Roczne jednostkowe sprawozdanie z sytuacji finansowej Spółki (istotne pozycje).....	89
Tabela nr 24. Sprawozdanie z przepływów pieniężnych (istotne pozycje).....	90
Tabela nr 25. Podstawowe wskaźniki finansowe TAURON	91
Tabela nr 26. Wyniki EBITDA Grupy Kapitałowej TAURON w podziale na Segmenty działalności w latach 2018-2016	93
Tabela nr 27. Wyniki Segmentu Wydobywanie w latach 2018-2016	94
Tabela nr 28. Wyniki Segmentu Wytwarzanie w latach 2018-2016	96
Tabela nr 29. Wyniki Segmentu Dystrybucja w latach 2018-2016.....	98
Tabela nr 30. Wyniki Segmentu Sprzedaż w latach 2018-2016	99
Tabela nr 31. Wyniki segmentu Pozostała działalność w latach 2018-2016.....	101
Tabela nr 32. Struktura rocznego skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej	102
Tabela nr 33. Roczne skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej - aktywa (istotne pozycje) ¹	104
Tabela nr 34. Roczne skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej - pasywa (istotne pozycje) ¹	105
Tabela nr 35. Roczne sprawozdanie z całkowitych dochodów za lata 2018-2016 ¹	107
Tabela nr 36. Sprawozdanie z przepływów pieniężnych (istotne pozycje) w latach 2016-2018 ¹	110
Tabela nr 37. Podstawowe wskaźniki finansowe Grupy Kapitałowej TAURON ¹	115
Tabela nr 38. Dane finansowe i dane operacyjne za lata 2018-2014 ¹	116
Tabela nr 39. Wyniki EBITDA Grupy Kapitałowej TAURON w podziale na Segmenty działalności ¹	117
Tabela nr 40. Wysokość wynagrodzenia firmy audytorskiej za usługi świadczone na rzecz spółek Grupy Kapitałowej TAURON	123
Tabela nr 41. Zestawienie wyemitowanych i niewykupionych obligacji w 2018 r. w Grupie Kapitałowej TAURON objętych przez podmioty inne niż spółki Grupy Kapitałowej TAURON (według kolejności terminu wykupu)	125
Tabela nr 42. Informacja o transakcjach terminowych i pochodnych według stanu na dzień 31 grudnia 2018 r.....	126
Tabela nr 43. Wysokość dywidendy wypłaconej w latach 2010-2014	129
Tabela nr 44. Kluczowe dane dotyczące akcji TAURON w latach 2011-2017	130
Tabela nr 45. Rekomendacje wydane w 2018 r.....	132
Tabela nr 46. Kalendarium wydarzeń oraz działań realizowanych w ramach relacji inwestorskich w 2018 r.....	134
Tabela nr 47. Akcjonariusze posiadający bezpośrednio lub pośrednio znaczne pakiety akcji	138
Tabela nr 48. Kompetencje Zarządu	141
Tabela nr 49. Kompetencje Rady Nadzorczej.....	143
Tabela nr 50. Kompetencje Walnego Zgromadzenia.....	146
Tabela nr 51. Opis praw akcjonariuszy związanych z Walnym Zgromadzeniem.....	147
Tabela nr 52. Kompetencje Komitetu Audytu	158
Tabela nr 53. Kompetencje Komitetu Nominacji i Wynagrodzeń.....	160
Tabela nr 54. Kompetencje Komitetu Strategii	161
Tabela nr 55. Wynagrodzenie członków Zarządu Spółki za 2018 r. w podziale na składniki (w tys. zł).....	167

Tabela nr 56. Wynagrodzenie członków Rady Nadzorczej Spółki za 2018 r.	170
Tabela nr 57. Wartości wskaźników efektywności operacyjnej w latach 2017-2018.	179
Tabela nr 58. Wskaźniki efektywności w obszarze zagadnień pracowniczych TAURON i Grupy Kapitałowej TAURON oraz ich poziomy na dzień 31 grudnia 2017 r. i 31 grudnia 2018 r.	180
Tabela nr 59. Poziomy kształtowania się wskaźnika NPS ¹ dla Grupy Kapitałowej TAURON w jego obszarach składowych dla kolejnych kwartałów 2018 r.	182
Tabela nr 60. Poziom udziału pracowników TAURON, TAURON Sprzedaż, TAURON Obsługa Klienta i TAURON Ciepło w szkoleniu e-learningowym, dotyczącym oferowanych produktów i usług, przeprowadzonym w 2018 r.	183
Tabela nr 61. Procentowy poziom emisji zanieczyszczeń do powietrza generowanych przez Grupę Kapitałową TAURON w stosunku do obowiązujących standardów w 2018 r.	183
Tabela nr 62. Roczne wielkości emisji NO _x , SO ₂ , pyłów i CO ₂ za 2018 r. z energetycznego spalania paliw dla wybranych spółek Grupy Kapitałowej TAURON.	184
Tabela nr 63. Wysokość prognozowanych opłat z tytułu gospodarczego korzystania ze środowiska przez spółki Grupy Kapitałowej TAURON należnych za 2018 r.	184
Tabela nr 64. Wskaźniki wypadkowości pracowników (częstości / częstotliwości wypadków) w Grupie Kapitałowej TAURON w podziale na pleć (Injury rate - IR) w 2018 r.	185
Tabela nr 65. Odsetek pracowników wykonawców i podwykonawców, którzy przeszli szkolenie BHP w poszczególnych spółkach Grupy Kapitałowej TAURON.	185
Tabela nr 66. Badania realizowane w 2018 r. w Grupie Kapitałowej TAURON ramach procedur należytej staranności.	187
Tabela nr 67. Działania edukacyjne zrealizowane w 2018 r. przez Grupę Kapitałową TAURON w ramach procedur należytej staranności.	187
Tabela nr 68. Ryzyka związane z działalnością TAURON mogące wywierać niekorzystny wpływ na polityki stosowane przez Grupę Kapitałową TAURON oraz opis reakcji stosowanych w stosunku do tych ryzyk.	202
Tabela nr 69. Zestawienie istotnych postępowań toczących się przed sądem, organem właściwym dla postępowania arbitrażowego lub organem administracji publicznej w 2018 r.	205
Tabela nr 70. Zestawienie umów kredytów o charakterze obrotowym obowiązujących w Grupie Kapitałowej TAURON w 2018 r. (według kolejności daty wymagalności)	212
Tabela nr 71. Zestawienie umów kredytowych oraz pożyczek o charakterze inwestycyjnym w Grupie Kapitałowej TAURON obowiązujących w 2018 r. (według kolejności daty wymagalności)	212
Tabela nr 72. Zestawienie pożyczek udzielonych i obowiązujących w 2018 r. w Grupie Kapitałowej TAURON (według kolejności daty wymagalności)	213
Tabela nr 73. Zestawienie poręczeń i gwarancji udzielonych przez TAURON i obowiązujących w 2018 r. (według daty obowiązywania)	213
Tabela nr 74. Zestawienie weksli in blanco udzielonych przez TAURON na dzień 31 grudnia 2018 r. (według daty obowiązywania)	214
Tabela nr 75. Zestawienie gwarancji bankowych udzielonych w ramach umów ramowych TAURON i obowiązujących w 2018 r. (według daty obowiązywania)	215
Tabela nr 76. Zestawienie gwarancji bankowych udzielonych w 2018 r. na zlecenie TAURON Czech Energy (według daty obowiązywania)	216
Tabela nr 77. Zestawienie zabezpieczeń otrzymanych przez TAURON i obowiązujących na dzień 31 grudnia 2018 r.	216
Tabela nr 78. Objąsnienie skrótów i pojęć branżowych zastosowanych w treści sprawozdania.	218

Spis rysunków

Rysunek nr 1. Grupa Kapitałowa TAURON.	6
Rysunek nr 2. Lokalizacja kluczowych aktywów Grupy Kapitałowej TAURON.	8
Rysunek nr 3. Struktura Grupy Kapitałowej TAURON, uwzględniająca spółki objęte konsolidacją na dzień 31 grudnia 2018 r.	9
Rysunek nr 4. Perspektywy segmentów Grupy Kapitałowej TAURON.	14
Rysunek nr 5. Realizacja priorytetów w oparciu o filary Strategii Grupy Kapitałowej TAURON.	15
Rysunek nr 6. Nakłady inwestycyjne według segmentów w latach 2016-2020.	15
Rysunek nr 7. Prognozowana transformacja sektora elektroenergetycznego.	19
Rysunek nr 8. Perspektywy EBITDA 2025 po uwzględnieniu ryzyk i realizacji Strategii oraz efekty realizacji Strategii.	21
Rysunek nr 9. Wizja Grupy Kapitałowej TAURON w 2025 r.	22
Rysunek nr 10. Założenia Programu Poprawy Efektywności w latach 2016-2018.	23
Rysunek nr 11. Założenia Inicjatyw Strategicznych i racjonalizacja inwestycji w latach 2017-2020.	23
Rysunek nr 12. Perspektywa kierunków inwestycji po 2020 r.	26
Rysunek nr 13. Kierunki rozwoju innowacyjności i działalności badawczo-rozwojowej.	31
Rysunek nr 14. Średnie miesięczne ceny energii na rynkach SPOT i RB oraz średnie temperatury.	38
Rysunek nr 15. Obrót kontraktami BASE Y-19.	38
Rysunek nr 16. Średnie miesięczne ceny SPOT oraz kontraktu Y-19 w 2018 r. na TGE.	41
Rysunek nr 17. Wpływ działań politycznych i otoczenia na notowania produktu EUA SPOT w 2018 r.	42
Rysunek nr 18. Indeksy praw majątkowych.	43
Rysunek nr 19. Otoczenie konkurencyjne Grupy Kapitałowej TAURON (dane za 2017 r.).	48
Rysunek nr 20. EBITDA - szacunkowa struktura według głównych segmentów w 2017 r. ¹	49
Rysunek nr 21. Produkcja energii elektrycznej brutto - szacunkowe udziały w rynku w 2017 r.	50
Rysunek nr 22. Moc zainstalowana - szacunkowe udziały w rynku w 2017 r.	50
Rysunek nr 23. Dystrybucja energii elektrycznej - szacunkowe udziały w rynku w 2017 r.	51
Rysunek nr 24. Sprzedaż energii elektrycznej do odbiorców końcowych - szacunkowe udziały w rynku w 2017 r.	52
Rysunek nr 25. Zestawienie zrealizowanych przez Spółkę dostaw węgla w 2018 r. (w mln Mg).	57
Rysunek nr 26. Struktura mocy elektrycznej zainstalowanej Segmentu Wytwarzanie według stanu na dzień 31 grudnia 2018 r.	57
Rysunek nr 27. Struktura dystrybucji energii elektrycznej według grup taryfowych w 2018 r. (MWh).	59
Rysunek nr 28. Zakup węgla w 2018 r. (w mln Mg).	62
Rysunek nr 29. Kalendarium.	63
Rysunek nr 30. Nagrody i wyróżnienia.	70
Rysunek nr 31. Przeciętne zatrudnienie w TAURON w 2017 r. i 2018 r. (etaty).	71
Rysunek nr 32. Przeciętne zatrudnienie w Grupie Kapitałowej TAURON w podziale na poszczególne Segmenty działalności w 2017 r. oraz w 2018 r. ¹ (etaty).	71

Rysunek nr 33. Podstawowa klasyfikacja ryzyka korporacyjnego	73
Rysunek nr 34. Konstrukcja funkcjonującego w Grupie Kapitałowej TAURON Systemu ERM	73
Rysunek nr 35. Proces zarządzania ryzykiem	74
Rysunek nr 36. Schemat zarządczej komunikacji ryzyka	74
Rysunek nr 37. Liczba monitorowanych ryzyk w podziale na kategorie	77
Rysunek nr 38. Podział działalności handlowej Grupy Kapitałowej TAURON	79
Rysunek nr 39. Składowe ekspozycje kredytowej	80
Rysunek nr 40. Narzędzia systemu zarządzania ryzykiem	81
Rysunek nr 41. Model zarządzania ryzykiem w projektach	82
Rysunek nr 42. EBITDA Grupy Kapitałowej TAURON w latach 2011-2018	93
Rysunek nr 43. Struktura EBITDA Grupy Kapitałowej TAURON w latach 2016-2018	93
Rysunek nr 44. Zmiana EBITDA Grupy Kapitałowej TAURON w latach 2016-2018	94
Rysunek nr 45. Dane finansowe Segmentu Wydobywanie za lata 2016-2018	95
Rysunek nr 46. Wynik EBITDA Segmentu Wydobywanie	95
Rysunek nr 47. Dane finansowe Segmentu Wytwarzanie za lata 2016-2018	97
Rysunek nr 48. Wynik EBITDA Segmentu Wytwarzanie	97
Rysunek nr 49. Dane finansowe Segmentu Dystrybucja za lata 2016-2018	98
Rysunek nr 50. Wynik EBITDA Segmentu Dystrybucja	99
Rysunek nr 51. Dane finansowe Segmentu Sprzedaż za lata 2016-2018	100
Rysunek nr 52. Wynik EBITDA Segmentu Sprzedaż	101
Rysunek nr 53. Dane finansowe spółek Pozostałej działalności za lata 2016-2018	102
Rysunek nr 54. Struktura aktywów i pasywów	103
Rysunek nr 55. Wskaźnik płynności bieżącej i zadłużenie finansowe netto/EBITDA w latach 2018-2016	103
Rysunek nr 56. Zmiana stanu aktywów i aktywów obrotowych	104
Rysunek nr 57. Zmiana stanu pasywów i kapitału własnego	106
Rysunek nr 58. Zmiana stanu zobowiązań	106
Rysunek nr 59. Wyniki finansowe Grupy Kapitałowej TAURON za lata 2016-2018	108
Rysunek nr 60. Struktura przychodów Grupy Kapitałowej TAURON w latach 2016-2018 ¹	109
Rysunek nr 61. Wyniki finansowe Grupy Kapitałowej TAURON i poziom realizowanych marż w latach 2016-2018 ¹	109
Rysunek nr 62. Przepływy pieniężne w latach 2018-2016	111
Rysunek nr 63. Przepływy pieniężne Grupy Kapitałowej TAURON w 2018 r.	112
Rysunek nr 64. Struktura EBITDA Grupy Kapitałowej TAURON w latach 2018-2014	117
Rysunek nr 65. Dane za lata 2018-2014 Segmentu Wydobywanie	118
Rysunek nr 66. Dane za lata 2018-2014 Segmentu Wytwarzanie	118
Rysunek nr 67. Dane za lata 2018-2014 Segmentu Dystrybucja	118
Rysunek nr 68. Dane za lata 2018-2014 Segmentu Sprzedaż	119
Rysunek nr 69. Dane za lata 2018-2014 Pozostałej działalności	119
Rysunek nr 70. Struktura akcjonariatu na dzień 31 grudnia 2018 r. oraz na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania	128
Rysunek nr 71. Wykres kursu akcji TAURON (w zł) oraz wartość obrotów w 2018 r. (w tys. zł)	131
Rysunek nr 72. Wykres kursu akcji TAURON (w zł) oraz wartość obrotów od debiutu giełdowego do 31 grudnia 2018 r. (w tys. zł)	131
Rysunek nr 73. Kurs akcji TAURON (w zł) na tle indeksów WIG20 i WIG-Energia od debiutu giełdowego do 31 grudnia 2018 r. (w tys. zł)	132
Rysunek nr 74. Strumienie procesowe przebiegające przez Obszary Biznesowe w Grupie Kapitałowej TAURON	173
Rysunek nr 75. Struktura procesów realizowanych w Grupie Kapitałowej TAURON (megaprocesy)	174
Rysunek nr 76. Struktura Obszarów Biznesowych Grupy Kapitałowej TAURON	174
Rysunek nr 77. Schemat podziału odpowiedzialności członków Zarządu Spółki	175
Rysunek nr 78. Schemat organizacyjny TAURON na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania	176
Rysunek nr 79. Kierunki zrównoważonego rozwoju Grupy Kapitałowej TAURON na lata 2017-2025	178
Rysunek nr 80. Mapa Interesariuszy Grupy Kapitałowej TAURON	178
Rysunek nr 81. Wyniki badania satysfakcji wśród klientów z sektora gospodarstw domowych z produktów i usług Grupy Kapitałowej TAURON w latach 2011-2018	181
Rysunek nr 82. Wyniki badania satysfakcji wśród klientów biznesowych z produktów i usług Grupy Kapitałowej TAURON w latach 2014-2018	181
Rysunek nr 83. Wyniki badania satysfakcji wśród klientów z sektora małych i średnich przedsiębiorstw z produktów i usług Grupy Kapitałowej TAURON w latach 2011-2018	182
Rysunek nr 84. Struktura praw majątkowych do świadectw pochodzenia efektywności energetycznej w Grupie Kapitałowej TAURON w 2018 r.	194
Rysunek nr 85. Świadectwa pochodzenia (MWh) w Grupie Kapitałowej TAURON w 2018 r.	194
Rysunek nr 86. Struktura wprowadzania na rynek popiołów, żużli, gipsu i kruszywy wydobywczych wytwarzanych w Grupie Kapitałowej TAURON w 2018 r.	195
Rysunek nr 87. Przykładowe powiązania w ramach realizacji zasad gospodarki obiegu zamkniętego w Grupie Kapitałowej TAURON w 2018 r.	195

OŚWIADCZENIA ZARZĄDU

TAURON Polska Energia S.A.

O Ś W I A D C Z E N I E

**Zarządu TAURON Polska Energia S.A. w sprawie zgodności rocznego skonsolidowanego
sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej TAURON
oraz sprawozdania Zarządu z działalności TAURON Polska Energia S.A.
oraz Grupy Kapitałowej TAURON**

Zarząd TAURON Polska Energia S.A. oświadcza, że wedle jego najlepszej wiedzy, roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej TAURON i dane porównywalne sporządzone zostały zgodnie z obowiązującymi zasadami rachunkowości oraz że odzwierciedlają w sposób prawdziwy, rzetelny i jasny sytuację majątkową i finansową oraz wynik finansowy Grupy Kapitałowej TAURON.

Zarząd TAURON Polska Energia S.A. oświadcza ponadto, iż roczne sprawozdanie Zarządu z działalności TAURON Polska Energia S.A. oraz Grupy Kapitałowej TAURON zawiera prawdziwy obraz rozwoju i osiągnięć oraz sytuacji TAURON Polska Energia S.A. oraz Grupy Kapitałowej TAURON, w tym opis podstawowych ryzyk i zagrożeń.

Członkowie Zarządu:

1.	Filip Grzegorzczak	– Prezes Zarządu	<i>Podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym</i>
2.	Jarosław Broda	– Wiceprezes Zarządu	<i>Podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym</i>
3.	Kamil Kamiński	– Wiceprezes Zarządu	<i>Podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym</i>
4.	Marek Wadowski	– Wiceprezes Zarządu	<i>Podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym</i>

29 marca 2019 r.

data

I N F O R M A C J A

Zarządu TAURON Polska Energia S.A. o dokonaniu wyboru firmy audytorskiej przeprowadzającej badanie rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej TAURON zgodnie z przepisami

Zarząd TAURON Polska Energia S.A. na podstawie oświadczenia Rady Nadzorczej informuje o dokonaniu wyboru firmy audytorskiej przeprowadzającej badanie rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej TAURON zgodnie z przepisami, w tym dotyczącymi wyboru i procedury wyboru firmy audytorskiej oraz wskazuje, że:

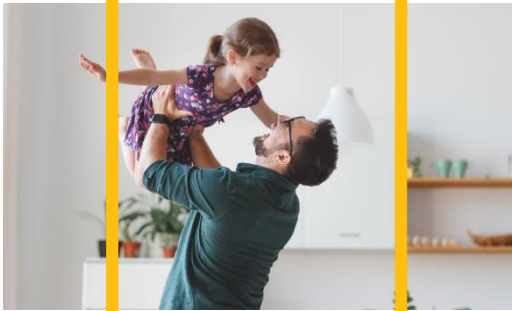
- a) firma audytorska oraz członkowie zespołu wykonującego badanie spełniali warunki do sporządzenia bezstronnego i niezależnego sprawozdania z badania rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej TAURON zgodnie z obowiązującymi przepisami, standardami wykonywania zawodu i zasadami etyki zawodowej,
- b) są przestrzegane obowiązujące przepisy związane z rotacją firmy audytorskiej i kluczowego biegłego rewidenta oraz obowiązkowymi okresami karencji,
- c) TAURON Polska Energia S.A. posiada politykę w zakresie wyboru firmy audytorskiej oraz politykę w zakresie świadczenia na rzecz TAURON Polska Energia S.A. przez firmę audytorską, podmiot powiązany z firmą audytorską lub członka jego sieci dodatkowych usług niebędących badaniem, w tym usług warunkowo zwolnionych z zakazu świadczenia przez firmę audytorską.

Członkowie Zarządu:

1.	Filip Grzegorzczak	– Prezes Zarządu	<i>Podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym</i>
2.	Jarosław Broda	– Wiceprezes Zarządu	<i>Podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym</i>
3.	Kamil Kamiński	– Wiceprezes Zarządu	<i>Podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym</i>
4.	Marek Wadowski	– Wiceprezes Zarządu	<i>Podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym</i>

29 marca 2019 r.

data

OŚWIADCZENIE RADY NADZORCZEJ

TAURON Polska Energia S.A.

O Ś W I A D C Z E N I E

Rady Nadzorczej TAURON Polska Energia S.A. w sprawie Komitetu Audytu

Rada Nadzorcza TAURON Polska Energia S.A. oświadcza, że są przestrzegane przepisy dotyczące powołania, składu i funkcjonowania Komitetu Audytu, w tym dotyczące spełnienia przez jego członków kryteriów niezależności oraz wymagań odnośnie do posiadania wiedzy i umiejętności z zakresu branży, w której działa TAURON Polska Energia S.A. oraz w zakresie rachunkowości lub badania sprawozdań finansowych.

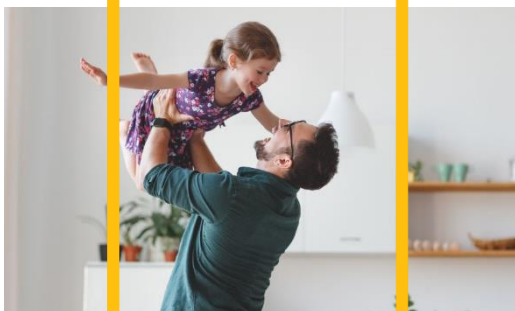
Rada Nadzorcza TAURON Polska Energia S.A. oświadcza ponadto, że Komitet Audytu wykonywał zadania komitetu audytu przewidziane w obowiązujących przepisach.

Członkowie Rady Nadzorczej:

1. Beata Chłodzińska	– Przewodnicząca Rady Nadzorczej	
2. Teresa Famulska	– Wiceprzewodnicząca Rady Nadzorczej	
3. Jacek Szyke	– Sekretarz Rady Nadzorczej	
4. Radosław Domagański-Łabędzki	– Członek Rady Nadzorczej	
5. Barbara Łasak-Jarszak	– Członek Rady Nadzorczej	
6. Paweł Pampuszko	– Członek Rady Nadzorczej	
7. Jan Płudowski	– Członek Rady Nadzorczej	
8. Marcin Szlenk	– Członek Rady Nadzorczej	
9. Agnieszka Woźniak	– Członek Rady Nadzorczej	

2 kwietnia 2019 r.

data

OCENA RADY NADZORCZEJ

TAURON Polska Energia S.A.

**Ocena Rady Nadzorczej TAURON Polska Energia S.A. wraz z uzasadnieniem
dotycząca sprawozdań finansowych i sprawozdania Zarządu z działalności
TAURON Polska Energia S.A. oraz Grupy Kapitałowej TAURON
za rok obrotowy 2018**

Rada Nadzorcza TAURON Polska Energia S.A., zgodnie z wymogiem art. 382 § 3 Kodeksu Spółek Handlowych oraz § 70 ust. 1 pkt 14 oraz § 71 ust. 1 pkt 12 Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 29 marca 2018 r. w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim, dokonała pozytywnej oceny przedstawionych przez Zarząd Spółki następujących dokumentów oraz stwierdziła, że są one zgodne z księgami, dokumentami oraz ze stanem faktycznym:

- 1) Sprawozdania finansowego TAURON Polska Energia S.A. za rok zakończony dnia 31 grudnia 2018 roku zgodnego z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej zatwierdzonymi przez Unię Europejską,
- 2) Skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej TAURON Polska Energia S.A. za rok zakończony dnia 31 grudnia 2018 roku zgodnego z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej zatwierdzonymi przez Unię Europejską,
- 3) Sprawozdania Zarządu z działalności TAURON Polska Energia S.A. oraz Grupy Kapitałowej TAURON za rok obrotowy 2018.

Rada Nadzorcza TAURON Polska Energia S.A. dokonała oceny sprawozdania finansowego TAURON Polska Energia S.A. za rok zakończony dnia 31 grudnia 2018 roku obejmującego: sprawozdanie z całkowitych dochodów, sprawozdanie z sytuacji finansowej, sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym, sprawozdanie z przepływów pieniężnych oraz zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające.

Rada Nadzorcza TAURON Polska Energia S.A. dokonała oceny skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej TAURON za rok zakończony dnia 31 grudnia 2018 roku obejmującego: skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów, skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej, skonsolidowane sprawozdanie ze zmian w kapitałach własnych, skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych oraz zasady (politykę) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające.

Rada Nadzorcza TAURON Polska Energia S.A. dokonała oceny sprawozdania Zarządu z działalności TAURON Polska Energia S.A. oraz Grupy Kapitałowej TAURON za rok obrotowy 2018, które zostało sporządzone zgodnie z obowiązującymi przepisami ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości oraz Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 29 marca 2018 r. w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim.

Powyższe sprawozdania były przedmiotem weryfikacji, analizy i oceny Komitetu Audytu Rady Nadzorczej Spółki, który zarekomendował Radzie Nadzorczej wydanie pozytywnej oceny.

Komitet Audytu realizując ustawowe obowiązki określone w Ustawie z dnia 11 maja 2017 roku o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym nadzorował proces sprawozdawczości finansowej, skuteczności systemów kontroli wewnętrznej i systemów zarządzania ryzykiem oraz audytu wewnętrznego, w tym realizował zadania mające na celu zapewnienie rzetelności procesu sprawozdawczości finansowej.

W ramach procesu związanego z badaniem sprawozdań finansowych Komitet Audytu regularnie spotykał się z przedstawicielami firmy audytorskiej przeprowadzającej badanie sprawozdań finansowych Spółki i Grupy Kapitałowej TAURON monitorując i omawiając przebieg procesów audytowych. Ponadto Komitet Audytu zapoznał się z przedstawionymi przez firmę audytorską sprawozdaniami z badania sprawozdań finansowych oraz ze sprawozdaniem dodatkowym za rok obrotowy 2018

1
cm

przygotowanym dla Komitetu Audytu oraz kierownictwa Spółki, zgodnie z przepisami Rozporządzenia 537/2014, a także Ustawy o biegłych rewidentach z dnia 11 maja 2017 roku.

Podstawą wydania przez Radę Nadzorczą pozytywnej oceny Sprawozdania finansowego TAURON Polska Energia S.A. oraz Skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej TAURON Polska Energia S.A. za rok obrotowy 2018 były sprawozdania niezależnego biegłego rewidenta z badania powyższych sprawozdań zgodnie z którymi:

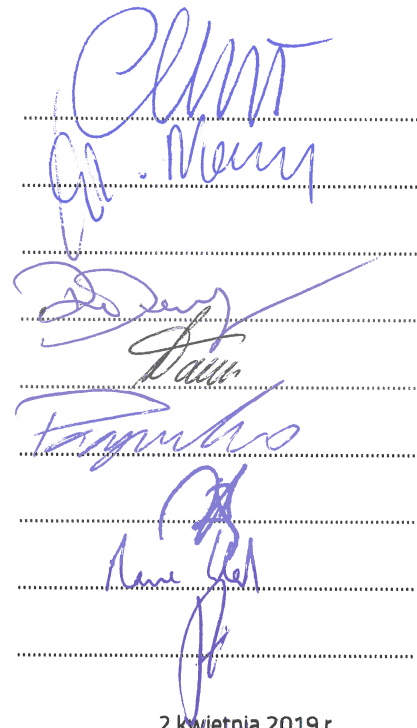
- 1) Sprawozdania finansowe przedstawiają rzetelny i jasny obraz sytuacji majątkowej i finansowej TAURON Polska Energia S.A. oraz Grupy Kapitałowej TAURON Polska Energia S.A. na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz ich wyniku finansowego za rok obrotowy od dnia 1 stycznia 2018 roku do dnia 31 grudnia 2018 roku, zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Rachunkowości, Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej oraz związanymi z nimi interpretacjami ogłoszonymi w formie rozporządzeń Komisji Europejskiej i przyjętymi zasadami (polityką) rachunkowości,
- 2) Sprawozdanie finansowe TAURON Polska Energia S.A. za rok zakończony dnia 31 grudnia 2018 roku zostało sporządzone na podstawie prawidłowo prowadzonych ksiąg rachunkowych,
- 3) Sprawozdania finansowe są zgodne co do formy i treści z obowiązującymi TAURON Polska Energia S.A. i Grupę Kapitałową TAURON Polska Energia S.A. przepisami prawa i statutem TAURON Polska Energia S.A.

Ponadto w ocenie biegłego rewidenta Sprawozdanie Zarządu z działalności TAURON Polska Energia S.A. oraz Grupy Kapitałowej TAURON Polska Energia S.A. za rok obrotowy 2018 zostało sporządzone zgodnie z mającymi zastosowanie przepisami prawa i jest zgodne ze sprawozdaniem finansowym TAURON Polska Energia S.A. za rok zakończony dnia 31 grudnia 2018 roku oraz ze skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym Grupy Kapitałowej TAURON Polska Energia S.A. za rok zakończony dnia 31 grudnia 2018.

Wyżej wymienione sprawozdania finansowe zostały sporządzone w ustalonym przepisami terminie i są zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej, które zostały zatwierdzone przez Unię Europejską. Poprawność sporządzenia przedmiotowych sprawozdań finansowych, co do zgodności z księgami rachunkowymi, dokumentami i stanem faktycznym, nie budzi zastrzeżeń i znajduje potwierdzenie w informacjach zawartych w Sprawozdaniu niezależnego biegłego rewidenta z badania powyższych sprawozdań.

Członkowie Rady Nadzorczej:

1.	Beata Chłodzińska	– Przewodnicząca Rady Nadzorczej
2.	Teresa Famulska	– Wiceprzewodnicząca Rady Nadzorczej
3.	Jacek Szyke	– Sekretarz Rady Nadzorczej
4.	Radosław Domagański-Łabędzki	– Członek Rady Nadzorczej
5.	Barbara Łasak-Jarszak	– Członek Rady Nadzorczej
6.	Paweł Pampuszko	– Członek Rady Nadzorczej
7.	Jan Płudowski	– Członek Rady Nadzorczej
8.	Marcin Szlenk	– Członek Rady Nadzorczej
9.	Agnieszka Woźniak	– Członek Rady Nadzorczej

2 kwietnia 2019 r.

data